N VI. 38 -

Marton Deutsch-Ung Wörterbuch

(gek. z. Wien Aug. 1821)

Philol
8 73/1

Ung

HÁROM NYELVBŐL KÉSZŰLT

OSKOLAI
LEXICON,

VAGYIS

SZÓKÖNYV,

MELLYET

A' Magyar Ifjúság számára most harmadszor Deák Nyelvel megbővítve

KIADOTT

MÁRTON JÓ'SEF,

A' Bétsi Tsász. Kir. Universzitásban a' Magyar Nyelvnek és Literaturának Professora.

ELSŐ DARAB.

NÉMET-MAGYAR-DEÁK RÉSZ.

BÉTSBEN,

PICHLER ANTAL BETŰIVEL.

1816.

ELÖBESZÉD.

Ez előtt mintegy húsz esztendővel a' Lőtsei Gymnasiumban a' Természeti Históriának és az Erköltsi Tudománynak Professora lévén, midőn későbben a' Magyar Ifjúságnak Német nyelvre való tanítása is reám bízódott; elég alkalmatosságom vala tapasztalni, melly terhes fáradtsággal, minő veszödtséggel tanulta az Ifjúság idegen Deák nyelven, Deák és Német Lexiconok segítségével, a' Német nyelvet. A' tanúlásnak ezen mind igen terhes mind hoszszas útjából a' Tanúlókat könnyebb és rövidebb útra vezérelni kívánván; 1799ben Magyar nyelven késztettem számokra Német Grammatikát, 's ugyan abban az esztendőben egy kis Német Magyar Szókönyvet is nyomtattattam. Igyekezetemnek ezen első zsengéit, nem kevés örömömre és megnyugtatásomra, igen jó neven vették Hazámfiai; a' melly felöl mind a' két Munkátskának hirtelen való elkeléséből 's más több tanubizonyságok által is eléggé meggyőződtem.

A' dolognak ez a' mivolta reám nézve a' legnagyobb, legkedvesebb, de egyszersmind legtartósabb ösztön is volt többekre, 's idővel nagyobb próbatételekre. Elszántam tehát magamat egy bővebb Lexiconnak készítésére 's kiadására. Minél több készűleteket tettem ebbéli igyekezetem végrehajtására; annál több akadályokra találtam; míg végre, Magyar és Erdély Országban (1800ban) tett útazásim és némelly Tudósokkal 's buzgó Hazafiakkal ezen tekintetben folytatott levelezéseim után, 1803ban nagyobb Német Magyar Lexicont adhattam ki. Ezen Szókönyvnek a' Magyar Német Része, a' háborús környűlállások, leginkább pedig az elhatalmazott drágaság miatt tsak 1807ben láthata világot. Ez elfogyván, a' második kiadás 1810ben és 1811ben alkalmasint megbővítve és megjobbítva jelent meg.

Még ennek a' második kiadásnak kijövetele előtt, a' volt már a' szándékom, hogy egynehány Tudós Hazafiakkal együtt, egy — a' mennyire tsak lehet, — tökélletes nagy Lexicont adjunk ki, a' mellybe a' Deák nyelv is felvétessék. Ezt a' jó igyekezetet mindenek helybehagyták, nem tsak, hanem ezen való örömöket velünk több ízben éreztették, és a' Munkának végrehajtására bennünket ösztönözni meg nem szüntek. Mit lehetett volna az egyesült erőtől várni, arról ezen nagy Lexiconnak egynehány kinyomtatott elsö árkusai, mellyek a' Hazában sok Maecenasok és Tudós Hazafiak kezeikben megfordultak, bizonyságot tehettek. Azomban a' papiros pénz betsének leszállítódása minden igyekezetünknek egyszerre nyakát szegte, úgy hogy a' Munka kiadására felvett módnak végrehajtásában bóldogúlni lehetetlen volt. Hogy az előfizetés útja, — melly egyébaránt az efféle költséges, 's világossabban szóllván, ma hatvan hetven ezer forintba kerülő nagy Munkának kiadására legalkalmatosabb volna, — a' mai időben nem használható, azt igen könnyű általlátni; mivel egy illyen könyv minden Részeinek a' kinyomtattatása nem hónapokig, hanem esztendőkig tart, a' melly idő alatt a' dolgok ára már ma a' hihetetlenségig szokott nevekedni, úgy hogy a' könyv árát esztendőkkel előre kiszabni nem lehet.

Ámbár a' környűlállások még máig is terhesek, és tsak a' reménység táplál boldogabb jövendővel; mindazáltal bízván Nagylelkű Nemzetünk Nemes szívű Nagyjainak bíztató bátorításokban, és pártfogásokban, bízván sok vagyonos és tehetős Hazámfiainak a' hasznos tudományok eránt viseltető buzgó hajlandóságokhoz: ímé a' Lexiconnak harmadik kiadása is megjelenik, még pedig először ennek ezen kissebb kiadása Oskolai Lexicon neve alatt, a' közönséges kívánság szerént három nyelven; mellynek

I Darabja a' Német-Magyar-Deák Rész.

II Darabja a' Magyar-Német-Deák Rész.

III Darabja a' Deák-Magyar-Német Rész.

Mihelyt az Oskolai Lexiconnak mind a' három Darabja a' sajtó a'ól kiszabadúl: nyomtatás alá adódik a'

bővebb Szókönyv, mellynek az első Darabja Német-Magyar, a' második Darabja pedig Magyar-Német Rész lészen, 's a' melly az eddig való kiadásnál minden tekintetben tökélletesebb és sok ezer szóval megbővítve jelen meg. Egy illyen nagy Lexicont, a' mellyben a' szóknak nem tsak minden jelentései világosan megmagyaráztatnak és más nyelvre is általtétetnek, hanem minden különös szóllások formái is előhordatnak, harmadik nyelvel is szaporítni azért nem jó, mivel az által a' könyvnek nem tsak a' nagysága 's az ára szerfelett nagyra nevekedik; hanem benne a' szó jelentéseinek felkeresése is igen terhes.

A' jelenvaló kissebb Szókönyvben különösen arra kellett vígyáznom, hogy ebből minden, még egy Tanúlóra nézve szükségtelen szó kimaradjon, és az által a' könyvet, a' lehetőségig oltsóvá és még a' szegényebb sorsú Tanúlókra nézve is megszerezhetővé tegyem. Így is már, a' mennyire hozzá vethetek, ezen oskolai Lexiconnak a' három Darabja rámegy mintegy kilentzven 's még több árkusra is, és mivel minden árkusának egész kiadásban való kinyomtattatása a' papirossal együtt száz ötven forintba 's így az egész Munka kiadása mintegy tizenhárom ezer forintba kerűl: látnivaló, mennyire hasznos a' szükségtelen szók kihagyásával a' könyvet kissebbítni. Már a' Deák- Magyar- Német Részt nem lehetett úgy rövidítni; a' honnan abban a' Részben magában is többre megy az árkusok száma, mint a' két első Részben együtt.

Ezen rendkívűl költséges Munka' kiadhatására, az alább előadott módot kerestem ki; a' melly a' Magyar Nemzetnek általjában ditsősségére váljék, és Hazánkban a' Tudományok gyarapodására nézve hasznos, sok szegény sorsú, és jó igyekezetű Tanúlókra nézve pedig jóltévő lehessen.

Ditsekedve 's örömmel említhetem, hogy még eddig minden Hazánk Nagyjai nemes szívű készséggel ajánlottak és adtak egy egy, 's némellyek több árkus kinyomtattatására is költséget, az alatt a' feltétel alatt, hogy az

ezért járandó Magyar Átlás valamelly Gymnasium számára a' tíz Német és tíz Magyar Grammatikák pedig a' jó erköltsű tanúlók között jutalmúl osztassanak ki.

Minthogy pedig a' kiadandó kétrendbéli Lexiconok árkusainak öszveséges száma a' két száz számat jóval is meghaladja, 's ahoz képest ugyan annyi számú jóltévők segítsége által lehet az egész Munkának minél elébb lehető kijövetelét végrehajtani, hogy az intézetnek mivolta és tzélja annál inkább elterjedjen és a' jó Igyekezet Előmozdítóinak száma ez által is szaporodhasson, itt következik az ez eránt kiadatott a' Haza Nagyjaihoz és a' Tudományok Barátihoz intézett Jelentés:

A' Magyar Nemzet Maecenassaihoz.

Sok ideig fogyatkozást láttak Nemzetünk Literátorai a' Magyar Nyelvnek tökélletesítésében, valamint a' tanúló Ifjúság is a' szükséges idegen Nyelvek megtanúlása közben a' miatt, hogy alkalmatos és bővebb Lexiconaink nem voltak. A' Hazában viselt Tanítói hivatalomnak folytatása alatt az ebbéli hijjánosságnak szemmel látott tanúja lévén; erre a' munkára magok a' környűlállások által mintegy meghívattam. A' miket húsz esztendők elforgása alatt e' részben tettem, úgy reménylem, hogy hazafiúi buzgó igyekezetem felől eléggé tanúbizonyságot tehetnek. Midőn egyfelől azzal ditsekedhetem, hogy Hazámfiai fáradozásim jutalmáúl sokképpen kimutatták eránta való jó indúlatjokat és munkámmal való megelégedéseket; más részről azt állíthatom, hogy én is szüntelen igyekeztem fáradozásimnak tökélletesebb és érleltebb gyümöltseivel kedveskedni.

Egyesítvén magamat egynehány túdós Hazafiakkal, már ez előtt öt esztendővel egy ollyan nagy Munkának kiadásához kezdettem, a' melly Literátorainknak e' részben talám minden kivánságokat tellyesíthette volna: de a' terhes idők környűlállásai a' kinyomtattatást lehetetlenné tették.

Most már midőn a' Párizpápai Lexiconjának 1801-

ben ki jött kiadása, valamint az én kis Lexiconjaimnak 1810diki és 1811dikbéli kiadásai egészen elfogytak; mind a' tanúló Ifjúság, mind minden Literatoraink még annál inkább érzik a' Szókönyvekben való nagy fogyatkozást.

Készen vagynak mind az oskolai Szókönyvek, mellyekkel az Ifjúság ebbéli híjjánossága kipótoltassék; mind a' nagyobb és bővebb Lexiconok, mellyekkel a' Literatorok kivánságának valahára elég tétetődhetik. Boldogabb idők' reménysége alatt ezeknek kiadását már tovább halasztani nem lehet. Azomban a' kinyomtattatásra megkívántató költség olly nagy, hogy azt egyéb módon végre hajtani lehetetlen; hanemha abban a' hasznos Tudományok Pártfogói, a' kiknek számával Nemzetünk méltán ditsekedhetik, segítségűl lesznek. Az erre kiválasztott Mód ollyan, hogy a' Pártfogók Jótéteménnyének haszna, nem reám a' Kiadóra hárúl, hanem egyenesen a' Nemzet javára, Hazánkban a' hasznos Tudományok' gyarapítására, 's a' jó erköltsű, leginkább pedig a' szegény sorsú Tanúlók szorgalmatosságok megjutalmaztatására fordíttatik. Ehez képest tellyes reménységem vagyon a' felől, hogy valamint eddig tsak szóval közlött előadásomra, már is sok Jóltévők találtattak, kiknek segíttségek által a' Munkának nyomtattatása tellyes folyamatban vagyon: annál inkább ezen írásban foglalt előadásnak vagy buzgó kérésemnek megfontolására, mindenek, kiknek abban a' jóltévő Gondviselés módot adott, közhasznú igyekezetemnek előmozdítói fognak lenni.

Minekokáért alázatosan kérem a' vagyonosabb buzgó Magyar Hazafiakat, hogy a' már nyomtatás alatt lévő Lexiconból egy egy árkusnak kinyomtattatását magokra vállalni méltóztassanak. Egy illyen árkusnak két ezer exemplárban való kinyomtattatása az arra megkívántató papirossal együtt százötven forintba kerűl. —

Hogy pedig ezen segedelembéli jótétemény köz haszonra fordíttathassék, ezen Summáért mindjárt által adok Pártfogóimnak:

1ször. Egy Exemplárt a' Magyar Átlásból, melly 62 darab Map-

pából és az Átláshoz tartozó 18 árkusnyi 's Abéczerendbe szedődött Repertóriumból áll. Ennek tzímje ez: Magyar Átlás, az az: Magyar Horvát és Tót Országok Vármegyéinek, Szabad Kerületeinek és a' Határőrző Katonaság Vidékeinek közönséges és különös Mappái.

2szor. Tiz Exemplárt a' következő tzimű könyvből: Német Grammatika ahozvaló Gyakorlásokkal, Német Olvasókönyvel és Szókönyvel együtt. Hatodik Kiadás, Bétsben, 1815.

3szor. Tiz exemplárt a' következendő tzimű Magyar Grammatikából: Versuch einer ausführlichen praktischen Ungrischen Sprachlehre für Deutsche, nebst dazu gehörigen Aufgaben und Übungsstücken, so wie auch mit einem Lese- und Wörterbuche. Wien 1812.

4szer. A' kijövendő Lexiconoknak mind a' két rendbéli kiadásából, t. i. mind ezen Oskolai Szókönyvből, mind a' nagyobb Lexiconból egy egy Exemplárt fogok szép papiroson Pártfogóimnak általadni.

A' Magyar Átlást vagy valamelly Fő Oskolának vagy Gymnasiumnak számára lehet szentelni, hogy annak a' Hazai Geographia tanításában közönségesen hasznát vehessék mind a' Tanítók mind az Ifjúság; vagy a' ki ennyi áldozatot nem tehet, azt magának megtartja.

A' kétrendbéli Grammatikák, a' Pártfogók kívánságok szerént, vagy magokhoz, vagy egyenesen a' kinevezendő Gymnasiumok Directoraihoz és Professoraihoz szállíttatnak, hogy általok közönséges Examenek alkalmatosságával az ollyan Tanúló Ifjak között, kik magokat szorgalmatosságok és magok jó viselete által megkülömböztették, kiváltképpen pedig az illyen tulajdonságú szegény sorsú Tanúlóknak kiosztassanak.

Az Átlásba az Adó Neve, úgy a' Gymnasiumé is a' mellynek számára lészen szentelve, belé nyomtatódik; a' Grammatikák boritékjának bal oldalára pedig a' Kiosztó Neve lészen kinyomtatva, a' kiosztás tzéljával együtt illyen formán:

Praemium Diligentiae et Probitatis Morum,
quod ex munificentia
N. N. — — —
— — — —
In Examine Publico Anni 1816
obtinuit: — —

Ha a' Magyar Átlásnak és a' Grammatikáknak kiosztását a' Segedelemadó Hazafiak magok meghatározva

előmbe nem szabják; akkor a' következendő Főbb Oskolákban 's Gymnasiumokban osztatnak el, úgymint:

a. *Magyar Országban.*

Aradon. Besztertze Bányán. Breznó Bányán. Budán. Csurgón. Debreczenben. Egerben. Eperjesen. Eszéken. Esztergomban. Fejérváron. Gyöngyösön. Győrben. Kalotsán. Kanizsán. Kaposváron. Kassán. Keszthelyen. Ketskeméten. Kis Szebenben. Komáromban. Korponán. Körmötz Bányán. Nagy Körösön. Kőszegen. Losontzon. Lőtsén. Magyar Óváron. Miskoltzon. Modorban. Nagy Bányán. Nagy Károlyban. Nagy Szombatban. Nagy Váradon. Nyitrán. Pápán. Sáros N. Patakon. Pesten. Pétsen. Privigyén. Podolinban. Po'segán. Po'sonyban. Rosembergen. Ro'snyón. Selmetz-Bányán. Sopronban. Szakoltzán. Szathmár Németiben. Szegeden. Szent-Györgyön. Szent Márián, v. Szabadkán. Szigeten. Szombathelyen. Tatában. Temesváron. Trentsinben. Újhelyben. Új Vidéken. Ungváron. Jászberényben. Varasdon. Vátzon. Veszprémben. Zágrábban. Zsolnán.

b. *Erdélyben.*

Brassóban. Enyeden. Kézdi-Vásárhelyen. Kolo'sváron. Maros-Vásárhelyen. Szászvároson. Szebenben. Udvarhelyen. Zilahon.

A' Lexiconnak IIdik Deák-Magyar-Német Része eleibe mind a' Segedelemadó Hazafiak Nevei feljegyeztetnek, mind az nyilván kitététik, mimódon osztattak ki a' könyvek a' kinevezett Gymnasiumokban.

Minthogy minden eddigvaló fáradozásimat Nemzetem hasznára fordítottam, és az által Hazámfiainak jó indúlatjára magamat érdemessé tenni igyekeztem; reménylem, hogy a' midőn most a' Nemzet vagyonosabb Tagjaihoz, illy sokszoros jó tzélnak elérésére segítségért folyamodom, azt megnyerhetem.

Márton Jó'sef.

Az Oskolai Lexiconnak mind a' három Darabjaiban elöfordúló

Kurtítások Magyarázatja.

Erklärung der Abkürzungen.

Abbreviationum Explicatio.

a.	Activum Verbum, *Tselekvö Íge*, ein wirkendes Zeitwort.
adj.	Adjectivum, *Mássalérthető*, Beywort.
adv.	Adverbium, *Határozó*, Nebenwort.
a. ir.	Verbum Activum Irregulare, *Regulátlan Tselekvö Íge*, ein irreguläres wirkendes Zeitwort.
conj.	Conjunctio, *Egybefoglaló*, Bindewort.
fig.	Figurate, *Ábrázolva*, Figürlich,
loc. pr.	Locutiones propriae, *Különös szóllások formái*, Besondere Redensarten.
l.	*lásd*, vide, siehe.
nom. pr.	Nomen proprium, *Keresztnév*, Taufnahme.
n. p.	Verbum Neutro-Passivum, *Szenvedö-hajtogatású Közép Íge*, ein mittleres Zeitwort, welches wie die leidenden Zeitwörter abgewandelt wird.
olv.	olvasd, *lege*, lies.
part.	Participium, *Részesülö*, Mittelwort.
part. sep.	Particula separabilis, *Elváló Ígeszótska*, trennbare Partikel.
perf.	Perfectum (Praeteritum), *Egészenmúlt*, Vergangene Zeit.
pl.	Pluralis, *Többes*, Mehrzahl.
praep.	Praepositio, *Elölutoljáró*, Vorwort.
praes.	Praesens, *Jelenvaló*, gegenwärtige Zeit.
pron.	Pronomen, *Névmássa*, Fürwort.
s.	Substantivum, *Magábanérthetö*, Hauptwort.
s. pl.	Sine Plurali, *Többes nélkül*, ohne Mehrzahl.
— m. s.	mit seyn; *ez az Íge a'* seyn *Segítö-Ígével hajtogatódik.*
— m. h.	mit haben; *ez az Íge a'* haben *Segítö-Ígével hajtogatódik.*
st.	statt; *e' helyett; loco.*
v.	vel, *vagy*, oder.

JEGYZÉS.

A' Szókönyv hasznavételére való Útmutatás, és a' Szószármaztatás Regulái az e' végre készített tabellákkal együtt, a' Lexicon végén találtatnak.

A.

Aachen, város; *Aquisgranum.*
Aal, der, ángolna; *anguilla.*
Aalbeere, die, fekete ribiszke; *ribes nigrum.*
Aalfang, der, ángolnafogás; *captura anguillarum.*
Aalkirsche, die, zelnitze; *prunus padus.*
Aalquappe, die, menyhal; *gadus lota.*
Aas, das, pl. Äser; döglött test; *cadaver, eris,* n.
Aasfliege, die, döglégy; *musca cadaverina.*
Aaskäfer, der, temetőbogár; *silpha.*
Ab, le, el; *a, ab, de.* 2. le, lefelé; *deorsum.*
Abackern, *a.* elszántani; *arando deměre, carpěre.*
Abändern, *a.* megváltoztatni; *mutare, immutare.* 2. ejtegetni a' szót; *declinare.*
Abänderung, die, megváltoztatás; *mutatio, immutatio.* 2. ejtegetés; *declinatio.*
Abarbeiten, *a.* ledolgozni; *pensare laborando.* 2. sich, eltsigázni magát; *se labore conficěre.*
Abärnten, *a.* learatni; *demetěre.*
Abart, die, korts, fajzat; *species degenerata.*
Abarten, *n.* s. elfajzani; *degenerare.*
Abartung, die, elfajzás; *degeneratio.*
Abbeißen, *a. ir.* elharapni; *demordere.*
Abbestellen, *a.* lemondani róla, megmásolni; *renunciare.*
Abbetteln, *a.* elkoldúlni; *emendicare.*
Abbeugen, *a. ir.* elhajtani, görbítni; *deflectěre.*
Abbiegen, *a. ir.* (ugyan az) eben so.
Abbilden, *a.* leábrázolni; *effingěre: expriměre, delineare, formare.*
Abbildung, die, leábrázolás; *formatio, effictio.* 2. kép, festés; *imago, -inis,* f. *effigies, ei,* f.
Abbinden, *a. ir.* elóldani; *solvěre, dissolvěre, resolvěre.*
Abbitte, die, megkövetés; *deprecatio.* **Abbitte thun**, megkövetni; *deprecari.*
Abbitten, *a. ir.* megkövetni, engedelmet kérni; *deprecari.*
Abblühen, *n.* elvirágozni, virágát elhúllatni; *deflorescěre, deflorere.*
Abbrauchen, *a. ir.* elnyőni; *usu deterěre.*
Abbrechen, *a. ir.* einen Ast, letörni az ágat; *defringěre*: eine Blume, leszakasztani; *carpěre, decerpěre*: ein Gebäude, lerontani; *destruěre*: das Gespräch, félbeszakasztani; *sermonem abrumpěre.*
Abbrennen, *a.* (*part.* abgebrennt) elégetni; *comburěre, incendio delere.* 2. *n. ir.* (*part.* abgebrannt), elégni, megégni; *deflagrare, conflagrare.*
Abbreviatur, die, rövidítés, kurtítás; *compendium scribendi.*
Abbruch, der, hijánosság, kár; *damnum, detrimentum.*
Abbrühen, *a.* megforrázni, leforrázni, *aqua fervida eluěre, v. tollěre.*
Abbürsten, *a.* megkefélni: *peniculo detergěre.*

Abbüßen, *a.* meglakolni (érte); *luĕre.*
Abc, (*olv.* Abecé), ábètze, elsőkezdet; *alphabetum, elementa, prima literarum elementa, literae.*
Abcbuch, das, ábétzéskönyv; *libellus elementorum.*
Abcirkeln, *a.* kitzirkalmozni; *circinare, circino describĕre.*
Abcschüler, der, ábétzétanúló; *elementarius.*
Abcschütz, der, betűtanúló, kezdő; *primorum elementorum tyro, elementarius.*
Abcopiren, (Abk.) *a.* lemásolni; *describĕre, transscribĕre.*
Abdanken, *a.* elbotsátni hívatalából; *dimittĕre, missum facĕre, munus alicui abrogare.* 2. *n.* letenni hívatalát, lemondani hivataláról; *abdicare se munere, munus deponĕre.*
Abdankung, die, elbotsátás a' hívatalból; *missio, dimissio.* 2. lemondás a' hívatalról; *abdicatio muneris.*
Abdecken, *a.* a' fedelét levenni; *aperire, detegĕre.* 2. den Tisch, az asztalt elszedni; *mensam nudare.* 3. lehúzni a' bőrét; *excoriare.*
Abdisputiren, *a.* elbeszéllni (tőle), *altercando vincĕre, verbis eripĕre.*
Abdreschen, *a. ir.* eltsépelni; *trituram finire.* 2. (*fig.*) megverni; *verberare.*
Abdringen, *a.* kitsikarni; *extorquere.*
Abdruck, der, nyomtatvány; *exemplar, exemplum.*
Abdrucken, *a.* kinyomtatni; *typis exscribĕre, excudĕre.*
Abdrücken, *a.* elsütni (a' puskát); *explodĕre.* 2. (*fig.*) elzsarolni, eltsalni; *vili pretio extorquere.*
Abend, der, estve; *vesper, vespera.* 2. der heilige Abend, az innep szombatja; *vigilia.* 3. napnyúgot; *occidens*; gegen Abend, estve felé; *sub v. ad vesperam*: es wird Abend, estveledik; *advesperascit*: des Abends, estve; *vesperi.*
Abendbrot, das, vatsora; *cibus vespertinus.* 2. ozsonna; *merenda.*
Abenddämmerung, die, alkonyodás, esthajnal, szürkület; *crepusculum noctis.*
Abendessen, das, vatsora; *coena.*
Abendland, das, napnyúgotra fekvő tartomány; *terra occidentalis.*
Abendländisch, (*adj.*) napnyúgoti tartománybéli; *occidentalis.*
Abendluft, die, estveli szellő; *aura vespertina.* 2. napnyúgoti szellő; *ventus occidentalis.*
Abendmahl, das heilige, az Úr vatsorája, az Úri szent vatsora; *sacra coena, coena domini, eucharistia.*
Abendmahlzeit, die, vatsora; *coena.*
Abendröthe, die, esthajnal; *coeli rubor, (nitor) vespertinus.*
Abends, *adv.* estve; *vesperi.*
Abendstern, der, esthajnalisillag; *hesperus, veneris stella.*
Abendvogel, der, lepke; *sphinx, -gis*, f.
Abendwind, der, napnyúgoti szél; *ventus occidentalis.* 2. estveli szél; *ventus vespertinus.*
Abenteuer, der, rémség; *prodigium, portentum.*
Abenteurer, der, tsudaſi, rémséghajhászó; *erro, casuum captator.*
Abenteuerlich, rémséges, tsudás; *mirificus, prodigiosus, portentosus.*
Aber, de, de ugyan; *at, sed, verum.* 2. de, pedig, hanem; *autem, vero.* 3. wiederum, ismét; *iterum, rursus.*
Aberglaube, der, babonás hit; *superstitio.*
Abergläubisch, babonás hitű; *superstitiosus.*
Abermahl, *adv.* újolag, ismét, megint; *iterum, rursus, denuo.*
Abermahlig, újolagvaló; *iteratus, repetitus.*
Aberndten, *a.* learatni; *finire messem.*
Aberwitz, der, esztelenség; *delirium.*
Aberwitzig, esztelen; *delirus, demens.*
Abfahren, *n.* f. elmenni (kotsin), *abire, avehi.*
Abfahrt, die, elmenetel; *discessus, us*, m.
Abfall, der, leesés; *lapsus, delapsus.* 2. különbség; *discrimen, inis*, n. 3. elállás (mellőle); *defectio.*
Abfallen, *n. ir.* f. leesni; *decidĕre.* 2. különbözni; *differre.* 3. elhagyni (hitét); *deficĕre.*

Abfassen, *a.* alkatni, készítni; *concipěre, componěre.*
Abfaulen, *n.* elrothadni; *putredine separari, solvi.*
Abfäumen, *a.* tajtékját leszedni; *despumare.* Ein abgefäumter Schalk, vén ravasz; *homo astutissimus.*
Abfegen, *a.* megsepregetni, megtisztítni; *purgare, emundare.*
Abfeilen, *a.* elreszelni; *limare.*
Abfertigen, *a.* eligazítni, elküdeni; *absolvěre, ablegare, mittěre, amandare: it. expedire.*
Abfertigung, die, elküldés; *ablegatio, missio, amandatio.*
Abfeuern, *a.* elsütni; *exploděre.*
Abfinden, sich mit einem, *v. rec.* megegyezni, egyességre lépni; *transigěre, pacisci.*
Abfließen, *n.* elfolyni: *defluěre.*
Abfluß, der, elfolyás; *defluxus, us,* m.
Abfordern, *a.* elkérni, kívánni (tőle); *reposcěre, repetěre.*
Abfressen, *a.* leeni: *depascěre.*
Abfrieren, *n. ir.* elfagyni 's leesni; *vi frigoris solvi.*
Abführen, *a.* elvinni (kotsin): *asportare, deportare, avehěre.* 2. elvezetni; *derivare, deducěre,* 3. meghajtani, hasat hajtani: *purgare corpus ejectione, alvum ducěre, ejicěre.* 4. eine Schuld, lefizetni; *solvěre.* 5. sich, takarodni, lódulni, elmenni; *abire, disceděre.*
Abführend, hashajtó; *alvum ducens, catharticum.*
Abführung, die, elvitel; *asportatio.* 2. hashajtás; *purgatio.* 3. lefizetés; *solutio.*
Abführungsmittel, das, hajtószer, hashajtó; *catharticum.*
Abfüttern, *a.* megabrakolni; *pabulum dare, pabulo satiare.*
Abgabe, die, adófizetés, adó; *vectigal.* 2. kézhez adás; *traditio.*
Abgang, der, elmenés, elmenetel; *abitus.* 2. kelete valaminek; *venditio.* Er hat guten Abgang, jó kelete van a' portékájának; *facile- feliciter- prospere vendit merces.* 3. híj, hijánosság; *defectus.*
Abgeben, *a. ir.* által- oda- kezéhez adni; *dare, traděre, redděre.* 2, részt adni belőle; *impertire alicui.* 3. lenni, magát kiadni; *agěre.* Er hat einen Arzt abgegeben, orvosnak adta ki magát; *medicum egit.* 4. sich mit etwas, foglalatoskodni valamivel; *occupari, fungi aliqua re.* sich mit Jemanden abgeben, valakivel társalkodni, *it.* valakivel bajlódni; *versari, agěre cum eo.*
Abgehen, *n.* elmenni; *abire.* mit Tode, meghalni, *deceděre, obire.* 2. elkelni; *vendi.* Es geht ihm nichts ab, semmi hijával nints, semmi baja nints; *nihil ei deest, nulla re eget,* 3. hibázni, hijával lenni; *deesse.*
Abgelebt, vén, öreg; *decrepitus.*
Abgelegen, távollévő; *remotus.* 2. állott, régi; *annosus, vetustus.*
Abgeneigt, idegen tőle; *alienus.*
Abgeordneter, ein, követ; *legatus.*
Abgesagter Feind, halálos ellenség; *apertus hostis, v. infensissimus.*
Abgesandter, ein, követ; *legatus.*
Abgeschmackt, ízetlen; *insipidus.* 2. dísztelen; *insulsus, absurdus.*
Abgesetzt, hivatalából letételett, *submotus a munere.*
Abgewinnen, *a. ir.* elnyerni; *pecunia nudare in lusu, nummos auferre.*
Abgewöhnen, *a.* elszoktatni; *desvefaeěre.*
Abgezogen, elvont; *abstractus.* 2. *adv.* elvonva; *abstracte.*
Abgießen, *a. ir.* letőlteni; *transfunděre, defunděre.* 2. önteni (képet); *formam effingěre.*
Abgott, der, költött Isten, bálvány; *idolum, numen fictum.*
Abgötter, der, bálványozó; *idololatra, ae,* m. *deorum fictorum cultor.*
Abgötterey, die, bálványimádás; *idololatria.*
Abgöttisch, babonás; *idololatricus.*
Abgraben, *a.* elárkolni; *derivare.*
Abgrämen, sich, epeszteni magát; *moerore confici.*
Abgrasen, *a.* learatni a' fűvet; *gramen demetěre.*
Abgrund, der, örvény, mélység: *abyssus, vorago.*
Abgünstig, irígy; *invidus, malevolus.*

Abhacken, *a.* elvágni, elmetszeni; *amputare*, *abscindĕre*, *desecare.*

Abhalten, *a.* megtartóztatni; *arcere*, *avocare.*

Abhaltung, die, megtartóztatás; *avocatio.*

Abhandeln, *a.* megalkudni; *transigĕre.* 2. megvenni; *emĕre ab aliquo.* 3. a' dolgot megrostálni; *ventilare.* 4. előadni; *pertractare.*

Abhandlung, die, kidolgozott elmélkedés; *pertractatio.* 2. munka, könyv; *liber*, *tractatus.*

Abhängen, *n.* hajlani; *declivem esse.* 2. függeni tőle, rajta állani; *pendere ab aliquo.*

Abhängig, hajlós, lejtős; *declivis.*

Abhärten, *a.* megkeményítni; *durare*, *obfirmare.*

Abhärtung, die, megkeményítés; *induratio.*

Abhaspeln, lematolálni; *devolvĕre fila.*

Abhauen, *a.* elmetszeni, elvágni; *amputare*, *abscindĕre*: den Kopf, fejét venni, elvágni a' fejét; *detruncare caput.*

Abheben, *a.* emelni, megemelni; *tollĕre.*

Abhelfen, dem Übel, der Sache, *a.* megorvosolni, segítni a' dolgon; *mederi*, *occurrĕre rei*, *sanare rem*, *sublevare.*

Abhilfe, die, segítség; *levamentum.*

Abhobeln, *a.* megyalúlni; *dedolare.*

Abholen, *a.* elhozni; *abducĕre.*

Abhören, *a.* kihalgatni, kikérdezni a' tanút; *examinare*, *interrogare.*

Abhülflich seyn, segítséggel lenni; *juvare*, *sublevare.*

Abkämmen, megfésűlni; *depectĕre.*

Abkaufen, megvenni; *emĕre*, *redimĕre.*

Abkäufer, der, vevő; *emtor.*

Abkehren, *a.* leseperni; *verrĕre*, *purgare.* 2. elfordítni; *avertĕre*, *declinare.*

Abklären, megszűrni, tisztálni; *colare*, *liquare*, *percolare*, *defaecare.*

Abklauben, *a.* leszedni; *decerpĕre.*

Abklopfen, *a.* megverni; *verberare.* 2. kiverni (a' port a' ruhából); *excutĕre.*

Abkochen, *a.* főzni, megfőzni; *decoquĕre.*

Abkommen, *n.* von etwas, eltávozni; *aberrare*, *decedĕre.* 2. kimenni a' szokásból; *abolescĕre.* 3. das ist schon abgekommen, kiment már az a' szokásból; *hoc jam abolevit.*

Abkömmling, der, magzat, maradék; *proles*, *is*, f. *genus*, *-neris*, n. *unus ex posteris.*

Abkopiren, *a.* lemásolni; *transscribĕre.*

Abkratzen, *a.* levakarni; *abradĕre.*

Abkühlen, meghívesítni; *refrigerare.*

Abkühlung, die, hívesítés; *refrigeratio.*

Abkunft, die, eredet, származás; *genus*, *-neris*, n.

Abkürzen, *a.* megrövidítni; *decurtare*, *contrahĕre*, *abbreviare.*

Abkürzung, die, kurtítás, rövidítés; *contractio*, *compendium scribendi.*

Abladen, *a. ir.* lerakni a' terhet, lerakodni; *deonerare.*

Ablaß, der, bútsú; *venia* (*peccati*, *peccatorum*). 2. szünet; ohne Ablaß, szünet nélkűl; *sine fine*, *indesinenter.*

Ablassen, megszűnni, elállani tőle; *desistĕre*, *desinĕre*, *abstinere*, *cessare.* 2. *a.* elkűldeni; *mittĕre.* 3. ereszteni (vizet); *emittĕre.*

Ablativ, der, hatodik ejtés; *ablativus.*

Ablauf, der, lefolyás, eltelés; *decursus*, *defluxus*, *exitus*, *finis.*

Ablaufen, *n.* elfolyni (mint a' víz, idő); *decurrĕre*, *defluĕre*, *labi.* 2. eltelni, elmúlni; *praeterire.* 3. kimenni, kimenetelének lenni; *exitum habere.*

Abläugnen, *a.* tagadni; *inficiari.*

Abläugnung, die, tagadás; *inficiatio.*

Ableben, das, halál; *mors*, *-tis*, f.

Ablegen, *a.* letenni; *deponĕre.* 2. die Kleider, levetni; *exuĕre.* Probe, próbáját vagy jeleit adni; *specimen edĕre*, *v. dare*: den Eid, a' hitet letenni, megesküdni; *jusjurandum dare*: Rechnung, számot adni; *reddĕre rationem*: Zeugniß, tanúbizonyságot tenni; *testimonium dicĕre.* 3. *n.* tompúlni; *hebescĕre.* 4. végezni valakivel; *componĕre.* 5. bujtani, homlítni; *propagare.*

Ableger, der, porhajas, sarjúág; *propago.*

Ablehnen von sich, elhárítani magáról; *avertĕre, amovere, recusare.*

Ableiten, das Wasser, a' vizet másfelé venni: *derivare*: das Wort, származtatni; *derivare, deducĕre.*

Ableiter, der, menykőfogó; *conductor.*

Ableitung, die, des Wassers, víz térítés; *derivatio*: des Wortes, szószármaztatás; *derivatio, deductio.*

Ablenken, *a.* eltérítni, elhárítni; *declinare.*

Ablenkung, die, elhárítás; *declinatio.*

Ablernen, einem etwas, eltanúlni valakitől valamit; *discĕre ab aliquo.*

Ablesen, *a.* leszedni (p. o. a' szőlőt); *legĕre, decerpĕre.* 2. elolvasni; *legĕre.*

Abliefern, *a.* általadni; *tradĕre.*

Ablocken, *a.* eltsalni, eltsalogatni; *elicĕre.* 2. kivenni (valakiből a' titkot); *elicĕre.*

Ablöschen, *a.* den Durst, mególtani a' szomjúságot; *sedare.*

Ablösen, *a.* pénzen megváltani; *redimĕre.* 2. felváltani (az őrállót); *abducĕre a statione*: abgelöst! őr váltódjon! *succedatur!* 3. ein Glied, elvágni valamelly tagot; *amputare.* 4. die Kanonen, elsütni az ágyúkat; *mittĕre tormenta.*

Ablösung, die, őr váltás; *stationum mutatio.* 2. megváltás pénzen; *redemtio.*

Abmähen, lekaszálni; *demetĕre, secare.*

Abmahlen, *a.* lefesteni; *depingĕre.*

Abmarsch, der, elmenetel; *discessus, us,* m.

Abmarschiren, *n.* elmenni, elútazni; *abire, discedĕre.*

Abmatten, eltikkasztani; *defatigare.*

Abmessen, *a. ir.* meg- felmérni; *metiri, emetiri.* 2. hozzávetni; *conjicĕre.*

Abnahme, die, fogyás; *deminutio.* 2. der Waaren, kelete (a' portékának); *venditio*: in Abnahme kommen, hanyatlani, alábszállani (a' betsében); *labi, attenuari.*

Abnehmen, *a.* levenni (a' kalapot); *aperire caput*: leszakasztani (a' gyümöltsöt); *demĕre, decerpĕre.* 2. elvágni, elfűrészelni (lábat); *amputare.* 3. die Waaren, megvenni; *emĕre.* 4. elvenni (erővel); *eripĕre, auferre.* 5. *n.* fogyni, elfogyni, soványodni; *macrescĕre.* 6. der Tag nimmt ab, rövidedik a' nap; *decrescit, coarctatur, contrahitur dies.* 7. megitélni; *judicare, colligĕre*: daraus ist abzunehmen, kitetszik abból; *patet, apparet, intelligitur ex eo.* 8. den Eid, meghallgatni (az esküvő személy hitletételét); *accipĕre jusjurandum.*

Abnehmer, der, vevő, vásárló; *emptor.*

Abneigung, die, idegenség; *aversatio.*

Abnützen, elnyőni; *usu deterĕre.*

Abonnement, (*olv.* aboneman), das, bilét-rész-helyváltás; *subscriptio, subsignatio.*

Abonniren, sich, béjáró bilétet váltani (a' játékszínbe, a' tántzházba), helyet váltani, részt váltani; *subsignare nomen, accedĕre.*

Abordnen, elküldeni; *ablegare, delegare, mittĕre.*

Abpacken, lerakni (terhet); *exonerare.*

Abpflücken, *a.* leszakasztani, leszedni (virágot, gyümöltsöt); *carpĕre, decerpĕre.*

Abprügeln, *a.* megverni; *verberare.*

Abputzen, *a.* megtisztítni; *purgare.*

Abrathen, *a.* ellenzeni; *disvadere.*

Abräumen, eltisztogatni, elszedni (az asztalt); *tollĕre, amovere, auferre.*

Abraupen, hernyászni; *tollĕre erucas*

Abrechnen, *a.* kivenni (a' summából), kiszámlálni, elvonni; *deducĕre, detrahĕre.* 2. mit einem, számot vetni valakivel; *rationem computare.*

Abrechnung, die, számvetés; *ratio, calculus.*

Abreiben, *a.* ledörgölni; *defricare.*

Abreise, die, elútazás; *abitus, us,* m. *discessus, us,* m.

Abreisen, elútazni; *abire, proficisci.*

Abreißen, *a.* elszakasztani; *abrum-*

pĕre. 2. elnyőni; *lacerare, detĕrĕre.* 3. lerajzolni; *delineare.* 4. f. elszakadni, *rumpi, disrumpi.*

Abrichten, *a.* megtanítni; *erudire, docere, instruĕre.* 2. megszelidítni (vadat); *domare.*

Abrikoſe, die, sárga baratzk, tengeri baratzk; *malum Armeniacum praecoquum.*

Abrinnen, el- lefolyni; *defluĕre.*

Abriß, der, rajz, rajzolat; *delineatio.*

Abrollen, *n.* legördűlni; *devolvi.*

Abrufen, *a.* elhívni; *avocare.*

Abrühren, *a.* öszvekeverni, habarni; *in massam terĕre.*

Abſagen, *n.* lemondani (róla); *renunciare.* 2. auf Leib und Leben, (egy szálkardra, vagy egy pár pisztolyra) kihívni; *ad certamen internecinum (duellum) provocare:* abgeſagter Feind, halálos ellenség; *hostis internecinus.*

Abſägen, elfűrészelni; *resecare serra.*

Abſagung, die, lemondás; *renunciatio.*

Abſatteln, *a.* lenyergelni; *demĕre equo ephippium.*

Abſatz, der, szakaszotska; *articulus, sectio.* 2. lábbelisark; *fulcrum calceamenti.* 3. ohne, megszűnés nélkűl; *continuo.* 4. kelet, elkelése (a' portékának); *venditio.*

Abſchaben, *a.* levakarni; *deradĕre.*

Abſchachern, *a.* megejteni, megvenni; *levi pretio emĕre.*

Abſchaffen, *a.* eltörleni (törvényt); *abolere, abrogare, tollĕre.* 2. kiadni rajta, elküldeni; *dimittĕre.* 3. eladni, *vendĕre.*

Abſchaffung, die, eltörlés; *abolitio.* 2. elküldés; *dimissio.*

Abſchälen, *a.* meghámozni, kérgét v. héjját lehántani; *decorticare, deglubare.*

Abſchaum, der, vom Menſchen, sepreje az emberi nemnek, semmire kellő, gaz ember; *pessimus, faex hominum.*

Abſchäumen, *a.* leszedni a' tajtékját; *despumare.*

Abſcheren, leberetválni, levágni, lenyirni; *detondere.*

Abſcheiden, *n.* megválni; *discedĕre.* 2. meghalni; *decedĕre, mori.*

Abſcheu, der, irtózás, útálás; *aversatio, abominatio.* 2. haben, irtózni; *abominari, aversari.*

Abſcheulich, útálatos, fertelmes; *aversandus, abominandus, detestandus.* 2. útálatosan; *horrendum in modum, horrende.*

Abſcheulichkeit, die, útálatosság; *foeditas, atrocitas.*

Abſchicken, *a.* elkűldeni; *mittĕre.*

Abſchied, der, elbútsúzás, bútsúvétel, végbútsú; *valedictio.* 2. elmenetel; *abitus, us,* m. *discessus, us,* m. 3. szabadságlevél (a' katonáknál); *testimonium dimissionis.*

Abſchiedsbeſuch, der, bútsúzó látogatás; *salutatio ultima.*

Abſchiedsbrief, der, bútsúzólevél; *epistola abeuntis.*

Abſchießen, *a.* ellőni, elsütni (puskát); *mittĕre, explodĕre*: elhagyni (színét), meghagyni (magát); *fugĕre, evanescĕre.*

Abſchlachten, *a.* levágni, megőlni; *jugulare, mactare.*

Abſchlag, der, árr leszállás, *deminutio pretii.* 2. foglaló, felpénz; *solutio in antecessum.*

Abſchlagen, *a.* leütni, leverni (diót); *decutĕre.* 2. den Kopf, levágni, lenyakazni; *caput abscindĕre, detruncare.* 3. einem etwas, megtagadni tőle; *negare, denegare.* 4. el- visszaverni; *repellĕre.* 5. den Teich, a' tó vizét elereszteni; *alio derivare.* 6. ſein Waſſer, vizelleni; *urinam reddĕre, v. mittĕre, mingĕre.* 7. alább szállani, óltsódni; *minui, decrescĕre.*

Abſchlägige Antwort, die, megtagadó v. eligazító felelet; *repulsa*: geben, megtagadni; *denegare.*

Abſchließen, *a.* bézárni; *seram remittĕre, claudĕre.* 2. elvégezni (számadást); *absolvĕre, finire.*

Abſchluß, der, végezés, béfejezés; *finis, terminatio.*

Abſchmalzen, *a.* megzsirozni; *pinguedine perfundĕre v. irrigare.*

Abſchneiden, *a. ir.* elmetszeni, elvágni, lemetszeni; *amputare, resecare, praecidĕre.*

Abſchnitt, der, lemetszés, elvágás; *sectio, desectio.* 2. elmetszett darab; *segmentum.* 3. szakasz; *sectio.*

Abschöpfen, *a.* lemerítni, lemerni; *dehaurire.*

Abschrauben, *a.* lesrófolni; *revolvĕre (cochleam).*

Abschrecken, elijeszteni; *absterrere.*

Abschreiben, *a. ir.* leírni; *describĕre.* 2. lemásolni; *transscribĕre.*

Abschreiben, das, leíró, lemásoló; *copia*, *transscriptio.*

Abschreiber, der, leíró, lemásoló; *transscriptor*, *librarius.*

Abschrift, die, írás mássa v. párja; *exemplum*, *exemplar.*

Abschüßig, lejtős; *declivis*, *deversus.* 2. meredek; *praeceps.*

Abschütteln, *a.* lerázni; *decutĕre.*

Abschütten, *a.* el- kiönteni; *effundĕre.*

Abschwatzen, *a.* eltsalni; *eblandire.*

Abschwemmen, *a.* lemosni; *abluĕre.*

Abschwören, *a.* elesküdni, esküvéssel tagadni; *abjurare*, *ejurare.*

Abschwörung, die, elesküvés; *ejuratio.*

Absegeln, *a.* elevezni; *navem solvĕre.*

Absehen, *a. ir.* ellátni előre, megérteni: általlátni; *perspicĕre*, *intelligĕre.* 2. erányozni, tzélozni; *spectare.* 3. látásból megtanúlni; *adspectu discĕre.*

Abseihen, *a.* le-, megszűrni; *colare*, *percolare.*

Abseits, félre, másfelé; *seorsum.* 2. lefelé; *deorsum.*

Absenden, *a. ir.* küldeni, elküldeni, követségbe küldeni; *mittĕre.*

Absendung, die, elküldés, követség; *missio*, *legatio.*

Absengen, *a.* elperzselni; *ad- v. deurĕre.*

Absenken, *a.* bújtani, homlítni; *propagare.* 2. elmerűlni; *demergi.*

Absetzen, *a.* letenni, lerakni (a' terhet); *deponĕre.* 2. hivatalából; *abrogare munus alicui.* 3. eladni; *vendĕre.* 4. eltenni, félretenni; *reponĕre.* 5. ein Kind, elválasztani a' tsetstől; *depellĕre a lacte.* 6. ohne abzusetzen, szünet nélkűl, egyfolytában; *continenter*, *uno tenore.*

Absicht, die, szándék, feltétel, végtzél; *consilium*: in der Absicht, olly tzéllal, a' végett; *hoc consilio*, *hac mente.*

Absichtlich, önkéntvaló, szántszándékos; *consilio factum.* 2. *adv.* készakartva; *consulto*, *de industria.*

Absitzen, *n.* leszállani (a' lóról); *descendĕre ex equo.* 2. die Strafe, tömlötz üléssel lakolni; *mulctam luĕre carcere.*

Absolut, unbedingt, általános; *indefinitus*, *simplex. adv.* általánfogva, telyességgel; *simpliciter.*

Absolution, die, felszabadítás, kimentés; *absolutio.* 2. elengedés, bűnbotsánat; *remissio.*

Absolviren, vollenden, elvégezni; *terminare.* 2. felszabadítni a' büntetés alól; *absolvĕre.*

Absondern, *a.* el-, különválasztani; *separare*, *segregare.*

Absonderung, die, elválasztás; *separatio.*

Abspalten, *a.* elhasítni; *findĕre.*

Abspaltung, die, elhasítás; *fissio.*

Abspänen, *a.* elválasztani a' tsetstől; *depellĕre a lacte.*

Abspannen, *a.* kifogni (a' lovakat); *abjungĕre.*

Abspänstig, idegen, elidegenedett; *alienus*, *alienatus.*

Absparen sich etwas, magától megfogni; *semet fraudare.*

Abspeisen, *a.* elvégezni (az ebédet); *coenam finire.* 2. táplálni, enni adni; *cibare*, *cibum praebere.*

Absprechen, einem etwas, *a. ir.* elítélni (tőle); *abjudicare.* 2. einem das Leben, halálra ítélni; *vitam alicui abjudicare*, *damnare capitis.* 3. megtagadni tőle; *adimere verbis.*

Abspringen, *n.* f. leugrani; *desilire.* 2. lepattanni (mint a' húr); *rumpi.* 3. lepattogni (mint a' falról a' mész); *decidĕre.* 4. elhagyni, elállani (tőle); *decedĕre*, *recedĕre.*

Absprossen, *n.* eredni, származni; *oriri*, *originem ducĕre.*

Abspülen, megöblítni, megmosni; *abluĕre*, *eluĕre.*

Abspulen, *a.* legombolyítni; *fila e fistulis devolvĕre*, *deglomerare.*

Abstammen, *n.* származni, eredni, eredetét venni; *originem ducĕre.*

Abstammung, die, származás, eredet; *origo*, *-ginis*, f.

Abstand, der, elállás (valamitől), lemondás (valamiről); *cessio*. 2. távolyság, köz; *distantia*, *intervallum*. 3. külömbség; *discrimen*.

Abstatten, *a*. véghez vinni, végre hajtani; *praestare*: **Besuch**, meglátogatni; *invisēre*. 3. **Dank**, megköszönni; *gratias agĕre*. 4. **Gruß** od. **Compliment**, köszönteni, tisztelni; *salutare* 5. **Bericht**, tudtára adni, megjelenteni, tudósítani; *nuntiare*.

Abstattung, die, végrehajtás, véghezvitel; *praestatio*.

Abstäuben, kiporozni; *purgare pulvere*, *pulverem excutĕre*.

Abstechen, *a. ir*. **den Rasen**, kivágni, kimetszeni; *excidĕre*. 2. **ein Schwein**, ölni, meg-, leölni; *jugulare*. 3. pontokkal kijegyezni; *punctis signare*. 4. *n*. illeni; *congruĕre*; **sticht gut ab**, jól illik a' másikhoz, v. öszve; *bene congruit cum illo*.

Abstecken, **einen Ort**, **ein Lager**, kimérni (a' tábor helyét); *metari castra*.

Abstehen, **davon**, *n. ir*. távollenni, távolesni (tőle); *distare*. 2. abba hagyni, elállani (tőle), felhagyni (vele); *desistĕre*, *absistĕre*. 3. elromlani (az állásban); *corrumpi*.

Absteigen, *a. ir*. leszállani, lehágni; *descendĕre*. 2. **bey jemanden**, bészállani (valakihez); *devertĕre*.

Absterben, *n. ir*. meg-, elhalni; *mori*, *emori*. 2. **der Welt**, lemondani (a' világi dolgokról); *renuntiare rebus humanis*. 3. elszáradni (mint az élófa); *exsiccari*.

Absterben, **das**, halál; *mors*, *obitus*.

Abstract, (**Begriff**), elvont; (képzelet, értelem); *notio abstracta*. 2. fellengős; *subtilis*. 3. *adv*. elvonva, fellengősen; *abstracte*, *subtiliter*.

Abstrafen, *a*. megbüntetni; *punire*.

Abstrafung, die, megbüntetés; *animadversio*.

Abstrahiren, *a*. elvonni, elhúzni; *eruĕre*, *elicĕre*. 2. elvonva v. fellengősen gondolkozni; *abstracte v. subtiliter cogitare*. 2. elvonni, elvonva gondolni; *mentem a singulis ad universa revocare*.

Abstreiten, *a*. elperelni; *litigando tollĕre*, (*auferre*); **das lasse ich mir nicht (durch Worte) abstreiten**, azt senki sem perli el tőlem; *hoc nemo mihi verbis eripiet*.

Abstriegeln, *a*. megvakarni (a' lovat); *depectĕre*.

Abstufen, *a*. letördelni; *revellĕre*.

Abstufung, die, letördelés; *revulsio*. 2. gráditsonként való nevelés v. kissebbítés; *gradatio*, *degradatio*.

Abstürzen, *a*. lebuktatni; *praecipitare*.

Abstutzen, *a*. rövidre vágni; *decurtare*.

Absud, der, főtt lé; *decoctum*.

Abt, der, apátúr, apát; *abbas*.

Abtey, die, apátúrság; *abbatia*.

Abtheilen, *a*. el-, felosztani; *distribuĕre*, *dividĕre*, *partiri*.

Abtheilung, die, el-, felosztás; *distributio*, *divisio*. 2. osztály, rész; *pars*, *membrum*.

Abthun, *a. ir*. végezni; *absolvĕre*, *transigĕre*. 2. kivégezni, *supplicio afficĕre*.

Äbtissinn, die, apátza fejedelem aszszony; *abbatissa*.

Abtragen, *a. ir*. elhordani; *auferre*, *tollĕre*, *demĕre*. 2. lerontani; *demoliri*. 3. elviselni, elnyőni; *gestando deterĕre*: **abgetragenes Kleid**, viselt, kopott ruha; *vestis detrita*. 4. meg-, lefizetni (*az adósságot*); *solvere*, *pendĕre*.

Abtragung, die, elhordás; *asportatio*, *sublatio*. 2. lerontás; *destructio*, *demolitio*. 3. lefizetés; *solutio*, *pensio*.

Abträufeln, *n*. letsepegni; *stillare*.

Abtreiben, *a. ir*. **den Feind**, elűzni, elhajtani; *abigĕre*, *pellĕre*, *depellĕre*. 2. nagyon meghajtani (a' marhát); *agendo conficĕre*.

Abtreibendes Mittel, hashajtószer; *purgatio*, *laxativa*.

Abtreibung, die, elűzés, elhajtás; *depulsio*.

Abtrennen, *a*. elválasztani; *separare*. 2. el-, lefejteni (a' ruhát); *solvĕre*.

Abtreten, *n*. elmenni, eltávozni; *abscedĕre*, *discedĕre*. 2. **von seinem Rechte**, lemondani (jussáról); *decedĕre jure suo*. 3. elpártolni (valakitől); *deficĕre*, *desci-*

scĕre. 4. bészállani valakihez; *devertĕre.* 5. *a.* le-, eltapodni; *calcando solvĕre, deterĕre.* 6. útat tapodni v. tsinálni; *calcando signare.* 7. das Amt, letenni, másnak altalengedni (a' hívatalt): *renunciare, concedĕre, cedĕre.*

Abtretung, die, eltávozás; *secessio, dĕcessus, us,* m. 2. lemondás (valamiről), általengedés; *cessio.*

Abtriefen, *n.* letsepegni; *stillare.*

Abtritt, der, eltávozás, kitérés; *secessio, decessus.* 2. Abtritt nehmen bey jemanden, bétérni (valakihez); *devertĕre.* 3. elállás (valamitől), lemondás (valamiről); *cessio juris.* 4. árnyékszék; *latrina.*

Abtrocknen, *n.* megszáradni; *siccescĕre.* 2. *a.* megszárasztani; *siccare, desiccare.* 3. a' nedvességtől megtörleni; *abstergĕre, detergĕre.*

Abtröpfeln, *n.* letseperegni; *stillare.*

Abtropfen, *n.* (*ugyan az*).

Abtrünnig, werden, elállani, elpártolni; *deficĕre, desciscĕre.*

Abtrünniger, ein, elpártolt, pártütő; *defector.*

Aburtheilen, *a.* elítélni (tőle); *abjudicare.*

Abwägen, *a.* megmérni, megfontolni, megmázsálni; *pendĕre, ponderare.*

Abwägung, die, megmérés; *pensio, ponderatio.*

Abwälzen, *a.* lehengeríteni; *devolvĕre.*

Abwandeln, *a.* hajtogatni (az igét); *conjugare.*

Abwandern, *a.* elvándorlani; *peregrinari.*

Abwarten, *a.* meg-, elvárni; *exspectare.* 2. gondját viselni, ápolgatni; *colĕre, curare.* 3. sein Amt, seine Geschäfte, hívatalában eljárni, véghez vinni dolgait; *obire, fungi.* 4. nicht abwarten, elmúlasztani; *negligĕre.*

Abwärts, lefelé; *deorsum.*

Abwartung, die, várakozás; *exspectatio.* 2. ápolgatás, gondviselés; *cultus, cura.* 3. elégtétel, végrehajtás; *curatio.*

Abwaschen, *a. ir.* lemosni, elmosni; *abluĕre.*

Abweben, *a.* leszőni, megszőni; *detexĕre.*

Abwechseln, *a.* das Geld, váltani, felváltani; *permutare.* 2. Kleider, változtatni, ruhát váltani; *mutare vestes, vestibus variare* 3. *n.* egymást felváltani; *variare, vices alternare.*

Abwechselnd, változó, váltólagvaló; *alternus.* 2. *adv,* váltólag, felváltva; *alternatim.*

Abwechselung, die, változás; *mutatio.* 2. viszontagság; változandóság, *vices, vicissitudo.*

Abweg, der, félrevaló út; *diverticulum.* 2. eltérés; *aberratio*: auf Abwege gerathen, eltévedni; *aberrare.*

Abwegsam, félrevaló, félrevivő; *devius, abvius*

Abwehen, *a.* le-, elfújni; *flando dejicĕre.*

Abweichen, *n. ir.* s. elhajlani, eltávozni, elállani (valamitől); *declinare, decedĕre.* 2. külömbözni (tőle); *differre.*

Abweiden, *a.* ellegeltetni; *depascĕre.*

Abweisen, *a. ir.* den Feind, viszszaverni, viszszaűzni; *rejicĕre, repellĕre.* 2. eligazítni magától; *jubere abire.*

Abweisung, die, viszszaűzés, eligazítás; *rejectio, repulsa.*

Abwelken, *n.* hervadni; *marcescĕre.*

Abwenden, *a.* elhárítni, elfordítni; *avertĕre, depellĕre, arcere.* 2. sich, elfordúlni; *faciem avertĕre.*

Abwendig, machen, elidegenítni; *alienare.*

Abwendung, die, elhárítás, elfordítás; *depulsio, propulsatio.*

Abwerfen, *a. ir.* levetni, lehajítni; *dejicĕre.* 2. Brücken, lerontani, elhordani; *rescindĕre.* 3. hasznot hajtani; *fructum reddĕre, prodesse*

Abwesend, távollévő; *absens.*

Abwesenheit, die, távollétel, távollét; *absentia.*

Abwetzen, *a.* elköszörűlni; *acuendo adtenuare.*

Abwickeln, *a.* legombolyítni; *devolvĕre.*

Abwickelung, die, legombolyítás; *devolutio.*

Abwinden, letekerni (tsigán); *devolvĕre.*

Abwischen, *a.* letörölni, eltörleni; *abstergĕre*, *detergĕre*, *delere.*

Abzahlen, *a.* le-, megfizetni; *solvĕre.*

Abzählen, *a.* megszámlálni; *dinumerare.*

Abzahlung, die, lefizetés; *solutio.*

Abzählung, die, megszámlálás; *dinumeratio.*

Abzapfen, *a.* letsapolni, kivenni; *promĕre*, *depromĕre dolio.*

Abzäumen, *a.* kizabolázni (a' lovat); *defraenare.*

Abzehren, *a.* elfonnyasztani; *tabefacĕre.* 2. sich, megemészteni magát; *se consumĕre.* 3. *n.* fogyni, elfogyni, elszáradni, megaszni; *confici*, *tabescĕre*, *marcescĕre.*

Abzehrung, die, hervadozás; *tabes*: szárazbetegség; *phthisis.*

Abzeichnen, *a.* lerajzolni, leábrázolni; *delineare*, *deformare*, *adumbrare.*

Abzeichnung, die, lerajzolás; *delineatio.* 2. rajzolat; *imago*, *effigies.*

Abziehen, *a. ir.* lehúzni, levonni (ruháját, bőrét); *detrahĕre.* 2. den Hut, levenni; *demĕre pileum de capite.* 3. kivonni, kivenni, (egyik számot a' másikból); *subtrahĕre.* 4. elfogni, elhúzni (a' pénzből); *detrahĕre.* 5. den Wein, lehúzni (a' színbort); *depromĕre.* 6. leszivárogtatni; *destillare* 7. megfenni, megélesíteni (a' beretvát); *acuĕre.* 8 elvonni, elvonva gondolni (a' dolog tulajdonságát a' dologtól); *abstrahĕre notionem.* 9. *n.* s. *a*, elköltözni; *emigrare.* *b.* elmenni, eltakarodni; *abire*, *abscedĕre*,

Abzielen, *n.* erányozni; *spectare rem*, *ad rem*: das zielt dahin ab, az oda megy ki, oda tzéloz; *hoc eo spectat.*

Abzirkeln, *a.* kitzirkalmazni; *circino describĕre*, *circinare.*

Abzug, der, lehuzás, levonás; *deductio*, *detractio.* 2. kivonás, kivétel; *subtractio.* 3. elkoltözés; *migratio* 4. elmenés, eltakarodás; *abitus*, *discessus*

Abzwacken, abzwicken, *a.* letsípni; *forcipe avellĕre.* 2. kitsikarni, elhúzni (az árrából), *detrahĕre.*

Abzwecken, *n.* tzélozni, erányozni (valamire); *spectare rem.*

Abzwicken, *l.* Abzwacken.

Abzwingen, *n. ir.* kitsikarni (tőle); *exprimĕre*, *extorquere.*

Academie, die, főoskola, akadémia; *academia.*

Accent, der, szóejtés; *accentus.* 2. hangjel, húzás; *accentus.* 3. szamatja a' bornak; *sapor.*

Accessist, der, hivatalra menendő; *candidatus.*

Accidenz, die, *pl.* Accidenzien, mellesleg való jövedelem; *reditus incerti.*

Accise, die, vám, vámadó; *vectigal rerum venalium.*

Accomodiren, *a.* alkalmaztatni; *accomodare.* 2. die Haare, megfésülni; *concinnare.*

Accompagnement, (*olv.* akkompánymán), játszótárs; *socius musicae.*

Accompagniren, *n.* együtt játszani, muzsikálni segítni; *sociare cantum vocis fidium*, *cum voce vel instrumento alicujus.*

Accusativ, der, negyedik ejtés; *accusativus.*

Achse, od. Axe, die, tengely; *axis*: auf der Axe führen, *vehĕre.*

Achsel, die, váll, vállapotzka; *humerus*, *ala*: über die Achsel ansehen, balszemmel nézni, felsem venni; *despicĕre*: auf die leichte Achsel nehmen, könnyen venni fel a' dolgot; *leviter*, *perfunctorie curare*, *agĕre*: die Achsel zucken, vállat vonítni; *cunctari*, *dubitare.*

Acht, die, figyelmetesség, vigyázás; *attentio*: Acht haben, ráfigyelmezni, rávigyázni; *attendĕre.* aus der Acht lassen, nem vigyázni reá, nem gondolni vele, elfelejtkezni róla; *non attendĕre*, *non animadvertĕre*, *oblivisci*: in Acht nehmen, gondoskodni róla v felőle; *curare*, *rationem habere*: sich in Acht nehmen, vor etwas, magára vigyázni; *cavere.* 2. számkivetés; *proscriptio*: in Acht erklären, számkivetni; *proscribĕre.*

Acht, nyoltz: *octo. adv.* nyoltzan; *octoni.*

Ächt, od. echt, igazi, jóféle, jó; *probus*, *sincerus*, *verus.*

Achte, der, die, das, nyoltzadik; *octavus.*
Achteck, das, nyoltzszeglet; *octangulum.*
Achteckig, nyoltzszegletes, nyoltzszegletű, nyoltzszegű; *octangulus, habens octo angulos.*
Achtel, das, nyoltzadrész; *octans pars octava.*
Achten, *a.* vélni, gondolni; *censere.* 2. auf etwas, figyelmezni, ügyelni, vígyázni; *attendĕre, rationem habere.* 3. betsűlni; *aestimare:* hochachten, nagyra betsűlni, tisztelni; *magni habere, facĕre:* nicht achten, megvetni, nem gondolni vele; *parvi habere, facĕre, contemnĕre.*
Ächten, *a.* számkivetni; *proscribĕre.*
Achtens, *adv.* nyoltzadszor; *octavo.*
Achterley, nyoltzféle; *octuplex.*
Achtfach, nyoltzszoros; *octuplus: adv.* nyoltzszorosan; *octuple.*
Achtfüßig, nyoltzlábú; *octipes.*
Ächtheit, die, jóság, jóféleség; *probitas, sinceritas.*
Achtlos, vigyázatlan, bámész; *incuriosus.*
Achtmahl, *adv.* nyoltzszor; *octies.*
Achtsam, figyelmetes, vígyázó; *attentus.*
Achtsamkeit, die, vigyázóság, szemesség; *attentio, diligentia.*
Achtung, die, figyelmetesség; *attentio.* 2. betsület, tisztelet; *cultus, observantia.* 3. Achtung geben, Acht haben.
Achtzigjährig, nyoltzvan esztendős; *octogenarius.*
Ächzen, *n.* nyőgni; *gemĕre.*
Acker, der, *pl.* Äcker, szántóföld; *ager.*
Ackerbau, der, szántásvetés, főld-mívelés; *agricultura.*
Ackerfeld, das, szántóföld; *arvum.*
Ackern, *a.* szántani; *arare.*
Ackersmann, der, *pl.* Ackersleute, főld-mívelő, szántóvető; *agricola, arator.*
Act, der, felvonás (a' néző játékban); *actus, us,* m.
Acten, die, *pl.* akták, űgyírások; *acta forensia, literae.*
Action, die, ütközet, hartz; *proelium, pugna:* Action und Reaction, ható és viszsza ható erő; *vis agens et reagens.*
Activum, das, tselekvő íge; *verbum activum.*
Acustic, die, hallástudomány; *acustica.*
Addiren, *a.* öszveadni (számot); *addĕre.*
Addition, die, öszveadás; *additio.*
Addresse, die, útasítótzím, felűlírás; *titulus, inscriptio.*
Addressiren, *a.* útasítni (a' levelet); *inscribĕre alicui epistolam.* 2. sich an jemand, folyamodni valakihez; *se adplicare.*
Adel, der, nemesség, a' nemes emberek; *nobilitas, nobiles.* 2. nemesség, nemesi rang; *nobilitas generis, nobilitas.*
Adelig, nemes, nemesi rangbólvaló; *nobilis, generosus, nobili genere natus. adv.* nemesi módon; *more nobilium.*
Adeln, *a.* nemesítni, nemessé tenni; *nobilitare, dare alicui nobilitatem.*
Adelsbrief, der, nemeslevél; *diploma nobilitatis.*
Adelstand, der, nemesség, nemesi rend; *nobilitas.*
Ader, die, ér. életér; *vena, arteria.*
Aderig, od. Äderig, eres; *venosus.*
Aderlaß, der, érvágás; *sectio venae.*
Aderlassen, *a.* eretvágni; *venam secare.*
Aderschlag, der, érverés, érszökés; *pulsus arteriae.*
Adjectiv, das, mássalérthető; *adjectivum.*
Adjunct, der, segítő társ; *adjunctus.*
Adjutant, der, adjutáns; *adjutor.*
Adler, der, sas; *aquila.*
Admiral, der, tengeri fővezér; *summus dux classis.*
Admiralschaft, die, tengeri fővezérség; *dignitas summi ducis classis.*
Admiralschiff, das, fővezéri hajó; *navis praetoria.*
Advocat, der, prokátor, űgyész; *advocatus, patronus caussarum, procurator.*
Affe, der, majom; *simia.*
Affect, der, indúlatosság, hevesség; *animi motus, perturbatio, ardor, impetus.*
Affectation, die, erőltetett szépítés, erőltetés; *affectatio, inepta aemulatio.* 2. büszkeség; *ineptia.*

Affectionirt, jó hajlandósággal viseltető; *affectus*, *animatus*.

Affectiren etwas, tettetni valamit, mutatni magát valaminek; *affectare*. 2. eröltetve követni; *putide aemulari*.

Äffen, *a*. majmolni; *imitari instar simiae*. 2. tsúfolni; *illudĕre*.

Afrikaner, der, Áfrikai lakos; *africanus*.

Afrikanisch, Afrikai; *africanus*.

After, der, segg, hátulj, alfel; *podex*, *anus*.

After, hamis, nemigaz, alávaló; *pseudo*, *ementitus*, *fictus*, *falsus*.

Aftermoos, das, hínár; *alga*.

Agende, die, ágenda; *liber ritualis ecclesiasticus*, *Agenda*.

Agent, der, ügyfolytató; *procurator*.

Agnat, ein, atyafi; *agnatus*.

Ägypten, Égyiptom; *Aegyptus*.

Ah! óh! jaj! *ah*.

Aha! aha! bezzeg! *aha!*

Ahle, die, ár; *subula*.

Ahm, die, akó (mérték); *dioptra doliaria*.

Ahmen, *a*. akózni; *dioptra modium explorare*.

Ahnen, *pl*. eleink, atyáink; *majores*.

Ahnden, ahnen, rémleni előtte; *praesagire*: mir ahnet etwas, előre érzek valamit; *animus meus praesagit aliquid*. 2. megboszszúlni (valamit), boszszút állani (érte); *ulcisci*, *vindicare*.

Ahndung, die, rémlés, sajdítás, előre érzés; *praesagitio*, *praesagium*. 2. boszszúállás; *ultio*, *vindicatio*, *vindicta*.

Ahnenstolz, der, família büszkeség; *superbia de antiquitate generis sui*

Ahnenstolz, famíliájával kevélykedő; *superbus de antiquitate generis*.

Ähnlich, hasonló; *similis*.

Ähnlichkeit, die, hasonlatosság; *similitudo*.

Ahorn, der, juharfa, iharfa; *acer*, f.

Ahornen, juharfából való, juharfa; *acernus*.

Ähre, die, kalász, gabona fej; *spica*.

Ährenkranz, der, kalászkoszorú; *corona spicea*.

Ährenlese, die, tarlózás; *spicilegium*.

Akademie, *l*. Academie.

Alabaster, der, alabástrom; *alabastrites*.

Alabastern, alabástrom; *alabastrinus*.

Alarm, der, felzendűlés, zenebona; *tumultus*, *terror*.

Alarmiren, *n*. felzendítni; *terrere*.

Alaun, der, timsó, *alumen*, *inis*, n.

Alaunartig, timsós; *aluminosus*.

Alaunig, alaunhäitig, timsós; *aluminosus*, *aluminatus*.

Albern, ostoba, balgatag; *stultus*, *stolidus*, *ineptus*.

Albernheit, die, ostobaság, balgatagság; *stoliditas*, *stultitia*.

Alchymie, die, aranytsinálás; *alchymia*.

Alchymist, der, aranytsináló; *alchymista*.

Algebra, die, betűvetés; *algebra*.

Algebraisch, betűvetési; *algebraicus*. *adv*. betűvetéssel; *algebraice*.

Alkoven, der, kamara, ablak nélkűl való háló szoba; *zothecha*, *zothecula*.

All, aller, alle, alles, mind, minden; *omnis*. *pl*. mindnyájan, minden, mindenek; *quisque*. 2. egészszen; *cunctus*, *universus*. 3. alle seyn, elfogyni; *finem habere*. 4. bey alle dem, mind e' mellett is; *nihilo minus*.

Allbereits, *adv*. már; *jam*.

Allda, ott, amott, ottan; *ibi*, *istic*, *illic*.

Allee, die, nyílás (az erdőben, kertekben), tóna; *xystus*, *via arboribus utrinque septa*.

Allein, *adv*. tsak, tsupán, tsak, egyedűl; *solus*: ich allein, tsak én, én egyedűl; *unus*. 2. de, hanem; *verum*, *sed*, *at*, *vero*, *autem*. 3. nicht allein, sondern auch, nem tsak, hanem; *non solum*, *sed etiam*.

Alleinig, egyedűlvaló; *solus*, *unus*, *unicus*. *adv*. magánosan, egyedűl; *solus*, *solitarie*.

Allemahl, mindenkor, mindég; *omni tempore*, *semper*.

Allenfalls, *adv*. talám; *forte*. 2. minden esetre; *in omnem casum*.

Allegorie, die, tzélozat; *allegoria*.

Allenthalben, mindenütt, mindenfelé; *ubique*.

Aller, leg; (*superlativus gradus*).

Allerdings, igenis, úgyvagyon; *utique.*
Allerdurchlauchtigst, Felséges; *Serenissimus.*
Allererst, éppen most, tsak most; *modo, demum.*
Allerhand, mindenféle; *omnis generis.*
Allerheiligen (Fest), mindenszentek napja; *festum, v. dies omnium sanctorum.*
Allerheiligst, szentséges; *sanctissimus.*
Allerhöchst, der, allerhöchste Gott, a' felséges Isten, *summus Deus;* allerhöchst Dieselben, Felséged, *Vestra Majestas.*
Allerley, mindenféle, sokféle; *omnis generis, varius.*
Allerliebst, legkedvesebb, szerelmes; *dilectissimus.* 2. gyönyörű, igen szép; *praeclarus, praestantissimus, pulcherrimus. adv.* igen szépen, gyönyörűen; *pulcherrime, optime.*
Allerseits, *adv.* mindnyájan; *universi.*
Allesammt, mindnyájan; *omnes.*
Allezeit, *adv.* mindenkor, mindég; *omni tempore, semper.*
Allgegenwart, die, mindenütt jelenvalóság; *omni praesentia.*
Allgegenwärtig, mindenütt jelenvaló; *omni praesens, ubique praesens.*
Allgemach, *adv.* lassan lassan; *paulatim, sensim, pedetentim.*
Allgemein, közönséges, közönségesen bévett; *communis, universus, generalis, vulgaris. adv.* közönségesen, általjában; *universe, vulgo.* 2. mindenütt; *ubique.*
Allgemeinheit, die, közönséges vólt; *communio universa, universalitas.*
Allgewaltig, mindenható; *omnipotens.*
Allgütig, főjóságú, legjobb; *ter optimus.*
Allhier, itt, itten; *hic, hoc loco.*
Allianz, die, szövetség; *foedus, -deris,* n.
Alliirt, szövetséges; *foederatus, foedere conjunctus.*
Allmacht, die, mindenhatóság; *omnipotentia.*
Allmächtig, mindenható; *omnipotens.*
Allmählig, lassan, lassan; *sensim.*
Allodialgut, das, örökös jószág, örökség; *bonum allodiale.*
Alltäglich, mindennapi; *quotidianus.* 2. közönséges; *vulgaris. adv.* mindennap, *quotidie, singulis diebus.*
Allwaltend, mindeneket igazgató; *omnia regens.*
Allweise, der, főbölts; *summe sapiens.*
Allwissend, mindentudó; *omniscius.*
Allwissenheit, die, mindentudóság; *omniscientia.*
Allwo, a' hol, holott; *ubi.*
Allzu, igen nagyon, felette igen; *nimis, nimium.*
Allzusehr, *l.* Allzu.
Almanach, der, kalendáriom; *fasti, calendarium.*
Almosen, die, *pl.* alamizsna; *eleemosyna, stipes.*
Almosenbüchse, die, persely; *cippus.*
Aloe, die, áloe, áloes; *aloë, -es,* f.
Alp, der, lidértz, boszorkány; *ephialtes, incubo.*
Alpen, die, *pl.* havasok, álpesek; *alpes.*
Alphabet, das, ABCrend, betűrend; *alphabetum.*
Alphabetisch, betűrendben való; *alphabeticus: adv.* betűrendben, betűrend szerént; *ordine literarum vulgari, ordine alphabetico.*
Als, midőn, mikor; *ut, ubi, cum, quum.* 2. mint, v. -nak, -nek, -úl, -űl, *tamquam.* 3. mint, v. -nál, -nél; *quam.*
Alsbald, Alsobald, *adv.* mindjárt, egyszeriben; *statim, confestim, exemplo, illico.*
Alsdann, *adv.* azután, osztán; *tunc, tum.* 2. Alsdann erst, akkor osztán; *tum demum, tumdenique.*
Also, *adv.* úgy; *ita, sic.* 2. tehát, azért; *ergo, itaque.*
Alster, die, szarka; *pica.*
Alt, älter, älteste, régi; *vetus, retustus, antiquus, priscus.* 2. idős, vén, öreg; *senex, grandis natu, provectus aetate.*
Altan, der, kinnalló, függőfolyosó, erker, erkély; *solarium, subdiale, maenianum.*

Altar, der, *pl.* Altáre, oltár; *altare*, *ara*.
Altbacken, régi sütés; *panis vetus*, *durior*.
Alter, das, kor, élet ideje, idő; *aevum*, *aetas*. 2. hohes Alter, vénség, öregkor; *senectus*, *-tutis*, f. *aetas provecta*.
Älter, idősebb, vénebb; *major natu*, *vetustior*.
Ältern, die, *pl.* szülék; *parentes*.
Altern, *n.* vénűlni; *senescĕre*, *consenescĕre*.
Älternlos, árva; *pupillus*, *orphanus*, *parentibus orbus*.
Alterthum, das, régiség; *vetustas*, *antiquitas*.
Ältervater, der, ős; *proavus*.
Älteste, der, die, das, legidősebb; *primus*, *caput*, (*societatis*).
Altgláubig, ó hitű; *veteris ecclesiae Graecorum*.
Althäe, die, fejér mályva; *althaea*.
Altklug, der, koros eszű; *senili prudentia praeditus*.
Ältlich, vénes, koros, idős; *vetulus*, *grandior natu*.
Altmodisch, régi módi; *moris antiqui*, *vetusti*. *adv.* régi módra; *more antiquo*.
Altvater, der, öregatya, nagyatya; *avus*.
Altváterisch, ősi; *antiquus*, *priscus*, *vetus*, *obsoletus*. *adv.* ősi módon; *more antiquo*.
Am, *pr.* st. an dem, azon, ezen, -ban, -ben; *ad*, *juxta*, *apud*, *in*: am Tage, nappal; *interdiu*: am Abende, estve; *vesperi*. 2. leg; am besten, legjobban; (*superlat*).
Amalgamiren, *n.* értzet kénesővel választani; *amalgamare*.
Amalie, die, Amália; *Amalia*.
Amarante, die, bárling, bársonyvirág; *amaranthus*.
Ambassade, die, követség; *legatio*.
Ambassadeur, der, (*olv.* ambaszszadőr), főkövet; *legatus*.
Ambition, die, betsületre vágyás, nagyra vágyás; *ambitio*.
Ambitiös, betsületre vágyó, nagyra vágyó; *ambitiosus*.
Ambos, der, űlő, űlővas; *incus*, *incudis*, f.
Ameise, die, hangya; *formica*.
Ameisenbär, der, hangyász; *myrmecophaga*.
Ameisenhaufen, der, hangyaboj; *acervus tegens formicas*.
Amerika, *Gen.* Amerika's, Amerika; *America*.
Amerikanisch, ámérkai; *americanus*
Amme, die, dajka, szoptató asszony; *nutrix*.
Ammer, die, sármány; *emberiza citrinella*.
Ampfer, der, sóska, lórom; *rumex*.
Amphibie, die, úszómászó; *amphibium*.
Amsel, die, rigó, fekete rigó; *merula*.
Ämsig, emsig, serény; *sedulus*.
Amt, das, *pl.* die Ämter, hivatal, tisztség; *munus*, *provincia*. 2. uraság, birtok; *praefectura*. 3. isteni szolgálat; *liturgia*.
Amtmann, der, tiszttartó; *praefectus juri dicundo in agro*, *provisor*.
Amtsarbeit, die, hivatalbeli munka; *labor muneris*.
Amtsgehülfe, der, segítő társ; *vicarius*.
Amtsgeschäft, das, hivatalbeli foglalatosság; *negotium muneris*.
Amtsgesicht, das, komor tekintet; *vultus serius*.
Amtspflicht, die, tiszti kötelesség; *officium cum munere conjunctum*, *instructio*.
Amtsstube, die, tistség szobája; *conclave serviens juri dicundo*.
Amtsverrichtung, die, tisztifoglalatosság; *negotium muneris*.
Amüsiren, múlattatni; *recreare*.
An, *pr.* III-dik Ejtéssel: -en, -an, -on, -ban, -ben, -val, -vel, -ról, ről; *super*, *in*, *cum*, *de*. 2. IV-dik Ejtéssel: -hoz, -hez, -ra, -re; *ad*. 3. Von (der Zeit) an, tól-től fogva; *ex* (*eo tempore*), *a*, *ab*.
Analogie, die, hasonlatosság, öszvehasonlítás; *analogia*, *comparatio*.
Analogisch, hasonlitásból vett, egyező; *analogicus*. *adv.* hasonlítva, egyezve; *per analogiam*.
Analytik, die, észerőfejtés, észtehetségfejtés; *analysis*.
Ananas, die, ananász, almakirály; *Bromelia Ananas*.

Anarchie, die, kormánytalan állapot; *anarchia, defectus principis.*
Anatomie, die, testbontzolás tudománnya; *anatomia, ars secandi corpora.* 2. test bontzolás; *sectio.*
Anatomiren, *a.* felbontani a' testet; *secare corpus.*
Anbau, der, mivelés, földmivelés, vetés; *cultura, cultus.* 2. hozzá építés; *adjunctio.*
Anbauen, *a.* mivelni a' szántóföldet; *colĕre, excolĕre.* 2. vetni, bévetni; *seminare, semen jacĕre.* 3. építni; *aedificare.* 4. hozzáépítni; *aedificando adjungĕre.*
Anbefehlen, *a. ir.* megparantsolni (valakinek, ráparantsolni (valakire); *imperare, praecipĕre, jubere.* 2. ajánlani, *commendare.*
Anbefehlung, die, parantsolás; *jussus.* 2. ajánlás; *commendatio.*
Anbeginn, der, kezdet; *initium, principium.*
Anbeißen, *a. ir.* an etwas, hozzá kapni, beléharapni; *admordēre.*
Anbelangen, *n.* was mich anbelangt, a' mi engemet illet; *quod ad me adtinet, per me.*
Anbellen, *a.* megugatni, ugatni rá; *adlatrare aliquem.*
Anbethen, od. anbeten, *a.* imádni; *adorare, venerari.*
Anbeter, der, imádó; *venerator.*
Anbetreffen, *l.* Anbelangen.
Anbey, *adv.* e' mellett, egyszersmind; *simul, una.*
Anbiethen, *a. ir.* einem etwas, kínálni vele, ajánlani (valakinek valamit); *offerre, deferre.* 2. sich, kinálkozni, ajánlani magát; *se offerre.*
Anblasen, *a. ir.* ráfújni, rálehelleni; *adflare.* 2. felfújni (a' tüzet); *sufflare, flando excitare.*
Anblick, der, ránézés, rátekintés; *adspectus, conspectus.* 2. látás, tekintet; *facies, spectaculum.*
Anblicken, *a* ránézni, rátekinteni; *adspicĕre, conspicĕre, intueri.*
Anbohren, *a.* megfúrni; *terebrare.*
Anbrechen, *a. ir.* Brod, Wein, megtörni, megkezdeni; *aperire. n.* s. der Tag bricht an, virad, megvirad; *dies exoritur:* der Abend, od. die Nacht bricht an, estveledik, éjtszaka lesz; *nox ingruit.*
Anbrennen, *a.* gyújtani, meggyújtani; *accendĕre, incendĕre.* 2. *n.* s. gyúladni, meggyúlni; *ardescĕre, accendi.* 3. megperzselődni, oda égni az oldalához; *aduri.*
Anbringen, *a. ir.* meghozni, elhozni; *adferre.* 2. okozni, ejteni rajta (sebet); *inferre.* 3. építni, tsinálni; *aedificare, ponĕre.* 4. st. verkaufen, eladni; *divendĕre.* 5 einen Gedanken, ein schönes Wort, alkalmaztatni, hasznát venni; *accomodare, adhibere.* 6. Geld, kiadni; *collocare, elocare:* die Tochter, kiházasítni; *collocare.* 7. bészerezni (valakit tselédnek); *locum alicui videre.* 8. jelenteni, béjelenteni; *memorare, nuntiare, proferre, deferre.*
Anbruch, der, kezdet; *initium, ortus:* bey Anbruch des Tages, viradtakor; *oriente sole.* 2. rothadás; *putredo.*
Andacht, die, áhítatosság, ájtatosság, buzgóság; *exercitium religionis, zelus.* 2. imádság; *preces.*
Andächteley, die, kegyeskedés; *simulatio religionis.*
Andächtig, áhítatos, ájtatos, buzgó; *pius, religiosus.*
Andenken, das, emlékezet; *recordatio, memoria.* 2. emlékezetjel; *monimentum.*
Andere, der, die, das, a' más, a' másik, második; *alius, alter, secundus:* am andern Tage, más nap; *sequenti die, postridie.*
Anderemahl, das, *adv.* máskor, másszor; *alio tempore, alias.*
Ändern, *a.* változtatni, megváltoztatni; *mutare, immutare.* 2. jobbítva változtatni; *corrigĕre, emendare.* 3. sich, változni, megváltozni; *mutari.*
Anderntheils, *adv.* más részről; *ex altera parte.*
Anders, *adv.* másképpen, különben; *aliter, secus:* wenn anders, ha egyébaránt; *si quidem*
Anderswo, *adv.* másutt, más helyen; *alibi.*
Anderthalb, *indecl.* másfél; *unus cum dimidio, sesquialter, semialter.*
Änderung, die, változás, változtatás; *mutatio, immutatio.*

Anderwärts, *adv.* másutt, más helyen; *alibi.*

Andeuten, *a.* megjelenteni, tudtára adni; *significare, indicare, notum facĕre, denunciare.*

Andeutung, die, megjelentés; *significatio, denunciatio.*

Andichten, *a.* rákőlteni; *adfingĕre, adtribuĕre.*

Andorn, der, pemetfű; *marrubium.*

Andreas, der, *n. pr.* András; *Andreas.*

Andrücken, *a.* hozzányomni, szorítni; *adprimĕre, urgere ad aliquid, arcte complecti.*

Aneinander, egymáshoz, egymásmellé; *conjuncte.*

Anekdote, die, elméstörténet; *historiola, narratiuncula.*

Anemone, die, szélvirág; *anemone.*

Anempfehlen, *a.* ajánlani; *recommendare.*

Anempfehlung, die, ajánlás; *recommendatio.*

Anerben, ein Gut, örökségűl nyerni, rászállani örökségűl; *haereditate accipĕre.* 2. eine Krankheit, elkapni (a' nyavalyát), elragadni (rá); *propagari, infici.*

Anerbiethen, *a.ir.* kínálni vele, megkínálni, ajánlani neki; *offerre.*

Anerbiethung, die, megkínálás, ajánlás; *oblatio.*

Anerkennen, *a.ir.* megesmerni; *agnoscĕre, dignoscĕre.*

Anerschaffen, veleszületett; *ingenitus.*

Anfachen, anfächeln, *a.* fújtatni, felfújni (a' tüzet); *ventulum facĕre, ventilare, accendĕre.*

Anfahren, *a.* elhozni (kotsin); *advehĕre, subvehĕre.* 2. megtámadni szóval; *invehi in aliquem, increpare.* 3. *f.* nekimenni, belé v. hozzá ütődni (szekérrel); *advehi, impingĕre, illidi.*

Anfall, der, megtámadás, rárohanás; *impetus, incursus.* 2. des Fiebers, hideglelés; *impetus, tentatio.* 3. örökség rászállás; *adoptio.*

Anfallen, *a.* den Feind, megtámadni, nekiesni; *invadĕre, adgredi, petĕre, impetum facĕre.* 2. *n. f.* örökségűl nyerni; *haereditate accipĕre.*

Anfang, der, kezdet; *initium, principium, exordium*: vom Anfang, elejétől fogva; *a principio, ab initio*: zu Anfange od. Anfangs, eleinte; *initio*: az elején; *in initio*: den Anfang nehmen, kezdődni; *initium capĕre, incipĕre.*

Anfangen, *a. ir.* elkezdeni, hozzáfogni; *incipĕre, exordiri.* 2. sich, elkezdődni, kezdődni; *incipĕre, initium capĕre.* 3. *st.* machen, tenni, tsinálni; *facĕre, agĕre.*

Anfänger, der, kezdő; *inceptor, auctor.* 2. tanúló; *tiro.*

Anfänglich, eleinte; *initio, principio.*

Anfangs, *adv.* először, eleinte; *initio*

Anfangsgründe, die, *pl.* elsőkezdet; *elementa, -orum, pl.*

Anfassen, *a.* megfogni; *prehendĕre.*

Anfechten, *a. ir.* késérteni; *tentare, turbare.*

Anfesseln, *a.* vasra verni; *catenis aut vinculis ligare.*

Anfeuchten, megnedvesítni; *humectare, irrigare.*

Anfeuchtung, die, megnedvesítés; *irrigatio.*

Anfeuern, *a.* neki tüzelni, feltüzelni; *accendĕre, stimulare.*

Anflehen, *a.* kérni, könyörögni neki; *rogare, obtestari.*

Anfrage, die, tudakozódás, kérdezés; *percunctatio. consultatio, f.*

Anfragen, *a.* tudakozni, kérdezni; *percunctari, interrogare.*

Anfressen, *a, ir.* elenni belőle, megharapdálni; *arrodĕre.* 2. sich, torkig enni magát; *ingurgitare se cibis.*

Anfügen, hozzákaptsolni, v. adni; *addĕre, adjungĕre.*

Anfühlen, *a.* tapintani, tapogatni; *attrectare, attingĕre.*

Anführen, *a.* z. B. Worte, előhozni, említni; *commemorare.* 2. *st.* betriegen, megtsalni; *decipĕre.* 3. ein Heer, vezérleni (hadisereget); *praeesse exercitui.*

Anführer, der, vezér; *dux.* 2. tanító; *praefectus, magister.*

Anfüllen, *a.* megtölteni; *implere.*

Angabe, die, előadás, béjelentés; *indicatio.* 2. számadás; *calculi designatio.*

Angaffen, rábámúlni; *ore hianti intueri.*

Angeben, *a. ir.* előadni; *indicare.* 2. béadni, bévádolni; *deferre quem.* 3. er hat es angegeben, ő vólt az indítója, ő javaslotta; *ille proposuit.* Eine Ursache angeben, okát adni; *rationem reddĕre.*

Angeber, der, kezdő, indító, javasló; *auctor.* 2. bévádoló, béárúló; *delator.*

Angeblich, mondatott, úgymondatott, annak adatott ki; *dictus, ut fertur.*

Angeboren, vele született, természeti; *insitus, innatus.*

Angedeihen, lassen, részesítni benne, adni; *largiri, permittĕre.*

Angeerbt, örökös; *hereditarius.*

Angehen, *n. ir.* hozzámenni; *adire quem.* 2. illetni valakit, tartozni rá; *pertinere ad, adtinere ad.* 3. kezdődni, elkezdődni; *incipĕre, initium capĕre.* 4. meglehetős lenni; *tolerabilem esse.* 5 sich thun lassen, megeshetni; *fieri posse.*

Angehören, einem, *n.* hozzátartozni; *pertinere ad—.*

Angehörig, mir, dir, ihm, ihr, hozzám - hozzád - hozzá - tartozó; enyim, tiéd, övé; *proprius, meus, tuus, etc.*

Angel, die, horog, szigony; *hamus.* 2. ajtósark; *cardo, -inis, m.*

Angeld, das, foglaló, felpénz; *arrha.*

Angelegen seyn, od. sich angelegen seyn lassen, gondjának lenni rá, gondoskodni felőle, rajta lenni; *curae v. cordi esse, adniti ad quid.*

Angelegenheit, die, ügy, dolog; *res, negotium.*

Angelegentlich, *adv.* gondosan, szorgosan; *sedulo, cum cura.*

Angeloben, *a* ígérni, felfogadni; *spondere, promittĕre.*

Angemessen, hozzá illő, alkalmatos; *congruus, aptus.*

Angenehm, kellemes, kellemetes, kedves; *carus, gratus, suavis, jucundus, amoenus. adv.* kellemetesen, kedvesen; *grate, suaviter, jucunde.*

Anger, der, gyep, pázsit; *pratum, ager, pascuum.*

Angesehen, nagytekintetű; *spectabilis, honestus, conspicuus.*

Angesicht, das, ábrázat, kép; *facies, vultus:* im Angesichte, előtt, láttára; *in conspectu.*

Angewöhnen, *a.* szoktatni, rászoktatni; *assuefacĕre quem rei.* 2. sich. rászokni; *assuescĕre rei.*

Angewohnheit, die, rászokottság, szokás; *usus, assuetudo.*

Angränzen, *n.* határában lenni, határosnak lenni; *adjacere.*

Angreifen, *a. ir.* megmarkolni, megfogni; *apprehendĕre.* 2. hozzányúlni; *contrectare:* hozzáfogni, elkezdeni; *incipĕre.* 3. elgyengítni, elbádjasztani; *conficĕre.* 4. megtámadni az ellenséget; *aggredi hostem.*

Angrenzen, *l.* Angränzen.

Angriff, der, fogás; *tactus, attactus.* 2. megtámadás; *impetus.*

Angst, die, félelem, szorongattatás; *angor, conturbatio.* Mir ist Angst, félek; *angor, sollicitus sum.*

Ängsten, ängstigen, *a* gyötreni, szorongatni; *affligĕre, angĕre:* sich, aggódni, gyötrődni; *angi, conturbari.*

Ängstlich, aggódó, gyötrődő; *anxius, sollicitus.*

Angstgeschrey, die, féltében való kiáltozás; *clamor lugubris.*

Anhaben, *a. ir,* z. B. am Leibe, viselni, hordozni, lenni rajta; *gerĕre indutum esse.* 2. ártani, kárt tenni; *nocere.*

Anhalten, *a. ir.* megfogni, feltartóztatni; *retinere, detinere.* 2. den Zügel, merőn tartani; *adducĕre habenas.* 3. ráserkengetni; *adhortari, impellĕre.* 4. meg nem szűnni, tartani; *durare, perseuerare, non cessare.* 5. um etwas anhalten, z. B. um ein Amt, kérni valamit; *petĕre, ambire.* 6. sich an etwas, megfogódzni valamiben; *apprehendĕre aliquid, arripĕre, niti.*

Anhaltend, tartós; *tenax, perseverans.* 2. fáradhatatlan; *assiduus.* 3. anhaltende Arzneyen, szorító v. hasszorító orvosságok; *adstringentia.*

Anhang, der, tóldalék, ragaszték; *appendix, additamentum.* 2. eine Partey, rész, fél; *partes, factio, secta.*

Anhängen, *a.* ráfüggeszteni, ráakasz-

tani; *appendĕre, annectere.* 2. sich, hozzá-, ráragadni; *adjungi, adhaerere.* 3. dazu fügen, hozzá ragasztani, hozzá adni, tóldani; *jungĕre, addĕre.*

Anhänger, der, követő, sorsos; *sectator, cultor.*

Anhängig, hozzátartozó; *pertinens.*

Anhänglichkeit, die, ragaszkodás valakihez; *studium, propensio animi.*

Anhauchen, *a.* rálehelleni; *afflare.*

Anhäufen, *a.* halmozni, rakásra gyűjteni; *accumulare.*

Anheben, *a. ir.* elkezdeni; *incipere.*

Anheim, haza; *domum*: anheim fallen, rámaradni (örökségűl); *devenire.*

Anheischig, sich anheischig machen, igérni, kötelezni magát; *promittĕre.*

Anhöhe, die, tető, domb; *tumulus.*

Anhören, *a.* meghallgatni; *audire.*

Anhörung, die, meghallgatás; *auscultatio.*

Anis, der, ánis, bétsikömény; *anisum, pimpĭnella anisum.*

Ankauf, der, vevés, vétel; *emtio, arrha.*

Ankaufen, *a.* megvenni, megszerezni; *emĕre.*

Anker, der, vasmatska; *ancora.* Anker lichten, felszedni a' vasmatskát; *ancoram tollĕre, solvĕre.* Vor Anker liegen, vasmatskákon állani, t. i. a' hajónak; *navem tenere in ancoris.* 2. kis tseber, fél veder, (bor); *amphora dimidiata.*

Ankern, *n.* vasmatskára vetni a' hajót; *ancoram jacĕre.*

Anketten, hozzálántzolni; *catenis vincire.*

Anklage, die, vád, panasz; *accusatio.*

Anklagen, bevádolni; *accusare.*

Ankläger, der, felperes, bevádoló; *accusator, actor.*

Ankleben, *n.* hozzáragadni; *inhaerere.* 2. *a.* hozzáragasztani; *agglutinare, affigĕre.*

Ankleiden, *a.* felöltöztetni; *vestire; induĕre*: sich, felöltözni; *se induĕre.*

Anklopfen, *n.* kotzogtatni; *pulsare fores.*

Anknüpfen, *a.* hozzákötni; *annectere*

Ankommen, *n. ir.* s. érkezni, megérkezni, elérkezni; *venire, advenire, pervenire.* 2. es kommt darauf an, attól függ, az választja el a' dolgot; *in eo res posita est, v. vertitur.* 3. es kommt ihm leicht an, könnyen esik neki; *facile v. expedite agit, facili negotio ei succedit.* 4. darauf ankommen lassen, attól függeszteni fel a' dolgot, azt várni; *exspectare, experiri.* 5. es aufs Äußerste ankommen lassen, végére halogatni, az utólsó szempillantást elvárni; *pati ut res ad extremum veniat.* 6. übel ankommen, roszszúl járni, pórúl járni, megjárni; *offendĕre.*

Ankündigen, *a.* kihirdetni, hirdetni; *nuntiare, indicare, vulgare.*

Ankündigung, die, hirdetés, híradás; *nunciatio.*

Ankunft, die, elérkezés, megérkezés, eljövetel; *adventus.*

Anlachen, ránevetni; *arridere.*

Anlage, die, alkat, *t. i.* természeti hajlandóság, elrendeltetés; *vis, virtus, facultas, ingenium.* 2. első kezdet, talpkő, fundamentom; *initia, prima fundamenta, pl.*

Anlanden, *n.* s. kikötni; *appellĕre.*

Anlangen, *n* s. elérkezni; *pervenire, advenire.* 2. illetni; *attinere*: was mich anlangt, a' mi engemet illet; *quod ad me attinet.*

Anlaß, der, ok, indítóok; *materia, causa, locus, ansa.* Anlaß geben, okot adni reá; *materiam suggerĕre, v. praebere.* 2. alkalmatosság; *occasio.*

Anlassen, *a ir.* übel, roszszúl bánni vele; *invehi in aliquem, male excipĕre.* 2. sich anlassen zu etwas, oda v. arra mutatni; *videri, speciem habere, se vergĕre, imminere.* 3. sich, bóldogúlni, viselni magát; *proficĕre, bene procedĕre.*

Anlauf, der, rátódúlás, oda sereglés, rárohanás; *incursus, impetus.*

Anlaufen, *n ir.* s. neki menni és beléütődni; *incurrĕre, allidi, impingĕre.* 2. áradni, megáradni; *tumescĕre.* 3. nevekedni, nőni, (az adósság); *crescĕre, augeri, ingravescĕre, cumulari.* 4. feldagadni, megdagadni, felkelni; *intumescĕre.* 5. der Mann wird recht ange-

laufen, szinte úgy tódúlnak hozzá; *a multis aditur, sollicitatur.* 6. megízzadni a' párától (mint az ablak); *sudare:* anlaufen lassen, béfuttatni (a' vasat kék színnel); *ferrugine inducĕre.*

Anlegen, *a.* hozzátenni, rátenni; *apponĕre, admovere.* 2. Feuer anlegen, tüzet rakni, meggyújtani, tüzet vetni neki; *ignem subjicĕre, incendĕre.* 3. Kleider anlegen, od. sich anlegen, felöltözni; Tschismen anlegen, felhúzni a' tsizmát; *induĕre.* 4. ein Gebäude, építni; *aedificare, exstruĕre:* einen Garten, tsinálni; *instruĕre.* 5. Hand anlegen, hozzá nyúlni, hozzá fogni; *admovere manum.* 6. végezni, intézni, előre kitsinálni; *componĕre, ita rem instruĕre.* 7. Geld anlegen, fordítni, költeni reá, kiadni; *impendĕre.*

Anlegschloß, das, lakat; *sera.*

Anlegung, die, hozzátevés; *admotio.* 2. haszonrafordítás, haszonvétel; *adhibitio.* 3. felállítás, intézet; *institutio.* 4. építés; *aedificatio, exstructio.*

Anlehen, das, költsönvétel; *mutuum.*

Anlehnen, *a.* hozzátámasztani; *acclinare:* sich, hozzátámaszkodni; *se reclinare, inniti rei.*

Anleihe, die, költsönvétel; *mutuatio, mutuum.*

Anleimen, *a.* hozzáenyvezni; *agglutinare.*

Anleiten, *a.* vezetni, tanítni, oktatni; *ducĕre, instruĕre.*

Anleitung, die, bévezetés, vezérlő tanító oktatás, oktatás; *institutio.*

Anliegen, *n.* szorossan mellette lenni, feküdni; *adjacere.* 2. das Kleid liegt an, hozzáall a' testhez ez a' köntös; *vestis arcte sedet.* 3. am Herzen liegen, szívén feküdni; *cordi esse, curae esse.* 4. bitten um etwas, kérni valamit; *flagitare, instare, urgere.*

Anliegen, das, epekedés, aggódás; *cura, sollicitudo.* 2. kérés; *desiderium.*

Anliegend, mellette fekvő, határos; *adjacens.*

Anlocken, *a.* édesgetni; *allicĕre.*

Anlockung, die, édesgetés; *allectatio.*

Anlöthen, *a.* hozzáforrasztani; *ferruminando adjungĕre.*

Anmachen, *a.* hozzátsinálni; *adjungĕre, affigĕre:* Feuer anmachen, tüzet rakni; *ignem accendĕre.* 2. elegyítni, keverni; *it.* tsinálni; *miscere, temperare.*

Anmaßen, sich etwas, merni magának tulajdonítni, (törvénytelenűl); *sibi assumĕre, arrogare, vindicare.* 2. sich zu viel anmaßen, sokra vetemedni; *nimium sibi arrogare.*

Anmaßlich, *adv.* törvénytelenűl, erőszakosan; *temere, nullo jure.*

Anmaßung, die, rávágyás, mérészség; *affectatio, insolentia.*

Anmelden, *a.* megjelenteni; *nunciare*

Anmeldung, die, béjelentés; *nunciatio.*

Anmerken, *a.* feljegyezni; *notatio.*

Anmerkung, die, jegyzés; *observatio.*

Anmerkungswerth, jegyzésre méltó; *notabile, notandum, memorabile.*

Anmessen, *a* ein Kleid, megmérni; *metiri e corpore.* 2. hozzáintézni; *accomodare rem ad —:* angemessen, hozzáillő, alkalmatos; *aptus, accomodatus, congruus, dignus.*

Anmuth, die, kellemetesség; *suavitas.*

Anmuthig, kellemetes, gyönyörű; *suavis, dulcis, amoenus.*

Annageln, hozzászegezni; *clavis affigĕre.*

Annähen, *a.* hozzávarni; *assuĕre.*

Annähern, *n.* közelgetni; *appropinquare, advenire, adventare.*

Annäherung, die, közelgetés, közelítés; *adventus.*

Annahme, die, elfogadás; *acceptio:* an Kindes Statt, gyermekének való fogadás; *adoptio.*

Annalen, die, *pl.* krónika, korjegyzőkönyv; *annales, -ium, pl. m.*

Annehmen, *a. ir.* elvenni, elfogadni, (pénzt); *accipĕre, sumĕre:* (tanátsot) elfogadni; *consilio parere.* 2. für etwas, venni, tartani valaminek; *accipĕre, agnoscĕre.* 3. bévenni, béfogadni, (társaságba); *assumĕre, adjungĕre sibi, adsciscĕre.* 4. felfogadni, magához venni; *conducĕre, constituĕre;* an Kindes Statt, fiának fogadni; *ad-*

optare. 5. z. B. einen Prozeß, felválalni, magára válalni; *suscipĕre.* 6. feltenni, helybehagyni, elfogadni, megengedni; *admittĕre, accipĕre, ponĕre, probare.* 7. eine Gestalt, Mine, magára venni, felvenni, felöltözni; *speciem sumĕre, assumĕre*: eine Religion, felvenni, reáállani; *sequi, transire ad —.* 8. sich einer Sache annehmen, felfogni az ügyét, pártját fogni; *curam gerĕre, curare.*

Annehmlich, elfogadható; *quod accipi v. admitti potest, aequus.* 2 kedves, kellemetes; *acceptus, gratus.*

Annehmlichkeit, die, elfogadhatóság; *aequitas.* 2. kedvesség, kellemetesség; *suavitas, gratia.*

Annieten, *a.* rászegezni; *adfigĕre.*

Anonym, nevetlen; *anonymus.*

Anordnen, elrendelni; *ordinare, constituĕre.* 2. rendelni; *imperare, jubere.*

Anordnung, die, rendelés; *ordinatio, dispositio.* 2. *jussus, us,* m. *imperium.*

Anpacken, megfogni, megragadni; *apprehendĕre, comprehendĕre.* 2. ratámadni; *aggredi, adoriri, invadĕre.*

Anpappen, hozzátsirizelni; *agglutinare.*

Anpassen, *a.* ráalkalmaztatni; *accomodare.* 2. *n,* hozzáilleni, ráilleni; *convenire, congruĕre, quadrare.*

Anpassend, hozzáillő, alkalmatos; *aptus, congruus.*

Anpflanzen, *a.* ültetni; *plantare, serĕre.*

Anpochen, *a.* kotzogtatni; *pulsare.*

Anpreisen, *a. ir.* ditsérni, magasztalni; *commendare, laudare.*

Anprellen, *a.* hozzáütni; *impingĕre.* 2. *n.* f. hozzáütődni; *illidi.*

Anrathen, *a. ir.* tanátsolni, javasolni; *suadere.*

Anrechnen, *a.* belétudni (a' számvetésbe), felszámlálni; *imputare.* 2. tulajdonítni (hibáúl); *tribuĕre.*

Anrede, die, megszóllítás, beszéd kezdete; *exordium, initium.* 2. megszóllító beszéd; *oratio, sermo.*

Anreden, *a.* hozzászóllani, megszóllítani; *alloqui, appellare, compellare.*

Anreihen, *a.* felfűzni; *jungĕre filo.*

Anreitzen, *a.* felingerleni; *instigare, stimulare.*

Anrennen, *a.* nekimenni, nekiszaladni; *incurrĕre, incursare.*

Anrichten, *a.* ein Gastmahl, készítni, vendégséget ütni; *parare, dare.* 2. Speise, tálalni; *esui aptare cibos, patinis imponĕre.* 3. z. B. Schaden, übel, tenni, okozni, (kárt); *excitare, efficĕre, creare, afferre.*

Anrücken, *a.* közelebb hozni; *admovere.* 2. *n.* közelítni, közelgetni; *appropinquare.*

Anrufen, *a. ir.* rákiáltani; *inclamare.* 2. hívni; *invocare, implorare.*

Anrühmen, *a.* ditsérni, magasztalni; *commendare, laudare,*

Anrühren, *a.* hozzányúlni, illetni; *tangĕre, attingĕre, contrectare.*

Ans, an das, hozzá, rá, ra, re; *in, ad.*

Ansage, die, híradás; *nuncium.* 2. bemondás, előadás, megvallás; *denunciatio, professio.*

Ansagen, *a.* hirűladni; *indicare, indicĕre, nunciare.* 2. parantsolat módra kihírdetni; *imperare.* 3. béadni, bévallani; *profiteri, denunciare.*

Ansager, der, hírdető; *nuncius, praeco.*

Ansagezettel, das, hirdetmény; *libelli, pl.*

Ansässig, megtelepedett; *assiduus, locuplex*: sich ansässig machen, megtelepedni; *emĕre fundos, considere.*

Ansatz, der, alkalmaztatás; *ars, modus applicandi.* 2. hajlandóság (nyavalyára); *initium, proclivitas.* 3. nevekedés; *incrementum.*

Anschaffen, *a.* venni, szerezni; *parare, comparare, accquirĕre, coëmĕre.* 2. parantsolni, rendelni, (ételt a' vendégfogadóban); *curare, mandare, adferri jubere, constituĕre.*

Anschauen, *a.* nézni, szemlélni, megnézni, ránézni, rátekinteni; *adspicĕre, intueri, contemplari.*

Anschauend, szemlélhető, nézlelhető; *contemplativus, intuitivus.*

Anschaulich, nézhető; *adspectabilis.*

Anschauung, die, nézés, ránézés; *contemplatio*, *adspectus*.

Anschein, der, tekintet; *species*: es hat den Anschein, úgy látszik; *videtur*, *speciem habet*: dem ersten Anscheine nach, első tekintettel; *prima fronte*.

Anschicken, sich, készülni; *parare se*.

Anschießen, *a*. megsebesítni, érni; *vulnerare*. 2. nekimenni, nekiszaladni; *incurrĕre*. 3. határosnak lenni vele; *finitum esse*.

Anschlag, der, megkondúlás; *impulsus*. 2. 3. B. einer Schrift, felfüggesztés, felragasztás; *promulgatio*. 3. der Kosten, számbavétel, felvetés, felszámlálása (a' költségnek); *designatio*, *summa*, *ratio*: in Anschlag bringen, *rationibus inferre*, *computare*. 4. tanátskozás, végzés; *consilium*, *conatus*, 5. törekedés; *machinatio*.

Anschlagen, *a*. *ir*. ütni, verni; *pulsare*. 2. felszegezni, felragasztani; *adfigĕre*. 3. z. B. Feuer, kiütni; *ignem elicĕre*, *excutĕre*. 4. megbecsűlni, felvetni mit ér, árát szabni; *computare*, *aestimare*. 5. *n*. *s*. hozzáütődni, beléütődni; *offendĕre*, *impingi*. 6. használni, (mint az orvosság); *prodesse*, *exspectationi respondere*.

Anschlagzettel, das, felragasztott tzédula; *edictum*, *significatio publica*, *nuncium*.

Anschließen, *a*. *ir*. an Ketten, meglántzolni, lántzra tenni; *catenis alligare*, 2. hozzátenni, mellézárni; *addĕre*, *adjungĕre*, *adjicĕre*, *inserĕre*. 3. sich, öszvetsatolni magát vele, hozzátsatolni magát; *adhaerere cui*, *se adjungĕre socium*.

Anschmiegen, sich, hozzákaptsolni magát, hozzásimúlni; *arrepĕre*, *applicari*, *arcte jungi*.

Anschmieren, *a*. hozzákenni; *allinĕre*: rászedni; *fallĕre*, *vendĕre dolose*.

Anschnallen, *a* hozzátsatolni; *fibula alligare*, *v*. *vincire*.

Anschneiden, *a*. *ir*. megszelni, megkezdeni; *incidĕre*.

Anschrauben, *a*. hozzá- v. rásrófolni; *cochlea adigĕre*.

Anschreiben, *a*. *ir*. hozzáírni, melléírni; *adscribĕre*, *subsignare*, *subjicĕre*, *addĕre*, *jungĕre*. 2. feljegyezni; *adnotare*: schreibe es mir an, az én nevemre írd fel; *mihi expensum fer*, *me debitorem habe*: wie bin ich bey ihm angeschrieben? mit tart felőlem? vagyok é jó emlékezetben nála; *quid de me sentit? ut affectus est in me?*

Anschuhen, *a*. megfejelni (a' tsizmát); *caligas calceis instruĕre*. 2. sich, felhúzni (a' lábbelit); *se calceis induĕre*.

Anschüren, *a*. Feuer, tüzet gerjeszteni; *suscitare*, *reficĕre ignem*.

Anschwellen, *a*. megárasztani; *tumefacĕre*. 2. *n*. *ir*. *s*. megáradni; *tumescĕre*.

Ansehen, *a*. *ir*. ránézni, megnézni, meglátni; *intueri*, *adspicĕre*, *spectare*. 2. tekinteni, ráfigyelmezni; *rationem habere*, *respicĕre* 3. nézni, elnézni, túrni; *ferre*, *pati*. 5. für etwas ansehen, valaminek tartani, nézni, gondolni; *habere pro putare*, *videri*. 6. einem, kilátni v. kinézni belőle; *ex specie externa animadvertĕre*. 7. rátzélozni, ráe[illegible]nyozni; es ist darauf angesehen, arra tzéloz ez; *id agitur*, *ut*, —.

Ansehen, das, ránézés, rátekintés; *adspectus*. 2. tekintet; *respectus*, *ratio*; forma, termet; *species*, *habitus*. 3. tekintet, méltóság; *dignitas*, *auctoritas*. 4. ohne Ansehen der Person, személyválogatás nélkül; *sine respectu hominum*. 5. dem Ansehen nach, *a*. ránézve; *prima fronte*, *v*. *specie*. *b*. ollyan formán van a' dolog, a' mint látszik; *quantum perspicĕre licet*: es hat das Ansehen, als ob, úgy látszik, mintha; *videtur*.

Ansehnlich, jeles, derék; *insignis*, *amplus*. 2. nagy tekintetű, betsületű; *spectabilis*, *conspicuus*, *gravis*. 3. nagy, sok, szélesen kiterjedő, (p. o. város, jószág, birtok); *insignis*, *magnus*, *celeber*, *amplus*. *adv*. szembetűnő módon; *insigniter*, *valde*.

Ansehung, die, tekintet; *respectus*, *ratio*: in Ansehung, -ra, -re nézve, tekintvén, a' mi illeti; *quod adtinet ad*, *propter*, *ob*.

Ansetzen, *a*. an etwas, mellétenni;

adponĕre, *admovere*: dazu, hozzátenni; *addĕre*, *adjungĕre*. 2. tenni, tartani a' portékát; *computare*, *aestimare*, *ponĕre*. 3. sich, hozzáragadni; *adhaerescĕre*. 4. bimbózni; *gemmas agĕre*. 5. hozzáfogni, neki esni, neki menni; *adoriri*, *impetum facĕre*.

Ansetzung, die, mellététel, hozzáadás; *adpositio*, *adjunctio*.

Ansicht, die, látás, tekintés; *adspectus*, *conspectus*.

Ansichtig werden, *n*. látni, meglátni; *conspicĕre*.

Ansinnen, einem etwas, kívánni, kérni; *postulare*, *poscĕre*.

Anspannen, *a*. kifeszítni; *intendĕre*. 2. die Pferde, béfogni a' lovakat, fogni; *jungĕre equos currui*.

Anspielen, *a*. auf etwas, od. jemanden, tzélozni valamire, v. valakire; *alludĕre*, *spectare*, *cavillari*.

Anspielung, die, tzélozás, szúrás, (szóval); *allusio*, *cavillatio*.

Anspinnen, *a*. *ir*. kezdeni (háborúságot); *movere*, *moliri*.

Anspornen, *a*. sarkantyúzni; *calcaria subdĕre*. 2. sarkalni, serkengetni, ösztönözni; *stimulare*, *concitare*.

Ansprache, die, kérés, kívánság; *preces*, *petitio*.

Ansprechen, *a*. *ir*. kérni, megszólítni eránta; *petĕre*, *rogare*, *compellare*.

Ansprengen, mit dem Pferde, oda nyargalni, v. ugratni; *advolare equo*

Anspruch, der, juss, jusstartás valamihez; *petitio*, *jus*. Anspruch darauf haben, od. machen, jussát tartani hozzá, számot tartani rá; *exspectare*, *sibi vindicare*, *jure sperare*.

Anspritzen, *a*. ráfetskendezni; *adspergĕre*, *irrorare*.

Anspucken, *a*. ráköpni; *conspuĕre*.

Anstalt, die, intézet, rendelés; *apparatus*; *it*. *institutum*. Anstalt machen, od. treffen, elintézni, rendelést tenni; *apparare*, *curare*, *curam gerĕre rei*.

Anstand, der, késedelem, haladék; *mora*, *cunctatio*: ohne Anstand, haladék nélkül, mindjárt; *haud cunctanter*. Anstand nehmen, késni, tanakodni felőle; *dubitare*, *cunctari* 2. illendőség, illő viselet; *decor*, *dignitas*.

Anständig, illendő, tisztességes; *aptus*, *conveniens*, *dignus*, *decorus*. *adv*. illendően; *apte*, *convenienter*, *decenter*

Anständigkeit, die, illendőség; *decor*.

Anstatt, an Statt, *praep*. *c*. *Gen*. helyett, a' helyett; *loco*.

Anstaunen, *a*. bámúlni, álmélkodva nézni; *cum stupore adspicĕre*.

Anstecken, *a*. rászúrni, ráhúzni; *aptare*, *accomodare*. 2. ráragasztani a' nyavalyát; *inficĕre*. 3. elrontani (valakit); *corrumpĕre*. 4. meggyújtani; *incendĕre*. 5 tsapra venni; *aperire*.

Ansteckend, ragadós, (nyavalya); *contagiosus*.

Ansteckung, die, meggyújtás; *accensio*: nyavalya elragadás; *contagio*.

Anstehen, *n*. *ir*. f. melléállani; *adstare*. 2. késni, haladni; *morari*, *exspectare*: anstehen lassen, halasztani, halogatni; *differre*. Bey sich anstehen, kétségeskedni; *dubitare*, *haesitare*. 3. *a*. f. illeni neki; *aptus esse*, *decere*. 4. mit einem anstehen, öszveállani, társaságba lépni valakivel; *socium esse v. fieri*.

Anstellen, *a*. melléállítni; *adstituĕre*. 2. veranstalten, intézni, elrendelni; *instituĕre*; tsinálni, készítni; *subornare*, *moliri*, *parare*. 3. előre kitsinálni, elintézni; *componĕre*. 4. hívatalba tenni; *constituĕre*, *adhibere*, *adjungĕre*. 5. sich, viselni magát, tettetni magát; *se gerĕre*, *se praebĕre*.

Anstellung, die, intézet, rendelés; *institutio*. 3. hívatalra való előmozdítás; *adjunctio*.

Anstiften, *a*. okozni, indítni; *efficĕre*. 2. felkésztetni; *incitare*.

Anstifter, der, kezdő, indító; *auctor*.

Anstiftung, die, késztetés; *incitatio*.

Anstoß, der, hozzáütődés, beléütközés; *offensio* 2. im Reden, akadozás; *haesitatio*. 3. nehézség, akadály; *offendiculum*, *obstaculum*.

Anstoßen, *a*. *ir*. hozzáütődni, beléütközni; *offendĕre*, *allidi*. 2. bey jemanden, megsérteni valakit; *lae-*

dĕre, offendĕre animum alicujus. 3. mit den Weingläsern, öszveütni a' poharat; collidĕre pocula. 4. határosnak lenni vele; finitum esse. 5. mit der Zunge, akadozni, sejp lenni; haesitare lingua, balbutire.

Anstößig, botránkoztató; offendens.

Anstreichen, a. ir. békenni, bémázolni: adlinĕre, illinĕre. 2. béfesteni, bémázolni, (festékkel); illinĕre, colore inducĕre. 3. megjegyezni, (vonással); signare.

Anstrengen, a. erőltetni, megerőltetni; intendĕre: sich, megerőltetni magát; vires suas intendĕre, v. adhibere, fatigare se.

Anstrengung, die, erőltetés, megerőltetés: contentio, intentio.

Anstrich, der, szín, máz; color, species.

Ansuchen, um etwas, kérni, (valamit); petĕre, rogare.

Antasten, a megtapintani, hozzáérni; attrectare, contrectare.

Ante, die, Ente, rétze, rutza, kátsa; anas, -tis, f.

Antheil, der, rész, tulajdon rész; pars. Antheil nehmen, részt venni, részesűlni; esse participem.

Anthun, a. ein Kleid, felvenni, magára venni; induĕre. 2. tenni, elkövetni; adferre, adficĕre: den Tod anthun, megölni; mortem adferre v. inferre.

Anticipiren, a. előre felvenni, v. adni; anticipare.

Antimonium, das, piskóltz; antimonium.

Antipathie, die, természeti idegenség; naturalis discordia, antipathia.

Antlitz, das, ortza, ábrázat; facies.

Antrag, der, pl. Anträge, ajánlás, feltétel; propositio, conditio. 2. kívánság, kérés; postulatio, rogatio.

Antragen, a ir ajánlani; proponĕre, offerre: auf etwas, kérni, kívánni; petĕre, postulare.

Antreffen, a. ir. találni; invenire.

Antreiben, a. ir. ráhajtani, sarkalni, ösztönözni; impellĕre, incitare.

Antreten, a. ir. ein Amt, elkezdeni, die Reise, útnak indúlni; inire, ingredi, ordiri, suscipĕre.

Antrieb, der, ösztönözés; impulsus. 2. ösztön; impetus.

Antritt, der, kezdet, hozzákezdés, bélépés, (hívatalba); initium, aditus. 2. pitvar; atrium.

Antrittsgeld, das, bémenetel bére; pecunia pro accessu.

Antwort, die, felelet; responsio, responsum. Antwort geben, felelni; respondere.

Antworten, a. felelni; respondere.

Anvertrauen, a. rábízni; committĕre.

Anverwandt, adj. atyafi, atyafiságos; propinquus, cognatus.

Anverwandtschaft, die, atyafiság; propinquitas, affinitas, cognatio.

Anwachs, der, nevekedés, nővés; incrementum.

Anwachsen, n. ir. hozzánőni; accrescĕre. 2. felnőni; crescĕre. 3. áradni, nőni, (mint a' víz); crescĕre, augeri.

Anwalt, der, személyviselő; procurator.

Anweisen, a. ir. kimutatni neki, kiszabni; adsignare. 2. an jemanden, valakihez útasítni; delegare. 3. tanítni, oktatni; docere, erudire.

Anweisung, die, eleibe szabás; adsignatio. 2. hozzáútasítás; delegatio. 3. tanítás, oktatás; institutio, disciplina.

Anwendbar, adj. alkalmatos, alkalmaztatható, hasznavehető; utilis, ad usum aptus, accommodatus, quod adhiberi potest.

Anwenden, a. alkalmaztatni, fordítni valamire, hasznát venni; uti, adhibere, applicare. 2. Geld, költeni, ráfordítni; impendĕre, collocare.

Anwendung, die, alkalmaztatás, haszonvétel, haszonra fordítás; usus, applicatio, accomodatio.

Anwerben, a. ir. zum Soldaten, katonának vinni; inter milites referre. 2. um ein Frauenzimmer, megkéretni; ambire, petĕre.

Anwesend, adj. jelenlévő; praesens.

Anwünschen, kívánni neki; optare.

Anzahl, die, sokaság, szám; numerus, copia.

Anzapfen, a. tsapra venni; aperire.

Anzeichen, das, jelenség, jel; signum, indicium.

Anzeige, die, jelentés; significatio. 2. tudósítás; nuntius, indicium.

Anzeigen, a. jelenteni; indicare, significare. 2. kihirdetni; nuntiare.

Anzeiger, der, jelentő; index, nuntius.

Anzetteln, a. indítni, támasztani; struĕre, moliri.

Anziehen, a. ir. meghúzni, húzni; at-

trahĕre. 2. im Binden, meghúzni, merőn tartani a' sinórt; *adstringĕre*. 3. tartani, felnevelni, (barómfit); *alĕre*. 4. Kleider, magára venni, felöltözni; *induĕre*: Schuhe, Strümpfe, felhúzni; *induĕre pedibus*, *induĕre*: sich anziehen, felöltözni; *indui*. 5 in ein Amt, béállani a' hívatalba; *munus inire*.

Anziehend, magáhozvonó, erős, szívó, (p. o. erő); *magneticus*, *acer*, *vehemens*. 2. magához édesgető, ingerlő; *gratus*, *placens*.

Anzug, der, érkezés, közelgetés, jövetel; *adventus*, *accessus*: im Anzuge seyn, útban lenni, közelgetni; *appropinquare*. 2. öltözés, öltözködés; *indutus*. 3. öltözet, köntös, ruha; *vestitus*.

Anzüglich, ingerlő, érdeklő, mardosó, sértegető; *movens*, *acerbus*, *mordax*. *adv*. mardosva, sértegetve; *acerbe*.

Anzüglichkeit, die, sértősség, mardosóság; *acerbitas*, *verbum aculeatum*.

Anzünden, *a*. meggyújtani, folgyújtani; *accendĕre*, *incendĕre*.

Anzündung, die, meggyújtás; *incensio*.

Apfel, der, *pl*. alma; *malum*, *pomum*.

Apfelbaum, der, almafa; *malus*, *i*, f.

Apfelgrün, zöld almaszín; *melinus*.

Apfelschimmel, der, almásszürke, (ló); *equus pomellatus*, *tesselatus*.

Apostel, der, apostol; *apostolus*, *legatus*.

Apostem, das, kelevény, kelés; *apostema*, *ulcus*.

Apostolisch, *adj*. apostoli; *apostolicus*.

Apotheke, die, patika; *pharmacopolium*.

Apotheker, der, patikáros; *pharmacopola*, *ae*, m.

Apothekergewicht, das, patikaimérték; *pondus pharmaceuticum*.

Apothekerkunst, die, patikatudomány; *pharmacia*, *pharmacologia*, *ars pharmaceutica*.

Appellation, die, ügyes folyamodás; *provocatio ad judicem*.

Appelliren, *a*. felfolyamodni, appellálni; *provocare ad* —

Appetit, der, kívánság, kedv, (valamihez); *desiderium*. 2. szájíz, éh, ételkívánás; *appetitus*.

Appetitlich, kívánatos; *appetitum movens*, *delicatus*. *adv*. jóízűn; *suaviter*, *jucunde*.

Application, die, alkalmaztatás, igyekezet; *studium*, *opera*.

Appliciren, *a*. alkalmaztatni; *transferre*, *operam dare*.

Appretiren, elkészítni, kitsinozni; *subigĕre*, *excolĕre*.

Apricose, die, tengeribaratzk; *praecoquum*, *malum Armeniacum*.

April, der, Április, Sz. Györgyhava; *Aprilis*.

Aprilwetter, das, Áprilisi változó idő; *varia tempestas*, *coelum incertum*.

Apropos! igaz! *heus! audi!*

Äquator, der, középabronts; *circulus aequinoctialis*.

Äquilibrist, der, lebegőtántzos; *petaurista*.

Araber, ein, Arabs, Arábiai; *Arabs*.

Arabien, Arábia; *Arabia*.

Arabisch, Arabs, Arábiai; *Arabicus*.

Arbeit, die, dolog; *labor*. 2. munka; *opus*. 3. foglalatosság; *negotium*.

Arbeiten, *a*. dolgozni, munkálódni; *opus facĕre*, *laborare*, *elaborare*.

Arbeiten, das, dolgozás; *labor*.

Arbeiter, der, dolgozó, munkás; *laborans*, *opifex*, *artifex*, *operarius*.

Arbeitsam, dolgos, munkás; *laboriosus*, *industrius*, *sedulus*.

Arbeitsamkeit, die, munkásság; *sedulitas*, *industria*.

Arbeitsleute, die, *pl*. munkások; *operarii*.

Arbeitslohn, der, munkabér; *merces operis*, *manupretium*.

Arbeitsmann, der, munkás, napszámos; *operarius*.

Arche, die, bárka, hajó; *navis*.

Architect, der, építőmester; *architectus*.

Architectur, die, építésmesterség; *architectura*.

Archiv, das, levéltár, levelestár; *tabularium*.

Arg, roszsz, gonosz; *malus*. 2. tsíntalan; *improbus*. 3. felettébbvaló, igen nagy, v. sok; kemény, kegyetlen; *vehemens*, *saevus*; *adv*. roszszúl; *male*, *nimium*.

Ärgerlich, unalmas, bajos, terhes, keserves; *molestus*, *gravis*, *acerbus*. 2. boszszantó, botránkoztató; *offendens alios*, *stomachum movens*.

Ärgern, boszszantani, haragítni; *irritare, iram v. stomachum movere.* 2. **sich**, boszszankodni; *indignari, irasci, stomachari.*

Ärgerniß, die, boszszúság, boszszankodás; *ira, indignatio, aegritudo.* 2. boszszantás; *offensio.*

Arglist, die, tsalárdság, ravaszság; *malitia, dolus, astutia.*

Arglistig, *adj.* tsalárd, ravasz; *dolosus, versutus, astutus, callidus.*

Ärgste, der, die, das, legroszszabb, igen roszsz; *pessimus, deterrimus.*

Argwohn, der, gyanakodás, gyanú, gyanúság; *suspicio.*

Argwohnen, gyanakodni; *suspicari.*

Argwöhnisch, gyanakodó; *suspiciosus.*

Arie, die, aria, énekdall; *aria.*

Aristocratie, die, Főrendek országlása; *aristocratia.*

Arithmetik, die, számmesterség, (a' számvetés mestersége), számvetés; *arithmetica.*

Arm, der, *pl.* **Arme**, kar; *brachium.* 2. hatalom; *potentia, vires, -ium, pl.*

Arm, szegény; *pauper, egenus, inops.* 2. nyomorúlt, szegény; *miser, infelix.*

Armee, die, hadisereg, tábor, had; *exercitus, copiae, pl.*

Ärmel, der, ujj, ruhaujj; *manica.*

Armenhaus, das, szegények lakháza; *hospitium pauperum.*

Armleuchter, der, karosgyertyatartó; *candelabrum brachiatum.*

Armsdick, karnyi vastagságú; *crassitudinem brachii habens.*

Armselig, **arm**, szegény; *pauper, egenus.* 2. nyomorúlt; *miser, infelix.* *adv.* szegényen, nyomorúltan, *misere*

Armsessel, **Armstuhl**, der, karosszék; *sella brachiata, solium.*

Armuth, die, segénység; *paupertas, egestas, inopia.* 2. a' szegények, *pauperes, um, pl.*

Ärndte, **Ärnte**, die, *l.* **Ernte**.

Aromatisch, füszerszámos; *aromaticus*

Arquebusiren, (*olv.* árkebuziren), meg lövöldözni, agyon lőni; *pyroboli supplicio afficere.*

Arrest, der, fogház; *custodia.*

Arrestant, der, fogoly, rab; *captivus.*

Arretiren, megfogni, fogházba vinni; *comprehendere.*

Arriergarde, die, tartalék sereg; *agmen extremum.*

Arsch, der, segg, far, alfel; *anus, podex.*

Arsenal, **Zeughaus**, das, fegyveres ház; *armamentarium.*

Arsenik, das, egérkő; *arsenicum.*

Art, die, faj, fajta; *species.* **Geschlecht**, nem; *genus*: **aus der Art schlagen**, elfajzani, elkortsosodni; *degenerare.* 2. tulajdonság, természet; *natura, indoles.* 3. szokás, erkölts; *mos, habitus, consvetudo.* 4. mód; *modus*: **auf diese Art**, illyen módon; *hoc modo, hac ratione*: **auf welche Art?** miképpen? mimódon? *quomodo? qua ratione?*

Artig, jeles, jeles magaviseletű, módos, furtsa; *venustus, lepidus, elegans, decorus, cultus, comtus, bene moratus.*

Artigkeit, die, jeles magaviselet, jelesség, módosság; *decor, venustas, gratia, lepor.*

Artikel, der, tzikkely, rész; *membrum, pars.* 2. nemszótska; *articulus vulgo sic dictus.* 3. portéka, portéka neme v. féle; *genus, species.*

Artillerie, die, pattantyússág; *res tormentaria.* 2. ágyúk; *tormenta.*

Artillerist, der, pattantyús; *rei tormentariae magister, a tormentis.*

Artischoke, die, ártitsóka; *Cynara scolymus.*

Artoffel, od. **Kartoffel**, **Erdäpfel**, der, krumpli, kolompér, burgonya; *fructus solani tuberosi, radix tuberosa solani.*

Arzney, **Arzeney**, die, orvosság, szer; *medicina, medicamentum.*

Arzneykunst, die, orvositudomány; *ars medica, ars medendi, medicina.*

Arzneymittel, das, gyógyító szer; *medicina, medicamentum.*

Arzt, der, *pl.* **Ärzte**, orvos, doktor; *medicus.*

Asbest, der, ásbest; *asbestum, amianthus.*

Asch, der, ein **Gefäß**, tepsi, tepszi; *catinus, sinus.*

Asche, die, hamu; *cinis, eris,* m. *et* f.

Äsche, **Esche**, die, kőrösfa; *fraxinus.*

Aschenbrödel, das, hamupipőke; *famula coquinaria, femina favilla plena.*

Aschenfarbe, die, hamuszín; *color cinereus, lividus.*

Aschenfärbig, hamuszínű; *cineraceus, lividus.*
Aschenkrug, der, hamvedény; *urna.*
Aschermittwoche, die, hamvazószerda; *dies cinerum.*
Asiatisch, Ázsiai; *Asiaticus.*
Asien, Ázsia; *Asia.*
Aspecten, die, *pl.* tsillagzat, tsillagok állása; *coeli facies, siderum positus.* 2. jelek, jelenségek; *indicia.*
Assignation, die, útasítóirás; *perscriptio.* 2. általadás; *adsignatio.*
Ast, der, *pl.* Äste, ág; *ramus.* 2. görts, (a' fában); *nodus.*
Aster, der, őszirózsa; *Aster.* L.
Ästhetik, der, jóízlés tudományja; *aesthetica.*
Ästhetisch, jóízlésű; *aestheticus*: *adv.* díszesen; *aesthetice.*
Astig, Ästig, ágas, ágasbogas; *ramosus.* 2. görtsös; *nodosus.*
Astrologie, die, tsillagmagyarázás; *astrologia.*
Astronom, der, tsillagvizsgáló; *astronomus.*
Astronomie, die, tsillagvizsgálás; *astronomia*
Astronomisch, tsillag vizsgálásbéli; *astronomicus.*
Atheist, der, istentagadó; *atheus.*
Athem, der, (*olv.* átem) lehellet, lélegzet: *spiritus, anima, halitus.* Athem hohlen, lehelleni, lélegzetet venni; *spirare, animam ducĕre.*
Athemhohlen, das, lehellés, lélegzés; *respiratio.*
Athemlos, alig lehelve, lelketlenűl; *exanimis, exanimatus.*
Äther, der, levegőszesz; *aether.*
Athmen, *n.* lehelleni, lélegzeni; *spirare, animam ducĕre.*
Atlantisch, z. B. Meer, Átlánti tenger; *Atlanticus.*
Atlaß, der, Átlás, (hegy). 2. Átlás, mappa gyűjtemény; *Atlas, volumen tabularum geographicarum.* 3. Atlatz, (selyem matéria); *pannus sericus.*
Atmosphäre, die, gőzkörnyék; *atmosphaera, aër circumjectus.*
Ätzen, feletetni, felmaratni, (mardosó nedvességgel); *erodĕre, cavare.*
Au, au weh, óh! óh jaj! *au! vae mihi!*
Auch, is; *etiam, quoque, et, -que.* Wenn auch, ha is, kaszinte-is, ámbár-is; *etsi, etiamsi.* 2. azon kivűl-is; *praeterea.* 3. auch nicht, sem se; *nec, nec.*
Auction, die, kótyavetye; *auctio.*
Audienz, die, meghallgatás; *aditus, admissio, audientia.*
Auditor, der, katonabíró, audítor; *judex militum.*
Aue, die, lapály, gyep, pázsit; *campus herbidus.* 2. fűzes sziget; *salicetum.*
Auerhahn, der, fajd, fajdtyúk; *tetrao.*
Auerochs, der, belény, bölény; *urus.*
Auf, *praep. c. D.* -n, -an, -en, -on, -ön; ban, ben; *in,* (*cum Abl.*) 2. *c. Acc.* -ra, -re; *in,* (*cum Acc.*) *ad.* 3. Auf einmahl, egyszerre. Von — auf, von — an, tól fogva, től fogva; *a, ab, inde a*: auf daß, hogy; *ut*: auf und ab, fel's alá; *sursum deorsum*: aufs neue, aufs Neue, újra; *denuo, iterum*: aufs höchste, legfeljebb; *ad summum, summum.* 4. (az igék előtt ezt teszi): fel; *ad, ex, in*: auf! st. steh auf! kelj fel; *surge.*
Aufbauen, *n.* felépítni, felállítni; *aedificare, exstruĕre.*
Aufbehalten, *a. ir.* eltenni, megtartani; *asservare, reservare.* 2. den Hut, fenntartani; *non demĕre.*
Aufbeißen, *a. ir.* megtörni, (fogával a' diót); *frangĕre dentibus*: er hat eine harte Nuß aufzubeißen, kemény fába vágta a' fejszét, nagy bajjal küszködik; *magna difficultate conflictatur.*
Aufbewahren, *a.* eltenni, megtartani; *conservare, adservare.*
Aufbiethen, *a. ir.* öszvegyűjteni, öszvehívni; *convocare*: alle Kräfte, minden erejét rászánni; *omnes vires intendĕre.* 2. z. B. die Verlobten, kihírdetni; *renuntiare.*
Aufbinden, *a. ir.* felkötni; *alligare.* 2. megoldani; *solvĕre.*
Aufblähen, felfújni, felpuffasztani; *inflare.*
Aufblasen, *a.* felfújni; *sufflare.* 2. sich, felfúvalkodni; *sufflari.*
Aufbleiben, *n. ir.* s. fellenni; *lecto abstinere, vigilare.* 2. nyitva maradni; *patere.*
Aufbleiben, das, éjtszakázás, fellétel. *lucubratio.*
Aufblicken, feltekinteni; *suspicĕre,*

Aufblühen, *n.* virágzani, kinyílni; *florescĕre, efflorescĕre.*

Aufbrechen, *a. ir.* felnyitni, feltörni, (a' levelet); *aperire.* 2. **die Thür**, bétörni; *effringĕre.* 3. *n.* **f.** indúlni, elindúlni; *movere, discedĕre.* 4. megfakadni, (mint a' kelés); *aperiri, rumpi.*

Aufbringen, *a. ir.* elfogni, (a' hajót); *capĕre.* 2. felnevelni; *educĕre, ad aetatem perducĕre.* 3. előhozni, említni; *proferre, adferre.* 4. szokásba venni, felkapni; *inducĕre, introducĕre.* 5. felboszszantani, megharagítni; *irritare, exasperare.* 6. felhajhászni, szerezni; *comparare, nancisci.*

Aufbürden, rárakni; *imponĕre.*

Aufdecken, *a.* kitakarni; *detegĕre.* 2. **den Tisch**, megterítni, (az asztalt); *sternĕre mensam.*

Aufdingen, *a. ir.* bészegődtetni, (inast), felfogadni; *adsciscĕre, recipĕre.*

Aufdringen, *a. ir.* rátukmálni; *obtrudĕre.*

Aufdrucken, *a.* rányomni; *imprimĕre.*

Aufenthalt, **der**, mulatás, tartózkodás; *commoratio.* 2. lakás, lakhely; *sedes, domicilium.* 3. késedelem; *mora.*

Auferlegen, rátenni, rárakni; *imponĕre.*

Auferstehen, feltámadni; *resurgĕre.*

Auferstehung, **die**, feltámadás; *resurrectio.*

Auferwecken, feltámasztani; *excitare, suscitare, revocare in vitam.*

Auferziehen, *a.* felnevelni; *educare.*

Auferziehung, **die**, felnevelés; *educatio.*

Aufessen, *a. ir.* felenni; *consumĕre.*

Auffahren, *a. ir.* **f.** felemelkedni; *evehi.* 2. egyszerre felnyílni; *repente aperiri.* 3. fellobbanni, (haragra), felpattanni; *exardescĕre.*

Auffallen, *a. ir.* **f.** ráesni; *incidĕre, allidi.* 2. rárohanni; *irruĕre.* 3. szemébe tűnni, megütközni benne; *offendĕre, afficĕre.*

Auffallend, szembetűnő, különös; *molestus, offendens.*

Auffangen, *a. ir.* fogadni, elfogadni, elfogni, *it.* megkapni; *excipĕre, intercipĕre.*

Auffassen, *a.* **das Blut**, megvenni, edénybe venni; *excipĕre.* 2. megérteni, megfogni; *comprehendĕre.*

Auffinden, *a. ir.* meg- v. rátalálni; *invenire, reperire.*

Auffischen, elfogni, eltsípni; *excipĕre.*

Auffliegen, *a. ir.* felrepűlni; *evolare.* 2. felvetődni a' levegőbe; *tolli.* 3. hirtelen kinyílni; *celeriter patescĕre.*

Auffordern, *a.* ösztönözni; *provocare.* 2. felkívánni, (a' várat); *impellĕre, vocare ad deditionem.*

Auffressen, felfalni, felenni; *devorare.*

Aufführen, *a.* felhányni, (útat), felépíteni, felrakni; *exstruĕre.* 2. nevezni, említni; *adferre, commemorare.* 3. játszani, (játékszínben); *agĕre, edĕre, dare.* 4. **jemanden**, bévezetni, bémutatni, megesmértetni; *sistĕre, inducĕre, commendare.* 5. **sich**, viselni magát, (jól, v. roszszúl); *se gerĕre.*

Aufführung, **die**, felépítés; *exstructio.* 2. említés, előhozás; *commemoratio.* 3. magaviselet; *mores, vita.*

Aufgabe, **die**, feladás, feltett kérdés, tétel; *pensum, quaestio.*

Aufgang, **der**, **der Sonne**, napfeljövetel, felkelés; *ortus.* 2. napkelet, napkeleti tájjék; *oriens.*

Aufgeben, *a. ir.* **das Amt**, letenni, lemondani róla, felhagyni vele; *renuntiare.* 2. **die Festung**, feladni; *dedĕre.* 3. **ein Räthsel**, feltenni, feladni; *proponĕre.* 4. meghagyni, eleibe szabni, parantsolni; *injungĕre, praecipĕre.* 5. **den Geist, das Leben**, kiadni lelkét, meghalni; *animam ponĕre.*

Aufgeblasen, *part. et adj.* felfúvalkodott; *tumens, superbus*

Aufgeboth, **das**, parantsolat a' felkelésre; *evocatio.* 2. kihirdetés; *publicatio.*

Aufgehen, *n. ir.* **f.** felmenni, felszállani; *surgĕre, sursum ferri.* **von Pflanzen**, kitsirázni, kikelni; *progerminare*: **von der Sonne, von dem Monde**, felkelni, feljönni; *oriri*: **es geht mir ein Licht auf**, most értem már, most látom által; *nunc demum perspicio*: **vom Teige**, megkelni; *fermentescĕre.* 2. megnyílni, kinyílni, (mint az ajtó, a' virág), megfakadni (mint a' kelés); *aperiri.* 3. megoldani, magától ki-

bomolni, (mint a' kötés, tsomó); *solvi.* 4. elfogyni, felmenni; *absumi, consumi*: vier von vier geht auf, négyet négyből kivéve marad semmi; *quatuor a quatuor subtracta nihil reliqui dant.*
Aufgeld, das, felpénz, foglaló; *collybus, arrha.*
Aufgeweckt, vídor, eleven; *alacer.*
Aufgießen, *a. ir.* rátölteni, ráönteni; *superfundĕre.*
Aufgraben, *a. ir.* felásni; *effodĕre.*
Aufguß, der, herbathé; *infusum.*
Aufhaben, den Hut, a' fején lenni, a' fejében lenni; *in capite habere.* 2. als eine Pflicht, kötelességében állani; *sustinere.* 3. rajta lenni, megterhelve lenni vele; *onustum esse.*
Aufhacken, *a.* felvágni; *scindĕre.*
Aufhalten, *a. ir.* tartóztatni, húzni, halogatni, feltartóztatni, megállítni, megfogni; *morari, tenere, retardare, comprehendĕre.* 2. nyitva tartani; *apertum tenere.* 3. sich, tartózkodni, mulatni; *morari*: sich über etwas, megütközni benne, *dubitare.*
Aufhaltung, die, tartóztatás, megfogás, feltartóztatás; *mora, retentio, comprehensio.*
Aufhängen, od. aufhänken, *a.* felakasztani, (embert, ruhát); *suspendĕre.*
Aufhauen, *a. ir.* felvágni, rávágni; *incidĕre.*
Aufhäufen, *a.* rakásra gyüjteni; *accumulare, congerĕre.*
Aufhäufung, die, rakásra gyűjtés; *accumulatio.*
Aufheben, *a. ir.* felemelni, felvenni; *levare, elevare.* 2. eltenni, félretenni, megtartani; *servare, conservare.* 3. elfogni valakit; *capĕre.* 4. eltörleni, semmivétenni, félbeszakasztani; *delere, abolere, interrumpĕre.*
Aufheben, das, felemelés, felvevés; *elevatio.* 2. félretevés, megtartás; *reservatio.* 3. eltörlés, félbeszakasztás, 's a' t. *abolitio.*
Aufhebung, die, *l.* das Aufheben.
Aufheften, *a.* rávarrni, rátűzni; *assuĕre.*
Aufheitern, *a.* megvídámítni; *serenare.* 2. sich, kitisztúlni, (mint az idő); *serenari.*
Aufhelfen, *a.* felsegítni, felsegélni; *adjuvare.*
Aufhänken, *l.* Aufhängen.
Aufhetzen, *a.* felingerleni ellene; *incitare, stimulare.*
Aufhetzung, die, elleneingerlés; *incitatio.*
Aufhören, *n.* megszűnni; *desinĕre.*
Aufhören, das, megszűnés; *finis.*
Aufjagen, *a.* das Wild, felhajtani, felverni; *commovere, excitare.* 2. felhajhászni; *conquirĕre.*
Aufkaufen, *a.* megvenni, felszedni; *coëmĕre.*
Aufkauf, der, megvétel; *coëmtio.*
Aufkaufer, der, megvevő; *coëmtor.*
Aufkeimen, *n.* kitsirázni, kikelni; *germinare.*
Aufklären, *a.* megvilágosítni; *clarum facĕre*: sich, világosságra jönni; *detegi.* 2. tisztítni; *serenare*: sich, kitisztúlni, felderűlni; *serenari.*
Aufklärung, die, megvilágosodás, megvilágosítás; *illuminatio.*
Aufklauben, *a.* felszedegetni; *conquirĕre, legĕre.*
Aufklopfen, *a.* eine Nuß, megtörni; *aperire.*
Aufknacken, (ugyan az).
Aufknöpfen, *a.* kigombolni; *solvĕre, laxare.*
Aufknüpfen, *a* felkötni, felakasztani; *alligare, suspendĕre.* 2. mególdozni; *solvĕre.*
Aufkochen, *a.* felforralni; *effervescĕre facĕre.* 2. *n.* felforrni; *effervescĕre.*
Aufkommen, *n. ir.* f. lábra állani, felállani; *surgĕre.* 2. felnőni; *provenire, crescĕre.* 3. szokássá válni; *in consvetudinem venire.* 4 kiépűlni, felgyógyúlni; *convalescĕre.* 5. bóldogúlni, jó lábra állani; *florere, vigere.*
Aufkommen, das, kiépűlés, felgyógyúlás; *reconvalescentia.* 2. bóldogúlás, előmenetel; *progressus.*
Aufkratzen, *a.* felvakarni; *refricare.*
Aufkünden, Aufkündigen, felhagyni vele, lemondani, (róla); *renuntiare.*
Aufkündigung, die, lemondás, (róla); *renuntiatio.*
Aufladen, *a. ir.* rárakni, ráterhelni; *onerare, imponĕre.*
Auflage, die, eines Buches, nyomtatás, kiadás; *editio.* 2. adó, harmintzad, vám; *vectigal.* 3. parantsolat; *praeceptum.*
Auflauern, lesni, meglesni; *observare.*

Auflauf, der, támadás, zenebona; *concursus*, *tumultus*.

Auflaufen, *n. ir.* f. feldagadni, felkelni; *tumere*, *tumescĕre*. 2. áradni, megáradni; *increscĕre*, *augeri*.

Aufleben, *n* f. felelevenedni, feléledni; *reviviscĕre*.

Auflegen, *a*. feltenni, rátenni; *imponĕre*. 2. Steuer adót vetni rá; *imponĕre*. 3. ein Buch, kinyomtatni, kiadni; *edĕre*. 4. gut aufgelegt seyn, kedvének lenni; *hilarem esse*.

Auflehnen, sich, rátámaszkodni; *inniti*. 2. sich wider jemanden, ellene szegezni magát valakinek; *opponĕre*.

Aufleimen, *a*. fel- v. ráenyvezni; *agglutinare*.

Auflesen, *a. ir*. felszedni; *colligĕre*.

Aufliegen, *n. ir*. f. rajtafeküdni; *incumbĕre rei*.

Auflockern, *a*. felporhanyózni; *crispare*.

Auflodern, *n*. f. felgyúladni; *flammam concipĕre*. 2. *a*. feltsóválni; *in altum glomerare*.

Auflösen, *a*. mególdozni; *solvĕre*: sich, magától mególdani; *solvi*. 2. feloszlatni, elolvasztani; *resolvĕre*: sich, elolvadni, (mint a' só a' vízben); *dissolvi*. Aufgelöset werden, meghalni; *solvi*, *mori*. 3. die Ehe, elválasztani; *divortium facĕre*. 4. ein Räthsel, eine Frage, megfejteni; *solvĕre*, *explicare*.

Auflöslich, **Auflösbar**, megfejthető, felóldható, felolvasztható; *solubilis*, *dissolubilis*.

Auflösung, die, mególdozás, mególdás, feloszlatás, halál: *solutio*, *dissolutio*, *mors*. 2. elválasztás; *divortium*. 3. megfejtés; *explicatio*.

Aufmachen, *a*. kinyitni, megnyitni; *aperire* 2. kibontani, kióldani; *solvĕre*. 3. sich aufmachen, felkelni; *surgĕre*: sich auf den Weg machen, útnakindúlni; *iter ingredi*, *proficisci*.

Aufmerken, *a*. ráfigyelmezni; *attendĕre*. 2. feljegyezni, felírni; *notare*.

Aufmerksam, figyelmetes; *attentus*: *adv*. figyelmetesen; *attente*, *diligenter*.

Aufmerksamkeit, die, figyelmetesség: *attentio*.

Aufmessen, *a. ir*. felmérni, (gabonát); *metiri*.

Aufmuntern, *a*. felkölteni; *suscitare*, *excitare*. 2. megvidámítni, serkengetni; *animum addĕre*, *exhilarare*, *adhortari*.

Aufmunterung, die, felköltés; *excitatio*. 2. megvidámítás; *exhilaratio*. 3 serkentés: *impulsus*.

Aufnageln, *a*. felszegezni; *affigĕre*, *acclavare*.

Aufnähen, *a*. rávarrni; *assuĕre*.

Aufnahme, die, felvétel; *receptio*. 2. fogadás; *ratio qua quis excipitur*: gute Aufnahme, jó szívvel látás; *exceptio liberalis*. 3. In Aufnahme kommen, közönségessé lenni, elterjedni; *divulgari*, *crescĕre*: In Aufnahme bringen, elterjeszteni; *divulgare*.

Aufnehmen, *a. ir*. felemelni, felvenni; *tollĕre*. 2. béfogadni, felvenni, (társaságba); *recipĕre*. 3. jemanden, fogadni, látni; *excipĕre*: z. B. gut aufnehmen, jól fogadni, jó szívvel látni; *liberaliter excipĕre*: etwas gut aufnehmen, jó neven venni; *in bonam partem accipĕre*: er nahms übel auf, roszsz neven vette; *non benigne accepit*. 4. eine Gegend, felvenni, lerajzolni, felmérni; *delineare*, *metiri*. 5. költsönözni, költsön kérni; *mutuare*, *mutuari*. 6 es mit jemanden aufnehmen, kiállani vele, megmérkőzni vele; *parem esse alicui*, *non cedĕre*.

Aufnotiren, *n*. feljegyezni; *annotare*.

Aufopfern, *a*. feláldozni; *immolare*.

Aufopferung, die, áldozat, áldozattétel; *immolatio*.

Aufpacken, *a*. felrakni, rárakni; *imponĕre*.

Aufpappen, *a*. rátsirízelni; *agglutinare*.

Aufpassen, *a*. rávígyázni, rálesni; *observare*. 2. ráilletni; *applicare*. 3. *n*. ráilleni; *convenire*.

Aufpasser, der, leselkedő; *observator*.

Aufpflanzen, Kanonen, kiszegezni az ágyúkat; *locare*, *disponĕre*.

Aufplatzen, *n*. f. felrepedni, megpukkanni; *rumpi*, *dissilire*.

Aufputz, der, tsínosság, tzifraság; *ornatus*.

Aufputzen, *a*. feltsínosgatni; *exornare*. 2. kitisztítni, feltisztogatni; *purgare*.

Aufquellen, *n*. kibuzogni; *scatere*,

scaturire. 2. megdagadni, (mint a' főtt borsó); *turgescĕre.*

Aufräumen, *a.* rendbeszedni, feltisztogatni; *disponĕre, in ordinem redigĕre.* 2. aufgeräumt, víg, jókedvű; *hilaris.*

Aufrecht, egyenesen fennálló, felegyenesedett, egyenes; *rectus: adv.* egyenesen, felegyenesedve; *directe, recte.*

Aufrechterhalten, fenntartani, épségben megtartani; *sartum tectumque conservare.*

Aufrechterhaltung, die, fenntartás, épségbenvaló megtartás; *conservatio.*

Aufreiben, *a. ir.* feldörgölni; *attterĕre.* 2. mind felreszelni; *omnem terĕre.* 3. semmivé tenni, elpusztítni; *absumĕre, exstinguĕre.*

Aufreibung, die, feldörgölés, felreszelés; *attritus.* 2. elpusztítás; *absumtio.*

Aufreißen, *a. ir.* felhasítni, felszakasztani hirtelen; *divellĕre, proscindĕre.* 2. lerajzolni; *delineare.* 3 *n.* f. felhasadni, felszakadni; *rumpi.*

Aufreiten, *a. ir.* lovaglásban feltörni; *equitando atterĕre.*

Aufrichten, *a.* felegyenesítni, felállítni; *erigĕre.* 2. állítni, felállítni; *statuĕre.* 3. vígasztalni, bátorítni; *confirmare.*

Aufrichtig, igaz, tisztaszívű, egyenes szívű; *candidus, verax: adv.* egyenes szívvel, tiszta szivvel; *sincere.*

Aufrichtigkeit, die, egyenes- tisztaszívűség, egyenesség; *sinceritas.*

Aufrichtung, die, felállítás; *erectio, institutio.* 2. vigasztalás; *confirmatio.*

Aufriß, der, lerajzolás, lerajzolat; *delineatio.*

Aufritzen, *a.* felkartzolni; *incidĕre.*

Aufrollen, *a.* felgöngyölgetni; *convolvĕre.*

Aufruf, der, serkentés, meghívás; *excitatio, exclamatio.*

Aufrufen, *a.* serkenteni, felkőlteni; *excitare, suscitare.*

Aufruhr, der, zenebona, támadás; *seditio.*

Aufrühren, felkavarni, bizgatni; *agitare.*

Aufrührer, lázzasztó; *seditiosus.*

Aufrührisch, lármás, zenebonás; *seditiosus.*

Aufrütteln, *a.* felrázni, (a' szalmát); *succutĕre.*

Aufsagen, die Lection, elmondani, felmondani; *recitare.* 2. kiadni rajta, lemondani róla; *renuntiare.*

Aufsagen, das, elmondás; *recitatio.* 2. lemondás róla; *renuntiatio.*

Aufsammeln, *a.* felszedni; *colligĕre.*

Aufsatteln, *a.* megnyergelni; *sternĕre equum.*

Aufsatz, der, asztali ékesség; *missus.* 2. írásba foglalt gondolatok, írt munkátska, értekezés, elmélkedés; *commentatio, exercitatio, libellus.*

Aufsätzig, fenekedő, ellenséges; *infensus, infestus.*

Aufscharren, *a* felkaparni, kivájni; *erodĕre, eruĕre.*

Aufschauen, *a.* felnézni, feltekinteni; *suspicĕre.* 2. vigyázni, figyelmezni; *attendĕre.*

Aufschieben, *a. ir.* feltaszítni, feltolni; *sursum movere, trudĕre.* 2. elhalasztani; *differre, procrastinare.*

Aufschieben, das, elhalasztás; *dilatio.*

Aufschießen, *a. ir.* magasra felnőni, felmagzani; *adolescĕre.* 2. hirtelen felmenni, felszaladni; *emicare.*

Aufschlag, der, kézemelés a' taktus jelentésére; *elevatio manus.* 2. hajtóka (a' ruhán); *limbus.* 3. adó, vám, v. harmintzad nevelése; *auctio vectigalis.*

Aufschlagen, *a. ir.* ráütni; *percutĕre, ferire, pulsare.* 2. Nüsse, diót törni, megtörni; *frangĕre.* 3. die Augen, felvetni, felemelni szemeit; *erigĕre, tollĕre.* 4. ein Zelt, sátort húzni, felállítni; *castra metari.* 5. Feuer aufschlagen, kiütni; *excudĕre, excutĕre.* 6. ein Buch, felkeresni, (a' könyvben); *quaerĕre.* 7. felhajtani, (a' ruha szélét); *replicare.* 8. felütni, felszegezni, (patkót); *affigĕre.* 9. *n.* f. das Getreide schlägt auf, felmegy az élet ára; *crescĕre, augeri.* 10. felütődni, felbillenni; *sursum ferri.*

Aufschließen, *a. ir.* ki- felnyitni, (kúltsal); *aperire, reserare:* sich, kinyilni; *recludi: it.* kivirágozni, kinyílni; *explicari* 2. megfejteni, megmagyarázni; *explicare.*

Aufschließung, die, kinyitás; *reseratio.* 2. kinyílás; *apertio.* 3. megfejtés; *explicatio.*

Aufschlitzen, *a.* felhasítni; *findĕre.*

Aufschluß, der, *l.* Aufschließung.

Aufschneiden, *a. ir.* rámetszeni, ráság.

ni; *incidere.* 2. kimetszeni, kivágni; *sculpĕre.* 3. megszelni, megszegni; *secare*, *dividĕre.* 4. hazudozni, nagyítni a' dolgot; *jactare se*, *immodice augere rem.*

Aufschneider, der, felvágó; *dissector.* 2. nagyító; *jactator.*

Aufschnüren, *a.* ráfűzni; *alligare*, *adstringĕre.* 2. kifűzni; *laxare.*

Aufschrauben, *a.* kisrófolni; *trochleam solvĕre.* 2. rásrófolni; *trochlea jungĕre.*

Aufschrecken, *a.* felijeszteni; *somno excutĕre.*

Aufschreiben, *a. ir.* felírni; *conscribĕre*, *notare.*

Aufschreibung, die, felírás; *conscriptio.*

Aufschreyen, *a. ir.* felkiáltani; *exclamare.*

Aufschrift, die, felűlírás, ráírás; *inscriptio.* 2. útasítás, útasítótzím; *titulus.*

Aufschub, der, halasztás, halogatás; *dilatio*, *procrastinatio.*

Aufschürzen, *a.* feltűrni; *succingĕre*: sich, feltűrőzni; *succingi.*

Aufschütteln, *a.* felrázni; *succutĕre.*

Aufschüttelung, die, felrázás; *succussio.*

Aufschütten, *a.* feltőlteni rá; *infundĕre*

Aufschwellen, *n. ir.* ſ. feldagadni, felkelni; *inflari*, *turgescĕre.* 2. megszaporodni, megnőni, megáradni; *intumescĕre*, *exundare.* 3. *a.* felpuffasztani; *inflare.*

Aufschwingen, sich, felemelkedni; *se tollĕre.*

Aufsehen, *a. ir.* felnézni; *suspicĕre.* 2. vigyázni; *attendĕre.*

Aufsehen, das, felnézés; *sublatio oculorum.* 2. rávigyázás; *attentio.* 3. Aufsehen machen, nagyon szembe tűnni, szemet szúrni; *movere animos*

Aufseher, der, gondviselő, vigyázó; *curator.*

Aufsetzen, *a.* den Hut, feltenni; *tegĕre caput.* 2. feltenni jutalmúl; *ponĕre*, *proponĕre.* 3. die Kegel, felrakni, felállongatni; *erigĕre.* 4. írásba foglalni, felírni; *conscribĕre.* 5. megtsalni; *imponĕre alicui.* 6. seinen Kopf aufsetzen, megbitsakolni, makatsítni magát, megkötni magát; *obstinatum esse.*

Aufseyn, *n. ir.* ſ. fenn lenni, fellenni, nem aludni; *vigilare.* 2. érzeni magát, lenni; *valere.* Wie bist du auf, hogy vagy? mint szolgál az egésséged? *quomodo vales?* 3. nyitva lenni; *patere.*

Aufsicht, die, gondviselés, vigyázás; *cura.* Es steht unter deiner Aufsicht, te rád van bízva; *tuae curae subest.*

Aufsieden, *a. ir.* felforralni; *fervefacĕre.* 2. felforrni, főni; *effervescĕre.*

Aufsitzen, *a. ir.* ſ. felűlni (rá); *conscendĕre.* 3. fennűlni, (rajta); *insidere.*

Aufspalten, *a.* felhasítni; *findĕre.* 2. *n.* ſ. felhasadni; *findi.*

Aufspannen, *a.* kifeszítni; *intendĕre.*

Aufsparen, *a.* eltenni, megtartani; *reservare.*

Aufspeisen, *a.* megenni; *comedĕre.*

Aufsperren, kinyitni, felnyitni; *aperire.*

Aufspießen, *a.* felnyársolni, általszúrni; *transfigĕre.*

Aufspreitzen, *a.* kiterjeszteni; *pandĕre.*

Aufsprengen, *a.* bé- feltörni, (erőszakkal); *effringĕre* 2. felugratni, felverni; *commovere.* 3. felvettetni, (puskaporral); *subruĕre.*

Aufsprießen, *n.* ſ. kibimbózni; *germinare.*

Aufspringen, *n. ir.* ſ. felugrani; *exsilire.* 2. hirtelen kinyílni; *celeriter aperiri.* 3. feltserepesedni; *hiscĕre.*

Aufsprößling, der, fattyúág, jövés; *surculus*, *propago.*

Aufsprudeln, *n.* ſ. felbuzogni; *bullire.*

Aufspulen, *a.* felgombolyítni; *glomerare.*

Affstand, der, *l.* Aufruhr, zenebona, támadás; *seditio.*

Aufstechen, *a ir.* kiszúrni; *puncto aperire.* 2. rászúrni; *affigĕre.*

Aufstecken, *a.* feldúgni, felszúrni; *infigĕre.*

Aufstehen, *a. ir.* ſ. felállani, (az űlésből), felkelni, (az ágyból); *surgĕre*, *assurgĕre*: *it.* betegségből; *convalescĕre.* 2. nyitva állani; *patere.*

Aufsteigen, *n.* ſ. felűlni, felhágni, (a' lóra); *conscendĕre*, *ascendĕre.* 2. felmenni, felszállani, (mint a' füst, a' madár); *elevari.* 3 von Speisen, felböffenni, felböfögni; *cibum ructare.* 4. mir steigt ein Gedanke auf, valami ötlődik v. jut eszembe; *aliquid mihi in mentem incidit.*

Aufstellen, *a.* felállítni, rátenni; *statuĕre*, *erigĕre.* 2. kirakni, (az el-

adó portékát); *exponĕre.* 3. adni, mutatni, (példáját); *afferre*, *proponĕre.* 4. Netze, kiterjeszteni, kirakni; *tendĕre.*

Aufstellen, das, Aufstellung, die, felállítás; *dispositio.* 2. kirakás; *expositio.*

Aufstören, *a.* felbizgatni; *concitare.*

Aufstoßen, *a. ir.* taszítva kinyitni, bétaszítni; *trudendo aperire.* 2. felrúgni, feltaszítni; *pulsare*, *pedibus subvertĕre.* 3. *n.* f. felböffenni; *ructum movere.* 4. rámenni, (mint a' hajó a' torlásra); *allidi*, *impingi.* 5. rábukkanni, véletlen találkozni valakivel; *offendĕre quem*, *offerri cui.*

Aufstoßen, das, Aufstoßung, die, bétaszítás, felugrás, feltaszítás; *pulsatio*, *subversio.* 3. felböffenés; *ructus.*

Aufstreichen, *a. ir.* rákenni; *illinĕre.*

Aufstreifen, felhúzni, feltűrni, (az ingét); *sursum destringĕre.* 2. felsúrolni, felkorholni; *stringendo sauciare.*

Aufstreuen, ráhinteni, rászórni; *inspergĕre.*

Aufstülpen, *a.* feltűrni, letűrni, felkötni, (a' kalapot); *replicare*, *destringĕre.*

Aufstürzen, *a.* ráborítani, (hirtelen); *celeriter tegĕre.*

Aufstutzen, *a.* felkötni, (a' kalapot); *plicis instruĕre.* 2. tsinosgatni; *ornare.*

Aufstützen, *a.* rátámasztani; *acclinare*: sich, rátámaszkodni; *inniti.*

Aufsuchen, *a.* meg v. felkeresni; *conquirĕre*, *quaerĕre.*

Aufsuchung, die, felkeresés; *conquisitio.*

Aufthauen, *a.* das Eis, felolvasztani, felengesztelni; *solvĕre.* 2. *n.* f. felolvadni, felengedni; *solvi.*

Aufthun, *a.* kinyitni, felnyitni; *aperire*: sich, felnyílni, kinyílni; *patefieri.*

Aufthürmen, *a.* halmozni; *accumulare*: sich, tornyosodni, halmozva rakásra gyűlni; *accumulari.*

Auftischen, *a.* feltenni, feladni, (az ételt); *apponĕre.*

Auftrag, der, *pl.* Aufträge, rábízott kívánság, meghagyás, rendelés; *mandatum.* 2. rákenés, rámázolás; *inductio*,

Auftragen, *a. ir.* feladni, felhordani, (az ételeket); *apponĕre.* 2. rákenni, rámázolni, (a' festéket); *inducĕre*, *illinĕre.* 3. rábízni, kiszabni eleibe; *mandare.*

Auftreiben, *a. ir.* felverni, felhajtani, (a' vadat); *excire*, *commovere*, *exagitare.* 2. felhajhászni, felkeresni; *cogĕre.* 3. felpuffasztani; *inflare.*

Auftrennen, *a.* fel-, ki-, elfejteni; *dissuĕre.* 2. sich, felfeslení; *solvi.*

Auftreten, *n.* f. lépni, hágni, (a' földre); *niti*, *insistĕre.* 2. rálépni, ráhágni; *calcare.* 3. felállani, megjelenni, (a' kathedrában, a' játék színen); *prodire.* 4. *a.* ráhágással felnyitni, (az ajtót), feltörni, (mint a' diót); *calcando aperire.*

Auftritt, der, rálépés, ráhágás; *ingressus.* 2. felállás; *nisus.* 3. megjelenés, jelenés; *scena.* 4. baj, történet; *negotium*, *rixa.* 5. küszöb; *limes*, *gradus ante fores.*

Aufwachen, *n.* f. feléb edni; *expergisci.*

Aufwachsen, *n. ir.* f. felnőni; *crescĕre*, *adolescĕre.*

Aufwägen, *a. ir.* megmérni, (fontal), megfontolni, megmázsálni; *ponderare.*

Aufwägung, die, megmérés; *ponderatio.*

Aufwallen, *n.* f. elforrni: *effervescĕre*, *bullire.*

Aufwallung die, felforrás, felhevűlés; *effervescentia.*

Aufwand, der, *s. pl.* költség; *sumtus.*

Aufwärmen, *a.* fel- v. megmelegítni; *recalefacĕre.*

Aufwärmung, die, megmelegítés: *recalefactio.*

Aufwarten, *n.* szolgálni, (mint az inas az asztalnál); *ministrare*, *famulari.* 2. adni valamit, szolgálni, kedveskedni valamivel; *offerre.* 3. seine Aufwartung machen, tiszteletére v. udvarlására lenni; *salutare.*

Aufwärter, der, körűlötte szolgáló; *minister*, *famulus.*

Aufwärts, *adv.* felfelé; *sursum.*

Aufwartung, die, szolgálat; *ministerium*, *officium.* 2. kedveskedés; *oblatio.* 3. udvarlás, tisztelet; *salutatio*: seine Aufwartung machen, tiszteletére v. udvarlására lenni; *salutare.*

Aufwaschen, *a. ir.* fel- megmosni, mosogatni; *eluĕre*, *abluĕre*.

Aufwäscherinn, die, mosogató fejér személy; *foemina abluens*.

Aufwaschung, die, felmosogatás; *ablutio*.

Aufwechseln, *a.* felváltani; *permutare*.

Aufwecken, *a.* felkölteni; *suscitare*, *expergefacĕre*. 2. megvídámítni; *excitare*.

Aufweckung, die, felköltés; *suscitatio*. 2. megvídámítás; *excitatio*.

Aufweichen, *a.* feláztatni: *emollire*.

Aufweisen, *a. ir.* előmutatni; *exhibere*, *monstrare*.

Aufweisung, die, előmutatás; *monstratio*.

Aufwenden, ráfordítni, (időt), ráköltení, (pénzt); *impendĕre*.

Aufwerfen, *a. ir.* fel- ráhányni, fel- rávetni; *jacĕre in sublime*, *accumulare*. 2. sich aufwerfen, megvetemedni, meggörbűlni, (mint a' deszka); *incurvari*: tenni magát, (erőszakkal, vézérnek, bírónak); *profiteri se*. 3. eine aufgeworfene Nase, piszeór, tömpe ór; *nasus simus*: aufgeworfene Lippen, pittyett ajak; *labia crassa*: sich wider jemanden aufwerfen, kikelni valaki ellen, ellene állani; *exoriri contra aliquem*. 5. eine Frage, einen Zweifel, feltenni; *opponĕre*.

Aufwickeln, *a.* feltekergetni, felgombolyítni; *glomerare*. 2. ein Papier, kibontani; *evolvĕre*.

Aufwiegeln, *a.* fellázasztani; *concitare*, *instigare*.

Aufwiegelung, die, fellázasztás; *concitatio*.

Aufwiegen, *l.* Aufwägen.

Aufwiegler, der, lázasztó; *concitator*.

Aufwieglerisch, zenebonás; *tumultuosus*.

Aufwinden, *a. ir.* felgombolyítni; *conglomerare*. 2. tsigán feltekerni; *subducĕre*.

Aufwischen, *a.* feltörleni; *abstergĕre*.

Aufwühlen, *a.* feltúrni, felvájni; *eruĕre*.

Aufzählen, felszámlálni; *dinumerare*.

Aufzählung, die, felszámlálás; *dinumeratio*.

Aufzehren, *a.* megemészteni; *consumĕre*.

Aufzehrung, die, megemésztés; *consumtio*.

Aufzeichnen, *a.* feljegyezni, felírni; *notare*, *annotare*.

Aufzeichnung, die, feljegyzés; *annotatio*.

Aufzeigen, *a.* felmutatni, megmutatni; *ostendĕre*, *exhibere*.

Aufzerren, *a.* tzibálni, rángatni; *sursum trahĕre*, *diducĕre*.

Aufziehbrücke, die, felvonóhíd; *pons versatilis*.

Aufziehen, *a. ir.* felvonni, felhúzni; *sursum trahĕre*, *attollĕre*: die Uhr aufziehen, felhúzni az órát; *pondus horologii subducĕre*, *intendĕre*. 2. halasztani, halogatni, tartóztatni; *retinere*. 3. felnevelni, feltartani; *educare*. 4. megtréfálni, tréfát űzni valakiből; *illudĕre*, *eludĕre*. 5. *n. s.* Wolken, támadni; *oriri*. 6. auf die Wache, kiállani őrállásra; *procedĕre ad vigilandum*. 7. aufgezogen kommen mit etwas, kiállani, előállani vele, (mentséggel); *proferre*.

Aufziehung, die, felvonás, felhúzás: *subductio*, *intentio*. 2. felhúrozás; *inductio*. 3 felnevelés, feltartogatás; *educatio*. 4. halasztás, halogatás; *procrastinatio*, *dilatio*.

Aufzug, der, felvonás, felhúzás, felvonás a' nézőjátékban; *actus*. 2. öltözet; *cultus*, *vestitus*. *l.* Aufziehung.

Aufzwängen, die Thüre, kifeszítni; *premendo aperire*.

Aufzwingen, *a. ir.* rátolni, rákötni; *obtrudĕre*.

Augapfel, der, szemgolyó; *oculus*. 2. szemfény; *pupilla*, *pupula*.

Auge, das, *pl.* die Augen, szem; *oculus*. Geh mir aus den Augen, menj a' szemem elől; *abi ex oculis v. e conspectu*: in die Augen fallen, szemébe tűnni; *in oculos cadĕre*, *venire in adspectum*: unter die Augen gehen, szeme eleibe kerülni; *ante oculos venire*: große Augen machen, tsudálni, eltsudálkozni rajta; *stupere*, *mirari*: in die Augen fassen, jól megnézni; *contemplari oculis*: ein Auge auf etwas haben, szemmel tartani valamit; *observare*. 2. bimbó, jövés, fajövés; *oculus*, *gemma*.

Äugeln, *a.* szemre óltani bé a' fát; *inoculare*.

Augenarzt, der, szemorvos; *ophthalmicus*.

Augenblick, der, szempillantás; *momentum*.
Augenblicklich, hirtelen való; *momentaneus*: *adv.* ebben a' szempillantásban, tüstént; *in momento, subinde*.
Augenbraune, **Augenbrawe**, die, szemöldök; *supercilium*.
Augenbutter, die, szemtajték, tsipa; *gramia*.
Augencur, die, szemorvoslás; *curatio oculorum*.
Augenfell, das, hájog; *tunicula*.
Augenfluß, der, szemfolyás, tsipásság; *epiphora*, *lippitudo*.
Augenglas, das, ókulár, pápaszem; *vitrum oculare*.
Augenhöhle, die, szemodú, szemgödör, a' szem odva; *orbita*.
Augenlied, das, szemhéjj; *palpebra*.
Augenlust, die, szemgyönyörködtetés; *oculorum deliciae*.
Augenmaß, das, szemmérték; *judicium v. conjectura oculorum*.
Augenmerk, das, figyelmetesség, tekintet; *attentio*. 2. tzél; *consilium*, *finis*. 3. jel, választott jel; *signum*.
Augenschein, der, megnézés, megtekintés; *adspectus*, *conspectus*: in Augenschein nehmen, megvizsgálni, megnézegetni, körűlnézni; *contemplari*, *inspicĕre*. 2. szemmellátás; *inspectio ocularis*.
Augenscheinlich, szemmellátható, szemlátomástvaló; *evidens*, *manifestus*: *adv.* szemlátomást; *evidenter*.
Augenschmerz, der, szemfájás; *dolor oculorum*.
Augensprache, die, intés, katsintás; *loquela ocularis*.
Augenstern, der, *l.* Augapfel.
Augentriefen, das, tsipásság; *lippitudo*.
Augenwasser, das, szemvíz; *liquor ophthalmicus*.
Augenweh, das, *l.* Augenschmerz.
Augenweide, die, szemlegeltetés; *voluptas oculorum*.
Augenwimmer, die, szempilla; *cilium*.
Augenwimper, die, (ugyan az).
Augenzahn, der, szemfog; *dens caninus*.
Augenzeuge, der, szemmel látott tanú; *testis oculatus*.
Äugig, szemes, szemű: *oculatus*.
August, Ágoston, (név); Augusztus, Kisasszszony hava; *Augustus*.
Augustiner, der, Sz. Ágoston szerzetbéli barát; *ordinis Augustinorum*.

Aurikel, die, kankalin, fülvirág; *primula auricula*.
Auripigment, das, aranyglét; *auripigmentum*.
Aurora, die, Auróra, hajnal: *aurora*.
Aus, *praep. c. D.* ból, ből; *de, e, ex*: von—aus, ból, ből, -ig, -tól fogva, -től fogva; *ex, a, usque*: es ist aus mit mir, oda vagyok, végem van nekem; *perii*. 2. (az Ígék előtt), ki, meg, el, fel, v. ki- belőle, fel- belőle; *ex*, *e*.
Ausarbeiten, *a.* kidolgozni; *elaborare*, *perficĕre*.
Ausarbeitung, die, kidolgozás, munka; *elaboratio*, *opus*.
Ausart, die, elfajzás; *degeneratio*.
Ausarten, *n.* ſ. elkortsosodni; *degenerare*.
Ausartung, die, *l.* Ausart.
Ausathmen, *a.* kilehelleni, kifújni; *exspirare*.
Ausbacken, *a. ir.* kisütni; *percoquĕre*. 2. *n.* kisülni; *percoqui*.
Ausbauen, *a.* belől megépítni, felépítni; *exaedificare*.
Ausbedingen, *a. ir.* kikötni magának; *excipĕre*, *stipulari*.
Ausbedingung, die, kikötés, alku; *exceptio*.
Ausbeißen, *a.* ki- elmarni; *depellĕre*.
Ausbessern, *a.* megjobbítgatni; *reparare*, *reficĕre*.
Ausbesserung, die, megjobbítgatás; *reparatio*.
Ausbeugen, *a.* kifelé hajtani, görbítni; *declinare*, *deflectĕre*.
Ausbeute, die, nyereség; *quaestus*.
Ausbeuteln, *a.* kirázni; *excutĕre*.
Ausbeutelung, die, kirázás; *excussio*.
Ausbiethen, *a. ir.* árúlni; *venditare*.
Ausbiethung, die, árúlás; *venditatio*.
Ausbilden, *a.* pallérozni, tökélletesítni; *excolĕre*.
Ausbildung, die, pallérozás: *cultura*.
Ausbinden, *a. ir.* kióldozni; *solvĕre*.
Ausbindung, die, kioldozás; *solutio*.
Ausbitten, *a. ir.* kikérni; *rogare*, *expetĕre*.
Ausblasen, *a. ir.* die Seele, kifújni, kiadni; *exspirare*, *efflare*. 2. kitrombitálni, kihirdetni; *buccina nuntiare*. 3. das Licht, elfújni, elóltani, (a' gyertyát); *exstinguĕre*.
Ausbleiben, *a. ir.* kimaradni; *emanere*.

Ausblühen, *n.* elvirágozni; *deflorescĕre.*
Ausbohren, *a.* kifúrni; *exterebrare.*
Ausborgen, *a.* költsönözni; *mutuare.*
Ausborgung, die, költsönözés; *mutuatio.*
Ausbraten, *a.* ki- jól megsütni; *satis assare.* 2. *n.* f. ki- jól megsülni; *satis assari.*
Ausbrausen, *n.* kiforrani, kipezsegni magát, kifújni magát, kiadni a' mérgét; *defervescĕre.* 2. dühösködni, (mint a' szél); *saevire.*
Ausbrechen, *a. ir.* kitörni; *effringĕre.* 2. kihányni, kiokádni; *evomĕre.* 3. *n.* f. kitörni, (mint a' fog); *evelli, effringi.* 4. wie Feuer, Aufruhr, támadni, kiütni; *erumpĕre.* 5. fakadni, (panaszra); *erumpĕre, incipĕre queri.*
Ausbreiten, *a. ir.* kiterjeszteni; *extendĕre, explicare, pandĕre.* 2. nevelni, öregbítni; *augere.* 3. elhírlelni; *divulgare.* 4. elszapórítni, tenyésztetni; *propagare.* 5. sich, elterjedni, elhíresedni; *spargi, divulgari.*
Ausbreitung, die, kiterjesztés; *expansio.* 2. nevelés, öregbítés; *auctio.* 3. elhírlelés; *divulgatio.*
Ausbrennen, *a.* kiégetni; *exurĕre.* 2. *n.* f. kiégni, egészen elégni; *exuri, comburi.*
Ausbringen, *a. ir.* kihozni; *efferre.* 2. einen Flecken, kivenni, (a' motskot); *tollĕre.* 3. kikölteni; *excludĕre.* 4. elhírlelni; *divulgare.* 5. eine Gesundheit, elköszönni a' poharat, valaki egésségéért inni; *propinare.*
Ausbruch, der, kiütés, támadás, kezdet, gerjedés; *eruptio:* zum Ausbruche kommen, kiütődni, támadni; *erumpĕre.* 2. Ausbruchwein, aszszúszőlőbor; *vinum uvis passis infusum.*
Ausbrühen, *a.* kiforrázni; *eluĕre aqua fervida.*
Ausbrüten, *a.* kikölteni; *excludĕre.* 2. koholni; *moliri.*
Ausbügeln, *a.* kivasalni, téglázni; *laevigare.*
Ausbügelung, die, kivasalás; *laevigatio.*
Ausbürsten, *a.* kikefélni, megkefélni; *peniculo everrĕre, v. purgare.*
Auscuriren, *a.* kigyógyitni; *persanare.*
Ausdampfen, *n.* f. kigőzölgeni; *evaporare.*
Ausdampfung, die, kigőzölgés; *evaporatio.*
Ausdehnbar, kiterjedhető; *expansibilis.*
Ausdehnbarkeit, die, kiterjedhetőség; *expansibilitas.*
Ausdehnen, *a.* kiterjeszteni, kinyújtani; *expandĕre, extendĕre.* 2. sich, kinyújtózni, kiterjedni, kinyúlni; *extendi.*
Ausdehnung, die, kiterjedés, nagyság; *expansio, extensio.*
Ausdenken, *a. ir.* kigondolni; *excogitare.*
Ausdeuten, *a.* kimagyarázni, megfejteni; *interpretari.* 2. übel od. gut, roszszra, v. jóra magyarázni; *in partem bonam vel malam accipĕre.*
Ausdeutung, die, megmagyarázás, megfejtés, magyarázás, (jóra, vagy roszszra); *interpretatio.*
Ausdichten, *a.* kigondolni, kőlteni; *excogitare, fingĕre.*
Ausdielen, *a.* kideszkázni, (szobát); *asseribus vestire.*
Ausdingen, *a. ir.* kikötni magának, (az alkuban, v. egyezésben); *excipĕre.*
Ausdorren, *n.* f. elszáradni, elaszni; *exarescĕre, exarere.*
Ausdrechseln, *a.* kiesztergázni; *tornare.*
Ausdrehen, *a.* kifatsarni, kitekerni; *extorquere.*
Ausdreschen, *a. ir.* kitsépelni; *excutĕre, triturare.*
Ausdruck, der, *pl.* Ausdrücke, kifejezés, szóllás; *expressio.* 2. előadás; *propositio.*
Ausdrucken, *a.* kifejezni, kitenni; *exprimĕre.*
Ausdrücklich, világos, nyilvánvaló; *expressus, apertus.*
Ausduften, *n.* f. illatozni, (belőle); *exhalare, spirare.*
Ausdunst, der, kigőzölgés; *vapor.*
Ausdünsten, kigőzölögni; *evaporare.*
Ausdünstung, die, gőz, kigőzölgés; *vapor, evaporatio.*
Auseinandersetzung, die, fejtegetés, megfejtegetés, megmagyarázás; *interpretatio.*
Auserkiesen, *a.* kiválasztani; *eligĕre.*
Auserkören, auserkohren, (ugyan az).

Auserkohren, kiválasztott; *delectus.*
Auserlesen, *a.* kiválasztani, kiválogatni; *exquirĕre*, *seligĕre.*
Auserlesen, kikeresett, válogatott; *exquisitus*, *selectus.*
Ausersehen, *a. ir.* kiszemlélni, kiválasztani; *deligĕre.* 2. valamelly végre határozni; *destinare.*
Auserwählen, kiválasztani; *eligĕre.*
Auserwählter, legkedvesebb, elválasztott; *dilectissimus.*
Auserwählung, die, kiválasztás; *delectus.*
Ausessen, *a. ir.* kienni; *exedĕre*, *evacuare.*
Ausfädeln, *a.* szálát húzni, (a' gyóltsnak): *filum ducĕre.* 2. szálanként tépni; *filatim solvĕre.*
Ausfahren, *a. ir.* elvágni, (az útat, sok járással) *vehendo cavare.* 2. kihordani, (az életet kotsin); *exportare*, *evehĕre.* 3. *n.* f. kikotsizni, kiszekerezni, elmenni, kimenni, (kotsin, v. szekeren); *evehi*, 4. kimenni, (belőle hirtelen); *exire.*
Ausfahrt, die, elmenetel, (szekeren), kikotsizás; *egressus.*
Ausfall, der, kiütés, kirontás, (a' várból); *eruptio.* 2. híj, hijánosság; *deminutio.*
Ausfallen, *n. ir.* f. kiesni, kihullani, (mint a' búza a' kalászból), elhullani, (mint a' haj); *defluĕre.* 2. sich etwas ausfallen, kifitzamítni valamelly tagját; *emovere*, *v. laxare*: den Zahn, kiütni a' fogát, (elesés által); *excutĕre* 3. kiütni, kirontani, (a' várból az ellenségre); *erumpĕre.* 4. kimenni valamire, kiütni valahogy, végének lenni; *evenire*, *exitum habere.* 5. elfelejteni; *excidĕre animo*, *oblivisci*: es ist mir ausgefallen, elfelejtettem, kiesett az eszemből; *excidit mente.*
Ausfaulen, *n.* f. kirothadni; *putrescĕre.*
Ausfechten, *a.* mit Worten, elzsémbelni; *verbis disceptare.*
Ausfegen, *a.* kisepreni, kitisztítni; *everrĕre*, *purgare.*
Ausfeilen, *a.* megreszelni, kireszelni; *limare.*
Ausfeilung, die, kireszelés; *limatio.*
Ausfertigen, *a.* elkészítni; *expedire.*
Ausfertigung, die, elkészítés; *expeditio.*

Ausfinden, *a. ir.* ki- eltalálni; *excogitare*, *invenire.*
Ausfindig, *l.* Ausfündig.
Ausfischen, *a.* kihalászni, kitanúlni, kitudni; *expiscari.*
Ausflicken, *a.* megfóltozni; *resarcire.*
Ausfliegen, *n. ir.* f. kirepűlni; *evolare.* 2. kilódúlni; *evadĕre.*
Ausfließen, *n. ir.* f. kifolyni; *effluĕre.*
Ausflöhen, *a.* kibalházni; *pulicibus purgare.*
Ausflucht, die, szabadkozás, mentség, szín; *excusatio*, *praetextus*; kahle Ausflüchte, kopasz mentségek; *calvae exceptiones.* 2. ki- elrepűlés; *volatus.*
Ausfluß, der, *pl.* Ausflüße, kifolyás, belészakadás, (egy folyóvíznek a' másikbavaló szakadása); *effluvium ostium.*
Ausfordern, *a.* kikívánni, kihívni, kikérni, (a' kártyajátékban); *provocare.*
Ausforderung, die, kikívánás; *provocatio.*
Ausforschen, kitudakozni, kitanúlni; *inquirĕre*, *percontari.*
Ausforscher, der, kitudakozó; *inquisitor.*
Ausforschung, die, kitudakozás; *inquisitio.*
Ausfragen, *n.* kikérdezni; *exquirĕre*, *investigare.*
Ausfragung, die, kikérdezés; *investigatio.*
Ausfressen, *a. ir.* megemészteni. felfalni, megenni, kienni belőle; *exedĕre*, *evacuare.* 2. kirágni, (mint az egér a' kenyeret); *rodĕre.* 3. sich ausfressen, nekihízni, (mint az állat); *pinguescĕre.*
Ausführbar, véghezvihető; *quod effici potest.*
Ausfuhre, die, des Getreides, der Wolle, kihordás, kivitel; *exportatio.*
Ausführen, *a.* Getreide, Wolle, kivinni, kihordani, (eladás végett); *exportare.* 2. véghez vinni; *persequi*, *ad exitum perducĕre.*
Ausführung, die, kivitel, kihordás; *exportatio.* 2. véghezvitel; *effectus.*
Ausführlich, bő, környűlállásos, hoszszas; *longus*, *copiosus*: *adv.* bőven, környűlállásosan; *copiose.*
Ausfüllen, *a.* betőlteni, telehányni; *explere*, *implere.*

Ausfüllung, die, bétöltés; *expletio.*
Ausfündig machen, kitalálni, feltalálni; *invenire*, *reperire*, *nancisci.*
Ausfüttern, ein Kleid mit Pelz, megbéllelni; *duplicare*, *munire pelle.*
Ausfüttern, *a.* kitartani, (abrakkal, szénával); *pascĕre*, *alĕre.*
Ausfütterung, die, tartás, kitartás; *pastio.* 2. megbéllelés; *duplicatio.*
Ausgabe, die, kiadás, nyomtatás; *editio.* 2. költség, költés; *impensa*, *sumtus.*
Ausgähren, *a. ir.* kiforrni, (mint a' bor); *defervescĕre.*
Ausgang, der, menés, kimenetel, (a' városból); *egressus.* 2. kimenetel, vég; *exitus*: der Ausgang der Sache, a' dolog kimenetele; *exitus rei*: od. des Jahres, az esztendő vége; *finis anni.* 3. végezet, (a' szó végezete); *terminatio.* 4. kijáró út, kimenetel; *exitus.*
Ausgäten, *a.* kigyomlálni; *eruncare*, *evellĕre.*
Ausgätung, die, kigyomlálás; *eruncatio.*
Ausgeben, *a. ir.* ein Buch, kiadi, kinyomtattatni; *edĕre.* 2. költeni, pénzt kiadni; *expendĕre*, *erogare.* 3. sich, magát kiadni; *profiteri se.* 4. jól fizetni, (mint a' búza, v. élet), szaporának lenni, (mint a' lentse, kása); *abundare*, *multum reddĕre.*
Ausgehen, *n. ir.* s. kimenni, kisétálni, elmenni, (onnan hazúl); *exire*, *egredi.* 2. elmenni, elhullani, (mint a' haj); *excidĕre.* 3. kimenni, kiadatni, közönségessé tétetni; *prodire*, *edi*, *vulgari.* 4. kimenni, elhagyni a' színét, meghagyni magát; *evanescĕre.* 5. végeződni valamin, (mint a' szó), kimenni benne; *terminari.* 6. wie das Feuer, das Licht, elaludni; *exstingvi.* 7. elfogyni, végének lenni; *absumi*, *deficĕre.* 8. beteljesedni; *evenire.* 9. ausgehen auf etwas, valamin törekedni, valamiben, v. valamin törni a' fejét; *moliri.*
Ausgelassen, mód nélkűl való, mérsékletlen; *effusus*, *immodicus.* 2. pajkos, tsíntalan; *immoderatus*: *adv.* módnélkűl; *effuse.*
Ausgelassenheit, die, pajkosság, tsíntalanság; *immoderatio.*
Ausgenommen, *adv.* kivévén; *excepto.*
Ausgießen, *a. ir.* kiönteni, kitőlteni; *effundĕre.* 2. tele tőlteni, (ónnal, viasszal); *explere.* 3. das Feuer, elóltani, elönteni; *exstinguĕre.*
Ausgießung, die, kiöntés, kitöltés; *effusio.* 2. tele öntés; *expletio.*
Ausgleichen, *a. ir.* egyenlővé tenni, elegyengetni, eligazítni, (számadást); *exaequare*, *compensare.*
Ausgleichung, die, elegyengetés; *exaequatio.*
Ausgleiten, *n. ir.* s. eltsúszni, elesni; *labi*, *aberrare gradum.*
Ausglühen, *a.* megtüzesítni; *excandefacĕre.*
Ausgraben, *a. ir.* kiásni, kivájni; *effodĕre*, *eruĕre.*
Ausgrabung, die, kiásás; *effossio.*
Ausgrübeln, *a.* kikurkászni, kitanúlni; *rimari*, *scrutari.*
Ausguß, der, kitöltés, kiöntés; *effusio.* 2. kiöntő; *fusorium.*
Aushacken, die Augen, kiásni, kivájni, kivágni; *eruĕre.*
Aushalten, *a. ir.* szenvedni, elszenvedni, eltűrni; *ferre*, *tolerare.* 2. kiállani; *perferre.* 3. végig kitartani, végig húzni, (az éneket); *continuare sonum.*
Aushaltung, die, szenvedés, eltűrés, kiállás; *toleratio*, *tolerantia.*
Aushangen, *n. ir.* s. kinnfüggeni; *in publico pendere.*
Aushängen, *a. ir.* kifüggeszteni; *foras suspendĕre.*
Ausharren, *n.* végig kitartani, kiállani; *perdurare*, *perseverare.*
Ausharrung, die, kiállás, kitartás; *perseverantia.*
Aushauchen, *a.* kilehelleni; *exhalare.*
Aushauen, *a. ir.* kivágni, (fát); *excidĕre*, *exscindĕre.* 2. kimetszeni, kifaragni, (a' kőképet); *exsculpĕre*, *caelare.* 3. kivájni, (mint a' teknőt); *excidĕre.*
Ausheben, *a. ir.* kiemelni, (az ajtót sarkából); *emovere*, *tollĕre.* 2. Soldaten, szedni, fogni, (katonát); *legĕre.* 3. Wein mit dem Heber, szívni, venni, (a' bort lopón); *haurire per siphonem.*
Aushebung, die, kiemelés; *amotio.* 2. der Soldaten, fogdosás; *electio.* 3. borszívás; *haustus.*
Aushecheln, *a.* meggerebelni; *pectinare*, *carminare.*

Aushecken, *a.* Junge, kikölteni; *excludĕre.* 2. kitalálni, feltalálni; *invenire.*

Ausheilen, *a.* kigyógyítni; *percurare.* 2. *n.* meggyógyúlni; *persanari.*

Ausheilung, die, kigyógyítás; *persanatio.*

Ausheitern, *a.* den Himmel, kideríteni; *serenare.* 2. sich, kitisztúlni, kiderúlni, *serenare se.* 3. sich, megvídúlni; *exhilarari.*

Ausheiterung, die, kiderűlés; *serenitas.* 2. megvídúlás; *exhilaratio.*

Ausheitzen, *a.* béfűtni, bémelegítni, (a' szobát); *percalefacĕre.*

Aushelfen, *a. ir.* segítni, kisegítni; *succurrĕre, subvenire, juvare.*

Aushellen, sich, kitisztúlni, kiderűlni; *clarus fieri.*

Aushänken, *l.* Aushängen.

Aushobeln, *a.* kigyalúlni; *exasciare.*

Aushöhlen, *a.* kivájni, kiodvasítni, kivölgyelni; *excavare.*

Aushöhnen, kigúnyolni, kitsúfolni; *irridere, deridere.*

Aushöhner, der, kigúnyoló; *irrisor.*

Aushöhnung, die, kigúnyolás; *illusio.*

Ausholen, *a.* einen, kitanúlni valakit, vizsgálódva kiesmerni; *inquirĕre, percontari.* 2. zum Werfen, neki hűzalkodni, neki szaladni, (az ugrásnak); *impetum capĕre.*

Aushören, *a.* kihallgatni; *totum audire.*

Aushülsen, *a.* hántani, fejteni; *siliqua eximĕre.*

Aushungern, *a.* éheztetni; *fame conficĕre*: eine Stadt od. Festung aushungern, éhség által venni meg; *fame ad deditionem cogĕre.*

Ausjagen, *a.* kihajtani, kiűzni; *expellĕre, ejicĕre.*

Auskämmen, *a.* kifésűlni, megfésűlni; *depectĕre.*

Auskehlen, kivölgyelni; *excavare, striare.*

Auskehren, *a.* kisepreni, kiseperni; *everrĕre.*

Auskehrig, das, sepredék, szemét; *purgamenta.*

Auskehrung, die, kiseprés; *purgatio.*

Auskeimen, *a.* kitsirázni; *germinare, pullulare.*

Auskeltern, *a.* kisajtólni, kipréselni; *prelo exprimĕre.*

Auskennen, kiesmérni, ráesmérni, megesmérni; *internoscĕre.*

Auskernen, kivenni a' bélét, (a' diónak); *enucleare.* 2. kiválogatni; *legĕre.*

Ausklären, *a.* sich, kitisztúlni, kiderűlni; *serenari, serenum fieri.*

Ausklatschen, *a.* kitapsolni; *explodĕre.* 2. kifetsegni; *effutire.*

Ausklatschung, die, kitapsolás; *explosio.* 2. kifetsegés; *blateratus.*

Ausklauben, *a* kiirtani, kiválogatni, kiszedni, (borsót, lentsét, búzát); *eligĕre, seligĕre*: ausgeklaubt, válogatott, szemen szedett, írtott; *selectus.*

Auskleiden, *a.* levetkeztetni; *exuĕre alicui vestem*: sich, levetkezni; *exuĕre se.*

Ausklopfen, den Staub, kiverni, kiporozni, (a' ruhát); *excutĕre.*

Ausklügeln, *a.* kieszmélni valamit; *subtiliter excogitare.*

Auskneten, *a.* jól megdagasztani; *satis depsĕre.*

Auskochen, *a.* kifőzni, jól megfőzni; *excoquĕre.*

Auskommen, *n. ir.* f. kijönni, kimenni; *exire*, 3. st. bekannt werden, kitúdódni; *detegi, vulgari*: wie ist die Sache ausgekommen? hogy tudódott ki a' dolog? *quomodo res detecta est?* 3. támadni, (mint a' tűz), kiütni, kijönni; *erumpĕre, oriri.* 4. béérni vele, megérni vele, (a' pénzével, fizetésével); *sufficĕre.* 5. kiállani, előállani vele, (a' mentséggel); *probare.* 6. egyezni, v. megegyezni vele; *ferre quem, versari cum quo.*

Auskommen, das, élelem, élelemre megkívántató költség; *victus, sumtus.* 2. társalkodás, egyezés; *usus facilis.* 3. mód, út, (valamire); *via.*

Auskönnen, *a. ir.* kimehetni; *exire posse.*

Auskosten, *a.* Wein, megkóstolni; *gustando explorare.* 2. mind felkóstolgatni; *gustando consumĕre.*

Auskramen, *a.* die Waaren, árúlni, kirakni a' portékát; *exponĕre.* 2. seine Gelehrsamkeit, mutogatni, kitálalni egyszerre; *ostentare.*

Auskratzen, *a.* kivájni, kiásni; *eradĕre, eruĕre, effodĕre.*

Auskriechen, *n. ir.* f. kimászni, kibújni; *prorepĕre.*

Auskühlen, *a.* meghívesítni; *refrige-*

rare: sich, meghívesedni, megfrissülni; *refrigerari*.
Auskühlung, die, hívesítés; *refrigeratio*.
Auskundschaften, *a*. kikémlelni, kitudni, kitanúlni; *explorare*.
Auskundschafter, der, kikémlelő; *explorator*.
Auskunft, die, *l*. Auskommen, útasítás, tudósítás, útba igazítás; *notitia*, *cognitio*: jemanden Auskunft geben, útba igazítni valakit, útasítást adni valakinek; *docere aliquem rem*.
Auskünsteln, *a*. kigondolni, kimesterkélni; *artificiose efficĕre*. 2. kitalálni, feltalálni; *invenire*, *reperire*.
Auslachen, *a*. kinevetni, kikatzagni; *deridere*, *irridere*.
Ausladen, *a*. kirakni, lerakni, (a' terhet); *exponĕre*. 2. kiüresítni, (a' hajót); *exonerare*.
Auslage, die, költés, költség; *expensum*.
Ausland, das, külföld, külsőország; *terrae exterae*.
Ausländer, der, idegen, külföldi; *peregrinus*, *alienigena*.
Ausländisch, külföldi, külsőországi; *externus*, *peregrinus*.
Auslangen, mit etwas, *n*. béérni vele; *satis habere*.
Auslassen, *a*. *ir*. st. ausschmelzen, kiolvasztani; *liquefacĕre*. 2. ein Kleid, kiereszteni, megbővítni; *laxare*. 3. ein Wort, kihagyni, elhagyni; *emittĕre*, *omittĕre*. 4. sich, kinyilatkoztatni, magát, v. gondolatját; *aperire*. 5. seinen Zorn, kiadni, kiönteni; *effundĕre*.
Auslassung, die, kiolvasztás; *liquefactio*. 2. kieresztés, megbővítés; *laxatio*. 3. kihagyás, elhagyás; *omissio*.
Auslaufen, *n*. *ir*. s. kiszaladni, kifutni, kimenni; *excurrĕre*. 2. kievezni, kiindúlni; *egredi*. 3. kifutni, (mint a' víz) az edényből); *effluĕre*. 4. elterjedni, elfutni, (mint a' fa gyökere); *dispergi*, *diffundi*.
Auslaufen, das, kifutás, kiszaladás; *excursus*. 2. kievezés, *exitus*.
Ausleben, *n*. meghalni; *exspirare*.
Ausleeren, *a*. kiüresítni; *evacuare*.
Ausleerung, die, kiüresítés; *evacuatio*.
Auslegen, *a*. kitenni, kirakni, (a' portékát); *exponĕre*. 2. kirakni, (mint az asztalos az asztalt); *distingvĕre*. 3. magyarázni; *explicare*, *interpretari*: übel auslegen, roszra magyarázni; *vitio vertĕre*. 4. für jemand auslegen, fizetni, v. költeni, (valaki helyett); *solvĕre pro aliquo*.
Ausleger, der, magyarázó; *interpres*.
Auslegung, die, kirakás, kitevés; *expositio*. 2. magyarázás, magyarázat; *explicatio*.
Ausleihen, *a*. *ir*. költsönözni, költsön adni; *pecuniam fenerari*, *occupare pecuniam fenore*.
Ausleiher, der, költsönöző, hitelező; *fenerator*, *creditor*.
Ausleihung, die, költsönözés; *feneratio*.
Auslenken, *a*. kitérítni az útból; *declinare*, *deflectĕre*.
Auslernen, *a*. kitanúlni, végezni a' tanúlást; *absolvĕre studia*, *desinĕre discĕre*. 2. kiesmerni, (valakit); *cognoscĕre*.
Auslesen, *a*. kiválogatni, kiszedni; *eligĕre*, *deligĕre*. 2. általolvasni, elolvasni; *perlegĕre*.
Auslesung, die, kiválogatás; *electio*, *delectus*. 2. általolvasás, elolvasás; *perlectio*.
Auslichten, den Wald, kiírtani; *interlucare*.
Ausliefern, *a*. kiadni, általadni; *exhibere*, *dedĕre*.
Auslieferung, die, általadás; *traditio*.
Auslocken, *a*. kitsalni tőle, szép szóval kivenni belőle; *elicĕre*.
Auslöschen, *a*. eloltani, (tüzet, gyertyát); *exstingvĕre*. 2. letörleni, kitörleni, (az írást); *delere*. 3. *n*. s. elaludni, (mint a' gyertya, tűz); *exstingvi*. 4. eltörlődni, (mint az írás); *deleri*. 5. meghalni; *exstingvi*, *mori*.
Auslöschung, die, eloltás, eltörlés; *exstinctio*, *deletio*.
Auslösen, *a*. megszabadítni, kiszabadítni, kiváltani; *redimĕre*.
Auslösung, die, kiváltás; *redemtio*.
Auslüften, *a*. kiszellőztetni; *ventilare*.
Ausmachen, *a*. kivenni belőle, kiszedni, kiszabadítni, kifejteni; *eximĕre*, *eliberare*, *aperire*. 2. véghezvinni, elvégezni, elintézni; *perficĕre*, *conficĕre*, *decernĕre*: das ist eine aus-

gemachte Sache, ez valóságos dolog; *constat, est res aperta.* 3. tenni, menni; *efficĕre:* wie viel macht es aus, mennyire megy, v. mennyit tesz mind öszve; *quantum efficit.* 3. megpirongatni, megdorgálni; *objurgare.*

Ausmahlen, *a.* leőrleni; *permolare.* *l.* Ausmalen.

Ausmalen, od. Ausmahlen, kifesteni; *expingĕre.*

Ausmärgeln, *a.* eltsigázni; *conficĕre.*

Ausmarsch, der, kiútazás, kimenés; *exitus, egressus.*

Ausmarschiren, *n.* f. kimenni; *exire, proficisci.*

Ausmästen, *a.* meghízlalni; *saginare.*

Ausmästung, die, meghízlalás; *saginatio.*

Ausmauern, *a.* kővel kirakni; *obstruĕre muro.*

Ausmelken, *a.* kifejni; *emulgere.*

Ausmerzen, *a.* roszszát kihányni; *rejicĕre, segregare.*

Ausmerzung, die, kiválogatás; *selectio.*

Ausmessen, *a.* ki- megmérni; *emetiri.*

Ausmessung, die, kimérés; *demensio.*

Ausmeubliren, *a.* kibútorozni; *instruĕre supellectilibus.*

Ausmiethen, *a.* kibérlelni, kifogadni; *locare.*

Ausmitteln, *a.* kitsinálni, elintézni; *conficĕre, efficĕre.*

Ausmittelung, die, kieszközlés; *confectio.*

Ausmünzen, Geld, pénzt verni; *signare, cudĕre.*

Ausmustern, kihányni a' roszszát; *rejicĕre.*

Ausmusterung, die, kihányás, *köz.* kimustrálás; *rejectio.*

Ausnähen, *a.* kivarrni; *acu pingĕre, variis filis distingvĕre.*

Ausnahme, die, kifogás, kivétel; *exceptio.*

Ausnehmen, *a. ir.* kivenni; *excipĕre:* ausgenommen, kivévén azt, hanemha; *excepto eo, nisi.* 2. sich ausnehmen, kitetszeni a' többi közűl, megkülömböztetni magát; *insignem esse, excellĕre.*

Ausnehmend, *adv.* különösen, kiváltképpen; *praecipue.*

Auspacken, *a.* kirakni, kiszedni; *exponĕre, promĕre.*

Ausparinen, eltsapni a' spádészúrást; *ictum avertĕre.*

Auspaucken, *a.* kidobolni; *tympano significare.*

Auspeitschen, *a.* kikorbátsolni; *virgis caedĕre.*

Auspfeifen, kifütyölni, kitsúfolni; *exsibilare.*

Auspflastern, *a.* kővel kirakni; *lapidibus sternĕre.*

Auspflücken, *a.* kitépni; *evellĕre.*

Auspflügen, *a.* kiszántani; *exarare.*

Ausplappern, *a.* kifetsegni; *effutire.*

Ausplaudern, *a. l.* Ausplappern.

Ausplündern, *a.* kirabolni; *diripĕre, vastare, spoliare.*

Ausplünderung, die, kirablás; *direptio.*

Auspochen, *a.* kiverni belőle; *excutĕre.*

Ausposiren, *a.* kipallérozni; *polire.*

Ausposaunen, *a.* kitrombitálni; *divulgare.*

Ausprägen, *a.* Geld, verni, (pénzt); *cudĕre.* 2. kinyomni, (a' formájat); *signando exprimĕre.*

Auspressen; *a.* kinyomni, kipréselni; *exprimĕre.* 2. Geld, kitsikarni; *extorquere.*

Ausprügeln, *a.* kikorbátsolni; *verberare.*

Auspumpen, *a.* kihúzni, kihúzgálni, (szivárványkútból a' vizet); *antlia exhaurire.*

Ausputzen, ki- megtisztítni; *purgare, ornare.*

Ausputzer, der, tisztító, tisztogató; *purgator.*

Ausputzung, die, kitisztítás; *purgatio.*

Ausradiren, *a.* kivakarni, (penitzílussal az írást, betűt); *eradĕre.*

Ausrasten, *a. l.* Ausruhen.

Ausrauchen, *a.* kifüstölni, füstel kihajtani; *fumo abigĕre.* 2. eine Pfeife Taback, kiszivni; *fumigando vacuefacĕre.* 3. *n.* megszűnni a' füstöléstől, v. a' dohányozástól; *cessare a fumando.*

Ausräuchern, *a.* kifüstölni, (a' szobát); *suffire.*

Ausräucherung, die, kifüstölés; *suffitus.*

Ausraufen, *a.* kitépni, kiszaggatni; *evellĕre.*

Ausräumen, *a.* kitisztítni, kiüresítni; *purgare, vacuefacĕre.*

Ausrechnen, *a.* felvetni, (számmal); *computare.*

Ausrechnung, die, felvetés; *computatio.*

Ausrecken, *a.* kinyújtani, (kezét); *porrigĕre*, *extendĕre.*

Ausrede, die, kimondás, szókimondás: *pronunciatio*, *enunciatio.* 2. puszta mentség, puszta szó, szín, magavonogatás, szabadkozás; *excusatio*, *praetextus.*

Ausreden, *a.* elhitetni valakit, (hogy nem igaz a' mit ő hisz, gondol), kiverni a' fejéből, (valakinek valamit); *svadendo avertĕre.* 3. elmondani, kibeszélni magát; *perorare, orationem absolvĕre.* 4. **sich ausreden**, kimenteni magát, szabadkozni; *se excusare.*

Ausregnen, *n.* **es hat ausgeregnet**, megállott az eső, kieste magát; *pluvia desiit.*

Ausreiben, *a. ir.* kidörgölni; *exterĕre.*

Ausreichen, *n.* béérni vele; *sufficĕre.*

Ausreinigen, *a.* kitisztítni; *expurgare.*

Ausreißen, *a. ir.* kiszakasztani, kiszaggatni; *evellĕre.* 2. kiszakasztani, kirontani; *rumpĕre.* 3. *n.* f. kiszakadni, elszakadni, (mint a' ruha, a' töltés); *rumpi.* 4. elszaladni; elszökni; *aufugĕre.*

Ausreißer, der, szökevény; *desertor.*

Ausreiten, *n. ir.* f. kilovagolni; *equo evehi.*

Ausreitern, *a.* kirostálni; *percribrare.*

Ausrenken, *a.* kifitzamítni; *luxare.* 2. **sich**, kifitzamodni, kimenűlni; *luxari.*

Ausreuten, *a.* **ausrotten**, kigyomlálni, kitépni, (a' dudvá., a' konkolyt); *exstirpare*, *evellĕre.* *l.* **Ausreiten.**

Ausrichten, *a.* elintézni: *instruĕre.* 2. bételyesítni, véghezvinni, megmondani, (a' parantsolatot, az izenetet); *perficĕre*, *exequi.* 3. motskolni, kipirongatni; *objurgare*, *increpare.*

Ausrichtung, die, elintézés, véghezvitel, bételyesítés; *institutio*, *executio.*

Ausrinnen, *n. ir.* f. kifolyni; *effluĕre*, *emanare.*

Ausrotten, *a.* kiírtani, kiveszteni; *eradicare*, *exstirpare.*

Ausrottung, die, kiírtás; *eradicatio.*

Ausrücken, *a*, kimenni, kiállani; *egredi*, *excedĕre.*

Ausruf, der, *s. pl.* kikiáltás; *pronunciatio.* 2. felkiáltás; *exclamatio.*

Ausrufen, *a. ir.* kikiáltani; *pronunciare.* 2. felkiáltani, felszóllani; *exclamare.*

Ausrufer, der, kikiáltó, kihírdető; *pronunciator.*

Ausrufung, die, kikiáltás; *pronunciatio.* 3. felkiáltás; *exclamatio.*

Ausruhen, *a.* nyúgodni, kinyúgodni magát; *requiescĕre.*

Ausrupfen, *a.* kitépni; *evellĕre.*

Ausrupfung, die, kitépés; *evulsio.*

Ausrüsten, *a.* felfegyverkeztetni, felkészítni; *armare*, *insruĕre.*

Ausrüstung, die, felfegyverkeztetés, felkészítés; *armatus*, *instructio.*

Ausrütteln, *a.* kirázni, kiverni belőle; *excutĕre.*

Aussaat, die, vetés; *sementis*, *satio.*

Aussäen, *a.* vetni, elvetni; *sementem facĕre*, *seminare*, *serĕre.*

Aussage, die, vallástétel, állítás; *testimonium*, *confessio.*

Aussagen, *a.* mondani, kimondani; *dicĕre*, *indicare.* 2. vallást tenni, állítni; *profiteri.*

Aussatz, der, bélpoklosság; *lepra.*

Aussätzig, bélpoklos; *leprosus.*

Aussäubern, *a.* kitisztogatni; *purgare.*

Aussaufen, *a. ir.* kiinni; *epotare*, *ebibĕre.*

Aussaugen, *a. ir.* kiszopni; *exugĕre.* 2. kiszívni; *exhaurire.*

Ausschaben, *a.* kivakarni; *eradĕre.*

Ausscharren, *a.* kikaparni, kivájni; *eradĕre*, *eruĕre.*

Ausschattiren, *a.* árnyékvonásokkal bérángatni, bévongálni; *umbris distingvĕre.*

Ausschattirung, die, bérángatás árnyékvonásokkal; *distinctio per umbram.*

Ausschauen, *l.* **Aussehen.**

Ausschelten, *a.* megszidni; *objurgare.*

Ausscheltung, die, megszidás; *objurgatio*, *castigatio.*

Ausschenken, *a.* kimérni, (bort); *vendĕre*, (*epocillare*).

Ausscheren, *a.* lenyírni; *detondere.*

Ausscheuern, *a.* **das Gefäß**, kimosni belől; *intus abstergĕre.*

Ausschicken, *a.* kiküldeni; *mittĕre.*

Ausschießen, *a. ir.* kilőni; *ejaculari*, *explodĕre.* 2. kihányni, kivetni az allyassát, v. roszszát; *rejicĕre.* 3. *n.* f. kihajtani, (a' növevényekről mondatik); *germinare*, *excrescĕre.*

Ausschiffen, *n.* kihajókázni, kievezni;

solvĕre. 2. kitakni, (a' hajóból a' szárazra); *exponĕre ex navi.*

Ausschirren, *a.* Pferde, leszerszámozni, kifogni; *abjungĕre, jugo exuĕre.*

Ausschlafen, *a.* kialudni; *edormire.*

Ausschlag, der, *pl.* Ausschläge, hajtóka, gallér, (a' prémes ruhán, bundán, bekesen); *limbus* 2. lenyomása a' fonteránynak, elbillenés, font sulyja; *praepondium, momentum.* 3. kipattogzás, pattogzás, kihányás a' testen; *pustulae.*

Ausschlagen, *a. ir.* kiütni, kitsapni, (a' szemét, a' fogát); *excudĕre, excutĕre.* 2. kiverni, kitsépelni, (a' búzát); *excutĕre, triturare.* 3. kiterjeszteni, kinyitni, (a' könyvben lévő képet, mappát); *extendĕre, expandĕre.* 4. megprémezni, (a' ruha gallérját, és hajtókáját); *limbo obducĕre.* 5. elütni, (a' hadazásban a' spádé szúrást; *avertĕre.* 6. nem fogadni el, nem válalni fel, megvetni, (ajánlást, hivatalt); *repudiare, rejicĕre.* 7. *n.* kezdeni az ütést, tsapást, verekedést; *incipĕre.* 8. rugni, rugdosni, (mint a' ló); *calces remittĕre, calcitrare.* 9. elbillenni a' mérőserpenyő nyelvének; *praeponderare.* 10. *n.* f. bimbózni, kibimbózni, kihajtani; *gemmare, pullulare, progerminare.* 11. kiütni, kijönni rajta, (a' pattogzás a' testen); *erumpĕre, prodire.* 12. kiütni, történni; *evenire.*

Ausschlämmen, *a.* kitisztítni, (az iszaptól); *limo purgare.*

Ausschleifen, *a. ir.* kiköszörűlni; *exacuare.*

Ausschliefen, *a. ir.* f. kibújni; *prorepĕre.*

Ausschließen, *a. ir.* kizárni, kitsukni, kirekeszteni; *excludĕre*: mich ausgeschlossen, én kívűlöttem, v. engem kivéve; *me excepto.*

Ausschließend, kirekesztő, tulajdon; *proprius.*

Ausschließlich, *adv.* egyedűl, tsupán tsak; *solum.*

Ausschließung, die, kizárás, kirekesztés, kivétel; *exclusio, exceptio.*

Ausschlüpfen, *n.* f. kitsúszni; *erepĕre.*

Ausschlürfen, kihörbölni; *exsorbere.*

Ausschluß, der, kirekesztés; *exclusio.*

Ausschmelzen, *a.* kiolvasztani belőle, megolvasztani; *excoquĕre, liquare.* 2. *n.* f. kiolvadni, megolvadni; *liquefieri.*

Ausschmieden, *a.* kikovátsolni, kikalapálni; *procudĕre.*

Ausschmieren, *a.* bémázolni; *illinĕre.*

Ausschmücken, *a.* kitsinosítni; *exornare.*

Ausschmückung, die, kitsinosítás; *exornatio.*

Ausschnäutzen, *a.* kifújni az orrát; *emungĕre.*

Ausschneiden, *a. ir.* kivágni, kimetszeni; *excidĕre.* 2. kiherélni; *castrare.* 3. megnyesni a' gyümőlts fát; *putare.*

Ausschnitzen, *a.* kifaragni, (fából); *effingĕre, exsculpĕre.*

Ausschnüren, kifűzni; *discingĕre.*

Ausschöpfen, *a.* kimerítni, kimerni; *exhaurire.*

Ausschrauben, *a.* kisrófolni; *trochleam solvĕre.*

Ausschreiben, *a. ir.* kiírni, (a' könyvből); *exscribĕre, transscribĕre.* 2. leírni, mind leírni; *describĕre.* 3. hirdetni, rendelni; *litteris indicĕre*: einen Landtag ausschreiben, országgyűlést rendelni; *comitia convocare.*

Ausschreyen, *a. ir.* kikiáltani, felkiáltani; *exclamare, clamare.* 2. kihirdetni; *divulgare.*

Ausschuhen, jemanden, *a.* lehúzni a' tsizmáját, v. lábbelijét; *excalceare.*

Ausschuß, der, kiválogatás; *separatio.* 2. allyasa valaminek, v. rosszsza; *rejiculi, ae, a.* 3. kinevezett személyek, (a' polgárság közűl valamelly végre); *delecti.*

Ausschütteln, *a.* kirázni; *excutĕre.*

Ausschütten, *a.* kitölteni, kiönteni; *effundĕre, profundĕre.* 2. Junge, kölykezni, fiadzani; *partum absolvĕre.*

Ausschwammen, *a.* kimosni, elmosni, (mint a' víz az útat); *eluĕre, excavare.*

Ausschwänken, kiöblítni; *abluĕre.*

Ausschwatzen, *a.* kifetsegni; *deblaterare.*

Ausschweifen, *a.* kiöblítni; *eluĕre.* 2. kikanyarítni; *sinuare.* 3. *n.* f. mértékletlenkedni; *modum excedĕre.* 4. kikapni, feslett életre adni magát; *evagari.* 5. kerengeni a' beszédbe; *evagari, excurrĕre.*

Ausschweifend, kikapó, mértékletlen életű, feslett életű; *immoderatus, luxuriosus.* 2. tétovázó, kerengő, (beszéd); *evagans.*

Ausschweifung, die, kikapás, fesletség; *immoderatio*, *luxuria*. 2. kerengés, (a' beszédben); *evagatio*.

Ausschweißen, *a.* megtüzesítés által tisztítani ki, (a' vasat); *liquefaciendo purgare*.

Ausschwenken, *a.* meg- v. kiöblítni; *eluĕre*.

Ausschwingen, *a.* megszórni, (búzát); *ventilare*.

Ausschwitzen, *a.* kiizzadni; *exsudare*.

Aussehen, *a. ir.* végig meglátni, végig látni rajta; *ad finem usque videre*. 2. kinézni, kiválasztani magának; *oculis legĕre*, *deligĕre*. 3. *n.* zum Fenster, kinézni, (az ablakon); *prospicĕre per*... 4. színben lenni, v. színének lenni; *speciem habere*, *specie esse*: wie sieht es aus? millyen? millyen színű? millyen a' színe? *quali est specie?* es sieht roth od. gelb aus, veres v. sárga; *est coloris rubri*, *v. flavi*, *pallidi*, *etc.* 5. ollyan lenni; *videri*, *similem esse*: es sieht mit ihm übel aus, rosszúl van a' dolga? *non bene illi procedit*.

Aussehen, das, tekintet; *species*.

Aussenden, *a.* kiküldeni, elküldeni; *emittĕre*, *dimittĕre*.

Aussendung, die, kiküldés; *emissio*.

Außen, kivűl; *extra*: von Außen, kivülről; *extrinsecus*.

Außenwerk, das, (einer Festung), külső bástya v. erősség; *propugnaculum*.

Außer, od. **ausser**, *praep. c. Dat.* -on kivűl, -en kivűl, -n kivűl; *extra*. 2. nélkűl, kivűl; *sine*: außer dem, azonkivűl; *praeterea*. 3. *conj.* tsak, kivévén; *solum*, *excepto*: außer wenn, hanem ha; *excepto si*.

Außerdem, außer dem, *l.* Außer.

Äußere, der, die, das, a' külső; *externus*, *exterior*: äußerste, der, die, das, legnagyobb, végső, utólsó; *extremus*, *summus*.

Außerhalb, *pr. c. Gen.* -an kivűl, -on kivűl, -en kívűl; *extra*.

Äußerlich, külső; *externus*: *adv.* kivűl, külsőképpen; *extrinsecus*.

Äußern, *a.* mutatni, kinyilatkoztatni, kiadni; *significare*, *aperire*.

Äußerung, die, mutatás, kinyilatkoztatás; *significatio*, *manifestatio*.

Außerordentlich, rendkivűlvaló; *extraordinarius*: *adv.* rendkivűl, felette; *extra ordinem*.

Äußerst, *adv.* felette nagyon; *summopere*, *extreme*.

Aussetzen, *a.* kitenni, kirakni; *exponĕre*. 2. űltetni, (a' virágot); *transplantare*, *transferre*. 3. feltenni, (jutalmat); *proponĕre* 4. elmúlatni, félbeszakasztani; *intermittĕre*, *negligĕre*. 5. hibát találni benne; *vitio vertĕre*. 6. kiszedni, kirakni, (mint a' betűszedő a' nyomtatnivaló matériát); *disponĕre*, *colligĕre*.

Aussenn, *n. ir.* távol lenni, kinn lenni; *abesse*. 2. kiürűlni; *exhaustum v. vacuum esse*. 3. elfogyni, végének lenni; *finem habĕre*.

Aussicht, die, kinézés, kilátás; *prospectus*. 2. tekintet; *species*. 3. reménység, bizakodás; *spes*, *exspectatio*.

Aussieben, *a.* kirostálni; *cribrare*.

Aussieden, *a. ir.* kifőzni; *excoquĕre*.

Aussinnen, *a ir.* kigondolni; *excogitare*, *invenire*.

Aussöhnen, *a.* megengesztelni; *placare*.

Aussöhnung, die, megengesztelés; *placatio*.

Aussortiren, *a.* kiválogatni; *segregare*.

Ausspähen, *a.* kikémlelni; *explorare*.

Ausspäher, der, kém, kémlelő; *explorator*.

Ausspähung, die, kikémlelés; *investigatio*.

Ausspannen, *a.* kifeszítni, kihúzni; *distendĕre*, *extendĕre*. 2. kifogni, (a' lovakat); *jugo solvĕre*.

Ausspannung, die, kifeszítés, kiterjesztés; *distentio*. 2. kifogás; *demtio jugi*.

Ausspatziren, *a.* kisétálni; *exire deambulatum*.

Ausspenden, *a.* kiosztani, (ingyen); *distribuĕre*.

Aussperren, *a.* kétfelé vetni, (a' lábait); *distendĕre*. 2. kizárni, kirekeszteni; *excludĕre*.

Ausspeyen, *a. ir.* kiköpni; *exspuĕre*. 2. kihányni, kiokádni; *evomĕre*.

Ausspielen, *a.* kihívni, meghívni, (a' kártyát); *projicĕre*, *emittĕre*. 2. kotzkán kijátszani; *tesseris subjicĕre*. 3. végezni a' játékot, v. kijátszani; *lusum finire*.

Ausspioniren, *a.* kikémlelni; *speculari*, *explorare*.

Ausspotten, *a.* kitsúfolni; *irridere*, *deludĕre*, *ludibrio habere*.

Ausspottung, die, kitsúfolás; *derisio.*
Aussprache, die, kimondás, szóejtés; *pronunciatio.* 2. szó, hang; *vox, sonus.*
Aussprechen, *a. ir.* kimondani; *pronunciare.*
Aussprengen, *a.* kiugratni; *concitare equum.* 2. hirlelni; *divulgare, dissipare in vulgus.*
Ausspringen, *n. ir.* f. kiugrani; *exsilire.*
Ausspritzen, *a.* kifetskendezni; *spargĕre.*
Aussprößling, der, fattyúág; *surculus, spurius.*
Ausspruch, der, szózat, mondás; *dictum.* 2. felelet; *responsum;* 3. ítélet; *sententia.*
Ausspülen, *a.* kiöblítni; *abluĕre.*
Ausspüren, *a.* kinyomozni; *indagare, investigare.*
Ausstatten, *a.* kiházasítni, (szükséges házi eszközöket adni); *dotare.*
Ausstattung, die, kiházasítás; *dotatio.*
Ausstechen, *a. ir.* kiszúrni, kilyukasztani; *perforare.* 2. kiásni, kiárkolni; *effodĕre.* 3. kimetszeni, (képet), kivésni; *exsculpĕre.*
Ausstecken, *a.* eine Fahne, kitenni, kidugni, kifüggeszteni; *proponĕre, erigĕre.*
Ausstehen, *n. ir.* f. kinnállani; *prostare:* ausstehende Schulden, kinn lévő adósságok; *debita nondum soluta.* 2. kiállani, kitölteni, (az inasi esztendőket); *permanere, implere.* 3. kiállani, elszenvedni, eltűrni; *perferre, perpeti.*
Aussteigen, *n. ir.* f. kiszállani; *egredi, exscendĕre.*
Aussteigung, die, kiszállás; *egressus.*
Ausstellen, *a.* kiállítni, kirakni, kitenni; *exponĕre, disponĕre.* 2. einen Wechsel, eine Quittung, adni, adni magáról; *dare.* 3. elhalasztani; *differre, intermittĕre.* 4. st. aussetzen, kivetni valót találni benne, betsmelni; *rejicĕre, reprehendĕre, vituperare.*
Ausstellung, die, kiállítás, kirakás; *expositio.* 2. des Wechsels, adás, váltóadás; *datio.* 3. halasztás; *dilatio.* 4. kissebbítés; *vituperatio.*
Aussterben, *n. ir.* f. kihalni; *emori.*
Aussteuer, die, menyegzői ajándék, kiházasításra tett költség; *dos.*
Aussteuern, *a.* kiházasítni; *collocare, dotare.*
Aussteuerung, die, kiházasítás; *collocatio, dotatio.*
Aussticken, *a.* kivarrni, kihímezni; *acu pingĕre.*
Ausstochern, *a.* die Zähne, vájni; *fodĕre.*
Ausstopfen, *a.* kitömni; *farcire.*
Ausstopfung, die, kitömés; *fartura.*
Ausstoßen, *a.* kitaszítni; *expellĕre, extrudĕre.*
Ausstrecken, *a.* kiterjeszteni; *extendĕre.*
Ausstreckung, die, kiterjesztés; *extensio.*
Ausstreichen, *a. ir.* kitörölni, (az írást); *delere.* 2. kiegyengetni, kisimítni; *aequare.* 3. nagyon ditsérni, magasztalni; *efferre, laudare.*
Ausstreichung, die, kitörlés; *deletio.*
Ausstreuen, *a.* ki- elszórni, elhinteni, elterjeszteni; *spargĕre, dispergĕre.*
Ausströmen, *a.* kifolyni; *effluĕre.*
Ausstudiren, *a.* elvégezni a' tanúlást, kitanúlni az oskolát; *absolvĕre studia.* 2. kitanúlni; *perspicĕre.* 3. jemanden, kiesmerni valakit; *cognoscĕre.*
Aussuchen, *a.* kikeresni, öszvekeresni; *exquirĕre, conquirĕre.*
Austanzen, *a.* elvégezni a' tántzot; *finire saltationem.*
Austapeziren, *a.* bévonni a' házieszközöket; *vestire.*
Austauschen, *a.* kitserélni, tserélni; *commutare.*
Austauschung, die, kitserélés; *commutatio.*
Australien, Ausztrália; *Australia.*
Auster, die, osztreatsiga; *ostrea.*
Austheilen, *a.* kiosztani, elosztani; *distribuĕre.*
Austheiler, der, kiosztó, osztó; *divisor.*
Austheilung, die, kiosztás, elosztás; *distributio.*
Austhun, *a. ir.* levetni, (a' ruhát); *exuĕre:* sich, levetkezni; *exuĕre se.* 2. elóltani, (tüzet, gyertyát); *exstingvĕre.* 3. leróni, (az adósságot); *delere.*
Austragen, *a. ir.* kivinni; *efferre.* 2. vinni, kihordani a' szót; *enuntiare, divulgare.* 3. végrehajtani, elintézni, (törvényesen); *transigĕre, ab-*

solvĕre. 4. *n.* menni, tenni, (öszveséggel); *efficĕre*: wiviel trägt es aus? mennyire megy mindöszve? *quantum efficit?*

Austreiben, *a. ir.* kiűzni, kihajtani; *expellĕre*, *ejicĕre.*

Austreibung, die, kiűzés, kihajtás; *expulsio.*

Austrennen, *a.* ki- v. felfejteni; *disjungĕre*: sich, kifesleni; *dissolvi.*

Austreten, *a. ir.* kitapodni, (a' szőlőből a' bort), kinyomtatni, (a' búzát); *exculcare.* 2. félre nyomni, (a' tsizma v. tzipellő sarkát); *elidĕre*, *deterĕre.* 3. eltapodni, (szikrát); *comprimĕre.* 4. kitapodni, kikoptatni; *deterĕre*, *excavare.* 5. *n.* f. lépni, kilépni; *procedĕre.* 6. kiönteni, kiáradni, (mint a' folyóvíz); *exundare*, *inundare.* 7. oda- elhagyni, (a' katonaságot); *renuntiare.*

Austrinken, *a. r.* kiinni; *ebibĕre.*

Austritt, der, kilépés; *exitus.*

Austrocknen, *a.* kiszárasztani; *exsiccare.* 2. *n.* f. kiszáradni, kiapadni; *exsiccari*, *deminui.*

Austrommeln, *a.* kidobolni; *tympano significare.*

Austrompeten, *a.* kitrombitálni; *buccina significare.*

Auströpfeln, *n.* f. kitsepegni; *exstillare.*

Austünchen, *a.* kifejéritni, kimeszelni; *dealbare.*

Austuschen, *a.* tussal kifesteni; *pingĕre atramento pictorio.*

Ausüben, *a.* gyakorlani, űzni; *exercere*, *agĕre*, *facĕre*: Rache ausüben, boszszút állani; *ulcisci.*

Ausübend, gyakorló, tselekvő; *practicus.*

Ausübung, die, gyakorlás; *exercitium*, *praxis.*

Auswachsen, *n. ir.* f. kinőni, (a' formájából), egészszen megnőni; *ad justam magnitudinem pervenire*, *maturescĕre.* 2. *n.* f. nem nőni több-bé; *non amplius crescĕre.*

Auswägen, *a.* kimérni, (fontszámra); *ad libram distribuĕre v. vendĕre.* 2. megmérni; *ponderare.*

Auswägung, die, kimérés; *ponderatio.*

Auswahl, die, kiválasztás, válaszfás; *delectus*, *selectio*: eine Auswahl treffen, kiválasztani; *habere delectum.* 2. kiválogatott, jó, (könyvek); *delecti*, *exquisiti*: ohne Auswahl, elegyest; *promiscue.*

Auswählen, *a.* kiválasztani, kiválogatni, válogatni; *eligĕre*, *seligĕre*, *deligĕre.*

Auswandern, *n.* f. kiköltözni; *emigrare.*

Auswanderung, die, kiköltözés; *emigratio.*

Auswärmen, *a.* jól megmelegítni; *percalefacĕre.*

Auswärtig, külső országi, idegen; *exterus*, *peregrinus*: *adv.* kinn, külső országon; *apud exteros.*

Auswärts, *adv.* kifelé; *extrorsum.* 2. külső országon; *peregre.*

Auswaschen, *a. ir.* kimosni; *eluĕre.*

Auswaschung, die, kimosás; *ablutio.*

Auswechseln, *a.* kiváltani, (a' foglyokat); *commutare.* 2. felváltani, elváltani, (a' pénzt); *permutare.*

Auswechselung, die, kiváltás; *commutatio.* 2. felváltás, elváltás; *permutatio.*

Ausweg, der, nyílás, kimenetel; *apertura*, *exitus.*

Auswehen, *a.* elfújni, eloltani; *perflare*, *exstingvĕre.*

Ausweichen, *n. ir.* f. vom Wege, eltérni, kitérni; *excedĕre*, *deflectĕre*: einem ausweichen, kitérni valaki előtt; *decedĕre alicui.* 2. elmellőzni; *praeterire.* 3. elhajlani, elkapni magát, (a' szúrás, vágás előtt; *declinare.*

Ausweichung, die, kitérés, eltérés; *declinatio*, *deflexio.*

Ausweiden, *a.* kivetni a' bélét; *exenterare*, *eviscerare.* 2. kilegeltetni; *depascĕre.*

Ausweisen, *a. ir.* kimutatni; *ostendĕre*, *declarare*: sich, kitetszeni; *docere*, *apparere.*

Ausweisung, die, kimutatás, bizonyság, megbizonyítás; *probatio*, *demonstratio.*

Ausweißen, *a.* kifejérítni, kimeszelni; *dealbare.*

Ausweitern, *a.* bővítni; *laxare.*

Auswendig, külső; *externus*: *adv.* 2. kivülről, kivűl; *extrinsecus.* 3. könyv nélkűl; *memoriter*: auswendig lernen, könyv nélkűl tanúlni; *ediscĕre.*

Auswendiglernen, das, könyv nélkűl tanúlás; *opera ediscendi.*

Auswerden, *n. ir.* f. végződni, elvégződni, végének lenni; *finiri.*

Auswerfen, *n. ir.* f. kihajtani, kivetni; *ejicĕre.* 2. kiszórni, kihányni; *spargĕre.* 3. kiszabni, meghatározni; *definire*, *constituĕre.* 4. kiherélni; *exsecare.* 5. *n.* hányni, v. felszedni a' két első lábát, (a' lovakról mondatik); *projicĕre.*

Auswetzen, *a.* kiköszörűlni; *acuĕre.*

Auswickeln, *a.* kifejteni, bontani); *evolvĕre*, *explicare.*

Auswiegen, *l.* Auswägen.

Auswinden, *a. ir.* kifatsarni; *extorquĕre.*

Auswintern, *a.* kiteleltetni; *per hyemem servare.*

Auswirken, *a.* kimunkálni, kidolgozni, kinyerni; *perficĕre, obtinere* 2. megdagasztani; *in massam subigĕre.*

Auswirkung, die, kimunkálás, kinyerés; *effectio, impetratio.* 2. megdagasztás; *subactio.*

Auswischen, *a.* kitörleni; *delere, abstergĕre.*

Auswittern, *a.* elmállasztani, (mint a' levegő sokára az értzeket); *solvĕre.* 2. *n.* f. elmállani, elporhúlni; *solvi.*

Auswölben, *a.* kibolthajtásolni; *camerare.*

Auswuchs, der, kinővés, fattyúág; *surculus luxurians, luxuria segetis.* 2. púp, gömő; *gibbus corporis.*

Auswurf, der, kihányás, kivetés; *ejectio.* 2. köp, nyál, turha; *screatus, sputum.*

Auswurzeln, *a.* kiszaggatni; *eradicare*, *exstirpare.*

Auszahlen, *a.* kifizetni; *exsolvĕre.*

Auszählen, *a.* kiszámlálni; *numerare.*

Auszahlung, die, kifizetés; *exsolutio.*

Auszähren, *a.* elfogyasztani, elerőtlenítni; *consumĕre*, *absumĕre*, *attenuare.*

Auszehrung, die, emésztés; *consumtio.*

Auszeichnen, *a.* kijegyezni, megjegyezni; *notare*, *signare.* 2. sich, megkülömböztetni, kimutatni magát; *eminere*, *distingvĕre se.*

Auszeichnung, die, kijegyzés; *notatio.* 2. maga megkülömböztetés, maga kimutatás; *eminentia.*

Ausziehen, *a. ir.* kihúzni, kivonni; *extrahĕre, evellĕre.* 2. den Rock, die Schuhe, levetni; *deponĕre*: sich, levetkezni, levetkeződni; *exuĕre.* 3. kiszívni, kivonni, (mint a' flastrom); *elicĕre.* 4. kivölgyelni; *exasciare.* 5. *n.* f. elköltözni, kiköltözni; *migrare.* 6. pompával kimenni; *exire*, *procedĕre.*

Auszieren, *a.* felékesítni, feltzifrázni; *ornare*, *exornare.*

Auszimmern, *a.* kibárdolni, faragni; *fabricare*, *dedolare.*

Auszirkeln, *a.* kitzirkalmozni; *circinare*, *emetiri.*

Auszischen, *a.* kipisszegetni; *exsibilare.*

Auszug, der, elmenés, kitakarodás; *exitus, discessus.* 2. summája, summás előadása valaminek; *epitome, extractus.*

Auszugweise, *adv.* summánként; *breviter*, *per summa capita.*

Auszupfen, *a.* kitépni, kiszaggatni; *evellĕre.*

Authentisch, igaz, valóságos; *verus, genuinus*: *adv.* igazán; *vere.*

Autocrat, der, önnönuralkodó; *autocrata*, *ae*, m.

Autocratie, die, od. Selbstherrschaft, önnönuralkodás; *autocratia.*

Autor, der, szerző, könyvszerző; *auctor*, *scriptor.*

Autorität, die, tekintet; *auctoritas.*

Avanciren, *l.* Avanßiren.

Avanßiren, *n.* f. előmenni, feljebb menni, (a' tisztségben); *promoveri*

Avantgarde, die, előljáró sereg; *primum agmen.*

Ave Maria, Angyali köszöntés; Idvez légy Mária; *veneratio Mariae Virginis.*

Axe, od. Achse, die, tengely; *axis.*

Axiom, der, nyilvánság, nyilvánvalóság, szembetűnő igazság; *axioma.*

Axt, die, fejsze; *securis.* 2. bárd, átsbárd; *securis dolabra*, *ascia.*

B.

Baar, od. **Bar**, z. B. **Geld**, kész pénz; *praesens, numeratus*: **baar bezahlen**, kész pénzel fizetni; *solvĕre pecunia praesente*, v. *parata*.
Baarschaft, die, kész pénz; *pecunia parata* v. *praesens*.
Bach, der, *pl.* **Bäche**, patak; *rivus*.
Bächlein, das, patakotska; *rivulus*.
Bachstelze, die, barázdabillegetö; *motacilla alba*.
Backe, die, *l.* **Backen**.
Backen, der, orza, (pofa); *mala, gena, bucca*.
Backen, *a. ir. Im.* **ich buck**; *Perf.* **ich habe gebacken**, sütni, (kenyeret, gyümöltsöt); *pinsĕre, coquĕre, torrere*.
Backenbart, der, huntzfutkaszakáll, pofaszakáll; *mystax genarum*.
Backenstreich, der, pofontsapás; *alapa, colaphus*.
Backenzahn, der, zápfog; *dens molaris*.
Bäcker, der, pék, kenyérsütő; *pistor*.
Bäckerbrod, das, pékkenyér; *panis pistorius*.
Bäckerbursch, der, péklegény; *operarius, socius pistoris*.
Bäckerey, die, sütő, (hely, ház); *locus, domus serviens coquendis panibus*.
Bäckerhandwerk, das, pék mesterség; *opificium pistorium*.
Backfisch, der, sült hal; *piscis frixus*.
Backhaus, das, sütőház, sütő; *officina pistoria*.
Backofen, der, sütőkementze; *furnus*.
Backschaufel, die, bévető lapát; *pala pistoria*.
Backtrog, der, dagasztóteknő; *alveus pistorius, mactra*.
Backwerk, das, sütemény; *opus pistorium*.
Bad, das, ferdő, feredő, förödő; *balneum, aquae thermae*.
Badecur, die, ferdővel élés; *usus balnei*.
Badefrau, die, feresztő aszszony; *balneatrix*. 2. st. **Hebamme**, bába; *obstetrix*.
Badegast, der, ferdővendég; *hospes balnei, utens balneo*.
Baden, *a.* feresztení, megfereszteni; *lavare, abluĕre*: **sich**, feredni, megferedni; *lavari, balneo uti*.
Baden, das, ferdés; *balneatio*.
Bader, der, ferdős, (gazda); *thermarius*.
Badeschwamm, der, spongyia; *spongia*.
Badewanne, die, ferdőkád; *labrum, solium*.
Badstube, die, ferdőszoba; *cubiculum balneatorium, hypocaustum*.
Badwanne, die, *l.* **Badewanne**.
Bagage, die, (olv. bagázse), motyó, bútyor, podgyász; *sarcinae*.
Bähen, *a.* melengetni; *fovere, fomenta adhibere*. 2. pirítni, (kenyeret); *assare, frigĕre, panem torrere*. 3. borogatni, (daganatot); *fomentis mitigare*.
Bahn, die, ösvény, út; *semita, via*. 2. pállya; *campus*.
Bahnen, z. B. **den Weg**, útat törni, útat nyitni; *aperire, terĕre viam*.
Bahre, die, testhordó, Szent Mihály lova; *feretrum*.
Bähung, die, melengetés; *fotus*.
Bajonet, das, bagnét, péterkés; *verutum pyroboli*.
Balcon, der, függőfolyosó, erkely; *solarium, podium, suggestus*.
Bald, *adv.* majd, nem sokára; *mox, propediem, jamjam*. 2. tsak hamar; *post breve tempus, brevi*: **bald darauf**, tsak hamar azután; *non multo post*. 3. tsaknem, szinte, majd; *fere, paene, prope, propemodum*. 4. **bald—bald**, most—majd, v. majd—majd; *modo—modo, nunc—nunc*. 5 **so bald als**, mihelyt; *simulac, utprimum*.
Baldachin, der, menyezet; *umbraculum, umbella*.
Baldigst, *adv.* hirtelen, menten; *celerrime, quamprimum*.
Baldrian, der, gyökönke, terjékfű; *Valeriana*.
Balg, der, héjj, tok, bőr; *cutis, folliculus*. 2. egészben lenyúzott bőr; *pellis*.

Balgen, sich, birkózni, küszködni; *luctari*, *contendĕre*.
Balgen, das, birkózás; *lucta*.
Balger, der, birkózó; *luctator*.
Balken, der, gerenda: *it.* rúd, pózna; *trabs*.
Ball, der, lapta; *pila*. 2. biliárdgolyóbis; *sphaerula*.
Ball, der, (olv. bál), bál, tántz; *saltatio solennis*.
Ballen, der, Papier, egy bál papiros, az az 10 kötés, v. 200 kontz; *ducenti scapi chartae, volumen majus*. 2. lapta, festéklapta, (a' könyvnyomtatóknál); *pila*, *peniculus*.
Ballen, *a*. göngyölgetni; *conglobare*.
Ballet, das, nézőtántz, (játékszínen); *chorea*, *scenica saltatio*.
Ballettänzer, der, nézőtántzos; *saltator scenicus*.
Ballon, der, *pl*. die Ballons, széllapta, szélgolyóbis; *folliculus*.
Balsam, der, balzsam; *balsamum*.
Balsamine, die, fájvirág, paputsvirág; *Impatiens balsamina*.
Balsamisch, balzsamos; *balsamicus*.
Balthasar, *n.pr*. Boldizsár; *Balthasar*.
Baltische Meer, das, napkeleti v. bálti tenger; *mare Balticum*.
Banat, das, Bánát; *Banatus*.
Banco, *l*. Bank.
Bancozettel, das, bankótzédula, pirospénz; *scheda bancalis*.
Band, der, *pl*. die Bände, könyvkötés; *compactura*, *tegmentum*. 2. könyvdarab, v. rész, könyvkötet, kötet; *volumen*.
Band, das, *pl*. die Bänder, pántlika; *lemniscus*, *taenia*. 2. kötelék, kötő; *vinculum*. 3. pánt, foglaló; *ferramentum*, *circulus*, *copula*. 4. *pl*. die Bande, bilints, rabszíj; *catenae*, *compedes*.
Bande, die, tzimborás társaság; *factio*: tolvaj banda; *turba latronum*: muzsikusok bandája; *coetus musicorum*.
Bandeisen, das, bilints; *compes*, *edis*, f.
Bändigen, *a*. megszelidítni; *domare*.
Bändigung, die, megszelidítés; *domitura*, *domitus*.
Bandit, der, orozó gyilkos; *sicarius*.
Bandwurm, der, *pl*. Bandwürmer, lapos geleszta, galandféreg; *taenia*.
Bange, félelmes, ijjedős; *anxius*, *sollicitus*: *adv*. íjjedten; *anxie*.
Bängel, der, dorong; *fustis*.
Bangigkeit, die, ijjedtség, félés; *pavor*, *angor*.
Bank, die, *pl*. die Bänke, pad, lótza; *scamnum*, *subsellium*. Durch die Bank, általán fogva; *promiscue*. Etwas auf die lange Bank schieben, elhalogatni valamit; *differre*, *procrastinare*. 2. Fleischbank, mészárszék; *macellum*. 3. pénzváltó intézet, bank; *aerarium negotiatorum*, *v. cambiale*, *mensa publica*.
Bankerutt, Bankerott, elégtelen az adósságai kifizetésére, megbukott, mindenből kipusztúlt; *bonis eversus*, *decoctor*. Bankerott machen, od. werden, kipusztúltnak adni ki magát; *non esse solvendo*, *everti bonis*.
Bankerott, der, kipusztúlás; *ruina rei familiaris*.
Bankert, der, fattyú gyermek; *spurius*.
Bankier, od. Banquier, der, pénzváltó, pénzváltással kereskedő; *negotiator numarius*.
Bann, od. Kirchenbann, der, kirekesztés, (az anyaszentegyházból), eklésiából; *excommunicatio*. 2. átok; *exsecratio*.
Bannen, *a*. kiűzni, eltíltani; *ejicĕre*, *expellĕre*. 2. kirekeszteni, (a' gyülekezetből); *excommunicare*.
Banquerute, *l*. Banquerutt.
Banquier, der, *l*. Bankier.
Bar, od. Baar. z. B. Geld, kész pénz; *l*. Baar.
Bär, der, III. medve; *ursus*. 2. göntzöl szekere, (az égen egy tsillagzat); *ursa major*, *ursa minor*, *arctos*.
Barake, die, deszka sátor; *tentorium*.
Barbar, (olv. barbár) vad nemzet, durva, pallérozatlan; *barbarus*.
Barbara, *n.pr*. Borbála; *Barbara*.
Barbarey, die, Barbária, (Áfrikában egy Tartomány); *Barbaria*. 2. pusztaság, sivatag tartomány; *terra immitis*, *inculta*. 3. durvaság, vadság; *barbaries*, *inhumanitas*. 4. kegyetlenség; *crudelitas*, *saevitia*, *saevities*.
Barbarisch, idegen, vad nemzetbéli, kegyetlen, durva; *barbarus*, *asper*, *crudelis*, *saevus*.
Barbe, Barme, die, márna, (hal). *Cyprinus barbus*. 2. rózsahal; *Mullus barbatus*.

Barbier, der, borbély; *tonsor, chyrurgus.*
Barbierbecken, das, beretválkozó tál; *pelvis tonsoria.*
Barbieren, *a.* megberetválni; *tondere, barbam abradĕre.*
Barbierer, der, *l.* Barbier.
Barbiergesell, der, borbély legény; *mercenarius v. sodalis tonsoris.*
Barbiermesser, das, beretva; *novacula.*
Barbierstube, die, borbélyműhely; *tonstrina.*
Barchent, der, parket; *pannus xylinus.*
Barde, der, poéta, éneklő, (a' régieknél); *poëta, cantor.*
Bärenfang, der, medvefogás; *captus ursorum.* 2. medvefogó, (hely, verem); *fovea ursis capiendis.*
Bärenhaut, die, medvebőr; *pellis ursina.*
Bärenhäuter, der, semmirekellő; *homo ignavus, nihili, nequam, nebulo.*
Bärenklau, die, barts, (fű); *Acanthus.*
Bärentatze, die, medvetalp; *ungula ursi.*
Barfuß, *adv.* mezítláb; *nudis pedibus.*
Barfüsser, der, Sz. Ferentz szerzetebeli barát; *Ordinis S. Francisci discalceati.*
Bärinn, die, nőstény medve; *ursa.*
Barke, die, bárkahajó; *barca.*
Bärme, die, hab, (a' seren); *spuma.* 2. seprő; *faex.*
Barmherzig, könyörűletes; *misericors.* 2. nyomorúlt, szegény; *miser.*
Barmherzigen, die, *pl.* die barmherzigen Brüder, gyógyító szerzet; *ordo Fratrum Misericordianorum.*
Barmherzigkeit, die, könyörűletesség; *misericordia.*
Barometer, das, levegőmérő; *barometrum.*
Baron, der, *pl.* die Barons, od. Barone, Báró, *l.* Freyherr, *Liber Baro, dynasta.*
Baronesse, die, Báró Kisaszszony; *virgo baronalis.*
Baronie, die, Báróság; *Baronatus.*
Barrake, *l.* Barake.
Barrett, das, négyszegű papi süveg; *birretum.*
Barsch, der, sigér, sűgér; *Perca.*
Bart, der, szakáll; *barba.* 2. kultstoll; *uncinus.*
Bärtchen, das, szakállatska; *barbula.*
Barte, die, bárd, (fejsze); *securis.*
Bartfeld, Bártfa, (Királyi Város) Sáros Vármegyében;
Bartfisch, der, taszahal; *Cyclopterus.*
Bartgerste, die, német árpa, mezítelen árpa; *Hordeum Zeocriton.*
Bartgras, das, tevekáka; *Andropogon.*
Barthafer, die, feketezab; *avena fatua.*
Barthe, *l.* Barte.
Bärtig, szakállas; *barbatus.*
Bartlos, szakállatlan; *imberbis.*
Bartnuß, die, török v. veres mogyoró; *corylus avellana.*
Bartscherer, der, *l.* Barbier.
Bartsch, *l.* Bärenklau.
Bartwisch, der, borostaseprő; *scopae e setis.*
Basalt, der, bazaltkő; *basaltes.*
Base, die, talp, fenék; *basis.*
Base, die, valaki szüléinek aszszony v. leány testvérje, néne; *amita, matertera.*
Basilie, die, Basilienkraut, das, szelid bazsalyikom, bisziók; *Ocymum Basilicum.*
Basilisk, der, bazsiliskus; *basiliscus.*
Baß, der, baszszushang, mélyhang; *vox gravis, ima.*
Baßgeige, die, bőgőhegedű; *fides majores, basitonum.*
Bassa, der, Basa, Török Basa; *Bassa, satrapa.*
Basson, der, búgosíp, zúgósíp; *tibia gravioris soni.*
Bast, der, síkhéjj, hársoshéjj; *liber.*
Bastard, der, korts, kortsfaj; *spurius.*
Basten, síkhéjjból való; *e libro.*
Bastey, die, bástya; *propugnaculum.*
Bastion, *l.* Bastey.
Bastseil, das, hárskötél; *funis e libro.*
Bataille, die, (olv. batálje) ütközet; *pugna, praelium.*
Bataillon, (bataljon) zászlóally; *cohors.*
Batist, der, batiz, batizgyolts; *tela batista.*
Batterie, die, (olv. batterí) ágyú sántz; *agger tormentarius.*
Batzen, der, négykrajtzáros, (pénz); *diobolus.*
Bau, der, *pl.* Baue, építés; *aedificatio.* 2. des Feldes, Ackers, Gartens, mívelés, munka, miveltetés, munkáltatás; *cultura, cultus.* 3. tsinálmány, alkatás, öszveszerkesztetés; *structura.* 4. st. Gebäude, épület; *aedificium.*

Bauamt, das, építő tisztség; *aedilis directio.*
Bauanschlag, der, költségszám az építésre; *designatio sumtuum aedificii.*
Bauart, die, építésmód; *modus aedificandi.*
Bauch, der, has; *venter, alvus.*
Bauchdiener, der, eszemiszom ember; *ventri deditus.*
Bäuchen, *a.* szapulni; *lixivio imbuĕre.*
Bauchfinne, die, hasszárny, (a' halak hasszárnyok); *pinna ventralis.*
Buchfluß, der, folyó vérhas; *diarrhoea.*
Bauchgrimmen, das, hastsikarás; *tormina.*
Bauchgurt, der, hasövedző; *cingulum ventrale.*
Bauchig, hasas; *ventricosus.*
Bauchkneipen, *l.* Bauchgrimmen.
Bauchwassersucht, die, vízibetegség; *hydrops alvi.*
Bauen, *a.* építni, rakni, (házat, tornyot, fészket), tsinálni, készítni, (hajót) ét.; *aedificare, exstruĕre, ponĕre, fabricare.* 2. mivelni, miveltetni, dolgoztatni, (a' szántóföldet, kertet, szőlőt); *colĕre*: ásatni, (a' bányát); *tractare.* 3. vetni, plántálni, termeszteni; *serĕre.* 4. auf jemandes Wort bauen, hinni v. hitelt adni valaki szavának; *fidĕre, niti.*
Bauen, das, építés, miveltetés; *aedificatio, cultura.*
Bauer, der, st. Landmann, főld mivelő; *agricola.* 2. nem nemes, paraszt ember; *rusticus.* 3. paraszt, pimasz, (pallérozatlan szokású és erköltsű ember); *homo agrestis.*
Bauer, das, der Käfich, kalitzka; *cavea.*
Bäuerisch, paraszt, paraszti, parasztos; *rusticus, agrestis, incultus.*
Bauerschenke, die, tsapszék, tsárda; *caupona rustica.*
Bauersmann, der, *pl.* Bauersleute, *l.* Bauer.
Bauerstand, der, paraszt rend; *ordo rusticorum.* 2. parasztok állapotja; *conditio rusticorum.*
Bauervolk, das, főldmivelő nép, parasztok, parasztság; *agrestes, plebs rustica.*
Baufällig, roskadt, dűlőfélbeli, dűlőfélben lévő, (épület); *ruinosus.* 2. gyenge, hanyatló, (egésség); *infirmus.*
Baufeld, das, szántóföld; *arvum.*
Baugerüst, das, építő állás; *pegma.*
Bauherr, der, építtető; *aedificator.*
Baukosten, die, *pl.* építésre való költség; *sumtus aedificandi.*
Baukunst, die, építőmesterség; *architectura.*
Baum, der, élőfa, fa; *arbor.*
Baumann, der, *l.* Bauer.
Baumänte, die, kertze rétze, tsergő rétze; *anas arborea.*
Baumaterialien, die, építésrevaló eszközök; *materiae.*
Baumbicker, der, harkály; *picus arborarius.*
Baumbilz, der, fáitapló; *boletus, v. fomes arborarius.*
Baumblüthe, die, favirág; *flos arborum.*
Bäumchen, das, fátska; *arbuscula.*
Baumeister, der, építőmester; *architectus.*
Bäumen, fábólvaló, fa; *ligneus.*
Bäumen, *n.* fáról fára szökni, (mint a' mókus); *prosilire.* 2. feltekergetni, (a' ruhát a' mangorlóra): *circumvolvĕre cylindro.* 3. sich, ágaskodni; *pedibus inniti.*
Baumfrosch, der, levelibéka; *rana arboraria.*
Baumfrüchte, die, fái gyümőlts; *poma.*
Baumgarten, der, gyümöltskert; *pomarium.*
Baumhacker, der, *l.* Baumbicker.
Baumholder, der, bodzafa; *sambucus nigra.*
Baumkletter, der, fakúsz; *Certhia.*
Baumläufer, der, (ugyan az).
Baumlerche, die, erdei patsirta; *alauda arborea.*
Baummoos, das, famoh; *sphagnus.*
Baumnuß, die, dió; *juglans regia.*
Baumöhl, Baumöl, das, faolaj; *olivum, oleum olivarum.*
Baumpilz, der, *l.* Baumbilz.
Baumrinde, die, faké eg; *cortex.*
Baumscheere, die, fanyírő olló; *falx, forfex putatoria.*
Baumschule, die, faoskola; *plantarium.*
Baumspecht, der, harkály: *picus.*
Baumstark, igen erős; *robustus.*
Baumwinde, die, futó borostyán; *Haedera Helix.*

Baumwolle, die, pamut, gyapott; *erioxylon*, *gossypium*.
Baumwollestaude, die, pamutfa. *Gossypium arboreum*.
Bauordnung, die, építésrend; *ordo v. lex aedificandi*.
Bausch, der, domborúság; *sinus*, *tumor*. 2. öszvehajtogatott ruha, (sebre); *splenium*. 3. vánkoska; *pulvillus*.
Bauschen, *n*. feldomborodni; *sinuari*, *tumere*.
Bauverständiger, der, építéshez értő; *architecturae peritus*.
Bauwesen, das, építés; *aedificatio*. 2. építő műszer; *architectonica*.
Bay, die. öböl, tengeröböl; *sinus*.
Bayerisch, Bavariai; *Bavaricus*.
Bayern, Bajorország; *Bavaria*.
Beabsichtigen, *a*. tzélozni, (reá); *respicĕre*, *spectare*.
Beamte, der, tisztviselő, hivatalbéli; *officialis*.
Beängstigen, *a*. szorongatni; *angĕre*, *excruciare*.
Beängstigung, die, szorongatás; *angor*, *pavor*.
Beantworten, *a*. megfelelni, (reá); *respondere literis*.
Beantwortung, die, megfelelés; *responsio*.
Bearbeiten, *a*. munkálkodni rajta; *laborem impendĕre rei*, *tractare rem*, *elaborare*. 2. kidolgozni; *excolĕre*, *exasciare*.
Bearbeitung, die, munka, kidolgozás; *cultura*, *elaboratio*.
Bebauen, *a*. megépítni; *inaedificare*.
Beben, *n*. remegni, reszketni; *tremĕre*, *contremĕre*.
Bebend, remegő, reszkető; *tremens*, *tremebundus*.
Bebung, die, remegés, reszketés; *tremor*, *vibratio*.
Becher, der, ivó pohár, kehely; *calix*, *poculum*, *scyphus*.
Becherchen, das. pohárka; *pocillum*.
Becken, der, mosdótál, medentze; *pelvis*, *crater*, *patina*.
Bedachen, *a*. béfedni; *tecto munire*.
Bedacht, der, meggondolás, figyelem; *attentio*, *cura*, *prudentia*: mit Bedacht, meggondolva, figyelemmel; *data opera*, *consulto*.
Bedacht, gondos; *cautus*, *circumspectus*, *consideratus*: bedacht seyn auf etwas, gondoskodni valami felől; *prospicĕre*, *curare rem*, *operam dare rei*.
Bedächtig, *adv*. meggondolva; *meditate*, *consulto*, *sciens prudensque*.
Bedachtsam, *l*. Bedacht.
Bedachtsamkeit, die, vigyázóság; *attentio*, *cura*, *diligentia*.
Bedanken, sich, köszönni, megköszönni; *gratias agĕre*, *v*. *referre*.
Bedanken, das, megköszönés; *gratiarum actio*.
Bedarf, der, *l*. Bedürfniß.
Bedauern, *a*. sajnálni, szánni, szomorkodni rajta, fájlalni; *miserari quem*, *deplorare cujus calamitatem*, *dolere*, *affici*: ich bedaure dich, sajnállak, szánlak; *miseret me tui*, *misereor tui*.
Bedauernswerth, Bedaurungswürdig, szánakozásra méltó; *miserandus*, *dolenda res*.
Bedecken, *a*. béfedni, (a' házat); *tegĕre*, *obducĕre*, *velare*. 2. eltakarni, bétakarni, (mint a' hó a' földet); *obtegĕre*, *inducĕre*. 3. oltalmazni, őrízni; *tueri*. 4. sich, feltenni a' kalapját v. süvegjét; *tegĕre caput*.
Bedeckung, die, béfedés; *tegumentum*. 2. eltakarás, bétakarás; *velamen*. 3. öltözet ruha; *vestitus*. 4. oltalmazás, védelmezés; *defensio*. 5. oltalmazó sereg, őrízet; *praesidium*.
Bedenken, *a. ir*. meggondolni, gondolóra venni; *considerare*, *reputare*. 2. sich, gondolkozni felőle, gondolóra venni; *reputare secum*: sich anders bedenken, megváltoztatni szándékát; *mentem suam mutare*.
Bedenken, das, meggondolás, gondolóravevés; *consideratio*, *cogitatio*. 2. kételkedés, kétség; *dubitatio*, *dubium*. Bedenken tragen, kételkedni felőle; *dubitare*, *cunctari*.
Bedenklich, gondolkozásra való, kétséges, gyanús, bizonytalan; *suspectus*, *dubius*, *incertus*, *anceps*: das kam mir bedenklich vor, szeget ütött a' fejembe, megütköztem rajta; *id me sollicitum habuit*.
Bedenklichkeit, die, bizonytalanság, kétség, nehézség; *dubitatio*, *difficultas*.
Bedenkzeit, die, gondolkodásra való idő; *spatium deliberandi*.
Bedeuten, *a*. jelenteni, tenni; *significare*, *indicare*. Das hat nicht viel zu bedeuten, nem sokat tesz; *nullius momenti est*. 2. oktatni, tanítni, eszére hozni; *edocere*, *corrigĕre*.

Bedeutend, fontos, nagy, szembetűnő; *grave*, *magni momenti*.
Bedeutung, **die**, jelentés, értelem, (a' szónak értelme); *significatio*. 2. jel, jelenség.; *indicium*. 3. bets; *pondus*, *vis*, *momentum*.
Bedielen, *a*. bédeszkázni; *asseribus vestire*.
Bedienen, **einen**, szolgálni, szolgálatjára lenni valakinek; *operam cui locare*, *v*. *praebere*, *adesse*. 2. **ein Amt**, szolgálni, folytatni valamelly hívatalt, hívatalban lenni; *administrare*, *fungi*. 3. **sich einer Sache bedienen**, élni vele, hasznát venni, hasznára fordítni; *uti*, *frui*.
Bedienter, **ein**, **der Bediente**, inas; *minister*, *famulus*.
Bedienung, **die**, szolgálat; *munus*, *cura*, *opera*, *famulitium*.
Bedingen, *a*. egyezni kötni, végezni; *praestinare*, *constituĕre*, *decernĕre*. 2. alkudni rá, megalkudni valamit; *pacisci*. 3. megfogadni; *conducĕre*.
Bedingt, feltételes; *conditioni subjectus*: *adv*. feltétellel, feltétel alatt; *cum conditione*.
Bedingung, **die**, alku, feltétel; *conditio*, *pactum*.
Bedrängen, *a*. gyötreni, nyomorgatni; *vexare*, *angĕre*.
Bedrohen, *a*. fenyegetni; *minari*.
Bedrohung, **die**, fenyegetés; *comminatio*.
Bedrücken, *a*. nyomorgatni; *premĕre*.
Bedrückung, **die**, nyomorgatás; *calamitas*, *vexatio*, *injuria*.
Bedüngen, *a*. megtrágyázni; *stercorare*
Bedünken, tetszeni, látszani; *videri*: **mich dünkt**, nékem úgy látszik; *mihi videtur*.
Bedünken, **das**, vélekedés, gondolat; *opinio*, *sententia*: **meines Bedünkens**, az én vélekedésem szerént; *mea opinione*.
Bedürfen, **jemandes**, **jod. einer Sache**, szűkölködni valami nélkűl, szükségének lenni reá; *indigere*.
Bedürfniß, **das**, fogyatkozás, szükség; *indigentia*. 2. megkivántató szükséges dolog; *res necessaria*.
Bedürftig, szűkölködő, szegény; *indigus*, *egens*, *inops*.
Beehren, *a*. megtisztelni; *dignari quem quo*, *condecorare*.
Beeiden, **Beeidigen**, **etwas**, ráesküdni, esküvéssel bizonyítni; *jurejurando confirmare*. 2. hittel v. esküvéssel kötelezni; *jurejurando adigĕre*, *v*. *obstringĕre*.
Beeidigt, megesküdt, esküvéssel köteleztetett; *juratus*.
Beeidigung, **Beeidung**, **die**, megesküvés; *confirmatio per jusjurandum*. 2. megesketés; *fides jurejurando accepta*.
Beeifern, **sich**, *rec*. igyekezni, iparkodni rajta; *studere*, *operam dare*.
Beeiferung, **die**, iparkodás; *studium*.
Beeinträchtigen, boszszúsággal illetni, megboszszantani; *turbare*, *injuria adficĕre*.
Beeinträchtigung, **die**, megboszszantás; *injuria*.
Beendigen, *a*. elvégezni; *conficĕre*.
Beendigung, **die**, elvégzés; *terminatio*.
Beerben, *a*. örökségűl nyerni; *in haereditatem accipĕre*.
Beerdigen, *a*. eltemetni; *humare*.
Beerdigung, **die**, eltemetés; *sepultura*.
Beere, **die**, bogyó, szem, (szőlő); *bacca*, *acinus*.
Beet, **das**, ágy, veteményes v. virágos ágy (a' kertekben); *area*.
Beete, **die**, tzékla; *Beta vulgaris*.
Befahren, *a*. *ir*. **st. befürchten**, félni, tartani tőle; *timere*. 2. **einen Weg**, járni rajta; *vehi*.
Befallen, *n*. *ir*. meglepni, bélepni, ellepni, (mint a' hó); *tegĕre*. 2. ráesni, meglepni, (mint a' betegség); *invadĕre*, *corripĕre*: **eine Furcht befiel ihn**, elfogta a' félelem; *metu affectus*, *timore perculsus*.
Befangen seyn, *n*. belékeveredve lenni, (valamelly perbe); *implicitus esse*, *teneri*.
Befassen, **sich**, **mit etwas**, *rec*. foglalatoskodni vele, benne munkálódni; *tractare rem*, *versari in re*. 2. beléelegyítni magát; *immiscere se rei*.
Befassung, **die**, vele való foglalatoskodás; *tractatio*.
Befehden, *a*. hadat izenni valakinek, haddal megtámadni valakit, hadat indítni valaki ellen; *bellum indicĕre*, *v*. *inferre*.
Befehdung, **die**, hadizenés, hadindítás, megtámadás; *denunciatio v. illatio belli*.
Befehl, **der**, parantsolat: *jussus*, *prae*-

ceptum. 2. igazgatás; *imperium.* 3. tetszés; *jussum*, *voluntas.*
Befehlen, *a. ir. Imp.* ich befahl, *Perf.* ich habe befohlen, parantsolni; *praecipĕre*, *jubere.* 2. uralkodni rajta; *imperare*, *habere imperium.*
Befehligen, *a.* parantsolni valakinek; *jussa dare cui.*
Befehlshaber, der, vezér, igazgató; *praefectus*, *dux.*
Befehlshaberisch, parantsoló; *imperiosus*: *adv.* parantsolólag; *imperiose.*
Befeilen, *a.* megreszelni: *limare.*
Befestigen, *a.* erősítni, megerősítni: *munire*, *firmare.* 2. megkötni; *vincire.*
Befestigung, die, megerősítés; *munimentum*, *firmamentum*, *vinculum.*
Befeuchten, *a.* megnedvesítni; *humectare*, *madefacĕre.*
Befeuchtung, die, megnedvesítés; *humectatio.*
Befiedern, *a.* feltollazni; *plumas addĕre.*
Befinden, *a. ir.* találni; *invenire*, *intelligĕre*, *perspicĕre.* 2. gondolni, találni; *putare*, *judicare*, *invenire*: für gut befinden, jónak gondolni, v. találni; *bonum esse putare.* 3. sich befinden, lenni, tartózkodni valahol; *esse versari*: lenni, érezni magát, (az egésségére nézve); *se habere*, *valere.*
Befinden, das, állapot; *conditio*, *status.* 2. egésség; *valetudo.* 3. itélet, gondolat; *sententia.*
Beflecken, *a.* elmotskolni, elrutítni: *maculare*, *foedare*, *polluĕre*, *inquinare.*
Befleißen, *rec. ir. Imp.* ich befliß mich, *Perf.* ich habe mich beflissen, rajta lenni, munkálódni rajta, iparkodni; *studere*, *operam dare*, *incumbĕre in quid.*
Befleißigen, sich, *l.* Befleißen.
Beflissen, gyakorló, tanúló; *studiosus*, *cultor. l.* Befleißen.
Befolgen, *a.* követni; *sequi.* 2. engedelmeskedni; *obtemperare*, *obedire.*
Befolgung, die, követés, engedelmeskedés; *imitatio*, *obedientia.*
Beförderer, der, előmozdító; *adjutor*, *fautor.*
Beförderlich, előmeneteles; *utilis.*
Befördern, előmozdítni; *promovere.*
Beförderung, die, előmozdítás, hívatalra emelés; *promotio.*
Befrachten, *a.* megterhelni, megrakni; *onerare.*
Befrachtung, die, megterhelés; *oneratio.*
Befragen, *a.* megkérdezni, megtudakozni; *quaerĕre*, *percontari*, *interrogare*: sich befragen bey jemanden, tudakozódni, kérdezősködni valakinél; *consulĕre.*
Befremden, es befremdet mich gar sehr, igen különösnek tetszik előttem; *mirum mihi videtur.*
Befremdend, tsudálatos, különös, szokatlan; *mirus*, *novus.*
Befreunden, sich mit jemanden, megatyafisodni valakivel; *affinitatem jungĕre cum quo.*
Befreundet, atyafi; *cognatione conjunctus.*
Befreyen, *a.* meg- v. kiszabadítni; *liberare.*
Befreyer, der, szabadító; *liberator.*
Befreyung, die, meg- v. kiszabadítás; *liberatio.*
Befriedigen, *a.* kielégítni valakit, eleget tenni valakinek; *satisfacĕre cui*, *placare.*
Befriedigung, die, kielégítés; *satisfactio.*
Befruchten, *a.* tenyészővé tenni; *fecundare.*
Befugen, *a.* just, v. hatalmat adni; *jus dare cui.*
Befugniß, die, juss, hatalom; *jus*, *potestas.*
Befugt, jussal bíró valamire; *jus habens*: er ist befugt, jussa van; *habet jus*, *licet ei.*
Befühlen, *a.* megtapogatni; [*contrectare*, *attrectare manibus.*
Befürchten, *a.* félni, tartani tőle; *metuĕre*, *vereri.*
Befürchtung, die, félés; *timor.*
Begaben, *a.* megajándékozni; *donare.* 2. felékesítni; *ornare.*
Begabt, megajándékoztatott, felruházott, jeles; *praeditus.*
Begaffen, *a.* etwas, rábámúlni; *stupidus adspicĕre.*
Begängniß, das, inneplés; *celebratio.*
Begatten, sich, párzani, nőszni; *maritare*, *coire.*
Begattung, die, párzás, nőszés; *coitus.*
Begeben, sich, *rec. ir.* menni, utazni

valahova; *se conferre, ire, venire*: sich auf den Weg begeben, útnak indúlni; *se in viam dare*. 2. esni, megesni, történni; *accidĕre, evenire*.

Begebenheit, die, történet; *casus*.

Begegnen, *n.* s. einem, öszvetalálkozni, szembetalálkozni vele, előtalálni; *occurrĕre, obviam venire, v. habere*: er ist mir begegnet, előtalált, öszvetalálkozott velem; *occurrit mihi*: wir begegneten uns, öszvetalálkoztunk; *occurrimus invicem*. 2. esni, történni rajta; *accidĕre, evenire*: es ist mir ein Unglück begegnet, szerentsétlenség ért, v. esett rajtam; *infortunium mihi accidit*. 3. bánni vele, viseltetni eránta v. hozzá; *tractare, habere*.

Begegnung, die, öszvetalálkozás, velebánás; *occursus, tractatio*.

Begehen, *n. ir.* véghezvinni, tselekedni, követni el; *committĕre, patrare*: wenn ich etwas begangen habe, ha valamit vétettem; *si quid commisi*. 2. sich, élni v. lenni egymással; *vivĕre*.

Begehr, die, kívánság; *voluntas*.

Begehren, *a.* kívánni, kérni, vágyódni rá; *cupĕre, petĕre*.

Begehren, das, kívánás, kérés; *desiderium, postulatio*.

Begehung, die, meginneplés; *celebratio*. 2. tselekedés; *sceleris patratio*.

Begeistern, *a.* lelkesítni, felelevenítni, felbuzdítni, feltüzelni; *animare, incitare*.

Begeisterung, die, lelkesítés, buzgóság; *ardor*.

Begier, *l.* Begierde.

Begierde, die, kívánság, vágyódás; *cupido, desiderium*.

Begierig, kívánó, vágyódó, kívántsi; *cupidus, avidus, adpetens*.

Begießen, megönteni, megöntözni, öntözni; *perfundĕre, rigare*.

Begießung, die, megöntözés; *irrigatio*.

Beginn, der, kezdet; *initium*.

Beginnen, *n.* elkezdődni; *initium capĕre*. 2. *a.* elkezdeni; *incipĕre, moliri*.

Beglauben, Beglaubigen, bébizonyítni, hitelessé tenni; *fidem facĕre rei*.

Beglaubigung, die, bébizonyítás; *probatio*.

Beglaubigungsschreiben, das, hitelezőírás; *literae fidem adferentes*.

Begleiten, *a.* kísérni; *comitari, deducĕre domum*.

Begleiter, der, kísérő; *comes*.

Begleitung, die, kísérés; *comitatus*.

Beglücken, *a.* szerentséssé tenni; *beare, fortunare*.

Beglückt, szerentsés; *felix*.

Begnadigen, einen, *a.* megkegyelmezni neki; *remittĕre poenam, veniam dare*.

Begnadigung, die, megkegyelmezés; *venia, poenae remissio*.

Begnügen, sich mit etwas, megelégedni vele; *contentus esse*.

Begnügsam, kevéssel megelégedő; *contentus paucis*.

Begraben, *a. ir.* eltemetni, eltakarítni; *sepelire, humare*.

Begräbniß, das, eltemetés; *sepultura*. 2. temetőhely, sír; *sepulcrum, tumulus*. 3. temetés, halotti pompa; *exequiae, funus, -neris*, n.

Begräbnißmahl, das, halotti tor; *convivium funebre*.

Begräbnißrede, die, halotti beszéd; *oratio funebris*.

Begränzen, *a.* etwas, határt szabni, határt rendelni, (valaminek), határok közé szorítni, (valamit); *definire, terminare*.

Begränzung, die, határtétel; *definitio, terminatio*.

Begreifen, *a. ir.* megfogni, megmarkolni; *amplecti, comprehendĕre*. 2. in sich begreifen, magába foglalni, béfoglalni magába; *complecti, continere*. 3. megfogni, megérteni, általlátni; *intelligĕre, percipĕre, r- spicĕre*.

Begreiflich, megfogható, megértő; *comprehensibilis, perspicuus, facilis intellectu*: *adv.* megérthetőleg; *perspicue*.

Begriff, der, megfogás, megértés; *conceptus*. 2. bélátás valamibe, értelem; *idea, notio, judicium*. 3. summás előadás, rövid foglalat; *compendium, epitome*. 4. Im Begriffe seyn, akarni készűlni, félben lenni; *parare se, jam in eo esse*.

Begriffen, seyn, darin, foglalatoskodni benne; *occupari, versari in re*. 2. darunter, közte lenni, közzé számláltatni; *complecti, continere*.

Begründen, fundamentomos okokkal

megmutatni; *demonstrare, firmare argumentis.*

Begrüssen, *a.* köszönteni, megköszönteni; *salutare.*

Begrüssung, die, köszöntés; *salutatio.*

Begünstigen, *a.* kedvezni neki, előmozdítni; *favere, juvare.*

Begünstigung, die, kedvezés, előmozdítás; *favor, auxilium.*

Begürten, *a.* övedzeni; *cingĕre.*

Begütert, jószágos, jószággalbíró; *ditatus, locuples.*

Behaart, hajas, szőrös; *crinitus, capillatus, pilosus.*

Behacken, *a.* megnyesni; *putare, truncare.*

Behaftet, megterhelt, tellyes, (adóssággal, hibával); *obrutus.* 2. bémotskolt, (hibával); *inquinatus.*

Behagen, *n.* jól esni, tetszeni; *placere.*

Behaglich, jóleső, tetsző; *probatus, acceptus, suavis.* 2. kevéssel megelégedő; *facilis.*

Behalt, meines Behalts, tudtomra; *ni fallor, quod sciam.*

Behalten, *a. ir.* megtartani magánál; *retinere, servare.* 2. megtartani, (elméjében), el nem felejteni; *retinere memoria.* 2. bey sich behalten, magában tartani, ki nem mondani; *reticere.*

Behälter, der, tartó; *locus, vas, ubi quid servatur.*

Behältniß, das, *l.* Behälter.

Behandeln, *a.* etwas, od. jemanden, bánni valamivel, v. valakivel; *tractare.* 2. megalkudni; *de pretio transigĕre, v. convenire.*

Behandlung, die, velebánás, velevalóbánás; *tractatio.*

Behängen, *a.* béaggatni; *vestire.*

Beharren, *n.* s. állhatatosan megmaradni, (valami mellett, v. valamiben); *perseverare, perstare.*

Beharrlich, maradós, maradandó, állhatatos; *firmus, constans, perpetuus.*

Beharrlichkeit, die, állhatatosság, hívség, húség; *constantia, perseverantia*

Beharrung, die, *l.* Beharrlichkeit.

Behauchen, *a.* etwas, ráléhelleni; *afflare.*

Behauen, *a. ir.* megnyesni, kibárdolni, kifaragni; *amputare, praecidĕre, exasciare, polire, dolare.*

Behaupten, *a.* állítni, erősítni, bizonyítni; *affirmare, tueri, probare, contendĕre.*

Behauptung, die, állítás, erősítés; *defensio, affirmatio.*

Behausung, die, szállás, hajlék; *domicilium, domus.*

Behelfen, sich, *rec.* segítni magán; *prospicĕre sibi, se expedire.* 2. megelégedni; *uti, contentus esse.*

Behelligen, *a.* terhére lenni; *molestus esse.*

Behend, gyors, serény, eleven, virgontz; *agilis, citus, alacer, celer, velox.*

Behendigkeit, die, gyorsaság, elevenség, könnyűség; *celeritas.*

Beherbergen, *a.* béfogadni, szállást adni; *hospicio excipĕre.*

Beherrschen, *a.* uralkodni rajta, igazgatni, kormányozni; *imperare, regĕre.*

Beherrscher, der, uralkodó; *dominus, princeps.*

Beherrschung, die, uralkodás; *moderatio, regimen.*

Beherzigen, *a.* szívére venni, gondolóra venni, meggondolni; *considerare, rationem habere.*

Beherzt, bátor szívű; *animosus, fortis, intrepidus*: *adv.* bátran, merészen; *fortiter, intrepide.*

Behexen, etwas, *a.* megígézni, megrontani; *incantare.*

Behobeln, *a.* meggyalúlni; *dedolare, polire.*

Behorchen, einen, *a.* hallgatózni, (utánna); *auscultare clam.*

Behörde, die, illendőség, igazság; *jus, quod justum est.* 2. hozzá tartozó, (a' jószághoz); *adnexa.* 3. törvényes hely, v. személy, (bíró, tanáts, törvényszék); *locus v. judex justus v. legitimus.*

Behuf, der, *s. pl.* előmozdítás, előmenetel, haszon; *commodum, subsidium.*

Behülflich, szolgáló, hasznos, segítségre lévő; *adjuvans, utilis.* 2. örömest segítő; *officiosus.*

Behüthen, *a.* őrízni, legeltetni, (a' szabad levegőn, mezőn); *custodire.* 2. óltalmazni, őrízni; *tueri.*

Behutsam, vígyázó, figyelmező; *cautus, providus, consideratus*; *adv.* vígyázva, okosan; *caute, prudenter.*

Behutsamkeit, die, vigyázóság; *cautela, circumspectio.*
Bejahen, *a.* ráhagyni; *affirmare.*
Bejahend, ráhagyó; *affirmativus.*
Bejahung, die, ráhagyás; *affirmatio.*
Bejahrt, idős, koros; *annosus.*
Bejammern, *a.* szánni, szánakozni rajta; *miserari quem.*
Bejammernswerth, (=würdig), szánakozásra méltó; *miserandus.*
Bejammerung, die, szánakozás; *commiseratio.*
Beichte, die, gyónás; *confessio.*
Beichten, *a.* vallást tenni, gyónni, meggyónni, (bűneit); *fateri, confiteri.*
Beichtschein, der, gyónásról való bizonyság; *testimonium confessionis.*
Beichtstuhl, der, gyóntatószék; *sella, v. cathedra homologetica, accipiendis confessionibus canonicis.*
Beichtvater, der, gyóntatóatya; *arbiter confessionum, minister veniae divinae.*
Beichtzettel, der, gyóntatótzédula; *testimonium confessionis.*
Beil, das, *pl.* die Beile, szekertze; *securis manualis.*
Bein, das, *pl.* die Beine, tsont; *os, ossis*, n. 2. lábszár; *crus, cruris*, n: das Bein brechen, eltörni a' lábát, v. lábszárát; *rumpĕre pedem.* 3. az egész láb; *pes*: sich auf die Beine machen, útnak indúlni; *accingĕre se itineri*: einem auf die Beine helfen, kigyógyítni, meggyógyítni; *sanare*: az élelme felől gondoskodni, segítni rajta; *alicujus fortunas sublevare, (adjuvare)*: auf die Beine kommen, felgyógyúlni, felvenni magát; *convalescĕre*: einem ein Bein stellen, od. unterschlagen, áskálódni valaki után; *subplantare*: auf den Beinen haben, od. halten, z. B. eine Armee, hadi sereget tartani, (készen); *exercitum habere.* Von Kindesbeinen an, gyermekségétől fogva; *a teneris ungviculis.*
Beinbruch, der, lábtörés, szártörés; *ruptura pedis.*
Beinern, tsontbólvaló, tsont; *osseus.*
Beinfraß, der, *s. pl.* tsontfene; *caries.*
Beinhart, kemény mint a' tsont; *durus instar ossis.*
Beinhaus, das, tetemház; *ossuarium.*
Beinig, Beinicht, tsontos, tsont forma; *osseus.*
Beinkleider, die, *pl.* nadrág; *braccae.*
Beißen, *a. ir. Imp.* ich biß, *Perf.* ich habe gebissen, in etwas, harapni, megharapni, marni, enni, (mint a' bors, füst); *mordere, infestare*: um sich beißen, harapózni; *propagari.* 2. martzongani, mardosni, (mint a' lelkiesméret); *mordere, pungĕre.* 3. enni; *corrodĕre.*
Beißend, harapós, martzongó, maró, sértő; *mordax, mordicus, acer.*
Beißig, bissig, *l.* Beißend.
Beißker, der, tsík; *Cobitis fossilis.*
Beißkorb, der, abrakló kosár; *fiscella.*
Beißzähne, *pl.* metszőfogak; *incisores.*
Beißzange, die, harapófogó; *forceps pro clavis extrahendis.*
Beitze, Beize, die, senyvesztő, étető, tsáva a' vargáknál, pátz, (ételőszín); *liquor corrodens, lixivia, acidum ligni, liquor acidus ad macerandum.*
Beitzen, Beizen, *a.* senyveszteni, pátzolni, (a' húst); *macerare.* 2. pátzolni, színnel béétetni, (a' fát); *inficĕre, tingĕre colore.*
Beitzwasser, das, *l.* Beitze.
Bekämpfen, einen, *a.* tusakodni, vívni, (valakivel); *pugnare, colluctari.* 2. meggyőzni, felyűlmúlni, elnyomni; *vincĕre, superare, reprimĕre.*
Bekämpfung, die, tusakodás, vívás, meggyőzés, elnyomás; *certamen, contentio, victoria.*
Bekannt, esmeretes, (ember, történet); *notus, cognitus*: nyilvánvaló, (dolog); *clarus*: bekannt werden, kitudódni; *innotescĕre*: esmeretessé lenni, megesmerkedni; *venire in notitiam*: bekannt machen, tudtára adni, kijelenteni; *notum facĕre, declarare, divulgare*: megesmerkedtetni; *notitiam alicujus conciliare alicui.*
Bekannter, ein, *s.* esmerős; *notus*: ein Bekannter von mir, egy esmerősöm; *familiaris.*
Bekanntlich, tudni való, hogy-, a' mint tudva van; *ut notum est.*
Bekanntmachung, die, kijelentés; *declaratio, notificatio.* 2. hirdetés, közönségessététel; *divulgatio.*
Bekanntschaft, die, esmeretség; *notitia, familiaritas.*
Bekehren, *a.* téritni, megtérítni, (a' tévelygőt); *ad aliam mentem ad-*

ducĕre, ad meliorem frugem reducĕre. 2. sich, megtérni; *resipiscĕre, vitam mutare, ad bonam frugem redire.*

Bekehrer, der, térítő; *emendator.*

Bekehrung, die, térítés, megtérítés, megtérés; *mentis mutatio.*

Bekennen, *a. ir.* megvallani, kivallani, vallást tenni valami felől, vallani, hinni; *fateri, confiteri, profiteri, credĕre.* 2. auf jemanden bekennen, rávallani valakire, kivallani valakire, (tolvajságot); *indicare, nominare quem reum.* 3. sich zu einer That bekennen, megvallani, (a' tselekedetet); *ferre se reum, confiteri.*

Bekenner, der, vallója, sorsosa valamelly vallásnak; *sectator, cultor.*

Bekenntniß, das, vallástétel; *confessio.*

Bekennung, die, *l.* Bekenntniß.

Beklagen, *a.* einen, sajnállani valakit, sajnálkozni valakin; *deplorare, dolere, miserari quem*: er ist zu beklagen, sajnálni lehet ötet; *miserandus est.* 2. sich über jemanden beklagen, panaszolkodni valakire, bévádolni valakit, panaszt tenni valakire; *queri, incusare.*

Beklagenswerth, (-würdig), szánakozásra méltó; *miserandus.*

Beklagte, der, die, alperes, bévádolt, bévádoltatott; *reus.*

Beklatschen, etwas, *a.* tapsolni valamire, (helybehagyás jeléűl); *plausu excipĕre.*

Bekleben, *n f.* odaragadni, hozzánőni; *haerere.* 2. *a.* béragasztani, (papirossal); *obducĕre.*

Bekleiden, *a.* ruházni, felruházni; *vestire.* 2. bévonni, béhúzni, (a' házföldjét szőnyeggel); *obducĕre, tegĕre.* 3. mit einem Amte, hívatalba tenni, hívatalra emelni; *provinciam v. munus dare.* 4. ein Amt bekleiden, hívatalt viselni; *fungi munere.*

Bekleidung, die, ruházás, felruházás; *vestitus.*

Bekleistern, *a.* bétsirízelni; *incrustare, gelatina inducĕre.* 2. bémázolni, bészínleni, (a' roszsz tselekedetet), v. elsimítni, *occultare.*

Beklemmen, *a.* szorongatni; *angĕre, premĕre.* 2. szorongatódni, elfogódni, (a' szívről mondatik); *angi.*

Beklemmung, die, szorongattatás, elfogódás; *angor.*

Beklommen, elfogódott, (szív); *anxius.*

Beklopfen, megveregetni; *pulsare.*

Bekommen, *a. ir. Imp.* ich bekam, *Perf.* ich habe bekommen, Geld, Briefe, 2c. kapni, venni, (pénzt, levelet, parantsolatot, rendelést); *accipĕre, percipĕre, habere, obtinere*: er hat Schläge bekommen, megverték; *vapulavit*: etwas zu Gesicht bekommen, észre venni, meglátni; *animadvertĕre.* 2. (ha a' dologból fejtőzik ki valami, akkor magyarúl sokképpen teszszük ki, p. o). die Bäume bekommen Laub, Blüthen, Früchte, 2c. levelesednek, virágzani kezdenek, gyümöltsözni kezdenek a' fák; *virent, florent, etc.*: ich habe Lust bekommen, kedvem jött; *placuit mihi*: diese Speise ist mir übel bekommen, roszszúl esett ez az étel; *non bene sapuit*: ich wünsche wohl zu bekommen, kívánom, hogy egésségére váljék, *köz.* adja Isten egésségére; *conducat sanitati.*

Bekräftigen, *a.* megerősítni, megbizonyítni, (esküvéssel valamit); *confirmare, adfirmare.*

Bekräftigung, die, megerősítés; *confirmatio, adfirmatio.*

Bekränzen, megkoszorúzni; *serto ornare.*

Bekratzen, megvakarni; *radĕre, stringĕre.*

Bekreuzigen, *a.* keresztet vetni rá; *cruce signare.*

Bekriechen, etwas, *a.* bémászkálni; *perrepĕre.*

Bekriegen, *a.* haddal menni ellene, megtámadni; *bello petĕre, bellum inferre.*

Bekrönen, megkoronázni; *coronare.*

Bekrönung, die, megkoronázás; *coronatio.*

Bekümmern, *a.* nyúghatatlankodtatni, (bánattal); *sollicitare*: nyúghatatlanságban lenni, (valami eránt), v. sich bekümmern, od. bekümmert seyn, nyughatatlankodni valami miatt, búsúlni; *angi, sollicitari*: ich bekümmere mich nicht darum, nem gondolok vele; *non curo rem.*

Bekümmerniß, die, nyughatatlankodás, búsúlás; *sollicitudo, cura.*

Bekümmert, nyughatatlan, bús; *sollicitus*: *adv.* búsúlva; *sollicite*.
Bekümmerung, die, *l.* Bekümmerniß.
Beladen, *a.* megterhelni; *onerare*.
Beladung, die, megterhelés; *oneratio*.
Belagern, eine Festung, Stadt, megszállani, körűl fogni, körűl venni, békerítni; *obsidere*, *oppugnare*.
Belagerung, die, megszállás; *obsidio*.
Belagerer, der, ostromló; *oppugnator*.
Belang, der, fontos, nevezetes; *gravis*.
Belangen, *l.* Anbelangen, törvényesen bévádolni; *accusare*,
Belasten, *a.* megterhelni, megrakni; *onerare*.
Belastet, megterhelt; *adv.* megterhelve; *oneratus*, *onustus*.
Belästigen, *a.* terhelni, megterhelni, (sok adóval a' népet); *onerare*. 2. terhére lenni valakinek; *oneri v. molestum esse*, *facessĕre*.
Belaubt, béleveledzett; *foliatus*.
Belauern, einen, lesni, meglesni valakit; *insidiari*, *insidias ponĕre cui*. 2. hallgatózni valaki után; *auscultare*.
Belauf, der, öszveség, summa; *numerus*, *summa*.
Belaufen, *a. ir.* öszvejárni, eljárni, béjárni; *obire*, *percursare*. 2. sich, menni egy summában, v. öszveséggel annyit tenni; *conficĕre*, *efficĕre*.
Belauschen, *l.* Belauern.
Beleben, *a.* feléleszteni, feleleveníteni, elevenítni, vidámítni, megvidámítni; *animare*, *excitare*, *vegetum reddĕre*.
Belebung, die, felélesztés, felelevenítés, vidámítás, *animatio*, *excitatio*.
Beleg, der, bizonyság, tanúbizonyság, (írásban); *testimonium*.
Belegen, *a.* kirakni, megborítni, (deszkával, kővel); *tegĕre*, *sternĕre*, *vestire*, *inducĕre*. 2. megrakni, (a' várost katonákkal); *implere*, *explere*. 3. megbizonyítni, (írással a' számadást); *probare*. 4. mit Strafe, megbüntetni; *mulctare*: mit Abgaben, rávetni az adót; *imponĕre*. 5. mit einem Nahmen, nevet adni neki, elnevezni; *nomen imponĕre*.
Belegung, die, kirakás, megborítás; *obductio*. 2. megbizonyítás; *probatio*.
Belehren, *a.* megtanítni, tanítni, oktatni; *edocere*, *instruĕre*: sich belehren lassen, felvenni a' tanítást, v. oktatást, megtanúlni mástól valamit, felvenni az eligazítást; *audire edocentem*. 2. inteni, jóra inteni; *monere*. 3. tanátsot adni; *consulĕre*.
Belehrung, die, tanítás, oktatás, intés, tanátsadás, *instructio*, *monitum*, *consilium*.
Beleibt, testes, vaskos; *corpulentus*.
Beleidigen, *a.* megsérteni, sérteni; *offendĕre*, *laedĕre*.
Beleidigung, die, megsértés, megbántás; *offensio*, *laesio*.
Belesen, olvasott, sokat olvasott; *literatus*, *multae lectionis*.
Beleuchten, *a.* megvilágosítni; *illustrare*.
Belfern, *a.* tsabolni; *gannire*.
Belieben, *a.* akarni, tetszeni; *velle*: belieben Sie, tessék; *placeat*.
Belieben, das, tetszés; *lubitus*, *voluntas*: nach Belieben, a' mint tetszik, tetszése szerént; *pro lubitu*: Belieben an etwas haben, od. finden, gyönyörűséget, v. kedvet találni valamiben; *placere*, *amare*.
Beliebig, tetsző, kedve szerént való; *commodus*, *gratus*: wie es dir beliebig ist, a' mint néked tetszik; *uti placet*.
Beliebt, tetsző, kedve szerént való, kedves, kellemetes, (ember); *carus*.
Belisten, *a.* rászedni; *decipĕre*.
Belle, die, fejér nyárfa; *populus alba*.
Bellen, *a.* ugatni; *latrare*.
Bellen, das, ugatás; *latratus*.
Beloben, *a.* dítsérni; *laudare*.
Belobt, dítséretes; *laudabilis*.
Belobung, die, megdítsérés; *laudatio*.
Belohnen, *a.* megjutalmaztatni; *remunerari*.
Belohner, der, megjutalmaztató; *remunerator*.
Belohnung, die, megjutalmaztatás, jutalom; *remuneratio*, *merces*, *praemium*.
Belustigen, *a.* einen, múlattatni valakit; *delectare*, *oblectare*. 2. sich, múlatni; *delectari*.
Belustigend, múlattságos; *exhilarans*, *jucundus*.
Belustigung, die, múlattság; *delectatio*, *exhilaratio*.
Belzen, *a.* óltani, (fát); *inserĕre*.
Bemächtigen, sich einer Sache, einer

Festung, ꝛc. elfoglalni, magáévá tenni; *potiri, occupare*: sich einer Person bemächtigen, elfogni valakit; *capĕre.*

Bemächtigung, die, elfoglalás; *occupatio.*

Bemahlen, *a.* béfesteni; *pingĕre.*

Bemähnt, serényes; *jubatus.*

Bemakeln, *a.* bémotskolni; *maculare.*

Bemannen, ein Schiff, megrakni, (katonákkal); *armare.*

Bemänteln, *a.* palástolni; *celare.*

Bemauern, *a.* kőfallal békeríteni; *cingĕre muro.*

Bemeistern, sich, *l.* Bemächtigen.

Bemeldet, a' feljebb említett; *commemoratus, praefatus.*

Bemerken, *a.* észrevenni; *observare, animadvertĕre.* 2. megjegyezni, (szóval, v. jellel); *notare.*

Bemerkbar, észrevehető; *notabilis.*

Bemerkenswerth, megjegyzésre méltó; *notatu dignus.*

Bemerkung, die, észrevétel, megjegyzés; *animadversio, observatio, notatio.*

Bemittelt, vagyonos, jószágos, birtokos; *possidens, opulentior.*

Bemoost, od. Bemos't, mohos; *musco obductus.*

Bemühen, *a.* fárasztani, (valakit, valamit); *negotium, molestiam cui facessĕre.* 2. sich, fáradni, igyekezni, iparkodni; *studere, operam dare.*

Bemüht seyn, *l.* Bemühen.

Bemühung, die, fáradozás, igyekezet; *labor, opera.*

Bemüssigen, *a.* kénszeríteni; *cogĕre*: ich sehe mich bemüssiget, kéntelenítttetem, kéntelen vagyok; *cogor.*

Benachbart, szomszéd; *vicinus, finitimus.*

Benachrichtigen, *a.* jemanden von etwas, hirűl adni, (valamit valakinek), tudósítni, (valakit valamiről); *certiorem facĕre, significare, nunciare.*

Benachrichtigung, die, hirűladás, tudósítás; *nunciatio, significatio.*

Benagen, *a.* rágni; *arrodĕre.*

Benähen, *a.* rávarni; *praetexĕre, subsuĕre.*

Benahmen, *a.* elnevezni; *nomen dare.*

Benamsen, *l.* Benahmen.

Benannt, von Benennen, nevezett; *supra v. infra dictus.*

Benebeln, *a.* meghomályosítni; *obnubilare.* 2. sich, megittasodni; *caput tentare, mentem turbare (potu).*

Benediktiner, der, Sz. Benedek szerzetbéli barát; *ordinis S. Benedicti.*

Benehmen, *a. ir.* einem etwas, elvenni, (valakitől valamit), megfosztani, (valamitől); *demĕre, adimĕre, tollĕre.* 2. eloszlatni, (valakinek kétségeskedését, bánatját); *levare metu, cura, dolore.* 3. sich, viselni magát, (jól, v. roszsszúl); *se gerĕre.*

Beneiden, *a.* etwas, irígyleni; *invidere.* 2. jemanden, irigykedni valakire; *invidere cui.*

Beneider, der, irígy; *invidus.*

Beneidung, die, irígylés; *invidia.*

Benennen, *a. ir.* elnevezni, (valamit, v. valakit), nevet adni neki; *nomen dare.* 2. megnevezni; *nominare, diem destinare.* 3. kinevezni, (hívatalra); *constituĕre.*

Benennung, die, elnevezés; *denominatio.* 2. kinevezés, (hívatalra); *constitutio.* 3. név, nevezet; *nomen.*

Benetzen, *a.* megnedvesítni; *rigare.* 2. mit Thränen, áztatni; *perfundĕre.*

Benetzung, die, megnedvesítés, áztatás; *perfusio, irrigatio.*

Benöthigen, *a.* kénszerítni; *cogĕre.* 2. *n.* ich bin Geldes benöthigt, szükségem van pénzre; *indigeo, egeo pecunia.*

Benutzen, Benützen, *a.* hasznát venni, hasznonra fordítni, használni, élni vele, (a' maga hasznára); *uti, usui adplicare.*

Benutzung, die, haszonvétel; *usus.*

Beobachten, *a.* etwas, figyelmezni, (valamire), vizsgálni, (valamit); *considerare, observare, notare*: st. wahrnehmen, észrevenni; *animadvertĕre.* 2. szeme előtt tartani, figyelmezni reá; *prae oculis habere.*

Beobachter, der, figyelmező, vizsgálódó, észrevevő; *observator.*

Beobachtung, die, vizsgálódás, észrevétel; *observatio, animadversio.*

Beordern, *a* einen wohin, rendelni, (valakit valahova); *jubere.*

Bepacken, *a* etwas, megrakni, megterhelni; *onerare.*

Bepflanzen, *a,* béültetni; *conserĕre.*

Bepflastern, *a.* flastrommal béraggatni; *emplastris tegĕre.* 2. den Weg, kirakni, (kővel); *sternĕre.*

Bepissen, *a.* megpeselni; *commingĕre.*
Bequem, alkalmatos, jó, helyes; *aptus, facilis, idoneus.* 2. könnyűségkereső; *commodus*: *adv.* helyesen; *apte.*
Bequemen, sich, alkalmaztatni magát, szabni magát, (valamihez); *commodare se.*
Bequemlich, mindenben a' könnyebbséget szerető; *commodus.*
Bequemlichkeit, die, könnyűségkeresés, kedvére élés; *commoditas, pigritia.* 2. könnyebbség, alkalmatosság; *opportunitas.*
Bequemung, die, magaalkalmaztatás; *accomodatio.*
Berasen, *a.* hantal, v. gyeppel kirakni; *cespite tegĕre.* 2. *n.* s. bégyepesedni; *cespite obduci.*
Berathen, *a. ir.* gondoskodni felőle; *consulĕre cui.* 2. sich, gondoskodni maga felől; *prospicĕre sibi.*
Berathschlagen, *n.* tanátskozni: sich mit jemanden, tanátskozni valakivel; *consultare, deliberare.*
Berathschlagung, die, tanátskozás; *deliberatio.*
Berauben, *a.* kirabolni; *expilare.* 2. jemanden, megfosztani; *spoliare.*
Berauber, der, kirabló, fosztó; *spoliator.*
Beraubung, die, kirablás, fosztás; *spoliatio.*
Berauschen, *a.* megitatni, (a' részegségig); *inebriare.* 2. sich, megittasodni; *inebriari.*
Berauscht, ittas, ittasan; *inebriatus.*
Berauschung, die, megittasodás; *crapula.*
Berechnen, *a.* felvetni, öszveszámlálni; *computare*: sich mit jemanden, számot vetni valakivel; *rationem inire cum aliquo.*
Berechnung, die, felvetés, öszvevetés, öszveszámlálás; *computatio.*
Berechtigen, *a.* jemanden zu etwas, just v. hatalmat adni, (valakinek valamire); *jus, potestatem, auctoritatem dare.*
Berechtigt seyn, adatott jussának v. hatalmának lenni valamire; *jus v. auctoritatem habere.*
Bereden, *a.* rávenni, rábeszéllni, (valakit valamire); *persvadere.* 2. einen bereden, megszóllani, roszszúl szóllani felőle; *infamare.* 3. sich mit jemanden, beszéllgetni valakivel, (valami dolog felől); *colloqui, agĕre.*
Beredt, beszédes, ékesenszólló; *copiosus, facundus, eloquens, disertus.*
Beredsamkeit, die, ékesenszóllás; *eloquentia, facundia.*
Beredung, die, rábeszéllés; *persvasio.*
Bereichern, *a.* meggazdagítni; *ditare, locupletare*: sich, meggazdagodni; *ditescĕre, rem facĕre.*
Bereicherung, die, meggazdagítás; *locupletatio.* 2. meggazdagodás; *comparatio divitiarum.*
Bereifen, *a.* dérrel, v. hóharmattal bélepni; *pruina obducĕre*: bereift, deres, hóharmatos, dérrel bélepett; *pruina obductus.*
Bereisen, béútazni, béjárni, *percurrĕre*, *peragrare.*
Bereisung, die, béútazás, béjárás; *peragratio.*
Bereit, kész; *paratus, accinctus, promptus.*
Bereiten, *a.* készítni, elkészítni; *parare, praeparare.* 2. sich, elkészülni; *se praeparare.*
Bereits, st. schon, már; *jam.*
Bereitschaft, in Bereitschaft seyn, od. stehen, készen lenni, v. állani; *in promtu v. ad manum esse.*
Bereitwillig, kész, hajlandó; *promptus, paratus, facilis*: *adv.* örömest, kész szívvel; *animo parato, libenter.*
Bereitwilligkeit, die, készség; *alacritas.*
Berennen, eine Stadt, körűlfogni, körűlvenni valamelly várost; *oppugnare.*
Bereuen, *a.* megbánni; *poenitere.*
Bereuten, *a. ir.* lóhátonn eljárni, v. öszvejárni, (a' szántóföldet, rétet); *obire equo.* 2. nyereg alá tanítni, v. szoktatni; *ephippio subigĕre.*
Bereuter, der, lovagló mester; *equitandi magister, equorum domitor.* 2. Forstbereiter, erdőkerűlő; *obequitator.*
Bereuung, die, megbánás; *poenitentia.*
Berg, der, hegy; *mons.* Berg ab, lefelé a' hegyről; *deorsum.* Berg an, hegynek, felfelé a' hegyre; *sursum.* Die Haare stehen zu Berge, a' hajam szála is feláll belé; *capilli horrent.* Er ist über alle Berge, hegyen völgyön túl jár; *aufugit.* Die Och-

sen stehen am Berge, felakadt, se té se tova nem mehet; *aqua haeret*: mit etwas hinter dem Berge halten, titkolózni, titkon v. alattomban tsinálni valamit; *mentem suam dissimulare.*
Bergab, Bergunter, *l.* Berg.
Bergamotte, die, pergamen körtvély; *pirum falernum.*
Bergamt, das, bányásztisztség; *officium montanisticum.*
Bergarbeit, die, bányászmunka; *opus metallicum.*
Bergarbeiter, der, bányász; *operarius metallicus.*
Bergart, die, bányászna; *minera.*
Bergauf, hegynek; *sursum.*
Bergbau, der, *s. pl.* bányászság; *opus metallicum*, *v. fodinae.*
Bergbaukunst, die, bányászmesterség; *ars rei metallicae.*
Bergbeamter, der, bányásztiszt; *officialis metallicus.*
Bergen, *a. ir. Imp.* ich berge, du birgst, er birgt: *Imp.* ich barg: *Perf.* ich habe geborgen, megmenteni; *servare*, *conservare.* 2. elrejteni, eltitkolni; *celare*, *dissimulare*, *tacere.*
Bergfall, der, hegyomlás; *labes montis.*
Bergfestung, die, hegyen épült erősség, vár; *castellum montanum*, *arx montana*, *citadella.*
Bergfett, das, fadgyú, kátrány, dohot; *Bitumen sebum.*
Bergfreyheit, die, bányászi szabadság, bányászvárosi juss; *immunitas metallica.*
Berggrün, das, zöldrézmész, hegyizöld; *Ochra cupri viridis.*
Berghuhn, das, hegyi fajd; *Tetrao.*
Bergig, hegyes, hegyesvölgyes; *montosus*, *montanus.*
Bergknappe, der, bányász, (legény); *metallicus.*
Bergkrystall, der, kristály; *crystallus montana.*
Bergmann, der, bányász; *metallicus*, *metalli fossor.*
Bergmeister, der, bányászmester; *praefectus metallicus.*
Bergöl, Steinöl, das, kőolaj; *Petroleum.*
Bergordnung, die, bányarendtartás; *lex metallica.*
Bergpumpe, die, bányaszivárvány; *antlia metallica.*
Bergrath, der, bányász Tanátsos; *consiliarius montanisticus.*
Bergroth, das, fattyúaranymáz; *arsenicum rubrum.*
Bergrücken, der, hegyhát; *jugum montis.*
Bergsalz, Steinsalz, das, kősó; *sal fossilis.*
Bergschnepfe, der, erdei snef, szalonka; *Scolopax rusticola.*
Bergspitze, die, hegytető; *jugum.*
Bergstadt, die, hegyen épült város; *urbs montana.* 2. bányaváros; *civitas montanistica.*
Bergunter, lefelé a' hegyről; *deorsum.*
Bergwerk, das, *pl.* Bergwerke, bánya, értzbánya; *fodina.*
Bericht, der, előadás; *narratio.* 2. híradás, jelentés; *nuntium*, *indicium.* 3. Bericht abstatten, ertheilen, hírül adni; *nuntiare.*
Berichten, *a.* előadni; *proponĕre.* 2. hírül adni, jelenteni, tudtára adni; *nuntiare*, *indicare*, *certiorem facĕre.* 3. eligazítni, megtanítni valakit, (valamire); *docere*, *edocere.*
Berichtigen, *a.* megjobbítni, megigazítni; *emendare*, *corrigĕre.* 2. rendbeszedni, (a' számadást); *expedire.* 3. elvégezni, végbevinni, végrehajtani; *absolvĕre*, *finire.* 4. lefizetni, (az adósságot); *solvĕre.*
Berichtigung, die, megjobbítás, megigazgatás; *emendatio*, *correctio.* 2. lefizetés; *solutio.*
Beritten, lovas; *equo instructus.*
Bernhard, *n. pr.* Bernát; *Bernhardus.*
Bernstein, der, borostyánkő; *Succinum electricum.*
Berschling, der, Bersch, sigér, sűgér; *perca fluviatilis.*
Bersten, *a. ir.* megrepedni, elhasadni; *rimas agĕre*, *findi.* 2. megpukkadni, megszakadni; *rumpi*, *disrumpi.*
Bertram, das, szelíd tárkony; *Artemisia Dracunculus.*
Berüchtigt, roszsz hírű, híres, (roszsz értelemben); *malae famae*, *famosus.*
Beruf, der, *s. pl.* meghívás, (hívatalra); *invitatio.* 2. hajlandóság, természeti elrendelés, (valamire); *indoles*, *vocatio.* 3. kötelesség, hívatal; *officium*, *munus.*
Berufen, *a.* hívni, meghívni; *invitare*, *munus offerre.* 2. öszvegyűjteni, (tanátskozás végett); *convocare.*

3. sich auf etwas (jemanden) berufen, valamire v. valakire útalni, v. útolni; *provocare ad.*
Berufung, die, meghívás; *vocatio.*
Beruhen, *n.* nyúgodni, megnyúgodni, (valamin); *quiescĕre, acquiescĕre.* 2. állani, lenni, helyheztetve lenni; *consistĕre, niti, positum esse.*
Beruhigen, *a.* letsendesítni, megnyúgtatni; *placare, sedare, tranquillum reddĕre.* 2. sich, letsendesedni, vígasztalni magát; *conquiescĕre, consolari.*
Beruhigung, die, letsendesítés, megnyugtatás, megnyugvás, vígasztalás; *placatio, tranquilitas, lenimen.*
Berühmen, sich einer Sache, mit einer Sache, ditsekedni, (valamivel); *gloriari, jactare se.*
Berühmt, híres, nevezetes; *clarus, celeber, inclytus.*
Berühren, *a.* illetni, hozzáérni; *palpare, tangĕre, contrectare, attingĕre.*
Berührung, die, illetés, hozzáérés; *tactus, contactus.*
Beryll, der, berill, (drágakő); *beryllus.*
Besalben, *a.* kenni, (drága kenettel); *ungĕre, inungĕre.*
Besänftigen, *a.* megengesztelni; *placare.*
Besänftigung, die, megengesztelés; *placatio.*
Besatzung, die, őrizet, őrzősereg; *praesidium.*
Besaufen, sich, meginni magát, megrészegedni; *inebriari.*
Beschädigen, *a.* megsérteni, megrongálni; *laedĕre.*
Beschaffen, *part.* lévő; *existens.* 2. illyen, ollyan; *comparatus*: wie beschaffen, millyen? *qualis?*
Beschaffenheit, die, minémüség, mivólt; *conditio, status.* 2. st. Eigenschaft, tulajdonság, állapot; *proprietas, natura.*
Beschäftigen, *a.* jemanden, foglalatoskodtatni, (valakit); *occupare, negotium facessĕre.* 2. sich, foglalatoskodni; *occupari, versari in re.*
Beschäftigt seyn, foglalatosságának lenni; *occupatus esse.*
Beschäftigung, die, foglalatosság; *occupatio, negotium.*
Beschämen, *a.* megszégyenítni; *pudore afficĕre.*
Beschatten, *a.* beárnyékozni, árnyékával béfedni; *obumbrare.*
Beschauen, *a.* megnézni, megnézegetni, megvizsgálni; *contemplari.*
Beschauer, der, megnéző; *inspector.*
Beschauung, die, megnézés; *inspectio.*
Bescheid, der, felelet; *responsum.* 2. vegezés, ítélettétel; *sententia.* 3. útasítás, tanítás, oktatás; Bescheid wissen, tudni valamit, jártasnak lenni valamiben; *rem callere, intelligĕre.*
Bescheiden, kirendelni, szabni, kiszabni, adni, tulajdonítni; *destinare, assignare, dare.* 2. rendelni; *jubere.* 3. inteni, tanítni; *docere.* 4. sich einer Sache, megengedni, ráhagyni; *concedĕre, cedĕre argumentis.*
Bescheiden, maga mérséklő; *moderatus.* 2. szemérmes, érdemeivel nem kérkedő; *pudens.* 3. emberséges, emberséges magaviseletű; *modestus*: *adv.* magamérsékelve, szemérmesen; *moderate, verecunde.*
Bescheidenheit, die, magamérséklés, szemérmesség; *modestia, verecundia.*
Bescheinen, *a.* megvilágosítni, (mint a' nap a' főldet), rásütni; *collustrare.*
Bescheinigen, *a.* megbizonyítni, bizonyítni, (magáról adott bizonyságírás által); *testari, (quietare).* 2. palástolni, eltakarni; *tegĕre, excusare.*
Bescheinigung, die, bizonyítás, palástolás; *testimonium, excusatio.*
Bescheinung die, megvilágosítás, rásütés; *collustratio.*
Beschenken, *a.* megjándékozni; *donare.*
Bescheren, *a. ir.* megnyirni; *tondere, putare (arborem).*
Bescheren, *a.* adni, ajándékozni; *largiri, donare, dare.* 2. szánni, (valakinek); *destinare.*
Bescherung, die, ajándék, adomány; *donum.*
Beschießen, *a.* eine Stadt, vívni, lőni, ágyúzni, (a' várost); *quatĕre v. infestare tormentis.*
Beschießung, die, vívás, ágyúzás; *oppugnatio.*
Beschiffen, *a.* das Meer, hajókázni, (rajta); *navigare mare.*
Beschilft, kakás, kákával benőtt; *arundinosus.*
Beschimpfen, *a.* gyalázni; *ignominia adficĕre, maledicĕre.*
Beschimpfung, die, gyalázás; *ignominia.*

Beschirmen, *a.* oltalmazni, fedezni; *tueri*, *tegĕre*.

Beschirmung, die, oltalmazás; *tutela*.

Beschlag, der, letartóztatás; *retentio*, *occupatio*: etwas in Beschlag nehmen, einen Beschlag auf etwas legen, letartóztatni valamit; *retinere*. 2. fogság; *detentio*. 3. lakatos munka, rézmives munka, (valamire, ajtóra, almáriomra); *lamina*, *ferramentum*.

Beschläge, das, *l.* Beschlag. 2. lópatkó; *solea*.

Beschlagen, *a.* verni, ráverni, felszegezni, (az ajtóra a' sarkakat, a' kerékre a' vasat); *firmare*, *munire*, *tegĕre*. 2. négy szegletre kifaragni, (fát); *exasciare*. 3. mit Arrest, letartóztatni, (valamit); *detinere*. 4. *n.* f. béhomályosodni, bépárázódni, (mint az ablak), megpenészedni; *obduci*.

Beschlagen, bévont, béborított, (vaspléhvel, posztóval, gyóltsal); *incrustatus*, *laminatus*, *ferratus*, *vestitus*. 2. megszegezett, megerősíttetett; *firmatus*. 3. megpatkolt; *soleatus*. 4. penészes, megpenészesedett; *muco obductus*. 5. sokat látott, hallott, tapasztalt; *peritus*, *expertus*.

Beschleunigen, *a.* siettetni; *maturare*, *accelerare*.

Beschließen, *a.* bézárni; *claudĕre*. 2. bézárni, bérekeszteni, béfejezni, végezni, (a' beszédet, prédikátziót); *finire*, *concludĕre*, *absolvĕre*. 3. feltenni, elvégezni, v. meghatározni, (magában valamit); *decernĕre*, *constituĕre*, *consilium capĕre*.

Beschließer, der, kultsár; *promus*.

Beschluß, der, bérekesztés, béfejezés, végezet, vég; *conclusio*, *decretum*, *epilogus*, *clausula*. 2. feltétel, meghatározás, elvégezés magában; *consilium*, *decretum*.

Beschmauchen, *a.* béfüstölni; *fumo implere*, *foedare*.

Beschmieren, *a.* békenni, bémázolni, (kenyeret vajjal; fát, képet festékkel); *illinĕre*, *inungĕre*. 2. elkeverni, elmotskolni, bemotskolni; *inquinare*

Beschmutzen, *a.* elmotskolni, elkeverni, eltsúnyítni; *inquinare*.

Beschmutzt, motskos, elmotskolódott; *sordidus*, *inquinatus*.

Beschneiden, *a. ir.* die Flügel, elmetszeni, (a' madár szárnyát); *praesecare*: den Wein, megmetszeni, (a' szőlőt), den Baum, megnyesni, (a' fát); *putare*, *amputare*: ein Buch, körülvágni, (a' könyvet), einen Knaben, bey den Juden, Türken, ꝛc. környűlmetszeni, környűlmetélni; *circumcidĕre*. 2. einem etwas, elvenni, valakitől valamit; *eripĕre*.

Beschneider, der, szőlőmetsző; *putator*.

Beschneidmesser, das, metszőkés; *falx arboraria*.

Beschneyen, *a.* hóval bélepni; *tegĕre* v. *obducĕre nive*.

Beschönen, *a.* szépítni, simítni; *speciem praetendĕre*, *excusare*.

Beschönigen, *l.* Beschönen.

Beschränken, *a.* határok közé szorítni; *finibus includĕre*, *v. circumscribĕre*.

Beschränkung, die, határok közé szorítás; *definitio*, *circumscriptio*.

Beschreiben, *a. ir.* teleírni, béírni; *complere chartam literis*. 2. leírni, előadni, lefesteni, (írással, v. szóval); *exprimĕre*, *v. depingĕre verbis*, *exponĕre*, *enarrare*. 3. leírni, meghatározni; *circumscribĕre*.

Beschreiber, der, leíró, előadó; *descriptor*, *enarrator*.

Beschreibung, die, leírás, előadás, lefestés, (szóval); *descriptio*, *enarratio*, *expositio*.

Beschuhen, *a.* lábbelit vonni rá, felsaruzni; *calceare*. 2. beschuhen lassen, fejeltetni; *calceari curare*.

Beschuldigen, *a.* jemanden einer Sache, vádolni, (valakit valamivel); *accusare*.

Beschuldiger, der, vádoló; *accusator*.

Beschuldigung, die, vádolás, vád; *accusatio*.

Beschütten, *a.* meghordani, feltölteni, (földdel); *aggerare*, *circumaggerare*, *cumulare* 2. megönteni, leönteni, (valamit); *maculare*, *profundĕre*.

Beschützen, *a.* óltalmazni, védelmezni; *tueri*, *protegĕre*.

Beschützer, der, óltalmazó; *protector*, *defensor*.

Beschützung, die, óltalmazás; *protectio*, *defensio*.

Beschwärzen, *a.* béfeketítni; *denigrare*. 2. elszennyezni; *foedare*, *maculare*.

Beschwerde, die, tereh, panasz, nehézség; *onus*, *-neris*, n. *querela*, *querimonia*.

Beschweren, *a.* terhelni; *grave onerare*, 2. sich, panaszkodni, panaszt tenni; *queri*, *conqueri*.

Beschwerlich, terhes, bajos, nehéz; *molestus*, *gravis*.

Beschwerlichkeit, die, tereh, baj, nyomorúság, viszontagság; *molestia*, *incommodum*.

Beschwören, *a ir.* ráesküdni, megesküdni rá, eküvéssel erősítni; *adjurare, jurejurando confirmare*. 2. esküvéssel kénszerítni, (valamire, mint a' babonázók a' lelkeket, az ördögöt); *incantare*, *fascinare*. 3. igen kérni, kénszerítni, mindenre kérni, menyre földre kérni; *obtestari*.

Beschwörung, die, ráesküvés; *confirmatio per jusjurandum*. 2. esküvéssel való kénszerítés; *incantatio*, *exorcismus*.

Beseelen, *a.* lelkesítni; *animare*.

Beseelt, lelkesített, lelkesíttetett; *animatus*, *excitatus*.

Besehen, *a.ir.* megnézni, megnézegetni; *contemplari*, *oculis subjicère v. percurrère*.

Besehung, die, nézegetés; *inspectio*.

Besen, der, seprű; *scopae*.

Besessener, ein, ördöngös; *daemone captus*.

Besetzen, *a.ir.* megrakni, (az asztalt ételekkel, a' várost őrízettel); *instruère (mensam)*, *implere (urbem)*. 2. megrakni, beűltetni, (a' kertet fákkal, virágokkal); *conserère*. 3. ein Amt, elfoglalni; *occupare*, *praeficère*. 4. ein Kleid mit Treffen, ꝛc. megborítni, (paszamántal); *tegère*.

Besetzt, *part.* megrakott, beűltetett; *instructus*, *circumdatus*, *consitus*. 2. elfoglalt, elfoglalva; *occupatus*.

Besetzung, die, beűltetés; *consitura*. 2. elfoglalás; *occupatio*.

Besichtigen, *a.* megnézegetni; *explorare*.

Besiegen, *a.* meggyőzni; *vincère*.

Besieger, der, győző, győzödelmes; *victor*.

Besiegung, die, meggyőzés; *superatio*.

Besinnen, sich, *rec. ir.* emlékezni, (reá), v. (róla); *meminisse*, *recordari*, *reminisci*. 2. eszmélni, gondolkozni, magához térni, eszére jőnni; *ad se redire*, *se colligère*. 4. valamire határozni magát; *statuère*, *constituère*, *consilium capère*.

Besinnung, die, emlékezés; *recordatio*. 2. eszmélés, gondolkozás; *meditatio*. 3. magameghatározás; *deliberatio*.

Besippt, atyafiságos; *cognatus*.

Besitz, der, birás, birtok; *possessio*: in Besitz nehmen, elfoglalni; *occupare*.

Besitzen, *a. ir. Imp.* ich besaß; *Perf.* ich habe besessen, bírni, (valamit); *possidere*, *tenere*. 2. lenni, valamijének, bírni valamivel; *praeditus esse*.

Besitzer, der, birtokos; *possessor*.

Besitznehmung, die, elfoglalás; *occupatio*.

Besitzung, die, birás; *possessio*.

Besoffen, részeg, részegen; *ebrius*, *temulentus*.

Besohlen, *a.* megtalpalni; *soleare*.

Besolden, einen, fizetést adni, (valakinek), fizetni, (valakit); *mercedem v. stipendium dare*, *alère quem*.

Besoldung, die, fizetés, zsóld; *merces*, *-cedis*, f. *stipendium*.

Besonder, od. **Besonderer**, különös, kiváltképpenvaló; *singularis*.

Besonders, különösen, kiváltképpen; *imprimis*, *praecipue*.

Besonnen, maga meggondoló; *prudens*, *cautus*, *attentus*.

Besonnenheit, die, magameggondolás, okosságra figyelmezés; *cautio*, *cura*, *prudentia*.

Besorgen, etwas, *a.* od. besorgt seyn für etwas, gondját viselni, (valaminek), gondoskodni, (valami felől), gondot viselni, (valamire); *curare*. 2. tartani tőle, félni; *vereri*, *timere*: besorgt seyn, um Jemanden, od. wegen einer Sache, nyughatatlanságban lenni, nyughatatlankodni, (valaki miatt, v. valamin); *timere*, *sollicitum esse*.

Besorglich, félelmes, félthető; *timendus*, *metuendus*.

Besorgniß, die, gondoskodás, gondviselés; *cura*, *curatio*. 2. tartás, (valamitől), félelem, *timor*, *metus*.

Besorgt, *l.* Besorgen.

Besorgung, die, *l.* Besorgniß.

Bespannen, *a.* einen Wagen, mit Pferden, od. mit Ochsen bespannen, lovakat, v. ökröket fogni a' szekérbe, kotsiba; *jungère currui equos*.

Beſpicken, *a.* megspékelni; *lardo instruĕre.*

Beſprechen, *rec. ir.* ſich mit Jemanden, beszéllgetni, (valakivel valami felől, v. eránt); *colloqui.*

Beſprengen, *a.* béhinteni, béfetskendezni; *adspergĕre*, *irrorare.*

Beſpritzen, *a.* béfetskendezni; *conspergĕre.*

Beſſer, jobb; *melior*, *praestantior*: *adv.* jobban; *melius*, *praestantius.*

Beſſern, **Verbeſſern**, *a.* jobbítni, javítni, megjobbítni; *emendare*, *corrigĕre.* 2. ſich, jobbúlni, megjobbúlni; *mutari*, *emendari*, *corrigi.*

Beſſerung, die, jobbúlás, megjobbúlás; *correctio*, *emandatio.* 2. jobbúlás, (a' betegség után); *refectio.*

Beſtand, der, allandósság, tartósság; *constantia, diuturnitas*: es hat keinen Beſtand, nem állandó, nem tartós; *non est diuturnum*, *caret diuturnitate*: megegyezve; *congrue.* 2. maradék, megmaradt summa, v. pénz; *residuum.* 4. kibérlelés, kiárendálás; *conductio*: in Beſtand nehmen, bérbe kivenni, v. kifogadni, kibérlelni; *conducĕre.*

Beſtandgut, das, árendás jószág; *bonum conductum.*

Beſtander, der, árendás; *publicanus.* 2. bérlelő; *conductor.* 3. béres lakó, bérben lakó; *redemtor.*

Beſtändig, állhatatos; *constans*, *firmus.* 2. tartós, szűntelenvaló, szűntelentartó; *stabilis*, *perpetuus*: *adv.* szüntelen, állhatatosan; *constanter*, *perpetuo*, *semper.*

Beſtändigkeit, die, állhatatosság; *constantia.* 2. állandósság, tartósság; *firmitas*, *stabilitas.*

Beſtandtheile, *pl.* tevőrészek, alkató részek, (a' mellyekből valami áll); *elementa.*

Beſtärken, *a.* megerősítni, (valakit vélekedéseibe); *firmare*, *confirmare.*

Beſtärkung, die, megerősítés; *confirmatio.*

Beſtätigen, *a.* mutatni, bizonyítni; *confirmare.* 2 ráhagyni, bizonyítni, állitni; *ratum habere*, *firmare.* 3. ſich, bébizonyosodni, bétellyesedni; *in effectum ire*, *v. deduci.*

Beſtätiger, der, erősítő, bizonyító; *confirmator.*

Beſtätigung, die, megerősítés; *confirmatio.* 2. ráhagyás, bizonyítás; *affirmatio.*

Beſtatten, zur Erde, *a.* eltemetni; *humare*, *terrae mandare.*

Beſtattung, die, eltemetés; *inhumatio.*

Beſtauben, *n.* ſ. béporosodni; *pulvere conspergi.*

Beſte, der, die, das, legjobb, igen jó, felette jó; *optimus*, *praestantissimus*, *excellens.* 2. das Beſte, vagyon, jószág; *bona*: nicht viel zum Beſten haben, kevéssel birni; *inopem esse, versari in re tenui.* Jemanden zum Beſten haben, valakiből tréfát, v. tsúfot űzni; *illudĕre*, *deridere.* 3. das Beſte, java, boldogsága, (valakinek); *bonum*, *felicitas*: ich ſuche dein Beſtes, én a' te javadat akarom; *tuae felicitati studeo.* 4. mein Beſter! meine Beſte! Kedvesem! Kedves Barátom! Édes Lelkem! *amice charissime!*

Beſtechen, *a. ir.* mit Geld, megvesztegetni, (pénzel); *corrumpĕre.*

Beſtecher, der, megvesztegető; *corruptor.*

Beſtechlich, megvesztegethető; *qui corrumpi potest.*

Beſtechung, die, megvesztegetés; *corruptio.*

Beſteck, das, tokhüvely; *theca*, *capsula*, *involucrum.*

Beſtecken, *a.* beűltetni, (főképpen dugdosva, borsóval, babbal); *inserĕre*, *conserĕre.* 2. die Erbſen, megkarózni, (a' borsót); *statuminare.*

Beſteckung, die, beűltetés; *consitio.* 2. megkarózás; *palatio.*

Beſtehen, *n. ir.* ſ. megállani; *consistĕre*: beſtehen bleiben, beleszakadni, (a' beszédbe); *haerere.* 2. megaludni, (mint a' téj, vér, kotsonya), v. megfagyni, (mint a' vaj, viz); *coagulari.* 3. kiállani, előállani, (valamivel); *persistĕre*, *constare.* 4. megmaradni, állandónak lenni; *perpetuum, firmum esse.* 5. beſtehen auf etwas, megállani, (valami mellett), el nem állani, (valamitől); *persistĕre*, *perseverare.* 6. lenni, meglenni; *existĕre.* 7. *n.* állani, lenni, valamiben, valamiből; *consistĕre.*

Beſtehlen, *a. ir.* meglopni, (valakit); *compilare*, *expilare.*

Beſtehler, der, tolvaj, lopó; *compilator*, *fur.*

Besteigen, *a.* das Pferd, das Schiff, ꝛc. ráűlni, rámenni, belémenni; *conscendĕre, ingredi.*

Bestellen, *a.* rendelni, (valakit); *jubere, (sc. adesse).* 2. rendelést tenni, (valami dolog eránt), v. rendelni, (valamit); *dare faciendum, committĕre.* 3. véghezvinni: einen Brief bestellen, kezéhez adni a' levelet; *reddĕre, tradĕre.* 4. elrendelni, rendbeszedni, elintézni, (valamit); *constituĕre, ordinare.*

Bestellung, die, rendelés; *mandatum.* 2. véghezvitel; *curatio, cura.* 3. elrendelés, elintézés; *constitutio.* 4. előre rendeltt dolog v. munka; *commissio.*

Bestens, *adv.* legjobb módra, igen nagyon, különösen; *optime.*

Bestialisch, baromi; *belluinus, immanis*: *adv.* barom módra; *belluarum more.*

Bestie, die, barom, vad állat; *bestia.*

Bestimmen, etwas, *a.* meghatározni, (valamit); *constituĕre, praefinire.* 2. zu etwas, valamire szánni, elrendelni; *destinare*: sich zu etwas bestimmen, valamire határozni magát; *se determinare.*

Bestimmt, meghatározott; *determinatus, destinatus, ratus: adv.* meghatározva; *determinate.*

Bestimmtheit, die, meghatározottság; *diligentia, cura.*

Bestimmung, die, meghatározás, határozás, szándék; *definitio, destinatio.* 2. elrendeltetés, (valami végre); *sors, fatum.*

Bestmöglichst, a' legjobb módon; *quam optime.*

Bestocken, *n.* sich, *rec.* bokrodzani, bokrosodni, (mint a' gabona, v. élet); *fruticari.* 2. megszárasodni; *caulescĕre.*

Bestrafen, *a.* megbüntetni; *punire.*

Bestrafung, die, megbüntetés; *poena.*

Bestrahlen, *a.* súgáraival megsütni; *irradiare, collustrare.*

Bestreben, sich, *rec.* igyekezni; *niti, studere.*

Bestreben, das, igyekezés; *nisus, -us,* m.

Bestrebung, die, igyekezet; *nisus, -us,* m.

Bestreichen, *a. ir.* békenni, bémázolni; *illinĕre.* 2. érni, illetni, érdekelni; *attingĕre, percutĕre.*

Bestreichung, die, békenés, bémázolás; *illitus.* 2. hozzáérés, illetés; *contactus.*

Bestreiten, *a. ir.* megtámadni, (szóval); *oppugnare, impugnare.* 2. tagadni, vitatni; *negare, investigare.* 3. megbírni, meggyőzni, (a' munkát, költséget); *par esse cui, superare.*

Bestreuen, *a.* béhinteni; *conspergĕre, inspergĕre.*

Bestreuung, die, béhintés; *conspersio.*

Bestürmen, *a.* vívni, ostromlani; *oppugnare.*

Bestürmer, der, vívó, ostromló; *oppugnator.*

Bestürmung, die, vívás, ostromlás; *oppugnatio.*

Bestürzen, *a.* öszvezavarni, zűrzavarba hozni; *perturbare.*

Bestürzt, öszvezavarodott, megrettent; *attonitus, perturbatus.*

Bestürzung, die, öszvezavarodás, megrettenés; *perturbatio, perculsio.*

Besuch, der, látogatás; *officium, salutatio*: einen Besuch ablegen, abstatten, od. machen, meglátogatni valakit; *visĕre quem.* 2. Besuch der Messen, od. Jahrmärkte, járás, eljárás, (vásárokra); *accessus, frequentatio.*

Besuchen, *a.* látogatni, meglátogatni, megkeresni; *invisĕre.* 2. eljárni, (vásárokra); *venire, frequentare.*

Besudeln, *a.* elmotskolni, elkeverni; *inquinare, foedare.*

Besudelung, die, elmotskolás; *contaminatio, commaculatio.*

Betagen, *a.* napot határozni; *diem dicĕre.*

Betagt, idős, éltes, vén; *senex.*

Betasten, *a.* megtapintani; *contrectare*: oft betasten, megtapogatni; *palpare.*

Betastung, die, megtapintás; *contrectatio.*

Betäuben, *a.* megsiketítni, (mint az ágyú durranás egy kevés ideig); *obtundĕre, surdum reddĕre.* 2. elbódítni; *stupefacĕre.*

Betäubt, megsiketűlt; *surdus.* 2. elbódúlt; *obstupefactus.*

Betäubung, die, fülbédugúlás; *surditas.* 2. elbódúlás; *stupor.*

Beten, *l.* Bethen.
Bethauen, *a.* béharmatozni; *rore conspergĕre.*
Bethen, *n.* imádkozni, könyörögni; *precari.*
Betheuern, *a.* állítni, erősítni; *affirmare.*
Betheuerung, die, állítás, erősítés; *affirmatio.*
Bethaus, das, templom; *aedes, templum.*
Bethören, *a.* elbolondítni; *illudĕre.*
Bethörung, die, elbolondítás; *illusio.*
Bethstunde, die, könyörgés ideje; *hora precandi.*
Betiteln, *a.* tzímezni; *appellare, nominare*: betitelt, tzímzett, tzímezve; *inscriptus, inscriptio, titulus.* 2. nevezni, (tisztelettel), v. tisztelni; *honorifice appellare.*
Betitelung, die, tzímezés; *inscriptio.* 2. nevezés; *appellatio.*
Betracht, der, in Betracht ziehen, tekintetbe venni, tekinteni; *rationem habēre, considerare.*
Betrachten, *a.* vizsgálni, megviszgálni; *contemplari.* 2. tekinteni, nézni; *reputare, respicĕre.*
Beträchtlich, szembetűnő, nagy; *non contemnendus, magnus.*
Betrachtung, die, vizsgálás, megvizsgálás; *contemplatio.* 2. vizsgálódás, elmélkedés, gondolkozás, gondolat; *meditatio, cogitatio.* 3. tekintet; *respectus, ratio*: in Betrachtung ziehen, tekintetbe venni, tekinteni: *considerare, respicĕre*: in Betrachtung dessen, arra nézve; *ratione habita ejus.*
Betrachtungswerth, vizsgálásra méltó; *contemplatione dignus.*
Betrag, der, summa, öszveség; *summa.*
Betragen, *rec. ir.* sich, übel, od. wohl betragen, viselni magát, (jól, v. roszszúl, erköltsre nézve); *se gerĕre.* 2. *n.* tenni, menni, (egy summában), v. öszveséggel; *conficĕre, efficĕre.*
Betragen, das, magaviselet; *mores.*
Betrauern, *a.* gyászolni; *lugere.*
Betreff, in Betreff der Sache, a' mi a' dolgot illeti, a' dologra nézve; *quod rem adtinet.*
Betreffen, *a. ir.* rajta érni, rajta kapni; *deprehendĕre.* 2. érni; *accidĕre, contingĕre*: es hat ihn vieles Unglück betroffen, sok szerentsétlenség érte; *plura ei contigere infortunia.* 3. illetni, rátartozni; *spectare, attinere, pertinere*: betroffen, megzavarodott, megrettent; *confusus, perturbatus.*
Betreiben, *a. ir.* ráhajtani, (marhát, juhot a' rétre); *agĕre, pellĕre.* 2. folytatni, (pert), űzni, (mesterséget); *tractare, exercere.*
Betreibung, die, folytatás, űzés; *actio, tractatio.*
Betreten, *a. ir.* rámenni, járni, (rajta); *ingredi, inire, calcare.* 2. rajtakapni, rajtaérni; *deprehendĕre.* 4. *part.* betreten, megrettent; *confusus, perturbatus.*
Betretung, die, rámenetel; *contactus.* 2. rajtaérés, rajtakapás; *deprehensio.*
Betrieb, der, késztetés, indítás; *impulsus.*
Betriebsam, munkás, serény; *strenuus.*
Betriebsamkeit, die, munkásság, szorgalmatosság; *strenuitas.*
Betriegen, *a. ir.* Betrügen, megtsalni; *fallĕre, decipĕre.* 2. elámítni; *ludĕre.* 3. sich, megtsalatkozni, megtsalni magát; *falli, decipi.*
Betrieger, der, tsaló, tsalárd; *fallax.*
Betriegerey, die, tsalárdság; *fallacia.*
Betrinken, *a. ir.* le- v. megrészegítni; *inebriare.* 2. sich, megrészegedni; *inebriari.*
Betroffen, *l.* Betreffen.
Betrüben, *a.* felzavarni; *turbare, turbidum reddĕre.* 2. megszomorítni, búsítni; *dolore afficĕre, moestum reddĕre.* 3. sich, búsúlni, búslakodni; *dolere, dolore affici.*
Betrübniß, die, szomorúság, búslakodás; *dolor, moestitia.*
Betrübt, bús, szomorú; *moestus, tristis.*
Betrug, der, tsalárdság; *fallacia, fraus, dolus.* 2. megtsalatkozás; *deceptio.*
Betrügen, Betrüger, *l.* Betriegen.
Betrüglich, tsalárd, ámító, megtsaló; *dolosus, fraudulentus.*
Betrunken, részeg, részegen; *inebriatus, ebrius.*
Bett, das, *pl.* die Betten, ágy, nyoszolya, (fából, vasból); *lectus, sponda.* 2. ágy, ágybéli; *stragula*: das Bett machen, ágyat vetni; *lectum sternĕre, parare*: zu Bette gehen, od. sich zu Bette legen, lefeküdni; *decumbĕre*: das Bett hüthen müſ-

ſen, az ágyat őrízni, beteg lenni; *aegrotare.* 2. válúja, v. árka, (a' folyóviznek); *alveus.*
Bettchen, das, ágyatska; *lectulus.*
Bettdecke, die, ágyterítő, *lodix.*
Bette, das, *l.* Bett.
Bettel, der, kóldúlás; *mendicatio.* 2. tsekélység, alávalóság; *nugae.*
Bettelarm, talpig szegény, főldhöz ragadt szegény; *mendicus, egenus.*
Bettelbrod, das, kóldúskenyér; *mendici victus.*
Betteley, die, kóldúlás; *mendicatio.*
Betteln, kóldúlni; *mendicare.*
Bettelſtab, der, kóldúsbot; *mendicitas*: an den Bettelſtab kommen, od. gerathen, kóldúsbotra szorúlni, kóldúlásra jutni; *ad mendicitatem redigi.*
Bettelweib, das, kóldús aszszony; *mendica mulier.*
Betten, *n.* ágyat vetni; *lectum parare.*
Bettflaſche, die, ágymelegítő; *batillus cubicularius.*
Bettgeſtell, der, nyoszolya, ágy; *sponda.*
Bettgewand, das, ágybeli, ágy; *stragula.*
Bettlägerig, fekvőbeteg; *lecto affixus.*
Bettler, der, kóldús; *mendicus.*
Bettſack, der, párnazsák; *thecă culcitraria.*
Bettſtatt, die, nyoszolya, ágy; *sponda.*
Bettuch, das, alsólepedő; *linteum.*
Bettzieche, die, párnatok, vánkostok, dunyhatok; *indumentum.*
Beuge, die, görbeség; *curvatura, flexio*
Beugen, Biegen, *a. ir.* görbítni, hajtani, meghajtani, meggörbítni; *flectĕre, incurvare*: die Knie beugen, térdet hajtani; *genua flectĕre.* 2. ſich, meghajolni, meghajtani magát; *flecti.* 3. megalázni; *deprimĕre.*
Beugung, die, meggörbítés, meghajtás; *flexio, incurvatio.*
Beugſam, Biegſam, hajlós; *flexibilis.*
Beulchen, das, gümőtske; *tuberculum.*
Beule, die, kelevény, gümő, gömő; *tuber, tumor, bubo.*
Beunruhigen, *a.* háborgatni, nyughatatlankodtatni; *turbare, sollicitare, infestare.*
Beunruhigung, die, megháborítás, nyughatatlankodtatás; *perturbatio.*
Beurbaren, mivelni, (főldet); *colĕre.*
Beurkunden, *a.* bizonyságírásokkal megerősítni; *testimoniis v. documentis firmare v. probare.*
Beurlauben, *a.* elbotsátni, haza botsátni, (bizonyos időre a' katonát); *dimittĕre, veniam dare.* 2. elbútsúzni; *valedicĕre.*
Beurlaubte, der, szabadsággal ideig elbotsátott katona, időre botsátott katona, szabadságos; *dimissus.*
Beurlaubung, die, időrevaló elbotsátás; *dimissio.* 2. elbútsúzás; *valedictio.*
Beurtheilen, *a.* megítélni, ítélni, ítéletet tenni, (valami felől); *judicare, existimare.*
Beurtheilung, die, megítélés, ítélettétel; *judicium.*
Beurtheilungskraft, die, ítélőtehetség; *judicium, vis judicandi.*
Beute, die, préda, zsákmány, ragadomány; *praeda, rapina.* 2. zsemjesütő teknő; *alveare, tabula pistoria.* 3. köpű, méhköpű; *apiarium.*
Beutel, der, erszény, zatskó; *marsupium, crumena.* 2. szütyő, iszák; *saccus.*
Beuteln, *a.* rázni, megrázni, megszitálni; *cribrare, incernĕre.*
Beutelſchneider, der, zsebelő zsivány; *fur saccularius.*
Beutelſieb, das, szita; *cribrum farinarium.*
Beuteltuch, das, szita matéria; *pannus cribrarius.*
Bevölkern, *a.* népesítni, a' népszámát szaporítni; *frequentare.*
Bevölkert, népes; *populosus.*
Bevölkerung, die, népesítés, népszaporíás; *frequentatio.* 2. ſt. Volksmenge, népszám; *frequentia hominum.*
Bevollmächtigen, *a.* tellyes hatalmat adni, (valakinek valamire), meghatalmazni; *instruĕre plena potestate.*
Bevollmächtigt, telyeshatalmú; *instructus plena potestate.*
Bevollmächtigter, ein, telyeshatalmú követ, v. személyviselő; *(idem).*
Bevor, *adv.* minekelőtte, míg; *prius, antequam.*
Bevorſtehen, *n. ir.* einem, közelítni, közelgetni, várni; *instare, imminere, ingruĕre.*
Bevorſtehend, jövő, közelgető; *imminens, instans.*

Bevorstehung, die, közelítés; *appropinquatio.*
Bevortheilen, *a.* megkárosítni, megtsalni, (az eladásban valakit), v. a' maga hasznát más kárával mozdítni elő; *fraudare, defraudare.*
Bewachen, *a.* őrzeni, őrizni; *custodire.*
Bewachung, die, őrzés; *custodia.*
Bewachsen, *n. ir.* s. bénőni; *tegi, obduci.*
Bewaffnen, *a.* felfegyverkeztetni; *armare, armis instruĕre.*
Bewaffnet, felfegyverkezett, felfegyverkeztetett; *armatus*: *adv.* felfegyverkezve, felfegyverkeztetve; *armatus.*
Bewaffnung, die, felfegyverkeztetés, felfegyverkezés; *armatura.*
Bewahren, *a.* st. Verwahren. őrzeni, megőrzeni, óltalmazni, vigyázni; *tueri, defendĕre, custodire*: bewahre Gott! od. Gott bewahre! az Isten ne adja! Isten őrizzen! *quod Deus avertat.* 2. eltenni, megtartogatni; *servare.*
Bewähren, *a.* megmutatni, megbizonyítni, (valamelly dolognak igazságát), megpróbálni; *probare.*
Bewährt, próbált, helybehagyott; *probatus.*
Bewährtheit, die, jóság; *probitas.*
Bewahrung, die, megőrzés; *custodia.*
Bewährung, die, megpróbálás; *probatio.*
Bewandert, tapasztalt, jártas, sokat látott, hallott, ügyes; *versatus, exercitatus, peritus rei.*
Bewandt, st. beschaffen, ist so bewandt, igy van; *ita est.*
Bewandtniß, die, tulajdonság, környűlállás, állapot; *ratio, conditio.*
Bewässern, megöntözni; *irrigare.*
Bewegbar, mozgatható; *mobilis.*
Bewegen; *a.* mozdítni, megmozdítni, mozgatni. ingatni; *movere, commovere, agitare*: sich bewegen, mozogni, mozdúlni, ingani, inogni, lógni, (mint a' fog, tzövek); *moveri.* 3. megindítni, gerjeszteni, (könyörűletességre); *impellĕre, commovere.* 4. *a. ir. Imp.* ich bewog, *Perf.* ich habe bewogen, reávenni, reábírni, indítni, (valaminek tselekedésére, elfogadására); *impellĕre.* Zum Lachen bewegen, nevetésre indítni; *risum movere.*
Beweggrund, der, indítóok; *incitamentum, causa.*
Beweglich, mozgatható; bewegliche Güter, ingó jószágok, ingóbingó jószágok; *bona mobilia.* 2. változó; *mutabilis*: bewegliche Feste, változó innepnapok; *dies festi mutabiles.* 3. megindító, gerjesztő; *movens.*
Bewegung, die, mozgás, mozdulás; *motus*: in Bewegung bringen, od. setzen, elindítni, megindítni; *commovere*: sich eine Bewegung machen, mozgást szerezni a' testnek, (az egésség fenntartására); *commotionem facĕre.* 2. felindúlás, felzendűlés; *motus, turba.* 3. megindúlás, felgerjedés; *motus, effervescentia.* 4. ösztön, indítás; *stimulus, incitatio.* 5. mozdítás; *motus.*
Bewegungsgrund, der, indítóok, ösztön, ösztönok; *causa, ratio.*
Bewegungslehre, *l.* Mechanik, die, erőmívtudomány; *mechanica.*
Bewegungskunst, die, mozgásmesterség; *mechanica.*
Bewehren, *a.* felfegyverkeztetni; *armare.*
Bewehrt, felfegyverkezett; *adv.* felfegyverkezve; *armatus.*
Beweiben, *a.* megházasítni; *maritare.* 2. sich, megházasodni; *uxorem ducĕre.*
Beweibt, házas, feleséges, *maritus.*
Beweinen, *n.* megsiratni, siratni; *deplorare, lugere.*
Beweis, der, bizonyítás, megbizonyítás, megmutatás; *argumentum, indicium, documentum.* 2. bizonyság; *testimonium.*
Beweisen, *a. ir. Imp.* ich bewies; *Perf.* ich habe bewiesen, mutatni valakihez, (barátságot), v. viseltetni valaki eránt, (jó akarattal); *ostendĕre, praestare, praebere.* 2. megbizonyítni, megmutatni, (valamit okokkal); *demonstrare, probare.*
Beweisgrund, der, bizonyság; *argumentum, documentum.*]
Bewenden, dabey bewenden lassen, abban hagyni, megnyúgodni rajta; *acquiescĕre in re.*
Bewenden, das, dabey hat es sein Bewenden, abban marad a' mint van, v. maradjon abban; *satis est, sufficiat.*
Bewerb, der, foglalatosság, munka, hívatal; *negotium, occupatio.*

Bewerben, *a. ir.* sich um etwas, utánna járni, (valaminek, hogy elnyerhesse az ember), kérni, (valamit, hívatalt), esdekleni, (valamiért); *quaerĕre, petĕre, ambire.* 2. sich um eine Person bewerben, kérni, megkérni, (valamelly személyt feleségnek); *petĕre.*
Bewerbung, die, utánnajárás, kérés; *appetitio, ambitio.* 2. megkéretés, leánykérés; *petitio.*
Bewerfen, *a. ir.* ráhányni, béhányni; *adspergĕre, conspergĕre.* 2. feltölteni, béhányni; *incrustare, loricare.*
Bewerkstelligen, *a.* végrehajtani, véghezvinni; *efficĕre, conficĕre.*
Bewerkstelligung, véghezvitel; *peractio.*
Bewilligen, *a.* megadni, (valaki kérését), helybehagyni, megengedni, (valamit), ráállani, (valamire); *concedĕre, approbare, constituĕre.*
Bewilligung, die, megengedés, engedelem; *concessio, venia.*
Bewillkommen, *a.* szerentséltetni, fogadni, köszönteni, köszöntéssel fogadni, (valakit); *salutare, salutatione excipĕre, gratulari.* 2. szívesen látni; *excipĕre.*
Bewillkommung, die, köszöntéssel fogadás, szerentséltetés; *salutatio, gratulatio.*
Bewirken, *a.* siettetni; *maturare.* 2. végrehajtani, végbevinni; *efficĕre, perficĕre.*
Bewirthen, *a.* megvendégelni, enni inni adni; *excipĕre, tractare.*
Bewirthung, die, megvendéglés; *convivium.*
Bewogen, *part. l.* Bewegen.
Bewohnen, *a.* benne v. ott lakni; *habitare, incolĕre.*
Bewohner, der, lakos, lakó; *incola.*
Bewohnung, die, lakás; *habitatio.*
Bewunderer, der, tsudáló; *admirator.*
Bewundern, etwas, *a.* tsudálni, (valamit), tsudálkozni, álmélkodni, (valamin); *admirari.*
Bewundernswerth, =würdig, tsudálatos, tsudálkozásra méltó; *admirandus.*
Bewunderung, die, tsudálás; *admiratio.* 2. st. Wunder, tsuda; *miraculum.*
Bewußt, der, tudat, tudás, tudtom, tudtod, tudta; *notus, cognitus*: ohne meinem Bewußt, tudtom nélkül; *me ignorante.*
Bewußt, Bewust, tudva lévő; *notus, cognitus*: *adv.* tudván, tudva; *conscius sibi, rei.*
Bewußtseyn, das, eszmélés, eszmélődés; *reminiscentia, recordatio.* 2. st. Gewissen, tudat, esméret, lelkiesméret; *conscientia.*
Bey, *praep.* -nál, -nél; *apud*: bey mir, nálam; *apud me*: bey uns, nálunk; *apud nos*: bey wem? kinél? *apud quem?* bey Lichte lesen, gyertyánál olvasni; *lucubrare*: bey Tage, nappal; *interdiu, de die*: bey der Nacht, éjjel; *nocte.* 2. -ra, -re; *ad*: bey meiner Treu, bey meiner Seele, hitemre, lelkemre! (mondom); *sane, profecto.* 3. -kor; *sub (v. cum part).* bey seiner Ankunft, megérkezésekor; *adveniens*: bey seiner Abreise, elindúlásakor, v. mikor elindúlt; *profectus.* 4. mellett, -nál, -nél; *penes, prope.*
Bey, *part. sep.* (az igék előtt) mellé, nála; *ad, etc.*
Beybehalten, *a. ir.* megtartani; *servare, retinēre.*
Beybehaltung, die, megtartás; *retentio.*
Beybringen, *a. ir.* állítni, hozni, (tanút); *producĕre, adducĕre.* 2. adni, béadni, levelet a' zsebjébe dugni, mérget adni; *dare.* 3. tudtára adni, kijelenteni; *significare, aperire.* 4. okozni, (félelmet), oktatni, tanítni, megtanítni valamire, *docere.*
Beybringung, die, der Zeugen, tanúállítás; *productio.* 2. adás, béadás; des Giftes, méregbéadás; *porrectio.* 3. tudtára adás; *significatio.* 4. oktatás, tanítás, *instructio.*
Beyde, a' két, mind a' két, mind kettő; *ambo, uterque*: uns beyde, mind kettőnket; *nos ambo*: *adv.* mind ketten, ketten; *uterque.*
Beyderley, mind a' két, mind a' kétféle; *uterque, utriusque generis.*
Beyderseitig, mind a' két részről való; *uterque.*
Beyderseits, mind a' kétrészről; *utrimque.*
Beyfall, der, *s. pl.* helybehagyás, tetszés; *assensus, comprobatio.* Beyfall finden, tetszeni; *placere.* Beyfall geben, helybehagyni; *assentire;*

seinen Beyfall versagen, nem hagyni helybe; *rejicĕre.*
Beyfallen, *n. ir.* észbejutni, eszébe jutni, v. ötleni; *succurrĕre*, *occurrĕre*: jetzt fällt mir bey, most jut eszembe; *nunc mihi succurrit.* 2. einem beyfallen, helybenhagyni, (valaki gondolatját); *assentire.* 3. melléállani; *sequi partes.*
Beyfügen, *a.* hozzátenni, hozzáadni, mellétenni, melléragasztani; *addĕre*, *adjungĕre.*
Beyfügung, die, hozzáadás; *additamentum.*
Beyfuß, der, mezei üröm; *artemisia.*
Beygeben, hozzáadni; *addĕre.*
Beygehen, *n. f.* együtt menni vele; *additum esse*: beygehend, együtt lévő, idezárt; *adnexus*, *acclusus.* 2. sich beygehen lassen, gondolatra vetemedni; *in animum inducĕre.*
Beygesellen, *a.* társúl hozzáadni; *sociare*, *adjungĕre.*
Beyher, *adv.* mellette; *juxta.*
Beyhülfe, die, segítség, felsegítés; *subsidium*, *adjumentum.*
Beykommen, *n. ir. f.* együtt menni v. jönni vele; *additum v. conjunctum esse.* 2. érni vele, felérni vele, hasonlónak lenni hozzá; *parem esse.* 3. eszébejutni, észbe jutni; *in mentem venire*, *succurrĕre.*
Beylage, die, toldalék, hozzáadás; *appendix*, *additamentum.*
Beylager, das, menyegző, lakodalom; *nuptiae*, *solemnia conjugalia.*
Beyläufig, *adv.* mellesleg, közben, beszédközben; *obiter*, *data occasione*: körülbelől, mintegy; *circiter.*
Beylegen, *a.* hozzáadni, mellétenni, melléragasztani; *addĕre*, *adjicĕre*, *adponĕre.* 2. tulajdonítni; *tribuĕre*, *adscribĕre.* 3. bey Seite legen, félretenni, eltenni; *reponĕre*, *condĕre.* 4. elvégezni, végét szakasztani, (a' pernek); *componĕre*, *dirimĕre.* 5. *n.* Einem beylegen, helybenhagyni, (valaki szavát), melléállani; *assentire*, *adnuĕre.*
Beylegung, die, hozzáadás, mellététel; *adjectio*, *adjunctio.* 2. tulajdonítás; *attributio.* 3. elvégzés; *compositio.*
Beyleid, das, *s. pl.* szánakozás, fájdalom, (más kárán); *dolor.*
Beyliegen, *n. ir. f.* mellette feküdni, mellette lenni; *additum v. adjunctum esse.*
Beyliegend, mellettefekvő, idezárt, (írás, bizonyság írás); *adjunctus*, *acclusus.*
Beymessen, *a. ir.* tulajdonítni, (hibát); *tribuĕre*, *adscribĕre.* Einem Glauben beymessen, hitelt adni, hinni, (valakinek); *credĕre*, *fidem habere.*
Beymessung, die, tulajdonítás; *attributio.*
Beymischen, közzé v. hozzáelegyítni, közzékeverni; *admiscere.*
Beymischung, die, hozzáelegyítés; *admixtio.*
Beynahe, tsaknem, közel; *paene*, *ferme*, *fere*, *prope.*
Beynahme, der, külömböztető név, vezeték név; *agnomen*, *cognomen.*
Beyneben, beynebst, e' mellett, a' mellett; *juxta*, *praeterea.*
Beypflichten, einem, *a* megegyezni, (valakivel), helybehagyni, (mondását); *assentire.*
Beypflichtung, die, helybehagyás, megegyezés; *assensus.*
Beyräthig, tanátsadó; *consiliator.*
Beysammen, *adv.* együtt; *simul*, *una.*
Beysaß, der, zsellér; *inquilinus.*
Beysatz, der, hozzátétel, melléadás; *additamentum.*
Beyschlaf, der, elhálás, velehálás; *concubitus.*
Beyschläfer, der, Beyschläferinn, die, hálótárs; *concubinus*, *na.*
Beyschließen, *a. ir.* mellézárni, mellétenni; *includĕre*, *inserĕre.*
Beyschließung, die, mellétevés; *inclusio.*
Beyschluß, der, mellététel, toldalék; *inclusum*, *acclusum.*
Beyschlüssel, der, tolvajkults; *clavis adulterina.*
Beyseit, *adv.* Beyseits, st. bey Seite, félre, mellesleg, külön, oldalaslag; *seorsum*, *separatim.*
Beysetzen, *a.* mellé v. hozzátenni; *apponĕre*, *adjicĕre.* 2. sírba tenni, eltemetni; *humare*, *sepelire.*
Beysetzung, die, mellététel; *adjunctio.* 2. eltemetés; *sepultura.*
Beyseyn, das, jelenlét, jelenlétel; *praesentia.*
Beysitz, der, ottűlés, melletteűlés; *assessio*, *v. adsessio.*
Beysitzen, *n. ir. f.* mellette ülni; *assidere.*

Beysitzer, der, z. B. eines Gerichts, táblabiró; *assessor.*
Beyspiel, das, példa; *exemplum*: zum Beyspiele, példának okáért, példáúl; *exempli gratia*, v. *causa.*
Beyspringen, einem, *n. ir.* s. segítni, (valakin), segítségűl lenni, (valakinek); *adjuvare*, *sublevare.*
Beystand, der, segítség; *auxilium.*
Beystehen, einem, *n. ir.* s. segítni, (valakin), segítségűl lenni; *succurrĕre*, *auxilium* v. *opem ferre.*
Beysteuer, die, pénzbeli segítség; *collecta.*
Beysteuern, pénzel segítni; *contribuĕre.*
Beystimmen, einem, *l.* Beypflichten.
Beytrag, der, *pl.* Beyträge, gyűjtött segítség, (pénzben); *collecta*: gyűjtött pótlás, toldalék; *additamentum.*
Beytragen, *a. ir.* segítni, előmozdítni, nevelni; *juvare*, *promovere*, *augere*, *conferre ad* — 2. segítni, (pénzel), v. adni rá, (pénzt); *conferre.*
Beytreiben, *a. ir.* beszedni, béhajhászni, (az adót, adósságot); *cogĕre*, *exigĕre.*
Beytreten, *n. ir.* s. hozzáállani, melleállani; *accedĕre.* 2. megegyezni benne, ráállani: *assentire*, *assentiri.*
Beytretung, die, *l.* Beytritt.
Beytritt, der, hozzáállás, melléállás; *accessus*, *societas.* 2. megegyezés; *assensus.*
Beyweg, der, ösvény; *deverticulum*, *semita.*
Beywohnen, *n.* einer Feyerlichkeit, u. s. f. megjelenni, jelen lenni, (valamelly pompán); *interesse*, *adesse.* 2. elhálni, velehálni; *concumbĕre.*
Beywohnung, die, megjelenés, jelenlétel: *praesentia.*
Beywort, das, külömböztető szó; *epithetum.* 2. mássalérthető, minéműségszó; *adjectivum.*
Beyzeiten, bey Zeiten, jókor, idején, annak idejében; *mature*, *tempestive.*
Bezahlen, *a.* megfizetni; *solvĕre.* 2. st. auszahlen, kifizetni, lefizetni; *exsolvĕre.*
Bezahler, der, megfizető; *solutor.*
Bezahlung, die, fizetés, megfizetés; *solutio.* 2. elégtétel; *satisfactio.*
Bezähmen, Thiere, megszelídítni; *domare.* 2. mérsékelni, megzabolázni, (az indúlat hevességét); *coërcere*, *frenare*, *reprimĕre.*
Bezähmung, die, megszelídítés; *domatio.* 2. mérséklés, megzabolázás; *refrenatio.*
Bezaubern, *a.* megígézni, bájolni; *fascinare*, *capĕre.*
Bezaubernd, bájoló, ígéző; *eximius*, *mirificus.*
Bezauberung, die, megígézés; *incantatio.*
Bezäunen, *a.* békerítni; *sepire.*
Bezäunung, die, békerítés; *septio*, *sepes.*
Bezechen, *a.* megitatni, (a' részegségig); *inebriare.* 2. sich, megittasodni; *inebriari.*
Bezecht, ittas, boros; *ebrius.*
Bezeichnen, *a.* megjegyezni; *notare*, *designare.*
Bezeichnung, die, megjelelés; *notatio.*
Bezeigen, *a.* mutatni, (valamélly indúlatot), v. viseltetni, (indúlattal valakihez); *ferre.* 2. sich, viselni magát, (jól, roszszúl, v. vitézűl); *se gerĕre.*
Bezeugen, *a.* tanúbizonyságot tenni; *testari*, *testificare.* 2. bizonyítni, állítni; *confirmare*, *asserĕre.*
Bezeugung, die, tanúbizonyságtétel; *testificatio.* 2. bizonyítás, állítás; *assertio.*
Beziehen, *a. ir.* mit Saiten, béhúrozni, felhúrozni; *inducĕre.* 2. das Bett, béhúzni, bévonni, béterítni; *obducĕre*: 3. ein Haus, od. Zimmer, beléköltözni, belémenni lakni; *migrare in domum.* 4. st. bereisen, öszvejárni, béjárni, eljárni; *peragrare.* 5. mit Krieg, st. überziehen, megtámadni, (haddal); *bello adoriri.* 6. einen Posten, elfoglálni; *occupare.* 7. einen Wechsel, eine Geldsumme, venni, felvenni; *percipĕre.* 8. Jemanden beziehen, valakit ravaszsággal megtsalni; *decipĕre.* 9. sich beziehen, béborúlni, béfellegzeni; *obduci nubibus.* 10. sich auf etwas beziehen, útalni, mutatni, igazítni valamire, (az olvasót); *delegare ad*, *provocare ad.*
Beziehung, die, béhúrozás, felhúrozás; *obductio.* 2. béhúzás; *inductio*, *obductio.* 3. beléköltözés; *migratio.*

4. öszvejárás; *peragratio*. 5. megtámadás, (haddal); *offensio*. 6. elfoglalás; *occupatio*. 7. felvétel; *perceptio*. 8. megtsalás; *decept*... 9. útalás, rámutatás, tekintet, rávitel; *relegatio*, *respectus*, *relatio*: in dieser Beziehung, ebben a' tekintetben, erre nézve; *hoc respectu*. Beziehung haben, mutatni valamire, öszveköttetésben lenni vele; *pertinere*.

Bezielen, *a*. tzélozni, (valamire); *respicĕre*, *spectare*.

Beziffern, *a*. számokkal megjelelni; *numeris signare*.

Bezirk, der, kerület; *circulus*, *ambitus*. 2. járás, (a' Vármegyében a' Járások); *processus*.

Bezug, der, st. Beziehung, öszvekötteté, tekintet; *respectus*, *relatio*. Bezug auf etwas nehmen, tekinteni valamire, tekintetbe venni valamit; *respectum habere*, *considerare*.

Bezwacken, *a*. eltsipkedni belőle; *avellĕre*, *circumscindĕre*.

Bezwecken, *a*. tárgyazni, tzélozni; *respicĕre*.

Bezweifeln, *a*. etwas, kételkedni, (felőle), kétségbe hozni, (valamit); *dubitare*, *in dubium revocar*.

Bezweifelung, die, kételkedés; *dubium*, *dubitatio*.

Bezwingen, *a. ir*. kénszerítni, erőltetni; *cogĕre*. 2. erőt venni rajta; *vincĕre*, *superare*.

Bezwinger, der, erőtvevő, győző; *victor*.

Bezwinglich, kénszeríthető, felyűlmúlható; *superabilis*.

Bibel, die, Biblia, Szentírás; *Biblia*, *-iorum*, *pl*.

Biber, der, kásztor, hód; *castor*, *fiber*.

Bibergeil, die, kásztornedv; *castoreum*.

Biberhaar, das, kásztorszőr; *pili castorini*.

Bibliothek, die, könyvesház, könyvtár, bibliótéka; *bibliotheca*.

Bibliothekar, der, bibliótékárius; *bibliothecarius*.

Biblisch, Bibliai, Szentírásbéli; *biblicus*.

Bicken, *a*. kopátsolni; *rostro tundĕre*, *v. caedĕre*.

Bieder, jámbor, betsületes; *probus*. 2. derék, talpraesett; *integer*, *antiqua fide*.

Biedermann, ein, betsületes derék ember; *homo integer*.

Biedersinn, der, jámborság; *probitas*.

Biege, die, *l*. Beuge.

Biegen, *a. ir*. hajtani, görbítni, meggörbítni; *flectĕre*, *inflectĕre*. 2. sich, hajlani, meghajlani, görbülni, meggörbűlni; *flecti*. *l*. Beugen.

Biegsam, hajlós, könnyenhajló; *flexibilis*.

Biegsamkeit, die, hajlósság; *flexilitas*.

Biegung, die, hajlás, görbűlés; *flexio*.

Biene, die, méh; *apis*.

Bienchen, Bienlein, das, méhetske; *apecula*.

Bienenbaum, der, fodor jávor v. juharfa; *acer campestre*.

Bienenfresser, der, piripó, gyurgyalag, (madár); *Merops apiaster*.

Bienengarten, der, méheskert, méhes, méhház; *apiarium*.

Bienenhaus, das, méhes, méhes ház; *alvearium*.

Bienenköniginn, die, anyaméh; *regina apum*.

Bienenkorb, der, méhkas; *alveare*.

Bienenkraut, das, méhfű; *melissa*.

Bienenmann, der, méhész; *apiarius*.

Bienenschwarm, der, raj, méhraj; *examen apum*.

Bienenspecht, *l*. Bienenfresser.

Bienenstock, der, méhköpű; *alveare*.

Bienenwärter, der, méhész; *apiarius*.

Bienenwolf, der, méhész attelab; *attelabus apiarius*.

Bienenzucht, die, méhtartás, méhtenyésztetés; *cultura apum*.

Bier, das, ser; *cerevisia*.

Bierbrauen, das, serfőzés; *coctio cerevisiae*.

Bierbrauer, der, serfőző; *coctor cerevisiae*, *braxator*.

Bierfaß, das, sereshordó; *dolium cerevisiarium*.

Bierhaus, das, serház; *caupona cerevisiaria*, *braxatorium*.

Biersuppe, die, serleves; *jusculum e cerevisia*.

Biestmilch, die, fetstéj, gurászta, gulászta, petztéj; *colostrum*.

Biethen, *a. ir. Imp*. ich both, *Perf*. ich habe gebothen, nyújtani, ajánlani, kínálni vele; *porrigĕre*, *offerre*: einem den Kopf, die Stirne, od. die Spitze biethen, ellene szegezni magát valakinek; *resistĕre*. Jemanden

Troß biethen, ujjat húzni valakivel, ellenére tenni valakinek valamit; *resistĕre alicui*, *pervicacem esse adversus aliquem*, *illudĕre*. 2. kívánni; *dicĕre*, *precari*. 3. (az adásban vevésben), tartani, (a' portékát); *indicare*, *aestimare*: zu theuer, igen drágán tartani, ígérni érte, (az eladó jószágért); *offerre*, *dare velle*.

Biether, der, ígérő; *licitator*.

Bigott, Bigot, vakbuzgó; *male religiosus*, *superstitiosus*.

Bigotterie, die, vakbuzgóság; *superstitio*.

Bilanz, die, fonterány; *aequilibrium*. 2. számadás elegyengetése; *computatio*.

Bild, das, *pl.* die Bilder, képzet; *imago*. 2. kép, forma, (festve, rajzolva), rajzolt kép, festett kép, öntött kép, faragott kép; *effigies*, *pictura*, *simulacrum*, *statua*. 3. hasonlatosság, kép, ábrázolat; *similitudo*, *imago*.

Bilden, *a.* formálni, kiformálni, (valaminek képét, állását); *fingĕre*, *formare*, *effingĕre*. 2. formálni, tökélletesítni, (az elmét, valakinek a' nevelés által); *excolĕre*, *perficĕre*.

Bilderbuch, das, képeskönyv; *liber picturarum*, *(orbis pictus)*.

Bildergallerie, die, képes palota, képgyűjtemény; *poecile*.

Bilderhändler, der, képáros; *mercator picturarum*.

Bilderkabinet, das, képesszoba; *museum picturarum*.

Bilderreich, képzetekkel telyes; *imaginibus exornatus*, *v. luxurians*.

Bilderschrift, die, Hieroglyphen, ábrázló írás, ábrázolatírás; *hieroglyphica v. symbolica*.

Bildgießer, der, képöntő; *fusor imaginum*.

Bildgraber, der, képmetsző; *sculptor*.

Bildhauer, der, kőképfaragó; *statuarius*.

Bildhauerkunst, die, képfaragás; *ars statuaria*.

Bildlich, ábrázolt; *symbolicus*, *allegoricus*: *adv.* ábrázolva; *symbolice*, *allegorice*.

Bildniß, das, *l.* Bild.

Bildsäule, die, oszlopkép, bálvány; *statua*, *signum*.

Bildschön, gyönyörű, szép mint az írott kép; *pulcherrimus*, *forma excellens*.

Bildung, die, formázat, képzet, ábrázolat; *fictio*, *formatio*. 2. formálás, tökélletesítés, pallérozás; *cultus*, *cultura*. 3. kép, forma, termet; *forma*, *species*, *statura*.

Billet, das, tzédula, levélke; *libellus*, *schedula*. 2. bilét, paléta, látogatóbilét; *tessera*, *litterulae*.

Billiard, das, biliárd; *tabula tudicularia*.

Billig, illendő, helyes, méltó; *aequus*, *modicus*, *meritus*: *adv.* illendően, helyesen, méltán; *merito*.

Billigen, *a.* helybenhagyni; *probare*, *approbare*.

Billigkeit, die, illendőség, igasság, egyenesség; *aequitas*, *justitia*.

Billigung, die, helybenhagyás; *approbatio*.

Bimsstein, der, tajtékkő; *pumex*.

Binde, die, kötő, pántlikakötő; *fascia*, *taenia*, *vitta*, *ligamentum*.

Binden, *a. ir. Imp.* ich band, *Perf.* ich habe gebunden, kötni, megkötni, rákötni, hozzákötni; *ligare*, *alligare*. 2. megkötözni, (a' tolvajt); *vincire*. 3. foglalni, öszvefoglalni, ragasztani, (mint az enyv a' fát); *compingĕre*. 4. sich binden, öszveállani, (mint a' sikeres főld, v. agyag); *coagulari*. 5. megakadályoztatni; *impedire*: eine gebundene Rede, versbe szedett beszéd; *oratio ligata*. 6. nem botsátni meg valaki bűnét, (a' vallásbéli tzeremóniák szerént); *peccata non remittĕre*, *ligare*.

Binder, der, kötő, (a' ki valamit köt, öszveköt); *ligator*, *compactor*. 2. pintér, bodnár; *vietor*.

Bindewort, das, foglalószótska, *v.* egybefoglaló; *conjunctio*.

Bindezeichen, das, ragasztékjel; *hyphen*.

Bindfaden, der, kötelék, kötő; *ligamentum*.

Bindung, die, kötés, megkötés, megkötözés; *ligatio*, *alligatio*, *vinctio*.

Binnen, *adv.* mit *Dat.* múlva, alatt; *intra*: binnen drey Tagen, harmadnap múlva, harmadnap alatt; *intra tres dies*. 2. belől rajta, -on, -en belől; *intra*.

Binse, die, szittyó; *juncus*. 2. káka, *scirpus*, L.

Binsengras, das, árvakáka; *scirpus palustris.* 2. bütykös szittyó; *juncus articulatus.*
Birke, die, nyírfa; *betula.*
Birken, *adj.* nyírfábólvaló, nyírfa; *betulaceus, betulinus.*
Birkenbaum, der, nyírfa; *beta.*
Birkensaft, der, nyírvíz, virits; *succus betularum.*
Birhahn, der, Birkhuhn, das, nyírfajd; *tetrao tetrix.*
Birn, Birne, die, körtvély; *pirum, pyrum.*
Birnbaum, der, körtvélyfa; *pirus, pyrus.*
Birnbäumen, körtvélyfa; *e piro.*
Birnmost, Birnwein, der, körtvélybor; *vinum e pyris.*
Birole, Birolt, der, sárgarigó, sármalinkó, aranybegy; *oriolus luteus.*
Bis, *conj.* bis an, bis auf, bis zu, bis nach, bis über, -ig; *usque*: bis nach Wien, Bétsig; *usque Viennam*: bis hierher, eddig; *huc usque*: bis dahin, addig; *eousque*: bis wohin? meddig; *quousque.* 2. vagy; *vel, ad circiter*: fünf bis sechs, öt vagy hat, öt hat'; *quinque vel sex.* 3. míg a' mig, a' meddig; *dum, donec, quoad*: warte bis ich komme, várakozz, míg viszzzajövök; *exspecta dum redeam.*
Bisam, der, pézsmanedv; *moschus.*
Bisamente, die, pézsmarétze; *anas moschata.*
Bisamthier, das, pézsma, (emlősállat); *Moschus.*
Bischof, der, *pl.* die Bischöfe, Püspök; *episcopus.*
Bischöflich, Püspöki; *episcopalis*: *adv.* Püspöki módon, Püspöki módra; *more episcoporum.*
Bischofsamt, das, püspöki hivatal, Püspökség; *munus episcopi, episcopatus.*
Bischofshut, der, Püspöki süveg; *infula v. mitra episcopalis.*
Bischofsmütze, die, (ugyan az).
Bischofsstab, der, Püspöki páltza; *pedum episcopale.*
Bisher, *adv.* eddig, még eddig: *adhuc, hucusque.*
Bisherig, *adj.* eddigvaló; *qui fuit adhuc.*
Biß, der, harapás; *morsus.* 2. harapás jele; *nota morsus.*

Bißchen, das, falatotska; *offula*: *it.* egy kis pitziny; *mica, paululum.*
Bissen, der, falat; *bolus, offa, frustrum*: ein Bissen Brod, egy falat kenyér, egy harapás kenyér; *bolus panis*: ein fetter Bissen, jó kontz, zsíros kontz, gazdag préda; *res v. praeda opima.*
Bisten, *n.* piszszegetni; *sibilare.*
Bisthum, das, Püspökség, Püspöki birtok; *episcopatus.*
Bisweilen, *adv.* néha, néhanéha; *interdum, nonnunquam.*
Bitte, die, kérés, kérelem; *preces, precatio*: Jemandes Bitte gewähren, megadni, v. tellyesítni valaki kérését; *satisfacĕre precibus.*
Bitten, *a. ir. Imp.* ich bath, *Perf.* ich habe gebethen, kérni; *petĕre, rogare*; Jemanden um etwas bitten, valamit kérni valakitől; *rogare aliquem aliquid*: ich bitte um Verzeihung, engedelmet kérek; *ignosce, rogo ignoscas.* 2. hívni, meghívni; *vocare, invitare*: einen zum Essen bitten, valakit ebédre hívni; *aliquem ad coenam invitare.*
Bitten, das, kérés; *preces, rogatio.*
Bitter, keserű; *amarus*: bitter werden, megkeseredni; *amarescĕre.* 2. *st.* schmerzhaft, fájdalmas, sajnos; *acerbus.* 3. *adv.* keserün, fájdalmasan, sajnosan; *amare, acerbe.*
Bitterkeit, die, keserűség; *amaritudo.* 2. fájdalom, sajnosság; *acerbitas.* 3. gyülölség, harag; *aegritudo animi.*
Bitterlich, *adj.* kesernyés, keserűs; *subamarus.* 2. keserves, keservesen; *cum intimo animi sensu, effuse.*
Bittersalz, das, keserűsó; *sal amarum.*
Bittlich, *adv.* kérve; *precibus, precando.*
Blachfeld, das, térföld, rónaföld, síkság; *campus, planities.*
Blähen, felfújni, felpuffasztani; *inflare.* 2. sich blähen, dőlyfösködni, pöffeszkedni, felfúvalkodni, (kevélységből); *tumere.*
Blähung, die, felfúvódás, felpuffadás; *flatus, tumescentia.*
Blame die, megszóllás; *opprobrium.*
Blamiren, *a.* roszsz hírbe keverni, elhírlelni, megszóllani; *infamare.*
Blank, *st.* weiß, fejér, szőke; *albus.*

2. fényes, ragyogó; *candidus*. 3. st. nackt, nackend, mezítelen; *nudus*.
Bläschen, das, hójagotska; *vesicula*.
Blase, die, hójag; *vesica*. 2. buborék; *bulla*: Blasen werfen, buborékolni, buzogva forrni; *bullire*.
Blasebalg, der, fúvó; *follis*.
Blasen, *a. ir. Imp.* ich blies, *Perf.* ich habe geblasen, *a.* fújni, fúvni, (fúni); *flare*: in das Feuer blasen, fújni a' tűzet; *inflare ignem*: die Speise kalt blasen, megfújni az ételt; *flatu cibum refrigerare*. 2. fújni, fúni, (muzsikat); *flare, inflare*: 3. *n.* st. wehen, fúni, (mint a' szél); *flare*.
Blasen, das, fúvás; *flatus*.
Blasenpflaster, das, hójagvonó flastrom; *vesicatorium*.
Blasenstein, der, kő a' hójagban; *calculus vesicae*.
Blaserohr, das, fúvótső; *tubus inflatorius*.
Blasonirkunst, die, tzímerfestés; *heraldica*.
Blaß, halavány; *pallidus, pallens*.
Blässe, die, halaványság; *pallor*. 2. fejér hóld v. tsillag, p. o. a' ló homlokán; *macula alba*.
Blaßgelb, halavány sárga; *languide flavus*.
Blaßgrün, halavány zöld; *pallide viridis*.
Blaßroth, halavány veres; *pallide ruber*.
Blatt, das, *pl.* Blätter, eines Baums, einer Pflanze, levél, (fa, v. más növevény levél); *folium*. *Pb.* Das Blatt hat sich gewendet, megfordúlt a' dolog, v. a' szerentse; *conversa res est, mutavit fortuna*: kein Blatt vor das Maul nehmen, minden tartózkodás nélkűl beszéllni, igen szabadon beszéllni; *libere loqui, nil reticere*. 2. levél v. darab papiros; *folium, pagina*. 3. des Tisches, asztaltábla; *tabula*. 4. Weberblatt, borda; *pecten*. 5. pléh, (arany pléh, ezüst pléh; *bractea*.
Blättchen, das, leveletske, levélke, (falevélke); *foliolum*: darabotska papiros, v. levélke papiros; *schedula, bracteola*.
Blatten, letépni a' leveleit, (a' dohánynak); *detruncare, nudare*.
Blatter, die, pattanás, fakadék; *pustula*. 2. die Blattern, od. Pocken, himlő; *variolae*: die Blattern bekommen, himlőzni; *variolis affici*.
Blattergrube, die, himlőhely; *nota v. cicatrix variolae*.
Blätterig, leveles, sok levelű, rétes, réteges; *foliatus, fissilis*.
Blätterlos, leveletlen; *carens foliis*.
Blättermagen, der, réteges gyomor, százrétű gyomor, (a' kérődző állatokban); *ventriculus*.
Blattern, *n.* himlőzni; *variolis laborare*.
Blättern, *n.* levelenként forgatni, a' leveleit forgatni; *versare folia*: in einem Buche blättern, valami könyvet forgatni; *percurrĕre folia libri*.
Blatternarbe, *l.* Blattergrube.
Blatternarbig, *adj.* himlőhelyes; *sparsus variolarum notis*.
Blätterreich, *adj.* leveles, sok levelű; *foliosus*.
Blatterstöppig, *l.* Blatternarbig.
Blattgold, das, aranypléh, aranyfüstpléh; *bractea auri*.
Blattkäfer, der, levélbogár; *Chrysomela*.
Blattlaus, die, levelész, korpaféreg; *Aphis*.
Blättlein, das, levélke, leveletske; *foliolum*.
Blattlos, *l.* Blätterlos.
Blattseite, die, levéloldal; *pagina*.
Blattsilber, das, ezüstfüstpléh; *bractea argenti*.
Blattstiel, der, kots, kats, (fa, más plántalevél szára); *pedunculus*.
Blau, kék; *coeruleus, lividus, caesius*: mit einem blauen Augen davon kommen, megjárni vele, benne veszteni, kudartzot vallani; *ambustus discedĕre*.
Blau, das, kék, kékség; *coeruleum*. 2. kékszín, kék festék; *pigmentum coeruleum*.
Bläue, die, *l.* das Blau.
Bläuel, der, sulyok; *tudicula*.
Blauen, Bläuen, sulykolni, verni; *tundĕre, verberare*.
Blaukohl, der, kékkáposzta; *brassica coerulea*.
Bläulich, kékes; *subcoeruleus*.
Blech, das, *pl.* die Bleche, pléh, bádog; *lamina, bractea*.
Blechern, pléhbölvaló, pléh, bádog; *e lamina*.

Blechschläger, der, kolompáros, bádogos; *bractearius.*

Blecken, die Zähne, elvitsorítni a' fogát, fogait vitsorgatni; *nudare dentes*

Bleiben, *a.ir.* s. *Imp.* ich blieb, *Perf.* ich bin geblieben, maradni, megmaradni; *manere*, *permanere*: stehen bleiben, állva maradni, megállani; *restare*, *subsistĕre*: liegen bleiben, fekve maradni; *jacere*: sitzen bleiben, veszteg ülni; *sedere*: hängen bleiben, fennakadni, megakadni, (a' ruhájánál fogva valahová, valamibe); *pendere*, *impediri*: stecken bleiben, megakadni, fennakadni, belészakadni, belésűlni, (a' beszédbe, prédikátzióba); *haerere*: übrig bleiben, megmaradni, hátramaradni; *manere*, *relinqui*: bleiben lassen, abba hagyni; *omittĕre.*

Bleiben, das, maradás; *mansio.*

Bleich, sáppadt, halavány; *pallidus*: bleich werden, megsáppadni, elsáppadni; *pallescĕre.*

Bleiche, die, sáppadtság; *pallor.* 2. fejérítő, (hely); *locus serviens insolationi.*

Bleichen, *a.* fejéríteni, (vásznat); *insolare.* 2. *n.* fejéredni; *albescĕre.*

Bleichsucht, die, fejérkórság, sáppadtság; *cloosis.*

Blende, die, szemellenző; *umbraculum.*

Blenden, a' szemefénnyét elvenni, megvakítni, (kevés időre); *obcoecare.*

Blendlaterne, die, tolvajlámpás; *laterna furtiva.*

Blendung, die, megvakítás, szemfényvesztés, vakítás; *obcoecatio*, *fraus*, *praestigiae.*

Blendwerk, das, szemfényvesztő; *praestigiae*, *glaucoma.*

Blessiren, *a.* megsebesítni, (katonát az ütközetben); *vulnerare.*

Blessirter, ein, der Blessirte, sebes, sebet kapott; *sauciatus.*

Blessur, die, seb, hadban kapott seb; *vulnus*, *-neris*, n. 2. sebhely; *cicatrix.*

Bley, *s. pl.* ón; *plumbum.* 2. akármi ónkészület, (függőón az átsoknál); *perpendiculum.*

Bleyern, ón, ónbólvaló; *plumbeus.*

Bleyfarbig, ónszínű; *lividus.*

Bleyfeder, die, plajbász, tzéruza; *stylus cerusatus*, *plumbago.*

Bleykönig, der, tisztaón, óntisztája; *regulus saturni.*

Bleykugel, die, óngolyóbis; *globulus v. glans plumbea.*

Bleyloth, das, mélységmérő, óngolyóbis; *plumbum exploratorium.*

Bleyrecht, st. senkrecht, függőleges, ponterányos; *perpendicularis.*

Bleyschnur, die, ponteránymérő, sinóron függő golyóbis; *perpendiculum.*

Bleystift, der, plajbász, tzéruza; *cerussatum*, *graphium.*

Bleywage, die, vízeránymérő; *libella.*

Bleyweiß, das, görögtzéruza; *cerussa.*

Bleywurf, der, mélységmérő óngolyóbis; *bolis.*

Blick, der, pillantás, pillantat; *adspectus*: ein Augenblick, egy szempillantás; *momentum.* 2. tekintet, rátekintet; *adspectus.* 3. szem, nézés, ránézés; *oculi*, *adspectus.*

Blicken, *a.* tekinteni; *oculos conjicĕre.* 2. látszani, mutatni magát, nézni ki belőle; *apparere*, *conspici.*

Blind, vak; *coecus*: er ist auf einem Auge blind, az egyik szemére vak; *altero oculo captus.* 2. st. trübe, homályos; *obscurus.* 3. ein blindes Fenster, vakablak; *fenestra ficta*: ein blinder Lärm, vaklárma; *tumultus fictus.* 4. vak, okoskodás nélkűl való, tudatnélkül való; *coecus*: ein blinder Gehorsam, vak engedelmesség; *coeca obedientia.*

Blindheit, die, vakság; 2. st. Unwissenheit, tudatlanság, vakság; *coecitas mentis.*

Blindlings, vaktában; *temere.*

Blinken, *a.* villogni, tsillámlani, tsillogni, ragyogni; *fulgere*, *splendere*, *micare*, *coruscare.*

Blinzeln, hunyorgatni, katsongatni; *nictari.*

Blinzen, *l.* Blinken.

Blitz, villámlás; *fulgur.* 2. st. Blitzstrahl, ménkő, istennyila; *fulmen.*

Blitzen, *n.* fényleni, ragyogni; *fulgere.* 2. villámlani; *fulgurare*: blitzende Augen, villámló szemek; *oculi micantes.*

Blitzen, das, ragyogás, fénylés; *fulgor*, *splendor.* 2. villámás; *fulgur*, *fulguratio.*

Blitzstrahl, der, ménkő, villám; *fulmen.*

Block, der, st. Klotz, tuskó, tusok, törzsök; *caudex*, *truncus*. 2. darab; *frustrum*.

Blockade, die, megszállás, körűlfogás; *obsessio*, *obsidio*.

Blockhaus, das, ágyúsántzház, blokház; *castellum ligneum*. 2. fogház; *carcer*.

Blockiren, megszállani, körűlfogni, körűlvenni, békeríteni, (katonákkal a' várost, várat); *obsidere*, *obsidione cingĕre* v. *claudĕre*.

Blocksberg, der, Sz. Gellért hegye; *mons S. Gerhardi*.

Blocktaube, die, örvesgalamb; *columba torquata*.

Blöde, tompa, (szemére, v. eszére nézve); *hebes*, *-betis*. 2. félénk, bátortalan; *timidus*, *verecundus*.

Blödigkeit, die, tompaság, (elmének v. szemnek tompasága); *hebetudo*. 2. félénkség, bátortalanság); *timor*, *pudor*.

Blödsichtig, rövidlátású, tompaszemű; *myops*, *hebeti visu*.

Blödsichtigkeit, die, tompalátás; *hebetudo oculorum*.

Blödsinn, der, tompaság, gyengeelme; *stupor*.

Blödsinnig, tompa, gyengeelméjű; *hebes*, *tardus*, *stupidus*.

Blödsinnigkeit, die, tompaság, gyengeelméjűség; *hebes ingenium*.

Blokade, *l.* Blockade.

Blöken, bőgni, (mint a' marha); *mugire*. 2. bégetni, (mint a' juh); *balare*.

Blöken, das, bőgés; *mugitus*. 2. bégetés; *balatus*.

Blokiren, *l.* Blockiren.

Blond, szőke; *subflavus*.

Blondine, die, szőke, fejérszemély; *subflava*.

Bloß, mezítelen, (mesztelen), tsupasz; *nudus*: ein bloßer Degen, mezítelen kard; *gladium evaginatum*: mit bloßes Füßen, mezítláb; *nudis pedibus*: mit bloßem Kopfe, hajadon fővel; *capite intecto*: sich bloß geben, gyengeségét felfedezni, kimutatni fogafejérét; *nudare*, *aperire*. 2. tiszta, tsupa; *nudus*, *merus*: unter dem bloßen Himmel, a' szabad ég alatt; *sub dio*. 3 *adv*. tsupán tsak; *solum*, *tantum*, *modo*.

Blöße, die, mezítelenség; *nuditas*. 2. gyengeség, erőtlenség; *vitium*, *error*: seine Blöße geben, felfedezni a' maga gyengeségét; *vitia sua nudare*.

Blühen, *n*. virágozni, virágzani; *florere*. 2. virágozni, jó v. bóldog állapotban lenni, virágzó állapotban lenni, divatjában lenni, diszleni; *florere*.

Blühend, virágzó, divatjában lévő, diszlő; *florescens*, *floridus*.

Blümchen, das, virágotska; *flosculus*.

Blume, die, virág; *flos*: Blumen sammeln, virágot szedni; *flores carpĕre*.

Blumenbau, der, virágtenyésztetés, virágmívelés; *florum cultura*.

Blumenbeet, das, virágos ágy; *areola florum*.

Blumenblatt, das, viráglevél; *folium floris*. 2. bokrétalevél, szirom; *corolla*.

Blumengarten, der, virágoskert; *hortus floralis*.

Blumengeschirr, das, virágosedény; *vas*, *testa floralis*.

Blumengewächs, das, virágplánta; *herba floralis*.

Blumengöttin, die, virágaszszonyisten, (Flóra, virágszál); *Flora*.

Blumenhandel, der, virágárosság, virágárúlás; *negotiatio floralis*.

Blumenkelch, der, kehely, virágkehely, virágtok: *calyx*.

Blumenkenner, der, virágesmérő; *intelligens florum*.

Blumenkohl, der, virágos káposzta, kártifiola; *Brassica Botrytis*.

Blumenkranz, der, virágkoszorú; *corona florea*.

Blumenlese, die, virággyűjtés; *florilegium*. 2. válogatott mondások gyűjteményje; *florilegium*, *anthologia*.

Blumenreich, virágos, virágokkal tellyes; *floreus*, *floridus*.

Blumenscheide, die, virághűvely; *spatha*.

Blumenstempel, der, anyaszál, (a' virágokban); *pistillum*.

Blumenstängel, der, virágszál; *pedunculus*.

Blumenstaub, der, hímpor; *pollen*.

Blumenstaubfaden, der, szálingó; *filamentum*.

Blumenstrauß, der, virágbokréta, bokréta; *sertum*, *fasciculus florum*, *thyrsis*.

Blumentopf, der, virágos edény; *vas floribus servandis*, *capedo*.

Blumenzwiebel, die, virághagyma; *bulbus.*
Blumig, virágos; *floreus*, *floridus.*
Blumist, der, *l.* Blumenkenner.
Blut, das, *s. pl.* vér; *sangvis*, *-vinis*, *m. cruor*: Blut lassen, od. zur Ader lassen, eret vágni; *sangvinem mittĕre.* 2. közelvaló, v. vérszeréntvaló atyafiság; *sangvine junctus*, *consangvineus.* 3. Fleisch und Blut, testiség, testigyönyörűség; *cupiditates humanae.* 4. élet; *vita.* 5. erőszakos halál; *caedes.* 6. ember, ifjú; *adolescens*, *juvenis.*
Blutader, die, vérzőér; *vena*: Pulsader, verőér, életér; *arteria.*
Blutarm, földhöz ragadt szegény, igen szegény; *egenus*, *egens.*
Blutbad, das, nagy vérontás: *caedes.*
Blutbegierde, die, vérszomjúzás; *sitis sangvinis.*
Blutbegierig, vérszomjúhozó; *sangvinarius*, *sitiens sangvinis.*
Blutbrechen, das, vérhányás; *haemoptysis*, *vomitus cruentus.*
Blutegel, der, piótza, nadály; *hirudo.*
Bluten, *n.* vérzeni, vérének folyni; *sangvine madĕre*, *sangvinem fundĕre.* 2. erőszakos halállal halni meg; *necari.* 3. meglakolni valamiért; *luĕre*
Bluten, das, vérzés, vérfolyás; *profluvium sangvinis.*
Blutfarbe, die, vérszín; *color sangvineus.*
Blutfluß, der, vérfolyás; *haemorrhagia.*
Blutgang, *l.* Blutfluß, der.
Blutgefäß, das, ér, véredény; *vena.*
Blutgericht, das, főbenjáróitélőszék; *judicium capitis.*
Blutgier, die, *l.* Blutdurst.
Blutgierig, *l.* Blutbegierig.
Blüthe, die, virágzás, virágzat, virág; *flos*, *efflorescentia.* 2. virágja, legszebb kora, legjobb ideje, v. környűlállása valaminek; *flos.* In der Blüthe seines Alters, életének virágjában, v. legszebb korában; *in flore aetatis.* 3. virág, egy szál virág; *flos.*
Blutig, véres; *cruentus*, *sangvineus.*
Blutigel, *l.* Blutegel.
Blutjung, igen ifjú; *tener*, *tenera aetate.*
Blutkasten, der, *st.* Herz, szív; *cor*, *cordis*, n.
Blutlassen, das, die Aderlaß, érvágás; *missio sangvinis.*
Blutlauf, der, vérmenés, vérhas; *sangvinis profluvium.*
Blutlos, véretlen, vértelen; *exsangvis.*
Blutpfirsche, die, vérbélű baratzk; *malum persicum sangvineum.*
Blutreich, bővérű, véres; *sangvineus*, *sangvine abundans.*
Blutreinigung, die, vértisztítás, vértisztulás; *sangvinis correctio.* 2. vértisztító, (eszköz, orvosság); *sangvinem purgans.*
Blutroth, vérszínű, piros mint a' vér; *sangvineus*: blutroth werden, elpirosodni, nagyon elpirúlni, (szégyenletében); *sangvineo rubore suffundi.*
Blutschande, die, vérellenvaló paráznaság; *incestus*, *incestum.*
Blutschlecht, tetemes roszsz, felette roszsz; *pessimus.*
Blutschweiß, der, véresverejték, vérizzadság; *sudor sangvineus.*
Blutsfreund, der, vérszeréntvaló atyafi; *consangvineus.*
Blutsfreundschaft, die, vérszeréntvaló atyafiság; *consangvinitas.*
Blutspeyen, das, *l.* Blutbrechen.
Blutstillend, vérállító; *sistens sangvinem.*
Blutstropfen, der, vértsepp, egy tsepp vér; *gutta sangvinis.*
Blutsturz, der, vérrohanás; *haemorrhagia.*
Blutsverwandter, *l.* Blutsfreund.
Bluttriefend, vért szivárgó; *sangvine rorans.*
Bluturtheil, das, halálos ítélet; *sententia de morte.*
Blutvergießen, das, vérontás; *caedes.*
Blutwasser, das, vérsavó, a' vérsavója; *serum*, *lympha.*
Blutwenig, igen kevés; *perexiguum*, *nihil fere.*
Blutwurst, die, véreshurka; *apexabo.*
Blutzeuge, der, mártír; *martyr.*
Bock, der, *pl.* Böcke, bak; *hircus*: Schafbock, Widder, kos; *aries*, *-etis*: der Rehbock, bakőz; *dorcas*: *st.* Ziegenbock, bak, ketskebak; *caper.* 2. *st.* Sturmbock, várvívó kos, (a' régieknél); *aries.* 3. bak, ketskeláb, (négylábú eszközök); *pedamentum*, *pegma.* 4. *st.* Kutschersitz, bak, kotsibak, a' kotsis űlőhelye, első bak; *sedes aurigae.* 5. hiba; *vitium.*

Bocken, *n.* bűzölni, bak után dühödni, bak bűzűnek lenni; *hircum olere*, *lascivire.* 2. döfni, döfölni, (mint a' bak a' szarvával; *petĕre cornibus.* 3. ágaskodni, (mint a' ló, paripa); *erigi.*

Bockig, *adj.* bakbűzü; *hircum olens.*

Bocksgestank, der, bakbűzű; *foetor hircinus.*

Bocksprung, der, bakszökés, vitzkándozás; *saltus hircinus.*

Boden, der, fenék, ally; *fundus*: zu Grund und Boden gehen, semmivé lenni, egészszen elromlani, dugába dűlni; *pessum ire*, *interire.* Sich zu Boden setzen, od. auf den Boden setzen, leűlni a' fenekére, leüllepedni, (mint a' homok a' vízben az edény fenekére leűl); *imum v. fundum petĕre.* 3. fóld, főld színe; *solum*, *terra.* Jemanden zu Boden schlagen, valakit a' főldhöz vágni, v. tsapni; *sternĕre.* 4. főld, főld neme, termő főld; *fundus.* 5. talaj, az erdő talajja, v. főldje; *solum*, *terra*: *l.* Grund. 6. házfőld, pádimentom; *pavimentum.* 7. házhéjj, (hiu), padlás; *tabulatum.*

Bodenlos, feneketlen; *fundo carens.*

Bodensatz, der, szálladék, ülledék, (a' mi a' folyó testekben a' fenékre leűl); *sedimentum.*

Boding, der, Bottich, kád; *cadus.*

Bofist, der, pöfeteg; *lycoperdon bovista.*

Bogen, der, *pl.* die Bogen, hajlás, hajlat, görbeség; *flexus*: einen Bogen machen, meghajlani, görbűlni; *in arcum intendi*, *inflecti.* 2. kézív, (mellyből a' régiek nyílaztak); *arcus.* 3. *st.* Fiedelbogen, vonó, hegedűvonó; *plectrum.* 4. árkos, (papiros); *plagula*, *philyra.* Ein Bogen Papier, egy árkos papiros; *plagula v. philyra chartae.*

Bogendecke, die, bólthajtásos fedél; *tectum arcuatum.* 2. bólthajtás; *camera.*

Bogenförmig, karéjforma, karéjos; *arcuatus.*

Bogengang, der, bóltozatos út; *ambulatio arcuata.*

Bogenschuß, der, nyílellövés; *emissio sagittae.* 2. egy nyíllövés távolysága; *spatium emissae sagittae.*

Bogenschütze, der, nyilas; *sagittarius.*

Bogig, *l.* Bogenförmig.

Bogner, der, nyílműves; *acuarius.*

Böheim, *l.* Böhmen.

Bohle, die, palló, palló gerenda; *asser crassior*, *trabs.*

Bohlen, *n.* kipallózni; *tabulare.*

Böhme, der, Tseh; *Bohemus.*

Böhmen, Tsehország; *Bohemia.*

Böhmisch, *adj.* Tsehországi, Tseh; *Bohemicus.*

Bohne, die, bab; *vicia faba.* 2. paszuly, rátzborsó; *phaseolus.*

Bohnenkraut, das, borsfű, tsombor; *satureja hortensis.*

Bohnenmehl, das, babliszt; *lomentum.*

Bohren, *a.* fúrni, kifúrni, kilyukasztani; *terebrare*, *forare.*

Bohrer, der, fúró, (a' ki fúr); *terebrator.* 2. fúró, (fúró eszköz); *terebra.*

Bohrung, die, fúrás; *terebratio.*

Bökel, der, sósvíz, fonnyasztó sósvíz; *muria.*

Bökelfleisch, Pökelfleisch, das, sós vizbe áztatott hús; *caro muriatica.*

Bökeln, *a.* sósvízbe áztatni; *muria condire.*

Bökelzunge, die, sósvízbe áztatott nyelv; *lingva muriatica.*

Bollwerk, das, vívóbástya; *propugnaculum.*

Bolus, der, falat; *bolus.*

Bolzen, der, nyílveszsző, nyíl; *sagitta. Pb.* Es lässet sich nicht alles Holz zu Bolzen drehen, nem minden vasból válik beretva; *non ex quolibet ligno fit Mercurius* 2. *st.* Stahl, a' vasaló nyelve, v. vasa, (téglázóvas); *massa ferrea.*

Bombarde, die, bombihányó, bombiágyú; *bombarda*, *tormentum.*

Bombardement, das, (*olv.* bombárdemán), bombihányás, bombizás; *pyrobolorum jactus.*

Bombardiren, *a.* bombizni, bombit hányni, (a' várba, városba); *pyrobolis petĕre*, *v. oppugnare.*

Bombardierer, der, pattantyús; *pyrobolarius.*

Bombardierung, die, *l.* Bombardement.

Bombast, der, fellengő írásmód, fellengős beszéd; *oratio turgida.*

Bombe, die, gyújtógolyóbis, (mozsárágyúba való); *pyrobolus.*

Boot, das, tsajka, tsónak, ladík, kis hajó; *scapha*, *lembus.*

Bootsknecht, der, tsajkás, ladikos; *nauticus.*
Bootsleute, die, *pl.* tsajkások; *socii navales.*
Bootsmann, der, tsajkás; *nauticus.*
Borax, der, olvasztósó, pórits; *borax.*
Bord, Bort, der, *st.* der Rand, szél, párkány, (a' hajónak felső oldalszéle, párkányja, az edény széle, párkányja, v. karimája); *margo*: etwas über Bord werfen, kivetni a' hajóból, v. a' tengerbe vetni v. hányni valamit; *e navi ejicĕre*: über Bord fallen, kiesni a' hajóból; *e navi cadĕre*: an Bord gehen, belémenni a' hajóba; *navem conscendĕre*; an Bord bringen, felrakni a' hajóra, hajóra rakni; *navi imponĕre.*
Bordell, das, bordélyház; *lupanar.*
Bordiren, paszamántal megborítni; *praetexĕre*: ein bordirtes Kleid, paszomántos ruha, v. öltözet; *praetexta vestis.*
Bordirt, paszamántos; *limbatus.*
Borg, der, költsön, hitel; *mutuatio.* Auf Borg geben, költsön adni, hitelbe adni; *mutuari.* Auf Borg nehmen, költsön kérni, hitelbe kérni; *mutuare.*
Borgen, *n.* költsön kérni, hitelbe kérni, költsönözni, hitelezni, költsön v. hitelbe venni fel valamit; *mutuare, sumĕre mutuum.* Geborgtes Geld, költsön kért pénz; *pecunia mutuata.* 2. hitelbe venni, (portékát); *emĕre merces sine parata pecunia.* 3. haszonvételre adni, (valamit kevés időre, ruha darabot, kalapot); *commodare.*
Borger, der, költsönkérő, hitelbekérő, költsönöző, hitelező; *mutuator.* 2. költsönadó, hitelbeadó, költsönöző, hitelező; *creditor.*
Borgung, die, költsönkérés, hitelbe kérés, költsönözés, hitelezés; *mutuatio.* 2. költsönadás, hitelbeadás, hitelezés, költsönözés; *commodatio.*
Borke, die, kéreg, fakéreg; *cortex.*
Börse, die, pénzes erszény; *bursa.* 2. alku palota, (nagy városokban, a' kereskedők számára); *curia mercatorum, basilica.*
Borst, der, repedés, hasadás; *fissum.*
Borstbesen, der, serteseprő; *scopae setaceae.*
Borste, die, serte; *seta.*
Borsten, sich, *rec.* berzenkedni; *erigi, horrere.*
Borstig, sertés, serteforma; *setosus.*
Borstwisch, *l.* Borstbesen.
Bort, der, *l.* Bord.
Borte, die, szege, szegéje v. bészegett széle akárminek; *limbus, margo.* 2. goldene Borten, arany paszamánt; *praetextura aurea.*
Borten, der, párta; *corolla virginalis.*
Bortenmacher, der, paszamántszövő; *textor limbolarius.*
Bortwisch, der, serteseprő; *scopae setaceae.*
Bös, *l.* Böse.
Bösartig, gonosz, roszszfajta, roszsz természetű; *malignus, malus, improbus, pravus*: eine bösartige Krankheit, gonosz nyavalya; *morbus malignus.*
Bösartigkeit, die, gonoszság, roszszaság; *malignitas, malitia.*
Bose, die, tollszár; *caulis.* 2. egy marok, egy tsomó, (kender, len); *fasciculus.*
Böse, *st.* schadhaft, verdorben, roszsz, romlott, elromlott; *malus, corruptus.* 2. *st.* zornig, haragos; *iratus.* 3. mérges, mord; *iracundus, saevus*: ein böser Hund, mérges, v. harapós kutya; *canis mordax.* 4. *st.* schädlich, gefährlich, ártalmas: *noxius.* 5. gonosz, roszsz; *improbus*: *adv.* gonoszúl; *male, improbe.*
Böse, das, a' roszsz, a' gonosz; *malum.*
Bösewicht, der, elfajúlt gonosz, istentelen gonosz; *scelestus, improbus.*
Boshaft, *st.* zornig, haragos, mérges; *iracundus.* 2. *st.* gottlos, gonosz; *malitiosus.*
Bosheit, die, gonoszság, roszszaság; *iracundia, malitia, improbitas.*
Botanik, die, *s. pl.* fűvésztudomány, botánika; Kreuterkunde, *Botanica.*
Botaniker, der, fűvész; *botanicus.*
Botanisch, *adj.* fűvészi; *botanicus.*
Botanisiren, *n.* botánizálni; *plantas colligĕre, determinatum ire.*
Both, das, *pl.* die Bothe, tsónak, ladik; *scapha.*
Bothe, Bote, der, küldött, követ; *legatus.* 2. izenetvivő követ; *nuncius.* 3. levélhordó követ; *tabellarius.*
Bothmäßigkeit, die, hatalom, birtok; *potestas, ditio.* Unter eines Both-

mäßigkeit stehen, valakinek hatalma alatt lenni; *esse in potestate.*
Bothschaft, die, izenetvivés; *nuncius.* Bothschaft gehen, od. laufen, izenettel menni v. futni; *esse nuncium.* 2. híradás, túdósítás, hír; *nuncium.* Gute Bothschaft bringen, jó túdósítást hozni; *laetum nuncium adferre.*
Bothschafter, der, *st.* Gesandter, fő-követ, (valamelly Nemzet v. Udvar követje más Udvarnál); *legatus.*
Böttcher, Büttner, Küfner, der, pintér, bodnár, kádár, E.; *doliarius, vietor.*
Bottich, der, kád; *cupa, labrum.*
Bouteille, die, (olv. butellie), karafina, butella); *lagena.*
Brach, Brach liegen lassen, ugarba hagyni; *agro dare quietem. l.* Brache.
Brachacker, der, Brachfeld, das, ugar, ugarföld; *novale.*
Brache, die, ugar; *vervactum.*
Brachen, ugarolni, ugar alá szántani; *vervagĕre, proscindĕre novale.* 2. ugarnak hagyni; *quieti dare.*
Brachfeld, das, *l.* Brachacker.
Brachlerche, die, mezei patsirta; *alauda campestris.*
Brachmonath, der, ugarhónap, Junius hónap, Szent Iván hava; *Junius.*
Brack, das, allyas, sepredék, izék, selejt, hitvány; *rejiculum, quisquiliae.*
Bramine, der, Indus bölts; *brachmanae.*
Brämse, die, bögöly; *tabanus, asilus., oestrus.*
Brand, der, meggyúladás, langalás, lángot vetés; *incendium.* In Brand kommen, meggyúladni, lángot vetni; *incendi, flammas concipĕre.* In Brand stecken, meggyújtani, felgyújtani, (házat); *incendĕre, succendĕre.* In Brand gerathen, meggyúladni, (mint a' ház, hajó); *incendi, igne corripi.* 2. fene, (nyavalya); *cancer*: der kalte Brand, fekete fene, üszög fene; *sphacelus*: der heiße Brand, rothasztó fene, guta fene; *gangraena.* 3. üszög, (a' búzában, rozsban); *uredo, rubigo.* 4. üszök; *titio*: ein glimmender Brand, tüzes üszök; *torris.*
Brandbock, der, Feuerbock, vasmatska, (a' tűzhelyen); *fulcrum focarium, vara igniaria.*
Brander, der, gyújtóhajó; *navis incendiaria.*
Brandfleck, Brandflecken, der, égés fólt, égés helye; *nota ustionis.*
Brandfleckig, üszögös, (búza); *rubiginosus.*
Brandig, Brandicht, üszögös, (búza); *rubigine corruptus, carbunculosus.* 2. kozmás; *saporis usti.*
Brandkorn, das, üszögös rozs; *ustilago.*
Brandmahl, das, égésjel, égésbélyege, égésfólt, (a' testen); *nota ustionis.*
Brandmahlen, Brandmarken, *a.* sütögetni, megbélyegezni, (a' gonosztévőt); *notam inurĕre, (stigmatisare).* 2. ein gebrandmahltes Gewissen, gonosz v. megbélyegezett lelkiesméret; *mens conscia mali.*
Brandmahlung, die, sütögetés; *notatio.*
Brandmarken, *l.* Brandmahlen.
Brandmauer, die, tűzfal; *murus intergerinus.*
Brandsalbe, die, égésrevaló ír, vagy kenőts; *emplastrum v. ungventum anticausticum.*
Brandschatzen, eine Stadt, adót tsikarni, (valamelly városon a' felprédálás helyett); *pecunias imperare incendio redimendo.*
Brandschatzung, die, adótsikarás, (az ellenség által); *exactio pecuniae.*
Brandschiff, das, gyújtogató hajó; *navis incendiaria.*
Brandstätte, die, tűz helye, (a' hol tűz, v. égés vólt), elégett ház helye; *locus incendii.*
Brandstein, Ziegelstein, der, tégla, égetett tégla; *later.*
Brandsteuer, die, égés után szedett pénz; *collecta incendiaria.*
Brandstifter, der, gyújtogató; *incendiarius.*
Brandung, die, habtorlás, habtsapkodás, (a' tengeren); *aestus maris.*
Brandwein, *l.* Branntwein.
Branntwein, der, pályinka, pálinka; *sicera, vinum adustum, spiritus vini.*
Branntweinbrenner, der, pályinkafőző; *sicerae decoctor.*
Branntweinbrennerey, die, pályinkafőzés; *ustio vini.*
Brasilienholz, das, berzseny; *lignum brasilianum.*
Braten, *Part.* gebraten, *a.* sütni, piritni, v. piritva sütni; *assare.* 2. *n.* *s.*

sülni, megsülni, (mint a' petsenye, hal); *assari.*

Braten, der, sült, petsenye; *caro assa.* Ein Rindsbraten, marhahús-petsenye, marhapetsenye; *assa bubula.* Kalbsbraten, borjúpetsenye; *assa vitulina.* Braten wenden, petsenyét forgatni; *carnem versare.*

Bratenwender, der, petsenyeforgató; *rota v. machina veru versando.*

Bratfisch, der, sütnivaló hal; *piscis frigendus.*

Bratofen, der, petsenyesütő kementze; *fornax assaria.*

Bratpfanne, die, sütő serpenyő, bogrács, vas tepsi, petsenyealá való; *sartago.*

Bratsche, die, öreghegedű, bratshegedű; *barbitos mediae vocis.*

Bratspieß, der, nyárs, petsenyesütő nyárs; *veru.*

Bratwurst, die, kolbász; *lucanica, farcimen.*

Brauch, der, szokás; *usus, mos.*

Brauchbar, hasznavehető, használható, hasznos; *utilis, aptus.*

Brauchbarkeit, die, hasznavehetőség, használhatóság, haszon; *utilitas.*

Brauchen, *a.* st. gebrauchen, hasznát venni, használni; *uti.* 2. élni vele, hasznra fordítni; *uti, usui applicare, adhibere.* 3. etwas, szükségének lenni valamire, kelleni; *indigere, opus esse.* 4. es braucht, kell szükség; *necessum est, desideratur.*

Brauen, *a.* Bier, sert főzni; *coquĕre cerevisiam.*

Brauer, der, serfőző; *cerevisiarius.*

Bräuhaus, das, serfőző, (ház); *officina cerevisiaria.*

Braun, barna, setét szín; *fuscus, adustus, badius.*

Bräune, die, barnaság, barnaszín, setétszín; *color fuscus.* 2. torok gyék; *angina synanche.*

Bräunen, *a.* barnítni, setétítni; *fuscare, infuscare.*

Braunkohl, Blaukohl, der, kék káposzta; *brassica coerulea.*

Bräunlich, barnás; *subfuscus.*

Braunschweig, Brunszviga; *Brunsviga*

Braus, der, Im Sause und Brause leben, lármás mulatságok között élni; *indulgere delectationibus turbulentis.*

Brausen, *n.* zúgni, búgni, dúgni, dühösködni; *murmurare, fremere, aestuare.* 2. pezsgeni, pezsegni, (mint a' ser, must); *fervere, fermentare.* 3. heveskedni; *aestuare.*

Brausen, das, zúgás, búgás, dühösködés; *strepitus, fremitus.* 2. pezsgés, heveskedés; *aestus, fervor.*

Braut, die, *pl.* die Bräute, menyasszony; *sponsa.*

Brautbett, das, menyegzői ágy; *torus.*

Brautführer, der, násznagy; *paranymphus.*

Brautgeschenk, das, jegy, házassági jegy; *donum nuptiale.*

Bräutigam, der, vőlegény; *sponsus.*

Brautjungfer, die, nyoszolyóleány; *paranympha.*

Brautkleid, das, jegyruha; *vestis nuptialis.*

Brautkranz, der, menyasszony koszorú; *corona nuptialis.*

Brautleute, die, *pl.* házassági jegyben lévők, (a' vőlegény és menyaszszony); *sponsus et sponsa.*

Brautring, der, jegygyűrű; *annulus sponsalitius.*

Brauttag, Verlobungstag, der, kézfogó; *dies sponsalium.* 2. menyegző napja; *nuptiae.*

Brautwerber, der, kérő; *pronubus.*

Brav, derék, talpraesett, helyes; *egregius. fortis*: *adv.* derekasan, helyesen; *fortiter, egregie.*

Brecharzney, die, hánytató, hánytatószer; *vomitorium, vomitivum.*

Breche, die, tiló, kendertörő, v. lentörő; *frangibulum.*

Brecheisen, das, kendertörő, v. lentörő vas; *frangibulum ferreum.*

Brechen, *a. Imp.* ich brach, *Perf.* ich habe gebrochen, törni, eltörni; *frangĕre, confringĕre*; die Bahn brechen, útat törni, próbát tenni; *viam munire v. aperire.* 2. st. abbrechen, letörni, leszakasztani, tördelni, szaggatni, leszaggatni; *carpĕre, decerpĕre, defringĕre.* 3. törni, erőszakkal, (értzet, követ); *frangĕre.* 4. öszvehajtani, megtörni; *complicare*: einen Bogen Papier, od. einen Brief brechen, egy árkos papirost v. levelet öszvehajtogatni, öszvehajtani; *chartam complicare*: ein gebrochener Strahl, megtört súgár; *radius refractus.* 5. megrontani, felbontani; *rumpĕre, violare*: das Ge-

fest brechen, megrontani, v. általhágni a' törvényt; *violare leges*: den Frieden brechen felbontani a' békességet; *rumpĕre foedus*, *v. pacem*: sein Wort brechen, megszegni szavát; *fidem frangĕre*. 6. sich brechen, változni, megváltozni, oszlani; *discedĕre*, *mutari*: das Wetter bricht sich, megváltozik az időjárás, v. idő; *mutatur tempestas*: eine gebrochene Zahl, tört szám; *numerus fractus*, *fractio*. 7. sich brechen, st. sich übergeben, hányni, okádni, kihányni; *vomĕre*. 8. *n.* s. törni, eltörni, (mintegy magától); *rumpi*, *disrumpi*. 9. megbukni a' kereskedésben, elégtelennek adni ki magát adósságai lefizetésére; *desinĕre v. non esse solvendo*. 10. bétörni, (mint a' tolvaj a' házba); *irrumpĕre*: kiönteni; *effundĕre*, *exundare*: általverekedni, keresztűl hatni, (mint a' nap a' felhőkön); *lucere*, *splendere*. 11. hirtelen v. sebességgel megjelenni; *imminere ingruĕre*, *supervenire*: die Nacht bricht herein, ránk jön az éjszaka; *ingruit nox*. 12. die Augen brechen ihm, homályosodnak szemei, (a' haldoklónak); *oculi solvuntur*.

Brechmittel, das, hánytató, (orvosság, v. szer); *vomitorium*, *emeticum*.

Brechpulver, das, hánytató por; *pulvis vomitorius*.

Brechstange, die, feszítő v. törő rúd, törő pózna; *vectis*.

Brechung, die, törés, eltörés, kitörés; *fractio*, *eruptio*, *etc.* *l.* az igét.

Brechweinstein, der, hánytató borkő; *tartarus emeticus*.

Brechwurz, Brechwurzel, die, hánytatógyökér, ipekokán; *ipecacuanha*.

Breisgau, Brizgova; *Brisgovia*.

Breit, széles; *latus*: breit machen, kiszélesítni; *dilatare*: breit schlagen, szélesre verni; *tundendo dilatare*, *extenuare*: elhitetni, elámítni; *persvadere*. 2. tágas; *latus*, *extensus*: das ist weit und breit bekannt, mindenfelé esméretes, mindenütt tudják; *longe lateque notus*. 3. sich breit machen, döjfösködni, kevélykedni; *gloriari*, *se jactare*: *adv.* szélesen; *late*.

Breitblätterig, széleslevelű; *latifolius*.

Breite, die, szélesség; *latitudo*.

Breiten, *a.* szélesítni, kiszélesítni; *dilatare*. 2. st. ausbreiten, kiterjeszteni; *expandĕre*.

Bremen, Bráma, (város); *Brema*.

Brennbar, gyúlható, éghető; *combustibilis*.

Brenneisen, das, fodorítóvas; *calamister*.

Brennen, *a. ir. Imp.* ich brannte, *Perf.* ich habe gebrannt, égetni, sütni, megégetni, (tűz v. más forró test által); *urĕre*: eine brennende Hitze, forró v. égető meleg, forróság: *aestus*. 2. égetni, v. világítni, v. tüzelni vele; Licht od. Öhl brennen, gyergyát v. olajt égetni, olajjal világitni; *urĕre*. 3. égetni, égetéssel készítni valamit; *comburĕre*: Kohlen brennen, szenet égetni; *comburĕre*: Kalk brennen, meszet égetni; *urĕre carbones v. calcem*. 4. kiégetni, égetéssel megtisztítni, (aranyat, ezüstöt); *urendo purgare*: v. égetni, kiégetni, megégetni, (téglát, tserépedényt); *coquĕre*. 5. pergelni; *urĕre*: Kaffee brennen, kávét pergelni, v. pirítni; *fabas indicas urĕre*. 6. megbélyegezni, (tüzes vassal); *notare*, *notam inurĕre*. 7. sich brennen, megégni, megégetni magát; *uri*, *aduri*. 8. *n.* égni, lángolni; *ardere*: brennende Augen, tüzes szemek, villámló szemek; *oculi micantes*. 9. égni az indúlatoskodás miatt; *uri*, *ardere*. 10. marni, égetni, enni, (mint a' tsalány, a' bors); *pungĕre*, *urĕre*.

Brennen, das, égetés, megégetés, elégetés; *ustio*, *adustio*, *combustio*, *etc.* *l.* az igét.

Brennend, égető, sűtő, maró; *urens*: égő, lángoló, forró, sűtő, égető; *ardens*, *fervens*. *l.* az igét.

Brennglas, das, gyújtóüveg, atzéltűkör; *vitrum causticum*.

Brennholz, das, tűzi fa, tűzrevaló fa, tüzelő fa; *lignum focale*.

Brennmittel, das, gyújtó szerszám; *causticum*.

Brennessel, die, tsalán, tsalány; *urtica*.

Brennofen, der, égető kementze, (a' fazekasoknál, téglaégetőknél); *fornax*.

Brennöhl, das, lámpás olaj; *oleum serviens urendo*.

Brennpunct, der, gyújtópont, égetőpont; *focus*.

Brennspiegel, der, gyújtótükör; *speculum ustorium*, v. *causticum*.
Bresche, die, lőtt rés v. lyuk, (a' várfalán, sántzon); *foramen*, *hiatus*.
Breßlau, Boroszló, (város); *Vratislavia*.
Brett, das, *pl.* die Bretter, deszka; *asser*, *tabula*: den Fußboden mit Brettern belegen, kideszkázni a' házföldet; *contabulare*, *tabulis tegĕre*. 2. ostábla; *abacus*: im Brete spielen, ostáblázni; *abaco ludĕre*.
Bretern, deszka, deszkábólvaló; *tabularis*.
Bretern, *a.* kideszkázni; *tabulare*.
Bretmühle, Sägemühle, die, deszkametsző, fűrészmalom; *mola asseraria*.
Bretnagel, der, létzszeg; *clavus tabularis*.
Bretsäge, die, deszkafűrész; *serra asseraria*.
Bretspiel, das, ostáblajáték; *lusus alae*. 2. st. Dambrett, ostábla; *abacus*.
Bretstein, der, ostáblakarika, játszókarika, (az ostáblán); *calculus*.
Brevir, das, breváriom; *breviarium*.
Brey, der, pép; *puls*, *pultis*, f.
Breze, die, peretz; *spira*.
Brezel, das, *pl.* *l.* die Breze.
Brief, der, levél, (írott levél); *epistola*, *literae*: einen Brief an jemanden schreiben, levelet írni valakinek; *scribĕre literas*: Briefe mit Jemanden wechseln, levelezni valakivel; *colloqui per literas*, *literarum commercio uti*. 2. ein Brief Nadel, egy levél tő; *centum acus*.
Briefbehältniß, das, levéltartó; *scrinium*.
Briefbothe, der, levélhordó; *tabellarius*.
Briefchen, das, leveletske, levélke; *literulae*.
Briefgeld, das, od. Briefporto, postapénz levélért, levélbér; *merces literarum*.
Briefpapier, das, levélnekvaló papiros; *charta epistolaris*.
Briefporto, das, *l.* Briefgeld.
Briefschaften, die, *pl.* levelek; *libelli*.
Briefsteller, der, levélmustrakönyv; *liber epistolicus*.
Briefstyl, der, levélbéli írásmód; *oratio epistolaris*.
Brieftasche, die, levéltartó; *theca* v. *capsa epistolaris*, *pugillaris*.
Brieftaxe, die, levélváltság, levélbér, postapénz; *merces literarum*.
Briefträger, der, levélhordó; *tabellarius*.
Briefwechsel, der, levelezés; *commercium epistolarum*.
Brieß, Breznóbánya; *Breznovia*, v. *Brezno Banya*.
Brigade, die, seregosztály; *tertia turmae pars*, *caterva*.
Brigadier, der, seregosztályvezér, osztályvezér; *catervae ductor*.
Brigantine, die, sebeshajó, rablóhajó; *navis piratica*, *velox*.
Brillant, fényes, fénylő; *radians*.
Brillant, der, briliánt; *adamas octaëdrus*, v. *radians*.
Brille, die, pápaszem, ókulár; *conspicillum*, *oculare*: Jemanden eine Brille aufsetzen, megszedni, megtsalni, rászedni valakit; *imponĕre alicui*.
Brillenmacher, der, pápaszemmíves; *artifex vitri ocularis*.
Bringen, *a. ir. Imp.* ich brachte, *Perf.* ich habe gebracht, hozni, elhozni, meghozni, hozni magával; *ferre*, *afferre*, *secum portare*. 2. st. nehmen, mitnehmen, vinni, elvinni, oda vinni, (máshoz, v. másnak valamit); *apportare*, *adducĕre*. 3. es bringen, es wohin bringen, menni valamire, vinni a' dolgot, boldogúlni benne; *perducĕre*, *adducĕre*, *procedĕre*: etwas zu Wege bringen, valamit véghez vinni; *perficĕre*, *efficĕre*: ein Werk zu Stande bringen, végrehajtani, elkészítni valamelly munkát; *terminare*, *effectui dare*. 4. hozni a' világra, szűlni; *partu edĕre*, *parĕre*: teremni, termeni, (mint a' növevények); *ferre*, *proferre*. 5. okozni, szerezni, tenni; *adferre*, *efficĕre*. 6. mit sich bringen, kívánni, hozni magával; *poscĕre*, *postulare*. 7. zu etwas bringen, indítni valamire. kénszerítni; *adducĕre*, *perducĕre*: in Erinnerung bringen, emlékeztetni, eszébe juttatni; *in memoriam reducĕre*: Jemanden an den Bettelstab bringen, valakit koldús botra juttatni; *ad egestatem adigĕre*: Jemanden in Verlegenheit bringen, valakit zűrzavarba hozni;

turbare, *ad incitas redigĕre*: eine Person zu Falle bringen, megejteni, v. megszeplősítni valamelly személyt; *seducĕre*, *vitiare*. 8. *Loc. pr.* etwas in Ordnung bringen, rendbe szedni valamit; *componĕre*: etwas in Erfahrung bringen, kitapogatni, kitudni valamit, végére járni valaminek; *comperire*: sein Versprechen in Erfüllung bringen, telyesítni, bételyesítni ígéretét; *satisfacĕre v. stare promissis*: etwas über Herz bringen, rávenni magát valamire; *in animum inducĕre*: Jemanden um das Seinige bringen, megfosztani valakit vagyonjától, eltsalni tőle szép szín alatt; *privare re*: um das Leben bringen, megölni; *necare*: Etwas unter die Leute bringen, elhírlelni valamit; *divulgare*: Waare an den Mann bringen, eladni a' portékát, vevőt szerezni a' portékának; *vendĕre*: seine Tochter an einen Mann bringen, férjhez adni leányát valakihez: *collocare*: etwas an den Tag bringen, világosságra hozni valamit, kitudni valamit; *in lucem proferre*: etwas auf die Seite bringen, félre tenni valamit, alattomban elsiktatni; *seponĕre*, *amovere*: etwas an sich bringen, magáévá tenni valamit; *acquirĕre*, *parare sibi*: etwas in Rechnung bringen, számadásba tenni, v. bétenni a' számadásba valamit; *inferre rationibus*: zu Papier bringen, felírni, feljegyezni; *literis consignare*, *notare*.

Britsche, die, od. Pritsche, verő lapotzka; *baculus latus*. 2. pad, lótza, alvópad, alvólótza, (az őrzőházaknál, malmokban); *lectus roboreus*.

Britte, der, Brittus; *Britannus*.

Brittisch, Brittusi, Britanniai; *Britannicus*.

Bröckchen, das, morzsa, morzsátska; *micula*.

Bröckeln, *a.* aprόra tördelni; *terĕre*, *friare*.

Brocken, der, darabotska; *mica*.

Brockenweise, *adv.* darabotskánként; *frustillatim*.

Bröcklein, das, *l.* Bröckchen.

Brod, das, od. Brot, *pl.* die Brode, kenyér; *panis*. 2. *st.* Nahrung, táplálat, élelem; *victus*: er hat sein Brod, van neki miből élni, v. van kenyere; *victum habet*: sein Brod mit etwas verdienen, kenyerét v. élelmét valamivel keresni; *victum merere v. mereri*.

Brodbäcker, der, kenyérsütő; *pistor*.

Brodbank, die, kenyeresbólt, kenyérsütő bólt; *taberna panaria*.

Brodem, Broden, der, pára, párázás, gőz, gőzölgés; *vapor*.

Brodkorb, der, kenyereskosár; *panarium*.

Brodkrume, die, kenyérbél; *caro panis*, *pars melior panis*.

Brodlos, kenyér nélkűl való; *victu carens*.

Brodmarkt, der, kenyérpiatz; *forum panarium*.

Brodmehl, das, kenyérnek való liszt, kenyér liszt; *farina panaria*.

Brodneid, der, kenyérirígylés, életemirígylés; *invidia quaestus*.

Brodrinde, die, kenyérhejj, kenyérhaj; *crusta*.

Brodschmolle, die, *l.* Brodkrume.

Brodstudien, die, *pl.* kenyérkereső tudományok; *literarum studia mercenaria*.

Brodtorte, die, kenyértorta; *opus pistorium*.

Brombeere, die, mágla; *rubus fruticosus*. 2. *st.* Kratzbeere, szederj, kékszederj; *rubus caesius*, *morum rubi*.

Brombeerstaude, die, máglatsemete, máglabokor; *rubus*.

Bronze, (olv. bronsze), die, oszlop- v. sárgaértz, harangértz; *aes*.

Bronzen, oszlopértzből való; *aeneus*.

Brosame, die, *l.* Brodkrume.

Bröschen, morzsolni, morzsálni; *friare*.

Bröseln, (ugyan az).

Bröslein, das, morzsátska; *micula*.

Bruch, der, törés, eltörés, kettétörés; *fractura*. 2. megszegés, felbontás, feltörés, megrontás; *violatio*: der Bruch des Friedens, a' békesség feltörése, v. megszegése; *violatio foederis*. 3. bélleszállás, bélszakadás, tökösség; *hernia*, *ramex*. 4. törtszám; *fractio*. 5. motsár, motsáros hely; *locus uliginosus*.

Bruchband, das, bélfelkötő, bélfelszorító; *fascia hernialis*.

Brüchig, törős, töredékeny; *fragilis*. 2. törődött, tört, repedezett; *fractus*.

Bruchstein, der, terméskő, ásványkő; *lapis excisus*, *caementum*.

Bruchstück, das, tördelék, tördelékdarab. *fragmentum*. 2. maradvány; *rudus*, *-deris*, n.

Bruchwasser, das, tóvíz; *aqua palustris*.

Bruchweide, die, töredékenyfűz, rekettye; *salix fragilis*.

Brücke, die, híd; *pons*, *-tis*, m. eine fliegende Brücke, repülő híd; *pons subitarius*, *v. pendulus*.

Brücken, *a.* béhídalni, hídat tsinálni rá; *ponte jungĕre (amnem)*.

Brückenbau, der, hidépítés, hídkészítés; *structura pontis*.

Brückenjoch, das, hídláb, hídoszlop; *sublica*.

Bruder, der, férjfi testvér, bátya, ötse; *frater*: er ist mein leiblicher Bruder, testvérem, testvér velem, t. i. testvér ötsém, v. testvér bátyám; *frater germanus*: mein älterer Bruder, a' bátyám; *frater natu major*: mein jüngerer Bruder, az ötsém; *frater natu minor*. 2. atyafi; *cognatus*. 3. barát, pajtás; *amicus*, *frater*. 4. hívatalbéli társ; *collega*: vallásbéli sorsos, atyafi; *frater*: die barmherzigen Brüder, gyógyító, v. gyámol szerzet; *fratres misericordiani*.

Bruderherz, das, testvéri szív, v. indúlat; *animus fraternus*.

Brüderkinder, die, *pl.* unoka testvérek; *fratrueles*.

Brüderlich, testvéri, atyafiságos; *fraternus*: *adv.* testvéri módon, atyafiságosan; *fraterne*.

Bruderliebe, die, atyafiúi szeretet, testvéri szeretet; *amor fraternus*.

Brüderschaft, die, atyafiság; *fraternitas* 2. pajtásság, társalkodás; *collegatus*.

Brudersfrau, die, ángy; *fratria*.

Brühe, die, lé, v. lév, leve valaminek; *jus*, *jusculum*

Brühen, *a.* leforrázni; *aqua fervida perfundĕre*.

Brühheiß, forrómeleg; *fervens*, *fervidus*.

Brüllen, *n.* ordítni, (mint az oroszlán); *rugire*: bőgni, (mint a' marha); *mugire*, *boare*. 2. harsogni, (mint az égi háború); *tonare*.

Brüllen, das, ordítás, bőgés; *rugitus*, *mugitus*, *boatus*. 2. dörgés, harsogás; *tonitru*.

Brüllochs, der, bika; *taurus*.

Brummeisen, das, doromb; *crembalum*.

Brummen, *a.* morogni, dünnyögni, búgni; *murmurare*, *fremĕre*.

Brummen, das, morgás, mormolás, búgás; *murmur*, *fremitus*.

Brummer, der, st. Brummochs, bika, tsorda bikája; *taurus*.

Brunet, **Brunette**, barna, barnás; *subfuscus*, *badius*.

Brunften, *n.* folyatni, dühödni, üzekedni; *appetĕre coitum*.

Brunn, *l.* Brunnen.

Brunnen, der, st. Quellwasser, forrásvíz; *aqua fontana*. 2. st. Quelle, kútfő, forrás; *fons*. 3. kút; *puteus*: einen Brunnen graben, kútat ásni; *puteum deprimĕre*, *v. effodĕre*.

Brunnendeckel, der, kútfedél; *puteal*.

Brunneneimer, der, kútveder, merítőveder, merőveder; *situla*, *urna*.

Brunnengräber, der, kútásó; *putearius*.

Brunnenkasten, der, a' kútkáva öble, víztartó a' szivárvány kút körűl; *crater*.

Brunnensalz, das, főttsó, (sós vízből főtt só); *sal coctus*.

Brunnenschacht, der, kútöböl; *cavum putei*.

Brunnenschwengel, der, kútgém és kútostor együtt; *tolleno putealis*.

Brunnenwasser, das, kútvíz; *aqua putealis*.

Brunst, die, hévség, hevesség; *ardor*, *fervor*.

Brünstig, hév, heves; *ardens*, *fervens*, *fervidus*.

Brünstiglich, hevesen, óhajtva; *ardenter*, *vehementer*.

Brunzen, *a.* vizelleni; *mingĕre*.

Brust, die, *pl.* die Brüste, mejj, (melly); *pectus*, *-toris*, n. die rechte Brust, a' mejjnek jobb fele; *pectus dextrum*: die linke Brust, a' mejjnek bal fele; *pectus sinistrum*. 2. szügy, (a' négylábúállatok mejje); *pectus*, *sternum*. 3. tsets, emlő; *mamma*, *uber*: einem Kinde die Brust geben, tsetset adni a' gyermeknek, v szoptatni a' gyermeket; *mammam praebere*: ein Kind von der Brust entwöhnen, elválasztani a' tsetstől a'

gyermeket; *depellĕre lacte.* 4. ſt. Herz od. Geſinnung, szív, indúlat; *animus*, *affectus.*

Bruſtarzney, die, mejjorvosság; *medicamentum pectorale.*

Bruſtbein, das, mejjtsont; *os pectoris*, *sternum.*

Bruſtbild, das, mejjkép; *imago dimidiata.*

Brüſten, ſich, mejjét kivetni, kidüllyeszteni; *pectus erigĕre.* 2. gőgösködni, kevélykedni; *tumere*, *superbire.*

Bruſtfell, das, keraszthártya, mejjhártya; *diaphragma.*

Bruſtgeſchwulſt, die, mejjdaganat; *tumor pectoris.*

Bruſtgeſchwür, das, mejjkelevény; *ulcus (-ceris*, n.) *pectoris.*

Bruſtharniſch, der, mejjvas; *thorax.*

Bruſthöhle, die, mejjüreg; *cavum pectoris.*

Bruſtkern, der, szegy, szegyfej; *nucleus pectoris.*

Bruſtkleid, das, mejjrevaló; *pectorale.*

Bruſtkrankheit, die, mejj nyavalya; *morbus pectoris.*

Bruſtlatz, Bruſttuch, das, mejjrevaló, (ruházat); *subucula.*

Bruſtlehne, die, könyöklő; *lorica.*

Bruſtmuskel, der, mejjszálashús; *musculus pectoralis.*

Bruſtriem, der, mejjszíj; *lorum pectorale.*

Bruſtſchild, der, mejjpaizs; *clypeus.*

Bruſtſtück, das, szegy, egy része a' szegynek; *pars pectoris.* 2. ſt. Bruſtharniſch, pántzél; *thorax.* *l.* Bruſtbild.

Bruſtthee, der, mejjenyhítő főtt lév, mejjorvosló főttlév; *thea pectoralis.*

Bruſttrank, der, mejjorvosló ital; *infusum pectorale.*

Bruſttuch, das, *l.* Bruſtlatz.

Bruſtwarze, die, tsetsbimbó; *papilla.*

Bruſtwaſſer, das, mejjüregbe gyűlt víz; *lympha pectoralis.* 2. mejjorvosló víz; *liquor serviens pectori.*

Bruſtwaſſerſucht, die, mejjvízkórság, mejjnek vízi betegsége; *hydrops pectoris.*

Bruſtwehre, die, sántzfal; *lorica.*

Bruſtwurzel, die, angyélika, angyalfű; *Angelica archangelica.*

Brut, die, kotlás; *incubatio*: die Hühner ſind in der Brut, kotlanak a' tyúkok; *incubant.* 2. fajzat, poronty, tojásból kiköltött tsirkék, madár fiak, hal porontyok, kígyó kölykek; *foetura*, *foetus*, *progenies.* 3. kölyök, gaz gyermek; *improbus*, *nequam.*

Brutbiene, die, Thräne, here; *fucus.*

Brüten, *a.* költeni a' tojásból, ülni a' tojáson, v. kotlani; *incumbare ova*, *v. ovis.* 2. etwas böſes brüten, valami roszszat koholni; *moliri*, *machinari.*

Brütgans, die, kotlós lúd; *anser incubans.*

Brüthenne, die, kotlós tyúk, kotló; *gallina incubans.*

Brützeit, die, kotlás ideje; *tempus incubandi.*

Bübchen, das, fiútska; *puerulus.*

Bube, der, ſt. Knabe, fiú gyermek; *puer.* 2. gonosz v. roszsz ember; *scelestus.*

Bubenſtreich, der, gonoszság; *facinus*, *-noris*, n.

Bubenſtück, das, gonosztett; *scelus.*

Bübiſch, gonosz, istentelen; *scelestus*, *improbus.*

Buch, das, *pl.* die Bücher, könyv; *liber*: ein gebundenes Buch, bekötött könyv; *liber compactus*: ein ungebundenes Buch, kötetlen könyv; *exemplum.* 2. könyvszakasz, vagy könyv; *liber.* 3. számtartó könyv, jegyző könyv; *codex*; ins Buch eintragen, béírni a' számtartó könyvbe; *inferre rationibus*: Buch halten, jegyző könyvet tartani, 's abba a' számadást feljegyezni; *habere codicem percepti et erogati*, *v. accepti et expensi.* 4. kontz; *scapus*: ein Buch Schreibpapier, egy kontz író papiros; *scapus chartae scriptoriae.*

Buchbaum, *l.* Buche, bikfa; *fagus.*

Buchbinder, der, könyvkötő; *bibliopegus.*

Buchbinderhandwerk, das, könyvkötőmesterség; *ars bibliopegi.*

Buchdrucker, der, könyvnyomtató; *typographus.*

Buchdruckerey, die, nyomtatóműhely; *officina typographica.*

Buchdruckerkunſt, die, könyvnyomtatás mestersége; *ars typographica.*

Buchdruckerpreſſe, die, nyomtatósajtó; *prelum typograhicum.*

Buche, Büche, die, bikfa; *fagus*: die

Rothbuche, veres bikfa; *fagus sylvatica*: die Weißbuche, gyertyánfa; *carpinus betulus*.
Buchecker, der, bikmakk; *glans fagina*.
Bucheichel, die, (ugyan az).
Büchen, bikfa, bikfából való; *faginus*, *ex fago*.
Bücherkenner, der, könyvhöz értő; *intelligens librorum*.
Büchersaal, der, Bibliothek, die, könyvesház, bibliothéka; *bibliotheca*.
Büchersammlung, die, könyv gyűjtemény; *collectio librorum*. 2. st. Bibliothek, könyvesház; *bibliotheca*.
Bücherschrank, der, könyvestéka; *scrinium librarium*.
Büchervorrath, *l.* Büchersammlung.
Buchhalter, der, számtartó, számadásjegyző; *a rationibus*, *rationarius*. 2. könyvtartó, (fából); *retinaculum*.
Buchhalterey, die, számtartástudomány, számtartásbívatal; *ars apologistica*, *ars rationum conficiendarum*.
Buchhandel, der, könyvárosság; *mercatura libraria*.
Buchhändler, der, könyváros; *bibliopola*.
Buchhandlung, die, könyvárosbólt, könyvesbólt; *officina libraria*.
Buchladen, der, (ugyan az).
Buchmast, die, bikmakkal hízlalás; *sagina faginea*.
Buchnuß, die, *l.* Buchecker.
Buchsbaum, Buxbaum, der, puszpáng; *Buxus*.
Buchsbäumen, puszpángbólvaló, puszpáng; *buxeus*.
Büchse, die, st. Geldbüchse, pénztartó persely, v. tartó; *pyxis*. 2. vont tsőjű puska, stuttz; *bombarda*.
Büchsenmacher, der, puskamíves; *bombardarius artifex*.
Büchsenschaft, der, puskaágy; *scapus bombardae*.
Büchsenschmid, der, *l.* Büchsenmacher.
Büchsenschuß, der, puskalövés; *ictus bombardae*.
Buchstabe, der, betű; *litera*.
Buchstabiren, *a.* foglalni, (szótagokat, szillabizálni); *verba syllabatim efferre*.
Buchstäblich, betűszeréntvaló; *literalis*: *adv.* betűszerént; *ad literam*.
Bucht, Bey, die, öböl, tengeröböl; *sinus*.
Buchweitzen, der, bariska, pohánka, tzikszár, hajdina; *polygonum fagopyrum*.
Buckel, der, púp, hátpúp; *gibbus*. 2. st. Rücken, hát; *tergum*, *dorsum*.
Buckelig, púpos; *gibbus*, *gibbosus*.
Bücken, *a.* meghajtani, görbítni; *inclinare*, *incurvare*. 2. sich, meghajlani, lehajlani; *inclinari*.
Bücken, das, meg- v. lehajlás; *inclinatio*.
Bucklig, *l.* Buckelig.
Bückling, der, magameghajtás; *inclinatio corporis*.
Bude, die, deszkabólt; *taberna*.
Budelmütze, die, télisüveg; *galerus villosus*.
Budensitzer, der, félkézkalmár; *tabernarius*.
Büffel, der, bivaly, bival; *bubalus*.
Bug, der, hajlás, meghajlás; *flexus*. 2. első tsipej, szügyhajlás; *armus*.
Bügel, der, Steigbügel, kengyelvas, kengyel; *stapia*.
Bügeleisen, das, vasaló, téglázóvas; *ferrum sartoris laevigatorium*.
Bügeln, *a.* vasalni, téglázni, kitéglázni, kivasalni; *laevigare*.
Buhle, der, szerető, mátka; *amasius*, *amasia*.
Buhlen, *n.* szerelmeskedni; *amare*.
Buhler, der, szerető, szerelmes pár; *amator*.
Buhlerey, die, szerelmeskedés; *amores*.
Buhlerinn, die, szerető, mátka, (fejérszemély); *amatrix*, *amasia*.
Buhlerisch, szerelmes, szerelmeskedő; *amatorius*.
Buhlschaft, die, *l.* Buhlerey.
Bühne, die, nézőállás, nézőpóltz; *suggestum*: p. o. Richtbühne, vesztőállás; *locus supplicii*: Schaubühne, játéknézőhely; *suggestus*, *pegma*, *scena*. 2. predikálószék, katédra, beszéllőszék, tanítószék; *cathedra*.
Bulbe, die, hagymagyökér; *bulbus*.
Bulgarien, Bolgárország; *Bulgaria*.
Bull, Bulle, der, bika; *taurus*.
Bulle, die, függőpetsétes levél, v. parantsolat, (főképpen a' Római Pápáé); *bulla*.
Bullenbeißer, der, szelindek; *canis molossus*.

Bund, der, kötelék, sarkmadzag, (a' könyvkötőknél), pántkötés, (a' lakatosoknál); *ligamentum*, *ferramentum*. 2. st. Bündniß, das, kötés, szövetség, (frigy); *foedus*: Das Bund brechen, megrontani, v. felbontani a' kötést, v. a' szövetséget; *rumpĕre foedus*. 3. der türkische Bund, Török kutsma; *tiara Turcica*: l. ezt is: das Bund, és Bündel.

Bund, das, *pl.* die Bunde, od. Bünde, tsomó, öszvekötött tsomó, kötet; *fascis*, *sarcina*: sechs Bund Stroh, hat kéve szalma v. zsup; *sex manipuli stramenti*.

Bündel, das, köteléketske, madzagotska; *fasciculus*, *ligula*. 2. tsomótska, köteletske; *manipulus*, *funiculus*. 3. bútyor, tereh, podgyász; *sarcinula*.

Bündelchen, das, (ugyan az).

Bundesgenoße, der, szövettséges társ; *particeps foederis*.

Bundeslade, die, frigyláda; *arca foederis*.

Bundesverein, der, öszveszövetkezés, szövettséges társaság; *foedus*, *confoederatio*.

Bundesverwandt, szövettséges; *foederatus*.

Bündig, kötelező; *obligans*. 2. erős, hathatós; *ratus*, *firmus*.

Bündniß, das, szövettség, kötés, (frigy); *foedus*: In ein Bündniß treten, szövettségre lépni; *inire foedus*.

Bundsgenoße, der, *l.* Bundesgenoße.

Bunt, tarka; *varius*, *versicolor*.

Buntfarbig, tarkabarka, tarka; *varii coloris*.

Buntscheckig, (ugyan az).

Buntstreifig, tarkatsíkos; *varie virgatus*.

Bürde, die, tereh, podgyász, bútyor, háti bútyor; *sarcina*, *onus*.

Bürden, *a.* rárakni, megterhelni vele; *onerare*.

Bureau, (olv. büró), írószoba, dolgozószoba, tiszt, tisztszoba; *conclave officialis*.

Burg, die, Fejedelmi palota, Királyi palota, Király v. Fejedelem lakóhelye; *arx*, *palatium*.

Bürge, der, kezes; *sponsor*, *vas*, *vadis*, m. *praes*, *praedis*, m. einen Bürgen stellen, kezest állítni maga helyett; *sistĕre vadem*: Bürge für Jemanden werden, kezességet vállalni valaki helyett; *spondere*.

Bürgen, *a.* kezességet vállalni; *spondere*.

Bürger, der, polgár, hazafi; *civis*. 2. ein Einwohner einer Stadt, városi polgár; *oppidanus*, *civis*. 3. polgár, v. nem nemes renden lévő; *plebejus*.

Bürgerfreund, der, polgárszerető; *popularis*.

Bürgerlich, polgári, hazafiúi; *civilis*.

Bürgermeister, der, polgármester; *consul*.

Bürgerrecht, das, polgárjuss; *jus civitatis*.

Bürgerschaft, die, polgárság, a' polgárok; *cives*.

Bürgerstand, der, *l.* Bürgerschaft.

Burggraf, der, megyés v. birtokos gróf, burggróf, (vár örökös gróf vólt ez előtt); *Burggravius*.

Bürgschaft, die, kezesség; *sponsio*.

Burgund, Burgundia; *Burgundia*.

Bursch, der, *pl.* die Bursche, ifjú, tanúló ifjú; *juvenis*, *puer*. 2. st. Lehrbursch, inas, mesterséget tanúló inas; *discipulus*, *famulus*: st. Handwerksbursch, mesterlegény; *sodalis artificis*.

Bürste, die, borosta; *scopae setaceae*. 2. kefe; *seta*, *scopula*: die Kleiderbürste, ruhakefe; *scopulae setaceae*, *scopula vestiaria*.

Bürsten, *a.* borostálni, megborostálni, kefélni, megkefélni, kikefélni; *scopula verrere*.

Bürstenbinder, der, kefekötő; *setarius*.

Bürzel, der, fartsik, fartsika; *uropygium*.

Burzelbaum, der, hengerbutzk; *circumactio sui circa se*.

Burzeldorn, der, sulyom; *tribulus*.

Burzeln, *a.* hengergőzni, hengergeni, hengerbutzkot vetni; *circumagĕre se circa se*.

Busch, der, das Gebüsch, bokor, haraszt, harasztos, ligetes hely; *fruticetum*. 2. st. Strauch, tsemete; *frutex*. 3. bokréta; *fasciculus florum*. 4. tsomó, öszvekötött tsomó; *fasciculus*. 5. búb, bóbita, konty, (a' madarak fején); *crista*.

Buschicht, bokros, harasztos; *fruticosus*. 2. tsapzott, bugjos; *sparsus*.

Buschig, (ugyan az).

Buschweide, die, kötőfűz, kortzfűz; *salix triandra*, *salix caprea.*

Buschweck, das, tsemetés hely, haraszt; *fruticetum*, *virgulta.*

Busen, der, kebel; *sinus*: in seinen Busen greifen, maga feje lágyját tapogatni, megvizsgálni magát; *se noscĕre.* 2. tsets, emlő, mejj; *mamma*, *sinus*, *pectus.* 3. mejj, szív; *cor.*

Busenfreund, der, lelki barát; *amicus intimus.*

Buße, die, st. Strafe, büntetés; *poena.* 2. st. Genugthuung, elégtétel; *satisfactio.* 3. st. Reue, megbánás, bünbánás, bűnön való bánat; *poenitentia.*

Büßen, *a.* elegettenni, (a' tett kárért), kipótolni, (a' kárt); *satisfacĕre*, *pensare*, *recompensare.* 2. telyesítni, (a' testi kívánságot); *explere.* 3. *n.* meglakolni valamiért; *luĕre.*

Büßen, das, elégtétel, kárpótlás; *satisfactio*, *recompensatio.* 2. meglakolás; *poena.*

Bußfertig, *adj.* bűnein bánkódó; *dolens peccata.*

Bußgebeth, das, bünbotsánatért való könyörgés; *preces poenitentiales.*

Bußpredigt, die, bünbánásra indító prédikátzió; *oratio poenitentialis.*

Bußtag, der, bűnbánó nap; *dies supplicationis.*

Butte, Bütte, die, putton; *sinus labrum.*

Büttel, der, poroszló, rabőrző; *lictor.*

Bütteley, die, tömlötz, fogház; *custodia publica.*

Butter, die, vaj; *butyrum*: Butter machen, od. rühren, buttern, vajat köpűlni, köpűlni; *butyrum conficĕre*: frische Butter, irós vaj; *butyrum recens.*

Butterbämme, die, vajaskenyér; *panis butyro illitus.*

Butterbrot, das, vajaskenyér; *panis butyro illitus*: *l.* Butterbämme.

Butterbüchse, die, vajtartó, p. o. vajaskanta, vajasedény; *pyxis butyri.*

Butterfaß, das, vajköpülő; *vas ad butyrum conficiendum.*

Buttermilch, die, író, íróstó; *oxygala*, *lac butyraceum.*

Buttern, *a.* Butter rühren, köpűlni, vajat tsinálni; *butyrum conficĕre.*

Butterstecher, der, köpülő; *trulla butyri.*

Butterteig, der, vajastészta, vajjal gyúrt tészta, (kalátsnak); *massa farinae butyrata.*

Buttertopf, der, vajasfazék; *olla butyri.*

Büttner, der, bodnár, pintér, kádár; *doliarius.*

Burbaum, Buchsbaum, der, puszpáng; *buxus.*

C.

Anm. Was nicht unter C steht, suche man in K.

Jegyzés. A' mi a' C közt nints, a' K közt kell keresni.

Nota. *Quod literae* C *deest*, *quaeratur in* K.

Cabale, die, kabála, titkon forralt ravaszság; *factio*, *artes.*

Cabinet, das, belső szoba, titokszoba, (a' Fejedelmi palotákban); *conclave*, *secretum.* 2. ritkaságok szobája; *museum.*

Cabinetsminister, der, belső titkos Miniszter; *intimi consilii arbiter.*

Cacao, der, Cacaobohne, die, tsokoládébab; *cacao faba*, *avellana Mexicana.*

Cacaobaum, der, tsokoládébabfa; *cacao*, *Theobroma cacao.*

Cadet, der, kadét; *tiro generosae stirpis.*

Cadettenhaus, das, kadétoskola; *schola tironum generosae stirpis.*

Caffee, der, kávé; *coffea.*

Caffeebaum, der, kávéfa; *coffea.*

Calais, Kalé, (város); *Caletum.*

Calecutische Hahn, der, kakas pujka; *gallus indicus*: Calecutische

Henne, jértze v. tojó pulyka; *gallina indica.*
Calender, *l.* Kalender.
Camehl, *l.* Kamehl.
Camerad, der, pajtás, társ; *socius.*
Cameral, Cameralistisch, Kamarához, v. Fejedelmi jószághoz tartozó, Kamarai; *cameralis.*
Cameralgut, das, Kamarajószág; *bonum camerae, v. camerale.*
Campagne, die, (olv. kámpány); táborozás; *expeditio.*
Campfer, der, kámfor; *camphora.*
Campferbaum, der, kámforfa; *arbor camphorae.*
Campfergeist, der, kámforszesz; *spiritus camphorae.*
Campiren, *n.* táborozni; *in castris esse, castra habere.*
Canaille, (olv. kanallje), semmirévaló, gaz személy; *faex plebis, scelestus.*
Canal, der, *pl.* die Canäle, tsatorna, vízisatorna; *canalis.* 2. mód, út, (valamire); *via.*
Canapee, das, kanapé; *torus, lectulus.*
Canarienvogel, der, kanári madár; *fringilla canariensis.*
Canarische Inseln, die, *pl.* kanári szigetek; *insulae canariae.*
Canaster, od. Knaster, der, knaszter, v. legjobb dohány; *herba Nicotiana optima.*
Candelzucker, der, sárgatzúkor; *saccharum candidum.*
Candidat, der, kándidátus; *candidatus.*
Canevaß, der, kanavász; *cannabacium.*
Cannibal, der, Kannibál, (Amérikában a' Karibi szigetek lakosinak neve, kik ellenségeiket megeszik); *cannibal.* 2. dühös v. kegyetlen ember; *saevus, sangvinarius.*
Canon, der, *pl.* die Canons, kánon, rendelés, rend; *canon, lex, index.*
Canonicat, das, Kánonokság; *canonicatus.*
Canonicus, der, Kánonok; *canonicus.*
Canonisation, die, Szentek közé számlálás; *consecratio.*
Canonisch, *adj.* Isteni eredetű, származású, (könyvei a' Szentírásnak), kánonszerént való; *libri canonici.*
Canonisiren, *a.* Szentek közé számlálni; *consecrare, canonisare.*
Cantoniren, *n.* helységekbe pihenni, (a' tábornak); *stativa agĕre.*
Cantonirung, die, helységekben pihenés; *commoratio in stativis.*
Cantor, der, kántor, énekmester; *cantor.*
Cap, das, fok, tengerbe bényúló tsúttsa v. foka a' földnek; *promontorium, caput.*
Capellan, der, káplán; *Capellanus, Diaconus.*
Capelle, die, kápolna; *sacellum.* 2. muzsikáló társaság, (nagy udvarokban); *collegium symphoniacum.*
Capellmeister, der, főmuzsikamester, a' muzsikáló társaság igazgatója v. feje; *magister concentus.*
Caper, der, rablóhajós; *dux navis praedatoriae.* 2. rablóhajó, kapzsihajó, (a' tengeren); *navis praedatoria v. piratica.*
Caperey, die, rablás, (a' tengeren); *praedatio maritima.*
Capern, *a.* rablani, elrablani, (a' tengeren, hajót); *capĕre, intercipĕre.*
Capital, fő, derék, nagy; *capitalis, praecipuus.* 2. Capital Buchstaben, nagy betűk; *literae unciales.* 3. főbenjáró, (gonoszság, ügy); *crimen capitale.*
Capital, das, *pl.* die Capitalien, tőkepénz; *capitalis, summa pecuniae.*
Capitalist, der, tőkepénzes; *fenerator.*
Capitän, der, st. Hauptmann, kapitány, a' gyalogkatonák közt, gyalogság kapitányja, gyalogkapitány; *centurio.* 2. hajóskapitány; *praefectus navis.*
Capitel, das, szakasz, rész, (a' könyben); *caput.* 2. káptalan; *capitulum, conventus.*
Capitelsherr, der, kánonok; *capitularis, canonicus.*
Capitular, der, (ugyan az).
Capitular, *adj.* káptalanbéli; *capitularis.*
Capitulation, die, pontos alku, alku, egyezés; *pactum*: sich auf Capitulation ergeben, alkura megadni magát; *certis pactionibus se dedĕre.*
Capituliren, *n.* alkura lépni; *pacisci.*
Capriol, die, bakszökés; *saltus artificiosus.*
Capuce, die, gallérsüveg, (ollyan gallér a' köntösön, mellyet süvegnek a' fejére is felvonhat az ember); *cucullus.*
Capuciner, Kaputzínus, Sz. Ferentz szerzetese; *Capucinus.*

Caput, der, kabát, kaput; *vestis superior*, *(caputium)*.
Caputrock, der, (ugyan az).
Capuziner, *l.* Capuciner.
Carabiner, der, karabély, rövid puska; *carabinus*, *sclopetum equestre*.
Carabinier, der, (olv. karabinjé), karabínos, könnyű lovas katona; *eques carabinarius*, *v. sclopetarius*.
Caraffine, die, karafina, butella; *lagenula vitrea*.
Cardinal, der, *pl.* die Cardinäle, Kárdinális; *Cardinalis*.
Cardinal, fő, első; *l.* Haupt: *praecipuus*.
Carfiol, der, kártifiola; *brassica botrytis*.
Carl, der, *n.pr.* Károly; *Carolus*.
Carmeliter, der, böjtölő barát; *monachus carmelita*.
Carmesin, karmazsín; *carmosinus*.
Carmesinfarbe, die, karmazsínszin; *coccineus color*.
Carmin, der, kármin, (veres festék); *carminum*.
Carnaval, Carneval, das, fársángvég, (a' fársáng három utolsó napja); *solennia antejejunalia*, *bacchanalia*.
Carneol, der, kárniolkő, kárniol; *carneolus*.
Caroussel, *l.* Carrossel.
Carpie, die, (olv. sárpí), tépés, tépett, v. sebretépett ruha; *linamentum*.
Carricatur, die, hibanagyítás, (nevetséges dolgok nagyítása ábrázolatokban, rajzolásban, festésben), hibanagyító rajzolatok; *deformitas ridicule aucta*, *hyperbole*.
Carriole, die, lektika, kétkerekű kotsi, talyiga, terehhordó kétkerekű szekér; *cisium*.
Carrosse, die, hintó, tséza; *carpentum*.
Carrossel, das, pompás vitézi gyakorlás, (kotsizás, és lovaglás által); *examen equestre*, *v. equitum*.
Carthäuser, der, Sz. Brúno szerzetese, (kik szüntelenvaló magánosságban élnek, 's igen ritkán szóllalnak meg); *monachus Carthusianus*.
Casematte, die, bástyabólt, bástyabóltozat, (köz.) kazamáta: *cella tormentaria*.
Caserne, die, kaszárnya; *castra urbana*, *praetorium*.
Cassation, die, hivataltólvaló megfosztás; *abrogatio muneris*.
Casse, die, kaszsza; *aerarium*, *fiscus*. 2. st. Geld, pénz, rakás pénz, a' kaszszában lévő pénz; *pecunia*.
Casserolle, die, lábatlan serpenyő, serpenyö; *lebes manubriatus*.
Cassiren, st. einkassiren, bészedni, begyűjteni, (pénzt a' kaszszába); *percipĕre collig̅ere*. 2. letenni, (hívatalából kitenni valakit, v. kitenni (a' tisztségből), megfosztani (a' tisztségtől); *munere movere v. exuĕre*, *exauctorare (militem)*. 3. eltörleni, (törvényt, rendelést); *abolere*, *rescindĕre*.
Cassirer, der, pénzbészedő: *quaestor*.
Cassirung, die, st. Eincassirung, pénzbészedés; *perceptio*. 2. kitétel, letétel, (a' hívatalból); *amotio*. 3, eltörlés, elrontás, (törvénynek, rendelésnek eltörlése); *abolitio*.
Castell, das, kastély, palota; *castellum*.
Castellan, der, kastélymester, szobamester, szobákra vígyázó; *praefectus castelli*.
Castor, der, hód, kásztor; *l.* Biber, *castor*
Castrat, der, erőszegett, herélt; *castratus*, *spado*, *eunuchus*.
Castriren, kiherélni, megherélni; *castrare*.
Catalog, Catalogus, der, Bücherverzeichniß, das, könyvlaistrom; *catalogus librorum*.
Catechet, der, *l.* Katechet.
Catechismus, *l.* Katechismus.
Cathegorie, die, eredeti megfogás; *cathegoria*.
Cautel, die, előrevígyázás; *cautela*.
Caution, die, kezesség; *cautio*.
Cavallerie, od. Reiterey, die, lovasság, lovaskatonaság; *equitatus*.
Cavallerist, der, lovaskatona; *eques*, *-quitis*, m.
Cavallier, der, gavallér, lovag, lovas vitéz; *eques*.
Caviar, der, bésózott ikra; *ova piscium sale condita*.
Caviren, kezességet vállalni; *spondere*.
Ceder, die, tzédrusfa; *cedrus*.
Cedern, tzédrusfa, tzédrusfábólvaló; *cedreus*, *cedrinus*.
Celle, *l.* Zelle.
Cement, das, vakolat; *caementum*.
Cementwasser, das, gálitzvíz; *aqua vitriolica cuprea*.

Censor, der, *pl.* die Censoren, könyvvizsgáló, könyvfelvizsgáló; *censor*.
Censur, die, könyvvizsgálás, könyvfelvizsgálás; *censura*. 2. könyvvizsgáló hivatal; *tribunal librarium*.
Cent, fünf pro Cent, öt forint uzsora százra; *centesimis quinis*: Geld auf acht pro Cento borgen, tőkepénzt adni ki nyoltz forint uszorára; *locarĕ capitale in centesimis octavis*.
Centner, der, mázsa; *centenarius*.
Central, közép, középen levő; *centralis*.
Centrum, das, *s. pl.* közép, középpont; *centrum*.
Ceremonie, die, pompa, tzeremónia; *ritus*, *caerimonia*. 2. st. Weitläufigkeit, kerengés, kitsapongás; *ambagés*.
Certificat, das, bizonyságlevél; *testimonium literarum*.
Chaise, die, (olv. séze), tséza; *cisium*.
Chaluppe, die, tsónak; *lembus*.
Champagner Wein, (olv. sámpánjer), kampaniai, v. sámpáni bor; *vinum campanum*.
Champignon, der, (olv. sámpinjón), tsiperke gomba, piros tsiperke; *agaricus campestris*.
Chaos, das, zűrzavar; *chaos*.
Charakter, der, tzímer, erkőltsi tzímer, v. bélyeg, erkőltsi tulajdonság; *nota*, *character*, *signum*, *indoles*.
Charakterisiren, *a*, tzímerezni, tzímereit eloádni; *describĕre*. 2. charakterisirt, nagy tekintetű, előkelő; *praecipuus*, *notabilis*.
Charakteristisch, tzímerező, (ein Gemählde Ausdruck, &c. festés, rajzolat, előadás); *certus*, *definitus*.
Charfreytag, der, Nagy Péntek; *dies parasceves*.
Charge, die, (olv. sarzse), hívatal, tisztség; *munus*.
Charletan, der, (olv. sarletan), kérkedő, kérkedékeny; *vaniloquus*, *jactator*. 2. ámító orvos; *medicus vaniloquus*.
Charletanerie, die, kérkedés, kérkedékenység, ámítás; *vaniloquentia*.
Charlotte, die, Károlina; *Carolina*.
Charmant, (olv. sármánt), ingerlő, szép, igéző szép, gyönyörű; *pulcher*, *praeclarus*.
Charwoche, die, (olv. khárvokhe); Áldozó hét; *hebdomas antepaschalis*.
Chatulle, die, (olv. satulle); katulya; *theca*, *capsa*.
Chaussee, die, (olv. soszé), tsinált út, feltöltött út; *via strata*.
Chef, der, fő, (főigazgató); *caput*, *princeps*.
Chemie, *l.* Chymie.
Cherub, der, kérubangyal; *Cherubus*.
Chicane, die, (olv. sikáne), igazság eltekerés; *calumnia*.
Chicaneur, der, (olv. sikanőr), igazságeltekerő; *calumniator*.
Chicaniren, kötelőzködni, kötekedni; *calumniari*, *circumvenire*. 2. ingerleni, boszszantani; *irritare*.
Chicanirung, die, kötelőzködés, kötekedés, ingerlés; *calumnia*.
Chimäre, die, képzett dolog, költemény; *figmentum*, *commentum*.
Chinarinde, die, khínahéjj; *cortex peruvianus*.
Chirurgie, die, seborvostudomány; *chirurgia*.
Chirurgisch, seborvosi; *chirurgicus*.
Chirurgus, der, seborvos; *chirurgus*.
Chocolate, die, (olv. tsokolát), tsokoládé; *chocolata*.
Chor, der, od. das, éneklőkar, éneklő sereg; *chorus*. 2. kar, templombeli kar, függőkar; *chorus*.
Choraltar, der, főoltár; *altare primarium*.
Chorhemd, das, papiing; *amiculum album sacerdotale*.
Chorherr, der, kánonok; *canonicus*.
Chorrock, der, oltári köntös, papipalást; *stola sacerdotalis*.
Christ, der, Keresztyén; *christianus*.
Christabend, der, der heilige Abend, Karátson Szombat estvéje; *vespera natalis christi*.
Christenheit, die, a' keresztyénség; *christiani*.
Christenleute, die, *pl.* keresztyének; *universi christiani*.
Christenmensch, der, keresztyén ember; *homo christianus*.
Christenpflicht, die, keresztyéni kötelesség; *officium christiani*.
Christenthum, das, keresztyénség, keresztyén vallás; *doctrina christiana*.
Christfest, das, Karátsony; *festum natale christi*.
Christian, der, *n. pr.* Kerestély, Krestély; *Christianus*.

Christihimmelfahrtsfest, das, áldozócsötörtök; *ascensio domini.*

Christine, die, *n. pr.* Krisztina; *Christina.*

Christlich, keresztyéni, keresztyénhez illő; *christianus, christiano dignus*: *adv.* keresztyén módon; *ut decet christianum.*

Christmette, die, Karátsony éjtszakai Isteniszolgálat: *sacra nocturna natalis christi.*

Christmonath, der, Karátsony hava, v. hónapja, Detzember; *December.*

Christacht, die, *l.* Christmette.

Christoph, der, *n. p.* Kristóf; *Christophorus.*

Christus, Krisztus; *Christus.*

Chronik, die, krónika, korjegyző könyv; *annales, chronica, -corum, pl.*

Chronologie, die, időtudomány, történetkortudomány; *chronologia.* 2. időtudománykönyv; *liber chronologicus.*

Chronologisch, időkori, időszeréntvaló; *chronologicus*: Chronologische Tabellen, a' történeteket időszerént előadó táblák; *tabulae chronologicae.*

Churfürst, der, Választófejedelem; *Elector.*

Churfürstenthum, das, Választófejedelemség; *Electoratus.*

Churhaus, das, Választófejedelmi ház; *domus Electoralis.*

Chymie, die, testalkattudomány; *Chemia, v. Chymia.*

Chymist, der, testalkatvizsgáló; *chymicus.*

Cider, der, gyümöltsbor; *cidrus melinum, vinum pomaceum.*

Cirkel, *l.* Zirkel.

Circulár, *adj.* kerek, kerékforma; *circularis.*

Circulare, das, kerülőlevél, kerülőrendelés, (köz.) kurrens; *circulare.*

Circularschreiben, das, (ugyan az).

Circulation, die, kerengés, kerengőfolyás; *circulatio*: z.B. des Geblüts, a' vérnek kerengőfolyása, vérkerengés; *circulatio sangvinis.*

Circuliren, *n.* kerengeni; *circulari.*

Cisterzienser, der, Cziszterczita, (szerzetes); *monachus Cistertiensis.*

Cisterne, die, essővízkút, (kőből); *cisterne.*

Citadelle, die, városőrző erősség, váratska; *citadella, arx.*

Citation, die, idézés; *citatio.*

Cither, die, tzitera; *cithara.*

Citiren, *a.* idézni; *citare.*

Citrone, die, tzitrom; *malum citreum.*

Citronenbaum, der, tzitromfa; *citrus.*

Citronengelb, tzitromszínű; *citreus.*

Citronenkraut, das, tzitromfű, méhfű; *Melissa.*

Citronensaft, der, tzitromlé; *succus citri.*

Civil, polgári; *civilis.* 2. höflich, nyájas; *humanus.* 3 mérséklett illendő; *aequus, moderatus.*

Civilisiren, *a.* pallérozni, (erkőltseire nézve); *polire, humanum reddĕre.*

Classe, die, sereg, klaszis, rend; *classis.*

Classensteuer, die, birtokrá és jövedelemre vetett adó; *vectigal proventus.*

Classification, die, elrendelés, rend; *classificatio.*

Classificiren, *a.* elrendelni, rendbeszedni; *classificare.*

Classiker, ein, remekíró; *classicus auctor.*

Classisch, remek; *classicus*: ein classisches Werk, remek könyv, remek munka; *opus classicum.*

Clausenburg, Kolo'svár, (város); *Claudiopolis.*

Claves, die, *pl.* billentők, (a' Klavírban); *claves.*

Claviatur, die, a' billentők, (mind együtt a' Klavírban); *claviatura.*

Clavir, das, Klavír; *clavichordium.*

Clerisey, die, egyházirend, papirend; *clerus, clerici.*

Clerus, der, (ugyan az).

Client, der, pártfogásbavett, (valaki pártfogása alatt lévő személy); *cliens*

Clientschaft, die, pártfogás; *clientela.*

Cloak, die, árnyékszék, perváta; *cloaca, secessus.*

Club, der, társaság, öszveszövetkezett társaság; *sodalitium, factio.*

Cocarde, die, pántlikabokréta; *lemniscus, tutulus.*

Cocosnuß, die, kókusdió; *nux indica.*

Cocosnußbaum, der, kókusdiófa; *cocus nucifera.*

Coffee, *l.* Kaffee.

Coffre, der, (olv. koffer), bőrösláda; *riscus.*

Collation, die, öszvehasonlítás, öszvetevés; *collatio.* kis ebéd, rövid vatsora; *coenula.*

Collationiren, *a.* öszvehasonlítni, ösz-

venézni, öszvevetni; *conferre, comparare.*

Collecte, die, segíttségre gyűjtött pénz; *collecta.*

Collecteur, der, (olv. kollektőr), pénzöszveszedő; *coactor, collector.*

College, der, tiszti társ; *collega.*

Collegialisch, kollégyiomi; *collegialis.*

Collegium, das, kollégyiom, anyaoskola; *collegium.* 2. st. Unterricht, tanítás, közönséges tanítás; *schola, praelectio.*

Collision, die, öszveütődés, öszveháborodás, öszvezendűlés; *collisio.*

Cöln, Kolónia, (város); *Colonia.*

Colomann, der, *n. pr.* Kálmán; *Colomannus.*

Colonie, die, újülés, megtelepedés; *colonia.*

Colonist, der, újlakos, megtelepedett lakos; *colonus.*

Colonne, die, tsapat, seregtsapat, (katonaság); *agmen.*

Colophonium, das, gyanta; *colophonium.*

Coloriren, *a.* béfesteni; *colorare.*

Colorit, das, szín; *colorum temperatio.*

Columne, die, oszlop, (egy óldal kiszedve a' könyvnyomtatóknál); *pagina.*

Combiniren, *a.* öszveegyeztetni; *combinare.*

Comet, Comisch, Comma, 2c. *l.* Komet, Komisch, Komma.

Comitat, das, Vármegye: *comitatus.*

Comitatsherr, der, Vármegyetisztje, Vármegyetiszt; *officialis comitatensis.*

Commandiren, *a.* vezérleni; *praesse, regĕre, ducĕre.*

Commando, das, vezérlés; *imperium.* 2. valami végre kiküldött kis tsapat sereg; *milites missi.*

Commendant, der, várvezér; *praefectus, dux.*

Commerz, das, kereskedés; *mercatura, commercium.*

Commissär, der, bíztos, komiszárius; *commissarius.*

Commissariat, das, katonák élelmekről, és ruházatjokról gondoskodó bíztosok; *eommissariatus.*

Commißbrod, das, katonakenyér; *panis militaris.*

Commission, die, meghagyás, ráhagyás, parantsolat; *commissio, mandatum.* 2. bíztos tanáts, kirendelt bíztosok; *commissio.*

Commissionär, der, bíztos, (főképpen magános személy bíztosa); *procurator mandati.*

Commode, alkalmatos; *commodus.*

Commode, die, almárium; *scrinium.*

Commodität, die, Bequemlichkeit, könnyűségkeresés, könnyűség; *commoditas.*

Communicant, der, úr vatsorájával élő, gyónó; *sacra coena utens.*

Communication, die, Mittheilung, közlés; *communicatio.* 2. Verbindung, öszvekötés, egyesítés; *conjunctio.*

Communiciren, *a.* mittheilen, közleni; *communicare* 2. úrvatsorával élni, meggyónni; *sacra coena uti.*

Communion, di, Gemeinschaft, egyesség, közösűlés; *communio.* 2. das heilige Abendmahl, úrvatsora, úrvatsorája, az úri szent vatsorája; *sacra coena*: zur Communion gehen, az úr asztalához menni; *accedĕre ad sacram coenam.*

Communität, der, közönség; *communitas, populus.*

Comödie, *l.* Komödie.

Compagnie, die, (olv. kompaní), st. Zusammenkunft, Gesellschaft, társaság, múlató társaság, (főképpen, kereskedő társaság); *societas*: eine Handlungs-Compagnie, kereskedő társaság; *societas mercatorum*: mit Jemanden Compagnie machen, társaságba állani valakivel; *societatem facĕre, v. inire.* 2. egy zászló ally, zászlós tsapat; *centuria, turma.*

Compagnon, der, kereskedőtárs; *socius*; munkástárs, segítőtárs; *sodalis.*

Compaß, der, éjszakmutó, kompasz; *pyxis nautica.*

Compendiös, summás, rövid; *compendiosus.*

Compendium, das, summás munka, summás előadás, rövid előadás; *compendium.*

Compensation, die, kártérítés, kárpótlás, kárkipótlás; *compensatio.*

Competent, illendő, erányos; *conveniens, legitimus.*

Competent, der, vetélkedő társ; *competitor.*

Complet, egész, telyes; *integer, plenus.*

Completiren, *a.* kipótolni; *complere, explere.*

Complexion, die, alkottság; *natura.*

Compliment, das, st. Verbeugung, magameghajtas, főhajtás; *inclinatio corporis.* 2. st. Gruß, köszöntés; *salutatio*: Compliment machen, köszönteni; *salutare aliquem corpore flexo.* 3. st. Aufwartung, tisztelet, udvarlás; *honoratio, reverentia*: Jemanden sein Compliment machen, tiszteletére, v. udvarlására lenni valakinek; *praestare reverentiam.* 4. köszöntetés, tisztelet; *salus, honor.* 5. örvendezés, szerentséltetés, örömjelentés, (valaki szerentséjén); *gratulatio.* 6. nyájaskodás, kézreadás; *blanditia v. blandities*: ohne Compliment, minden hizelkedés nélkül; *sine verborum pompa.*

Complimentiren, *a.* hálálkodni; *gratulari.* 2. köszönteni; *salutare.*

Complott, das, tzimborásság; *conspiratio.*

Componiren, *a.* szerzeni, készítni; *componere.*

Componist, der, nótaszerző; *harmoniae artifex, melicus.*

Composition, die, nótaszerzés; *modulatio, concentus.*

Compreß, tömött, sűrű, (írás); *compressus.*

Comptoir, (olv. komtoár), das, íróbólt, jegyzőbólt, (a' kereskedőknél); *conclave scriptorium.*

Comtesse, (olv. kontesz), die, Gróf Kisaszszony; *filia Comitis.*

Concentiren, *a.* öszvevenni, öszveszorítni, öszvehúzni; *concentrare.*

Concept, das, st. Entwurf, írt rajzolat, első rajzolatja valaminek, próbagondolat, gondolat; *notio, conceptus.* 2. der Concept, st. Begriff, megfogás; *conceptus.*

Concert, das, kontzert, muzsikazajd, kontzertnóta; *symphonia.*

Concilium, das, papifőzsinat; *concilium.*

Concordanz, die, mutató szókönyv a' Bibliára; *index biblicus.*

Concordat, das, Pápa és világi Fejedelem között kötött szövettség, megegyezés; *pactum, (concordata).*

Condition, die, Bedingung, feltétel; *conditio.* 2. der Dienst, szolgálat; *ministerium, locus.*

Conditionirt, gut conditionirt, od. gut beschaffen, jó állapotban lévő; *se bene habens, in bono statu.*

Condoliren, fájlalni, szánakozni, (más szomorú esetén); *dolorem profiteri.*

Conduite, die, erkölts, erköltsi magaviselet; *mores.*

Confect, das, tsemege; *bellaria.*

Conferenz, die, *pl.* tanátskozás; *deliberatio, consultatio.*

Confession, die, st. Bekenntniß, megvallás, vallástétel, bűngyónás; *confessio, professio.* 2. valláságazat; *formula religionis.*

Confessionarius, der, Beichtvater, gyóntatópap; *confessionarius.*

Confiscation, die, elfoglalás; *publicatio.*

Confisciren, elfoglalni, büntetésűl elfoglalni; *publicare.*

Confitent, der, bűnvalló; *confessor.*

Conföderation, die, szövettség; *foedus, societas.*

Conföderirt, szövettséges; *foederatus.*

Conform, megegyező; *conformis.*

Conformiren, sich, szabni magát valamihez; *se accomodare.*

Confrontation, die, öszvehasonlítás, öszvevetés; *commissio, (confrontatio).*

Confrontiren, *a.* öszvehasonlítni; *comparare.*

Confus, öszvezavart; *confusus*: *adv.* öszvezavarva, hányvavetve; *confuse.* 2. eszezavart, tébolyodott; *turbatus.*

Confusion, die, zűrzavar; *confusio.*

Congregation, die, gyűlés; *congregatio.*

Congreß der, öszvegyűlés; *conventus.* 2. főköveti tanátskozás, (országló udvarok főköveteinek v. minisztereinek öszvegyűlések és tanátskozások); *congressus.*

Conjugation, die, ígehajtogatás; *conjugatio.*

Conjugiren, *a.* hajtogatni (az ígét); *conjugare.*

Conjunction, die, Vereinigung, egyesítés; *conjunctio.* 2. das Bindewort, egybefoglaló, (szó, v. szótska); *conjunctio.*

Conrad, *n. pr.* Konrád; *Conradus.*

Consens, der, Einwilligung, megegyezés; *consensus.*

Consequent, folyamatos, következőleges, következős; *consequens, congruus.*

Consequenz, die, Folge, közetkezés; *consequentia.*
Conservation, die, Erhaltung, megtartás, tartogatás; *conservatio.*
Conserviren, *n.* erhalten, megtartani, tartogatni, eltartani, eltenni; *conservare*, *servare.*
Consistent, sűrű, tömött, merő; *crassus*, *consistens.*
Consistenz, die, öszveállás, öszveállóság, állandóság, erősség; *firmitas.*
Consistorium, das, egyházitanáts, eklézsiai tanáts; *consistorium.*
Consistorialrath, der, egyházitanátsos; *consiliarius sonsistorii.*
Consolation, die, vígasztalás; *consolatio.*
Consonant, der, mássalhangzó (betü); *consonans.*
Constantinopel, Konstántzinápoly; *Constantinopolis.*
Constitution, die, alkotmány, kormány-alkotmány; *constitutio.*
Construction, die, öszveállítás, öszverakás, szerkeztetés, szórakás; *constructio.*
Construiren, errichten, aufbauen, öszveállítni, öszverakni, mondást szerkeztetni a' szókból; *construĕre.*
Consul, der, Bürgermeister, polgármester; *consul.*
Contemplativ, szemlélődés, theorétikos; *contemplativus.*
Content, megelégedő; *contentus*: *adv.* megelégedve; *contentus.*
Contestiren, *a.* bizonyítni, állítni; *affirmare*, *testari.*
Context, der, beszédfolyamat; *contextus.*
Contignation, die, emelet; *contignatio.*
Contingent, das, rész, jutott rész; *pars rata.*
Continuation, die, Fortsetzung, folytatás; *continuatio.*
Continuiren, *a.* fortsetzen, folytatni; *continuare.*
Conto, das, számadás, számadó jegyzés; *ratio.*
Contobuch, das, számadó könyv, számoló könyv; *rationarium.*
Contract, der, kötelezőírás; *contractus.*
Contradiction, die, ellenkező mondás; *contradictio.*
Contrár, ellenkező; *contrarius*: *adv.* ellenkezőképpen; *e contra.*
Contrast, der, ellenkezőség: *dissimilitudo*, *conjunctio dissimilium.*
Contreadmiral, der, tengeri alvezér; *praefectus classis secundus.*
Contrebande, tiltott, tilalmas: *vetitus.*
Contribution, die, Steuer, adó; *tributum.*
Controleur, der, (olv. kontrolőr), számtartásvizsgáló; *antigrapharius*, (*contrarotularius*).
Contusion, die, vakseb, vakütés; *contusio.*
Convent, der, Zusammenkunft, gyűlés, házi gyűlés; *conventus.*
Convention, die, übereinkunft, megegyezés, egyesség, szövettség; *conventum*, *conventio*: Convenzions-Münze, törvényes németpénz, jó pénz, (ezüst és arany pénz); *nummus legitimus.*
Conventionell, egyességes; *pacto compositus.*
Conversation, die, st. Gespräch, Unterhaltung, Umgang, beszéllgetés, múlatás, társalkodás; *conversatio*, *consvetudo*, *usus.*
Conversiren, *n.* sich unterreden, unterhalten, beszéllgetni, múlatni, társalkodni; *conversari.*
Convulsion, die, görts, tagrángatódás; *convulsio*, *spasmus.*
Convulsivisch, tagrángató, tagszaggató; *spasticus.*
Copie, die, más, lemásolás, pár, mássa (valami eredeti munkának, írásnak); *exemplum.*
Copiren, *a.* másolni, lemásolni, lepárolni, párban leírni; *transscribĕre.*
Copulation, st. Verbindung, egyesítés, öszvekötés; *conjunctio.* 2. st. Trauung, Vermáhlung, öszveesketés, esketés; *solennia nuptialia.*
Copuliren, *a.* st. verbinden, trauen, vermáhlen, egyesítni, öszveesketni, (az új házasokat); *copulare.*
Coquett, (olv. kokett), buja, latros, (fejér személyről mondatik); *lasciva*, *venatrix virorum.*
Coquetterie, (olv. koketterí), buja szerelmeskedés; *lascivia.*
Coralle, die, kláris, korall; *corallium.*
Cordon, der, táborlínea, (a' határszéleken elnyúló őrizetsereg); *praesidium limitanum*
Corduan, der, *s. pl.* kordovány; *aluta cordubensis.*

Coriander, *l.* Koriander.

Corporal, der, káplár, rendtartó; *decurio.*

Corporalschaft, die, káplárаly; *decuria.*

Corps, das, sereg, seregosztály: *manus.*

Corpulent, dickleibig, testes; *corpulentus.*

Correct, hibanélkülvaló, hibátlan; *correctus*, *castigatus.*

Correctheit, die, hibátlanság; *diligentia*, *scriptura castigata.*

Correctur, die, hibaigazgatás, (a' nyomtatott árkusban); *correctio.*

Correspondent, der, levelező, levelezőtárs; *literarum usu junctus.*

Correspondenz, die, levelezés; *literae mutuae.*

Correspondiren, *a.* levelezni; *mutuo scribĕre.* 2. megfelelni neki; *congruĕre.*

Corrupt, verdorben, verderbt, elrontott, elromlott, romlott; *corruptus.*

Corsar, der, tengeritolvaj, prédáló; *pirata.* 2. prédálóhajó; *navis piratica.*

Courage, der, (olv. kurázs), bátorság, mérészség; *audacia.*

Courir, der, kurír, (rendkivűlvaló Udvari posta, v. sebes követ); *cursor extraordinarius.*

Cours, der, (olv. kursz), folyamat, (folyamatja, főképpen a' pénznek, a' betsére nézve); *cursus.* 2. pénzbets folyamatja, (a' jó pénz folyó betse); *valor.*

Couvert, das, (olv. kuvert), levélborìték; *involucrum.* 2. egy személyre való asztali készület; *orbis cum mappula*: eine Tafel von zwanzig Couverten, húsz személyre terített asztal; *mensa pro* 20 *convivis.*

Cracau, Krakko, (város); *Cracovia.*

Crain, Krain, Karniólia; *Carniolia.*

Creatur, die, teremtmény; *creatura.*

Credenztisch, der, kóstolóasztal; *abacus.*

Credit, der, *s. pl.* st. Glaubwürdigkeit, bitel, hitelesség; *fides*, *auctoritas.* 2. Borg, hitelezés, hitelbekérés; *mutuum.*

Creditiren, *a.* hitelezni; *vendĕre sine pecunia parata.*

Creditiv, od. Beglaubigungsschreiben, das, meghatalmazó bizonyságlevél, hitellevél; *literae fidem afferentes.*

Creditor, der, hitelező, uzsorás; *creditor.*

Criminal, Criminell, büntető, büntetéstillető; *criminalis*: Criminal-Gericht, büntető ítélőszék; *tribunal causarum capitalium.*

Criminalsache, die, büntetést érdemlő dolog, főbenjáró dolog; *causa capitalis.*

Critik, Kritik, die, megesméréttehettség-vizsgálat; *critica*, *judicium*: die Critik der reinen Vernunft, a' tiszta okosság megesmérettehettségeinek vizsgálása; *critica rationis purae.*

Critisch, vizsgáló; *criticus*: *adv.* vizsgálva; *critice.*

Critisiren, *a.* megrostálni észszel, v. vizsgálva megrostálgatni; *judicare*, *examinare.*

Crucifix, das, feszűlet, a' Jézus keresztre feszitett képe; *crucifixus.*

Cryptogamie, die, titkosnőszés, (minémű a' gombák, mohok, perjék, és hinárok nőszése, mellyeket puszta szemmel nem lehet látni); *cryptogamia.*

Crystall, der, Krystall, kristály; *crystallus*, *i*, f.

Cultur, die, mivelés, tenyészletés, (főldmivelés, selyembogártenyészletés), pallérozás, elmepallérozás, tökélletesítés, pallérozódás; *cultura.*

Cumanien, Kúnság; *Cumania.*

Cumanier, der, Kún; *Cumanus.*

Cur, (olv. kúr), Heilung, die, gyógyítás, külső sebek gyógyitása, orvossággal élés, (orvossággalvaló élés); *cura*, *curatio.*

Curator, der, gondviselő, főgondviselő; *curator.* 2. gyámolatya; *tutor.*

Curie, die, kúrja, nemesudvar, nemes telek; *curia.*

Curiös, újságkívántsi, újságon kapó, rendes; *curiosus*: das ist curiös, az rendes, az igen rendes dolog; *hoc peculiare v. singulare est.*

Curiosität, die, újságonkapás, újságkívánás; *curiositas.*

Curiren, *a.* gyógyítni, (külsőképpen), orvosolni, gyógyítni, (a' belső nyavalyát); *curare*, *sanare*, *mederi.*

Currende, die, Schrift, Verordnung, kerűlőlevél, kerűlőhirdetmény, (kurrens); *literae circummissae*, (*currens*).

Cursiv, *l.* Cursivschrift.

Cursivschrift, die, dűltírás, (dűlt betűkkelvaló írás); *scriptura cursiva.* 2. dűlt betű, (a' könyvnyomtatóknál); *literae cursivae.*

Cylinder, der, henger, hengertést; *cylindrus.*

Cylindrisch, hengergős; *cylindricus.*

Cymbel, die, tzimbalom; *cymbalum.*

Cypern, Tziprus, (sziget); *Cyprus.*

Cypresse, die, Tziprusfa; *cypressus.*

Czar, Zar, der, Tzár, Tsászár, (Orosz Tsászár); *Caesar, Imperator.*

D.

Da, *adv.* ott, itt; *ibi, hic*: da ist er, itt van, ott van; *hic est, ibi est*: wer da? ki van ott? ki van itt? *quis ibi (pulsat).* 2. a' hol; *ubi.* 3. akkor; *tunc, tum.* 4. *conj.* midőn, v. -ván, -vén; *quum, v. (cum participio)*: da die Sonne aufging, midőn a' nap felkelt, v. felkelvén a' nap; *oriente sole.* 5. st. weil, od. nachdem, mivelhogy, minthogy; *quia, quoniam.* 6. st. obgleich, indem, anstatt, holott, holott pedig; *atqui.*

Dabey, a' mellett, e' mellett; *juxta, in eo.* 2. ott; *ibi*: ich war nicht dabey, én nem vóltam ott; *non interram.* 3. abban; *in hoc*: dabey bleiben, megmaradni benne, v. mellette, (szándék, v. feltétel mellett); *manere in sententia.*

Dach, das, *pl.* die Dächer, fedél, házfedél, épűletfedél; *tectum*: ein Dach von Ziegel, Ziegeldach, tserépfedél; *tectum tegulis constratum, v. tegulare*: ein Dach von Stroh, zsup fedél; *tectum stramineum.* 2. hajlék, ház; *domicilium, contubernium.*

Dachdecker, der, házfedő; *tector.*

Dachrinne, die, tsepegő; *stillicidium.* 2. eszterha allya, eresztsatorna; *canalis.*

Dachs, der, borz; *meles taxus.*

Dachsbau, der, borzlyuk; *caverna melis.*

Dachschindel, die, zsindely; *scandula.*

Dachshund, der, tatskó kutya; *canis melinus.*

Dachstuhl, der, szarufaállás; *tecti basis. v. substructio.*

Dacht, *l.* Docht.

Dachtraufe, die, *l.* Dachrinne.

Dachziegel, der, tserépzsindely; *tegula.*

Dadurch, *adv.* durch diesen, az által, ez által, azzal, ezzel, által rajta, keresztűl rajta; *per hoc, hac re, per.*

Dafern, *adv.* ha, a' mennyiben; *si vero, si quidem, in quantum.*

Dafür, *adv.* st. für diesen, u. s. f. ezért, azért, érte, érette, ellen; *pro eo*: dafür halten, annak tartani: *habere aliquem pro*: úgy gondolni, úgy tartani; *putare.*

Dagegen, st. gegen diesen, u. s. f. st. dawider, az ellen, ez ellen, ellene; *contra*: ich habe nichts dawider, nem bánom, semmi szóllóm sints ellene; *non repugno.* 2. hozzáképest, ahozképest, hozzá v. ahoz hasonlítva; *vicissim, respectu.* 3. ellenben; *e contrario.*

Daheim, *adv.* st. zu Hause, otthon, odahaza; *domi.*

Daher, (olv. dahér), onnan, *inde, illinc.* 2. st. daraus, abból, attól, onnan, azért; *inde, ex eo.* 3. *conj.* a' honnan, mellyre nézve, azért, tehát; *itaque, igitur, quamobrem.*

Dahin, *adv.* oda; *illuc, eo*: ich reise dahin, én oda útazok; *eo proficiscor.* 2. st. so weit, annyira, addig; *eo*: bis dahin, addig, akkorra; *eousque, ad id.* 3. el; die Zeit gehet dahin wie ein Schatten, úgy múlik v. eltűnik az idő, mint az árnyék; *fugit tempus instar umbrae.*

Dahin denken, azon v. a' felől gondolkozni; *id cogitare*: dahin deuten, arra magyarázni; *in eam partem interpretari, eo spectare.*

Dahinfließen, dahin fließen, elmúlni, elfolyni; *praeterire, abire.*

Dahinter, st. hinter diesen, megett, hátrább, megette; *post.* 2. alatta; *sub*: ich kam dahinter, kitanúltam, kitapogattam a' dolgot; *rescivi.*

Dahinwärts, oda, arrafelé, ide, errefelé; *huc, illuc.*

Dalmatien, Dalmátország, Dalmátzia; *Dalmatia.*

Dalmatier, **Dalmatiner**, der, Dalmata; *Dalmata.*

Dalmatisch, Dalmátországi, Dalmátziai; *Dalmaticus.*

Damahlig, akkori, az akkori; *illius temporis.*

Damahls, akkor; *tunc, tum.*

Damas, Damaskus; *Damascus.*

Damascener, Damaskusi; *Damascenus*: Damascener Eisen od. Stahl, Török habos vas v. atzél; *ferrum damascenum.*

Damasciren, *a.* habosra edzeni; *opus damascenum facĕre v. exprimĕre.*

Damascirt, *adj.* Törökmódra edzett, habos, (vas, atzél); *damascenus.*

Damast, der, damasz, (selyem matéria); *sericum damascenum scutulatum.*

Dambock, der, bak dámvad; *dama mas.*

Dambret, das, ostábla; *abacus.*

Dame, die, főaszszonyság, dáma; *matrona.* 2. (az ostáblajátékban), Király; *calculus duplicatus.* 3. ostábla; *lusus duodecim scruporum*: in der Dame spielen, od. ziehen, ostáblázni, ostáblát játszani; *alea ludĕre.*

Damenbret, *l.* Dambret.

Damgeiß, die, nőstény dámvad; *dama foemina.*

Damhirsch, der, dámvad; *cervus dama.*

Damit, *adv.* st. mit diesem, mit dieser, ez által, az által, ezzel, azzal, vele; *cum hoc, hoc, cum eo*: st. womit, a' mellyel, a' mivel, mellyel; *quo.* 3. *conj.* hogy; *ut*: damit nicht, nehogy; *ne.*

Damm, der, töltés, gát; *agger.*

Dämmen, *a.* gátolni, elgátolni; *aggerem facĕre.*

Dämmerig, homályos; *subobscurus.*

Dämmern, szürkűlni, alkonyodni; *lucescĕre, advesperascĕre.*

Dämmerung, die, Morgendämmerung, reggeli szürkület; *diluculum*: Abenddämmerung, estveli szürkület, alkonyodás; *crepusculum.*

Dampf, der, ein dicker Rauch, Nebel, Dunst, gőz; *vapor.* 2. Engbrüstigkeit, nehéz lélekzet; *angustia spiritus, asthma.*

Dampfbad, das, gőzferdő; *vaporarium.*

Dampfen, *n.* kigőzölögni, gőzölögni; *evaporare, vaporem emittĕre.* 2. felszállani, (gőz formában), felgőzölögni; *vaporis instar surgĕre.*

Dampfen, das, gőzölgés, kigőzölgés, felgőzölgés; *vaporatio.*

Dämpfen, *a.* mérsékelni, tompítni, (a' hangot); *temperare, frangĕre.* 2. enyhítni, tsendesítni, szűntetni, mérsékelni, (az indúlatoskodás hevességét); *opprimĕre, sedare.*

Dämpfer, der, szűntető, enyhítő; *oppressor.* 2. hangmérséklő, hangtompító, (a' muzsikában); *temperamentum.*

Dampfig, gőzös; *vaporis plenus.*

Dämpfig, nehéz lélekzésű, fúladozó; *asthmaticus.*

Dampfmaschiene, die, gőzerőmív; *machina vaporaria.*

Dämpfung, die, mérséklés, hangmérséklés; *temperatio.* 2. enyhítés, tsendesítés, szűntetés; *sedatio, oppressio.*

Damthier, das, dámvad; *cervus dama.*

Däne, der, Dánus, Dán; *Danus.*

Dänemark, Dánia, Dánország; *Dania.*

Dänisch, Dáni, Dánusi; *Danicus.*

Daneben, st. neben diesem, neben diesen, neben dieser, neben diese, u. s. f. e' mellett, e' mellett, mellette, ezenkivűl, azonkivűl; *praeterea, insuper, simul.* 2. mellé; *juxta, penes.*

Danieder, st. nieder, zu Boden, le, lenn, a' földre, a' földön, *humi, in humum.*

Dank, der, *s. pl.* köszönet, hálaadás; *gratia.*: Dank sagen für etwas, od. Dank für etwas abstatten, megköszönni, meghálálni valamit; *gratias agĕre*: einen Dank für etwas wissen, megköszönni, háládatosnak lenni; *gratiam referre.* 2. hálá; *gratiae*: Gott sey Dank, hálá Istennek; *gratiae agantur deo.*

Dankbar, háládatos; *gratus*: *adv.* háládatosan, háládatossággal; *grate*: Sich dankbar beweisen, háládatos lenni; *se gratum praestare.*

Dankbarkeit, die, háládatosság; *gratus animus, gratitudo*: od. st. Dank, hálaadás; *gratias.*

Danken, *a.* für etwas, Dank sagen, köszönni, megköszönni valamit; *gratias agĕre*: einem etwas zu danken haben, köszönöttel tartozni valakinek valamiért; *gratias habere* 2. st.

wieder grüßen, fogadni a' köszöntést v. köszönést, viszszaköszönni; *vicissim salutare.* 3. dafür danken, megköszönni, de el nem fogadni; *deprecari.*

Danken, das, köszönés, megköszönés, od. st. Dank, köszönet; *gratiarum actio.*

Dankfest, das, háláadó innep; *gratulatio, supplicatio.*

Dankgebeth, das, háláadó imádság; *preces.*

Danklied, das, háláadó ének; *hymnus.*

Dankrede, die, háláadó beszéd; *oratio gratulatoria.*

Danksagen, Dank sagen, *l.* Dank.

Danksagung, die, *l.* Danken, das.

Dankvergessen, háládatlan; *ingratus, immemor beneficii.*

Dann, *adv.* akkor, akkor osztán; *tum, tum demum*: selbst dann, még akkor is; *tunc etiam*: dann und wann, néha néha; *interdum.*

Dannen, von dannen, onnan, onnan el; *isthinc, illinc.*

Daran, st. an diesem, an diesen, arra, rá arról, felőle; *ad, ex, de, in.* 2. mellette, rá, rajta, hozzá; *ad.*

Darauf, st. auf diesem, auf dieses, auf dasselbe, azon, ezen, arra, arról, erről, ahoz, ehez, abban, ebben, attól, ettől; *super eo, de eo, id, etc.* 2. azután, ezután; *postea, ad haec, tum.*

Daraufgeld, Draufgeld, Darangeld, das, felpénz, foglaló; *arrha.*

Daraus, st. aus diesem, ꝛc. abból, ebből, belőle; *exeo, exinde.*

Darben, szűkölködni, szükséget látni v. szenvedni; *egere.*

Darbiethen, *a. ir.* ajánlani, (odaadásképpen); *offerre*: általnyújtani, kínálni vele, adni; *deferre*: sich darbiethen, adódni, találtatni, önként ajánlani magát, kinálkozni; *offerri, se offerre.*

Darbiethung, die, ajánlás, általadás, kínálkozás; *oblatio.*

Darbringen, *a. ir.* odavinni, előadni; *offerre, adfferre.*

Darbringung, die, odavivés, előadás; *oblatio.*

Darein, st. in diesen, in diese, in dieses, u. s. w. belé, abba; *intro, in eum*: sich darein mischen, beléelegyitni magát, beléelegyedni; *se immiscere.*

Dargeben, *a. ir.* odaadni, odanyújtani; *offerre, exhibere.*

Dargebung, die, odaadás; *oblatio.*

Darin, st. in diesem, in dieser, abban, benne; *in eo.*

Darinnen, *l.* Darin.

Darlegen, *a. ir.* előadni, előterjeszteni; *proponĕre.* 2. st. beweisen, megmutatni, bébizonyítni; *demonstrare.*

Darlegung, die, előadás, előterjesztés; *propositio.* 2. megmutatás, bébizonyítás; *demonstratio, probatio.*

Darlehnen, Darleihen, das, költsönözés, költsönadás; *mutuum.*

Darlehnen, od. darleihen, *a. ir.* odaadni költsön, oda költsönözni; *dare mutuo.*

Darm, der, *pl.* die Därme, és die Därmer, bél, bélhurka (az állatokban); *intestinum.*

Darmbruch, der, bélszakadás, bélleszállás; *hernia intestinalis, enterocele.*

Darmfell, das, böndő, bélhártya; *peritonaeum.*

Darmgicht, die, bélgörts, bélkórság; *dolor ileus.*

Darmsaite, die, bélhúr, (hegedűre, hárfára); *chorda.*

Darmwurm, der, bélféreg, giliszta; *ascaris lumbricoides.*

Darnach, st. nach diesem, nach dieser, nach demselben, nach derselben, azután, arra, azon, a' felől, arról, a' szerént; *deinde, post, secundum*: darnach richte dich, ehez szabd v. tartsd magadat; *accomoda te ad hoc*: er fraget nichts darnach, nem gondol vele; *non curat.* 2. a' mint, a' hogy, ahoz képest a' mint; *ita, uti.* 3. annakutánna, azután; *postea*: gleich darnach, bald darnach, mindjárt azután, tsak hamar azután; *paulo post.*

Darneben, *l.* Daneben.

Darnieder, *l.* Danieder.

Daroben, *l.* Droben.

Darre, die, aszaló, aszalókementze; *torrefactorium, fornax torrefactoria.* 2. szárazkórság, hervadozás; *tabes, phthisis, atrophia*: *l.* Darrsucht, Schwindsucht, 3. tsirakelés, tsiradagadás, (madarak nyavalyájok); *induratio uropygii.*

Darreichen, *a.* odaadni, odanyújtani, általadni, oda tartani; *offerre, porrigĕre, dare.*

Darreichung, die, általadás, odanyújtás; *oblatio, porrectio.*

Darren, *a.* aszalni, (gyümöltsöt, gabonát); *torrere.*

Darrsucht, die, *l.* Darre.

Darsetzen, odatenni, odaadni; *apponĕre.*

Darstellen, *a.* bémutatni, előadni; *exhibere, proponĕre, explicare, adumbrare.* 2. lerajzolni, (rajzolatban előadni valamit); *describĕre.*

Darstellung, die, előadás, előterjesztés, rajzolati előadás; *explicatio, adumbratio, designatio, exhibitio, expressio, delineatio.*

Darstrecken, odanyújtani, odaadni; *porrigĕre.*

Darthun, *a. ir.* megmutatni, bébizonyítni; *demonstrare.*

Darüber, st. über dieses, über dasselbe, u. s. w. rá, arra; *supra illud.* 2. azon, a' felett, arról, rajta; *propterea, hac de re.* 3. azon fellyül, azontúl, túl rajta; *amplius, supra.*

Darum, (drum), st. um diesen, um diese, um dieses, um denselben, u. s. w. azért, azon okból, arranézve, arravaló nézve, annakokáért; *ideo, propterea, ea causa.* 2. érte, érette, felőle, rajta, azon, arra; *pro eo, de eo.* 3 darum, köröskörűl, a' körűl; *circa, circum*: darum binden, körűlkötni; *circùmligare*: darum wickeln, köröskörűl tekergetni; *circumvolvĕre.* 4. tőle, attól; *eo*: man hat mich darum gebracht, megfosztottak tőle, eltsalták tőlem; *spoliatus sum eo.*

Darunten, *l.* Drunten.

Darunter, st. unter diesem, unter dieser, alatta, az alatt, ez alatt, rajta; *subtus, subter*: was verstehst du darunter? mit értesz alatta v. rajta? *quid sub eo intelligis?* 2. alá, ez alá, az alá; *infra, sub*: mache Feuer darunter, rakj tüzet alá; *substrue ignem.* 3. közte, közötte, a' között, közé; *inter.* 4. alább; *viliori pretio.*

Darzählen, *a.* odaszámlálni, eleibeszámlálni, (pénzt); *adnumerare.*

Daselbst, ott; *ibi, illo loco.*

Daseyn, das, létel; *existentia.* 2. ottlét, jelenlét; *praesentia.*

Dasig, odavaló, ottlévő; *illius loci.*

Daß, *conj.* hogy; *ut, quod*: ich sehe, daß er kommt, látom, hogy jön; *video illum venire.* 2. als daß, mint sem hogy, mint sem, hogy sem; *quam quod.* 3. bártsak, bár; *utinam.* 4. daß nicht, hogy nem, ne hogy, v. hogy-ne; *ut, ne.*

Datiren, *a.* napszámot és esztendőszámot feltenni a' levélre; *diem adscribĕre.*

Datum, das, napszám a' levélen; *dies.*

Daube, die, donga; *tabula doliaris.*

Däuchten, *n.* tetszeni, látszani; *videri*: mich däucht, nekem úgy tetszik, v. úgy látszik; *mihi videtur.*

Dauer, der, tartósság, tartás, eltartás; *firmitas, diuturnitas*: Von kurzer Dauer seyn, nem soká tartani; *non esse diuturnum.*

Dauerhaft, tartós; *firmus, durabilis.*

Dauern, *n.* tartani, tartós lenni, eltartani, megmaradni; *durare, manere.* 2. bánni, fájlalni, sajnálni, bánkódni rajta; *dolere, poenitere.* 3. szánni; Du dauerst mich, szánlak; *me miseret tui.*

Daumen, der, hüvelyk, hüvelykújj; *pollex.* 2. hüvelyk, íz, tzól, (mérték); *pollex, digitus*: Eines Daumes breit, egy hüvelyknyi, v. íznyi szélességű; *pollicem latus.*

Davon, st. von diesem, von dieser, abból, belőle; *ex eo.* 2. arról, róla, benne, felőle; *de eo.* 3. attól, tőle; *ab eo.* 4. (az ígék előtt, e. h.): weg, el, onnan el, el tőle; davon eilen, elsietni onnan; *festinanter abire*: davon fliegen, elrepűlni; *avolare.*

Davor, st. vor diesen, vor diese, az előtt, előtte, attól, tőle, miatta; *ante id, ab eo*: Davor hüthe dich, attól őrízkedj; *cave illud.*

Dawider, st. wider diesen, az ellen, ellene; *contra.*

Dazu, st. zu diesem, ahoz, ehez, hozzá, oda; *ad hoc, huc.* 2. rá, v. reá, arra; *ad id*: es soll gewiß nicht dazu kommen, de az ugyan meg nem történik; *hoc me hercle, non eveniet.*

Dazumahl, st. damahls, akkor; *tunc.*

Dazwischen, a' közé; *inter illud.* 2. a' közte, közötte, a' közt, a' között, közibe, belé, közé; *inter.*

Dazwischenkunft, die, közbejövetel; *interventus.*

Debatten, die, *pl.* szóbéli vetélkedések, szóvíttatás; *contentiones.*

Debattiren, *n.* szót víttatni; *componĕre, dirimĕre.*

Debauche, (olv. debos), die, tobzódás, feslettség; *excessus.*

Decanat, das, dékányság; *decanatus.*

December, der, Detzember, Karátson hava; *December.*

Dechant, der, dékány; *decanus.*

Decimal, tizedrészű, tizedrész; *decimalis.*

Decision, die, végezés; *decisio.*

Decke, die, takaró, (paplan, lepedő, pakrótz); *tegmen, tegumen, stragulum.* Pb. Man muß sich nach der Decke strecken, tsak addig kell nyújtózni, a' meddig a' takaró ér; *vivĕre pro facultatibus.* 2. fedél, (bóltbajtás, padlás a' szobában); *tabulatum, lacunar, tectum.* 3. st. Deckmantel, palást, (roszsz dolognak palástja); *species, color.*

Deckel, der, fedő; *operculum.* 2. fedel, fedél; *fundus superior*: der Deckel einer Schachtel, katulya fedele; *fundus superior thecae v. capsae.*

Decken, *a.* st. bedecken, zudecken, béfedni, (a' házat zsindelyjel, náddal), bétakarni, béteríteni, (valamit); *tegĕre, operire, contegĕre*: Den Tisch decken, megteríteni az asztalt, v. asztalt teriteni; *sternĕre mensam.* 2. st. schützen, beschützen, óltalmazni, őrizni; *tueri, defendĕre.*

Deckmantel, der, *l.* Decke.

Declaration, die, nyilatkoztatás; *declaratio.*

Declination, die, ejtegetés; *declinatio.* 2. st. Abweichung, eltérés, elfordúlás, (a' mágneses tő eltérése az északponttól), *declinatio.*

Decliniren, *a.* ejtegetni, (a' szót), eltérni, elfordúlni; *declinare.*

Decoct, das, főtt víz; *decoctum.*

Decret, das, végzés, hozott végzés; *decretum.*

Deduction, die, leszármaztatás, eredetelőadás; *deductio.*

Defect, der, Mangel, híj, hijánosság, fogyatkozás; *defectus.* 2. st. Fehler, hiba; *vitium.*

Defect, hijános, fogyatkozásos, hibás; *mancus, imperfectus.*

Defensivallianz, die, óltalmazó szövetség; *foedus defendendi causa.*

Defensive, sich verhalten, óltalmazólag viselni magát; *se tueri.*

Degen, der, kard; *gladius*: Zu dem Degen greifen, kardhoz kapni; *gladium stringĕre*: Den Degen ziehen, od. zücken, kardot rántani; *gladium destringĕre.*

Degengefäß, das, kardmarkolat; *capulus gladii.*

Degengehenk, das, kardöv, kardszijj; *balteus.*

Degenknopf, der, *l.* Degengefäß.

Degenkoppel, die, *l.* Degengehenk.

Degenscheide, die, kardhüvely; *vagina.*

Degoutiren, (olv. degutíren), ráuntatni, undorodást szerezni, (valakiben valami ellen); *aversari facĕre.*

Dehnbar, terjedhető, terjeszthető, nyújtható, nyúlható; *expansibilis.*

Dehnen, *a.* terjeszteni, kiterjeszteni, elterjeszteni; *expandĕre.* 2. sich, nyúlni, meszszire terjedni, (mint az idő, út); *extendi*: Die Wörter dehnen, húzni, v. nyújtani a' szót; *producĕre*: eine gedehnte Sylbe, hoszszú v. nyújtott szótag; *syllaba producta.*

Dehnung, die, terjesztés, kiterjesztés, nyújtás, elnyújtás; *expansio, extensio, productio.*

Deich, der, töltés, gát; *agger.*

Deichbruch, der, töltésszakadás; *ruptio aggeris.*

Deichsel, die, rúd, szekérrúd, kotsirúd; *temo.*

Deichselkette, die, tartólántz, nyaklólántz; *catena jugalis.*

Deichselpferd, das, rudas ló; *equus jugalis v. temoni junctus.*

Dein, deiner, dein, tiéd, a' tiéd; *tuus, tua, tuum.*

Deinethalben, te érted, v. te éretted, te miattad, a' te kedvedért; *tua causa, propter te.*

Deinetwegen, (ugyan az):

Deinetwillen, *l.* Deinethalben.

Deinige, der, die, das, st. deiner, a' tiéd, a' te—d; *tuus, tua, tuum.*

Delicat, st. fein, finom; *eximius, excellens.* 2. st. zärtlich, kényenvaló, kényes; *delicatus*: eine Delicate Sache, kényes dolog, tsiklandós dolog; *difficilis.* 3. st. sehr schmackhaft, kedves, v. kellemetes ízű; *suavis,*

jucundus. 4. finomsághoz szokott, kellemetességben válogató; *lautus.*

Delicateſſe, die, érzékeny bánás, (valakivel): *tractatio cauta. l.* Delicat.

Delinquent, der, gonosztévő; *maleficus.*

Demnach, ſt. alſo, daher, tehát, és így, hát; *ergo, consequenter.*

Democratie, die, népuralkodás, népországlás; *democratia.*

Democratiſch, népuralkodási, népországlási; *democraticus.*

Demonſtration, die, rámutatás, (a' mathézisben); *demonstratio. l.* Beweis.

Demuth, die, alázatosság; *animi modestia, verecundia, demissio.*

Demüthig, alázatos: *modestus, verecundus*: *adv.* alázatosan; *supplex.*

Demüthigen, *a.* megalázni, (valakit); *deprimĕre.* 2. ſt. bezwingen, unterwerfen, meggyőzni, hatalma alá hajtani, megalázni; *frangĕre.*

Demüthigung, die, megalázás; *depressio.*

Denar, der, egy kispénz; *denarius.*

Denkart, *l.* Denkungsart.

Denkbar, gondolható; *cogitabilis.*

Denken, *a. ir. Imp.* ich dachte, *Perf.* ich habe gedacht, gondolkodni, gondolkozni; *cogitare.* 2. etwas denken, gondolni valamit; *mente complecti*: Das läßt ſich nicht denken, nem lehet azt gondolni; *non potest mente complecti.* 3. an jemanden, od. an etwas denken, gondolkozni valaki, v. valami felől, v. valakitől, valamiről; *meminisse alicujus*: Bey ſich ſelbſt denken, elgondolni magában, gondolóra venni valamit; *reputare* 4. ſt. glauben, vermuthen, urtheilen, gondolni, hinni, vélni, ítélni; *credĕre, existimare, opinari.* 5. ſt. ſich erinnern, reáemlékezni; *recordari.*

Denken, das, gondolkozás; *cogitatio.*

Denker, der, gondolkozó; *qui cogitat.*

Denkmahl, das, emlékezetjel, emlékeztető jel, v. bélyeg; *monimentum, monumentum.*

Denkmünze, die, emlékezetpénz, emlékeztetőpénz; *nummus memorialis*

Denkſäule, die, emlékezetoszlop; *statua.*

Denkſchrift, die, emlékeztető írás; *elogium.*

Denkſpruch, der, serkentő mondás, emlékeztető mondás; *apophtegma, symbolum.*

Denkungsart, die, gondolkozásmód, gondolkozás módja; *sensus, ratio.* 2. ſt. Geſinnung, indúlat; *animus.*

Denkwürdig, emlékezetre méltó, emlékezetes; *memorabilis.*

Denkzeichen, das, *l.* Denkmahl.

Denkzettel, der, emlékeztető levél; *scheda memorialis.*

Denn, *conj.* mert, minthogy, mivelhogy, mivel; *nam, quia, quoniam.* 2. hát; *jam.* 3. hanemha; *nisi, in casu*: Es ſey denn, daß er es läugne, hanemha tagadni fogja; *in casu, si negabit.* 4. ſt. als, tsak, mint, hanem; *solum, nonnisi.*

Dennoch, mégis, tsakugyan; *tamen.*

Denomination, die, kinevezés; *denominatio.*

Denuntiant, der, béadó, béárúló, bévádoló; *denuncians, delator.*

Denuntiation, die, béadás, béárúlás, bévádolás; *accusatio.*

Denuntiren, denunziren, *a.* béadni, béárúlni, bévádolni; *accusare, incusare, tradĕre.*

Departement, das, (olv. depártemán), osztály, kerűlet; *classis.*

Dependiren, *n.* függeni, (mástól); *pendere a.*

Depeſchen, *pl.* ſt. Amtsbericht, hívatalbéli tudósítás; *literae officiales.* 2. hívatalbéli rendelés, parantsolat; *mandata officialia.* 3. ſt. Briefſchaften, Berichte, tudósítások, levelek; *nuncii.*

Depopulation, die, néppusztítás; *depopulatio.*

Deputation, die, követség; *legatio.* 2. követek; *legati.*

Deputiren, *a.* követségbe küldeni; *legare, mittĕre.*

Deputirte, der, küldött, követ; *legatus, ablegatus.*

Der, die, das, (meghatározó nemszótska), a', az; *hic, haec, hoc.* 2. (mutató névmássa), ez a', az a', ez, az; *ille, illa, illud.* 3. (viszszahozó névmássa), a' ki, ki, a' melly, melly; *qui, quae, quod.*

Derb, *adj.* sűrű, tömött; *densus, spissus.* 2. ſt. tüchtig, ſtark, heftig, erős, sullyos; kemény, nagy; *solidus, vehemens.*

Dereinst, st. einst, künftig, valaha, jövendőben; *aliquando*, *olim*.

Dereinstig, jövendő; *futurus*.

Dergestalt, *adv*. illyen, ollyan, illyenek, ollyanok; *talis*, *ita*, *sic*. 2. st. so, olly, annyira; *ita*, *adeo*. 3 úgy, ezalatt a' feltétel alatt; *ita*, *sub conditione*.

Dergleichen, deßgleichen, ollyan, illyen; *talis*, *hujusmodi*: und dergleichen, és több efféle; *et caetera*.

Derjenige, diejenige, dasjenige, *pron*. az, az a', azon; *ille*, *illa*, *illud*.

Derivation, die, származtatás; *derivatio*.

Derivirèn, *a*. származtatni; *derivare*.

Derley, *l*. Dergleichen.

Dermahlen, *adv*. most, mostanában; *in praesentia*. *nunc*.

Dermahlig, *adj*. mostani, mai; *qui nunc est*, *hodiernus*.

Dermaßen, annyira, úgy, olly igen, olly mértékben; *ita*, *sic*, *adeo*.

Dero, st. Ihr, Ihre, a' Tekintetes Úr-é, a' Nagyságod-é, a' Méltóságod-é; *tuus*, *tua*, *tuum*: Ich habe Dero Schreiben erhalten, vettem Nagyságod levelét; *Tuas*, *Illustrissime* (*Comes*, *Baro etc.*) *literas accepi*. 2. a' Maga, az Ő; *suus*, *sua*, *suum*.

Derselbe, dieselbe, dasselbe, *pron*. ugyan az, ugyan az a', ugyan az az, ugyan azon, éppen az a'; *idem*, *eadem*, *idem*.

Derwisch, der, Török barát, napkeleti barát; *monachus Muhamedanus*.

Deserteur, der, (olv. dezertőr), szökevény, szökött katona; *desertor*. 2. általszökött, ellenséghez szökött; *perfuga*, *transfuga*, m.

Desertion, die, elszökés, általszökés, (az ellenséghez); *desertio signorum*.

Desertiren, *n*. elszökni, általszökni, (az ellenséghez); *deserĕre signa*, *transfugĕre ad hostes*.

Desfalls, deßfalls, arra az esetre, abban az esetben; *in casu*.

Desgleichen, deßgleichen, a' millyen, illyen; *talis*. 2 szintúgy, szinte úgy, hasonlóképpen; *item*, *similiter*, *non minus*.

Deshalb, deßhalb, od. deßhalben, azért, azon okból, mellyre nézve; *ideo*, *ea ex causa*.

Desperat, *adj*. kétségbeesett; *desperatus*. *l*. Verzweifelt.

Desperation, die, kétségbeesés; *desperatio*.

Despot, der, erőszakos uralkodó, v. országló, kényjén országló, (nem törvények, hanem szabad tetszése szerént uralkodó); *tyrannus*.

Despotismus, der, erőszakos uralkodás v. országlás, kényjén országlás; *imperium infinitum*.

Destilliren, *a*. lombikon levonni, lecsepegtetni; *liquare*, *destillare*.

Destillirkolben, der, lombik; *cucurbita*.

Desto, v. um desto, annál; *tanto*: je, desto, mennél-, annál-; *tanto*, *quanto*: Desto, desto, minél-, annál-; *quo*, *eo*: desto eher, desto besser, minél elébb, annál jobb; *quo citius*, *eo melius*.

Deswegen, deßwegen, azért, azon okból, arra nézve; *ideo*, *ea ex causa*.

Detachement, Detaschement, das, (olv. detasmán), valami végre kiküldetett seregosztály; *delecta manus*.

Detachiren, Detaschiren, egy seregosztályt elküldeni valami végre; *delectam manum mittĕre*.

Detail, (olv. detallj), das, egység, apróság, apró környűlállások; *descriptio per partes*: ins Detail gehen, minden apró környűlállásokat előhordani; *singula consectari*. 2. in Detail, im Detail, környűlállásosan; *minutatim*.

Detailliren, *n*. felfejtegetni, részenként v. környűlállásosan előadni, v. elszedni, előterjeszteni valamit; *minutatim narrare*.

Detto, ugyan az, ugyan azt; *dictus*, *idem*.

Deuten, *a*. magyarázni, elmagyarázni, megmagyarázni; *interpretari*: Einen Traum deuten, álmot magyarázni: *somnum interpretari*. 2. *n*. mutatni; *digito monstrare*. 3. st. winken, inteni, jeltadni; *nutu significare*.

Deuter, der, magyarázó; *interpres*.

Deutlich, *adj*. világos, nyilvánvaló, szembetűnő, érthető, könnyen megérthető; *distinctus*, *clarus*, *perspicuus*: *adv*. világosan, szembetűnőképpen, érthetőképpen, magyarán, nyilván; *distincte*, *clare*, *perspicue*.

Deutlichkeit, die, világosság, érthetőség; *distinctio*, *perspicuitas*.

Deutsch, német; *germanicus, teutonicus*: *adv.* németűl; *germanice*: Die Deutsche Sprache, a' német nyelv; *lingva germanica*: Er spricht gut Deutsch, jól beszéll németűl; *bene loquitur germanice*. 2. st. deutlich, nyilvánvaló, világos; *apertus, perspicuus*: *adv.* magyarán, nyilvan, világosan; *aperte*.

Deutsche, der, Német, v. ein Deutscher, eine Deutsche, *Germanus*.

Deutschland, Németország; *Germania*.

Deutschmeister, der, a' Német Vitézrend Mestere; *Magister Ordinis Teutonici*.

Deutung, die, magyarázás, megmagyarázás, intés; *interpretatio, significatio, monitum*.

Devise, die, st. Wahlspruch, választott mondás; *tessera, symbolum, dictum*. 2. Sinnspruch, elmés mondás; *sententia*.

Devotion, *l.* Andacht.

Dialog, der, beszélgetés; *dialogus*.

Diamant, der, gyémánt; *adamas*.

Diamanten, gyémántbólvaló, gyémánt; *adamantinus*.

Diameter, der, Durchmesser, általmérő; *diameter, -tri*, f.

Diana, Diána; *Diana*.

Diät, die, st. Lebensordnung, élés mód; *victus, vitae ratio, diaeta*: od. st. Gesundheitspflege, egésségre-vígyázás; *cura sanitatis*. 2. st. magere Kost, szűkön élés; *parcus victus*: Diät halten, mértékletesen élni; *diaetam servare*.

Diätetik, die, egésségtudomány, egésség regulái, v. az egésség fentartásának regulái; *diaetetica*.

Diätetisch, egésségtudományi, egésség fentartásravaló; *diaeteticus*.

Dicht, *adj.* sűrű, tömött; *solidus, densus, spissus*: eine dichte Leinwand, tömött vászon; *densum linteum*: ein dichter Wald, sűrű erdő; *densa sylva*; *adv.* sűrűn, tömötten; *dense, solide*. 2. *adv.* st. nahe, közel, mind-járt mellette, a' tövében; *prope, juxta, ad*.

Dichte, die, *l.* Dichtheit.

Dichten, st. nachdenken, eszmélni, gondolkozni; *meditari, cogitare*. 2. költeni, szerzeni, (verset); *versus facere, componěre*.

Dichten, das, eszmélés, gondolkozás; *meditatio, cogitatio*. 2. versköltés, versszerzés; *compositio poëmatis*.

Dichter, der, versszerző, versköltő, poéta; *poëta*.

Dichterey, die, versszerzés; *poësis*.

Dichterinn, die, versszerző fejérszemély; *poëtria*.

Dichterisch, versszerzői, versköltöi, poétai; *poëticus*: *adv.* versszerző módon; *poëtice*.

Dichterling, der, kontár versszerző, kontár poéta; *poëtaster*.

Dichtheit, die, sűrűség, tömöttség; *soliditas, densitas*.

Dichtkunst, die, versszerzés, versköltés; *ars poëtica, poësis*.

Dichtung, die, *l.* Dichten, das.

Dick, vastag; *crassus*: eines Fingers, od. einen Finger dick, egy ujjnyi vastagságú; *pollicem crassus*. 2 st. dicht, sűrű; *densus, spissus*: eine dicke Finsterniß, sűrű setétség; *altae tenebrae*: dickes Blut, sűrű vér; *densus sangvis*.

Dickbauchig, potrohos; *obesus*.

Dickbein, das, tzomb; *femur*.

Dicke, die, vastagság; *crassitudo, crassities*. 2. sűrűség; *densitas*.

Dickicht, das, sűrűség, sűrű, (sűrű hely az erdőben); *densi frutices*: Das Wildbret hat sich in das Dickicht gezogen, a' vadak a' sűrűbe vonták magokat; *ferae densos petierunt frutices*.

Dickkopf, der, nagyfejű, (ember); *capito*.

Dictatorisch, parantsoló; *dictatorius*.

Dictionär, das, szókönyv, szótár; *dictionarium, lexicon*.

Dictiren, penna alá mondani, pennára mondani, diktálni; *dictare*.

Dieb, der, tolvaj; *fur*. Pb. Gelegenheit macht Diebe, a' lopásravaló alkalmatosság tolvajságba ejti az erőtlen embert; *occasio facit furem*.

Dieberey, die, tolvajság, tolvajkodás; *furtum*.

Diebinn, die, fejérszemély tolvaj; *fur*.

Diebisch, tolvaji; *furax*: *adv.* tolvaj módra; *furto*.

Diebsbande, **Diebsrotte**, die, tolvaj tzimboraság; *caterva v. manus furum*.

Diebsschlüssel, die, tolvajkults; *clavis universalis*.

Diebstahl, der, tolvajság; *furtum*: einen Diebstahl begehen, tolvajság-

ba esni, lopni; *furtum facĕre v. committĕre.*

Diele, die, st. Bret, deszka; *asser, assis, tabula.* 2. deszkapadlás (a' szobában, v. házban); *tabulatum.* 3. vert v. tapasztott házfenék, pádimentom; *pavimentum.*

Dielen, *a.* bédeszkázni, megdeszkázni, (a' házföldet v. házfeneket); *asseribus sternĕre.*

Dienen, *n.* szolgálni, szolgálatjára lenni; *servire*: Bey einem dienen, valakinél szolgálni, v. szolgálatban lenni; *servire alicui*: Zu Fuße dienen, gyalog katonák közt szolgálni; *pedibus stipendia merere.* 2. st. nützen, szolgálni, használni, valni, lenni; *usui esse, servire*: Das dient zu seinem Ruhme, betsületére szolgál v. válik; *hoc ei honori est.*

Diener, der, szolga; *servus, famulus, minister.* 2. szolga, (udvariságból); *servus.*

Dienerschaft, die, szolgák, udvari szolgák; *familia, famulitium.*

Dienlich, hasznos, szolgálatos; *utilis, commodus*: *adv.* hasznosan; *utiliter.*

Dienst, der, szolgálat, (bérért); *servitus, servitium.* 2. szolgálat, használás; *usus, utilitas*: Einem einen wichtigen Dienst leisten, hasznos szolgálatot tenni valakinek; *magno usui v. commodo esse*: Was steht zu Ihren Diensten? mi tetszik az Úrnak? mivel szolgáljak az Úrnak? *quid petes?*

Dienstag, der, od. Dinstag, kedd; *dies Martis.*

Dienstbar, szolgálni köteles; *servus, subjectus.*

Dienstbarkeit, die, szolgaság, szolgai állapot; *servitus.*

Dienstbeflissen, szolgálni kívánó, szolgálatra termett; *officiosus, idoneus.*

Dienstbothe, der, tseléd; *famulus, a.*

Dienstergeben, (néha aláírás a' levelekben): dienstergebenster Diener, köteles szolgája; *obligatissimus servus.*

Dienstfertig, szolgálatra termett; *officiosus.*

Dienstfrey, szolgálattól szabad; *immunis.*

Dienstleistung, die, szolgálat; *officium, opera.*

Dienstleute, die, tselédek; *famuli.*

Dienstlos, *adj.* szolgálatnélkűlvaló; *nulli addictus.*

Dienstmagd, die, szolgáló, szolgáló-leány; *famula, ancilla.*

Dienstpflicht, die, szolgálati kötelesség; *officium serviendi.*

Dies, diß, dieß, *l.* Dieser.

Dieser, diese, dieses, *pron.* ez a', ez az, ezen; *hic, haec, hoc*: Dieser Tage, a' napokban; *his diebus, paucos ante dies.*

Dießmahl, most, mostan; *nunc.*

Diesfalls, erre nézve, erre az esetre, ebben az esetben; *pro hoc eventu.*

Diesjährig, *adj.* idei, ideji, ezen esztendőbéli; *hornotinus, hornus.*

Diesseitig, innenső, innenvaló; *citerior.*

Diesseits, innen, innét, az innenső részén; *cis.*

Dieterich, Dietrich, Ditrik, (név); *Ditericus.* 2. tolvajkúlts; *clavis adulterina.*

Dieweil, st. weil, minthogy, mivelhogy, mivel; *quia, quoniam.* 2. azonban, azonközben hogy; *interim.* 3. azólta, addig, az alatt hogy; *ab eo, durante, dum.*

Differenz, die, Unterschied, külömbség; *differentia.*

Differiren, *n.* külömbözni; *differre.*

Difficultät, die, nehézseg; *difficultas.*

Digestion, Verdauung, emésztés; *digestio.*

Digestiv, emésztőszer, v. eszköz; *digestivum.*

Dill, Dille, die, Dillkraut, das, kapor; *anethum.*

Dillen, Bélabánya, (Kir. város, Nagy-Hont Vármegyében).

Dillkraut, das, *l.* Dill.

Dimission, Entlassung, die, elbotsáttatás; *dimissio.*

Ding, das, valami, izé, dolog; *res, negotium*: Was ist das für ein Ding? mitsoda az? *quid illud est?* Pb. Aller guten Dingen sind drey, három a' jó; *omne trinum perfectum.* 2. Ding an sich, magában való; *noumenon, intelligibile.*

Dingen, *a. ir. Imp.* ich dung, *Perf.* ich habe gedungen, st. handeln, alkudni; *licitare.* 2. fogadni, megfogadni, (pénzen valakit, munkást, kotsist); *conducĕre.*

Dingung, die, pénzenfogadás, bérbefogadás, megfogadás; *conductio*.
Dinkel, der, tönköly, tenkely; *triticum spelta*.
Dinstag, der, kedd; *dies Martis*.
Dinte, die, ténta; *atramentum*.
Diöcese, die, Sprengel, Kirchensprengel, megye, Püspöki megye; *dioecesis*.
Diphtong, der, kéthangú, kéthangú betű; *diphtongus*.
Direction, die, st. Regierung, Lenkung, kórmány, kómányozás; *regimen*, *moderatio* 2. st. Richtung, intézés; *directio*.
Director, der, *pl.* die Directoren, kórmányozó; *rector*, *moderator*. 2. intéző; *director*.
Directorium, das, kórmánytanáts; *administratio*. 2. órakórmány, (az órában); *directorium*.
Dirigiren, *a*. st. regiren, lenken, kórmányozni; *moderare*, *regĕre*. 2. intézni; *dirigĕre*.
Dirne, die, st. Jungfer, Mädchen, leány, leányzó, hajadon; *virgo*, *puella*. 2. st. Magd, szolgáló, szolgálóleány; *ancilla*.
Discant, der, fellengős hang, felső hang, felhang; *vox acutissima*.
Disciplin, die, fenyíték, rendtartás; *disciplina*. 2. tudomány; *ars*.
Discurs, der, beszéllgetés; *colloquium*, *sermo*.
Dispensation, die, felszabadítás, felóldozás, felóldoztatás, (valami kötelesség v. törvény alól); *dispensatio*, *vēnia legis*.
Disponiren, *a*. elintézni, elrendelni, helyheztetni; *instituĕre*, *digerĕre*.
Disproportion, die, erányútlanság: *disproportio*.
Disputiren, vetélkedni, (szóval); *disputare*.
Dissertation, die, tudós értekezés; *dissertatio*.
Dissonanz, die, hangellenkezés; *dissonantia*.
Distanz, die, távolyság, meszszeség, köz; *distantia*, *intervallum*.
Distel, die, bogáts, bogátskóró, szamártövis; *carduus*.
Distelfink, Stieglitz, der, tenglitz; *fringilla carduelis*.
Distinction, die, megkülömböztetés; *distinctio*. 2. külömbség; *discrimen*.
Distinguiren, megkülömbözteini; *distingvĕre*.
District, der, osztály, kerület, megye; *districtus*. 2. környék; *regio*.
Divan, der, török főtanáts; *summum consilium*, *senatus*.
Doch, dennoch, mégis, mindazáltal, tsakugyan, mindazonáltal; *tamen*. 2. aber, de, azonban, hanem, mégis; *sed*, *sed tamen*. 3. Doch nicht, még sem; *nec tamen*. 4. tsak, tsakugyan, hát, hiszen, tsak még is; *tamen*: So höre doch, hallgasd meg hát; *audi tamen*. 5. bártsak; *utinam*. 6. nicht doch, nem úgy, még sem úgy; *non ita*.
Docht, der, bél, gyertyabél, métsbél; *ellychnium*.
Docke, die, st. Puppe, báb, játszó báb; *pupa*, *icuncula*. 2. zömök oszlop; *columella*. 3. Dogge, szelindek, ángluskutya; *canis anglicanus*, *v. molossus*.
Doctor, der, st. Arzt, orvos, doktor, (gyógyító orvos, orvos doktor); *medicus*, *medicinae doctor*. 2. doktor, (tzím); *doctor*: Doctor der Theologie, Szentírás magyarázó doktor; *theologiae doctor*.
Document, das, bizonyságírás, bizonyságlevél, tanúlevél; *documentum*, *literae*.
Dogge, die, szelindek, ángluskutya; *canis molossus*.
Dogmatic, die, hittudomány; *dogma*, *-tis*, n.
Dohle, die, tsóka; *corvus monedula*.
Dohne, die, tőr, huroktőr, hurok; *pedica*, *laqueus*: Dohnen legen, od. stellen, tőrt v. hurkot vetni; *laqueum ponĕre*.
Dolch, der, tőr, török, handzsár; *pugio*, *sica*.
Dolchstich, der, törszúrás; *ictus sicae*.
Dolde, die, pereszlénke, ernyő; *umbella*.
Doldenartig, pereszlénes, ernyős; *umbellatus*.
Dolmetsch, *l.* Dolmetscher.
Dolmetschen, *a*. tolmátsolni; *interpretari*.
Dolmetscher, der, tolmáts; *interpres*.
Dolmetschung, die, tolmátsolás; *interpretatio*.
Dom, der, kúptető; *cupula*. 2. st. Domkirche, püspöki templom, káp-

talantemplom, v. káptalani templom; *aedes cathedralis.*
Dombaď, der, tompák; *aes.*
Domcapitel, das, káptalan, káptalanbéli urak; *collegium Canonicorum.*
Domestiken, *pl.* tseléd, tselédek; *domestici.*
Domherr, der, káptalanbéli úr; *canonicus.*
Dominicaner, der, Szent Domokos szerzetese; *monachus Dominicanus.*
Dominium, das, uradalom; *dominium.*
Domkirche, die, *l.* Dom.
Domprobst, der, káptalan feje; *Praepositus aedis cathedralis.*
Domstift, das, káptalan; *Capitulum.*
Donau, die, duna; *Danubius.*
Donner, der, menydörgés, égzengés; *tonitru.* 2. menykő, menkő, istennyila; *fulmen.*
Donnerer, der, menydörgő; *tonans.*
Donnerkeil, der, *l.* Donner.
Donnern, menydörögni, dörögni, zengeni; *tonare*: es donnert, dörög az ég, zeng az ég, v. menydörög; *tonat.*
Donnerschlag, der, menykőtsapás, menykőütés; *ictus fulminis.*
Donnerstag, der, tsötörtök; *dies Jovis.*
Donnerstrahl, der, menykősúgár; *radius fulminis.*
Donnerwetter, das, égiháború; *tempestas cum coeli fragore.*
Doppelbier, das, kétszerfőttser; *cerevisia duplex.*
Doppellauter, der, kettős hangú, kéthangú, (betű); *diphtongus.*
Doppeln, *a.* kettősítni, kettőzni; *duplicare.*
Doppelsinn, der, kétértelem, kétértelműség; *duplex sensus, ambiguitas.*
Doppelt, kettős, kettőzött, páros; *duplex*: kettősen, párjával; *dupliciter.*
Doppelzüngig, kétnyelvű, kettősnyelvű, kétszínű, (ember); *bilingvis.*
Dorf, das, *pl.* die Dörfer, falu, helység; *pagus, vicus*: von Dorf zu Dorf, faluról falura, *vicatim, pagatim.*
Dörfchen, das, falutska, kis falu; *viculus.*
Dorfjunker, der, falusi nemes; *filius dynastae.*
Dorfschulze, der, falu bírája, falusi bíró; *judex pagi.*
Dorisch, Dóriai; *Doricus.*
Dorn, der, *pl.* die Dörner, st. Stachel, tövis, tüske; *aculeus.* 2. fatüske, fatövis, (melly a' növevénynek a' fájából nő ki, nem pedig tsak a' héjjából, mint a' rózsatövis); *spina.*
Dornbusch, Dornstrauch, der, tövisbokor, bajbonts; *vepretum.*
Dornen, tövisses, tövis, tövisbólvaló; *spinosus, spineus.*
Dornhecke, die, töviskerítés; *sepes spineus, sepimentum spineum.*
Dornig, tövises; *aculeatus, spinosus.*
Dornister, der, tarisznya; *pera.*
Dornstrauch, der, *l.* Dornbusch.
Dorren, *n.* s. száradni, megszáradni, aszalódni, megaszalódni; *torreri, arescĕre.*
Dörren, *a.* szárasztani, aszalni, megszárasztani, megaszalni; *torrere.*
Dort, *adv.* ott, amott; *ibi*: dort her, von dort her, onnan, amonnan; *inde*: dort hin, oda, amoda; *illuc, eo.*
Dorthin, *adv.* oda, amoda; *illuc, eo.*
Dorthinwärts, *adv.* arrafelé; *illorsum, illac versus, illuc.*
Dortig, odavaló; *illius loci.*
Dose, die, pixis, pikszis; *pyxis.*
Dosis, die, részvétel, dózis; *portio.*
Dotter, der, Eydotter, tojásszék, szék, a' tojás széke; *vitellus.*
Dover, Dóver, (Ángliában); *Dubris.*
Drache, der, sárkány; *draco.*
Drachme, die, drakma, (patikai mérték, melly egy latnak 16-tod része); *drachma.*
Dragoner, der, könnyű lovas katona; *draconarius, dimachus.*
Dragun, der, tárkony, szelid tárkony, (mely gyökér; *Artemisia Dracunculus.*
Draht, der, drót; *filum metallicum, licium.*
Drähten, drótbólvaló, drót; *e filis metallicis.*
Drahtzieher, der, dróthúzó; *ductor filorum metallicorum.*
Drama, od. Schauspiel, nézőjáték; *drama.*
Drang, der, törekedő vágyódás, iparkodás; *ardor, studium.*
Drängen, drücken, szorítni, nyomni; *premĕre, urgere.* 2. sich, nyomúlni, tolongani, tolakodni; *premi, urgeri.* 3. drängen, nyomorgatni, szorongatni; *affligĕre.*

Drangsal, das, nyomorúság, nyomorgattatás; *afflictio.*
Drap, st. Tuch, posztó; *pannus.*
Drath, *l.* Draht.
Drau, die, dráva, (folyóvíz); *dravus.*
Draußen, *adv.* kinn, oda ki, kivűl; *extra*, *foris.*
Drave, *l.* Drau.
Drechselbank, die, eszterga; *jugum toreuticum.*
Drechseleisen, das, esztergavas; *tornea*, *tornus.*
Drechseln, *a.* esztergázni, (esztergályozni, esztergározni); *tornare.*
Drechsler, der, esztergás, (esztergáros, esztergályos); *tornator, toreuta.*
Dreck, der, ganéj; *stercus*, *merda*, *oletum.*
Dreckig, ganéjos; *sordidus*, *lutulentus*, *immundus.*
Dreckkäfer, der, ganéjbogár; *scarabaeus stercorarius.*
Drehbar, fordítható, forgatható, sodorható; *versatilis.*
Dreheisen, das, esztergavas, sodróvas; *tornus.*
Drehen, *a.* fordítni, forgatni, hajtani, (a' kereket); *circumagĕre*, *torquere*, *versare*, *vertĕre*: sich drehen, fordúlni, tsavarodni, eltérni, (mint az út); *verti*, *diverti*: od. sich oft drehen, forogni; *gyrari*, *revolvi*: Die Erdkugel dreht sich um ihre Achse, a' főld fordúl a' tengelye kőrűl; *terra revolvitur circa axem.* 2. sodorni, tekergetni; *convolvĕre*, *contorquere.* 3. tekerni, tekergetni, forgatni, (nyakát, szemeit); *torquere.* 4. esztergázni, esztergában metszeni; *tornare.*
Drehrad, das, hajtókerék; *rota versatilis*, *trochus.*
Drehscheibe, die, korong, (a' fazekasoknál); *rota figulina.*
Drehstuhl, der, forgószék; *sella versatilis.*
Dreist, mérész; *impavidus*, *constans*: *adv.* mérészen; *impavide.* 2. st. verwegen, vakmerő; *audax.*
Dreistigkeit, die, mérészség; *audacia.*
Dreschen, *a.ir.* tsépelni, (búzát, lentsét); *exterĕre*, *triturare*: st. schlagen, megtsépelni, megverni, meglazsnakolni; *terĕre*, *flagellare.*
Dreschen, das, tséplés; *trituratio.*
Drescher, der, tséplő, (a' kitsépel); *triturator.*
Dreschflegel, Drischel, der, tséplőfa, tséplő, (a' mivel tsépelnek); *pertica v. flagellum trituratorium.*
Dreschmaschine, die, tséplőmív; *machina trituratoria.*
Dresden, Drezda, (város); *Dresda.*
Dressiren, megtanítni, szoktatni, (lovat); *condocefacĕre*, *docere.*
Drey, három; *tres*, *tria*: nach drey Tagen, harmad nap múlva; *post tres dies*, *triduo post*: *adv.* hárman; *trini, terni.* Pb Er kann nicht drey zählen, igen együgyü, háromig se tud olvasni; *simplex*, *timidus.*
Dreybeinig, háromlábú; *tripes.*
Dreyblatt, das, Klee, komótyú, lóhere; *trifolium.*
Dreyblätterig, háromlevelű; *trifolius.*
Dreydoppelt, st. dreyfach, háromszoros; *triplex*, *trigeminus*: *adv.* háromszorosan; *tripliciter.*
Dreydraht, der, háromnyüstös matéria, (köz.) drájdrót; *materia triplici filo.*
Dreydrähtig, háromnyüstös; *trilix.*
Dreyeck, das, háromszeglet, háromszegletű rajz; *triangulum.*
Dreyeckig, háromszegletű; *triangularis*: *adv.* háromszegletre; *ad triangulum.*
Dreyeinig, egyháromságú, (az Isten); *trinunus.*
Dreyeinigkeit, die, egyháromság; *trinunitas.*
Dreyerley, háromféle; *triplex*: *adv.* háromféleképpen; *tripliciter.*
Dreyfach, háromszoros; *triplex*: *adv.* háromszorosan; *tripliciter.*
Dreyfaltig, hármas, háromrétű, háromszoros; *trinus*, *triplex.*
Dreyfaltigkeit, die, háromság; *trinitas*: die heilige Dreyfaltigkeit, a' szent Háromság; *sancta Trinitas.*
Dreyförmig, háromféle, háromformájú; *triplex*, *triformis.*
Dreyfuß, der, háromlábú, (mív v. eszköz); *tripus*, *-podis*, m.
Dreyfüßig, háromlábú; *tripes.*
Dreygliederig, háromtagú; *trimembris.*
Dreyhundert, háromszáz; *tercenti.*
Dreyhundertmahl, háromszázszor; *trecenties.*

Dreyhundertste, der, die, das, három-századik; *trecentesimus.*
Dreyjährig, háromesztendős; *triennis.*
Dreykönigstag, der, od. -fest, das, vízkereszt napja; *epiphania, -iorum.*
Dreyköpfig, háromfejű; *triceps.*
Dreylöthig, három latos; *sesquiuncialis.*
Dreymahl, *adv.* háromszor; *ter.*
Dreymahlig, háromszori; *ternus.*
Dreymonathlich, háromhónapi; *trimestris*: *adv.* háromhónapónként, fertályesztendőnként; *per trimestrem*
Dreypfündig, háromfontos; *trilibris.*
Dreyseitig, háromoldalú; *trium laterum.*
Dreyspännig, három lovas (szekér); *trijugis.*
Dreyspitzig, háromhegyű; *trifurcus, tricuspis.*
Dreyßigstamt, das, harmintzad; *officium tricesimarum.*
Dreytägig, háromnapi; *trium dierum*: harmadnapi, (hideglelés); *febris tertiana.*
Dreyzackig, háromágú; *tridens.*
Drillen, *a.* forgatni, köröskörűl forgatni, pergetni; *versare, vexare.* 2. pergőfúrúval kifúrni; *terebrare.* 3. kérésével erőltetni, (valakit); *molestiam facessĕre.*
Drillich, der, háromnyűstös matéria; *linteum trilix.*
Dringen, *a. ir. Imp.* ich drang, *Perf.* ich habe gedrungen, tömni, szorítni, (belé valamibe); *urgere, ingerĕre*: gedrungen voll, tömve tele, nagyon tele; *confertus.* 2. sich drängen, nyomúlni, fúrni magát; *se ingerĕre, obtrudĕre.* 3. kénszerítni; *cogĕre*: Eine dringende Noth, kénszerítő v. nagy szükség; *summa necessitas.* 4. *n.* ſ. nyomúlni, tódúlni, bényomúlni, odanyomúlni; *irrumpĕre, irruĕre*: durch etwas dringen, általhatni valamin, általszivárogni, (mint' a' víz); *penetrare, manare.*
Dringen, das, bétódúlás, bényomúlás; *irruptio.* 2. erőltetés, kénszerítés; *impulsio.*
Dringend, sietős, sürgetős, szorgos; *urgens.*
Drittel, das, harmad, egy harmada valaminek, harmadrésze; *triens, tertia pars.*
Droben, ott, fenn; *supra.*
Drohen, *a.* fenyegetni; *minari, minitari.*
Drohen, das, fenyegetés; *comminatio.*
Drohend, fenyegető; *minans*: *adv.* fenyegetve; *minaciter.*
Drohne, die, Brutbiene, here; *fucus.*
Drohung, die, fenyegetés; *minatio.*
Drollig, nevettséges, fársa; *jocularis, ridiculus*: *adv.* nevettségesen; *ridicule.*
Dromedar, der, közönséges teve; *camelus dromedarius.*
Drossel, die, ádámalma, ádám almája, torokbúb; *pomum adami, guttur.* 2. rigó, húrosmadár; *turdus.*
Drüben, *adv.* túl, a' túlsó oldalon; *ultra, ab alia parte.*
Drüber, *l.* Darüber.
Druck, der, das Drücken, nyomás; *pressio*: Einem den letzten Druck geben, valakit kész veszedelembe taszítni; *impellĕre labentem.* 2. nyomattatás, nyomorgattatás; *vexatio.* 3. nyomtatás, könyvnyomtatás, kinyomtatás; *editio*: Ein Buch in Druck geben, od. zum Drucke befördern, nyomtatás alá adni, v. kinyomtattatni (valami könyvet); *typis excudi curare.*
Druckbogen, der, nyomtatott árkos; *plagula typis expressa.*
Drucken, *a.* nyomtatni, (könyvet, képet, gyóltsot, tarkapapirost; *typis excudĕre, imprimĕre*: Ein Buch drucken lassen, kinyomtattni valamelly könyvet; *typis excudi curare.*
Drucken, das, nyomtatás; *impressio.*
Drücken, *a.* nyomni, megnyomni; *premĕre*: Jemanden an seine Brust drücken, mejjéhez szorítni valakit; *ad pectus premĕre.* 2. rányomni; *signare.* 3. nyomni, nyomorgatni, sanyargatni; *vexare, premĕre.*
Drücken, das, nyomás, megnyomás, rányomás, szorítás; *pressio, appressio.* 2. nyomorgatás, sanyargatás; *vexatio.*
Drucker, der, nyomtató, (gyóltsra, vászonra nyomtató); *pictor lintearius.* 2. st. Buchdrucker, könyvnyomtató; *typographus.*
Druckerballen, der, festéklapta; *pila typographica.*
Druckerey, die, könyvnyomtató mesterség; *typographia.* 2. könyvnyom-

tató műhely; *officina typographica.*
Druckerfarbe, die, nyomtatófesték; *atramentum typographicum.*
Druckerkosten, die, *pl.* nyomtatásbéli költség; *impensae typographicae.*
Druckerpresse, die, nyomtatósajtó; *prelum typographicum.*
Druckfehler, der, nyomtatásbéli hiba; *error typographicus, errata.*
Druckpapier, das, nyomtató papiros; *charta typographica v. tenuior.*
Drum, darum, azért; *ideo, propterea.*
Drunten, ott, alatt; *infra.*
Drunter, darunter, az alatt, alatta; *infra.*
Drüschling, der, tsiperke gomba; *agaricus campestris.*
Drüse, die, mirígy; *glandula.*
Dubiös, zweifelhaft, kétséges; *dubius.*
Dublette, die, pár, egy pár, kétszer lévő, (könyv); *duplum*: Ich habe die Dublette davon, kétszer van ez nékem; *hoc habeo duplum.*
Ducaten, der, arany, (pénz); *ducatus aureus.*
Ducatengold, das, sárga arany; *aurum ducaticum v. optimum.*
Dudeln, *a.* dudálni; *cantillare.*
Dudelsack, der, duda; *utriculus.*
Duell, das, szembevívás, kettős viadal, egy szál fegyverre kelés; *duellum.*
Duelliren, szembevívni, egy szál fegyverre kelni; *privatim depugnare, duellare.*
Duett, das, kettős dall; *cantus duarum vocum.*
Duft, der, st. Dumpf, gőz, gőzölgés; *vapor, evaporatio.* 2. illat, (virág illatja); *odor.*
Duften, gőzölgeni, illatozni, mint a' jószagú virágok; *exhalare, fragrare, odorem spargĕre.*
Düften, (ugyan az).
Duftig, illatozó, illatos, jó illatú; *halans, vaporus.*
Dulden, *a.* tűrni, eltűrni, elviselni, békével viselni, elszenvedni; *pati, perferre.* 2. tűredelemmel viseltetni eránta; *tolerare.*
Duldung, die, tűrés, eltűrés; *toleratio.* 2. st. Toleranz, türedelmesség; *tolerantia.*
Dumm, ostoba, együgyű, balgatag; *stupidus, ineptus, fatuus.*
Dummdreist, vakmerő ostoba; *stulte audax.*
Dummheit, die, ostobaság, balgatagság; *stupiditas, amentia.*
Dummkopf, der, ostoba; *stupidus.*
Dumpf, dohatos, gőzös szagú, (szoba); *corruptus, humorem redolens.*
Dumpfig, dohatos, gőzös szagú; *humidus.* 2. dohos; *situm redolens.* 3. siketes, sikethangú; *raucus, obtusus. l.* Dumpf.
Dune, die, pehej, pejh; *pluma.*
Dung, *l.* Dünger.
Düngen, *a.* trágyázni, megtrágyázni, ganéjozni, megganéjozni; *stercorare.*
Düngen, das, trágyázás, ganejzás; *stercoratio.*
Dünger, der, trágya; *stercus, fimus.*
Düngung, die, *l.* Düngen, das.
Dunkel, homályos, setétes; *obscurus*: dunkel machen, meghomályosítni, homályossá tenni; *obscurare.* 2. setét, (a' színekről mondatik); *obscurus, fuscus*: eine dunkle Farbe, setét szín; *color fuscus.* 3. st. unbekannt, ungewiß, homályos, bizonytalan; *ignobilis, obscurus, incertus.* 4. homályos, (az értelmére nézve, beszéd); *obscurus.*
Dunkel, der, st. Dinkel, tönköly; *zea, spelta.* 2. gondolat, vélemény; *opinio.* 3. nagyralátás; *l.* Eigendünkel, *fastus, superbia.*
Dunkelbraun, setétbarna; *fuscus.*
Dunkelfarbig, setétszínű; *fuscus.*
Dunkelheit, die, homalyosság; *obscuritas, tenebrae.*
Dünken, *n.* tetszeni, látszani, rémleni, rébzeni; *videri*: mich dünkt, nekem úgy tetszik, v. úgy rébzik előttem; *mihi videtur.*
Dünn, vékony; *tenuis*: ein dünnes Bret, vékony deszka; *tenuis asser*; *adv.* vékonyan, vĕknyan; *tenuiter.* 2. ritka; *rarus*: Luft ist dünner, als Wasser, a' levegő ritkább (nem olly tömött) mint a' víz; *aër est rarior aqua*: *adv.* ritkán, nem sűrűn; *rare*: dünn säen, ritkán vetni; *rare seminare.* 3. (a' folyó v. híg testekről); híg, vékony; (leves, ser, ténta); *dilutus.*
Dünne, die, vékonyság; *tenuitas.*
Dunst, der, gőz, gőzölgés; *vapor*: sich in Dünste auflösen, gőzzé válni; *in vapores resolvi*: Jemanden einen blauen Dunst vor den Augen machen, eltsábítni valakit, v. elámitni; *glaucoma ob os objicĕre.*

Dunsten, *n.* gőzölgeni, gőzölögni; *vaporare*, *halare*.

Dunstig, gőzös; *vaporus*.

Dunstkreis, der, gőzkörnyék; *athmosphera*.

Duodez, des Buchs, tizenkettőd rét; *forma libri duodecima*.

Durch, *pp.* mit *Acc.* által, keresztűl, -on v. -ön által, -an v. -en által, -on keresztűl, -en keresztűl, ée. által rajta, keresztűl rajta; *per*: durch einander, öszszeviszsza, keresztűl kasúl; *promiscue*.

Durcharbeiten, sich, keresztűlhatni rajta, (nagy munkával), általverekedni; *eluctari*. 2. den Teig, jól megdagasztani; *subigĕre*.

Durchaus, st. gänzlich, egészen; *plane*, *penitus*, *prorsus*. 2. schlechterdings, egyáltaljában; *utique*, *totus*.

Durchbeißen, *a. ir.* ketté harapni; *morsu penetrare*. 2. sich, általrágni magát, kirágni magát, (mint az egér az egérfogóból); *perrodĕre*, *peredĕre*.

Durchblasen, *a. ir.* keresztűl, v. általfújni rajta, keresztűlkasúl fújni rajta; *perflare*.

Durchblättern, *a.* általforgatni, (levelenként); *pervolvĕre*, *percurrĕre*.

Durchbohren, *a.* általfúrni, keresztűlfúrni; *perforare*, *perterebrare*. 2. st. durchstechen, általütni, általszúrni, keresztűlütni, v. szúrni, (kardal); *transfodĕre*, *transigĕre*.

Durchbrechen, *a. ir.* általtörni, keresztűltörni, v. rontani, (a' falat); *perrumpĕre*. 2. *n.* s. keresztűlrontani, kirontani, (mint a' tolvaj a' tömlötzből); *erumpĕre*.

Durchbringen, *a. ir.* den Faden, beléőtni, beléhúzni, (tőbe a' tzérnát); *transmittĕre*. 2. kiteleltetni, eltartani télen által, (plántát, marhát); *sustentare*, *perhyemare*: sich durchbringen, eltartogatni magát, elélni; *alĕre se*. 3. st. verschwenden, elvesztegetni, elpazérlani, elprédálni, eltékozolni; *profundĕre*, *dilapidare*.

Durchdenken, *a.* etwas, meggondolni, gondolóra venni valamit; *perpendĕre*, *considerare*.

Durchdringen, *n. ir.* s. általhatni, általnyomúlni, keresztűlhatni; *pervadĕre*, *penetrare*. 2. általjárni, keresztűljárni, öszvejárni, (mint a' hideg a' testet); *penetrare*. 3. kiverekedni valamiből, általverekedni valamin; *pervadĕre*, *transgredi*.

Durcheilen, *n.* keresztűl v. által sietni rajta; *pervolare*, *percurrĕre*.

Durcheinander, keresztúlkasúl, öszszeviszsza; *promiscue*.

Durchfahren, *n. ir.* s. keresztűl, v. végig menni kotsin, v. szekéren, (valami helyen, városon); *transvehi*: 2 *a.* eljárni; *pervehĕre*.

Durchfahrt, die, általmenetel, keresztűlmenetel, végigmenés; *transvectio*. 2. általjárás, általjáró hely, (vízen); *transitus*.

Durchfall, der, hasmenés; *alvi profusio*.

Durchfallen, *n.* s. keresztűlesni, általesni; *excidĕre per*. 2. kimaradni, elmellőztetni, (hívatal kiosztáskor); *praeteriri*, *rejici*.

Durchfließen, *n. ir.* s. keresztűl folyni, végig folyni rajta; *perfluĕre*, *interfluĕre*.

Durchfressen, *a. ir.* általrágni, kirágni, keresztűlrágni; *perrodĕre*, *peredĕre*.

Durchfrieren, *n. ir.* s. általfázni, öszvefázni; *frigore penetrari*.

Durchfuhre, die, általvitel, (szekeren); *transvectio*.

Durchführen, *a.* általvinni, (szekeren); *transvehĕre*.

Durchgang, der, általmenés, (valami helyen, falun), járás, általjáró hely, (valahol); *transitus*.

Durchgängig, általjárható, (a' hol által lehet járni); *pervius*: *adv.* közönségesen, általjában, mindenütt; *ubique*.

Durchgehen, *a. ir.* végig menni rajta, által-, keresztűlmenni, keresztűl, el-, végigjárni; *transire*, *permeare*, *peragrare*. 2. *n.* s. keresztűl v. általmenni, (a' vízen, városon); *transvehi*. 3. st. flüchtig werden, (az emberekről), elszökni, (az állatokról), elszaladni, ki-, elszabadúlni; *aufugĕre*.

Durchgehends, *l.* Durchgängig.

Durchgießen, *a.* általtölteni; *transfundĕre*.

Durchhauen, általvágni, keresztűlvágni; *dissecare*: sich, általvágni, v. keresztűlvágni magát, (az ellenségen); *viam aperire gladio*.

Durchhaus, das, általjáróház, (mellyen által lehet járni); *domus pervia.*

Durchkneten, *a.* jól megdagasztani; *perdepsere.*

Durchkochen, *a* jól megfőzni; *percoquere.* 2 *n.* f. jól megfőni; *percoqui.*

Durchkommen, *n.* f. által-, keresztűlmenni, által-, keresztűljönni; *transire.*

Durchkönnen, d. i. kommen, od. gehen, által, keresztűlmehetni v. jöhetni; *posse transire.*

Durchkreuzen, sich, *rec.* keresztűljárni-, vágni egymást, (mint a' lineák): *intersecare.*

Durchkriechen, *n. ir.* f. által-, keresztűlbújni; *perrepere.*

Durchlassen, *a. ir.* által-, keresztűleereszteni, v. botsátni; *transmittere.*

Durchlaucht, (Hertzegi tzím); Seine od. Ihro Durchlaucht, Ő Hertzegsége; *Sua Celsitudo.*

Durchlauchtig, (Hertzegi tzím); Durchlauchtigster Fürst, Kegyelmes Hertzeg; *Celsissime v. Serenissime Princeps.*

Durchlauchtigster, *l.* Durchlauchtig.

Durchlauf, der, által-, keresztűlszaladás; *percursus.* 2. st. Durchfall, hasmenés; *profluvium alvi.*

Durchlaufen, *n. ir.* f. általfutni, keresztűlszaladni; *percurrere.* 2. *a.* végig futni rajta, (a' számadáson); *perlustrare*: béjárni hirtelen, (gondolattal valamit); *percurrere animo.*

Durchleben, *a.* el-, végigélni, (bizonyos időt); *superare, transigere.*

Durchlesen, *a. ir.* által-, végig-, keresztűl-, egészszenelolvasni; *perlegere.*

Durchlesen, das, által-, végig-, elolvasás; *perlectio.*

Durchlesung, (ugyan az).

Durchleuchten, *a.* keresztűlvilágítni rajta, általlátszani rajta; *translucere, perlucere.*

Durchlöchern, *a.* általlyuggatni; *perforare, pertundere.*

Durchmarsch, der, keresztűlmenés, útazás; *transitus.*

Durchmarschiren, általmenni, keresztűlútazni; *transire.*

Durchmessen, *a.* általmérni; *permetiri.*

Durchmesser, der, Diameter, általmérő, (a' karika középpontján általmenő linea, melly a' karikát két egyenlő részre osztja); *diameter.*

Durchmischen, *a.* jól öszvekeverni, öszveelegyítni; *permiscere.*

Durchnähen, *a.* keresztűlvarni; *subsuere, persuere.*

Durchpassiren, *a.* által-, keresztűlmenni, v. útazni; *transire.*

Durchpflügen, *a.* megszántani; *perarare.*

Durchpressen, *a.* által-, keresztűlnyomni, által-, keresztűlsajtólni, v. préselni; *premendo transmittere.*

Durchreise, die, keresztűl-, általútazás; *transitus.*

Durchreisen, *n.* f. keresztűl-, általútazni, (valamelly helyen); *transire.*

Durchreißen, *a.* végig-, keresztűlszakasztani, v. hasítni; *perrumpere.* 2. *n.* végig-, keresztűlszakadni; *perrumpi.*

Durchreiten, *n. ir.* f. keresztűl-, végig-, általlovagolni, (valamelly helyen); *perequitare.*

Durchrennen, *a.* bé-, öszveszaladgálni, (a' várost); *percursitare.* 2. jemanden durchrennen, valakit nyargalva keresztűlütni v. döfni; *trajicere, transfigere.*

Durchrinnen, *n. ir.* f. általfolyni, keresztűlsorogni; *permanare.*

Durchrütteln, *a.* jól felrázni; *conquassare.*

Durchsägen, *a.* kettéfűrészelni; *serra dissecare.*

Durchschauen, *n.* által-, keresztűlnézni rajta; *spectare per.* 2. *a.* végignézegetni valamit; *inspicere.*

Durchschießen, *a. ir.* keresztűl-, általlőni; *trafigere, transjicere.*

Durchschiffen, *a.* öszvejárni hajón, béhajókázni, (valami vízet, tót); *pernavigare.*

Durchschimmern, *n.* általragyogni; *micare, splendere per.*

Durchschlag, der, általverő, v. szűrő műszer; *colum.*

Durchschlagen, *a. ir.* általverni, v. törni, (borsót v. lentsét a' szitán); *percolare.* 2. *n.* által-, keresztűl-, általmenni rajta, (mint a' ténta a' gyenge papiroson, v. a' víz valamin); *transmittere.*

Durchschleichen, *n.* f. v. sich durchschleichen, elszökni, elillantani; *elabi, se subducere.*

Durchschlüpfen, *n.* általbújni; *perlabi.*

Durchschneiden, *a. ir.* keresztűlvágni; *persecare*, *perscindĕre.*

Durchschnitt, der, keresztűl-, általmetszés, v. vágás; *intersectio*: im Durchschnitt, általjában, nagyját aprajját, v. javát roszszát egybetudva; *plus minus*, *circiter.*

Durchschwimmen, *n. ir.* általúszni; *transnatare.*

Durchsegeln, *a.* általhajókázni; *pernavigare.*

Durchseihen, *a.* általszűrni, megszűrni; *percolare.*

Durchseihung, die, általszűrés, megszűrés; *percolatio.*

Durchsetzen, *a.* végrehajtani, kivinni, (a' mit feltesz valaki, hogy végrehajt), elérni tzélját; *perficĕre*, *obtinere*, *efficĕre.* 2. által-, keresztűlmenni, (lóháton a' vízen); *transire*, *superare.*

Durchsichtig, általlátszó, (üveg); *perlucidus.*

Durchstechen, *a. ir.* keresztűlszúrni, általdöfni, kilyukasztani; *transfodĕre*, *percutĕre*, *transverberare.*

Durchstoßen, *l.* Durchstechen.

Durchstrahlen, *n.* keresztűl súgárlani, (mint a' nap a' ködön); *radios transmittĕre.*

Durchstreichen, *a.* keresztűlvonni, v. húzni, (az írást pennával); *delere.* 2. mindenütt békóborlani, béjárni; *pervagari.*

Durchstreifen, *a.* béjárni, (mint a' portyászó katonák a' tartományt); *pervagari.*

Durchströmen, *a.* keresztűlfolyni; *perfluĕre.*

Durchsuchen, *a.* mindent felhányni, (valaminek keresése közben), mindent öszvekeresni; *investigare*, *perscrutari*, *pervolvĕre* (*libros*).

Durchtrieben, *st.* verschlagen, listig, ravasz, tsintalan, hamis; *versutus*, *astutus.*

Durchtriefen, *n.* keresztűl-, általtsepegni rajta; *stillando transire.*

Durchwachen, *a.* ébren, v. vígyázva tölteni el, (az éjtszakát); *pervigilare.*

Durchwagen, sich, keresztűlmérészelni, (menni valamin); *audere transire.*

Durchwandeln, *a.* be-, öszvejárni, béútazni; *peragrare.*

Durchwandern, (ugyan az).

Durchwärmen, *a.* általmelegítni; *percalefacĕre.*

Durchwaten, *n.* f. általlábbalni; *vado transire.*

Durchwehen, *a.* keresztűlfúni rajta, (mint a' szél); *perflare.*

Durchweichen, *n.* f. keresztűlázni, v. lágyúlni; *omnino molliri.* 2. *a.* keresztűláztatni; *omnino mollire.*

Durchwischen, *n.* elillantani, elszökni; *elabi.*

Durchzählen, *a.* felszámlálni; *dinumerare.*

Durchziehen, *a. ir.* keresztűlhúzni, keresztűlvonni, beléhúzni, (a' tőbe a' tzérnát; *trajicĕre*, *transmittĕre.* 2. Jemanden durchziehen, valakit kigúnyolni; *perstringĕre.* 3. *n.* f. keresztűlútazni valahol; *peragrare.*

Dürfen, *n.* ich darf, du darfst, er darf; wir dürfen, *Imp.* ich durfte, *Perf.* ich habe gedurft, *st.* sich erkühnen, sich unterstehen, merészleni, bátorkodni; *audere.* 2. -hatni, -hetni; *posse*, *licere*, *permissum esse*: Ich wollte wohl, aber ich darf nicht, akarnék én, de nem lehet, akarnám én azt, de nem szabad; *vellem*, *sed non licet*, *non possum.* 3. szükségesnek lenni, kelleni; *necesse esse*, *debere.*

Dürftig, szűkölködő, szegény; *egenus*, *pauper.*

Dürftigkeit, die, szűkölködés, szegénység; *inopia*, *egestas.*

Dürre,)Dürr), aszalt, aszszú, száraz, (fige, szilva); *aridus*, *siccus.* 2. kiszáradt, elaszott, (fa); *exarefactus.* 3. száraz, essö nélkűlvaló, (idő, nyár); *siccus.* 4. sovány, száraz, (ember); *macilentus*, *osseus.*

Dürre, die, szárazság, szikkadtság, aszály, (az az, száraz idő, essö nélkűlvaló idő); *ariditas*, *siccitas.*

Durst, der, *s. pl.* szomjúság, szomjúzás, szomjúhozás; *sitis*: Durst haben, *l.* Dursten.

Dursten, Dürsten, *n.* szomjúzni, szomjúhozni; *sitire.*

Durstig, szomjú; *sitiens*: *adv.* szomjan; *sitiens.*

Düster, *st.* dunkel, finster, homályos, setét; *obscurus*, *tenebricosus.* 2. igen komor, mord; *morosus.*

Dutzend, das, tützet, (tizenkét darabból álló tsomó); *fasciculus duodenarius.*

E.

Ebbe, die, tengerár eltakarodása, tengerárapadás; *recessus maris.*

Eben, sík, tér; *aequus, planus*: Ein ebenes Feld, sík föld, tér föld v. róna föld; *campus planus v. apertus.* 2. egyenes, síma; *planus, laevis*: Etwas eben machen, kiegyengetni valamit; *complanare.* 3. pontos, szoros rendtartó; *accuratus.* 4. *adv.* szorosan, pontosan; *accurate*: Eben damahls, éppen akkor; *plane tunc.*

Ebenbaum, der, ébenfa, Indiai feketefa; *ebenus.*

Ebenbild, das, képmássa, valamelly képnek hasonló mássa; *imago, simulacrum.* 2. st. Ähnlichkeit, hasonlatosság; *similitudo.*

Ebene, die, síkság, térség, rónaság, tér-, sík-, rónaföld; *planities.*

Ebenen, **Ebnen**, *a.* kiegyengetni, egyenlővé, v. térré tenni; *complanare.*

Ebenfalls, *adv.* hasonlóképpen, szintúgy, szinte úgy; *pariter.*

Ebenholz, das, *l.* Ebenbaum.

Ebenmaß, das, mértékerányúság; *aequabilitas.*

Ebenung, die, kiegyengetés, térrétevés; *complanatio.*

Eber, der, kan disznó, kan; *verres.*

Eberschwein, das, *l.* Eber.

Ebräer, der, Zsidó; *Hebraeus.*

Ebräisch, zsidó; *Hebraicus*: *adv.* zsidóúl; *Hebraice.*

Echo, das, térthang, ekhó, viszszahangzat; *echo.*

Echt, igazi, valódi, jóféle; *probus, sincerus, verus*: eredeti; *originalis*: *adv.* vóltaképpen; *revera.*

Ecke, die, szeglet, külső, v. belső szeglet, zug, zugoly; *angulus.*

Eckel, *l.* Ekel.

Eckhaus, das, szeglettház; *domus angularis.*

Eckig, szegletes; *angulatus, angulosus.*

Eckstein, der, szegletkő; *lapis angularis.*

Ecliptic, die, napút, a' napesztendőnkentvaló útja az égen; *ecliptica.*

Edel, edler, edelste, nemes; *nobilis, generosus*: *adv*, nemesen; *generose.* 2. előkelő, nemes; *nobilis, ingenuus.*

Edelgestein, *l.* Edelstein.

Edelhof, der, nemes telek, (köz.) nemes kúria; *curia nobilis.*

Edelknabe, der, Fejedelmek mellett szolgáló úrfi, v. nemes gyermek; *puer nobilis.*

Edelmann, der, *pl.* die Edelleute, nemes ember, nemes; *nobilis, equestris.*

Edelmuth, edle Gesinnung, die, nemes indúlat; *liberalitas, generositas.*

Edelmüthig, nemes indúlatú, v. lelkű; *generosus, ingenuus*: *adv.* nemes indúlattal; *liberaliter.* 2. od. st. Großmüthig, nagy lelkű; *magnanimus.*

Edelstein, der, drágakő; *gemma.*

Edict, das, rendelés, parantsolat; *edictum.*

Effect, der, sikere, foganatja, következése, (valaminek); *effectus.*

Effecten, die, *pl.* birtok, jószág, háziesszközök; *res, fortunae.*

Egal, egyenlő; *aequalis.*

Egalite, die, egyenlőség; *aequalitas.*

Ege, die, borona; *occa.*

Egel, Blutegel, der, nadály, piótza; *hirudo.*

Egen, boronálni, elboronálni; *occare.*

Egen, das, boronálás, elboronálás; *occatio.*

Egoist, der, magátkedvellő; *(egoista).*

Ehe, die, Ehestand, der, házasság, házassági élet; *conjugium, connubium, matrimonium.*

Ehe, eher, aufs eheste, am ehesten, *adv.* minekelőtte, míg; *ante quam, prius quam*: Er kam, ehe man es sich versah, míg észre vette vólna az ember, már ott termett, v. észre se vettük, hogy eljött; *prius accessit, quam exspectaveramus*: eher, elébb; *prius quam*: je eher je besser, minél elébb lehet, annál jobb lesz; *quo citius (prius) eo melius*: aufs eheste, leghamarébb, legfel-

jebb; *ad summum*: am ehesten, legelébb, leghamarébb; *ante omnia*, *omnium primo*. 2. ehe, eher, ez előtt, az előtt; *antehac*. 3. ehe, eher, inkább; *potius*: ehe, als, od. eh, eher, inkabb — mintsem; *potius quam*.

Ehebrechen, *a.* házasságot rontani; *adulterare*, *adulterium committĕre*.

Ehebrecher, der, házasság rontó, nősparázna; *adulter*, *moechus*.

Ehebrecherisch, házasság rontó, házasság rontói; *adulterinus*, *adulter*.

Ehebruch, der, házasság rontás, nősparáznaság; *adulterium*.

Ehebrüchig, házasság rontó; *adulter*.

Ehedem, ez előtt, hajdan; *olim*.

Ehefrau, die, feleség; *uxor*.

Ehegatte, der, férj; *maritus*.

Ehegattinn, die, feleség; *conjux*, *-gis*, f.

Ehegemahl, der, férj; *conjux*, *-gis*, m.

Ehegenoß, der, házastárs; *conjux*.

Ehegestern, st. Vorgestern, tegnapelőtt; *nudius tertius*.

Eheleute, die, *pl.* házasok, házas társok; *conjuges*.

Ehelich, házassági; *conjugalis*: ehelich werden, megházasodni; *uxorem ducĕre*.

Eheliebste, der, és die, házastárs, (férj, és feleség); *conjux*.

Ehelos, nőtelen, nőtelenen; *coelebs*.

Ehelosigkeit, die, nőtelenség; *coelibatus*.

Ehemahlig, hajdani, régi, ez előtti; *pristinus*.

Ehemahls, hajdan, régen, ezelőtt; *olim*.

Ehemann, der, *l.* Ehegatte.

Ehepaar, das, házasok, házastársok; *conjuges*.

Ehern, értzbőlvaló; *aeneus*.

Ehescheidung, die, házassági elválás; *divortium*.

Ehestand, der, házassági állapot, v. élet; *matrimonium*.

Eheste, *l.* Ehe.

Ehestens, *adv.* legközelebb, minden órán; *quam primum*, *primo quoque tempore*.

Ehestifter, der, házasságszerző; *conciliator nuptiarum*.

Ehestiftung, die, házasságszerzés; *conciliatio nuptiarum*.

Eheverlöbniß, das, jegybeli ajándék, jegy; *sponsalia*.

Eheweib, das, *l.* Ehegattinn.

Ehrbar, tiszteletre méltó, betsületes, tisztességes, emberséges; *honestus*.

Ehrbarkeit, die, emberség, tisztesség; *honestas*.

Ehrbegierde, die, betsületrevágyás; *ambitio*.

Ehrbegierig, betsületrevágyó; *ambitiosus*.

Ehre, die, betsület, tisztelet; *honor*, *honos*: in großer Ehre stehen, nagy betsületben lenni; *honorari*: Bey meiner Ehre, betsületemre, v. betsületemre mondom; *ita vir bonus habear*: Einem alle Ehre anthun, minden tisztelettel viseltetni valaki eránt; *omni honore ferri in aliquem*: Mit Ehren zu melden, betsülettel mondván; *sit venia* (*honor*) *verbo*: Ich hoffe Ehre damit einzulegen, reménylem, betsületet vallok vele; *spero honori erit*: Die Ehre Gottes, az Istennek ditsősége; *gloria Dei*. 2. st. Ansehen, tekintet, méltóság; *dignitas*, *auctoritas*. 3. szerentse; Ich halte es für die größte Ehre, igen nagy szerentsámnek tartom; *mihi valde honorificum est*, *honori mihi cedit*.

Ehren, *a.* betsulni, tisztelni; *honorare*.

Ehrenamt, das, tiszteletteljáró hívatal; *munus honorificum*.

Ehrenbezeugung, die, betsületadás, tisztességmutatás, tisztelet; *observantia*, *honor*.

Ehrenhalber, Ehrenthalber, Ehrentwegen, betsületből, betsületrevaló tekintetből; *honoris causa*.

Ehrenkleid, das, pomparuha; *vestis solennis*.

Ehrenleute, die, *pl.* betsületes emberek; *homines honesti*.

Ehrenmann, der, tiszteletes féjfiú, tiszteletben lévő férjfiú; *vir honestus*.

Ehrenmitglied, das, betsületbólvaló tag, betsületbéli tag; *membrum honorarium*.

Ehrenpforte, die, győzödelmi, v. tisztelet kapu; *porta triumphalis*.

Ehrenpreis, der, szigoráll, verónika, ditsőfű; *veronica*.

Ehrenreich, igen betsületes; *honestissimus*.

Ehrenretter, der, betsületmentő; *defensor famae*.

Ehrensache, die, betsületbéli dolog; *res famae.*
Ehrensäule, die, tiszteletoszlop; *statua honoraria.*
Ehrenschänder, der, betstelenítő, betsület gyalázó; *oppugnator famae.*
Ehrenstelle, die, *l.* Ehrenamt.
Ehrenstufe, die, betsület gráditsa: *gradus honoris.*
Ehrentag, der, valakinek tiszteletére rendeltetett nap, tiszteletnap; *dies solennis.* 2. *st.* Hochzeit, menyegzőnap, lakodalom napja; *dies nuptialis.*
Ehrentitel, der, tiszteletttzím; *appellatio honorifica.*
Ehrenwache, die, tiszteletbéli őr, v. strázsa; *excubiae honoris causa.*
Ehrenwort, das, szóadás, fogadás, ígéret; *fides, promissum.*
Ehrenzeichen, das, betsületjel; *insigne.*
Ehrerbiethig, tiszteletadó, tisztelettel viseltető; *reverens.*
Ehrerbiethigkeit, die, tiszteletmutatás; *reverentia.*
Ehrerbiethung, die, tiszteletmutatás, tiszteletadás; *reverentia.*
Ehrfurcht, die, mély tisztelet, nagy tisztelet; *veneratio, observantia.*
Ehrgefühl, das, betsületérzés; *sensus honoris.*
Ehrgeiz, der, betsületrevágyódás, nagyravágyás; *ambitio.*
Ehrgeizige, der, betsületrevágyó, nagyravágyó; *ambitiosus.*
Ehrgierig, (ugyan az).
Ehrlich, betsületes, jámbor; *honestus, probus, integer*: *adv.* betsületesen; *honeste.*
Ehrlichkeit, die, jámborság; *honestas, probitas.*
Ehrliebe, die, betsületszeretés, betsületszeretet; *studium honoris.*
Ehrliebend, betsületszerető; *amans honoris.*
Ehrlos, betstelen; *inhonestus, infamis*: *adv.* betstelenűl; *inhoneste.*
Ehrlosigkeit, die, betstelenség; *infamia.*
Ehrsam, betsületes, tisztességes; *honestus.*
Ehrsucht, die, *l.* Ehrgeiz.
Ehrsüchtig, *l.* Ehrgeizig.
Ehrvergessen, betstelen, betsületével nem gondoló; *perfidus.*

Ehrwürde, die, (tzím). Euer Ehrwürden, Tisztelendő úr, Tiszteletes uram; *Reverende v. Admodum Reverende Domine.*
Ehrwürdig, tiszteletre méltó, tiszteletes; *venerandus, venerabilis.*
Eibe, die, Eibenbaum, der, ternyőfa, tiszafa, tiszafenyő; *taxus baccata.*
Eibenbaum, *l.* Eibe.
Eibisch der, fejérmályva; *althea officinalis.*
Eibischwurzel, die, fejérmályva gyökere; *radix altheae.*
Eichapfel, Gallapfel, der, galles, tőlgyfalevélgubó, gubats, gubits; *galla.*
Eiche, die, Eichbaum, tölgyfa, v. tölfa; *Quercus Robur* 2. tserfa; *Quercus Cerris.*
Eichel, die, makk, tsermakk, tölgymakk; *glans.*
Eichelmast, die, makkon hízlalás, v. makkalhízlalás; *sagina glandaria.*
Eichen, tölgyfábólvaló, v. tölgyfa, tserfábólvaló, v. tserfa; *quercinus.*
Eichenholz, das, tölgyfa, v. tserfa; *lignum quernum.*
Eichenmistel, die, tölgyfagyöngy, tserfagyöngy; *viscum album.*
Eichenschwamm, *l.* Eichschwamm.
Eichenwald, *l.* Eichwald.
Eichholz, das, tölgyfa, tserfa; *lignum quernum.*
Eichorn, das, mókus, evet; *sciurus.*
Eichhörnchen, das, mókuska; *sciurus.*
Eichmast, *l.* Eichelmast.
Eichschwamm, der, tserfatapló; *agaricus quercinus.*
Eichwald, der, tölgyfaerdő; *quercetum.*
Eid, der, esküvés, hitletétel; *jusjurandum*: einen Eid ablegen, megesküdni, letenni a' hitet; *dare jusjurandum, deponere juramentum*: Den Eid brechen, megszegni a' hitet; *violare jusjurandum.*
Eidam, der, vő; *gener*: Mein Eidam, a' vőm, v. a' vejem; *meus gener.*
Eidbruch, der, hitszegés; *perjurium.*
Eidbrüchig, hiteszegett; *perjurus.*
Eidechse, die, gyék, gyik, gőte; *lacerta.*
Eidesformel, die, esküvésforma; *formula juramenti.*
Eidgenoß, der, szövetséges társ; *foederatus.*

Eidgenossen, die, *pl.* szövetségesek, szövetséges társak; *foederati*, (*Helvetii*).
Eidgenossenschaft, die, szövetséges társaság; (*Helvetia foederata*).
Eidlich, *adj.* esküvési; *juratorius*: *adv.* esküvéssel; *jurejurando*.
Eidschwur, der, esküvés. *l.* Eid.
Eifer, der, *s. pl.* hevesség, harag; *ardor*, *indignatio*, *ira*. 2. buzgóság, buzgóigyekezet; *studium*. 3. vetélkedés; *contentio*.
Eiferer, der, buzgó pártfogója, v. oltalmazója valaminek; *propugnator*.
Eiferig, **Eifrig**, *st.* zornig, indúlatos, haragos; *ardens*, *iracundus*.
Eifern, *n.* *st.* zürnen, megindúlni, haragudni; *irasci*, *indignari*. 2. *st.* eifersüchtig seyn, szerelemben vetélkedni; *aemulari*.
Eifersucht, die, szerentse irígylés; *obtrectatio*, *suspicio*, *sollicitudo*. 2. szerelemgyanú, társféltés; *aemulatio*, *nimia suspicio*.
Eifersüchtig, szerentseirígylő; *invidus*. 2. szerelemféltő; *aemulus*, *suspicax*.
Eifrig, *l.* Eiferig.
Eigen, tulajdon, a' maga; *proprius*: mein eigener, meine eigene, mein eigenes, az én tulajdon, v. tulajdonom; *meum proprium*: mit meiner eigenen Hand, tulajdon kezemmel; *mea manu*, *propria manu*: Sich etwas eigen machen, tulajdonává tenni valamit, v. igen rá szoktatni magát valamire; *facere aliquid sibi proprium*. 2. *adv.* *st.* genau, szorosan, éppen, bizonyosan; *vere*, *proprie*. 3. *st.* sonderbar, wunderlich, különös, tsudálatos; *singularis*, *peculiaris*.
Eigendünkel, der, nagyralátás; *alta opinio de se*.
Eigenen, **Eignen**, *a.* tulajdonítni. *l.* Zueignen, *adscribere*.
Eigenhändig, *adj.* tulajdon kezével való; *propria manu*: ein eigenhändiges Schreiben, tulajdon kezével írt levél; *chirographum*.
Eigenheit, die, különösség, különös tulajdonság; *privum*, *peculiare*.
Eigenliebe, die, tulajdonszeretet; *philautia*.
Eigenlob, das, tulajdondítséret; *laus propria*.
Eigenmächtig, *adj.* hatalmaskodó; *voluntarius*: *adv.* hatalmaskodva; *suo jure*, *nemine consulto*.
Eigennutz, der, haszonvadászás; *proprium commodum*, *lucri studium*.
Eigennützig, haszonvadászó; *lucri avidus*.
Eigenschaft, die, tulajdonság; *natura*, *indoles*.
Eigenschaftswort, das, *st.* Adjectiv, minéműségszó, mássalérthető szó; *adjectivum*.
Eigensinn, der, akaratoskodás, fejesség; *morositas*. 2. *st.* Beharrlichkeit, általkodottság, megáltalkodás; *pertinacia*. 3. maga esze után járás; *libido*.
Eigensinnig, akaratoskodó, fejes; *morosus*. 2. megátalkodott; *pertinax*. 3. maga esze után járó; *libidinosus*.
Eigenthum, das, birtok; *proprium*, *meum*. 2. örökség, jószág; *haereditas*, *dominium*.
Eigenthümer, der, birtokos; *possessor*.
Eigenthümlich, birtokosi, örökösi; *proprius*: *adv.* tulajdonképpenvaló, tulajdon; *proprius*: Eigenthümliche Nahmen, tulajdon nevek; *nomina propria*: *adv.* tulajdonképpen; *proprie*.
Eigenthümlichkeit, die, tulajdonság, különösség; *proprietas*.
Eigenthumsherr, der, *l.* Eigenthümer.
Eigenthumsrecht, das, birtokosi juss; *jus dominii*.
Eigentlich, tulajdonképpenvaló; *proprius*: *adv.* tulajdonképpen; *proprie*.
Eigenwille, der, *l.* Eigensinn.
Eigenwillig, *l.* Eigensinnig.
Eiland, od. Eyland, sziget; *insula*.
Eile, die, *s. pl.* sietség, sietés; *festinatio*, *properatio*.
Eilen, *n.* sietni; *properare*: Jemanden zu Hülfe eilen, valakinek segítségére sietni; *accurrere*. Pb. eile, mit Weile, lassan siess; v. lassan siess tovább érsz; *festina lente*.
Eilend, sietve, hirtelen; *propere*.
Eilends, (ugyan az).
Eilf, (olv. elf), tizenegy, tizenegygyen; *undecim*.
Eilfertig, sietős, sürgetős; *properabundus*, *festinata res*: sietve; *propere*. 2. gyors, serény; *celer*.
Eilfertigkeit, die, sietősség, gyorsaság, serénység; *l.* Eile.

Eilig, siető; sietve; *celer, properans, celeriter, propere. l.* Eilfertig.

Eimer, der, veder, (meríteni való); *situla.* 2. tseber, veder, (mérték neme, az az, kistseber, 50 ittze, öreg tseber, 100 ittze; *urna.*

Ein, einer, eine, eines, egy, valami, valamelly; *unus, aliquis, quidam.* 2. (sarkalatos szám); eines, egy; *unus.* 3. ein, be, v. bé, (az ígék előtt); *in.*

Einackern, *a.* bészántani; *subarare.*

Einander, egymást; *invicem, inter se:* z. B. einander lieben, egymást szeretni; *invicem amare.*

Ein andermahl, másszor, máskor; *alias, alio tempore.*

Einäschern, *a.* hamuvá égetni, v. tenni; *incendio delere, comburĕre.* 2. béhamvazni; *cinere conspergĕre, incinerare.*

Einathmen, *a.* bészívni, lehellni; *spiritu ducĕre v. haurire.*

Einäugig, egyszemű; *luscus.*

Einballiren, *a.* bétsomózni, bekötözni, v. tsomóba kötni; *colligĕre in farcem, involvĕre.*

Einballirung, die, bétsomózás, tsomóbakötés; *involutio.*

Einbalsamiren, bébalzsamozni; *perungĕre, odore imbuĕre.*

Einbalsamirung, die, bébalzsamozás; *perunctio.*

Einband, der, bekötés, (a' könyvnek bekötése); *involucrum.*

Einbeitzen, *a. ir.* beléharapni; *morsum v. dentes infigĕre.*

Einbeitzen, *l.* Beitzen.

Einberichten, *l.* Berichten.

Einbilden, sich etwas, képzelni valamit; *inducĕre animum, inculcare, fingĕre, imaginari:* Er bildet sich viel ein, sokat hisz, v. tart maga felől; *placet sibi.*

Einbildung, die, képzelés, valaminek képzelése, képzet, képzelet; *imaginatio.*

Einbildungskraft, die, képző-, képzelőerő; *facultas imaginandi.*

Einbinden, *a. ir.* bé-, körűlkötni, bekötözni, (egy testet másba); *illigare.* 2. bekötni, (a' könyvet, mint a' könyvkötők); *vestire, tegĕre, compingĕre.*

Einblasen, *a. ir.* beléfújni; *inspirare.* 2. súgni, bésúgni, (valakinek valamit); *suggerĕre.*

Einbohren, *a.* béfúrni, beléfúrni; *terebrare.*

Einböckeln, *a.* bésenyveszteni, sós vízbe áztatni; *muria condire.*

Einböckelung, die, bésenyvesztés; *conditura carnis muria.*

Einbrechen, *a. ir.* bétörni, (az ajtót); *effringĕre.* 2. *n.* f. bé-, leszakadni, bétörni; *frangi, solvi:* bétörni, berontani; *irrumpĕre:* st. kommen, eljönni, elközelgetni; *ingruĕre.*

Einbrechen, das, bétörés, bérontás; *effractio, irruptio.*

Einbrennen, das, rántás, (az ételben); *farina cibo incocta.*

Einbrennen, *a. ir.* béégetni, megsütögetni, (bélyegzővel); *inurĕre.* 2. rárántani, (az ételre), v. belérántani, (az ételbe); *incoquĕre farinam cibo.*

Einbringen, *a. ir.* béhozni, béhordani, (a' mezőről az életet); *inferre, invehĕre.* 2. kipótolni, megtéríteni; *pensare, compensare.* 3. hasznot hajtani; *quaestuosum esse, proferre.*

Einbrocken, **Einbröckeln**, *a.* beletördelni, (a' kenyeret); *interĕre.*

Einbüßen, *a.* veszteni valamiben, kárt vallani; *perdĕre, jacturam facĕre.*

Einbüßung, die, veszteség; *jactura.*

Eincassiren, bévenni, (pénzt a' kasszába); *exigĕre, percipĕre.*

Eincassirer, der, pénzbészedő; *exactor.*

Eincassirung, die, pénzszedés; *exactio.*

Eindeutig, egyértelmű; *unius significationis.*

Eindringen, sich, bényomúlni; *invadĕre.* 2. *n.* f. béhatni, bényomúlni, bérontani, (mint a' víz, v. ellenség valahová); *penetrare, irrumpĕre, irruĕre.*

Eindringen, das, bényomúlás, béhatás; *irruptio, penetratio.*

Eindruck, der, bényomás, belényomás; *impressio.* 2. béhatás, béhatóerő, v. erő, foganat, *penetratio.*

Eindrucken, *a.* bé-, belényomni, belényomtatni, (mint a' festéket a' gyóltsba); *imprimĕre.*

Eindrücken, *a.* bényomni, belényomni; *inserĕre.*

Einegen, *a.* bé-, elboronálni; *inoccare.*

Einerley, egyféle; *ejusdem generis v. speciei.* 2. egy, ugyanazon; *idem.*

Einerndten, *a.* béaratni, bétakarítni, (az életet); *colligĕre fructus*, *metĕre*, *demetĕre.* 2. nyerni belőle, v. nyereséget látni valamiből; *colligĕre lucrum*, *lucrari.*

Einfach, egyszeres, egyes; *simplex.* 2. nem telyes, egy rétű, patkantza; **einfache Blume**, patkantza virág; *flos simplex.* 3. együgyű, nem mesterséges készületü; *simplex.*

Einfachheit, **die**, egyszeresség, együgyűség, egyrétűség; *simplicitas.*

Einfädeln, *a.* belévonni, (a' tzérnát a' tőbe); *trajicĕre*: **Eine Nadel einfädeln**, belévonni a' tőbe a' tzérnát; *filum per acum trajicĕre.* 2. mesterségesen elintézni valamit; *instituĕre.*

Einfädelung, **die**, belévonás, (tzérna belé vonása a' tőbe); *immissio fili.* 2. elintézés; *institutio.*

Einfahren, *a. ir.* béhordani, bévinni, (az életet a' mezőről); *invehĕre*, *inferre.* 2. *n.* **f.** bé-, lemenni, leereszkedni, (a' bányába); *descendĕre.* **st. hineinfahren**, bémenni, (kotsin, v. szekéren valahova); *invehi.*

Einfahrt, **die**, bémenetel; *ingressus.* 2. béjárás, béjáró hely; *aditus*, *ostium.*

Einfall, **der**, béesés, bészakadás, bérogyás, (az épűletnek rogyása); *ruina.* 2. bérohanás, (az ellenségnek bérohanása valahova); *irruptio.* 3. észbejutás, észbeötlés, hirtelen találmány; *cogitatio*, *consilium.*

Einfallen, *n. ir.* **f. st. hineinfallen**, béesni, beléesni; *incidĕre.* 2. bédűlni, bérogyni, öszverogyni, (mint a' ház); *corruĕre.* 3. bérohanni, béütni, (mint az ellenség valamelly Tartományba); *irrumpĕre.* 4. következni, lenni; *ingruĕre*: **es ist diese Nacht eine strenge Kälte eingefallen**, az éjjel kemény hideg lett; *hac nocte frigus summum ingruebat.*

Einfalt, **die**, *s. pl.* együgyűség; *simplicitas.* 2. **st. Albernheit**, ostobaság; *stoliditas.*

Einfältig, együgyű; *simplex.* 2. **st. ohne Überlegung**, ostoba; *stolidus.*

Einfaltspinsel, **der**, ostoba; *stupidus.*

Einfangen, *a. ir.* béfogni, bézárni, (állatot); *excipĕre*, *capĕre.*

Einfärbig, egyszínű; *unicolor.*

Einfassen, körülvenni, körűlkerítni, (kertet); *circumdare*, *cingĕre.* 2. bészegni; *ambire.*

Einfassung, **die**, körülvevés, körűlkerítés, (a' kertnek körűlkerítése); *sepimentum.* 3. bészegés; *limbus*, *margo.*

Einfinden, *rec.* **sich**, ott lenni bizonyos időre, jelenteni magát; *apparere*, *advenire.*

Einflechten, *a. ir.* béfonni; *interĕre*, *immiscere*, *inserĕre*:

Einfließen, *n. ir.* **f.** béfolyni; *influĕre.*

Einflößen, *a.* belészivárogtatni; *instillare.* 2. belétsepegtetni, (reménységet, tudományt valakibe); *injicĕre*, *imbuĕre*, *instillare.*

Einfluß, **der**, béfolyás, beléfolyás, egy víznek a' másba való folyása; *influxus*, *ostium.* 2. béhatás, béható erő, béható ereje valami dolognak más dologba; *influxus*, *vis.*

Einflüstern, *a.* bésúgni, bésuttogni; *insusurrare*, *ingerĕre.*

Einfordern, *a.* bekívánni, bészedni, (adósságot); *exigĕre.*

Einforderung, **die**, adósság bészedés; *exactio.*

Einförmig, egyformájú, egyféle, együgyű; *uniformis*, *simplex.*

Einförmigkeit, **die**, egyformájúság, egyféleség, együgyűség; *uniformitas*

Einfressen, *a. ir.* béenni, berágni, (mint a' választóvíz valamit); *corrodĕre.*

Einfrieren, *n. ir.* **f.** béfagyni, (mint a' hajó a' vízbe); *congelare.*

Einfuhre, **die**, béhordás, bévitel; *importatio*,

Einführen, *a.* bévinni, béhordani, (életet a' mezőről, portékát); *importare*, *invehĕre.* 2. bévezetni, bevinni, elfogni és bévinni, (a' tolvajt a' fogságba); *in carcerem ducĕre.* 3. szokásba venni; *introducĕre*, *inducĕre.*

Einführung, **die**, bévitel, béhordás; *importatio*, *invectio.* 2. bévezetés, bévivés, elfogás és fogságba vivés; *inductio.* 3. szokásba vevés; *introductio.*

Einfüllen, *a.* belétölteni; *infundĕre.*

Einfüllung, **die**, belétöltés; *infusio.*

Eingang, **der**, **st. das Hineingehen**, bémenés; *introitus*, *ingressus.* 2. bémenetel; *aditus.* 3. béjárás, bé

járóhely; *introitus, aditus*. 4. kezdet, kezdő része, v. eleje valaminek; *exordium*.

Eingeben, *a. ir.* béadni; *praebere, dare*: einem Kranken Arzney eingeben, orvosságot adni bé a'betegnek; *aegro medicamentum praebere*. 2. béadni, bényújtani, (a' kérelem írást); *dare, tradĕre*.

Eingeboren, egyszülött; *unicus, unigenitus*.

Eingeborner, ein, földi, született polgárja valamelly tartománynak; *indigena*.

Eingedenk, *adv.* megemlékezvén; *memor*: Eingedenk seyn, megemlékezni; *memorem esse*: Sey meiner eingedenk, emlékezz meg rólam; *recordare mei*.

Eingehen, *n. ir. s. st.* hineingehen, bémenni; *ingredi, intrare*. 2. érkezni; *advenire, afferri*. 3. megegyezni valamiben; *accipĕre conditionem, probare*. 4. bégyűlni, béjönni; *reddi, solvi*. 5. öszvemenni; *minui, angustari*: das Tuch geht ein, wenn es naß wird, öszvemegy a' posztó ha megnedvesedik; *pannus madefactione angustatur*. 6. öszveroskadni, (mint az épület), dugába dűlni, elromlani; *labi, ruĕre*.

Eingeschränktheit, die, határbaszoríttatás; *angustiae, tenuitas*.

Eingeständniß, das, vallástétel, megvallás; *confessio*.

Eingestehen, *a. ir.* megvallani, kivallani; *confiteri*.

Eingeweide, das, bél, belső részek; *viscera, exta, intestina*.

Eingewohnen, *n. s.* megszokni valahol, hozzászokni valamelly helyhez; *invescĕre, advescĕre*.

Eingezogen, szelíd erköltsű, szelíd, jámbor; *modestus*. 2. st. sparsam, takarékos; *parcus, restrictus*. 2. st. einsam, magános; *solitarius*: *adv.* takarékosan, magánosan, magánosságban; *modeste, parce, solitarie*.

Eingezogenheit, die, szelídség, szelíd erköltsűség, magánosság, takarékosság; *modestia, solitudo, parsimonia*.

Eingießen, *a, ir.* belétölteni, önteni; *infundĕre*.

Eingießung, die, belétöltés, öntés; *infusio*.

Eingraben, *a. ir.* beásni, beléásni; *infodĕre*. 2. belémetszeni, rámetszeni, (a' kőre valamit); *insculpĕre*. 3. árokkal elkeríteni, (a' szántóföldet); *fovea circumdare*.

Eingrabung, die, beásás, beléásás; *infossio*. 2. belémetszés, rámetszés; *incisio*.

Eingreifen, *a. ir.* beléakadni, belémenni, (mint a' fésű a' hajba); *apprehendĕre*. 2. belévágni a' más jussába; *tentare jus alterius*.

Eingriff, der, beléavatkozás; *violatio v. tentatio juris*.

Einguß, der, belétöltés, beléöntés; *infusio*. 2. töltelék; *infusum*.

Einhäften, belévarni, (könyvbe papirost); *assuĕre; insuĕre*.

Einhägen, *a.* körülkeríteni, (tövisbokrokkal, v. tüskével, sövényjel); *sepire, consepire*.

Einhäkeln, *a.* belékaptsolni, beléakasztani; *infibulare*.

Einhällig, egyenlő, megegyező, (akarat, gondolat); *consentiens*.

Einhälligkeit, die, egyenlőség, megegyezés: *unanimitas, consensus*.

Einhalt thun, megakadályoztatni, akadályt vetni; *cohibere, inhibere*.

Einhalten, *a. ir* feltartóztatni, visszatartóztatni; *cohibere, sistĕre*. 2. *n.* megállapodni, megszűnni; *cessare, desistĕre, desinere*: Halt ein, megállj, szűnj meg; *resta, desine*.

Einhändig, egykezű, félkezű; *unimanus*.

Einhändigen, *a.* kézhez adni, kézhez szolgáltatni; *tradĕre, reddĕre*.

Einhändigung, die, kézhezadás, kézhezszolgáltatás; *exhibitio*.

Einhängen, **Einhänken**, belétenni, (az ajtót, ablakot a' sarkába), beléakasztani, (a' függőt a' fülbe); *aptare, inserĕre*.

Einhauchen, *a.* belélehellni; *inspirare*.

Einhauchung, die, belélehellés; *inspiratio*.

Einhauen, *a.* belévágni, belémetszeni, (fába valamit); *incidĕre*. 2. bévágni, (kardal az ajtót, v. az ellenség közzé bévágni); *caedĕre*.

Einheben, *a. ir.* béemelni, beléemelni, (az ajtót a' sarkába, a' szedett formát a' nyomtató presbe); *inserĕre, aptare*.

Einheimisch, hazai, földi, (nem ide-

gen tartományból való); *domesticus, indigenus.*
Einheit, die, egység; *unitas.*
Einheizen, *a.* béfűtni; *calefacĕre.*
Einheizer, der, fűtő, béfűtő; *calefactor.*
Einheizung, die, béfűtés; *calefactio.*
Einhellig, *l.* Einhällig.
Einhemmen, *a.* das Rad, megkötni a' kereket; *sufflaminare.*
Einhenken, *l.* Einhängen.
Einher, *st.* hinein, bé; *in.*
Einhohlen, *a.* elérni, utólérni; *assequi, aequare.*
Einhohlung, die, utólérés, elérés; *assecutio.*
Einhornig, egyszarvú; *unicornis.*
Einhufig, egészkörmű, lókörmű; *solidipes.*
Einhüllen, *a.* bétakarni, belétakarni, v. takargatni; *involvĕre, velare.*
Einhüllung, die, belétakarás; *obductio, involutio.*
Einjagen, einem eine Furcht, od. einen Schrecken einjagen, megijeszteni valakit, ráijeszteni valakire; *injicĕre, incutĕre timorem.*
Einjährig, *adj.* esztendős, egyesztendős; *anniculus, unius anni.*
Einig, egyezőakaratú, egyezőakarattal; *concors, unanimis*: Einig seyn, megegyezni, egyetérteni, (valakivel); *convenire, consentire*: Einig werden, öszvebékélni; *in gratiam redire*: einig und allein, egyedül, tsak egyedül; *solus, unus solus.* 2. einiger, einige, einiges, egy kevés, valamelly kevés; *aliquid*: einige, egynehányan, némellyek; *nunnulli, alii.*
Einigemahl, *adv.* egynehányszor; *aliquoties.*
Einigermaßen, *adv.* valamennyire; *aliquo modo, quodam modo.*
Einigkeit, die, *st.* Einheit, egység; *unitas.* 2. egyesség; *unanimitas*: in Einigkeit leben, egyességben élni; *vivĕre in pace.*
Einkauf, der, vétel, bészerzés; *emtio.*
Einkaufen, *a.* megvenni, megvásárlani, bészerezni; *coëmĕre.*
Einkäufer, der, vevő, vásárló; *emtor.*
Einkehr, Herberge, die, *st.* Gasthaus, vendégfogadó; *diversorium.*
Einkehren, *n.* *s.* bészállani, (a' vendégfogadóba bétérni); *divertĕre.*
Einkehrwirthshaus, das, *l.* Einkehr.
Einkeilen, *a.* beléékezni, (a' fejsze nyelet); *cuneo firmare.*
Einkitten, *a.* beléragasztani, béfoglalni, (szurokkal, vakolattal, késnyélbe a' kés szárát, a' falba a' követ); *ferruminare.*
Einkittung, die, beléragasztás, béfoglalás; *ferruminatio.*
Einkleben, *l.* Einkleiben.
Einkleiben, *a.* beléragasztani, (tsirízzel valamit), bétsirízelni; *glutine inserĕre.*
Einkleiden, *a.* béöltöztetni, (barátot, apátzát a' szerzetes rend közé; *aliquem v. aliquam deo sacrare, inaugurare.* 2. seine Sache gut einzukleiden wissen, jó v. szép módon tudni előadni valamit; *verbis ornare, colorem inducĕre rei.*
Einkleidung, die, béöltöztetés; *inauguratio.* 2. jó előadás mód; *vestitus.*
Einkleistern, *a.* belétsirízelni; *glutine inserĕre.*
Einknüpfen, *a.* belékötni tsomóba; *innectĕre, implicare.*
Einkochen, *a.* elfőzni, sokáig főzni; *decoquĕre.* 2. béfőzni; *coquĕre, injicĕre.* 3. *n.* *s*, elfőni; *decoqui.*
Einkommen, *n. ir.* *s.* mit einer Bittschrift, kérelemírást nyújtani, v. adni bé; *literis petĕre*: Wider jemanden einkommen, bévádolni valakit, panaszt tenni valakire közönséges helyen; *accusare.* 2. béjönni, (pénznek a' Kaszszába); *redire.* 3. eszébe jutni, eszébe ötleni; *in mentem venire.*
Einkommen, das, kérelem; *petitio.* 2. jövedelem; *reditus.*
Einkriechen, *n. ir.* *s.* bébújni; *irrepĕre.*
Einkünfte, die, *pl.* jövedelem; *reditus.*
Einladen, *a. ir.* belérakni, rárakni, (a' terhet hajóra); *imponĕre.* 2. hívni, meghívni; *vocare, invitare*: Gäste einladen, vendégeket hívni; *convivas invitare*: Jemanden zum Abendessen einladen, vatsorára hívni valakit; *ad coenam quem invitare*: ich bin eingeladen, hívatalos vagyok; *invitatus sum.*
Einlader, der, vendéghívogató; *invitator.*
Einladung, die, terehrakás valamire,

impositio. 2. hívás, meghívás, (ebédre, vendégségbe); *invitatio.*

Einlage, die, bététel, belététel; *inclusum.* 2. in die Lotterie, bététel, sors; *pretium tesserae.*

Einlangen, *a.* st. einreichen, béadni, bényújtani, (írást, vádat); *tradĕre.*

Einlaß, der, bébotsátás, béeresztés; *aditus*, *ingressus.*

Einlassen, *a. ir.* béereszteni, bébotsátani; *immittĕre*, *intromittĕre.* 2. sich einlassen in etwas, beléelegyedni valamibe; *descendĕre*, *se committĕre.*

Einlassung, die, béeresztés, bébotsátás; *intromissio.*

Einlauf, der, eines Schiffes in den Hafen, bétérés, bészállás, béevezés, (hajó béevezése a' kikötőhelybe); *ingressus.*

Einlaufen, *n. ir.* f. st. eingehen, anlangen, érkezni, megérkezni, megjönni; *accedĕre, advenire.* 2. béevezni, (a' kikötőhelybe); *ingredi.* 3. öszvemenni, öszvezsugorodni; *contrahi.*

Einlegemesser, das, bétevőkés, bitsak, bitska; *culter plicatilis.*

Einlegen, *a.* hineinlegen, bé-, belétenni, bé-, belérakni; *imponĕre*, *injicĕre.* 2. eltenni, bétsinálni; *condire*, *condĕre*: Gurken einlegen, ugorkát eltenni, v. bétsinálni télére; *cucumeres condire.* 3. ein gutes Wort für jemanden einlegen, jó szót tenni, v. szóllani valaki mellett; *suffragari, deprecari pro aliquo.* 4. Lob, Ehre, od. Schande mit etwas einlegen, dítséretet, betsületet nyerni, gyalázatot, v. szégyent vallani valamivel; *consequi laudem v. contumeliam.* 5. bétenni, bétsukni, a' zsebbeli kést, v. bitskát; *claudĕre.* 6. eingelegte Arbeit, kirakott munka, (tzifraságokkal kirakott asztal, pikszis); *opus tessellatum, caelatum.*

Einleimen, *a.* beléenyvezni; *glutine inserĕre.*

Einleiten, *a.* intézni, elintézni, kormányozni valamelly dolgot, v. a' dolog menetelét; *instituĕre*, *instruĕre.*

Einleitung, die, intézés, elintézés, kórmányozás; *institutio*, *instructio.* 2. bévezetés, bévezető elmélkedés, v. oktatás, (tudományba); *isagoge*, *praefatio*, *prolegomena.*

Einlenken, *n.* belétérni, ismét belétérni, viszszatéritni, (az elhagyott útba); *flectĕre.* 2. helyre tenni, (kifitzamodott tagot); *restituĕre.*

Einleuchten, *n.* világosnak, érthetőnek lenni; *patere*, *perspicuum esse.*

Einleuchtend, világos, megérthető; *clarus*, *perspicuus*, *evidens.*

Einliefern, *a.* béadni, bészolgáltatni; *exhibere.*

Einlieferung, die, béadás, bészolgáltatás; *exhibitio.*

Einlogieren, *a.* bészállítni, szállásra adni; *collocare aliquem.* 2. sich, bészállani, megszállani valakinél; *divertĕre.*

Einlogirung, die, bészállítás, bészállás; *collocatio*, *mansio.*

Einlösen, *a.* viszszaváltani, kiváltani, (a' zálogot), *redimĕre*, *reluĕre.*

Einlösung, die, viszszaváltás, kiváltás; *redemtio.*

Einlösungs-Schein, der, váltótzédula; *schedulae reluitionales.*

Einlöthen, *a.* beléforrasztani, (a' vasat valamibe); *ferruminare.*

Einlöthung, die, beléforrasztás; *ferruminatio.*

Einmachen, belétsinálni, belétakargatni; *inserĕre*, *involvĕre.* 2. Obst, od. Früchte einmachen, béfőzni, (mézbe, v. nádmézbe gyümöltsöt); *condire.* 3. Fleisch, Fische einmachen, bétsinálni, (húst, halat); *condire.*

Einmahl, od. ein Mahl, *adv.* egy ízben; *semel.* 2. egykor, egy időben, egyszer; *aliquando*, *olim.* 3. Das ein Mahl eins, a' sokszorozótábla, v. a' kétszerkettő; *tabula multiplicatoria, v. Pythagorica*: Ein Mahl für alle Mahl, most egyszer 's utóljára, v. egy szó annyi, mint száz; *semel pro semper.* 4. tsak; *tantum*: stelle dir ein Mahl vor, tsak gondold el; *cogita tantum.*

Einmahlig, egyszeri; *semelfactus.*

Einmarsch, der, bémenetel, (katonák bémenetele valahová); *introitus*, *ingressus.*

Einmarschiren, *n.* f. bémenni, (mint a' katonák valahová); *intrare, ingredi.*

Einmauern, *a.* bérakni a' falba, fal-

közé rakni, (gonosztévőt); *includĕre muro.*

Einmengen, *a.* közéelegyítni; *immiscere.*

Einmischen, közékeverni, közéelegyítni; *immiscere.* 2. sich, beléelegyedni, beléavatkozni; *se immiscere.*

Einmischung, die, beléelegyítés; *immixtio.*

Einmuth, die, egyesség, egyetértés; *concordia.*

Einmüthig, egyértelmű, egyetértő; *concors, consentiens.*

Einnähen, *a.* belévarni; *insuĕre.*

Einnahme, die, megvétel, elfoglalás; *occupatio*: die Einnahme einer Festung, valamelly várnak megvétele; *occupatio fortalitii.* 2. bévétel, pénznek bészedése; *exactio.* 3. st. Einkünfte, jövedelem; *reditus.*

Einnehmen, *a. ir.* bévenni, bészedni, (a' kirakott ruhát); *reponĕre, colligĕre.* 2. bévenni, (orvosságot); *sumĕre*: Das Mittagmahl einnehmen, ebédelni; *prandium sumĕre, prandere*: das Frühstück einnehmen, fölöstökömölni; *jentaculum sumĕre.* 3. béfogadni valakit; *recipĕre.* 4. megvenni, (várat, várost); *expugnare.* 5. béfogni, elfogni, elfoglalni, (helyet); *occupare.* 6. megszédítni; *capĕre, capi*: Er ist ganz von Vorurtheilen eingenommen, egészen megszédítették a' balvélekedések; *totus captus est superstitionibus.* 7. Für Jemanden eingenommen seyn, kedvelleni valakit; *captus esse.* 8. bévenni, (pénzt); *percipĕre*: Er nimmt das Jahr über viel ein, sokat bévesz esztendőt által; *multum percipit annuatim.*

Einnehmend, magát kedveltető, kellemetes; *gratus, placens.*

Einnehmer, der, pénzbészedő; *exactor.*

Einnetzen, *a.* megnedvesítni; *madefacĕre.*

Einnisten, sich, béfészkelni magát; *insidere, occupare.*

Einöde, die, pusztaság, sivatagság; *desertum.*

Einpacken, *a.* bérakni; *imponĕre.* 2. elrakodni; *colligĕre sarcinas, vasa.*

Einpassen, *n.* beléilleni; *congruĕre.* 2. *a.* beléilletni; *aptare.*

Einpflanzen, *a.* ültetni, béültetni, (a' földbe); *inserĕre, inmittĕre.* 2. eingepflanzt, beléoltatott, veleszületett; *insitus, ingeneratus.*

Einpflügen, *a.* belészántani; *inarare.*

Einpfropfen, *a.* beléoltani; *inserĕre, inculcare.*

Einpichen, *a.* belészurkolni; *pice firmare.*

Einprägen, *a.* belényomni, (viaszba); *imprimĕre.* 2. béléverni, beléoltani; *imprimĕre animo.*

Einpudern, *a.* béhajporozni; *conspergĕre.*

Einquartiren, *a.* békvártélyozni; *collocare.*

Einquartirung, die, békvártélyozás, bészállítás; *collocatio.*

Einquetschen, *a.* közészorítni, közétsiptetni, odatsiptetni; *comprimĕre.*

Einrathen, einem etwas, rávenni, (valakit valamire), javasolni, javallani valakinek valamit; *svadere.*

Einräumen, *a.* helyére tenni, helyére rakni; *inferre, reponĕre.* 2. megengedni, helybenhagyni; *concedĕre.*

Einrechnen, belészámlálni, belétudni, közészámlálni; *inferre rationibus, computare.*

Einrede, die, belészóllás valamibe; *interpellatio.*

Einreden, *a.* einem etwas, rábeszéllni, rávenni, (valakit valamire); *persvadere* 2. *n.* belészóllani valamibe; *interpellare, contradicĕre.*

Einreiben, *a. ir.* belédörgölni; *infricare.*

Einreichen, *a.* bényújtani, béadni; *exhibere, tradĕre.*

Einreißen, *a.* béhasítni, bészakasztani; *scindĕre, findĕre.* 2. st. niederreißen, lehúzni, leszakasztani, (a' házfedelet, sövényt); *destruĕre, subruĕre.* 3. *n.* béhasadni, bészakadni; *scindi, destrui, findi.* 4. elhatalmazni, erőt venni; *increbrescĕre, invalescĕre.*

Einreiten, *n. ir.* s. bélovagolni; *equo invehi.*

Einrichten, elintézni, rendbe szedni, elrendelni; *instituĕre, constituĕre.* 2. házibútorokkal, v. eszközökkel felkészítni, (a' házat v. szobát); *instruĕre, parare.*

Einrichtung, die, elintézés, rendbeszedés, elrendelés; *institutio.* 2.

házibútorok, házieszközök; *mobilia.*
Einriegeln, *a.* tolózárral bézárni; *pessulum obděre.*
Einritzen, békartzolni; *inciděre.*
Einrosten, *n.* ſ. belérozsdásodni; *rubigine obduci.*
Einrücken, od. Einrucken, *a* beléteni, beléiktatni, (levélbe valamit); *inserěre, interponěre.* 2. *n.* ſ. bémenni, béköltözni, bészállani, (mint a' katonák valahova); *ingredi.*
Einrühren, belékeverni; *admiscere.*
Eins, ſt. eines, egy; *unum*: Es iſt mir alles eins, nekem mind egy; *mihi perinde est.*
Einsaat, die, vetnivaló mag; *sementis.*
Einsäen, *a.* belévetni, (magot); *inseminare.*
Einsalzen, *a.* bésózni; *salire.*
Einsalzung, die, bésózás; *salsura.*
Einsam, magános, egyes; *solitarius, solus*: Er lebt sehr einsam, magánosságban él; *solitarie, abstracte vivit*: *adv.* magánosan; *solitarie.*
Einsamkeit, die, magánosság; *solitudo.*
Einsammeln, *a.* öszveszedni; *colligěre.*
Einsammlung, die, öszveszedés; *collectio.*
Einsäuern, *a.* bésavanyítni; *fermentare.*
Einsaugen, *a.* bészopni, bészívni; *sugěre, imbiběre.*
Einsäumen, *a.* bészegni, (a' keszkenőt); *limbo circumdare.*
Einschaffen, *a.* bészerezni, megvenni; *coëměre.*
Einschalten, *a.* béiktatni; *interserěre.*
Einschaltung, die, béiktatás; *interjectio.*
Einschärfen, *a.* fejébe verni, eszére adni; *inculcare, commendare.*
Einschärfung, eszéreadás; *inculcatio.*
Einscharren, *a.* békaparni, belékaparni, (a' földbe); *infoděre.*
Einschenken, *a.* Wein, Bier, *n.* ſ. f. tölteni, bétölteni; *infunděre.*
Einschicken, *a.* elküldeni; *transmittěre.*
Einschieben, *a.* bétolni, bétaszítni; *interponěre, interserěre.* 2. béiktatni, közéiktatni, közétenni; *inserěre.*
Einschießen, *a. ir.* bévetni, (a' kenyeret); *immittěre.* 2 bélőni, lelőni, (a' házat; tornyot, ágyúval); *diruěre tormentis.*
Einschiffen, *a.* hajóra rakni; *imponěre navi.* 2. ſich, hajóra szállni, ülni; *navem conscenděre.*
Einschlafen, *n.* ſ. elaludni; *obdormiscěre.* 2. megzsibbadni; *torpescěre.*
Einschläfern, *a.* elaltatni, (a' kis gyermeket); *sopire, somnum concitare.*
Einschläferung, die, elaltatás; *conciliatio somni.*
Einschlag, der, közéhajtás, közététel; *interpositio.* 2. béhajtás, (a' ruha szélének béhajtása); *pars inflexa.* 3. büdösköves ruha, ánslóg; *medicamen vini, sulphuratum*: Dem Weine einen Einschlag geben, megánslógolni a' bort; *mederi vino, suffumigare, sulphurare.* 4. ſt. Eintrag, bélfonál; *subtegmen.*
Einschlagen, *a* bé-, beléverni, (szeget, karót); *incutěre, infigěre.* 2. béütni, bétörni, (az ablakot); *effringěre.* 3. bétenni, bétakargatni, beléhajtogatni, (papirosba valamit); *involvěre.* 4. béhajtani, (a' ruha szélét a' varrás közben); *inflectěre, complicare.* 5. Den Wein einschlagen, megánslógolni a' bort; *mederi vino, sulphurare.* 6. Einen Weg einschlagen, útat választani, útat venni; *viam inire v ingredi.* 7. *n.* h. kezet adni; *manum dare.* 8. beütni, leütni valahová, (mint a' menykő); *tangěre, icěre, percutěre.* 9. oda tartozni, közétartozni; *referri, pertinere.* 10. *n.* ſ. béinni magát, (mint a' festék); *penetrare, imbiběre.* 11. jól ütni ki, elsülni, kedve szerént menni; *succeděre.*
Einschleichen, *n ir.* ſ. bétsúszni, alattomban bémászni, bétsúszni; *irrepěre.* 2. ſich einschleichen, bétsúszni, bébújni, bémászni, bélopózni; *clandestine intrare*: Sich bey Jemanden einschleichen, bészínleni magát valakinél; *insinuare se.*
Einschließen, *a. ir.* bé-, elzárni; *concluděre, includěre.* 2. ſt. einsperren, bérekeszteni; *includěre*: Einen Brief mit einschließen, más levelet a' maga levelébe zárni; *accluděre.* 3. ſt. umgeben, körűl-, békerítni, körűlfogni, -venni; *cingěre, circumdare.* 4. bé-, beléfoglalni, kö-

zészámlálni; *complecti*, *annumerare*. 5. *n.* bézáródni; *claudi.*

Einschließung, die, bézárás, elzárás; *conclusio*, *inclusio*. 2. mellézárás; *acclusio*. *l.* az igét.

Einschlummern, *a.* elszenderedni, elszunnyadni; *obdormiscěre.*

Einschlürfen, *a.* béhörpölni; *sorbere.*

Einschluß, der, mellérekesztés, mellététel; *inclusio*. 2. tóldalék; *inclusum.*

Einschmeicheln, sich, bészínleni magát tsapodárkodás által; *insinuare se parasitando.*

Einschmeißen, *a.* béhajítni, hajítással bétörni, (ablakot); *effringěre.*

Einschmelzen, *a. ir.* öszve-, el-, megolvasztani; *igne solvěre*, *liquefacěre.*

Einschmelzung, die, megolvasztás; *liquefactio.*

Einschmiegen, sich, bészínleni magát; *insinuare se.*

Einschmieren, *a.* bé-, megkenni, bémázolni; *inungěre*, *illiněre*. 2. bémotskolni; *inquinare.*

Einschnallen, *a.* bétsatolni; *fibulare.*

Einschneiden, *a. ir.* bevágni, bémetszeni; *inciděre*. 2. belévagdalni, (valamibe); *minutatim inserěre*. 3. béaratni; *metěre.*

Einschneidig, egy élű; *unius aciei.*

Einschnitt, der, bévágás, bémetszés, rovátk; *incisura*, *sectio*, *stria.*

Einschnupfen, felszívni, (tobákot); *naribus ducěre.*

Einschränken, *a.* határba szorítni, határt szabni valaminek; *finibus includěre*, *v. circumscriběre*. 2. mérsékelni, zabolázni valamit; *refrenare*, *coërcere*, *temperare*: **Eingeschränkt**, mérséklett, szoros határba szorított; *circumscriptus*, *temperatus.*

Einschränkung, die, határbaszorítás; *inclusio*. 2. mérséklés, zabolázás; *refrenatio.*

Einschrauben, *a.* bésrófolni; *torquendo adigěre.*

Einschreiben, *a. ir.* béírni, beléírni; *inscriběre*, *referre in* —

Einschreibung, die, béírás; *consignatio.*

Einschroten, *a.* béereszteni, v. taszítni, (kortsoján, hordót); *immittere.*

Einschub, der, bétolás, bétaszítás; *intrusio.*

Einschuß, der, bélfonál *subtegmen.*

Einschütten, *a.* belétölteni; *infunděre.*

Einschüttung, die, belétöltés; *infusio.*

Einschwärzen, *a.* béfeketítni, fekete festékkel békenni; *nigro colore illiněre*. 2. bémotskolni, bészennyezni; *inquinare*. 3. bélopni, (a' tiltott portékát); *clam importare.*

Einschwärzung, die, béfeketítés, bémotskolás, bészennyezés; *inquinatio*. 2. tiltott portéka bélopása; *clandestina importatio.*

Einsegnen, einen Sterbenden, feladni, (a' haldoklónak, az útólsó kenetet, v. a' szentséget); *commendare Deo*. 2. megesketni, és megáldani, (az újj házasokat); *consecrare*, *inaugurare*. 3. megáldani; *consecrare.*

Einsegnung, die, megáldás; *consecratio.*

Einsehen, *a. ir.* általlátni, megérteni; *perspicěre*, *intelligěre*: jetzt sehe ich es ein, most látom által; *nunc intelligo.*

Einseifen, *a.* bészappanozni; *sapone illiněre.*

Einseitig, egyoldalú; *unilateralis.*

Einsenden, *a.* béküldeni; *transmittěre.*

Einsendung, die, béküldés; *transmissio.*

Einsenken, *a.* beléereszteni; *demittěre.*

Einsetzen, *a.* st. hineinsetzen, beléteni, beléhelyheztetni, (plántát); *imponěre*, *plantare*: Jemanden ins Amt einsetzen, valakit a' hívatalba bétenni; *praeficěre.*

Einsetzung, die, bétevés, beletevés; *insitio*, *impositio.*

Einsicht, die, bélátás, értelem; *perspicacitas*: ein Mann von vielen Einsichten, igen értelmes ember; *homo perspicax.*

Einsichtsvoll, igen értelmes; *perspicax.*

Einsiedeley, die, remetelakhely; *sedes eremitae*. 2. st. Einsamkeit, magánosság; *secessus*, *sedes solitaria.*

Einsieden, *a. ir.* elfőzni, (sok főzés által); *concoquěre*. 2. *n.* f. elfőni; *concoqui.*

Einsiedler, der, remete; *eremita.*

Einsinken, belésülyedni; *desiděre.*

Einsitzen, beléűlni; *insiděre.*

Einsitzig, együlésű; *unius sedis.*
Einsmahls, *adv.* egyszer, egykor; *aliquando, olim.*
Einspannen, *a.* beléfeszítni, (mint a' gyóltsot a' rámába); *tendendo alligare.* 2. béfogni, (a' lovat, ökröt); *jungĕre.*
Einspannung, die beléfeszítés; *tensio.* 2. béfogás, (lovaknak béfogása); *conjunctio.*
Einspännig, egylóravaló kotsi, szekér, (kordé, lektika); *unijugis.*
Einsperren, *a.* bézárni, bérekeszteni; *claudĕre, includĕre*: sich einsperren, bézárkózni; *includĕre se.*
Einsperrung, die, bézárás; *inclusio.*
Einspinnen, *a.* beléfonni; *nendo implicare.* 2. sich, békötni magát, (mint a' selyembogár); *filis suis involvi.*
Einsprechen, *a. ir.* rábeszélni valamire; *adducĕre*: Jemanden Muth einsprechen, neki bátorítni valakit; *animum addĕre*: Trost einsprechen, vigasztalni; *consolari.* 2. *n.* ellene mondani valakinek; *obloqui.* 3. bey Jemanden einsprechen, rövid időre meglátogatni valakit; *visĕre.*
Einsprengen, *a.* béfetskendezni; *conspergĕre, inspergĕre.*
Einspringen, *a. ir.* béugrani; *insilire.*
Einspritzen, *a.* béfetskendezni; *immittĕre per syphonem, conspergĕre.*
Einspruch, der, ellene mondás; *interpellatio.*
Einsprützen, *l.* Einspritzen.
Einspünden, bédugni, (a' hordót); *obturare.*
Einst, *adv.* egykor, egyszer; *aliquando, semel.* 2. valaha, egykor, (jövendőben); *olim, mox.*
Einstallen, *a.* az istállóba bévinni; *stabulo includĕre.*
Einstampfen, belésujkolni; *inculcare.*
Einstechen, *a.* belédugni; *immittĕre, condĕre.* 2. bétenni, (tolvajt a' tömlötzbe, valamit a' zsebjébe); *condĕre, injicĕre, includĕre.*
Einstehlen, *a. ir.* sich, bélopózkodni; *irrepĕre.*
Einsteigen, *n. ir.* f. béhágni, bémenni, (felhágva); *inscendĕre.*
Einstellen, *a.* beállítni; *imponĕre.* 2. félbeszakasztani; *omittĕre, differre.*
Einsten, einstens, *l.* Einst.
Einstimmen, *n.* megegyezni, (másokkal valamiben); *consentire, assentire.*
Einstimmig, egyhangú, (dal, nóta); *unisonus.* 2. megegyező; *consentiens*: *adv.* megegyezve, megegyezőleg; *uno consensu.*
Einstopfen, *a.* bédugni; *obturare.*
Einstoßen, *a. ir.* bétaszítni, bédöfni, beütni; *intrudĕre.*
Einstreichen, *a. ir.* bémázolni; *illinĕre.*
Einstreuen, *a.* béhinteni; *conspergĕre.*
Einstücken, *a.* belétoldozni; *inserĕre.*
Einstürmen, *a.* bérohanni; *irruĕre.*
Einsturz, der, beszakadás, öszverogyás, öszvedűlés; *ruina, lapsus.*
Einstürzen, *n.* f. bészakadni, öszverogyni, bédűlni; *collabi.*
Einstweilen, azonközben; *interea.*
Einsylbig, egytagú, (szó); *monosyllabum.*
Eintauchen, *a.* belémártani; *immergĕre.*
Eintauschen, *a.* eltserélni; *permutare.*
Eintauschung, die, eltserélés; *permutatio.*
Eintheilen, *a.* el-, felosztani; *dividĕre, partiri, distribuĕre.*
Eintheilung, die, elosztás; *divisio.*
Einthun, st. einlegen, beletenni; *indĕre.*
Eintönig, egyhangú; *uni sonus.*
Eintracht, die, egyesség, egyetértés; *concordia.*
Eintrag, der, fogyatkozás, kár; *damnum, fraus.*
Eintragen, *a. ir.* bévinni, béhordani; *inferre.* 2. belészőni, (a' bélfonalat); *intexĕre.* 3. béírni, feljegyezni, (az adósságot); *inferre rationibus.* 4. béhajtani, béhozni, (hasznot); *proferre.*
Einträglich, haszonhajtó, hasznos, jövedelmes; *fructuosus, quaestuosus.*
Einträglichkeit, die, haszonhajtás, hasznos volt; *conditio fructuosa.*
Eintragung, die, béírás, felírás, (az adósság béírása); *illatio.*
Eintreffen, *n. ir.* f. st. ankommen, megérkezni, megjönni, elérkezni; *advenire.* 2. megegyezni vele; *consentire, congruĕre.* 3. bétellyesedni; *evenire.*
Eintreiben, *a. ir.* béhajtani, béverni, (a' marhát valahova); *adigĕre, compellĕre.* 2 béverni, beléverni, (a' karót a' földbe); *adigĕre.* 3. Geld, od. Schulden eintreiben, bészedni, béhajhászni, (pénzt, v. adósságot); *exigĕre.*

Eintreibung, die, béhajtás; *adactio.*
Eintreten, *n. ir.* ſ. bélépni, bémenni valahová; *ingredi*, *intrare.* 2. béállani, (a' hívatalba), hozzáfogni, (hívatalához); *auspicari.* 3. megjelenni, béállani, (mint a' tél, tavasz); *accedĕre*, *incipĕre.* 4. *a.* bétapodni, (a' káposztát); *inculcare.*
Eintritt, der, bélépés, bémenés; *ingressus.* 2. béállás, (a' hívatalba); *initium.* 3. béállása, (a' télnek, az ősznek); *initium.*
Eintrocknen, *n.* elszáradni, kiszáradni, (mint a' víz); *exsiccescĕre*, *siccari.* 2. öszveszáradni; *exsiccari.*
Eintröpfeln, *a.* belétsepegtetni; *instillare.*
Eintunken, belémártani; *immergĕre.*
Einverleiben, *a.* egyesítni vele, hozzákaptsolni; *conjungĕre*, *adjungĕre.* 2. bévenni, felvenni, (társaságba); *recipĕre*, *suscipĕre*, *sibi associare.*
Einverleibung, die, egyesítés; *conjunctio.*
Einverſtändniß, das, egyetértés; *consensus.*
Einverſtehen, *a. ir.* ſich mit Jemanden, od. mit Jemanden einverſtanden ſeyn, egyetérteni valakivel; *convenire.*
Einwachſen, *n. ir.* ſ. belénőni; *innasci*, *increscĕre.*
Einwandern, *n.* ſ. beköltözni; *immigrare.*
Einwärts, *adv.* béfelé; *introrsum.*
Einweben, *a.* bészőni, belészőni; *intexĕre.*
Einwechſeln, *a.* eltserélni; *commutare.* 2. felváltani, (a' pénzt), béváltani; *permutare*, *reluĕre.*
Einwechſelung, die, eltserélés, feltserélés; *commutatio.* 2. béváltás; *permutatio.*
Einweichen, *a.* beáztatni; *macerare.*
Einweihen, *a.* felszentelni, (a' templomot); *consecrare.* 2. béavatni, (valakit valamibe); *inaugurare.*
Einweihung, die, felszentelés; *consecratio.*
Einweiſen, *a.* béiktatni, (valakit a' hívatalba), v. beállítni; *inaugurare.*
Einwenden, *a.* ellene mondani, kifogást tenni; *contradicĕre*, *opponĕre.*
Einwendung, die, ellenvetés, kifogás; *oppositio*, *contradictio.*
Einwerfen, *a. ir.* béhajítni, bévetni; *injicĕre.* 2. ellenemondani, kifogást tenni; *excipĕre.* 3. hajítással bétörni, v. béhajítni, (az ablakot); *perfringĕre.*
Einwerfung, die, béhajítás, bevetés, bétörés; *injectio.*
Einwickeln, *a.* bétakargatni, begöngyölgetni, beléhajtogatni, *involvĕre*, *obvolvĕre.*
Einwilligen, *a.* megegyezni benne; *consentire.*
Einwilligung, die, megegyezés; *consensus.*
Einwinden, *a.* belétekerni; *intorquere.*
Einwirken, *a.* belészőni; *intexĕre.*
Einwohner, der, lakos; *incola.*
Einwurf, der, ellenvetés; *objectio.*
Einwurzeln, *n.* ſ. meggyökeredzni, gyökeret verni, (mint a' fa, v. betegség), megrögzeni, (mint a' gonoszság); *radices agĕre*, *confirmari.*
Einzapfen, *a.* belétsapolni, tsapot ereszteni belé; *epistomium inserĕre.*
Einzäumen, *a.* bézabolázni, (a' lovat); *infraenare.*
Einzäunen, *a.* sövénykerítéssel bé-, v. körűlkerítni; *sepire.*
Einzeichnen, *a.* belérajzolni; *consignare.* 2. ſt. einſchreiben, feljegyezni, béírni; *inscribĕre.*
Einzeln, magános, egyes; *solitarius*; *adv.* magánosan, magában; *solitarie*, *solus.* 2. egyenként; *singulatim.*
Einziehen, *a. ir.* béhúzni, bévonni, (valahova valamit); *reducĕre*, *intro trahĕre*: Gelder einziehen, pénzt bévenni; *percipĕre.* 3 Einen Verbrecher einziehen, fogságba vinni, v. tenni a' gonosztévőt; *in vincula conjicĕre.* 4. ſt. confiſciren, elfoglalni, törvényesen letartóztatni valaki jószágát; *publicare*, *in publicum redigĕre*, *adimĕre.* 5. ſich, öszvehúzódni, öszvemenni, (mint az avatatlan posztó); *contrahi.* 6. eingezogen, magánosságban élő, magát megvonó, v. magát a' társaságoktól elvonó; *solitarius*: ein eingezogenes Leben führen, magánosságban élni; *solitarie vivĕre.* 7. *n.* ſ. pompával bémenni a' városba; *ingredi*, *intrare.* 8. béköltözősködni, költözni; *immigrare.* 9. béinni magát, bészivódni, (mint a' víz a' földbe); *descendĕre*, *penetrare.*

Einziehung, die, béhúzás, beléhúzás, bévonás; *reductio, retractio.* 2. öszvehúzás; *contractio.* 3. letartóztatás; *detentio.* *l.* az igét.

Einzig, egy, tsak egy; *unicus*: ein einziger, eine einzige, ein einziges, tsak egy, egyetlenegy; *unicus*: *adv.* tsak egyedűl; *solus*: einzig und allein, egyedűl tsak; *solus tantum.*

Einzischeln, einzischen, bésúgni; *insusurrare.*

Einzug, der, pompás bémenetel; *ingressus solennis.*

Einzwängen, *a.* erőszakkal kénszerítni közé v. belé; *vi immittĕre.* 2. öszveszorítni, öszvetsiptetni; *coarctare, comprimĕre.*

Eis, das, jég; *glacies*: das Eis trägt, megbír a' jég; *glacies sustinet*: das Eis geht auf, olvad a' jég; *solvitur*: das Eis brechen, jeget törni, az az, útat nyítni; *viam aperire.*

Eisen, *a.* jeget vágni; *glaciem caedĕre.*

Eisen, das, vas; *ferrum*: gediegenes Eisen, termésvas; *ferrum nativum*: das Eisen schmieden, weil es warm ist, addig kell ütni a' vasat, míg tüzes; *ferrum dum candet cudendum.* Pb. Noth bricht Eisen, a' szükség törvényt ront; *necessitas frangit legem.* 2. st. Hufeisen, lópatkó; *solea.* 3. bilints; *compes, vinculum*: Jemanden in die Eisen schmieden, vasra verni valakit; *vincula injicĕre alicui.*

Eisenbergwerk, das, vasbánya; *ferraria.*

Einsenblech, das, vaspléh; *lamina ferrea.*

Einsenerz, das, vasértz; *minera ferri.*

Eisenfarbig, vasszínű; *ferrugineus.*

Eisenpfeil, die, Eisenspäne, vaspor; *ramenta ferri.*

Eisenfresser, der, kérkedő; *gloriosus, thraso.*

Eisengans, die, gerendavas, (gerenda formába öntött vas); *massa ferrea.*

Eisengießer, der, vasöntő; *fusor ferri.*

Eisenhaltig, vasrészekkel tellyes; *martialis.*

Eisenhammer, der, vashámor; *officina ferraria.*

Eisenhandel, der, vassálkereskedés, vasárosság; *ferramentaria.*

Eisenhändler, der, vasáros; *ferramentarius.*

Eisenrost, der, vasrozsda; *ferrugo.*

Eisenschlacke, die, vassalak, vasszar; *scoria ferri.*

Eisenschmied, der, kováts; *faber ferrarius.*

Eisenstein, der, vasértzkő; *siderites.*

Eisenvitriol, der, vasgálitzkő; *vitriolum Martis.*

Eisenwaare, die, vasportéka; *ferramenta.*

Eisenwasser, das, vasasvíz; *aqua ferrata.*

Eisern, vasból való, vas; *ferreus.* 2. kemény, tartós, (mint a' vas); *durus.*

Eisgang, der, Eisfahrt, die, jégmenés, jégfolyás; *impetus glacialis.*

Eisgrau, ősz, tsupa ősz; *canus.*

Eisgrube, die, jégverem; *glaciarium.*

Eiskalt, jéghidegségű, (ollyan hideg mint a' jég); *gelidus.*

Eiskälte, die, nagy hideg; *gelu, frigus glaciale.*

Eismeer, das, jegestenger; *mare glaciale.*

Eisscholle, die, jégdarab; *crusta glacialis.*

Eiszapfen, das, jégtsap; *stiria.*

Eitel, st. lauter, magános, tsupa, tiszta; *vacuus, purus, merus*: magánosan, tsak magában; *pure.* 2. hiú, hívságos, hijjábanvaló, haszontalan; *inanis, levis, vanus*: eine eitele Hoffnung, hijjábanvaló reménység; *vana spes.* 3. múlandó; *caducus, fragilis.* 4. hiú, hívalkodó, tséltsap, negédes; *inanis, ambitiosus.*

Eitelkeit, die, hijjábanvalóság, haszontalanság, hiúság; *vanitas, inanitas.* 2. tséltsapság, negédesség; *inanitas, nugae.*

Eiter, der, genyetség, ev, evesség, tsúnyaság; *pus, -puris*, n.

Eiterig, genyetséges, eves; *purulentus.*

Eitern, *n.* meggyűlni, (a' genyetségnek a' sebben, a' kelésben); *suppurare.*

Eiterung, die, meggyűlése a' genyetségnek; *suppuratio.*

Ekel, der, tsömör, undorodás, megundorodás; *fastidium, nausea*: einen Ekel bekommen, megtsömörleni; *nauseare, fastidire.*

Ekel, undok, undorodást okozó; *fastidiosus, turpis.* 2. válogatós, fin-

nyás, (az ételben); *delicatus*. 3. kényes, (a' dolog, szín); *mollis*, *delicatus*.
Ekelhaft, undorító, undorodást okozó; *fastidiosus*.
Ekeln, *n*. undorodni; *nauseare*.
Ekliptik, die, napút, nap útja; *ecliptica*.
Ekloge, die, pásztori dall; *ecloga*.
Elastisch, viszszarúgó, rúgóerejű; *elasticus*.
Elasticität die, rúgóerő; *elasticitas*.
Elbe, die, álbis, (folyóvíz); *Albis*.
Elbogen, der, könyök; *cubitus*: sich auf den Elbogen stützen, könyökölni; *inniti cubito*.
Electricität, die, elektrikoserő, elektritzitás, *electricitas*.
Elektrisch, elektrikos; *electricus*.
Elektrisiren, *a*. elektrizálni; *electrisare*, *implere materia electrica*.
Elegant, ékes, díszes; *elegans*.
Elegie, die, panaszdall, gyászdall; *elegia*.
Elegisch, panaszdalli; *elegicus*.
Element, das, éltetővaló, elementom, kezdet; *elementum*.
Elementarbuch, das, kezdőkönyv; *liber elementaris*.
Elementarisch, kezdő; *elementarius*.
Elend, das, nyomorúság, ínség; *miseria*, *aerumna*, *calamitas*.
Elend, nyomorúlt, igen szegény; *miser*. 2. igen roszsz; *miser*, *malus*: ein elender Wein, igen roszsz bor; *vinum tenue*.
Elephant, der, Elefánt; *Elephas*.
Elephantenrüssel, der, elefántorr, orrmany, orrozat; *proboscis*, *dis*, f.
Elephantenzahn, der, elefántfog, elefántagyar; *dentalium elephantinum*
Elfenbein, das, elefánttetem, elefánttsont; *ebur*.
Elfenbeinern, elefánttetembőlvaló, elefánttetem, elefánttsontbólvaló; *ex ebore*, *eboreus*, *eburneus*.
Elisabeth, die, Erzsébet; *Elisabetha*.
Elle, die, réf, rőf; *ulna*.
Elsaß, Álzátzia; *Alsatia*.
Elster, die, *l*. Älster, szarka; *pica*.
Eltern, od. Ältern, die, *pl*. szülék; *parentes*.
Elternlos, árva; *orbus*, *orphanus*.
Emblem, das, példázat; *emblema*.
Embrio, méhmagzat; *foetus nondum natus*.

Emigrant, der, kiköltözött; *emigrans*.
Eminenz, die, (Kárdinális tzím); Euer Eminenz, Eminentziád; *Eminentissimus*.
Empfahen, *l*. Empfangen.
Empfang, der, vétel, általvétel; *acceptio*: in Empfang nehmen, általvenni; *accipĕre*.
Empfangen, *a. ir*. venni, általvenni; *accipĕre*: Briefe empfangen, leveleket venni; *literas accipĕre*. 2. fogadni, elfogadni, (vendéget); *salutare*. 3. fogadni, méhében, (gyermeket), teréhbe esni; *concipĕre*: empfangen werden, fogantatni; *concipi*.
Empfänger, der, vevő, általvevő; *qui accepit*.
Empfängniß, die, méhébenfogadás, teréhbe esés; *conceptio*.
Empfangsschein, der, vételbizonyság; *(Recepisse)*, *professio accepti*.
Empfehlen, *a. ir*. ajánlani; *commendare*: ich empfehle Ihnen diese Sache, ajánlom az Úrnak ezt a' dolgot; *commendo tibi hoc*. 2. sich, ajánlani magát, elbútsúzni; *se recommendare*.
Empfehler, der, ajánló; *commendator*.
Empfehlung, die, ajánlás, magaajánlás, elbútsúzás; *recommendatio*, *valedictio*.
Empfehlungsschreiben, das, ajánlólevél; *literae commendatitiae*.
Empfehlungswerth, ajánlásra méltó; *commendabilis*.
Empfindbar, érezhető; *sensibilis*. 2. érző; *sentiens*.
Empfindbarkeit, die, érezhetőség; *sensibilitas*. 2. érzőerő, érzékenység; *sensus*.
Empfindeley, die, érzékenykedés; *mollities*.
Empfinden, *a. ir*, érezni, érzeni; *sentire*.
Empfindlich, érezhető; érzekenyítő; *quod sensum afficit*. 2. szembetűnő, nagy; *acer*, *vehemens*, *gravis*: *adv*. erősen, nagyon; *valde*, *vehementer*.
Empfindlichkeit, die, érezhetőség; *sensus*, *vis sentiendi*. 2. érzékenység; *mollis animus*.
Empfindsam, *l*. Empfindlich.
Empfindung, die, érzés, érzet; *sensus*.
Empfindungskraft, die, érzőerő; *sensus*, *vis percipiendi*.

Empfindungslos, érzéketlen; *durus, torpidus.*
Emphase, die, hathatósság; *gravitas.*
Emphatisch, hathatós; *gravis*: *adv.* hathatósan; *graviter.*
Empirisch, tapasztalási; *empiricus.*
Empor, fel, felfelé; *sublime, sursum.*
Empören, *a.* felháborítni; *sollicitare, commovere, seditionem movere.* 2. sich, felháborodni, felgerjedni; *turbari.*
Empörer, der, háborító, lázzasztó; *seditiosus.*
Empörung, die, támadás, felháborodás, fellázzadás; *seditio.*
Emsig, serény; *industrius, sedulus*: *adv.* serényen; *sedulo, graviter.*
Emsigkeit, die, serénység; *sedulitas.*
Ende, das, vég, (vége valaminek, v. utólja); *finis, extremum*: am Ende, végre, végtére; *in fine*: ein Ende machen, véget vetni; *finem facĕre*: zu Ende bringen, végrehajtani, elvégezni; *finire, terminare, ad finem perducĕre*: ein Ende nehmen, megszűnni, elvégeződni; *finiri.* 2. kimenetel, vég; *exitus.* 3. *st.* Ort, hely; *locus*: an allen Enden, mindenütt; *ubique.* 4. *st.* Endzweck, végtzél; *finis, consilium*: zu dem Ende, e' végre; *hoc consilio.*
Enden, Endigen, elvégezni; *finire.* 2. sich, elvégződni; *finiri.*
Endigung, die, végzés, elvégzés; *terminatio.*
Endivie, die, endívia, tzikória saláta; *intybus, v. Cichorium Endivia.*
Endlich, véges; *finitus, circumscriptus*: végső, utólsó; *extremus*: *adv.* végre, végtére, utóljára; *tandem.*
Endsylbe, die, végszótag; *syllaba ultima.*
Endung, die, végzet, végezet; *terminatio.*
Endzweck, der, végtzél; *consilium, finis*: der Endzweck der Feldzüge ist der Sieg, a' haditáborozás végtzélja a' győzödelem; *finis belli est victoria.*
Energie, die, tellyeserő, hathatósság; *vis.*
Engagiren, sich, (olv. angazsíren), kötelezni, v. lekötni magát; *obligare.*
Engbrüstig, szűkmejjű; *angusti pectoris.* 2. nehezen lélekző; *asthmaticus.*
Enge, szűk, szoros; *angustus, arctus*: *adv.* szűken; *anguste.*
Enge, die, szorosság; *angustia*: Jemanden in die Enge treiben, megszorítni valakit, v. öszvezavarni; *in angustias adducĕre.*
Engel, der, angyal; *angelus.*
Engelland, England, Anglia; *Anglia.*
Engelländer, der, Anglus; *Anglus.*
Engelländisch, Englisch, Angliai; *Anglicus.*
Engelsburg, angyalvára, (Rómában); *castellum angeli, moles Hadriani.*
Engen, szűkítni, szűkké tenni; *angustare, coarctare.*
England, *l.* Engelland.
Engländer, der, *l.* Engelländer.
Englisch, angyali; *angelicus. l.* Engelländisch.
Enke, der, bojtár, szolga; *servus.*
Enkel, der, unoka; *nepos.*
Enkelinn, die, leány unoka; *neptis.*
Enorm, rendkivűlvaló; *enormis.*
Entadeln, nemességtől megfosztani; *generositate stirpis privare.* 2. meggyalázni; *dedecorare.*
Entarten, *n.* f. elfajúlni; *degenerare.*
Entbehren, *a.* etwas, szűkölködni, v. ellenni valami nélkűl; *carere.*
Entbehrlich, feleslegvaló, szükségtelen; *supervacaneus.*
Entbehrung, die, fogyatkozás, szükség; *defectus, inopia.*
Entbinden, *a. ir. st.* los binden, mególdani; *solvĕre.* 2. megszabadítni, megkönnyebbítni; *liberare*: entbunden werden, szűlni; *parĕre*: -ist von einem Sohne, od. von einer Tochter entbunden worden, fiú v. leány gyermeket szűlt; *filium v. filiam peperit v. enixa est.*
Entbindung, die, szűlés; *partus.*
Entblättern, *a.* leveleitől megfosztani, lelevelezni; *foliis nudare.*
Entblöden, *rec.* sich, mérészleni, bátorkodni; *audere.* 2. szégyenleni; *pudere, non dubitare.*
Entblößen, *a.* megmezítelenítni, megfosztani, (ruhájától); *nudare, privare*: den Degen entblößen, kardot rántani; *gladium stringĕre*: ein entblößter Degen, mezítelen kard; *gladius evaginatus.* 2. sich entblößen, mezítelenre vetkezni; *se retegĕre.*

Entblößt, mezitelen, mezítelenen; *nudus.*

Entblößung, die, megmezítelenítés, megfosztás; *nudatio*, *privatio.*

Entbrennen, *n. ir.* s. nekigyúladni, nekibevűlni, felhevűlni, (az indúlatoskodás miatt); *exardescĕre*, *inflammari.*

Entdecken, *a.* felfedezni, feltalálni; *detegĕre.* 2 kinyilatkoztatni, felfedezni, (a' titkot); *aperire.* 3. st. wahrnehmen, észrevenni; *animadvertĕre.*

Entdeckung, die, felfedezés, feltalálás; *detectio.* 2. kinyilatkoztatás; *indicium.* 3. észrevevés; *observatio.*

Ente, die, rétze, rutza, kátsa, katsa, tóka; *anas*, *-atis*, f.

Entehren, *a.* megbetstelenítni, betsületétől megfosztani; *dedecorare*, *dedecore afficĕre.*

Entehrung, die, megbetstelenítés, megszégyenítés; *dedecoratio*, *vitiatio.*

Enterben, *a.* kitagadni az örökségből; *exhaeredare.*

Enterbt. örökségből kitagadtatott, v. kirekesztetett; *exhaeredatus.*

Enterbung, die, örökségből kitagadás, v. kirekesztés; *exhaeredatio.*

Enterich, der, gátsír, (hím rétze); *anas mas.*

Entern, *a.* ein Schiff, horoggal egyik hajót a' másikhoz húzni; *invadĕre*, *vi conscendĕre.*

Entfahren, *n. ir.* s. kiszaladni, kiugrani, (mint a' fejsze a' nyeléből, v. a' szó véletlen az ember szájából); *excidĕre*, *elabi.*

Entfallen, *n. ir.* s. kiesni; *excidĕre.* 2. kiszaladni, (mint a' szó az ember szájából); *elabi.* 2. kiesni az eszéből, elfelejteni; *oblivisci.*

Entfalten, *a* kirántzolni; *explicare.* 2. sich, kifejtőzni; *explicari*: od. st. aufblühen, kivirágozni; *efflorescĕre.*

Entfärben, sich, színét elváltoztatni, elváltozni színében, elhalaványodni; *colorem vultus mutare*, *pallescĕre.*

Entfernen, *a.* eltávoztatni, elhárítni, elküldeni; *amovere*, *removere*, *dimittĕre.* 2. sich, eltávozni, elmenni; *discedĕre*, *abire.*

Entfernt, távollévő, távolvaló; *remotus*, *distans.*

Entfernung, die, eltávoztatás, elhárítás; *amotio*, *remotio.* 2. eltávozás, elmenés; *abitus*, *discessus.* 3. távolyság, meszszeség, köz, hézak; *intervallum*, *distantia.*

Entfesseln, kiszabadítni a' bilintsből; *liberare vinculis.*

Entflammen, *a.* felgerjeszteni, felhevítni, felgyújtani, (a' haragot); *inflammare*, *incitare.*

Entfliegen, *n. ir.* s. elrepűlni; *avolare.*

Entfliehen, *n. ir.* s. elszaladni; *aufugĕre*, *effugĕre.*

Entfremden, *a.* elidegenítni; *abalienare.*

Entfremdung, die, eltökítés, elidegenítés; *abalienatio.*

Entführen, *a.* alattomban v. lopva elragadni, ellopni, (szekeren, kotsin, leányt, fejérszemélyt); *vi abducĕre*, *rapĕre*, *furto subducĕre.*

Entführer, der, leányragadó; *raptor.*

Entführung, die, leányragadás; *raptus.*

Entgegen, *praep.* mit *Dat.* ellene, ellenébe; *contra*: Jemanden entgegen gehen, laufen, od. schicken, eleibe menni, futni, v. küldeni valakinek; *obviam vehi*, *v. mittĕre*: entgegen gesetzt, egymással ellenkező; *contrarius*, *oppositus.*

Entgehen, *n.* s. elfogyni, elenyészni; *decedĕre*, 2. elkerűlni, elmenni előle, megmenekedni; *evadĕre*, *evitare*, *devitare.*

Entgelten, etwas, meglakolni, megfizetni, (valamiért); *luĕre.*

Entglimmen, *n*, feléledni, felgerjedni, felgyúlni, (mint a' tűz, a' bátorság); *gliscĕre*, *incendi.*

Enthalten, *n. ir.* magában foglalni, lenni benne; *continere*, *complecti*, *comprehendĕre.* 2. sich, megtartóztatni magát, elfogni magát; *abstinere*: sich des Weines enthalten, nem inni bort, megtartóztatni magát a' boritaltól; *abstinere vino.*

Enthaltsam, magamérséklő; *abstinens*, *temperans.*

Enthaltsamkeit, die, magamegtartóztatóság, magatartóztatóság; *abstinentia.*

Enthaltung, die, (ugyan az).

Enthaupten, einen, fejét venni, (valakinek); *detruncare*, *amputare*, *caput.*

Enthauptung, die, fővétel; *detruncatio*,

Entheben, *a.* megmenteni, megszabadítni; *levare*, *solvĕre*: entheben Sie mich dieser Arbeit, szabadítson meg az Úr ettől a' munkától; *leva me hoc labore.*

Entheiligen, megrontani, (a' szombatot), v. megfertéztetni; *profanare.*

Enthüllen, *a.* felfedezni; *revelare.*

Enthüllung, die, felfedezés; *retectio.*

Enthusiasmus, der, indúlatos jó érzés, elragadtatás; *enthusiasmus.*

Entjochen, *a.* a' járom alól felszabadítni; *jugo liberare.*

Entkleiden, einen, levetkeztetni, kivetkeztetni, valakit, (köntöséből); *exuĕre aliquem veste.* 2. sich, levetkezni; *exuĕre se.*

Entkleidung, die, levetkeztetés; *nudatio.*

Entkommen, *n. ir.* f. elmenni, eltávozni, elszaladni, elszökni; *evadĕre*, *aufugĕre.*

Entkräften, *a.* erőtlenítni, elerőtlenítni, elvenni erejét; *debilitare*, *infirmare.*

Entkräftung, die, elerőtlenítés; *infirmatio*, *debilitatio.* 2. elerőtlenedés, gyengeség; *debilitas*, *infirmitas.*

Entladen, etwas, leszedni, v. lerakni a' terhet, (valamiről), kiüresítni, (valamit); *exonerare*, *levare.* 2. megszabadítni, (valamitől); *liberare.*

Entlarven, *a.* felfedezni, levenni az álortzát, (valamiről); *nudare.*

Entlassen, *a.* elbotsátni, elereszteni; *dimittĕre.*

Entlassung, die, elbotsátás, eleresztés, szabadon botsátás; *dimissio.*

Entlaufen, elfutni; *aufugĕre.*

Entledigen, *a.* megszabadítni, megmenteni, (teréhtől, bajtól); *exonerare*, *levare.* 2. sich einer Sache, megmenekedni, megszabadúlni; *liberari*, *evolvĕre se re.*

Entledigung, die, megszabadítás, megmentés; *liberatio.*

Entlegen, távolvaló, távollévő; *remotus*, *longinquus.*

Entlegen seyn, *n.* távol lenni; *distare*, *remotum esse.*

Entlegenheit, die, távolyság; *distantia.*

Entlehnen, *a.* költsönözni, költsön kérni; *sumĕre mutuo*, *mutuari.*

Entlehnung, die, költsönkérés; *mutuatio.*

Entleiben, megölni; *occidĕre.*

Entleibung, die, megölés; *interfectio.* 2. önnöngyilkosság; *suicidium.*

Entlocken, einem etwas, *a.* kitsalni, kitsalogatni, kivenni szép móddal, (valakiből valamit); *elicĕre.*

Entnehmen, *a.* ſt. benehmen, elvenni, megfosztani tőle; *privare.* 2. kiv. megszabadítni; *liberare.*

Entnerven, *a.* elgyengítni; *enervare.*

Enträthseln, *a.* megfejteni, (mesét); *solvĕre*, *explicare.*

Entreißen, einem etwas, erővel elvenni, (valakitől valamit); *eripĕre.*

Entreißung, die, erővelvaló elvétel; *ereptio.*

Entrepreneur, der, (olv. antreprenör), általvevő, valamit magáravállaló, felvállaló; *redemtor*, *conductor.*

Entrichten, *a.* megadni, megfizetni, (adósságot); *solvĕre.*

Entrichtung, die, megfizetés; *exsolutio.*

Entrinnen, *n. ir.* f. elfutni, elszaladni, kiszabadúlni; *effugĕre*, *evadĕre*, *eliberari.*

Entsagen, einer Person, od. Sache, lemondani valakiről, v. valamiről, felhagyni vele; *renunciare alicui.*

Entsagung, die, felhagyás, (valamivel), lemondás róla; *renunciatio.*

Entsatz, der, felszabadítás, (az ostrom alól); *liberatio.* 2. felszabadító sereg, (az ostrom alól); *suppetiae.*

Entschädigen, einen, megtéritni a' kárt, v. valaki kárát, kipótolni a' kárt, kielégítni valakit a' kárért; *damnum resarcire*, *restituĕre.*

Entschädigung, die, kártérítés; *restitutio damni.*

Entscheiden, *a. ir.* eligazítni; *decernĕre.* 2. megítélni, ítéletet tenni róla; *dijudicare.* 3. elválasztani; *dirimĕre*: dieser Tag entscheidet mein Unglück auf immer, ez a' nap választja el örökre az én szerentsétlenségemet; *hic dies decernit meam fortunam*, 4. sich, elválni, megválni, meghatározódni; *decerni.*

Entscheidung, die, eligazítás, megítélés, elválása, kimenetele, (a' dolognak); *dijudicatio*, *disceptatio*, *eventus.*

Entschlafen, *n. ir.* f. elaludni; *obdormiscĕre.*

Entschlagen, sich einer Sache, megmenekedni, (valamitől); *liberari re.*

Entschließen, *rec. ir.* sich zu etwas, valamire határozni magát, megállapodni valamiben; *constituěre*, *decerněre*.

Entschließung, die, megállapodás, (valamiben), magameghatározás; *constitutio*.

Entschlossen, állhatatos; *constans*. 2. magát valamire hamar elszánó, v. meghatározó; *promtus*. 3. entschlossen seyn, meghatározott szándékkal lenni; *constituěre*.

Entschlossenheit, die, állhatatosság; *constantia*. 2. hirtelen maga meghatározás; *promptitudo*.

Entschlummern, *n.* elszunnyadni; *obdormiscěre*.

Entschlüpfen, *n.* f. kitsúszni, hirtelen kitsuszszanni, (mint a' tsík az ember kezéből); *elabi*, *exciděre*. 2. kiszaladni, kiszökni; *effugěre*.

Entschluß, der, feltett szándék, maga meghatározás, megállapodás valamiben; *consilium*, *sententia*.

Entschuldigen, *a.* menteni; *excusare*.

Entschuldigung, die, mentés, mentegetés, mentség; *excusatio*.

Entseelen, *a.* megfosztani életétől; *exanimare*.

Entseelt, lelketlen, meghólt; *exanimatus*, *exanimis*.

Entsehen, *rec. ir.* sich, általlani, szégyenleni, nem merni; *vereri*, *dubitare*.

Entsetzen, *a.* Jemanden seines Dienstes, kitenni, letenni, (hívatalából valakit); *privare munere aliquem*, *abrogare magistratum alicui*. 2. felszabadítni, (az ostrom alól a' várost); *obsidione liberare*. 3. sich entsetzen, megijedni, megrettenni; *obstupefieri*, *horrescěre*.

Entsetzen, das, megijedés, megrettenés; *horror*.

Entsetzlich, rettenetes; *horribilis*, *horrendus*: *adv.* rettenetesen, felette nagyon; *vehementer*, *valde*.

Entsiegeln, einen Brief, feltörni, felszakasztani, felbontani, (a' levelet); *solvěre*, *resignare*, *aperire*.

Entsiegelung, die, feltörés, felbontás, felszakasztás, (a' levél feltörése); *resignatio*, *solutio*.

Entsinnen, sich, einer Sache, eszmélni, emlékezni, (valamire); *meminisse*, *reminisci*.

Entspinnen, *a.* támasztani, kezdeni, (badat); *moliri*, *excitare*. 2. sich, támadni, *oriri*.

Entsprechen, *n.* megfelelni, (reménységnek, a' várakozásnak); *respondēre*, *convenire*.

Entsprießen, *n. ir.* f. eredni, támadni, származni; *nasci*, *oriri*.

Entspringen, *n. ir.* f. elszökni, elszaladni, elébb állani; *evaděre*, *effugěre*. 2. származni, eredni támadni; *oriri*, *venire*.

Entspringung, die, elszökés; *fuga*. 2. származás, eredés; *ortus*, *initium*.

Entstehen, *n. ir.* f. támadni, lenni, származni; *oriri*, *existěre*, *manare*: Es entstand eine heftige Feuersbrunst, nagy tűz támadt; *incendium exortum est*.

Entstehung, die, támadás, származás, kezdet; *origo*, *ortus*.

Entstellen, *a* formájából kivenni, elrutítni; *deformare*.

Entstellt, *part.* elrutított; *deformis*.

Entstellung, die, elrutítás; *deformatio*.

Entthronen, *a.* megfosztani a' trónustól, v. fejedelmi széktől; *regno exuěre*.

Entübrigen, *a.* megtartani, megtakargatni, (a' jövedelméből valamit); *reponěre*. 2. Entübriget seyn, megmenekedni, (munkától, bajtól); *liberari*.

Entvölkern, *a.* fogyasztani a' népet, v. pusztítni; *vastare*, *depopulare*.

Entvölkerung, die, népfogyasztás; *depopulatio*.

Entwachsen seyn, dem Kleide, kinőni a' ruhájából; *exceděre vestem*.

Entwaffnen, *a.* fegyveréből kivetkeztetni; *exarmare*.

Entwaffnung, die, fegyveréből kivetkeztetés; *privatio armorum*.

Entweder, — oder, vagy, — vagy; *vel*, — *vel*.

Entwehren, sich, mególtalmazni magát, v. megőrízni, őrízkedni; *defenděre se*, *abstinere*.

Entweichen, *n.* eltávozni, elmenni; *aufugěre*.

Entwenden, *a.* ellopni, eltökítni, elidegenítni; *abripěre*, *surripěre*.

Entwendung, die, elidegenítés, ellopás, eltökítés; *ereptio*, *furtum*.

Entwerfen, *a. ir.* rajzolni, formáját rajzolni; *delineare*, *adumbrare.*

Entwerfung, die, elöleges rajzolat; *adumbratio.*

Entwickeln, *a.* kifejtőztetni; *explicare.* 2. sich, kifejtőzni; *explicari.*

Entwickelung, die, kifejtőztetés, kifejtőzés; *explicatio.*

Entwischen, *n. s.* el-, kiszökni, elszaladni; *elabi*, *effugĕre.*

Entwohnen, *n. s.* elszokni róla; *desvescĕre alicui rei.*

Entwöhnen, *a.* elszoktatni, (róla); *desvefacĕre.*

Entwöhnung, die, elszoktatás; *desvefactio.*

Entwurf, der, elöleges rajzolat; *forma*, *prototypus.*

Entwurzeln, *a.* gyökerestől kitépni; *eradicare.*

Entziehen, *a.* einem etwas, megvonni, megtagadni, (valakitől valamit); *negare*, *subtrahĕre.* 2. Sich einer Sache entziehen, lemondani, letenni valamiről; *renunciare*: elidegenedni tőle; *abalienari.*

Entziehung, die, elvonás, megtagadás, megfosztás; *detractio*, *denegatio.*

Entziffern, *a.* megmagyarázni; *explicare.*

Entzücken, *a.* elragadni, rendkivűl megörvendeztetni; *capĕre voluptate*, *nimium quantum oblectare.*

Entzückt, *part. et adj.* elragadtatott, (az öröm által); *captus*, *profusus gaudio.*

Entzückung, die, elragadtatás, (öröm miatt); *ecstasis.*

Entzündbar, **Entzündlich**, gyújtható, gyúlható; *inflammabilis.*

Entzünden, *a.* meggyújtani; *accendĕre.* 2. sich, meggyúlni, meggyúladni; *flammam concipĕre.* 3. megtüzesítni, v. gyúlasztani, (mint az ember v. más állat tagjait némelly betegség); *inflammare*, *irritare*: sich entzünden, megtüzesedni; *inflammari.*

Entzündung, die, meggyújtás, tagnak megtüzesedése; *inflammatio*, *incensio.*

Entzündungsfieber, das, gyúlasztó hideglelés; *febris inflammans*, *v. phlegmonica.*

Entzwey, *adv.* ketté, kétfelé; *bi-*, *di-*: entzwey brechen, kettétörni; *disrumpĕre*: entzwey reißen, ketté szakesztani; *dilacerare.*

Entzweyen, *a.* elidegenítni egymástól, öszveháborítni, öszvevesztení; *discordes reddĕre.* 2. sich, elidegenedni, öszveháborodni, öszvevesznì; *rixari.*

Entweyung, die, egyenetlenség, öszveháborodás; *discordia*, *rixa.*

Epheu, der, fái borostyán; *Hedera Helix.*

Epicurer, **Epicureer**, der, Epikurus követöje; *Epicureus.*

Epicurisch, Epikúrusi; *Epicureus.*

Epidemie, die, járványnyavalya, pestises nyavalya; *lues.*

Epidemisch, járvány, pestises; *morbus epidemicus.*

Epigramm, das, felülírás, elmés vers, elmefuttatás; *epigramma.*

Epilepsie, die, nyavalyatörés; *epilepsia.*

Episch, Gedichte, vitézi vers, epopéja; *epicus.*

Episode, die, melleslegvers, v. versezet; *episodium.*

Epistel, die, st. Brief, levél (az Apostolok levei); *epistola.*

Epitaphium, das, sírvers, sírírás; *epitaphium.*

Epoche, die, időszakasz; *epocha.*

Epopee, die, vitézi vers, epopéja; *carmen Epicum.*

Equipage, die, *s. pl.* (olv. ekipázs), útazóeszköz, (ló, kotsi és egyéb ehez tartozó dolgok); *supellex pro itinere*: Equipage halten, lovat, 's kotsit tartani; *carpentum cum equis habere.*

Equipiren, *a.* felkészítni szükséges dolgokkal, (ruházattal a' katonákat); *instituĕre.* 2. sich, felruházni magát; *ornare se.*

Erachten, *a.* vélni, ítélni, gondolni, tartani; *existimare*, *censere*, *putare*, *judicare*: Ich erachte es für nothwendig, szükségesnek tartom; *credo esse necesse.*

Erachten, das, meines Erachtens, gondolatom, v. vélekedésem szerént, v. én azt tartom, hogy — ; *mea sententia*, *ut mea fert opinio.*

Erbadel, der, örökös nemesség; *nobilitas haereditaria.*

Erbamt, das, örökös hívatal; *munus haereditarium.*

Erbarmen, sich, Jemandes erbarmen, könyörülni, (valakin, megszánni valakit; *misereri alicujus*: Gott! erbarme dich unser! Isten! könyörülj rajtunk, v. szánnj meg minket! *miserere nostri Domine.*

Erbarmenswerth, könyörületességre méltó, szánakozásra méltó; *misericordia dignus.*

Erbärmlich, könyörületességre, v. szánakozásra méltó; *miserandus.* 2. nyomorúlt, éhetetlen; *miser.*

Erbarmung, die, könyörületesség, szánakozás; *misericordia.*

Erbauen, *a.* építni, meg-, felépítni; *exstruere.* 2. hasznára lenni, épületesnek lenni; *adjuvare.*

Erbauer, der, építő; *aedificator.*

Erbaulich, épületes, hasznos; *utilis, salutaris.*

Erbauung, die, építés, megépítés; *exstructio.* 2. haszon, épületesség; *salus, utilitas.*

Erbe, der, örökös; *heres, et, haeres*: Jemanden zu seinem Erben einsetzen, valakit örökösnek hagyni maga utan; *heredem facĕre.*

Erbe, das, örökség, örökös jószág; *hereditas, et, haereditas.*

Erbeben, *n.* megrázkódni, remegni; *contremiscĕre.*

Erbeben, das, megrázkódás; *tremor.*

Erbebung, die, (ugyan az).

Erben, *a.* örökségűl nyerni, v. venni; *hereditatem accipĕre.* 2. *n.* örökségűl szállani rá; *hereditate accipĕre.*

Erben, das, örökségűlbírás; *hereditas.*

Erbethen, *a.* kéréssel nyerni meg; *precibus impetrare.*

Erbetteln, koldúlással nyerni meg; *emendicare.*

Erbeuten, *a.* prédáúl-, prédálással nyerni, zsákmányolni; *praedari, capĕre.*

Erbeutung, die, zsákmányolás, prédálással nyerés; *praedatio.*

Erbfall, der, örökségnyerés; *casus hereditatis.*

Erbfehler, der, örökséges hiba, nemzetséges hiba; *vitium hereditarium.*

Erbfeind, der, örökös ellenség; *hostis hereditarius.*

Erbfolge, die, örökségi rend; *successio hereditaria.*

Erbfürst, der, örökös Hertzeg; *Princeps hereditarius.*

Erbgeld, das, örökségpénz; *pecunia hereditaria.*

Erbgraf, der, örökös Gróf; *Comes hereditarius.*

Erbgrind, der, kosz; *porrigo, tinea capitis.*

Erbgrund, der, örökös telek; *fundus hereditarius.*

Erbgut, das, örökös jószág; *res hereditaria.*

Erbherr, der, örököse, örökösura, (valaminek); *dominus, dynasta.*

Erbiethen, *rec. ir.* sich, ajánlani magát, kínálkozni, (szolgálatra); *offerre, profiteri.*

Erbiethung, die, magaajánlás, kínálkozás, (valamire); *professio.*

Erbiethig, kész, (valamire); *paratus.*

Erbitten, *a. ir.* kérés által nyerni meg, kikérni magának valamit; *exorare, precibus impetrare*: sich erbitten lassen, hajolni a' kérésre; *exorabilem esse.* 2. megkérlelni; *orare.*

Erbittern, *a.* megkeserítni, nekikeserítni, (valakit); *exacerbare, irritare.* 2. sich, nekikeseredni; *exacerbari.*

Erbitterung, die, megkeserítés, nekikeserítés; *irritatio.* 2. nekikeseredés, harag, mérgelődés; *exacerbatio.*

Erbittlich, megkérlelhető, megengesztelhető; *exorabilis.*

Erbkönig, der, örökös Király; *rex hereditarius.*

Erbkrankheit, die, nemzetséges nyavalya; *morbus hereditarius.*

Erbland, das, örökös tartomány; *terrae hereditariae, provincia hereditaria.*

Erblassen, *n.* s. elhalaványodni; *expallescĕre.* 2. st. sterben, meghalni; *mori.*

Erblassung, die, elhalaványodás; *pallor.*

Erblich, örökös, örökség szeréntvaló, firól fira szálló; *hereditarius, v. haereditarius*: *adv,* örökség szerént; *hereditario jure.*

Erblicken, *a.* meglátni, észrevenni; *conspicari.*

Erblickung, die, meglátás; *conspectus.*

Erblinden, *n.* s. megvakúlni; *oculis capi.*

Erblöden, sich, szégyenleni, átallani, (valamit); *erubescĕre*, *pudere*.
Erblos, örökös nélkűlvaló, magtalan; *exheres*, *sine semine*.
Erborgen, *a*. költsönkérni; *mutuare*.
Erboßen, *a*. megboszszantani; *irritare*. 2. sich, megboszszankodni; *irasci*.
Erbprinz, der, örökös uralkodó Hertzeg; *princeps coronae*.
Erbrechen, *a*. feltörni, felszakasztani, (levelet); *resignare*, *laxare*. 2. bétörni, (az ajtót); *effringĕre*. 3 sich, hányni, okádni; *vomĕre*.
Erbrechung, die, felszakasztás, (levélfeltörés); *laxatio*. 2. bétörés; *effractio*. 3. hányás; *vomitus*.
Erbrecht, das, örökös juss; *jus hereditarium*.
Erbreich, das, örökös ország; *imperium hereditarium*.
Erbsaß, der, örökös; *possessor hereditarius*.
Erbschaft, die, örökség, örökösjószág; *hereditas*, *v. haereditas*.
Erbse, die, borsó; *pisum*.
Erbsünde, die, eredendö bűn; *pravitas insita*.
Erbtheil, das, örökös rész; *hereditas*.
Erbtheilung, die, örökség elosztás; *divisio hereditatis*.
Erdachse, die, főldtengely; *axis terrae*.
Erdapfel, der, krumpli, kolompér, burgonya, főldi alma; *solanum tuberosum*. 2. tsitsóka; *helianthus tuberosus*.
Erdart, die, főld neme; *genus terrae*.
Erdball, der, főldgolyóbis; *globus terrae*.
Erdbeben, das, főldindúlás; *motus terrae*.
Erdbeere, die, főldieper, szamótza; *fragaria vesca*.
Erdbeschreiber, der, főldleíró; *geographus*.
Erdbeschreibung, die, főldleírás; *geographia*.
Erdbirne, *l*. Erdapfel.
Erdboden, der, főld, főldszíne, főldkereksége, az egész főld; *tellus*, *solum terrae*.
Erde, die, főld; *terra*: zu Erde werden, főldé lenni; *in pulverem redire*. 2. a' főld színe, a' főld terűlete, főld; *terra*, *humus*: Auf der bloßen Erde liegen, a' száraz (puszta) főldön feküdni; *humi jacere*: Eine Leiche zur Erde bestatten, szokott pompával temetni el a' halottat; *humare*, *sepelire*: Jemanden unter die Erde bringen, eltemetni valakit: *inhumare*. 3. főld kereksége, a' főld golyóbisa; *globus terrae*.
Erden, főld, főldbőlvaló; *terreus*.
Erdenge, die, főldszorúlat, két tenger között); *isthmus*.
Erdenken, *a. ir*. kigondolni; *excogitare*.
Erdenklich, kigondolható; *cogitabilis*.
Erdenklos, *l*. Erdkloß.
Erdenkung, die, kigondolás; *excogitatio*.
Erderschütterung, die, *l*. Erdbeben.
Erdfläche, die, főldlap, főldszín; *superficies terrae*.
Erdicht, főldforma; *terreus*.
Erdichten, *a*. st. erdenken, kigondolni, költeni; *excogitare*: eine erdichtete Geschichte, költött történet, költemény; *commentum*, *figmentum*: st. schmieden, koholni; *comminisci*, *ementiri*. 2. verset költeni, v. szerzeni; *fingĕre*.
Erdichtet, *part*. költött; *fictus*, *commentitius*.
Erdichtung, die, költés, kigondolás, koholás; *fictio*, *excogitatio*. 2. költemény, költött dolog; *commentum*.
Erdig, főldes, főldel elegyes; *terrenus*, *terra mixtus*.
Erdkloß, der, göröngy, rög; *gleba*.
Erdkohle, die, főldszén; *geanthrax*.
Erdkreis, der, a' főldkereksége; *orbis terrae*.
Erdkröte, die, varasbéka; *bufo*.
Erdkugel, die, a' főld golyóbisa; *globus terrae*.
Erdkunde, die, főldleírástudomány, főldleírás; *geographia*.
Erdlage, die, főldterűlet; *stratum terrae*.
Erdmesser, der, főldmérő; *geometra*.
Erdmeßkunst, die, főldmérés, főldmérésmesterség; *geometria*.
Erdnuß, die, st. Erdeichel, Erdfeige, főldi mogyoró; *lathyrus tuberosus*.
Erdöhl, Steinöhl, das, köolaj; *petroleum*.
Erdpech, das, katrán, dohot; *bitumen*.
Erdpol, der, főldsark; *polus terrae*.
Erdrauch, der, Erdkraut, das, füstfű; *fumaria*.

Erdreich, das, föld, termőföld; *terra, solum, humus.* 2. föld, a' föld színe, a' föld kereksége; *tellus.*
Erdreisten, sich, mérészleni; *audere.*
Erdreistung, die, mérészség; *audacia.*
Erdrosseln, *a.* megfojtani; *strangulare.*
Erdrosselung, die, megfojtás; *suffocatio.*
Erdrücken, *a.* agyonnyomni; *elidĕre.*
Erdschicht, die, *l.* Erdlage.
Erdscholle, die, *l.* Erdkloß.
Erdschwalbe, die, parti fetske; *hirundo riparia.*
Erdschwamm, der, földigomba; *fungus*
Erdspitze, die, földtsuts, fok; *promontorium.*
Erdstrich, der, földmenetel; *zona, regio.*
Erdulden, *a.* tűrni, szenvedni, eltűrni, elviselni; *tolerare, perpeti, perferre.*
Erduldung, die, eltűrés; *tolerantia.*
Erdursten, Verdursten, *n.* elepedni a' szomjúság miatt; *siti perire.*
Erdzeißchen, das, ürge; *marmota, citellus.*
Erdzunge, die, földtsúts, (a' tengerbe); *dorsum procurrens.*
Ereifern, sich über etwas, megindúlni, felgerjedni, (valamin); *ira exardescĕre.*
Ereiferung, die, felgerjedés; *ira.*
Ereignen, sich, megtörténni, megesni; *accidĕre, contingĕre, evenire.*
Ereigniß, das, történet; *casus.*
Ereilen, *a.* utólérni, elérni, (sietés által); *assequi.*
Eremit, der, *l.* Einsiedler.
Eremitage, die, (olv. eremitázs), remetehajlék; *sedes eremitae.*
Ererben, *l.* Erben.
Erfahren, *a. ir.* tapasztalni, próbálni; *experiri.* 2. megtudni, tudtára esni, értésére esni, megérteni; *comperire, certiorem fieri, cognoscĕre.*
Erfahren, nagy tapasztalású, sokat látott hallott; *expertus.*
Erfahrenheit, die, tapasztaltság; *peritia.*
Erfahrung, die, tapasztalás; *experientia*: Ich weiß es aus eigener Erfahrung, tapasztalásból tudom, v. magam tapasztaltam; *propria experientia edoctus scio*: Etwas in Erfahrung bringen, végére járni valaminek, megtudni valamit; *comperire.*
Erfechten, *a. ir.* vívással, v. viaskodással nyerni; *expugnare.*
Erfinden, *a. ir.* feltalálni; *invenire, reperire*: Schwarz erfand das Schießpulver, Faust die Buchdruckerey; Svartz találta fel a' puskaport, Fauszt a' könyvnyomtatást; *Schwarz invenit pulverem pyrium, Faust artem typographicam.*
Erfinder, der, feltaláló; *inventor.*
Erfinderisch, találós; *inventiosus.*
Erfindsam, (ugyan az).
Erfindsamkeit, die, találósság; *solertia.*
Erfindung, die, feltalálás; *inventio.* 2. találmány; *inventum.*
Erflehen, *a.* esdekléssel megnyerni; *exorare.*
Erfodern, *l.* Erfordern.
Erfolg, der, kimenetel, következés; *eventus, exitus*: Ohne Erfolg, hijjában; *frustra.*
Erfolgen, *n.* s. következni utánna, v. belőle; *consequi.*
Erforderlich, megkívántató, szükséges; *necessarius.*
Erfordern, *a.* kívánni; *postulare, desiderare*: Wenn es die Noth erfordert, ha a' szükség kívánja, v. úgy hozza magával; *si necessitas postulat.*
Erforderniß, das, megkívántató dolog, szükséges dolog; *necessitas.*
Erforderung, die, kívánás, kívánság; *necessitas*: Nach Erforderung der Umstände, a' mint a' környűlállások kívánják; *prout circumstantiae postulant.*
Erforschen, *a.* kikurkászni, kitudakozni, végérejárni; *indagare, expiscari.*
Erforscher, der, kikurkászó; *indagator.*
Erforschung, die, kikurkászás; *indagatio.*
Erfragen, *a.* megtudakozni, végérejárni, (tudakozódás által); *percontari*
Erfrechen, sich, mérészleni; *audere.*
Erfreuen, *a.* megörvendeztetni; *laetitia afficĕre.* 2. sich, örvendeni, örvendezni; *gaudere.*
Erfreulich, örvendetes; *laetus.*
Erfreuung, die, megörvendeztetés; *exhilaratio.*

Erfrieren, *n.* f. elfagyni; *frigore perire*: Die Bäume sind alle erfroren, mind elvötte a' hideg a' fákat; *arbores frigore (gelu) periere.*

Erfrischen, *a.* erquicken, megújjítni, megelevenítni, megfrissítni; *refrigerare, recreare.* 2. *n.* sich erfrischen, megfrissűlni, megújjúlni; *refrigerari, recreari.*

Erfrischung, die, megfrissítés, megújjítás, megelevenítés; *refrigeratio, recreatio.* 2. frissítő, hevesítő; *refrigerans, recreans*: Erfrischungen, frissítő, hívesítő étel, v. ital; *alimenta recreantia.*

Erfroren, elfagyott, hidegvette; *frigore corruptus.* 2. fázékony, könnyen megfázó; *rigidus, rigens.*

Erfüllen, *a.* mit Wasser, meg-, teletőlteni; *implere, complere.* 2. el-, megtőlteni, (örömmel, reménységgel); *complere*: erfüllet werden, eltelni, megtelni, (örömmel); *perfundi.* 3. bétőlteni, telyesítni; *complere*: Seine Pflicht, sein Versprechen erfüllen, bétőlteni kötelességét, telyesítni ígéretét, eleget tenni kötelességének; *munus obire, promissum praestare*: erfüllet werden, od. in Erfüllung gehen, bételyesedni, bételni, (mint a' jövendőlés); *evenire.*

Erfüllung, die, meg-, teletőltés; *expletio.* 2. bétőltés, telyesítés; *solutio promissi.* 2. bételyesedés; *eventus.*

Ergänzen, *a.* kipótolni, telyesítni; *explere, complere.*

Ergänzung, die, kipótolás; *expletio, completio.*

Ergeben, *a. ir.* sich, megadni v. feladni magát, hódolni, meghódolni; *dedĕre, tradĕre.* 2. sich den Wissenschaften, adni v. szentelni magát; *se dare v. tradĕre, v. consecrare, v. applicare.* 3. sich, történni, megesni; *sequi, fieri.*

Ergeben, engedelmes, köteles, kész; *obediens, obligatus*: ergeben seyn, engedelmeskedni; *obedire*: Ihr ergebener, Ihr ergebenster Diener, köteles szolgája az Úrnak; *servus obligatissimus.* 2. ergeben seyn, *l.* sich ergeben.

Ergebenheit, die, engedelmesség, készség, kész indúlat; *observantia.*

Ergebenst, engedelmes, kész, köteles; *addictus*: alázatosan, szeretettel; *observanter*: ich bitte ergebenst, kérem szeretettel; *rogo.*

Ergebung, die, maga ráadás, magaszentelés valamire; *deditio.* 2. készség, engedelmesség; *observantia.*

Ergehen, *a. ir.* sich, kijárni, v. kijárkálni magát; *eundo se fatigare.* 2. *n.* f. kihirdetődni, (mint a' parantsolat, rendelés); *edici, publicari*: ergehen lassen, kihirdettetni, (rendelést), kiadni, (parantsolatot): *edĕre.* 3. Es ist ihm sehr unglücklich ergangen, igen szerentsétlenűl járt, v. folyt a' dolga; *infeliciter ei evenit.*

Ergeitzen, *a.* fösvénykedéssel szerezni; *comparcĕre.*

Ergetzen, (ergötzen), *a.* gyönyörködtetni; *delectare, oblectare*: sich an etwas ergetzen, gyönyörködni valamiben; *delectari.*

Ergetzlich, gyönyörködtető; *delectans.*

Ergetzlichkeit, die, gyönyörködés; *delectatio.* 2. gyönyörködtetőség, gyönyörűség; *oblectatio.*

Ergetzung, die, gyönyörködtetés; *delectamentum.*

Ergiebig, das Korn, sikeres, jól fizető, bőven fizető; *uber.*

Ergiebigkeit, die, sikeresség, jól-, bőfizetőség; *ubertas.*

Ergießen, sich, kitöltődni, kiöntődni, kiömleni; *effundĕre se, effundi.*

Ergießung, die, kiömlés; *effusio.*

Ergötzen, *l.* Ergetzen.

Ergraben, *a.* kiásni; *effodĕre.*

Ergrauen, *a.* megőszűlni; *canescĕre.*

Ergreifen, *a. ir.* megfogni, megkapni; *prehendĕre, arripĕre*: Den Stock ergreifen, botot kapni, páltzát fogni; *baculum arripĕre*: Den Dieb ergreifen, megfogni a' tolvajt; *comprehendĕre.* 2. nyúlni, (valamihez), hasznát venni, (valaminek), elővenni, (valamit); *capĕre, uti*: Die Flucht ergreifen, futásnak v. szaladásnak venni az útat, elfutni, elszaladni; *fugam capessĕre.*

Ergreifung, die, megfogás, megkapás; *comprehensio.*

Ergrimmen, *n.* f. megmérgelődni, felette megboszszankodni; *ira excandescĕre, incendi.*

Ergrübeln, *a.* kikurkászni, kitanúlni,

(valamit), végére járni, (valaminek); *investigare*, *indagare*.

Ergründen, *a.* fenekét kikeresni, v. kitalálni; *fundum rei explorare*. 2. kitalálni, kitanúlni, világosan megérteni; *perspicĕre*, *ediscĕre*.

Ergründung, die, kitanúlás, kitalálás, világos megértés; *exploratio*.

Erhaben, domború, felemelkedett, magas; *convexus*. 2. felyűlhaladó, megelőző; *sublimis*, *elatus*. 3. felséges, nemes; *celsus*, *altus*, *ingenuus*.

Erhabenheit, die, domborúság, magasság; *convexitas*. 2. felyűlmúlóság, felyűlhaladás, nemesség; *altitudo*, *sublimitas*.

Erhalten, *a. ir.* megtartani, tartóztatni; *retinere*, *sustinere*. 2. megtartani, (birtokában valamit); *servare*: Einem das Leben erhalten, valakinek az életét megtartani; *vitam servare*. 3. tartani, (étellel, itallal); *alĕre*. 4. venni, kapni, nyerni, megnyerni, (munkával valamit); *assequi*, *consequi*, *impetrare*: Einen Befehl erhalten, parantsolatot venni; *mandatum habere*.

Erhalter, der, megtartó, tápláló; *conservator*. 2. megszabadító; *servator*.

Erhaltung, die, megtartás; *conservatio*. 2. tartás, táplálás; *sustentatio*. 3. vevés, kapás, vétel, (levél, v. parantsolat vétel); *acceptio*, *adeptio*.

Erhandeln, *a.* venni, alkudni, megalkudni, alkuvással megvenni; *mercari*, *emĕre*.

Erhängen, sich, felakasztani magát; *suspendĕre se*.

Erharten, *n.* s. megkeményedni; *indurescĕre*.

Erhärten, *a.* megkeményítni; *indurare*.

Erhärtung, die, megkeményítés; *induratio*.

Erhaschen, *a.* megkapni, megfogni, megtsípni; *arripĕre*, *prehendĕre*.

Erhaschung, die, megkapás; *comprehensio*.

Erheben, *a. ir.* felemelni; *attollĕre*, *efferre*. 2. felszállítni, (mint a' szél a' port); *tollĕre*, *ferre*: sich erheben, támadni, emelkedni, (mint a' szél, por, füst, hab, hullám); *surgĕre*. 3. Ein Geschrey, lármát ütni; Seine Stimme, felszóllalni; *tollere*. 4. Geld erheben, pénzt venni fel; *pecuniam exigĕre*.

Erheblich, nagy, fontos; *gravis*, *magnus*: erhebliche Ursachen, fontos okok; *graves causae*.

Erhebung, die, felemelés, felvevés; *elatio*, *sublatio*.

Erheischen, *l.* Erfordern.

Erheitern, *a.* megvidámítni; *exhilarare*, *frontem explicare*. 2. sich, kitisztúlni, feltisztúlni, (mint az ég); *serenari*.

Erheiterung, die, megvidámítás, vidámság; *exhilaratio*, *serenitas*.

Erheizen, *a.* béfűtni, bémelegítni, (a' szobát egészen); *percalefacĕre*.

Erheizung, die, béfűtés, bémelegítés; *percalefactio*.

Erhellen, *a.* megvilágosítni, (mint a' nap valamit); *collustrare*. 2. megvilágosodni, kitetszeni, világosan kitetszeni; *patere*, *apparere*: Daraus erhellet, daß—u. s. f. világosan kitetszik abból, hogy—; *inde patet*—

Erhellung, die, megvilágosítás; *illustratio*.

Erhitzen, *a.* felhevítni, nagyon megmelegítni; *calefacĕre*. 2. sich, felhevűlni, nagyon megmelegedni; *calefieri*.

Erhitzt, felhevűlt, nagyon megmelegedett; *calidus*, *fervidus*, *fervens*.

Erhitzung, die, felhevűlés, nekimelegedés; *ardor*, *aestus*.

Erhöhen, *a.* magassabbítni, magassabbra tsinálni, rakni, építni, (házat, tornyot, gátot); *tollĕre*, *erigĕre*. 2. felmagasztalni, magasztalni; *evehĕre*, *efferre*. 3. feljebb vinni, nevelni, (valaminek az árát, betsét, a' fizetését); *augere*. 4. st. rühmen, preisen, ditsérni, magasztalni; *praedicare*, *exaltare*.

Erhöhung, die, magasabbra tsinálás; *erectio* 2. felmagasztalás; *evectio*, 3. feljebbemelés, nevelés; *auctio*. 4. ditsérés, magasztalás; *exaltatio*.

Erhohlen, sich, kipihenni, v. kinyúgodni magát; *se remittĕre*. 2. megújjúlni, újj erőt venni; *se reficĕre*. 3. sich bey Jemanden Raths erhohlen, tanátsot kérni valakitől, v. valaki tanáttsával élni; *consulĕre*, *consilium petĕre*.

Erhohlung, die, ki-, megpihenés, megnyugvás, megújjúlás; *refectio, recreatio.*

Erhohlungsstunde, die, pihenőóra, nyúgvóóra, megpihenőóra; *tempus respirandi.*

Erhören, *a.* meghallgatni; *exaudire*: Gott erhöret das Gebeth, az Isten meghallgatja a' könyörgést; *Deus exaudit preces*: Das ist nicht erhöret, od. unerhört, az hallatlan dolog; *inauditum.*

Erhungern, *n.* s. éhel halni meg, éhel veszni el; *perire fame.*

Erinnern, *a*, emlékeztetni, eszébe juttatni; *monere*, *admonere.* 2. sich, emlékezni valamire; *recordari, meminisse*, *reminisci.*

Erinnerung, die, emlékeztetés, eszébe juttatás; *admonitio.* 2. st. Ermahnung, intés; *monitum.* 3. st. Andenken, emlékezet, megemlékezés; *recordatio*, *memoria.*

Erkalten, *n.* s. meghűlni, meghidegedni; *frigescĕre*, *refrigerari.*

Erkälten, *a.* meghűtni, meghidegítni; *refrigerare.* 2. sich, meghűlni, megfázni; *refrigerari.*

Erkältung, die, meghűlés; *refrigeratio.*

Erkämpfen, *a.* tusakodással nyerni meg; *expugnare.*

Erkargen, megzsugorgatni; *comparcĕre.*

Erkaufen, *a.* megvenni, megszerezni; *emĕre.* 2. pénzel megvesztegetni, és valamire bírni valakit; *pecunia corrumpĕre.*

Erkaufung, die, pénzen vevés, megvevés; *emtio.*

Erkecken, sich, mérészleni, bátorkodni; *audere.*

Erkennen, *a. ir.* megesmérni; *cognoscĕre*, *agnoscĕre*: Einem etwas zu erkennen geben, értésére adni valakinek valamit; *docere*, *significare.*

Erkenntlich, elnem felejtkező, (a' jótéteményről), háládatos; *memor*, *gratus.*

Erkenntlichkeit, die, háládatosság; *animus gratus.*

Erkenntniß, die, megesmérés; *cognitio.* 2. das, megesméret; *notitia*, *scientia.*

Erkennung, die, megesmérés; *agnitio.*

Erkiesen, kiválasztani; *eligĕre.*

Erklären, *a.* megmagyarázni, megfejteni, megvilágosítni; *explicare*, *interpretari.* 2. tenni, nevezni; *dicĕre*, *constituĕre*, *declarare*: Jemanden zum Bürgermeister erklären, valakit polgármesterré tenni, v. nevezni; *aliquem consulem dicĕre.* 3. in die Acht erklären, számkivetésbe küldeni; *in exilium mittĕre*, *proscribĕre*: den Krieg erklären, hadat izenni; *bellum indicĕre.*

Erklärer, der, magyarázó, megmagyarázó; *interpretator*, *interpres.*

Erklärung, die, magyarázás, megmagyarázás, magyarázat; *interpretatio.* 2. vallástétel; *confessio.* 3. kihírdetés, közönségessé tétel; *declaratio.*

Erklättern, *a.* meg-, felmászni rá; *escendĕre*, *evadĕre*, *eniti.*

Erklimmen, *l.* Erklettern.

Erklügeln, *a.* kitalálni, kigondolni; *subtiliter comminisci.*

Erkoren, kiválasztott, kikeresett, kiválogatott; *electus*, *delectus*, *exquisitus.*

Erkranken, *n.* s. megbetegedni; *in morbum cadĕre*, *aegrotum fieri.*

Erkriegen, *a.* haddal, v. hadakozás által nyerni valamit; *debellare.*

Erkühlen, *a.* meghivesítni, meghűtni; *refrigerare.* 2. sich, meghűlni, meghűtni magát, *refrigescĕre*, *refrigerari.*

Erkühlung, die, meghívesítés, meghűtés; *refrigeratio.*

Erkühnen, sich, merni, mérészleni, bátorkodni; *audere.*

Erkundigen, *a.* megvizsgálni; *percontari.* 2. sich nach etwas, tudakozódni, kérdezősködni, (valami felől), megtudakozni, (valamit); *sciscitari*, *querĕre.*

Erkundigung, die, tudakozódás, megtudakozás, kérdezősködés; *percontatio.*

Erkünsteln, *a.* kimesterkélni, mesterkedés által kitalálni; *arte efficĕre.*

Erlangen, *a.* el-, beérni, (kézzel valamit); *contingĕre*, *pertingĕre.* 2. el-, utólérni, (valakit az útban); *consequi*, *assequi.* 3. megnyerni, elnyerni, (valamit), hozzájutni, (valamihez, munka, kérés, v. igyekezet által); *potiri*, *compotem fieri*, *impetrare.*

Erlaß, der, engedés, elengedés, (valamiből); *remissio*, *condonatio*. 2. Erlaß der Sünden, bűnbotsánat, bűn megbotsátása; *remissio peccatorum*.

Erlassen, *a. ir.* kiadni, (a' rendelést); *promulgare*: Ein Schreiben erlassen, levelet kűldeni; *mittĕre*. 2. felszabadítni, felóldani, (valakit, leköteleztetés alól); *absolvĕre*. 3. elengedni, (valakinek a' büntetést); *remittĕre*, *condonare*, *(poenam)*.

Erlau, Eger, (város, Heves Vármegyében); *Agria*.

Erlauben, *a.* engedni, megengedni; *permittĕre*, *concedĕre*.

Erlaubniß, die, engedelem; *venia*, *potestas*: Um Erlaubniß bitten, engedelmet kérni valamire; *veniam petĕre*: Mit Erlaubniß, engedelmével az Úrnak; *pace tua*.

Erlaubt, szabados, nem tilalmas; *licitus*.

Erlauern, *a.* el-, ki-, meg-, rálesni; *deprehendĕre*.

Erläutern, *a.* világosítni, megvilágosítni; megfejteni, megmagyarázni; *illustrare*, *illuminare*.

Erläuterung, die, világosítás, megvilágosítás; *illustratio*.

Erle, die, egerfa, égerfa; *betula*, *alnus*.

Erleben, *a.* megérni, meg-, elélni, (bizonyos ideig); *videre*, *pervenire*: Das werde ich wohl nicht erleben, nehezen érem én azt, v. élek én addig; *non ego illud videbo*. 2. Freude, érni, tapasztalni, látni; *videre*.

Erledigen, *a.* megüresítni, megürítni; *vacuefacĕre*. 2. megmenteni, felszabadítni, felóldani, (valamitől, valami alól); *liberare*, *solvĕre*: Jemanden der Sorgen erledigen, megszabadítni, v. megmenteni valakit a' gondtól; *curis liberare*. 3. sich, megmenekedni, felszabadítni magát; *absolvi*, *liberari*. 4. erledigt werden, megfosztatni, (birtokosától); *vacuum esse*: erledigt, üres, megürűlt, (hívatal); *vacuus*, *vacans*.

Erledigung, die, megmentés, felszabadítás, felóldás; *liberatio*. 2. megürűlés; *vacuitas*.

Erlegen, *a. ir.* leejteni, (a' lábáról), megölni, agyon ütni, agyon lőni, lelőni; *dejicere*, *sternĕre*, *occidĕre*. 2. letenni, megfizetni, (pénzt); *solvĕre*, *numerare*.

Erleichtern, *a.* könnyebbítni, enyhítni, megkönnyebbítni, (teréhtől, munkától, gondtól); *levare*, *allevare*. 2. üresítni, könnyebbítni a' teréhtől, (hajót); *exonerare*.

Erleichterung, die, megkönnyebbítés, könnyebbség; *levamen*, *levamentum*.

Erleichterungsmittel, das, könnyítő eszköz, enyhítő eszköz; *levamen*.

Erleiden, *n.* elszenvedni, eltűrni; *tolerare*, *perferre*, *pati*.

Erleidlich, szenvedhető, tűrhető; *tolerabilis*.

Erleidung, die, elszenvedés, eltűrés; *toleratio*.

Erlen, *adj.* égerfából való, égerfa; *alneus*.

Erlernen, *a.* megtanúlni, (könyv nélkűl valamit); *addiscĕre*.

Erlernung, die, megtanúlás, (könyv nélkűl való megtanúlás), valami mesterség megtanúlása; *cognitio*.

Erlesen, *a. ir.* kiválasztani, kikeresni, (sok közűl valamit); *eligĕre*.

Erlesung, die, kiválasztás, kikeresés; *electio*.

Erleuchten, *a.* megvilágosítni, (mint a' nap, hóld, v. gyertya valamit); *illustrare*, *illuminare*. 2. megvilágosítni, (az értelmet); *illustrare*.

Erleuchtung, die, megvilágosítás; *illuminatio*.

Erliegen, *n. ir.* lerogyni, leroskadni, a' főldre esni, (a' nagy tereh alatt); *succumbĕre*. 2. elalélni, eltsüggedni, meg nem bírni, (a' fájdalmat, terhet); *deficĕre*.

Erlogen, das ist erlogen, az nem igaz, hazugság; *falsum est*.

Erlöschen, *n. ir.* f. elaludni, (mint a' tűz, gyertya); *exstingvi*. 2. eltörlődni, (mint az írás); *deleri*, *evanescĕre*. 3. elmúlni, (mint a' szeretet); *interire*.

Erlösen, *a.* ki-, megváltani, megszabadítni, megmenteni; *liberare*, *vindicare*, *redimĕre*: Christus hat uns mit seinem Blute erlöset, a' Krisztus megváltott minket az ő vérén; *Christus nos sangvine redemit*.

Erlöser, der, Megváltó, (a' Kristus); *Redemtor*. 2. kiváltó, kiszabadító valamiből; *salvator*.

Erlösung, die, kiváltás, megváltás; *redemtio*.

Erlügen, *a. ir.* költeni, hazudni; *fingĕre*, *mentiri*: Das ist erlogen, az hazugság, v. költemény; *figmentum*.

Ermahnen, *a.* inteni, (valakit valamire), nógatni, meginteni; *hortari*, *monere*.

Ermahner, der, nógató, intő; *exhortator*.

Ermahnung, die, intés, nógatás; *exhortatio*.

Ermangeln, hijjával lenni, nem lenni; *deesse*, *deficĕre*: Es ermangelt mir am Gelde, pénz híjjával vagyok, v. nints pénzem; *deficit mihi pecunia*: Ich habe nicht ermangeln wollen Ihnen meine Schuldigkeit zu bezeigen, nem akartam az Úr eránt tartozó kötelességemet elmúlatni; *nolui officium erga te neglĭgĕre*.

Ermangelung, die, fogyatkozás, nem léte valaminek; *defectus*.

Ermannen, sich, magához térni, újj erővel fogni valamihez, öszveszedni magát, emberkedni; *animum colligĕre*, *se confirmare*.

Ermatten, *n.* s. eltikkadni, elbádjadni, ellankadni; *defatigari*. 2. *a.* eltikkasztani, ellankasztani; *defatigare*.

Ermattung, die, elbádjadás, ellankadás, eltikkasztás, elbádjasztás, *defatigatio*.

Ermeldet, jelentett, említett; *memoratus*, *fatus*.

Ermessen, *a. ir.* megmérni; *dimetiri*, *perpendĕre*. 2. megítélni, betsúlni; *existimare*. 3. megítélni, elgondolni, hozzávetni, kitalálni; *perspicĕre*, *aestimare*, *conjicĕre*.

Ermessen, das, értelem, vélekedés, ítélet; *opinio*, *judicium*.

Ermorden, *a.* meggyilkolni, megölni; *interficĕre*, *occidĕre*.

Ermordung, die, meggyilkolás, megölés; *interfectio*.

Ermüden, *a.* elfárasztani; *fatigare*, *defatigare*. 2. *n.* s. elfáradni, megfáradni; *fatigari*.

Ermüdet, *adj.* fáradt, elfáradt; *fessus*.

Ermüdung, die, elfárasztás; *fatigatio*.

Ermuntern, *a.* felébreszteni, felserkenteni, felkőlteni, (az alvót); *expergefacĕre*, *excitare*. 2. felserkenteni, serkenteni, (a' rest, tunya, v. lomha embert); *incitare*, *suscitare*. 3. megvídámítni, felderítni, (az elmét); *exhilarare*, *acuĕre*.

Ermunterung, die, ébresztés, serkentés; *incitamentum*, *stimulus*.

Ernähren, *a.* táplálni, tartani, eltáplálni, eltartani; *alĕre*, *sustentare*.

Ernährer, der, tápláló éltető; *altor*.

Ernährung, die, táplálás, tartás, eltáplálás, eltartás; *nutrimentum*, *alimentum*.

Erndte, od. Ernte, die, aratás; *messis*. 2. jövedelem, haszon, nyereség; *proventus*, *lucrum*.

Erndten, *a.* aratni; *metĕre*. Pb. So wie der Mensch säet, so wird er erndten, ki mint vét úgy arat, v. ki mit vét, azt aratja; *ut sementem feceris*, *ita metes*.

Ernennen, *a.* nevezni, tenni, választani, kinevezni; *designare*, *nominare*: Jemanden zum Rathsherren ernennen, valakit tanáts tagjává nevezni; *aliquem senatorem dicĕre*.

Ernennung, die, nevezés, kinevezés, választás; *denominatio*.

Erneuen, od. Erneuern, *a.* megújjítni, (a' régi, v. avúlt dolgot, jobbítás, v. tisztítás által újjá tenni); *renovare*, *instaurare*. 2. megújjítni, újjra elkezdeni; *repetĕre*.

Erniedrigen, *a.* megalatsonyítni, betsétől megfosztani; *deprimĕre*, *minuĕre pretium*. 2. sich, megalázni magát; *se humilem praebere*, *demittĕre*.

Erniedrigung, die, megalatsonyítás, megalázás; *depressio*, *demissio*.

Ernst, der, komolyság; *severitas*, *gravitas*: Ich sage es im Ernste und nicht im Scherze, komolyságból mondom, és nem tréfából; *serio loquor*, *non jocor*: Wenn es dir damit ein Ernst ist, ha komolyan feltetted magadban; *si constans tuum est propositum*.

Ernst, komoly; *serius*: *adv.* komolyan; *serio*.

Ernsthaft, (ugyan az).

Ernsthaftigkeit, die, komolyság; *gravitas*, *severitas*.

Ernstlich, *l.* Ernst.

Ernte, die, *l.* Erndte.

Ernten, *l.* Erndten.

Eroberer, der, hódoltató; *expugnator*.

Erobern, *a.* megvenni, elvenni, elfoglalni, meghódoltatni; *expugnare.*

Eroberung, die, megvétel, elfoglalás, meghódoltatás; *expugnatio*, *occupatio.* 2. elfoglalt birtok, meghódoltatott birtok; *accessio.*

Eroberungssucht, die, hódoltató vágyódás; *sitis expugnationis.*

Eröffnen, *a.* st. öffnen, megnyitni, felnyitni, (ajtót, ablakot); *aperire.* 2. felbontani, felszakasztani, (a' levelet); *resignare.* 3. felszabadítni, (a' mezőt, erdőt a' legeltetésre); *aperire.* 4. elkezdeni; *auspicari*, *incipĕre.* 5. kinyilatkoztatni, felfedezni; *aperire*, *nudare*: Sein Geheimniß eröffnen, felfedezni titkát; *secretum enunciare.*

Eröffnung, die, megnyitás, felnyitás, felszakasztás; *apertio*, *solutio.* 2. felszabadítás; *liberatio.* 3. elkezdet, kezdet; *auspicium*, *initium.* 4. kinyilatkoztatás, felfedezés; *enunciatio.*

Erörtern, *a.* st. untersuchen, vizsgálni, nyomozni; *scrutari*, *inquirĕre.* 2. magyarázni, világosítni; *explicare*, *illustrare.* 3. megítélni, eligazítni, elvégezni, (a' dolgot); *disceptare*, *dijudicare*, *decernĕre.*

Erörterung, die, nyomozás, vizsgálás; *inquisitio.* 2. megmagyarázás; *explicatio.* 3. megítélés, elvégezés, eligazítás; *disceptatio.*

Erpressen, *a.* kipréselni, kisajtólni; *exprimĕre.* 2. tsikarni, kitsikarni; *extorquere.*

Erpresser, der, kipréselő, kisajtoló, kitsikaró; *extortor.*

Erpressung, die, kipréselés, kisajtolás, kitsikarás; *expressio.*

Erproben, *a.* megpróbálni; *probare.*

Erprobt, megpróbált, próbált; *probatus.*

Erquicken, *a.* éleszteni, megvidámítni, megújjítni; *reficĕre*, *recreare.*

Erquickend, élesztő, elevenítő; *recreans.*

Erquickung, die, élesztés, megvidámítás, megújjítás, megelevenítés; *refectio*, *recreatio.* 2. újjító, v. élesztő eszköz; *medium reficiens.*

Errathen, *a. ir.* kitalálni; *conjicĕre*, *divinare*: Ein Räthsel errathen, kitalálni a' mesét; *aenigma explicare.*

Errathung, die, kitalálás; *divinatio.*

Erregbar, izgatható; *incitabilis.*

Erregen, *a.* indítni, támasztani, (hadat, zenebonát); *movere*, *excitare.* 2. izgatni valamire, *incitare.*

Erregung, die, indítás, támasztás, izgatás; *motus*, *concitatio.*

Erreichen, *a.* elérni, béérni, (valamit); *contingĕre*, *attingĕre*: Sein Ziel erreichen, elérni tzélját; *scopum assequi*: Ein hohes Alter erreichen, késő kort, v. öreg kort érni; *ad extremam pervenire senectutem.*

Erreichung, die, elérés; *adeptio.*

Erretten, *a.* megszabadítni, meg-, v. kimenteni, kiragadni, (valakit a' veszedelemből); *servare*, *eripĕre.*

Erretter, der, kiszabadító, megmentő; *conservator.*

Errettung, die, megszabadítás, kimentés, kiragadás; *conservatio.*

Errichten, *a.* szerzeni, állítni, felállítni, emelni; *instituĕre*, *constituĕre*, *condĕre*: Ein Denkmahl errichten, emlékeztető oszlopot emelni; *monimentum erigĕre.*

Errichtung, die, állítás, felállítás; *constitutio.*

Erringen, *a. ir.* tusakodással, v. küszködéssel nyerni meg valamit; bajjal, v. fáradtsággal jutni valamihez; *luctando v. labore consequi.*

Erröthen, *n.* s. elpirúlni; *rubescĕre.*

Erröthung, die, elpirúlás; *rubor.*

Errungenschaft, die, munkával szerzett birtok, keresmény; *acquisitum.*

Ersättigen, *a.* jóltartani; *satiare.* 2. betőlteni, (kívánságát); *explere.*

Ersatz, der, kárpótlás; *compensatio.*

Ersaufen, *n.* s. beléfúlni, (a' vízbe); *suffocari.*

Ersäufen, *a.* beléfojtani, (a' vízbe); *submergĕre*: Sich selbst ersäufen, a' vízbe ölni magát; *se in fluvium praecipitare.*

Ersäufung, die, vízbefojtás; *submersio.*

Erschachern, *a.* adás vevés által nyerni; *negotiando acquirĕre.*

Erschaffen, *a. ir.* teremteni, alkatni; *creare*: Gott hat die Welt erschaffen, az Isten teremtette a' világot; *Deus creavit mundum.*

Erschaffer, der, teremtő, alkotó; *creator.*

Erschaffung, die, teremtés, alkatás; *creatio.*

Erschallen, *n.* f. zengeni, harsogni, hangzani; *sonare*, *resonare.*

Erschallung, die, zengés, harsogás, hangzás; *sonus*, *sonitus.*

Erscheinen, *n.* jelenni, megjelenni, láttatni, feltetszeni; *conspici*, *videri*, *apparere.* 2. megjelenni, (valaki előtt, v. valahol); *comparere.* 3. kitetszeni, megtetszeni; *apparere.* Daraus erscheinet deutlich, világosan megtetszik abból, hogy; *inde aparet.*

Erscheinung, die, megjelenés; *adventus.* 2. jelenség, tünemény; *species*, *portentum*, *ostentum.*

Erschießen, *a. ir.* meglőni, agyonlőni; *trajicěre*, *transfigěre.*

Erschießung, die, agyonlővés; *trajectio.*

Erschlaffen, *n.* f. eltágúlni, elgyengűlni; *laxari*, *relangvescěre.*

Erschlaffung, die, eltágúlás, elgyengülés; *solutio*, *laxatio.*

Erschlagen, *a. ir.* agyonütni, agyonverni, megölni; *occiděre*, *exanimare.* 2. megütni; *icěre.* Er ist von dem Blitzstrahle erschlagen worden, megütötte az istennyila, v. a' menykő; *fulmine ictus est.*

Erschlagung, die, agyonverés, agyonütés, (menykő által); *occisio*, *ictus*,

Erschlappen, *l.* Erschlaffen.

Erschmeicheln, *a.* elhizelkedni; *eblandiri.*

Erschnappen, *a.* elkapni, megkapni. (lefelé estében valamit, mint a' kutya a' húst); *arripěre.*

Erschöpfen, *a.* kimerítni, kimerni, kiüresítni, v. kiürítni, (a' kútat); *exhaurire*: 2. kimerítni, elfogyasztani, kiüresítni, (erejét, valami dolgot); *conficěre*, *consuměre*: erschöpft werden, elfogyni; *exhauriri*, *deficěre.*

Erschöpfung, die, kimerés; *exhaustus.* 2. elfogyasztás, kimerítés; *consumtio*, *confectio.*

Erschrecken, *a.* megíjeszteni, megrettenteni; *exterrere*, *perterrere*: 2. *n. ir.* f. megíjedni, megrettenni; *terreri*, *terrore percuti.*

Erschrecken, das, megíjesztés; *perterrefactio.* 2. megíjedés, megrettenés; *terror.*

Erschrecklich, rettenetes, rettentő, irtóztató, iszonyú; *terribilis*, *horribilis*, *ingens.*

Erschrocken, *part. et adj.* megíjedt, megrettent; *perterritus.*

Erschrockenheit, die, ijedtség; *terror.*

Erschüttern, *a.* megrázni; *quatěre*, *concutěre*, *quassare.* 2. *n.* f. megrázkódni, rengeni, megrendűlni; *quati conquassari.*

Erschütterung, die, megrázkódás, rengés, megrendűlés; *concussio.*

Erschweren, *a.* megnehezítni, nehezítni, súlyosítni, (munkát); *praegravare.*

Erschwingen, *n. ir.* felemelkedni, (valamelly helyig); elérni (fel-emelkedés által); *invenire*, *comparare*, *nancisci.* 2. győzni, meg-bírni, (a' költséget); *ferre*, *sustinere.*

Ersehen, *a. ir.* st. sehen, ansehen, látni, meglátni; *videre*, *aspicěre.* 2. észrevenni, altallátni, megérteni; *perspicěre*, *intelligěre.*

Ersetzen, *a.* helyébe mást tenni, helyét bétőlteni; *substituěre*, *explere.* 2. kipótolni, helyre hozni; *suplere*, *compensare.*

Ersetzung, die, helybétőltés; *expletio.* 2. kipótolás, helyrehozás; *compensatio.*

Ersichtlich, látható, szemlátomástvaló, világos; *manifestus*: *adv.* láthatóképpen, szemlátomást, világosan; *manifeste.*

Ersinnen, *l.* Erdenken.

Ersparen, *a.* mogzsugorgatni, megtakargatni, megmenteni; *comparcere.*

Ersparung, die, megzsugorgatás, megtakargatás; *parsimonia.*

Ersprießen, *n.* f. foganatosnak lenni, használni; *utile v. salutare esse.*

Ersprießlich, hasznos, foganatos, előmeneteles, sikeres; *salutaris utilis.*

Ersprießlichkeit, die, foganatosság, sikere, v. látatja valaminek; *utilitas commodum.*

Erst, először; *primo*, *primum.* 2. st. anfänglich, eleinte; *prius.* 3. tsak most; *modo*, *tantum*; dann erst, akkor osztán; *tum demum.*

Erstarren, *n.* f. megmerevedni; *rigescěre*, *torpescěre.*

Erstarrt, megmerevedett; *rigidus.*

Erstarrung, die, megmerevedés; *torpor.*

Erstatten, *a*, kipótolni, helyrehozni,

(kárt); *explere. supplere, pensare.* 2 Bericht von etwas abstatten od. jerstatten, hírűl adni valamit, v. hírt adni valami felől; *referre.*

Erstattung, die, kipótlás, helyrehozás; *compensatio.* 2. megjelentés; *relatio.*

Erstaunen, *n.* f. álmélkodni valamin, elbámúlni; *stupēre, obstupescĕre.*

Erstaunen, das, álmélkodás, bámúlás; *stupor*: In Erstaunen setzen, álmélkodásra indítni; *obstupefacĕre.*

Erstaunend, álmélkodásra méltó, bámúlásra méltó; *stupendus.*

Erstaunung, die, álmélkodás; *stupor.*

Erstaunlich, *l.* Erstaunend.

Erste, der, die, das, első, az első, *primus*: fürs erste, először, v. a' mi az első dolgot illeti; *pro primo*: zum ersten, od. am ersten, először, legelőször; *primo.*

Erstechen, *a. ir.* agyonszúrni; *transfigĕre.*

Erstehen, *l.* Auferstehen.

Ersteigen, *a. ir.* etwas, felmenni, felmászni rá, megmászni, (a' hegyet); *ascendĕre, conscendĕre, superare.*

Ersteigung, die, felmenés; *ascensus.*

Erstens, először; *primo, prius.*

Ersterer, e, es, az első; *primus.*

Erstgeboren, der, die, das, Erstgeborne, az elsőszülött, (fiú, leány, gyermek); *primogenitus.*

Erstgeburt, die, elsőszülött; *prior natu.* 2. elsőszülöttség; *primogenitura.*

Ersticken, *a.* megfojtani, megfúlasztani; *suffocare, strangulare.* 2. *n.* f. megfúladni, megfúlni; *suffocari.*

Erstickung, die, megfojtás, megfúladás; *suffocatio.*

Erstlich, először; *primo, primum.*

Erstling, der, die Erstlinge, *pl.* zsenge, első termés; *primitiae.*

Erstrecken, *a.* kiterjeszteni, kinyújtani; *porrigĕre, extendĕre.* 2. sich, kiterjedni, kinyúlni, nyúlni; *porrigi, pertinere.*

Erstreckung, die, kinyúlás, kiterjedés; *extensio.*

Erstürmen, *a.* vívással, ostromlással megvenni, (várost, várat); *expugnare.*

Erstürmung, die, ostromlássalvaló megvétel; *expugnatio.*

Ersuch, der, kérés, kérelem; *preces, rogatus.*

Ersuchen, *a.* kérni, megkérni; *rogare, orare.*

Ertappen, *n.* rajtakapni, rajtaérni (valamin, lopáson); *deprehendĕre.*

Ertheilen, Erlaubniß, Befehl, *a.* adni, részeltetni, (valamiben); *impertire, tribuĕre, dare.*

Ertödten, *a.* megölni; *interficĕre, necare.* 2. elnyomni; *opprimĕre.*

Ertönen, *n.* f. hangzani, zengeni, harsogni, megzendűlni; *personare, resonare.*

Ertönung, die, hangzás, megzendűlés, harsogás; *sonitus.*

Ertrag, der, jövedelem, kereset; *proventus, quaestus.*

Ertragen, *a. ir.* bírni, elbírni; *sustinere, ferre.* 2. eltűrni, elszenvedni, elviselni; *perferre, pati.*

Erträglich, elviselhető, tűrhető, szenvedhető; *tolerabilis*: *adv.* tűrhetőleg, tűrhetőképpen; *mediocriter.*

Ertränken, *a.* beléfojtani, v. beléölni a' vízbe, vízbeölni; *submergĕre.*

Ertreten, *a.* eltapodni, agyontapodni; *obterĕre.*

Ertrinken, *n.* f. vízbefúlni, vízbefúladni, vízbehalni; *submergi.*

Erübrigen, *a.* megtakarítni, eltenni, megzsugorgatni, (pénzt); *reliquum habere.*

Erwachen, *n.* f. felébredni, felserkenni, (az álomból); *expergisci, expergefieri.* 2. feléledni, felelevenedni, feleszmélni; *excitari.* 3. feltámadni, (a' halálból); *resurgĕre.*

Erwachsen, *n.* f. nőni, teremni, felnevelkedni; *provenire, crescĕre, nasci*: ein erwachsener Mensch, meglett ember, v. embernyi ember; *adultus.*

Erwägen, *a.* megfontolni, gondolóra venni valamit; *perpendĕre.*

Erwägung, die, meggondolás, megfontolás; *reputatio*: in Erwägung dessen, meggondolván azt; *considerato quod.*

Erwählen, *a.* választani, kiválasztani; *legĕre, eligĕre.*

Erwählung, die, választás; *electio.*

Erwähnen, *a.* említni, megemlítni, emlékezni róla; emlékezetet tenni róla; *commemorare, mentionem facĕre.*

Erwähnung, die, említés, megemlítés; commemoratio, mentio: Erwähnung thun, megemlítni valamit; memorare.
Erwärmen, n. f. megmelegedni; calefieri.
Erwärmen, a. megmelegítni; calefacĕre. 2. sich, megmelegedni; calescĕre.
Erwärmung, die, megmelegítés; calefactio.
Erwarten, a. várni, (valakit), várakozni, (valakire); exspectare, operiri. 2. megvárni; exspectare. 3. megkívánni, megvárni, reményleni, valakitől valamit; exspectare, desiderare.
Erwartet, várrt; exspectatus.
Erwartung, die, várás, várakozás valakire, reménység; exspectatio, spes: in Erwartung dessen, illy reménységgel lévén; hac spe.
Erwecken, a. felkőlteni, felébreszteni, (az álomból); expergefacĕre, excitare. 2. feltámasztani, felkőlteni, (a' halálból); resuscitare. 3. felserkenteni, felébreszteni, gerjeszteni, megvídámítni; excitare. 4. okozni, támasztani, indítni; movere: commovere.
Erweckung, die, felköltés, felébresztés; expergefactio, excitatio. 2. feltámasztás; excitatio a mortuis, restitutio vitae. 3. felserkentés, megvídámítás; excitatio.
Erwehren, sich, őrízkedni, megtartóztatni magát; abstinere.
Erweichen, a. meglágyítni, megpuhítni; mollire. 2. megindítni, meglágyítni, megengesztelni, (valaki szívét, indúlatját); mitigare, lenire.
Erweis, l. Beweis.
Erweisen, a. mutatni eránta, viseltetni hozzá; ferri, signa dare rei. 2. st. beweisen, megmutatni, bébizonyítni; demonstrare.
Erweitern, a. kiterjeſzteni, kiszélesítni, kitágítni, nevelni, bővítni, öregbítni, (ruhát, útat, várost, tudományját); dilatare, amplificare, laxare.
Erweiterung, die, kiterjesztés, kiszélesítés, nevelés, öregbítés; amplificatio, dilatatio.
Erwerb, der, kereset, keresmény; quaestus, aquisitum.
Erwerben, a. ir. keresni, szerezni, munkával nyerni; comparare, acquirĕre.
Erwerbung, die, keresés szerzés; acquisitio.
Erwiedern, a. viszszonozni, viszszázni, viszontagolni, v. viszszaadni, v. fizetni; remunerare: einem eine Wohlthat erwiedern, valakinek a' jótéteményt viszszonozni; referre gratiam. 2. st. antworten, felelni, szóllani; respondere.
Erwiederung, die, viszszonozás, viszontaglás; responsum. 2. felelés, felelet; responsum.
Erwischen, magkapni, megtsipni, megkaparítni, megfogni, (hirtelen, és véletlen; comprehendĕre, arripĕre. 2. rajtakapni valamin; deprehendĕre.
Erwischung, die, megfogás, megtsípés; comprehensio.
Erworbene, das, kereset, keresmény; acquisitum.
Erwünschen, l. Erwünscht.
Erwünscht, kivánt; exoptatus.
Erwürgen, a. megfojtani; strangulare.
Erwürgung, die, megfojtás; strangulatio.
Erz, das, értz; aes, aeris. n.
Erz, (más szók előtt, fö; archi; Erzherzog, Főhertzeg; Archidux.
Erzader, die, értzér; (értz ere a' bányaban); vena aeris.
Erzählen, a. beszélleni, elbeszéllni, előbeszéllni; narrare, enarrare.
Erzählung, die, beszéllés, elbeszéllés, előbeszéllés; enarratio. 2. történet, előadott történet; narratio.
Erzbischof, der, Érsek; Archiepiscopus.
Erzbischöflich, Érseki; Archiepiscopalis.
Erzbischofthum, das, Érsekség; Archiepiscopatus.
Erzbisthum, (ugyan az).
Erzeigen, a. mutatni; praestare: sich freundschaftlich erzeigen, barátságosan viselni magát; amicitiam praestare.
Erzeigung, die, mutatás; praestatio.
Erzengel, der, Árkangyal; archangelus.
Erzeugen, Kinder, a. nemzeni; procreare, gignĕre. 2. Korn, Getreide, gabonát, v. életet termeszteni; producĕre, proferre. 3. szülni, okozni; causare. 4. sich, származni; creari.
Erzeugniß, das, termesztés, termés,

termesztmény; (a' mit termeszt valaki); *productum*.
Erzeugung, die, nemzés; *procreatio*. 2. termesztés; *productio*.
Erzgrube, die, értzbánya; *aerifodina*.
Erzhaus, das, z. B. das Erzhaus Österreich, a' Felséges Austriai Ház; *domus archiducalis Austriaca*.
Erzherzog, der, Főhertzeg; *archidux*.
Erzherzoglich, főhertzegi; *archiducalis*.
Erziehen, *a. ir.* húzni, húzással vinni, v. mozgatni; *movere*. 2. nevelni, felnevelni; *educare*.
Erziehung, die, nevelés, felnevelés; *educatio*.
Erzielen, *a.* rátzélozni; *spectare*. 2. elérni, elnyerni; *nancisci*, *consequi*.
Erzielung, die, rátzélozás; *intentio*.
Erzittern, *n. s.* reszketni, remegni; *tremĕre*.
Erzkämmerer, der, Fő-Kamarás; *archicamerarius*.
Erzkanzler, der, Fő-Kantzellárius; *archicancellarius*.
Erzpriester, Főpap; *archipresbyter*.
Erzschatzmeister, der, Fő-Kintstartó; *archithesaurarius*.
Erzschenke, der, Fő-Pohárnok; *archipincerna*.
Erztruchseß, der, Fő-Asztalnok; *Archidapifer*.
Erzürnen, *n.* megharagítni, haragra ingerleni, megboszszantani; *iratum reddĕre*, *irritare*. 2. sich, megharagudni; *irasci*.
Erzürnung, die, megharagítás; *irritatio*.
Erzvater, der, Pátriárka; *patriarcha*.
Erzwingen, *a.* tsikarni, kitsikarni; *exprimĕre*, *extorquere*.
Erzwingung, die, kitsikarás; *expressio*.
Es, *pron.* az, azt; *illud*.
Escadre, die, (*olv.* eskáder), hajósereg; *classis*.
Escadron, die, svadron, lovassereg, lovasosztály; *turma*.
Esche, die, kőrösfa; *Fraxinus*.
Eschen, kőrösfából való, kőrösfa; *fraxineus*.
Eschbaum, der, *l.* Esche.
Eschlauch, der, párhagyma; póréhagyma; *allium porrum*.
Escorte, die, oltalomsereg; *praesidium*.
Escortiren, *a.* elkésérni, *comitari*.
Escortirung, die, elkésérés; *comitatus*.
Esel, der, szamár; *asinus*. 2. szamár, ostoba; *stupidus*.
Eseley, die, szamárság; *stoliditas*.
Eselskopf, der, ostoba; *stupidus*.
Eselsohr, das, szamárfül; *auris asinina*. 2. könyv levelei tsútsainak béhajlása; *sinus*.
Eseltreiber, der, szamárhajtó, *asinarius*.
Esparsette, die, spanyol-lóhere, piros szamárhere; *Hedysarum Onobrychis*.
Espe, die, Espenbaum, der, nyárfa; *populus*.
Eßbar, megehető, ennivaló; *esculentus*.
Esse, die, tűzhely, *caminus*.
Essen, *a. ir.* ich esse, du issest, er isset. od. ißt, wir essen, u. s. f. *Imp.* Ich aß, *Perf.* Ich habe gegessen, enni; (ételt, kenyeret); *edĕre*, *comedĕre*; *manducare*, *vesci*, *sumĕre*, 2. ebédelni, vatsorálni; *prandere*, *coenare*.
Essen, das, evés; *cibus*. 2 ebéd, vatsora, étel; *prandium*, *coena*: Jemanden zum Essen einladen, valakit ebédre, v. vatsorára hívni; *ad coenam invitare*. 3. st. Speise, étel; *cibus*. Das Essen zurichten, elkészítni az ételt; *cibum parare*.
Essenszeit, die, evés ideje; *tempus coenae*.
Essenz, die, eszentzia; *essentia*.
Essig, der, etzet; *acetum*: zu essig werden, megetzetesedni, etzetté válni; *acescĕre*.
Essigbrauen, das, Essigbräuerey, die, etzetkészítés; *coctura aceti*.
Essigflasche, die, etzetesüveg; *ampulla ecetaria*.
Essigsauer, etzetes, (savanyú, mint az etzet); *acidus*.
Essigsäure, die, etzetsavanyúság; *aciditas*.
Eßlöffel, der, evőkalán, evőkanál; *cochlear cibarium*.
Eßlust, die, ételkívánás, ehesség; *appetitus edendi*.
Eßwaare, die, eleség, mindenféle enni való, eledel; *edulia. pl.*
Etliche, *pl.* egynehány, némellyek; *aliqui*: *adv.* egynehányan; *aliquot*.
Etwa, *adv.* mintegy, körűl belől; *cir-*

eiter. 2. talám; *fors, forsitan.* Wenn etwa, ha talám; *si forte.* 3. néha, *nonnunquam.*
Etwan, *l.* Etwa.
Etwas, *indecl.* valami, valamit; *aliquid.* 2. egy kevés, valami kevés; *aliquid. adv.* egy kevéssé, valamennyire; *aliquantum.*
Etwelche, *l.* Etliche.
Euer, tiétek; *vester, -tra, -trum.* 2. Euer Majestät, Felséged; *Vestra Majestas.*
Euertwegen, -willen, -halben, tiérettetek, tiмиattatok; *vestra causa, propter vos.*
Eule, die, bagoly; *Strix.*
Euerthalben, *l.* Euertwegen.
Eurig, der, die, das, eurige, *l.* Euer.
Euter, das, tőgy; *uber.*
Evangelisch, Evangyélikos, *evangelicus.*
Evangelist, der, Evangyélista; *evangelista.*
Evangelium, das, Evangyéliom; *evangelium.*
Evident, világos, szembetűnő; *evidens.*
Ewig, örökké való, örökös, örök, mindenkori; *aeternus, perpetuus. adv.* örökké, mindenkor; *perpetuo, semper.* Auf Ewig, örökre; *in aeternum.*
Ewigkeit, die, örökkévalóság; *aeternitas.* In Ewigkeit, mind örökké, örökkön örökké; *in aeternum.* Von Ewigkeit, öröktől fogva; *ab omni aeternitate.*
Examen, das, vizsgálás, megpróbálás, megvizsgálas, (köz) Exámen; *examen.*
Examiniren, *a.* próbára húzni, próbára vonni, kikérdezni; *examinare.*
Excellent, *l.* Vortrefflich.
Excellenz, die, (tzím.) Excellentzia, Kegyelmesség; *excellentia*: Ew. Excellenz, Excellentziád, Kegyelmes Uram! *vestra excellentia.*
Exception, die Ausnahme, kivétel, kifogás, kikötés; *exceptio.*
Exceß, der, kitsapongás, törvényszegés, törvényrontó tselekedet; *excessus, peccatum.*
Excessiv, kitsapó, kitsapongó, törvényszegő; *modum excedens, legum transgressor.*
Excommuniciren, *a.* kitiltani a' gyülekezetből, v. az anyaszentegyházból; *excommunicare.*
Execution, die, büntetés végrehajtása; *executio.*
Exempel, od. Beispiel, das, példa; *exemplum*: Zum Exempel, példáúl, példának okáért; *exempli gratia.*
Exemplar, das, nyomtatvány; *exemplum.*
Exemplarisch, példás, fedhetetlen; *exemplo serviens.*
Exequien, die, *pl.* halotti tisztesség, utolsó tisztesség, temetési pompa; *exsequiae.*
Exequiren, einen Schuldner, mindenét elvenni törvény szerént az adósnak; *exsequi.*
Exerciren, st. üben, gyakorlani; *exercere.*
Exercitium, das, st. Übung, gyakorlás; *exercitium.*
Exilium, das, számkivetés; *exilium.*
Existenz, die, létel; *existentia.*
Existiren, *n.* lenni; *existĕre.*
Expediren, *a.* eligazítni; *absolvĕre.* 2. elküldeni; *dimittĕre.*
Expedition, die, taborküldés, valahova valami végre; *expeditio.* 2. elintézés, elrendelés; *cura.*
Experiment, das, próbatétel; *experimentum.*
Expreß, st. ausdrücklich, világos, nyilvánvaló; *expressus, disertus. adv.* világosan, éppen, tellyességgel; *expresse.*
Extract, der, summa, summás foglalat, summája valaminek; *extractus.* 2. kivont lév, (a' plántákból); *extractum.*
Extrafein, igen finom; *optimus.*
Extrapost, die, siető posta; *cursus extraordinarius.*
Ey, ej! óh! *eja! vah!*
Ey, das, tojás, tikmony; *ovum*: Eyer legen, tojni; *ova ponĕre.*
Eydotter, der, Eyerdotter, Eyergelb, das, tojásszék, tojásszéke, vagy sárgája; *vitellus.*
Eyerklar, das, tojás fejére; *albumen.*
Eyerlegend, tojó; *oviparus.*
Eyerschale, die, tojáshéjj; *testa ovi.*
Eyerstock, der, tojásfészek; *ovarium.*
Eyförmig, tojásforma, tojásformajú; *ovatus ovalis.*
Eyland, *l.* Eiland.
Eymer, *l.* Eimer.
Eyweiß, das, tojás fejére; *albumen.*

F.

Fabel, die, mese, költemény, rege, szófiabeszéd; *fabula, figmentum.*

Fabelhaft, költeményes, mesés, meseforma; *fabulosus.*

Fabellehre, die, regetudomány, (a' régi pogány istenekről; *Mythologia.*

Fabeln, *n.* fabuliren, mesélni, regélni; *fabulari.*

Fabelwerk, das, költemény; *res fabulosa.* 2. *st.* Fabeln, mesék, regék; *fabulae.*

Fabrik, die, mívház, mívesház, fábrika; *Fabrica.*

Fabrikant, der, mívházmester, mívmester, művész, fábrikás; *fabricator, opifex.*

Fach, das, eines Schrankes, fiók, rekesz; *loculus, forulus.* 2. die Wissenschaft, tudományosztály, tudományág, mesterség, tudomány; *ars studium.* Das schlägt nicht in mein Fach, ez nem az én mesterségem, v. tudományom, v. ez az én mesterségemre nem tartozik, v. erre az én tudományom nem terjed ki; *non per tinet ad artem meam.* 3. Dach und Fach, hajlék, ház, *domicilium.*

Fachen, *a.* rekeszeket tsinálni valamibe; *loculos facĕre.* 2. fújtatni, felfújtatni, feljegyezni, felloholni, (a' tüzet); *ventilare.*

Fächer, der, legyező, árnyéktartó; *flabellum.*

Fächern, *a.* legyezni; *ventilare.*

Fächsen, *a.* termeszteni, p. o. (kendert, sáfrányt; *procreare.* 2. z. B. Wein, szüretelni, bort szűrni; *vindemiare.*

Fächsung, die, termesztés; *procreatio, cultura.*

Facit, das, summa, öszveség, (a' számvetésben); *summa.*

Fackel, die, szövétnek, fáklya; *fax.*

Faction, die, pártosság; *factio.*

Factiös, zenebonáskodó; *factiosus.*

Factor, der, gondviselő, v. számoló (a' nyomtató műhelyekben); *procurator.*

Facultät, die, tudományrang, kar; *corpus, ordo, facultas.*

Fädeln, sich, *v. rec.* felfoszlani; *filatim solvi.*

Faden, der, fonal, szál; *filum.*

Fagot, der, dörgősíp, búgósíp; *lituus.*

Fagotist, der, dörgősípos; *litui peritus.*

Fähig, -ható, -hető, (valamire, v. valamit); *capax.* 2. alkalmatos, tanítható, ügyes; *idoneus.*

Fähigkeit, die, ügyesség, tehetőség; *facultas, capacitas.*

Fahl, fakó; *helvus, gilvus.*

Fähndrich, Fähnrich, der, zászlótartó; *signifer, vexillarius.*

Fahne, die, zászló; *signum, vexillum.* 2. vitorla, a' házfedelén, tornyon; *vexillum.*

Fahnenträger, der, *l.* Fähndrich.

Fähnrich, der, *l.* Fähndrich.

Fähre, die, ladik, komp, deregje, hídas; *scapha major, ratis.*

Fahren, *n. ir.* ich fahre, du fährst, er fährt, wir fahren, u. s. f. *Imp.* ich fuhr, *Perf.* ich bin gefahren, od. ich habe gefahren, *a.* vinni, (hajón, v. szekeren, egyik helyből másikba valamit); *vehĕre.* 2. *n.* s. mozgani, mozgolódni; *moveri*: Mit der Hand hin und her fahren, a' kezével hadarászni; *manum motitare*: Mit der Hand in die Schüssel fahren, a' kezével a' tálba nyúlni; *manum patinae inserĕre*: menni (szekeren, kotsin, szánon, hajón), v. szekerezni, kotsizni, hajókázni; *vehi.* Schlitten fahren, szánkázni, *traha vehi*: Etwas aus der Hand fahren lassen, kiszalasztani valamit a' kezéből; *manibus emittĕre.*

Fahren, das, menés, (kotsin, szekeren), v. kotsizás, szekerezés; *vectio, vectura, cursus.*

Fahrer, der, menő, (kotsin, szánon), szekeres, szekeren vívő; *vector.*

Fahrgeld, das, (fuvar), kotsibér; *sportula.*

Fahrläßig, tunya, gondatlan; *negligens.*

Fahrleise, Fahrgeleise, die, *pl.* kerékvágás; *orbita.*

Fährmann, der, révész; *portitor.*

Fahrniß, die, ingó jószág; *bona mobilia.*

Fahrstraße, *l.* Fuhrweg.

Fahrt, die, menés, járás, út, kerűlés; *vectura, cursus.* 2. út, ösvény; *via, semita.* 3. egy szekér, egyvitel, egy tereh, egy fuvar, (széna, fa); *vehes.*

Fährte, die, st. Spur, nyom; *vestigium.*

Fahrwasser, das, meghajókázható víz, hajó bíró víz; *aqua navigabilis.*

Fahrweg, der, szekérút, kotsiút; *via publica.*

Fahrzeug, das, st. Schiff, hajó; *navigium.*

Falb, *l.* Fahl.

Falbe, die, od. der, fakó ló; *equus gilvus.*

Falke, der, sólyom, sólyommadár, *falso.*

Falkenauge, das, éles szem, hiuzszem; *oculus linceus.*

Fall, der, esés, leesés, (valami testnek leesése); *lapsus.* 2. esés, leszállás, apadás; *descensus.* 3. esés, megbukás, rangvesztés, (rangból kiesés); *casus, lapsus.* 4. eset, történet; *casus*: auf den Fall, arra az esetre; *in casu*: im Fall der Noth, ha a' szükség úgy hozza magával; *necessitate id exigente.* 5. hanyatlás, esés, (néha a' vízről), zuhanás; *casus, labes, ruina*: Wasserfall, vízzuhanás, zuhogó; *cataracta.*

Fallbaum, der, sorompó; *repagulum.*

Fallbrücke, die, Zugbrücke, felvonóhid; *pons versatilis.*

Falle, die, fogó, tőr, keleptze; *decipula, laqueus*: Einem eine Falle stellen, tőrt vetni valakinek; *tendère laqueos.*

Fallen, *n. ir.* f. ich falle, du fällst, er fällt, wir fallen, u. f f. *Imp.* ich fiel, *Perf.* ich bin gefallen, esni, leesni; *cadĕre*: oft, od. nach einander fallen, hullani, lehullani; *decidĕre*: fallen lassen, elejteni, leejteni; *emittĕre manu*: Es fällt Schnee, hó esik, havazik: *ningit*: Es fällt Hagel, jég esik; *grandinat*: 2. elesni, leesni, elbukni, lebukni; *labi, cadĕre*: Zu Boden fallen, leesni, v. lerogyni a' földre; *ruĕre*: Sich Wund fallen, sebet ejteni magán elesés által; *se lapsu vulnerare.* 2. leszállani, esni, apadni, hanyatlani, (mint a' víz a' folyóban, tóban); *descendĕre, imminui.* 4. belészakadni, beléfolyni, kiöntődni belé, (mint a' folyóvíz más folyóvízbe, v. a' tengerbe; *efluĕre, effundi.* 5. alább szállani, szállani, leszállani, lemenni, kevesedni, (mint a' dolgok ára, v. betse); *minui, pretio decedĕre.* 6. leesni, kiesni, (rangjából) elveszteni, (tekintetét); *cadĕre, perdĕre.* 7. elesni, vétkezni; *peccare.* 8. elesni, meghalni, (az ütközetben, a' hartzon); *perire.* 9. Einem andern in die Rede, od. in das Wort fallen, megfogni beszédében, v. szavában valakit; *interpellare.* 10. béűtni, bétsapni, (mint ellenség, valahová); *irrumpĕre.* 11. In eine Krankheit fallen, beléesni, beléjutni, akadni, kerűlni; *cadĕre, incidĕre.* 12. Auf etwas fallen, valaminek jutni, v. ötleni eszébe; *incidĕre.* 13. hárúlni; *cadĕre, devolvi*: Der Argwohn fällt auf ihn, ő rá van a' gyanú; *suspicio cadit in eum.* 14. lenni, esni, történni; *cadĕre in, incidĕre in*: Das Fest fällt auf einen Sonntag, vasárnapra esik az innep; *festum cadit in diem solis*: Einem mit etwas lästig, od. beschwerlich fallen, terhére lenni valakinek valamivel; *incommodo, oneri esse.* 15. lenni, (a' világra); *nasci.*

Fallen, das, esés, elesés; *casus, lapsus.*

Fällen, Holz, oder einen Baum, kirágni, levágni; *caedĕre.* 2. földre levetni, letaszítni; *dejicĕre.* 3. leejteni lábáról, lelőni; *sternĕre.* 4. Ein Urtheil fällen, ítéletet tenni, v. hozni; *judicium ferre.*

Falls, st. im Falle, wenn, arra az esetre, ha; *si, incasu si.*

Fallstrick, der, tőr, hurok; *laqueus.*

Fallsucht, die, nehéznyavalya, nyavalyatörés; *epilepsia.*

Fallthür, die, függőajtó; *cataracta.*

Falsch, hamis, tettetett, nem igazi, nem jóféle; *fictitius, appositius*: Falsches Gold, nem igazi arany; *aurum subdolum.* 2. Ein falscher Mensch, tsalárd ember; *falsus.* 3. nem igaz, tettetett dolog; *fictus.* *adv.* hamisan, tsalárdúl, tettetve; *false, dolose.* 4. eltévesztett, helytelen, hibás; *falsus*

dissonans; Falscher Ton, hibás hang; *tonus non congruens*.

Falsch, das, od. der, hiba, fogyatkozás, tsalárdság, hamisság; *vitium, defectus, fraus, dolus*.

Fälschen, meghamisítni, megvesztegetni; *adulterare*.

Fälscher, der, meghamisító, megvesztegető; *adulterator*.

Falschheit, die, hamisság, hazugság, tsalárdság, álnokság; *fraus, fallacia*.

Fälschung, die, meghamisitás; *adulteratio*.

Falte, die, rántz; *plica, ruga*. In Falten legen, rántzba szedni, öszverántzolni; *plicare, complicare*.

Fälteln, *a.* rántzolni, rántzba szední; *plicare*: *l.* die Falte.

Faltig, rántzos, réteges; *rugosus, complicatus*.

Faltung, die, rántzolás, öszverántzolás, rántzbaszedés; *complicatio*.

Falz, der, od. Falze, die, öszvehajtás, (papirosnak öszvehajtása); *complicatio*. 2. sark, könyvsark; *dorsum*. 3. barázda, róvátk, (az oszlopokon); *stria*.

Falzen, *a.* öszvehajtogatni, (a' papirost, mint a' könyvkötők); *complicare*. 2. rovátkolni, vőlgyelni; *striare*.

Falzung, die, öszvehajtás; *plicatura*.

Familie, die, háznép; *familia, domus*. 2. st Kinder, gyermekek; *proles*. 3. familia, nemzettség; *familia, stirps*.

Familienangelegenheit, die, familiát illető dolog, familia dolga; *causa gentilitia, domestica, v. familiaris*.

Familienfehler, der, nemzetséges nyavalya, v. hiba; *vitium gentilitium*.

Familiengut, das, ősi jószág; *bona avitica*

Familiensache, die, familia dolga; *causa domestica*.

Fanatiker, der, rajaskodó; *fanaticus*.

Fanatisch, (ugyan az).

Fang, der, fogás, (hal-,madárfogás), *captura*.

Fangeisen, das, vadászdárda; *venabulum*. 2. tsapta, vastőr; *pertica ferrea*.

Fangen, *a. ir.* ich fange, du fängst, er fängt, wir fangen, u. s. f. *Imp.* ich fing, *Perf.* ich habe gefangen, fogni, megfogni, megkapni, (valamit); *capěre, excipěre*. 2. megfogni, elfogni, (a' tolvajt v. más gonosztévőt); *comprehenděre capěre*. 3. fogni, (vadászva, halászva, madarászva, valamit); *capěre*. 4. elfogni valakit, (a' szaván); *circumvenire*. 5. Feuer fangen, tüzet kapni, meggyúlni, meggyúladni; *ignem concipěre*.

Fangen, das, *l.* der Fang.

Fantasie, od. Phantasie, die, st. Einbildungskraft, képzelőerő, képzelődés; *vis imaginandi, phantasia*. 2. st. Einbildung, képzelés; *imaginatio*. 3. st. Vorstellung, képzelet, képzelmény; *imago, visum*. 4. st. Einfall, Gedanke, gondolat; *cogitatio*.

Fantasiren, eszén kivűl lenni, v. beszélni; *delirare*. 2. esze után játszani, (muzsikát); költeni; *fingěre*.

Fantast, der, eszelős, eszement; 2. st. Fanatiker, rajaskodó; *fanaticus*.

Fantasterey, die, eszelősködés; *delirium*.

Fantom, das, tünemény; *phantasma*.

Farbe, die, szín; *color*.

Färben, *a.* festeni, béfesteni, megfesteni; *colorare, tingěre*. 2. fogni, megfogni, (mint a' száraz festék v. kréta valamit); *inficěre*.

Farbenmischung, die, festékelegyítés, festékkeverés; *temperatio colorum*.

Färber, der, festő; *tinctor*.

Färberey, die, festőmesterség; *ars tinctoria*. 2. festőműhely; *officina infectoria, v. tinctoria*.

Färberkunst, die, *l.* Farberey.

Farbig, szines; *coloratus, tinctus*. 2. (az öszvetételben), színű; *coloris*: rosenfarbig, rózsaszínű; *coloris rosarum*.

Farce, *l.* Farße.

Farre, die, tinó, (tinóborjú); *juvencus*.

Färse, die, üsző, (üszőborjú); *juvenca*.

Färsenkalb, das, (ugyan az).

Farzen, *a.* fingani; *peděre*.

Fasan, der, fátzán; *phasianus*.

Fasangarten, der, fátzánoskert; *hortus phasianarius*.

Fasanerie, die, fátzánkert, fátzános kert; *vivarium phasianorum*.

Faschine, die, nyaláb veszsző, veszszőnyaláb, agnyaláb, fasina, (a' katonáknál); *fascis virgultorum, sarmenta*.

Fasching, der, fársáng; *bachanalia.*
Faselhängst, der, ménló; *equus admissarius.*
Faseln, *n.* haszontalankodni, hijjábanvalóskodni; *nugari, ineptire.* 2. megmalatzozni; *parĕre; gignĕre.* 3. szaporodni, tenyészni; *multiplicari.* 4. szálanként fosztani, kifosztani, kitépni, kirostolni; *filatim solvĕre.* **sich fasseln**, kirostolódni; *filatim solvi.*
Faselochs, der, bika; *taurus.*
Faselschwein, das, magló disznó; *scrofa.*
Fasennackend, *adj.* anyaszült mezítelen; *plane nudus.*
Faser, die, rost; *fibra.*
Faserig, rostos; *fibratus.*
Faß, das, *pl.* **Fässer**, hordó; *dolium.*
Faßbinder, der, bodnár, pintér; *vietor.*
Faßdaube, die, hordódonga; *tabula doliaris.*
Faßdeckel, der, akna, dugó; *operculum dolii.*
Fassen, *a.* *st.* **ergreifen, anfassen**, megfogni; *prehendĕre.* 2. edénybe, v. zsákba tenni, tőlteni, vagy tenni valamit: *immittĕre, infundĕre*: **Bienen fassen**, béfogni a' méheket kasba; *apes apiario includĕre.* 3. béfoglalni, beléfoglalni; *includĕre, insĕrĕre.* 4. belétérni, beléférni; *capĕre.* 5. *st.* **begreifen, verstehen**, megérteni, megfogni; *concipĕre, intelligĕre.* 6. öszveszorítni, rövideden béfoglalni, rövid szóval előadni; *comprehendĕre, continere.* 7. **sich**, tartóztatni magát, rendbeszedni magát, magához térni; *se colligĕre abstinere.* 8. *Loc. pr.* **Jemanden bey seinem Worte fassen**, szaván marasztani valakit; *alicujus verbis niti*: **einen Anschlag, od. einen Ansatz fassen**, feltenni magában valamit; *capĕre consilium*: **Muth fassen, od. ein Herz fassen**, néki bátorodni; *animum capĕre*: **sich auf etwas gefaßt halten, od. machen**, készen tartani magát valamire; *paratus esse*: **in die Augen fassen**, szemügyel tartani; *attente intueri*: **aufs Korn fassen**, tzélba venni; *collineare*: **er faßte sich**, hirtelen feltalálta magát; *collegit se*: **Wurzel fassen**, meggyökerezni; *radices agĕre.*

Faßlich, megérthető, könyen megfogható; *planus, perspicuus, apertus, simplex.*
Faßlichkeit, die, megfoghatóság; *perspicuitas.*
Faßreif, der, hordóabronts, *circulus doliaris.*
Fassung, die, eines Steines in Gold u. s. f. béfoglalás; *inclusio.* 2. des Gemüths, elme állapot; *status animi*: **aus seiner Fassung kommen**, megindúlni, felgerjedni; *perturbari.*
Fast, *adv.* *st.* **beynahe**, tsaknem, szinte, közel, majd, kitsinbe hogy nem, alig hogy nem; *fere, ferme, prope, paene.*
Fasten, *n.* bőjtölni, nem enni; *jejunare.* 2. húst nem enni, a' hús és más zsíros ételtől megtartóztatni magát, bőjtölni; *abstinere se carne.*
Fasten, das, bőjtölés; *jejunium.*
Fasten, die, *pl.* böjt, bőjti napok; *tempus ante paschale.*
Fastenpredigt, die, bőjti prédikátzió; *concio antepaschalis.*
Fastensonntag, der, bőjt első vasárnapja; *dies solis post diem cinerum.*
Fastenspeise, die, bőjti étel; *cibus sine carne, v. pro jejunio accommodatus.*
Fastenzeit, die, *l.* **das Fasten.**
Fastnacht, die, húshagyó kedd éjtszakája; *bacchanalia, lupercalia, quadragesima antepaschalis.*
Fasttag, der, bőjtnap; *dies jejunii*: bőjti napok.
Fatal, kedvetlen, mostoha, bajos, veszedelmes, *fatalis perniciosus.*
Fatalität, die, kedvetlenség, baj, mostohaság, mostoha sors; *res adversa, incommoda, malum.*
Faul, *st.* **verfault**, rothadt; *putridus.* **faul werden**, elrothadni; *putrescĕre*: **faul Fieber**, rothasztó hideglelés; *febris putrida.* 2. pállott, kipállott; *putris.* 3. *st.* **träg**, korhely, rest, tunya; *deses, insers, segnis.*
Faulen, *n.* rothadni; *putrefieri.* 2. purhásodni, (mint a' fa); *cariosus fieri.* 3. pállani, kipállani; *corrumpi calore.*
Faulen, das, rothadás; *putredo.*
Faulenzen, *n.* korkelkedni, henyélni; *desidiae se dare.*
Faulenzen, das, henyélés; *pigritia.*

Faulenzer, der, henyélő, heverő; *cessator, piger.*
Faulenzerey, die, henyélés; *desidia.*
Faulfieber, das, rothasztóhideg; *febris putrida.*
Faulheit, die, restség, tunyaság; *ignavia, sagnities.*
Fäulniß, die, rothadás, megrothadás, elrothadás; *putredo, caries*: in Fäulniß übergehen, rothadni kezdeni, poshadni, megposhadni; *putrescĕre.*
Faum, der, hab, tajték; *spuma.*
Fäumen, *n.* habzani, tajtékzani, v. habozni, tajtékozni; *spumare.* c. *a.* a' habját leszedni; *despumare.*
Faust, die, ököl; *pugnus.* 2. st. Hand, kéz, marok; *manus, vola*: in die Faust lachen, alattomban örülni más kárán, kinevetni valakit; *in sinu ridere.*
Faustbirne, die, fontos körtvély; *pirum librale.*
Fäustel, der, kalapáts; *malleus.*
Fausthammer, der, kalapáts, buzgány, tsákány; *malleolus, securis, clava.*
Fäustling, der, fustély, bot; *fustis.*
Faustrecht, das, erőszak; *vis.*
Favorabel, st. günstig, kedvező; *benevolus, favens.*
Favorit, der, kedvese valakinek; *delitiae alicujus.*
Februar, der, Februárius, Bőjtelő hava; *Februarius.*
Fecher, *l.* Fächer.
Fechtboden, der, bajnokoskola; *palaestra.*
Fechten, *n. ir.* ich fechte, du fichst, er ficht, u. f. f. *Imp.* ich focht, *Perf.* ich habe gefochten, vívni, hartzolni, hadazni, (köz) fektérozni; *pugnare, digladiari, gesticulare.*
Fechten, das, vívás, hadazás; *ars gladiatoria, pugna.*
Fechter, der, vívó, hartzoló, hadazó, bajnok; *gladiator, pugnator, athletes.*
Fechtmeister, der, hadazómester; *magister palaestrae.*
Fechtschule, die, *l.* Fechtboden.
Feder, die, toll; *penna, pluma*: Federn bekommen, tollasodni; *crescĕre, plumescĕre.* 2. forgó, bokréta, (kalap, v. süveg mellé); *crista.* 3. penna, irótoll; *calamus*: eine Feder schneiden, pennát tsinálni; *calamum aptare,* einem in die Feder sagen, diktálni valakinek valamit; *dictare in pennam.* 4. rugó, (orában, zárban); *elater.*
Federbett, das, tollaságy; *culcita plumea.*
Federbüchse, die, pennatartó; *theca pennaria.*
Federbusch, bób, bóbita, tolltarej, (a' madarak fején) *crista.*
Federhut, der, bókrétás kalap; *pileus cristatus.*
Federig, tollas; *plumosus.*
Federkiel, der, tollszár, pennának való toll; *caulis pennae.*
Federkraft, die, rúgóerő; *vis elastica.*
Federkrieg, der, pennával hartzolás; *pugna litteraria.*
Federküssen, das, párna, vánkos; *pulvinus plumeus, culcita.*
Federlesen, *n.* késedelmezni, nyámmogni valamivel; *cunctari.*
Federlos, tollatlan; *implumis.*
Federmesser, das, penitzilus, tolltsináló kés, pennatsináló kés; *scalpellum, cultellus.*
Federmütze, die, tollas süveg; *galerus cristatus.*
Federspuhle, *l.* Federkiel.
Federvieh, das, apró marha, majorság, baromfi; *aves altiles, cortales, v. cohortales, volatilia.*
Fee, die, tündér; *diva.*
Feenmärchen, das, tündérhistória; *fabula milesia.*
Fege, die, seprő, seprőeszköz; *scopae.*
Fegefeuer, das, purgátórium; *purgatorium.*
Fegen, *a.* sepreni, tisztítni, megsepreni, megtisztítni; *purgare, scopare.*
Feger, der, tisztító, megtisztító megseprő; *purgator.*
Fede, die, had, háború; *bellum.* 2. ellenségeskedés, gyűlölség; *discordia inimicitiae.*
Fehlbitte, die, sikeretlen kérés; *repulsa, preces inanes.*
Fehlen, *n.* st. nicht treffen, elvétni, nem érni, elhibázni, nem találni, (az ütés, v. lövés által); *peccare, aberrare, non ferire.* 2. hibázni, (valamiben); *peccare.* 3. nem lenni jelen, hibázni, híjának lenni; *abesse, deficĕre, deesse.* 4. bajának lenni, *esse*: was fehlt Ihnen? mi baja az Úrnak? *quid tibi est?* es

hat wenig gefehlt, das -- kitsinybe múlt, hogy--*parum abfuit quin--*

Fehler, der, hiba; *vitium, mendum,* 2. (erköltsi hiba) fogyatkozás, hijánosság; *peccatum, culpa, defectus, error*: einen Fehler begehen, hibázni; *errorem committĕre.* 3. elhibázás, eltévesztés, nem találás, elvétés, (a' hajitásban); *aberratio.*

Fehlerfrey, hibátlan, hibanélkűlvaló; *sine vitiis, v. errore.*

Fehlerhaft, hibás, híjános; *vitiosus, mendosus.*

Fehlschlag, der, elhibázott ütés; *ictus irritus.*

Fehlschlagen, *n. ir.* elhibázni, v. eltéveszteni az ütést; *non ferire.* 2. el nem súlni, bé nem telyesedni, megtsalatkozni valamiben; *ad irritum cadĕre, irritum fieri*: das hat mir fehlgeschlagen, ebben megtsalatkoztam; *spes me fefellit.*

Fehlschluß, der, hibás okoskodás; *conclusio prava.*

Fehlschuß, der, elhibázott lövés; *ictus irritus.*

Fehltritt, der, hibás lépés; *pes elapsus,* 2. hiba; *error, lapsus*: einen Fehltritt thun, hibázni; *errare.*

Fehlzug, der, hibás vonás; *ductus pravus.*

Feier, Feiern, *l.* Feyer, Feyern.

Feig, félénk; *timidus.*

Feige, *l.* Feyg.

Feige, die, fige; *ficus.*

Feigenbaum, der, figefa; *ficus.*

Feigenblatt, das, figefalevél; *folium fici.*

Feigheit, die, félénkség, *timiditas.*

Feigherzig, *l.* Feig,

Feigherzigkeit, *l.* Feigheit.

Feil, eladó; *venalis*: etwas feil biethen, árúba vetni, árúlni valamit; *vendĕre, venditare.*

Feilbiethung, die, árúlás, árúba botsátás; *vĕnditatio.*

Feile, die, reszelő; *lima.*

Feilen, *a.* reszelni, megreszelni; *limare.*

Feilschaft, die, eladó jószág; *res venales.*

Feilspäne, die, Feilstaub, der, vaspor; *scobs v. ramentum ferri.*

Fein, igen jó; *praeclarus.* 2. Tuch, igen vékony, finom; *subtilis, melioris notae.* 3. st. Vortrefflich, jeles, igen jeles, igen derék; *praeclarus, bellus.* 4. st. schlau, listig, fortélyos; *callidus, versutus.*

Feind, der, ellenség; *hostis, inimicus.*

Feind, *adj.* ellenséges; *inimicus.*

Feindlich, ellenséges, ellenséghez tartozó; *hostilis.*

Feindschaft, die, ellenségesség, ellenkezés, gyűlölség: *immicitia.*

Feindschaftlich, ellenséges, *adv.* ellenség módra; *infestus, infensus.*

Feindselig, ellenséges, ellenségesked ő, *hostilis, inimicus.*

Feindseligkeit, die, ellenségeskedés, *inimicitia, asperitas, acerbitas.*

Feinheit, die, finomság; *subtilitas.* 2. fortélyosság; *versutia. l* Fein.

Feist, kövér, hízott, meghízott; *pingvis, obesus.*

Feiste, Feistigkeit, die, kövérség, hizottság; *pingvedo.*

Felber, od. Fälber, fejér fűzfa; *salix.*

Feld, das, mező; *campus*: auf freyem Felde, a' szabad mezőn; *in campo.* 2. szántóföld, mező; *ager, rus.* 3. tábor, tsatapiatz, tsatamezeje; *castrum, locus pugnae*: das Feld behalten, megtartani a' tsatapiatzot, v. győzni; *vincĕre, superiorem discedĕre*: zu Felde dienen, háborúban szolgálni; *militare.* 4. st Gelegenheit, alkalmatosság; *occasio.*

Feldarbeit, die, mezei munka; *agricultura, opus rusticum.*

Feldartillerie, die, tábori ágyúk; *tormenta castrensia.*

Feldarzt, der, tábori orvos; *medicus castrensis.*

Feldbau, der, *l.* Feldarbeit.

Feldblume, die, mezei virág, *flos pratensis.*

Feldfrüchte, die, mezei termés; *fruges.*

Feldgeräth, das, tábori eszközök, *supellex castrensis.* 2. mezei vagy földmívelésrevaló eszköz; *instrumenta aratoria.*

Feldgeschrey, das, tábori lárma; *clamor militaris.* 2. tábori esmértető szózat; *tessera militaris.*

Feldherr, der, fő hadivezér; *summus dux.*

Feldhuhn, das, *l.* Repphuhn.

Feldkümmel, Wiesenkümmel, der, rétikömény: *Carvum Carvi.*

Feldlager, das, haditábor; *castra. pl.*
Feldmarschall, der, fő-hadivezér; *Marschallus campi, summus dux exercitus.*
Feldmarschallieutenant, der, hadivezér hadnagy, vezérhadnagy; *dux vicarius.*
Feldmessen, das, földmérés; *dimensio agri.*
Feldmesser, der, földmérő; *geometra.*
Feldmeßkunst, die, földmérés mesterség, földmérés; *Geometria.*
Feldprediger, der, tábori pap; *sacerdos militaris.*
Feldscherer, der, tábori seborvos; *chirurgus militaris.*
Feldtaube, die, mezei vadgalamb; *columba ruralis.*
Feldwache, die, tábori őrálló; *excubiae campestres.*
Feldwebel, der, strázsamester, (a' gyalogoknál); *magister excubiarum.*
Feldzeugmeister, der, hadi tárnokmester; *magister rei tormentariae.*
Feldzug, der, táborozás; *expeditio.*
Felge, die, keréktalp; *absis, apsis.*
Fell, das, bőr, lenyúzott bőr; *pellis.* 2. az állatok testén lévő szőrösbőr; *cutis.* 3. das Fell im Auge, hájog, külső hájog a' szemen; *cataracta, pterygium.*
Felleisen, das, bőrzsák, bőrtarisznya; *mantica.*
Fels, der, kőszikla, kőszál; *rupes, petra, scopulus.*
Felsen, der, (ugyan az).
Felsenfest, *adj.* erős mint a' kőszál; *solidior saxo.*
Felsenkluft, die, kősziklaüreg; *hiatus rupis.*
Felsenritze, die, kősziklahasadék; *scopuli rima.*
Felsig, kősziklás; *saxosus.*
Felsklippe, die, kőszál; *scopulus saxeus.*
Felsstein, der, kőszikla, kőszirt; *saxum.*
Fench, der, muhar; *Panicum.*
Fenchel, der, kömény; *Anetum Foeniculum.*
Fenster, das, ablak; *fenestra.*
Fensterbeschlag, der, ablakvasalat; *munimentum fenestrae.*
Fensterflügel, der, ablakszárny; *valvae fenestrae.*
Fenstergitter, das, ablakrostély; *clathri fenestrae.*
Fensterrahm, der, ablakráma; *jugamentum fenestrae.*
Fensterscheibe, die, ablakkarika, ablaküveg; *orbis vitreus fenestrae.*
Ferien, die, szünőnapok, szűnnapok, pihenő napok; *feriae.*
Ferkel, das, malatz; *porcellus.*
Ferkeln, *n.* megmalatzozni; *porculos parĕre.*
Fern, távollévő; *longinquus, remotus: adv.* távol, meszsze; *procul, longe:* Von fern, távolról, meszsziről; *eminus:* So fern; in so fern, a' mennyiben; *in tantum, in quantum.*
Ferne, die, meszszeség, meszsziség, távolyság; *distantia.*
Ferner, további, továbbvaló; *ulterior. adv.* tovább, továbbá, ezenkivűl; *ulterius, diutius:* azután, ezután, jövendőben; *amplius, posthac, porro.*
Fernerhin, *adv.* ezentúl, ezután, többször, továbbá; *amplius, posthac.*
Fernglas, das, meszszelátó; *telescopium.*
Fernrohr, das, *l.* Fernglas.
Ferse, die, sark; *calx.*
Fertig, *st.* vollendet, kész, készenlévő, elkészűlt; *paratus.* 2. gyors, friss, kész; *promtus:* fertig lesen, schreiben, folyvást olvasni, gyorsan irni; *expedite legĕre, scribĕre.*
Fertigen, verfertigen, elkészítni; *parare.*
Fertigkeit, die, készség; *promtitudo.* 2. gyorsaság, könyűség; *facilitas.*
Fessel, die, bilints, rablántz, rabszíj, (a' rab kezére, v. fél kezére és lábára), békó, vas, (a' rab lábára); *vinculum, compes.* 2. békó, nyűg, (a' lovak lábaira); *pedica.*
Fesseln, *a.* bilintsre tenni, (a' rabot), v. bilintset tenni, (a' rabra) vasra verni, (a' rabot); *vincire compedibus.* 2. megbékózni, békóba vetni, (a' lovat); *vincire pedica.* 3. hozzákaptsolni, szorítni, kötni; *vincire.*
Fest, szoros, erős; *solidus:* állhatatos, állandó, erős; *stabilis, firmus:* Ein fester Entschluß, állhatatos meghatározás; *consilium stabilitum.* 3. szoros, öszveszorított, szűk; *adstrictus, arctus.* 4. merő,

merevény, kemény, (nem folyó, nem híg); *solidus*: das feste Land, a' száraz föld, v. a' száraz; *continens*. 5. erős, kerített, kőfallal kerített; *tutus*, *munitus*: fest schlafen, mélyen aludni; *bene dormire*: eine feste Freundschaft, tartós, v. szoros barátság; *amicitia constans*.

Fest, das, innep, innepnap; *dies festus*: ein Fest feyern od. begehen, innepet ülni, innepet tartani; *festum celebrare*. 2. pompanap, múlatságnap, örömnap, öröminnep; *solenne*, *solennia*.

Feste, die, erősség, erős hely, p. o. (vár); *munimentum*.

Festigkeit, die, erősség; *firmitas*. 2. állhatatosság, állandóság, tartósság; *soliditas*, *constantia*. 3. keménység; *firmitudo*.

Festlich, innepi, pompás; *solennis*: *adv.* innepi módon, pompásan; *solenniter*.

Festtag, der, innepnap, innep; *dies festus*.

Festung, die, erősség, vár; *arx*, *munimentum*.

Festungsbau, der, várépítés; *munitio arcis*.

Festungswerk, das, erősség; *munimentum*.

Fett, kövér; *pingvis*: zsíros; *pingvis*, *adiposus*.

Fett, das, kövérség, kövére valaminek, zsír; *adeps*, *pingvedo*.

Fette, die, *l.* Fettigkeit.

Fettfleck, **Fettflecken**, der, zsírmotsok, v. petsét, (a' rubában); *macula pingvis*.

Fettigkeit, die, kövérség; *pingvedo*.

Feucht, nedves, nyírkos; *humidus*, *uvidus*.

Feuchte, *l.* Feuchtigkeit.

Feuchten, *a.* megnedvesítni; *humectare*.

Feuchtigkeit, die, nedvesség, *humor*.

Feuer, das, tűz; *ignis*: Feuer machen, tüzet rakni; *ignem facĕre*, *ignem excitare*, *construĕre*: Feuer schlagen, od. ausschlagen, kiütni; *ignem elicĕre*, *excudĕre*. 2. tűz, égés, gyúladás; *incendium*: es ist Feuer ausgekommen, tűz támadt; *incendium erupit*. 3. tűz, v. tüzelés a' tsatában; *ictus pyrobolorum*. 4. erő szesz, (a' borban); *vis*, *spiritus*. 5. elevenség, tüzesség, hevesség, tűz, (az állatokban, kövekben, emberekben); *ardor*, *flamma*, *fulgor*.

Feueranstalt, die, tűzoltó intézet; *institutum incendiarium*.

Feuerbock, der, vasmatska; *vara ignaria*.

Feuerbrand, der, tüzes üszög, tüzes kanótz; *torris*, *titio*.

Feuerbrunst, *l.* Feuersbrunst.

Feueresse, die, kémény; *caminus*.

Feuerfangend, meggyúlható; *inflammabilis*.

Feuerfest, tüzet kiálló, a' minek a' tűz nem árt; *tutus ab igne*.

Feuergewehr, das, tüzelő fegyver, (puska); *pyrobolus*, *sclopetus*.

Feuerherd, der, tűzhely; *focus*.

Feuerig, *l.* Feurig.

Feuerkugel, die, tüzes golyóbis; *globus igneus*. 2. gyújtógolyóbis; *globus incendiarius*.

Feuerlärm, der, tűzi lárma; *tumultus de incendio*.

Feuermörser, der, mozsárágyú; *mortarium pyrobolum*.

Feuern, *a.* tüzelni, tüzet adni puskából, ágyúból; *sclopetum explodĕre*. 2. tüzelni, tüzet égetni, (a' konyhán); *ignem sustentare*, *alĕre*. 3. *n.* tüzet adni, tüzelni; *ignem excudĕre*, *elicĕre*. 4. égni, tüzelni; *ardere*: ihm feuern die Augen, égnek a' szemei; *oculi ardent*.

Feuerordnung, die, gyúladáskori rendtartás; *lex de incendiis*.

Feuerpfanne, die, szenes serpenyő; *foculus batillus*.

Feuerprobe, die, tűzi próba; *experimentum ab igne*.

Feuerrohr, das, tüzelő fegyver; *fistula pyria*.

Feuerroth, piros, (mint a' tűz); *igneus*: Feuerroth werden, nagyon el pirúlni; *erubescĕre*.

Feuersbrunst, die, gyúladás, tűz, tűztámadás, égés; *incendium*.

Feuerschröter, der, szarvasbogár; *Lucanus corvus*.

Feuerschwamm, der, tapló; *boletus igniarius*, *fomes*.

Feuerspeyend, tűzokádó, *ignivomus*.

Feuerspritze, die, vízi puska, tűzoltó vízi puska; *sypho incendiarius*.

Feuerstahl, der, kiütő atzél; *chalybs*.

Feuerstätte, die, st. Heerd, tűzhely; *focus*. 2. égés helye; *ustrina*.

Feuerstein, der, tüzkő, kova; *pyrites*.

Feuerwerk, das, tűzijáték; *ignis artificiosus*.

Feuerwerker, der, tűzijátékos: *pyrobolarius*. 2. st. Artillerist, pattantyús mester; *tormentarius*.

Feuerwerkskunst, Feuerwerkerkunst, die, tűzijátékmesterség; *pyrotechnia*. 2. pattantyúsmesterség; *ars tormentaria*.

Feuerzange, die, tűzfogó, tsípővas; *forceps*.

Feurig, tüzes, szikrázó, heves, égő; *igneus*, *ardens*, *rutilus*, *fulgens*. 2. erős, szeszes, (bor); *spirituosus*.

Feyer, Feier, die, inneplés; *celebratio*. 2. st. Fest, innep; *solenne*.

Feyerabend, der, munka szünet, estveli pihenés; *otium vespertinum*: Feyerabend machen, megszűnni a' munkától estve; *cessare ab opere*.

Feyerlich, innepi, pompás; *solennis*: *adv*. innepi módon, pompásan; *solenniter*.

Feyerlichkeit, die, innepi pompa; *solennitas*.

Feyern, *n*. innepelni, innepet űlni, v. tartani; *celebrare*. 2. megszűnni a' munkától, pihenni; *cessare*, *otiari*.

Feyerstunde, die, pihenő óra; *hora vacua*.

Feyertag, der, innep, innepnap; *dies festus*.

Feyerung, die, inneplés, innepűlés, inneptartás; *celebratio*. 2. nyugvás, pihenés, (a' munka után); *otium*.

Fiacker, der, állongó béreskotsi; *rheda meritoria*.

Fiber, die, rost, rostszál; *fibra*.

Fichte, die, *l*. Fichtenbaum.

Fichtenapfel, der, fenyőtoboz, fenyőkopánts; *strobilus*.

Fichtelberg, der, fenyves hegy; *mons pinifer*.

Fichten, fenyőfából való, fenyőfa; *pineus*.

Fichtenbaum, der, szemerkefenyő, jegenyefenyő, keresztesfenyő; *pinus abies*.

Fichtenwald, der, fenyves, fenyőerdő; *pinetum*.

Fidibus, der, pipagyújtó, (papiros); *accendium*.

Fieber, das, hideglelés; *febris*: das kalte Fieber, rázó hideglelés; *febris frigida*: das hitzige Fieber, forrázó hideglelés, forróhideg; *febris ardens*: das faule Fieber, rothasztó hideglelés; *febris putrida*: das schleichende Fieber, tolvaj hideglelés; *febris intermittens*: das tägliche, od. alltägliche Fieber, mindennapi hideglelés; *febris quotidiana*, *continua*: das dreytägige Fieber, harmadnapi hideglelés; *febris tertiana*: Anwandlung des Fiebers, hideglelés borzogatása; *motus febriculosus*.

Fieberhaft, hideglelős; *febriculosus*.

Fieberhitze, die, hideglelés forrósága; *aestus febriculosus*.

Fieberrinde, die, kínahéj; *cortex Peruvianus*.

Fieberschauer, der, hideglelési borzadozás; *horror febriculosus*.

Fiedelbogen, der, hegedűvonó; *plectrum*.

Figur, die, forma, (külső formája valaminek); *figura*. 2. forma, kép, tzifráda, tzifraság, (a' szép mesterségekben); *figura*, *forma*, *ornatus*. 3. ábrázolat, ábrázolás, (ábrázolt előadás); *species*. 4. rajz, rajzkép, (a' Mathézisben); *figura*.

Figürlich, ábrázoló, (mondás, v. beszéd); *tropicus*: *adv*. ábrázolva; *tropice*.

Filet, das, retze, hálótska; *reticulum*.

Filial, das, leányeklézsia; *ecclesia filia*.

Filtriren, *a*. megszűrni; *liquare*, *percolare*.

Filz, der, kótz, kótzos, (haj, szőr); *pilus*, *coactile*. 2. kótzdarótz, darótz; *pannus crassior*. 3. zsugori, fösvény; *sordidus*, *avarus*.

Filzhut, der, szőr kalap; *pileus laneus*.

Filzkraut, das, Flachsseide, die, pippan, aranka; *cuscuta*.

Filzschuh, der, süvegtsizma; *calceamenta lanea*.

Final, Finale, das, végezet; *finis*.

Finanzen, die, *pl*. pénzügy, finántzia, közjövedelem, (Fejedelem, v. valamelly közönséges társaság jövedelmei, és az arravaló ügyelés); *reditus principis*.

Finanzwesen, das, közjövedelem ál-

lapotja, finántzia dolga; *res camerales.*

Findelhaus, das, talált gyermekek háza; *hospitum expositorum.*

Findelkind, das, talált gyermek; *infans expositus, spurius.*

Finden, *a. ir.* st. antreffen, találni, kapni; *invenire*: finden, találkozni, adódni; *inveniri.* 2. találni, lelni, (elveszett dolgot); *invenire.* 3. megtalálni, meglelni, ráakadni, (a' mit valaki elvesztett, v. keres); *reperire, deprehendere*: die Wahrheit wird sich finden, kikerül, v. kisűl az igazság; *veritas detegetur.* 4. találni, tartani, úgy találni, úgy tartani, (a' megvizsgálás után valamit); *invenire, comperire*: sich durch etwas beleidigt finden, megsértésnek venni valamit, megsérteni valami által; *pro offensione habere, offendi*: sich in etwas finden, alkalmaztatni magát valamihez; *se accomodare.*

Finder, der, találó, rátaláló, megtaláló, lelő; *inventor, repertor.*

Findling, der, *l.* Findelkind.

Finger, der, ujj, (az ember kezén); *digitus*: der kleine Finger, kisujj; *auricularis*: mit Fingern auf Jemanden weisen, ujjal mutatni valakire; *digitis monstrare aliquem*: eines Fingers breit, dick, lang, egy ujjnyi szélességű, vastagságú, hosszaságú; *digitum v. pollicem latus, crassus, longus*: einem auf die Finger klopfen, az ujjára ütni valakinek, megfenyítni, (valakit); *castigare*: lange Finger machen, od. die Finger kleben lassen, könnyen a' kézében felejteni valamit, (az az, ellopni); *furari*: durch die Finger sehen, elnézni valamit; *connivere*: den Finger auf den Mund legen, szájára tenni az ujját, hallgatni; *tacere.*

Fingerhut, der, gyűszű; *digitale.*

Fingerreif, der, karikagyűrű; *annulus.*

Fingersdick, egy ujjnyi vastagságú; *digitum crassus.*

Fink, Finke, der, pinty, pintyőke; *fringilla.*

Finne, die, a' kalapáts éle; *acies mallei.* 2. tzövekszeg, aprószeg; *claviculi lignei.* 3. persenés az ábrázaton; *varus.* 4. borsóka, (a' disznóhúsban, szalonnában); *scrophula.* 5. halszárny; *pinna.*

Finnfisch, halormós tzethal; *balaena physalis.*

Finnland, Finnland, Finnország; *Finnia.*

Finnländer, der, Finnus, Finnlandus; *Finnus.*

Finster, setét; *tenebricosus*: in der finstern Nacht, setét éjtszaka; *nocte atra.* 2. komor, szomorú; *tristis, obscurus*: einem eine finstere Miene machen, komor tekintettel nézni, (valakire); *vultu austero contemplari.*

Finsterniß, die, setétség; *tenebrae.* 2. fogyatkozás; *ecclipsis*: eine Sonnenfinsterniß, napbeli fogyatkozás; *ecclipsis solis.* 3. st. Ungewißheit, bizonytalanság; *obscuritas, incertitudo.*

Fips, der, fitty; *talitrum*: Fipse geben, fittyet hányni; *talitrum infigĕre.*

Firma, die, kereskedők alólírása, (levél, váltóban); *titulus.*

Firmament, das, levegőég, kiterjesztetett erősség; *aether.*

Firmeln, *a.* bérmálni; *confirmare.*

Firmelung, die, bérmálás; *confirmatio.*

Firniß, der, firnátz; *vernix.*

Firnißen, *a.* béfirnátzolni; *vernice obducĕre.*

Firste, die, tető, hegy tető; *culmen.*

Fiscal, der, ügybiztos, ügyész, fiskális; *fiscalis, advocatus.*

Fisch, der, hal; *piscis.*

Fischangel, der, halászó horog; *hamus piscarius.*

Fichbein, das, halhéj, haltsont; *testum, costa sartoria, cetaceum, maxilla balenae.*

Fischblase, die, halhójag; *vesica aëria.*

Fischbrut, die, halivadék; *festus piscium.*

Fischen, *a.* halászni, halat fogni; *piscari*: im Trüben fischen, zavarosban halászni, (az az), a' zűrzavaros dolgot hasznára fordítni; *in turbido piscari.*

Fischen, das, halászás; *piscatus.*

Fischer, der, halász; *piscator.*

Fischerey, die, halászás, halászat; *piscatio.*

Fischergarn, das, halászháló; *rete piscatorium.*
Fischerkahn, der, halásztsónak; *scapha piscatoria.*
Fischernetz, das, *l.* Fischergarn.
Fischfang, der, *l.* Fischerey.
Fischgen, das, halatska; *piscicula.*
Fischgräte, die, halszálka; *spina v. os piscis.*
Fischhälter, der, halbárka, haltartó; *receptaculum piscium.* 2. st. Fischteich, halastó; *vivarium piscium.*
Fischlaich, der, halivadék; *fetus, v. ova piscium.*
Fischleim, der, halból főtt enyv; *ichthyocolla.*
Fischmarkt, der, halpiatz; *forum piscarium.*
Fischotter, die, közönséges vidra; *lutra vulgaris.*
Fischreich, hallal bővölködő; *piscosus.*
Fischreiher, der, gém; *ardea.*
Fischrogen, der, halikra; *ova piscium.*
Fischschuppe, die, halpénz, halpikkely; *squama.*
Fischteich, der, halastó; *piscina.*
Fischthran, der, halzsír; *adeps piscium.*
Fispern, *n.* suttogni, susogni; *susurrare.*
Fistel, die, tsős seb, tsőt vert seb; *fistula.*
Fittig, Fittich, der, szárny; *ala.* 2. oltalom, menedék hely; *tutela.* 3. ruhaszárnya; *lacinia.*
Fitze, die, íge, (egy íge fonal); *forago.*
Fix, erős, állandó, állhatatos, tartós; *fixus, firmus*: ein fixer Körper, tűzkiálló test; *corpus ignem sustinens*: fixe Idee, fészket vert képzelet; *idea fixa*: fix und fertig, egészen kész; *paratus.*
Fixstern, der, állótsillag; *stella fixa.*
Flache, lapos, síma, egyenes; *aequus, planus*: die flache Hand, tenyér; *palma*: das flache Land, sík föld, róna föld, térség; *planities.* 2. st. breit, széles; *latus*: der flache Degen, kardlap; *latitudo laminae gladii.* 3. nem mély, lapos; *non profundus*: eine flache Schüssel, lapos tál, v. nem mély tál; *patina minus profunda.* 4. tsekély, fundamentom nélkűlvaló; *non subtilis*: ein flaches Urtheil, tsekély ítélettétel; *judicium superficiale.*
Fläche, die, síkság, lapály, térség; *planities.* 2. st. Oberfläche, felsőszín, felűlet; *superficies.*
Flächeninhalt, der, térségnagyság; *area.*
Flächenmaaß, das, lapmérték, térségmérték, felűletmérték; *mensura superficiei.*
Flachs, der, len; *linum.*
Flachsbreche, die, lentiló; *frangibulum lini.*
Fläch sen, lenből való, len; *lineus.*
Flachsfeld, das, lenföld, len termő föld; *ager linarius.*
Flachsraufe, die, lengereben; *pecten stuparius, linarius.*
Flachssame, der, lenmag; *semen lini.*
Flachsstängel, der, lenszár; *calamus lini.*
Fladen, der, lepény; *libum.*
Flagge, die, vitorlazászló, hajózászló; *vexillum navale.*
Flämmchen, das, lángotska; *flammula,*
Flamme, die, láng; *flamma*: in Flammen gerathen, lángot vetni; *flammam concipĕre*: in Flammen setzen, felgyújani; *incendĕre.*
Flandern, Flandria; *Flandria.*
Flandrisch, Flandriai; *Flandricus.*
Flanell, der, flaner; *flanella, pannus laneus tenuior.*
Flanke, die, st. Seite, óldal; *latus.*
Flankiren, *n.* kóborolni; *vagari.*
Fläschchen, das, palatzkotska; *lagenula.*
Flasche, die, palatzk; *lagena.*
Flaschenkeller, der, pintzetok; *arca lagenaria.*
Flaschenkürbis, der, lopótök; *cucurbita lagenaria.*
Flaschenzug, der, emelő tsiga; *polyspaston.*
Flatterer, der, tséltsap; *homo levis.*
Flatterhaft, állhatatlan, szeles; *levis.*
Flatterhaftigkeit, die, állhatatlanság; *levitas.*
Flattern, *n.* repesni, repdesni, repkedni, (mint a' lepkék); *volitare.* 2. lobogni, (mint a' zászlók, a' tűz); *moveri*
Flaumfeder, die, pejh, pehej; *pluma.*
Flausch, der, fürt, (gyapjú); *floccus.*
Flächte, die, tarjag, (sömör forma ki-

ütés a' testen); *siro faciei, impetigo.* 2. tarjag, bőrmoh, (a' fákon, köveken); *lichen.* 3. kas, kotsikas; *crates.*

Flechten, *a.* ich flechte, du flichst, er flicht. *Imp.* ich flocht. *Perf.* ich habe geflochten, fonni, bé-, öszvefonni, (veszszőt, hajat); *plectěre, texěre*: geflochtene Körbe, veszszőből font kosarak; *corbes textae e virgis.*

Flechtweide, die, rekettyefűz; *salix viminalis.*

Fleck, der, darab, fólt; *spatium*: ein Fleck Acker, egy darab szántóföld; *portio agri.* 2. rész, tér, hely; *locus, intervallum.* 3. fólt, (valamit béfóltozni); *lacinia.* 4. darab, (ruha, posztó); *segmentum.*

Flecken, der, mezőváros; *oppidum.* 2. fólt; *lacinia*: ein weißes Pferd mit braunen Flecken, fejér ló, barna fóltokkal; *equus albus nigro punctatus.* 4. hiba, fogyatkozás; *naevus, labes.*

Flecken, *a.* megfóltozni, fóltot vetni valamire; *sarcire, reficěre.* 2. *n.* motskolni, petsétet ejteni; *maculare.* 3. elmotskolódni, elszennyeződni; *commaculari.*

Fleckfieber, das, petétses hideglelés; *febris petechialis.*

Fleckig, fóltos; *maculosus, pannosus.* 2. st. bunt, tarkás; *varius.* 3. motskos, szennyes, petsétes; *maculosus, unctus.*

Fledermaus, die, szárnyasegér, bőregér, denevér; *vespertilio.*

Flederwisch, der, tollseprő; *everriculum anserinum.*

Flegel, der, tséplő, tsép; *flagellum trituratorium.* 2. gaz ember, embertelen ember; *inhumanus.*

Flegeley, die, gorombaság; *rusticitas.*

Flegelhaft, goromba, embertelen; *inhumanus.*

Flehen, *a.* esedezni, könyörögni; *obsecrare, supplicare.*

Flehen, das, esedezés, könyörgés, rimánkodás; *supplicatio.*

Flehentlich, esedező, rimánkodó; *supplex, enixus.*

Fleisch, das, *s. pl.* hús, (ember, v. állat husa); *caro.* 2. hús, (enni való husa az emlősállatoknak, és madaraknak); *caro*: rohes Fleisch, nyers hús; *caro cruda.* 3. hús, (némelly gyümöltsöknek, szilvának, baratzknak húsa); *pulpa.* 4. test, testihajlandóságok, *cupiditates corporeae.*

Fleischbank, die, mészárszék, vágószék; *macellum.*

Fleischbrühe, die, húslé; *jus carnis.*

Fleischer, der, mészáros; *lanius.*

Fleischerhund, der, mészároskutya, szelindek; *canis laniarius.*

Fleischerknecht, der, mészároslegény; *mercenarius lanii.*

Fleischern, húsbólvaló; *carneus.*

Fleischeslust, die, testi gyönyörűség; *libido corporalis.*

Fleischessen, das, húsétel; *esus carnis.*

Fleischfarbe, die, testszín; *color carneus.*

Fleischfarbig, testszínű; *coloris carnei.*

Fleischfaser, die, húsrost; *fibra.*

Fleischfressend, húsevő; *carnivorus.*

Fleischgabel, die, abárló villa; *creagra, fuscina carnaria.*

Fleischhauer, der, mészáros; *lanio.*

Fleischig, húsos; *carnosus.*

Fleischlich, testi; *corporalis*: die fleischliche Vermischung, aszszonnyal való közösködés; *concubitus.*

Fleischmade, die, nyű, nyűv; *teredo.*

Fleischspeise, die, húsétel; *esus carnis.*

Fleischsuppe, die, húsleves; *jus carnis.*

Fleiß, der, munkásság, dolgosság; *industria.* 2. szorgalmatosság; *diligentia*: vielen Fleiß an etwas wenden, nagy szorgalmatossággal munkálódni valamin; *multam operam dare.* 3. st. Bemühung, igyekezet, iparkodás; *studium.* 4. mit Fleiß, szántszándékkal, készakartva; *studio, dedita opera.*

Fleißig, munkás, dolgos; *industrius.* 2. szorgalmatos; *diligens*: *adv.* szorgalmatosan; *diligenter.* 3. gondos, nagy gondal és figyelmetességgel készült, (munka); *accuratus, sedulus.* 4. *adv.* gyakran, gyakorta; *saepe.*

Fletschen, die Zähne, vitsorítni fogait; *dentes nudare.*

Flicken, *a.* fóltozni, megfóltozni; *reparare.*

Flicken, das, fólt, fóltozás; *lacinia, reparatio.*

Flicker, der, fóltozó; *reparator.*

Flickerey, die, foltozás; *reparatio.*
Fliege, die, légy; *musca*: die spanische Fliege, kőrös bogár, kőrös féreg; *cantharis.*
Fliegen, *n. ir. Imp.* ich flog. *Perf.* ich bin geflogen, repülni; *volare*: fliegen lassen, repítni; *volare sinĕre.* 2. lobogni; (mint a' zászló); *vento agitari.* 3. sebesen vitetni, v. repülni a' levegőben, (mint a' golyóbis); *volare.*
Fliegen, das, repülés; *volatus.*
Fliegend, repülő, (madár, haj); *volans*: fliegende Brücke, repülő híd; *pons navalis pendens.* 2. fliegende Fahne, lobogó zászló; *vexillum solutum.* 3. fliegendes Gerücht, szárnyaló hír; *rumor vagus*: fliegende Hitze, hirtelen elmúló hévség; *ardor vagus.*
Fliegengarn, das, szúnyogháló; *reticulum muscarium.*
Fliegengift, das, légyölő méreg; *arsenicum nigrum.*
Flegenklappe, Fliegenklatsche, die, légytsapó; *flagellum muscarium.*
Fliegenwedel, der, legyező; *idem.*
Fliehen, *n. ir. Imp.* ich floh. *Perf.* ich bin geflohen, szaladni, futni; *currĕre, fugĕre*: vor der Gefahr fliehen, a' veszedelem elől futni; *vitare.*
Fliehen, das, futás; *fuga.*
Fließen, *n. ir. Imp.* ich floß. *Perf.* ich bin geflossen, folyni; *fluĕre.* 2. folyni, könnyen menni; *fluĕre, facile cedĕre.* 3. folyni, származni, eredni, jönni; *oriri, gigni, fieri*: das ist nicht aus deiner Feder geflossen, ez nem a' te pennádból eredt, v. folyt; *hoc non tua mens est*: hieraus fließt daß — innen származik az, hogy; *hinc fit, ut v. quod.* 4. dahin fließen, st. vergehen, elfolyni, elmúlni; *praeterire.*
Fließen, das, folyás; *fluxus.*
Fließend, folyó; *liquidus*: *adv.* folyvást; *fluenter.*
Fließpapier, das, szítatópapiros; *charta bibula.*
Fliete, die, érvágó, érvágóvas; *phlebotomus.*
Flimmer, die, tsillám; *mica.*
Flimmern, *n.* tsillámlani; tsillogni; *micare.*
Flinder, der, pilangó, (értzből, arany-pillangó, hímezni); *bractea.*
Flink, vidor, eleven, gyors; *alacer, agilis, strenuus*: *adv.* gyorsan, vidoran; *alacriter.*
Flinte, die, puska; *sclopetum.*
Flintenkolbe, der, puskafej, v. ágy; *manubrium sclopeti.*
Flintenkugel, die, puskagolyóbis; *glans plumbea.*
Flintenschuß, der, puskalövés; *ictus sclopeti.*
Flintenstein, der, puskakova; *pyrites pyrobolarius.*
Flittergold, das, hártyaarany; *lamellae crepitantes.* 2. szemfényvesztő dolgok; *nugae.*
Flocke, die, pejh, pehej, (hó pejhe, egy szem hó); *floccus.*
Flockig, pejhes, pihes; *floccosus, floccidus.*
Floh, der, balha; *pulex.*
Flöhen, Flohen, *a.* kibalházni; *liberare pulicibus.*
Flor, der, fátyol; *peplum, pannus tenuissimus.* 2. virágzás; *flos.* 3; divatja, kelete, diszlése valaminek. *vigor.*
Flora, die, Flóra, (a' virágok istenaszszonya); *Flora.*
Florbinde, die, gyászfátyol; *velum lugubre.*
Florenz, Florentzia; *Florentia.*
Floß, das, *l.* Flöße.
Flöße, die, Holzflöße, faúsztatás; *lignatio fluvialis.* 2. szál, szálhajó, tutaj; *ratis.*
Flößen, *n.* belészivárogtatni, folyatni, (a' kisded szájába a' tejet); *immittĕre.* 2. fát úsztatni, (a' vízen); *demittĕre per aquam.*
Floßfeder, die, úszószárny, halszárny; *pinna.*
Flößholz, das, úsztatott fa; *lignum per aquam demissum.*
Flöte, die, síp, flóta; *tibia.*
Flöten, *n.* sípolni, flótázni; *tibia canĕre.*
Flötenspieler, der, flótás, flótázó; *tibicen.*
Flotte, die, hadi hajóssereg; *classis.*
Flötz, das, kőterület, (a' bányában); *stratum.*
Fluch, der, átok, szitok, káromkodás, szitkozódás; *maledictum, detestatio, exsecratio.*
Fluchen, *n.* káromkodni, szitkozódni; *maledicĕre.* 2. auf jemanden, od.

(über jemanden) fluchen, káromlani, szidni valakit; *exsecrari.*
Flucher, der, káromkodó; *maledictor.*
Fluchs, *l.* Flugs.
Flucht, die, futás, szaladás; *fuga*: die Flucht nehmen, od. ergreifen, megfutamodni, elszaladni, elfutni, szaladásra venni a' dolgot; *fugam capĕre*, v. *petĕre*: in die Flucht schlagen, megszalasztani, megfutamtatni; *fugare.*
Flüchten, *a.* bátorságos helyre vinni, elszaladni vele és megmenteni, (vagyonát); *in tutum perferre.* 2. sich, elszaladni, elfutni; *fugam capessĕre.* 3. *n.* s. elszaladni, elfutni; *aufugĕre.*
Flüchten, das, szaladás, futás; *fuga.*
Flüchtig, futó, szaladó; *fugiens*: flüchtig werden, megfutamodni, megszaladni; *fugĕre.* 2. st. vergänglich, múlandó, hirtelen múló; *caducus.* 3. elszálló, elpárádzó, eloszló; *avolans.* 4. gyors, sebes, hamarfutó, (ló); *velox.* 5. sietve készült, (munka); *subitarius.* 6. repülő, repítő, igen könnyű, (ruha, köntös); *levis, volitans*: *adv.* futva, futvást, szaladva, hirtelen, sebesen, sietve, gyorsan; *celeriter, leviter, festinanter.*
Flüchtigkeit, die, hamarság, gyorsaság; *velocitas, celeritas.* 2. st. Eilfertigkeit, sietség; *festinatio.* 3. múlandóság; *caducitas.*
Flüchtling, der, szökevény; *profugus.* 2. vízeszű, állhatatlan, tséltsap; *levis.*
Flug, der, repülés; *volatus*: einen Vogel im Fluge schießen, reptében lőni valamelly madarat; *avem volantem trajicĕre.* 2. ein Flug Bienen, egy raj méh; *examen apum.*
Flügel, der, szárny; *ala.* 2. szárny, (köntös, hadisereg, ajtó, ablak szárnya); *patagium, ala, cornu, valva.*
Flügeldecke, die, szárnyfedél; *elytrum.*
Flügelmann, der, jeladó, (a' ki a' rendben álló katonaság szárnya végénél áll, 's a' fegyver gyakorlásban jelt ád), szárnyember; *miles alarius, v. praemonstrator.*
Flügelpferd, das, szányasló; *pegasus.*
Flügelwerk, das, ennivaló szárnyas-állatok, v. madarak; *alites, volucres.*
Flugfeuer, das, repülő láng; *scintillae vagae.*
Flugloch, das, kijáró lyuk, (a' méhkason); *ostium.*
Flugs, *adv.* tüstént, azonnal; *statim, confestim.*
Flugsand, der, szálló homok; *arena volatica.*
Flur, die, sík mező, térség, róna föld, mezőség, mező; *campus.*
Flurschütze, der, mező tsősz; *custos agrorum.*
Fluß, der, folyás; *fluxus.* 2. folyó, folyóvíz; *fluvius.* 3. tsúsz, folyosó, (nyavalya); *rheuma, rheumatismus*: der schleimige Fluß, nátha; *catarrhus.* 4. der weiße Fluß, fejérfolyás, (aszszonyi nyavalya); *gonorrhoea mulierum.*
Flußfieber, das, náthahideg; *febris catarrhalis.*
Flußfisch, der, folyóvízi hal; *piscis fluviatilis.*
Flüssig, folyó; *liquidus*: Flüssig werden, megolvadni, folyóvá lenni, meghígúlni; *liquescĕre.*
Flüssigkeit, die, folyóság, hígság; *fluiditas.* 2. híg test, folyó test; *corpus fluidum.*
Flußpferd, das, víziló; *hyppopotamus.*
Flußwasser, das, folyóbeli víz; *aqua fluviatilis.*
Flüstern, *a.* susogni, suttogni; *susurrare.*
Flüstern, das, suttogás, susogás; *susurrus.*
Fluth, die, Ebbe und Fluth, tengerjárás, tengerapadás és áradás; *fluxus et refluxus maris.* 2. hullám, hab, víztolúlás; *fluctus, aestus.*
Fodern, *l.* Fordern.
Fohre, die, topolyafa, vad fenyő; *pinus sylvestris.*
Folge, die, következés; *consecutio, consequentia*: in der Folge, azután, későbbre; *postea, deinde*: eine Folge aus etwas ziehen, következést húzni ki valamiből; *colligĕre.* 2. engedelmesség; *obedientia*: Folge leisten, engedelmeskedni; *obedire.* 3. zu Folge, szerént, ereje szerént; *ex, secundum*: meinem Versprechen zu Folge, ígéretem, v. fogadásom szerént; *secundum promissa mea.*

Folgen, *n.* f mit *Dat.* követni, kísérni: *sequi*, *consequi*: utánna menni valakinek; *comitari*: der Leiche folgen, késérni a' halottat; *funeraliis interesse.* 2. auf jemanden folgen, utánna lenni valakinek, (a' rangra nézve), következni valaki után; *sequi*: auf etwas folgen, következni valami után, (az időre nézve), követni valamit; *excipĕre*: ein Unglück folgt auf das andere, egymást éri a' szerentsétlenség; *calamitatem calamitas excipit.* 3. következni, származni, eredni; *oriri*, *nasci*, *consequi.* 4. engedni valakinek követni valamit, engedelmeskedni; *obtemperare*, *obedire.* 5. ſt. nachahmen, követni, *imitari.*

Folgend, következő, következendő; *sequens*, *consequens.* 2. jövő, jövendő; *futurus.*

Folgends, azután, továbbá; *deinde*, *post.* 2. jövendőben, ezután; *in posterum.* 3. következőleg, következésképpen; *ergo*, *igitur*, *hinc.*

Folgern, *a.* következtetni, kihozni valamiből valamit, következést formálni; *concludĕre.*

Folgerung, die, következtetés; *conclusio.*

Folglich, *adv.* következésképpen, következőleg, ésígy, tehát; *ergo.*

Folgſam, engedelmeskedő, engedelmes; *obediens.*

Folgſamkeit, die, engedelmeskedés, engedelmesség; *obtemperantia.*

Foliant, der, félárkus formába kötött v. nyomtatott könyv; *liber in folio.*

Folter, die, tortúra, kín; *tormenta*, *cruciatus.*

Foltern, *a.* kínzani, tortúrázni, kínzással vallatni; *torquere*, *cruciare.*

Folterung, die, kínzás; *cruciatus.*

Fond, der, die Fonds, *pl.* tőke, summa, (letett nagy summa pénz); *caput*, *capitale.*

Fontáne, die, ugrókút, szökőkút; *fons saliens.*

Fontanell, das, folyóseb; *fonticulus*: Fontanell ſetzen, folyósebet nyitni; *fonticulum aperire.*

Foppen Jemanden, kötődni, inderkedni valakivel, kötekedni; *ludificari*, *illudĕre.*

Förder, tovább, továbbá; *amplius*, *porro.*

Förderlich, hasznos; *utilis.* 2. auf das förderlichſte, mennél hamarább; *quam celerrime.*

Fordern, Fodern, ſt. Verlangen, kívánni, megkívánni; *poscĕre*, *postulare*: wie viel fordern Sie dafür, mennyit kíván az Úr érte; *quanvis*: darnach es die Noth erfordert, a' mint a' szükség kívánja, v. hozza magával; *ut necessitas postulat*: vor Gericht fordern, törvény eleibe idézni; *evocare.*

Fördern, *a.* tovább vinni, tovább küldeni, (szekeren, kotsin valamit); *porro mittĕre.* 2. ſt. beſchleunigen, siettetni; *accelerare*, *maturare.* 3. ſt. befördern, előmozdítni; *juvare*, *promovere.*

Förderſam, gyors, siető; *celer*, *citus*: *adv.* gyorsan, sietve; *celeriter.*

Forderung, die, kívánás, megkívánás; *postulatio.* 2. kívánság; *postulatum.*

Förderung, die, előmozdítás; *adjumentum.*

Forderungsſatz, der, kívánnattétel; *postulatum.*

Forelle, die, pisztráng; *salmo fario.*

Form, die, Geſtalt, forma; *forma.* 2. ſt. Art, mód; *modus*: nach gewöhnlicher Form, szokott mód szerént; *methodo communi.*

Formalien, die, *pl.* tzeremóniák formálitások; *justa*, *ritus.*

Format, das, forma, formázat; *forma.*

Formel, die, szóllásmód; *formula dicendi.*

Formen, *a.* formálni; *formare.*

Formiren, *a.* formálni, formáját készítni, (valaminek); *formare*, *figurare*: ſich formiren, rendbe állani, (mint a' katonák); *ordines occupare.*

Formirung, die, formálás; *formatio.*

Förmlich, formás, igaz, valóságos illendő, helyes; *habens suam formam*, *recte formatus*: *adv.* igazán, illendően; *solenniter*, *legitime*, *recte.*

Formular, das, mustraforma; *formula.*

Forſchen, *a.* genau nach etwas fragen, kérdezősködni, tudakozódni valami felől; *percontari*, *sciscitari.* 2. vizsgálni, nyomozni valamit; *scrutari*, *inquirĕre*, *investigare.*

Forschen, das, tudakozódás, kérdezősködés; *percontatio, quaestio.* 2. vizsgálás; *perscrutatio.*
Forscher, der, tudakoló; *investigator.* 2. vizsgáló, nyomozó; *scrutator.*
Forst, der, st. Wald, erdő, (főképen tilalmas erdő); *sylva.*
Förster, der, erdő kerülő; *praefectus saltus.*
Forstmeister, der, erdőtiszt; *magister rei saltuariae.*
Forstrath, der, erdőtiszti tanátsos; *consiliarius in re saltuaria.*
Forstwesen, das, erdőt illető dolgok; *res saltuaria.*
Forstwissenschaft, die, erdőtudomány, az erdő tenyésztetésnek tudomán振ja; *scientia rei saltuariae.*
Fort, das, kis vár, kastély; *castellum.*
Fort, *adv.* tovább, elébb; *protenus, prorsum*: und so fort, (u. s. f.) 's így tovább; *et sic porro.* 2. félre, távozz el; *discede, apage.* 3. st. Vorwärts, előre; *ante.*
Fortan, *adv.* tovább, odébb; *porro, deinde, ulterius.*
Fortarbeiten, *a.* folytatni a' dolgot; *pergĕre laborare, persequi opus.*
Fortbewegen, *a.* elmozdítni, tovább tovább mozgatni; *promovere.*
Fortbrauchen, *a.* tovább is élni vele, folytatni a' veleélést; *pergĕre uti.*
Fortbringen, *e.* elvinni; *auferre.*
Fortdauer, die, megmaradás, tartósság; *duratio, perpetuitas.*
Fortdauern, *n.* fennmaradni, megmaradni, eltartani; *durare.*
Forteilen, elsietni, tovább sietni; *festinare abire.*
Fortfahren, *n. ir.* s. tovább menni, folytatni a' menést, (kotsin, hajón); *provehi.* 2. elmenni, elindúlni, (kotsival, hajóval); *proficisci.* 3. folytatni, (munkát, beszédet), v. tovább dolgozni, tovább beszéllni, v. szóllani; *continuare, pergĕre.*
Fortfliegen, *n.* elrepülni; *avolare.*
Fortfließen, *n. ir.* elfolyni; *profluĕre.*
Fortführen, *a.* elvinni, elszállítni; *abducĕre, absportare.*
Fortgang, der, elmenetel; *abitus.* 2. st. Fortdauer, tartósság, tartás, menetel; *duratio.* 3. folyamat, előmenetel, látatja valaminek; *progressus, successus.*
Fortgeben, *a. ir.* tovább adni; *porro dare.*
Fortgehen, *n. ir.* s. elmenni; *discedĕre*: er ist längst fortgegangen, régen elment; *pridem discessit.* 2. tovább menni, folytatni a' menést; *pergĕre ire, procedĕre*: die Uhr geht fort, az óra jár, v. eljár; *horologium pergit moveri.* 3. st. fortdauern, szünet nélkül folyni, folytatódni, fennmaradni; *perdurare, continuari.*
Fortgehen, das, elmenetel; *discessus.*
Fortjagen, *a.* elhajtani, elűzni; *abigĕre, pellĕre.*
Fortjagung, die, elhajtás; *abactio.*
Fortification, die, várerősítés; *munitio.*
Fortkommen, *n. ir.* s. elszabadúlni, kiszabadúlni, elmenni, tovább menni; *elabi, effugĕre.* 2. nőni, nevekedni, teremni; *crescĕre, provenire.* 3. elélni, boldogúlni, *se sustentare, ali.*
Fortkommen, das, elmenés; *elapsus, effugium.* 2. termés, növés; *proventus.* 3. előmenetel, boldogúlás; *successus.* 4. élelem, elélés; *facultas se alendi.*
Fortkönnen, *n. ir.* elmehetni, tovább mehetni; *abire posse.*
Fortkriechen, *n. ir.* s. elmászni; *prorepĕre.*
Fortlassen, *n. ir.* elbotsátni, eleresztení; *dimittĕre.*
Fortlaufen, *n. ir.* s. elfutni, elszaladni, tovább szaladni; *procurrĕre, porro currĕre.*
Fortleben, *n.* nem szűnni meg élni; *pergĕre vivĕre.*
Fortlesen, *a. ir.* tovább olvasni, folytatni az olvasást; *pergĕre legĕre.*
Fortmarschiren, *a.* elmenni; *procedĕre.*
Fortmüssen, gehen, reisen, u. s. f. kéntelenségből elmenni; *cogi abire*: ich muß fort, el kell mennem; *cogor abire.*
Fortpacken, sich, eltakarodni; *se amoliri*: packe dich fort, takarodj, lódúlj; *apage.*
Fortpflanzen, *a.* szaporítni, elszaporítni, (növevényt); *propagare.* 2. sich, szaporodni, terjedni, tenyészni, elszaporodni; *propagari.*
Fortpflanzung, die, elszaporítás, elszaporodás, tenyészés; *propagatio.*

Fortreise, die, elindúlás, útra indúlás, elútazás; *profectio*. 2. tovább útazás; *processio*.
Fortreisen, *n*. elútazni, útra indúlni; *proficisci*. 2. tovább útazni; *procedĕre*.
Fortreißen, *a. ir*. elszakasztani; *lacerare*. 2. elragadni, elkapni; *abripĕre*, *proripĕre*.
Fortreiten, *n. ir. f*. ellovagolni; *equo avehi v. provehi*.
Fortrennen, *n. l*. Fortlaufen.
Fortschaffen, *a*. elhárítni; *amovere*. 2. *st*. fortschicken, elkűldeni, eligazítni; *dimittĕre*.
Fortschicken, *a*. elkűldeni; *dimittĕre*.
Fortschieben, *a. ir*. eltaszítni, eltolni; *amoliri*.
Fortschlafen, *n. ir*. folytatni az alvást, folyvást aludni; *pergĕre dormire*.
Fortschleichen, sich, elillantani, alattomban elszökni, elmenni; *se subducĕre*.
Fortschreiben, *a. ir*. folytatni az írást; *porro scribĕre*.
Fortschreiten, *n. f*. elébb menni, tovább menni, v. lépni; *progredi*. 2. előmenni, boldogúlni valamiben; *procedĕre*.
Fortschritt, der, előmenetel; *progressus*: Fortschritte machen. *l*. Fortschreiten.
Fortsetzen, *a*. folytatni, (a' munkát); *continuare*.
Fortsetzung, die, folytatás; *continuatio*.
Fortspielen, *a*. folytatni a' játszást; *porro ludĕre*.
Forttragen, *a. ir*. elvinni; *absportare*.
Forttragung, die, elvivés; *absportatio*.
Forttreiben, *a. ir*. elhajtani, elűzni; *abigĕre*, *propellĕre*. 2. *st*. fortsetzen, folytatni; *continuare*.
Fortwachsen, *n. ir*. tovább nőni; *porro crescĕre*.
Fortwähren, *l*. Fortdauern.
Fortwandern, *n*. elvándorlani; *abire*.
Fortwehen, *n*. elfújni; *flando auferre*.
Fortweisen, *a. ir*. eligazítni, elkűldeni; *rejicĕre*, *repellĕre*.
Fortwollen, (gehen), el akarni menni; *abire velle*.
Fortziehen, *a. ir*. elhúzni; *abstrahĕre*. 2. *n. f*. elköltözni, tovább költözni; *emigrare*.

Fossil, das, *pl*. die Fossilien, ásvány, ásványok; *fossile*.
Fourage, die, (olv. furázs), abrak, lóeleség; *pabulum*.
Fouragiren, *a*. abrakolni, etetni; *pabulare*.
Fouragirung, die, abrakolás, etetés; *pabulatio*.
Foytasch, die, fojtás, (a' puskában); *stupa*.
Fracht, die, tereh, (szekérre, v. hajóra rakott tereh); *onus*. 2. *st*. Frachtgeld, szekérbér, (portéka vitelért), v. hajóbér, vitelbér; *merces vecturae*.
Frachtbrief, der, terehútasítás, terehútasító levél, (mellyre a' terehkűldő neve, a' tereh mivólta, a' kihez küldetik annak neve, és a' vitelbér felíratnak); *literae vectoriae*.
Frachtgeld, das, *l*. Fracht.
Frachtschiff, das, terehvivő hajó; *navis oneraria*.
Frachtzettel, das, *l* Frachtbrief.
Frack, der, kivágott kaput, frakk, nyári kaput; *amiculum vulgo frakk*.
Fractur, die, törtbetűk, törtírás; *literae unciales*.
Frage, die, kérdés; *quaestio*, *interrogatio*: eine Frage thun, kérdést tenni, kérdezni; *interrogare*: es entsteht die Frage, ob—u. s. f. az a' kérdés adja elő magát, ha; *quaeritur*: eine Frage aufwerfen, kérdést tenni, v. támasztani; *quaestionem proponĕre*.
Fragen, *a*. kérdeni, megkérdeni, (valakit); *interrogare*, *quaerere ex aliquo*: Jemanden um Rath fragen, tanátsot kérdeni valakitől; *consulĕre aliquem*. 2. nach jemanden fragen, kérdezni, v. tudakozni valakit; *quaerĕre de aliquo*: oft nach jemanden fragen, kérdezősködni, tudakozódni valaki felől; *sciscitari de aliquo*: hat niemand nach mir gefragt? nem kérdezett engem valaki? *nemo quaesivit me?* Es fragt sich noch, ob — még az a' kérdés, ha— *quaeritur, si—* 3. nach etwas fragen, gondolni valamivel; *curare rem*, *laborare de*: er fragt nach niemanden, senkivel sem gondol; *neminem curat*.
Fragen, das, kérdés, kérdezés; *quaestio*.

Frager, der, kérdő, kérdező; *interrogator, percontator.*
Frageweise, kérdésképpen; *interrogando.*
Fragezeichen, das, kérdőjel; *signum interrogationis.*
Fragment, das, töredelék; *fragmentum.*
Fragselig, kérdezősködő, kérdezősködni szerető; *cupidus sciscitandi.*
Fragweise, *l* Frageweise.
Franciscaner, der, Sz. Ferentz szerzetese, Sz. Ferentz szerzetbéli barát; *Monachus ordinis S. Francisci.*
Franco, Franco schicken, megváltva küldeni, (a' vitelbért, előre lefizetve küldeni valamit); *soluta mercede mittĕre.*
Frank, szabad; *liber*: *adv.* szabadon; *libere.*
Frankfurt, Frankfurt, (város); *Francofurtum (ad Moenum, ad Oderam).*
Frankiren, bérváltva küldeni, (levelet a' póstán); *solvĕre.*
Frankreich, Frantziaország; *Gallia.*
Franse, Franze, die, rojt, rojtprém, tzafrang; *fimbria.*
Franz, der, Ferentz; *Franciscus.*
Franzband, der, frantziakötés, (könyvkötés); *involucrum alutae v. gallicum.*
Franze, *l.* Franse.
Franzose, Franzos, der, Frantzia; *Gallus, Francogallus.*
Franzosen, die, frantzu, (nyavalya); *lues venerea.*
Französisch, Frantziaországi; *Francicus, Francogallicus.* 2. Frantzia; *Gallicus*: die französische Sprache, a' Frantzia nyelv; *lingva Gallica*: *adv.* frantziáúl, frantzúl; *gallice.*
Frappant, szembetűnő, különös; *insignis, peculiaris*: eine frappante Ähnlichkeit, szembetűnő hasonlatosság; *singularis similitudo.*
Fraß, der, eledel; *cibus.*
Fräßig, torkos, nagyehető; *vorax, edax.*
Fräßigkeit, die, torkosság; *voracitas.*
Fratschlerinn, die, Fratschlerweib, das, kofa, kúfár aszszony; *vetula.*
Frau, die, aszszony, (férjhezment fejérszemély); *mulier*: eine junge Frau, ifjú aszszony; *mulier recens nupta*: eine alte Frau, öreg aszszony; *anus.* 2. st. Gattinn, feleség; *uxor, conjux*: sich eine Frau nehmen, feleséget venni, megházasodni; *uxorem ducĕre.* 3. st. Frauenzimmer, aszszonyember, fejérszemély; *femina.* 4. st. Hausfrau, gazdaszszony; *domina, hera.* 5. unsere Frau, unsere liebe Frau, szűz Mária, a' Boldogságos szűz; *Sancta Maria, beata virgo.*
Frauenbild, das, szűz Mária képe; *imago Sct. Mariae.* 2. fejérszemély, aszszonyember; *femina.*
Frauenschuh, der, tzipő, tzipellő, aszszonyi lábbeli; *calceus muliebris.*
Frauensperson, die, aszszonyiszemély; *femina.*
Frauentag, der, N. Boldogaszszony napja; *festum S. Mariae.*
Frauenzimmer, das, aszszonyok szobája; *gynaeceum, gynaeconitis.* 2. fejérszemély, aszszony; *femina.*
Frauenzimmerhand, die, aszszonyírás, leányírás; *scriptura muliebris.*
Fräulein, das, kisaszszony; *virgo nobilis.*
Frech, szemtelen, szemtelen vakmerő; *protervus, petulans, procax.*
Fregatte, die, fregáthajó, fregát; *navis speculatoria.*
Frei, Freilich, *l.* Frey, Freylich.
Fremd, st. auswärtig geboren, idegen, vidéki; *alienigena*; ein Fremder, idegen, jövevény, idegen ember; *peregrinus.* 2. st. ausländisch, külföldi; *exterus.* 3. st. unbekannt, idegen, esméretlen; *ignotus, alienus,* 4. zu unserer Familie od. Gesellschaft nicht gehörig, idegen; *hospes.*
Fremdartig, külömböző, külömböző nemű; *alienus*: fremdartige Theile eines Körpers, külömbözőnemű részei valamelly testnek; *partes dissimilares corporis.*
Fremde, die, külföld, idegenföld; *exterae regiones*: in die Fremde gehen, vándorlani, külföldre menni: *peregre proficisci.*
Fremder, ein, der Fremde, *l.* Fremd.
Fremdling, der, jövevény; *alienus.* 2. tudatlan, járatlan, (valamiben); *hospes.*
Frequentiren, einen Ort, die Schule, u. s. f. járni, (valamelly helyre, v. oskolába); *frequentare.*
Freßbegierig, *l.* Fräßig.
Fressen, *a. ir.* ich fresse, du frissest, er frißt, u. s. f. *Imp.* ich fraß. *Perf.*

ich habe gefressen, enni, megenni, falni, felfalni, (az állatokról mondatik); *vorare, devorare*: dem Viehe zum fressen geben, enni adni az állatnak, marhának; *pabulum praebere*. 2. mohón enni, illetlenűl, v. módnélkűl enni, (az emberekről mondatik); *vorare, ingurgitare*. 3. legelni, (mint az állatok a' mezőn); *pasci*.

Fressen, das, evés, falás; *voratio*. 2. étel, étek, eledel, (az állatok eledele); *cibus*, *pabulum*.

Fresser, der, evő, faló, mohón evő, nagyehető; *edax*, *vorax*.

Freßfieber, das, torkos hideglelés; *febris famelica*.

Freude, die, öröm; *laetitia, gaudium*.

Freudenleer, örömnélkűlvaló; *expers laetitiae*.

Freudenlos, (ugyan az).

Freudenmädchen, das, közönséges kurva; *meretrix vulgaris*.

Freudig, örvendetes, víg, vídám; *laetus*, *hilaris*.

Freuen, sich, örvendeni, örűlni; *gaudere*, *laetari*.

Freund, der, st. ein Verwandter, eine Verwandte, rokon, atyafi; *cognatus*: ein naher Freund, közelrőlvaló atyafi; *consangvineus*. 2. barát; *amicus*: lieber Freund! bester Freund! kedves Barátom! kedves édes Barátom! *chare amice!*

Freundinn, die, barátné, leány, v. aszszony barátja valakinek; *amica*.

Freundlich, baráti, nyájas; *benignus*, *comis*.

Freundlichkeit, die, barátiság, barátság, nyájasság; *comitas*.

Freundschaft, die, st. Verwandtschaft, atyafiság, rokonság; *cognatio*, *propinquitas*. 2. barátság; *amicitia*.

Freundschaftlich, barátságos, nyájas; *comis*, *blandus*.

Frevel, der, gonoszság, istentelenség, elvetemedettség; *protervitas*, *malitia*.

Freveler, der, *l.* Frevler.

Frevelhaft, gonoszságos, gonosz, elvetemedett; *malitiosus*.

Freveln, *n.* gonoszságra vetemedni, elvetemedni; *proterve agĕre*.

Freventhat, die, *l.* Frevel.

Frevler, der, elvetemedett gonosz, vakmerő gonosz; *protervus*, *maleficus*.

Frey, szabad, megszabadúlt, űres, ment; *liber*, *solutus*, *vacuus*. 2. szabad, szabados, szabadon lévő; *liber*: *adv.* szabadon, szabadosan; *libere*. 3. szabad, szabadon lévő, bé nem kerített, v. meg nem akadályoztatott; *liber*, *apertus*: szabadon, bé nem kerítve; *sub divo*: magánosan, magában; *solus*. 4. szabad, senkitől nem függő; *immunis*: die freyen Künste, a' szabad mesterségek; *artes liberales*.

Freybrief, der, felszabadúló levél, szabadságlevél, (valamire); *diploma*

Freyen, st. heirathen, megházasodni, férjhezmenni; *uxorem ducĕre*, *nubĕre*.

Freyfrau, die, Báróné; *Baronessa*.

Freygeben, *a. ir.* szabadon botsátni; *liberum mittĕre*. 2. szabadságot adni valamire, felszabadítni; *manumittĕre*.

Freygebig, adakozó, bőkezű; *liberalis*, *beneficus*, *munificus*.

Freygebigkeit, die, adakozóság, bőkezűség, adakozás; *liberalitas*, *munificentia*.

Freygeboren, szabad szüléktől származott, szabad születésű; *ingenuus*.

Freygeist, der, st. freydenkend, szabadon gondolkozó; *libere cogitans*.

Freygelassen, szabadon botsátott, szabadon botsáttatott; *libertus*.

Freygut, das, szabad jószág; *praedium immune*.

Freyhafen, der, szabad kikötőhely; *portus liber*.

Freyhaus, das, szabad ház, szabad telek; *domus immunis*.

Freyheit, die, szabadság; *libertas*. 2. szabadság, bátorság; *licentia*: sich die Freyheit nehmen, bátorkodni; *audere*. 3. engedelem, szabadság; *immunitas*

Freyherr, der, Báró; *Liber Baro*.

Freyherinn, die, Báróné; *Liber Baronessa*.

Freyherrschaft, die, szabad uradalom, Báróság; *Baronia*.

Freylassen, szabadon botsátni, felszabadítni; *dimittĕre*.

Freylassung, die, szabadon botsátás, felszabadítás; *manumissio*.

Freylich, st. allerdings, igen is; *utique*. 2. st. zwar, igaz hogy, való hogy; *nimirum*, *verum quidem*.

Freymachen, *a.* felszabadítni, szabaddá tenni; *liberare.*
Freymaurer, der, szabad kőmíves; *liber caementarius, liber murarius.*
Freymüthig, szabadon szólló, szabadon ítélő; *liber, libero animo.*
Freypaß, der, szabad útilevél, szabad paszszus; *salvus conductus.*
Freysprechen, *a. ir.* felszabadítni; *absolvěre.*
Freysprechung, die, felszabadítás; *absolutio.*
Freystadt, die, szabad város; *civitas libera.*
Freystadel, Galgótz, (mezőváros Nyitra Vármegyében).
Freystatt, der, szabad köztársaság, v. státus; *respublica.*
Freystätte, die, menedékhely, szabados menedékhely; *asylum.*
Freystehen, frey stehen, es steht mir frey, szabadságomban áll; *licet, liberum est.*
Freystellen, *a.* szabadságba helyheztetni; *in libertatem vindicare.* 2. valakinek tetszésére hagyni valamit; *permittěre, potestatem dare.*
Freystellung, die, tetszésére hagyás; *permissio.*
Freystunde, die, üres óra, szabad óra; *hora vacua.*
Freytag, der, péntek; *dies veneris.*
Freytisch, der, szabad asztal; *coena libera.*
Freyung, die, megszabadítás, felszabadítás; *liberatio.*
Freywillig, őnkéntvaló, szabadakaratú; *voluntarius*: *adv.* őnként, készakartva; *voluntarie*: ein Freywilliger, szabadseregbéli katona; *miles voluntarius.*
Friaul, Friaul, (város); *Forum Julium.*
Fricassee, der, vetretze; *caro concisa et frixa.*
Fridrich, Fridrik, *Fridericus,*
Friede, der, békesség; *pax*: Frieden machen, od. stiften, békességet kötni, megbékélni; *pacem inire, conciliare*: den Frieden brechen, felbontani a' békességet; *pacem rumpěre, solvěre.* 2. nyúgodalom, tsendesség, békesség; *pax, otium*: jemanden in Frieden lassen, békét hagyni valakinek, nem háborgatni valakit; *non turbare.*
Friedensartikel, der, békességtzikkely, a' békesség tzikkelye; *articulus pacis.*
Friedensbothe, der, békességhirdető követ; *nuncius pacis.*
Friedensbruch, der, békesség felbontás; *violatio pacis.*
Friedenscongreß, der, békességes tanátskozás, békességszerző gyűlés; *congressus de pace.*
Friedenshandlung, die, békességes alkudozás; *conditio pacis.*
Friedensstifter, der, békesség szerző; *pacificator.*
Friedenstractat, der, *pl.* Friedenstractaten, békességalkú, békesség feltételei; *tractatus de pace.*
Friedensvorschläge, die, *pl.* békesség előleges tzikkelyei, v. feltételei; *conditiones pacis.*
Friedenszeit, die, békesség, békességes idők; *pax.*
Friederich, *l.* Fridrich.
Friedfertig, békességetszerető, békességes; *pacatus, amans pacis.*
Friedlich, békességes; *pacificus*: *adv.* békességesen; *pacifice.*
Friedsam, Friedselig, *l.* Friedfertig.
Frieren, *n. ir. Imp.* ich fror. *Perf.* ich habe, és ich bin gefroren, fázni; *frigere, algere*: es friert mich an den Händen, an den Füßen, fázik a' kezem, a' lábam; *algeo manibus v. pedibus, frigent manus v. pedes.* 2. megfagyni; *congelare.*
Frieren, das, fázás, fagyás, megfagyás; *gelu.*
Friesland, Frizland, Frízia; *Frisia.*
Frisch, st. kühl, híves, hüss, friss; *frigidus.* 2. újj, nem régi, friss; *integer, recens.* 3. jelenvaló, mostani; *praesens.* 4. friss, (tsak most kerűlt, szakasztott, hozott); *recens.* 5. st. munter, muthig, eleven, vídám, friss, gyors; *vegetus, alacer.*
Frischen, *a.* megfrissítni, megújjítni; *recreare.*
Frischling, der, malatz; *porcellus apri.*
Friseur, der, (olv. frizőr), hajtsinosító, hajfodorító; *concinnator capillorum.*
Frisiren, hajat fonni, hajat fodorítni; *crispare.*
Frist, die, szabott idő; *tempus finitum.* 2. időköz, időszakasz, idő; *spatium, tempus*: sich frist ausbit-

ten, időt kérni magának, (meghatározott időt); *tempus petĕre.*
Friſten, *a.* halasztani; *differre, proferre.*
Friſtung, die, halasztás; *dilatio.*
Friſur, die, fodorított haj; *capillus crispatus.*
Froh, ſt. freudig, víg, vídám, jó kedvű, eleven; *laetus, hilaris*: froh ſeyn, örűlni: *laetari.* 2. örvendetes, örvendeztető; *laetus.*
Fröͤlich, vídám, víg; *laetus.*
Fröhlichkeit, die, vídámság; *laetitia.*
Frohlocken, *n.* über etwas, örvendezni, vigadozni valamin; *ovare, exsultare.*
Frohlocken, das, örvendezés, vigadozás; *exsultatio.*
Frohlockend, örvendező; *ovans.*
Frohn, ſt. heilig, szent; *sanctus.*
Frohn, der, idézőhajdú, poroszló; *lictor.*
Frohnbauer, der, robotos paraszt: *rusticus, servus.*
Frohndienſt, der, robot, úr dolga; *servitus, angaria.*
Frohne, die, (ugyan az).
Fröhnen, *n.* robotolni, úr dolgát tenni; *operam gratuitam praestare.* 2. ſeinen Lüſten, rabja lenni a' testi kívánságoknak; *indulgere cupiditatibus.*
Frohngut, das, robotos jószág; *praedium servum.*
Frohnleichnam, der, Krisztus hólt teste; *corpus Christi.*
Frohnleichnamsfeſt, das, Úr napja, Úrnap; *festum corporis Christi.*
Frohntag, der, robotnap, robotos nap; *dies operae gratuitae praestandae.*
Fromm, szelíd, jámbor; *probus.* 2. jó erköltsű, szelíd, jó; *bonus, modestus, placidus.* 3. ſt. unſchuldig, fedhetetlen, kegyes, szent; *pius, sanctus.* 4. ſt. Gottesfürchtig, istenfélő, kegyes: *pius.* 5. ſt. gütig, mitleidig, kegyelmes, jóltévő; *clemens*: frommer Gott! kegyelmes Isten! *Di clementissime.*
Frommen, *n.* használni, hasznot tenni; *prodesse.*
Frömmigkeit, die, kegyesség; *pietas.*
Frömmling, der, színmutató, kegyeskedő; *hypocrita.*
Fron, *l.* Frohn.
Fronte, die, homlok, eleje valaminek; *frons.*
Froſch, der, béka; *rana.* 2. ínydagadás, (lovak nyavalyája); *ranula.*
Froſchleich, der, békaivadék, békatojás; *ova ranarum.*
Fröſchling, der, *l.* Friſchling.
Froſt, der, fagy; *frigus.* 2. ſt. Kälte, hideg, hidegség; *frigus.*
Froſtig, fagyos, hidegvette, fázékony; *gelidus, frigens, impatiens frigoris.*
Frottiren, ſt. reiben, dörzsölni; *fricare.*
Frucht, die, gyümölts, termés; *fructus.* 2. vetés, mezei vetés; *fruges.* 3. ſt. Nutzen, haszon, jövedelem; *fructus, utilitas.* 4. Folge, következés; *exitus.*
Fruchtauge, das, *l.* Fruchtknoſpe.
Fruchtbar, termékeny, gyümöltstermő; *fertilis, frugifer.* 2. szapora, tenyésző, (állat); *foecundus.*
Fruchtbarkeit, die, termékenység; *fertilitas, foecunditas.*
Fruchtbaum, der, gyümöltsfa; *arbor fructifera.*
Fruchtbringend, gyümöltstermő; *fructifer, frugifer.*
Fruchten, ſt. nützen, használni; *prodesse.*
Fruchtgehäuſe, das, magtok; *pericarpium.*
Fruchthorn, Füllhorn, das, bőségszarv, bőség szaruja; *cornu copiae.*
Fruchtknoſpe, die, gyümöltsbimbó; *gemma fructifera.*
Fruchtkorb, der, gyümöltskosár; *calathus pomarius.*
Fruchtlos, gyümöltstelen, terméketlen, meddő; *sterilis, infoecundus.* 2. haszontalan; *inutilis.*
Fruchtloſigkeit, die, gyümöltstelenség, terméketlenség, meddőség; *sterilitas.*
Fruchtnießung, die, haszonvétel; *usus fructus.*
Früh, jókori, koránvaló, idejénvaló, hamar; *maturus, praecox*: *adv.* jókor, korán, idején, hamar, idő előtt; *mature.* 2. reggeli; *matutinus*: *adv* reggel, jókor, reggel idején; *mane, summo mane.*
Frühapfel, der, koránérő alma; *malum praecox.*
Frühe, die, reggel; *tempus matutinum*: in der Frühe, reggel; *mane*; in aller Frühe, jókor reggel; *summo mane.*

Frühgebeth, das, reggeli könyörgés; reggeli imádság; *preces matutinae.*

Frühgottesdienst, der, reggeli istenitisztelet, v. isteniszolgálat; *sacra matutina.*

Frühjahr, das, tavasz, kikelet; *ver.*

Frühling, der, (ugyan az).

Frühmesse, die, reggeli mise; *missa matutina.*

Frühmette, die, reggeli ájtatosság; *sacra matutina.*

Frühmorgens, reggel; *mane.*

Frühobst, das, koránérő gyümölts; *fructus praecox.*

Frühstück, das, flöstök, fröstök, fölöstököm; *jentaculum.*

Frühstücken, *a.* flöstököt enni, fröstökölni; *jentare.*

Frühzeitig, idejénvaló, jókori, koránvaló; *maturus*, *tempestivus.*

Fuchs, der, róka, rókaeb; *canis vulpes*: sárgapej, sárgaló; *rufus.*

Fuchsbalg, der, rókabőr; *pellis vulpina.*

Füchschen, das, rókátska; *vulpecula.*

Fuchseisen, das, rókatsapta, rókafogó vas; *pedica vulpina.*

Fuchshöhle, die, rókalyuk, rókabarlang; *caverna vulpina.*

Fuchspelz, der, rókás mente; *chlamys pelle vulpina praetextata.* 2. rókával béllelt bunda; *pelle vulpina munitum.*

Fuchsroth, rókaszín, rókaszínű; *rufus.*

Fuchsschwanz, der, rókafark; *cauda vulpina.* 2. *st.* Schmeicheley, hízelkedés tsapodárság; *adulatio.*

Fuchsschwänzen, *n.* hízelkedni, tsapodárkodni; *adulari*, *palpari.*

Fuchsschwänzer, der, tsapodár, tsapodárkodó; *adsentator.*

Fuchsschwänzerey, die, tsapodárkodás; *adulatio.*

Fuchtel, die, palloskard, széles vasú kard; *ensis*, *gladius*: die Fuchtel geben, fuchteln, megkardlapozni; *gladio verberare.*

Fuchteln, megkardlapozni; *verberare gladio.*

Fuder, das, egy téreh, egy vitel, (fuvar, szekeren); *vehes plaustrum*: ein Fuder Heu, egy szekér széna; *vehes foeni.*

Fug, der, juss, szabadság, (valaminek tselekedésére); *jus.*

Fuge, die, öszvefoglalás, öszvefoglalás helye, (két darab deszka közt); *junctura*, *commissura.*

Fügen, *a.* öszvefoglalni, egymásba foglalni, (két deszkát); *jungĕre*: hinzu fügen, hozzáfoglalni, hozzátenni, hozzáragasztani, hozzáadni; *conjungĕre*, *adjungĕre* 2 sich fügen, illeni; *decere*: sich in etwas fügen, alkalmaztatni magát valamihez; *se alicui accommodare.* 2. sich fügen, történni; *contingĕre.* 4. rendelni; *ordinare*, *regĕre.* 5. *n.* engedni, hajlani valaki akaratjára; *morem gerĕre.* 6. es fügt mir, hasznomra van; *utile est mihi.*

Fügwort, das, foglalószó, egybefoglaló; *conjunctio.*

Füglich, alkalmatos, illendő; *aptus*, *conveniens.* 2. méltó; *dignus.*

Füglichkeit, die, illendőség; *congruentia.*

Fuglos, igazságtalan; *injustus*: *adv.* igazságtalanúl; *injuste.*

Fuglosigkeit, die, igazságtalanság; *injustitia.*

Fugsam, *l.* Füglich.

Fügung, die, öszvefoglalás, rendelés; *compages*, *junctura*, *constitutio*, *voluntas.*

Fühlbar, érezhető; *quod sentiri potest*: *adv.* érezhetőleg, érezhetőképpen; *sensibiliter.* 2. érzős, érzékeny; *sensibilis.*

Fühlbarkeit, die, érezhetőség, érzőség, érzékenység; *sensibilitas.*

Fühlen, *a.* tapasztalni, tapintani; *contrectare*, *adtrectare*: oft fühlen, tapogatni, érzékelni, hozzányúlni, illetni, (kézzel, nyelvel); *palpare.* 2. érzékelni, valamiben kedvet, szépséget, rútságot érezni; *experiri*, *sentire.*

Fühllos, érzéketlen; *expers sensus.*

Fühlung, die, tapasztás, tapintás, illetés; *contrectatio.* 2. érzéklés; *sensus.*

Fuhre, die, egy fordúlás, egyszeri járás, (szekérrel); *vehes.* 2. szekér, kotsi, alkalmatosság; *vehiculum.* 3. szekérbér, kotsibér, vitelbér, (fuvar); *pretium pro vectura.*

Führen, *a.* vinni, (szekeren, kotsin, hajón); *vehĕre*, *portare*, *ferre*: el-, ki-, odavinni; *evehĕre*. *asportare*: Jemanden über einen Fluß führen,

valakit a' folyóvízen általvinni, (hajón); *transvehĕre*. 2. vezetni, (valakit), vinni, (valahová); *ducĕre*. 3. vezetve, vinni, igazgatva vinni, vinni, magával vinni. 4. vinni, vezetni; *ducĕre*: der Weg führt nach der Stadt, ez az út a' város felé visz, v. megy; *haec via ducit in urbem*. 5. készitni, építni, (vinni a' munkát valamelly előre kitsinált út szerént); *dirigĕre*. 6. vezérleni, vinni, vezetni; *ducĕre*, *dirigĕre*, *agĕre*. 7. véghezvinni, végrehajtani; *perficĕre*: einen Prozeß führen, ügyet v. pert folytatni; *causam agĕre*: Krieg führen, hadat folytatni, hadakozni; *bellum gerĕre*: ein Amt führen, hivatalt viselni; *officio v. munere fungi*. 8. hordani, hordozni, vinni, (magával); *ducĕre secum*, *portare*. 9. Worte od. Rede führen, szókkal élni, beszéllni; *loqui*. 10. ein Leben führen, élni; *vitam degĕre*: einen gewissen Nahmen führen, bizonyos nevének lenni; *nomen habere*, *v. gerĕre*: einen gewissen Titel führen, bizonyos tzimjének lenni; *titulum habere*: die Aufsicht über etwas führen, gondot viselni valamire, gondviselése alatt lenni; *curare*: die Rechnung führen, a' számadást vinni, folytatni; *rationem ducĕre*: Jemanden hinters Licht führen, rászedni valakit; *inducĕre aliquem*, *imponĕre alicui*.

Führer, der, vezető, kórmányozó, (a' hajó kórmányozója), kórmányos, vezérlő, tanító, nevelő; *dux*, *gubernator*, *ductor*, *educator*.

Fuhrlohn, der, kotsibér, szekérbér, (fuvar); *pretium vecturae*.

Fuhrmann, der, *pl.* Fuhrleute, kotsis, szekeres, szekeresember, (furmányos); *auriga*, *vecturarius*.

Führung, die, vivés, (szekerenvivés, szánonvivés); *vectura*. 2. vezetés; *ductus*. 3. vezérlés, igazgatás; *administratio*.

Fuhrweg, der, szekérút; *via pro plaustris*, *(vehicularis)*.

Fuhrwerk, das, szekér, kotsi, hajó; *vehiculum*.

Fuhrwesen, das, szekerezés, szekerezést illető dolgok; *res vehicularia*.

Fülle, die, telyesség; *plenitas*, *plenitudo*. 2. bővölködés, bövség; *abundantia*, *copia*. 3. töltelék; *fartum*.

Füllen, *a.* megtölteni, teletölteni; *complere*, *replere*. 2. tölteni, (belé v. valamibe); *implere*: gefüllt, töltött, megtöltött; *farctus*: gefülltes Kraut, töltött káposzta; *brassica farcta*. 3. *n.* megtsikózni, megvemhezni, tsikót elleni, megelleni, (mint a' ló, szamár); *parĕre*.

Füllen, das, tsikó, vemhe, (szamár, ló, teve vemhe); *hinnulus*, *pullus equinus*, *asininus*.

Füllhorn, das, bőségszaru, a' böség szaruja; *cornu copiae*.

Füllsel, das, *l.* Fülle.

Fundament, das, fundamentom; *fundamentum*.

Fünf, öt, (a' számlálásban); *quinque*: *adv.* fünfe, öten; *quini*.

Fünfeck, das, ötszeglet; *pentagonum*.

Fünfeckig, ötszegletű; *pentagonus*.

Fünfter, der, ötös; *pentas*, *quinarius*.

Fünfte, der, die, das, ötödik; *quintus*.

Fünftel, das, ötödrész; *quinta pars*.

Fünftens, *adv.* ötödször; *quinto*.

Funfzig, (olv. fuftzig, fünftzig), ötven, ötvenen; *quinquaginta*.

Fünkchen, das, szikrátska; *scintillula*.

Funke, der, szikra; *scintilla*.

Funkeln, *n.* tsillámlani, tsillogni, fényleni, ragyogni; *micare*, *radiare*.

Funkelneu, *adj.* ujdon új, tsupa új, (vadonat új); *plane novus*.

Funken, *n.* szikrázni; *scintillare*.

Für, *Praep.* mit *Acc.* -ért, helyett, -on, -en, -nak, -nek, -ra, -re nézve, ellen, -nak, -nek való; *pro*: was für ein? was für eine? mitsoda? miféle? *qualis?* an und für sich, magában; *per se*, *in se et per se*: für jetzt, most; *pro praesenti*, *in praesentia*: für dießmahl, od. für dieses Mahl, ez úttal; *pro nunc*: für beständig, örökké, szüntelen; *continuo*, *perpetuo*: für heute, mára; *pro hodierno die*, *in diem hodiernum*: für das erste, od. fürs erste, először; *pro primo*: Stück für Stück, darabonként, minden darab; *frustatim*: Tag für Tag, naprólnapra, naponként; *de die ad diem*, *dietim*: Mann für Mann, egyenként, fejenként; *capitatim*.

Fürbitte, die, kérés, szószóllás, esedezés, (másért, más javáért); *deprecatio*.

Fürbitter, der, másért esedező, v. kérő, szószólló; *deprecator*.

Furche, die, barázda, (a' szántóföldön); *sulcus*. 2. barázdaforma vonás, rántz; *plica*, *sulcus*.

Furchen, barázdát vonni, barázdálni; *sulcum ducĕre*. 2. rántzba szedni, (a' homlokát); *complicare*.

Furchenweise, barázdanként; *liratim*.

Furcht, die, félelem ijedség; *timor*, *metus*: einem Furcht einjagen, od. Jemanden in Furcht setzen, ráijjeszteni valakire, megijeszteni valakit; *metum injicĕre*. 2. st. Ehrfurcht, félelem, tiszteletbőlvaló félelem; *reverentia*.

Furchtbar, félelmes, rettentő; *terribilis*, *timendus*. *adv*. félelmesen, rettentőképpen; *terribilem in modum*.

Furchtbarkeit, die, felelmesség, rettentőség, *terror*.

Fürchten, etwas, *a*. félni, tartani, (valamitől); *timere*, *metuĕre*. 2. sich, félni; *timere*.

Fürchterlich, rettenetes, iszonyú, rettentő; *horribilis*, *horrendus*.

Furchtlos, félelemnélkűlvaló, félelmetlen, rettenthetetlen; *impavidus*, *intrepidus*.

Furchtlosigkeit, die, félelmetlenség, rettenthetetlenség; *fortitudo*.

Furchtsam, félénk, félékeny; *pavidus*, *timidus*. *adv*. félénken; *trepide*: furchtsam werden, megfélemleni; *extimescĕre*.

Furchtsamkeit, die, félénkség, félékenység; *timor*, *pavor*.

Furie, die, Furia, (a' dühösség pokolbéli istenaszszonya); *Furia*. 2. st. Wuth, dühösség; *furor*.

Furiös, dühös; *furiosus*.

Fürlieb nehmen, mit etwas, megelégedni vele, v. valamivel; *contentum esse*.

Furniren, kirakni, (az asztalt mint az asztalosok); *distingvĕre*.

Fürsorge, *l*. Vorsorge.

Fürsprache, die, szószóllás, közbenjárás; *deprecatio*, *intercessio*.

Fürst, der, Fejedelem; *Princeps*: Fürst von Siebenbürgen, Erdélyi Fejedelem, vagy Erdélyország Fejedelme; *Princeps Transilvaniae*. 2. Hertzeg; *Princeps*.

Fürstenthum, das, Fejedelemség, Hertzegség; *Principatus*.

Fürwahr, valóban, bizonyára, bizonnyal; *profecto*, *sane*.

Fürtrefflich, *l*. Vortrefflich.

Fürwort, das, *l*. Fürsprache. 2. névmás, névmássa; *Pronomen*.

Füsilier, der, könnyű fegyveres gyalogkatona; *pedes*.

Fuß, der, láb; (ember, v. állat lába); *pes*: mit bloßen Füßen gehen, od. reisen, gyalog menni, v. útazni; *pedibus iterfacĕre*: gut zu Fuße seyn, jó gyalognak lenni, v. jól tudni gyalog járni; *pedibus valere*: ein Soldat zu Fuße, gyalogkatona; *pedester*: zu Fuße dienen, gyalogkatonák közt szolgálni; *pedestre stipendium mereri*: einem auf dem Fuße nachfolgen, nyomon követni valakit, nyomában lenni valakinek; *vestigiis alicujus insistĕre*. 2. láb, (asztal, v. szék lába); *pes*. 3. des Berges, töve a' hegynek; *radix*. 4, láb, (mérték); *pes*. 5. állapot, kar; *conditio*, *status*.

Fußbad, das, lábferdő; *lavacrum pedum*.

Fußbank, die, Fußschämel, der, zsámoly, zsámolyszék; *scabellum*.

Fußboden, der, házföld, pádimentom; *solum*, *pavimentum*.

Fußeisen, das, békó; *compes*.

Fußfällig, *adv*. térdreesve, térden állva; *supplex*, *ad genua prostratus*.

Fußgänger, der, gyalogember; *pedes*.

Fußgestell, das, des Tisches, asztalláb; *basis*, *pes*. 2. oszloptalp, talpállás, talpkő, *stylobates*.

Fußgicht, die, podágra, lábköszvény; *podagra*.

Fußpfad, der, gyalogút, ösvény; *semita*.

Fußpunct, Nadir, der, lábpont; *nadir*.

Fußschämel, der, *l*. Fußbank.

Fußsohle, die, talp, lábtalp; *planta*.

Fußspitze, die, lábhegy; *extremi pedes*.

Fußstapfen, die, *pl*. nyom, lábnyom, nyomdok: *vestigium*: in eines Fußstapfen treten, valakinek nyomdokát követni; *alicujus vestigiis insistĕre*.

Fußsteig, der, (gyalogút, ösvény); *semita.*

Fußstrick, der, hurok, huroktőr; *pedica.*

Fußtritt, der, lépés, hágás, lábnyom, nyomdok; *vestigium, nisus pedis.*

Fußvolk, das, gyalogkatonaság, gyalogság; *peditatus.*

Fußweg, *l.* Fußsteig.

Fußwurzel, die, boka; *tarsus.*

Fußzehe, die, lábujj, hüvelykujj a' lábon; *digitus v. pollex pedis.*

Futter, das, abrak, eleség eledel, (marhának, lónak); *pabulum.* 2. étetés; *pascuum:* Futter geben, étetni, megétetni, (lovat); *pabulare.* 3. béllés, ruhának a' béllése; *munimentum interius vestis.*

Futteral, das, tok, (valaminek tokja); *involucrum, theca:* Hut=Futteral, kalaptok; *theca pilei.*

Füttern, das Vieh, abrakolni, étetni, megétetni; *pascĕre, pabulare:* ein Kleid, ein Schiff, megbéllelni, béllelni; *munire.*

Futtersack, der, abrakos tarisznya; *saccus pabularis*

Futterschneider, der, szetskametsző; *sector pabuli.*

Futterschwinge, die, szórólapát; *pabularis vannus.*

Futterung, die, abraklás *pabulatio.* 2. abrak, eleség; *pabulum.*

G.

Gabe, die, adás, adomány; *largitio.* 2. ajándék, alamizsna; *donum, stips.* 3. ajándék, adomány; *dos, donum, munus.* 4. tehetség, adomány, tálentom; *facultas, dos.* 5. *st.* Steuer, adó; *tributum.*

Gäbe, *l.* Gebe.

Gabel, die, villa, (evő villa); 2 *st.* Heugabel, Mistgabel, gyüjtővilla, ganéjhányóvilla, villa; *furca.*

Gabelchen, das, villátska; *furcella.*

Gabelförmig, Gabelig, kétágú villaforma, ágas, ágasbogas; *bifurcus.*

Gabelstiel, der, villanyél; *manubrium furcae.*

Gabelfrey, adótól ment; *immunis.*

Gackern, *n.* kotyogni, kodátsolni, (mint a' tyúk); *clangĕre, gingrire.*

Gaffen, *n.* bámúlni, száját tátni; *spectare.*

Gagath, der, gagátkő; *Gagathes.*

Gäh, Gähling, *l.* Jähling.

Gähnen, *n.* ásítni; *oscitare.*

Gahr, *st.* fertig, *l.* Gar.

Gähre, die, megkelés, (a' tésztának megkelése); *fermentatio.* 2. kovász, poshasztó, élesztő; *fermentum.*

Gähren, *n. ir.* forrani, pezsegni, megforrani, (mint a' bor); megkelni, (mint a' kovász); *fermentare, tumere.* 2. zúgni, zúgolódni, (mint a' békételen nép); *effervescĕre, fervere.*

Gähren, das, forrás, pezsgés, megkelés; *fermentatio, intumescentia.* 3. zendülés, zenebona; *fervor, tumultus.*

Gährung, die, forrás, megforrás; *fermentatio.* 2. zenebonáskodás, zendűlés; *tumultus.*

Gaiß, *l.* Geiß.

Gallant, *st.* artig, módos, jeles; *elegans, venustus.* 2. *st.* prächtig, pompás, diszes; *splendidus, lautus.*

Gallanterie, die, magakedveltetés; *elegantia, venustas.* 2. pompa, fényesség, ékesség, ékesmív, pompamív; *splendor.*

Gallanterie, (Waaren), pompaportéka, pompamív; *ornatus, cultus elegantior.*

Gallanteriehandel, =kram, der, pompaportékákkal való kereskedés, pompamívárosság, ékesmívárosság; *mercatura ornatuum.*

Galeere, die, gállya; *navis triremis, argonauta.*

Galerie, *l* Gallerie.

Galgen, der, akasztófa, törvényfa; *patibulum.*

Galgendieb, =schelm, =schwengel, der, akasztófáravaló, gazember; *homo dignus patibulo, nequam.*

Galimatias, der, értetlen beszéd, homályos, hijjábanvaló beszéd, *nugae obscurae.*

Galitzenstein, der, gálitzkő; *vitriolum album*,

Galla, die, pompa, innepi pompa, *pompa sollennis*. 2. pompaköntös, innepiköntös, innepi pomparuha; *vestitus solennis*.

Gallakleid, das, *l.* Galla.

Gallapfel, der, gubó, gubats, gubits, suska; *galla*.

Gallatag, der, pompanap, innepinap; *festus aulae dies*.

Galle, die, epe; fel, *bilis*: die Galle wird bey ihm rege, felháborodik az epéje; *bilis commovetur*. 2. méreg, boszszúság; *bilis*. 3. *st.* Gallapfel, gubó, gubats, suska; *galla*.

Gällen, *n.* tsengéni, tsendűlni, megtsendűlni; *personare, resonare*: die Ohren gällen mir, a' fűleim tsengenek; *aures meae tinniunt*.

Gallenbitter, epekeserű, keserű mint az epe; *felle amarior*.

Gallenfieber, das, epesárhideglelés; *febris biliosa*.

Gallenfluß, der, epesáros hasmenés; *cholera*.

Gallenstein, der, epekő; *cholelitus*.

Gallensucht, Gallsucht, die, sárgaság; *icterus*, *morbus regius*.

Gallerie, die, fedett tornátz, folyosó, pitvar; *porticus*, *atrium*.

Gallerte, die, kotsonya, fagylalt; *gelatina*.

Galone, die, kihányás, borítás a' ruhán, (aranysujtással, v. borítással); *limbus ornatior vestis*.

Galop, der, vágtatás, kalopírozás, habókolás; *cursus equi citatus*.

Galoppiren, vágtatni, kalopírozni, habókolni; *equum admittĕre*.

Gang, der, járás, menés módja; *ingressus*, *incessus*: ein langsamer Gang, lássú járás; *ingressus lentus*. 2. járás, menés, menetel, forgás, (órajárás, malomjárás); *cursus*, *motus*: eine Uhr, od. eine Mühle in den Gang bringen, elindítni az órát, a' malmot, v. az óra járását, malom járását; *movere*, *in motum ferre*. 3. menetel, út, (útja, menetele, folyamatja, valamelly dolognak); *progressus*, *directio*, *ratio*. 4. út, járás; *via*, *iter*. 5. út, ösvény, járóhely, (az erdőben, kertben); *via*, *meatus*, *semita*: ein bedeckter Gang in einem Garten, fedett sétálóhely a' kertben; *xystus*.

Gangbar, mehető, járható; *aptus itineri*: gangbar machen, járhatóvá tenni, (az útat): *munire*, *sternĕre*. 2. járó, kellő, kelő, kelendő; *usitatus*, *in usu*: eine gangbare Waare, kelő, kelendő portéka; *merx vendibilis*.

Gängelband, das, járató kötő, (a' járni kezdő kis gyermeknek); *vinculum ad quod parvi incedunt*.

Gängeln, *n.* járatni, (a' kis gyermeket); *assvefacĕre incedendo*.

Gans, die, *pl.* Gänse, lúd; *anser*: dumme Gans, ostoba ember; *stupidus*, *stolidus*.

Gänseey, das, lúdtojás; *ovum anserinum*.

Gänsehaut, die, bibirtsós bőr v. test, (melly a' hidegtől felborzad); *cutis anserina*.

Ganser, Gansert, *l.* Gänserich.

Gänserich, der, Ganauser, gúnár; *anser mas*.

Ganz, egész; *integer*, *solidus*: *adv.* egészen; *integre*. 2. egész, öszveséges, öszveséggelvaló; *totus*, *omnis*. 3. telyes, egész; *integer*, *plenus*: er ist ganze vierzehn Tage ausgeblieben, két egész hétig vólt oda; *octo integros dies emansit*: ganz gewiß, minden bizonyjal; *certissime*: ganz und gar nicht, tellyességgel nem, éppen nem; *minime*. 4. derék, talpra esett, jeles, tökélletes; *eximius*, *egregius*.

Ganze, das, egész, az egész; *totum*.

Gänzlich, *adj.* egész, telyes, végső; *omnis*, *universus*.

Gar, *adv.* kész, készen, elkészűlt; *paratus*: gar machen, elkészítni, elvégezni; *parare*: die Lektion ist gar, vége van a' leczkének; *lectio est finita*. 2. egészen, éppen; *plane omnino*: ganz und gar, telyességgel, egészen; *prorsus*: ganz und gar nicht, éppen nem; *minime*. 3. *st.* sehr, igen; *valde*: so gar, söt—is, elannyira, annyira; *adeo*: warum nicht gar? kogy is ne? miért nem éppen? *quid ni?*

Garant, der, kezes; *l.* Bürge, *sponsor*, *expromissor*.

Garantie, die, Bürgschaft, Gewehrleistung, kezesség; *sponsio*.

Garantiren, *a.* etwas, haften od. stehen für etwas, kezes lenni, kezességet válalni magára valamiért; *spondere, praestare.*
Garbe, die, kéve; *merges, manipulus.*
Gärben, garben, *a.* tserzeni, kitserzeni, kitsávâlni a' bőrt; *subigĕre, perficĕre.* 2. megverni, mégkenni valakit; *verberare.*
Gärber, der, Gerber, timár; tserzővarga; *cerdo, coriarius.*
Garde, die, testőrzősereg, testörző katonák; *cohors praetoria.*
Garderobe, die, ruhatartó; *vestiarium.* 2. öltözetek, sokféle öltözetek; *vestimenta.*
Gare, die, trágya, ganéj; *stercus.*
Gären, *l.* Gähren.
Garkoch, der, piatzi szakáts, eteláros; *popinarius.*
Garküche, die, piatzi konyha; *popina.*
Garn, das, fonal; *filum.* 2. háló, fonalháló; *cassis, plaga, rete.*
Garnbaum, der, zugolyfa, (a' szövőszéken); *jugum textorium.*
Garnison, die, őrízetsereg; *praesidium.*
Garnitur, die, rojt, tzafrang, prém. *synthesis, limbus.*
Garstig, st. kothig, beschmutzt, bémotskolt, eltsúnyúlt, motskos; *foedus, inquinatus.* 2. st. schändlich, häßlich, rút, tsúnya, otsmány, undok; *turpis, deformis.*
Garten, der, kert; *hortus.*
Gartenbau, der, kertészség, kertészkedés; *cultus hortorum.*
Gartenbeet, das, veteményes ágy, veteményágy; *area.*
Gartenblume, die, kerti-virág; *flos hortensis.*
Gartengewächs, das, kertivetemény; *olus.*
Gärtner, der, kertész; *hortulanus.*
Gärtnerey, die, kertészség; *res hortensis.*
Gärtnerkunst, die, kertészmesterség; *ars hortensis.*
Gas, das, szesz, gőzszesz, savanyúságszesz, (a' testekben); *gas.*
Gäßchen, das, útszátska, köz, közle, sikátor; *plateola.*
Gasse, die, útsza; *platea.*
Gassenlaufen, das, farmatringozás, veszszőzés; *castigatio virgis per ordines militum.*
Gast, der, vendég; *hospes, conviva:* Jemanden zu Gast bitten, od. laden, ebédre, v. vatsorára hívni valakit; *ad coenam invitare.* 2. st. ein Fremder, idegen, jövevény; *advena.*
Gasterey, die, vendégség, *convivium.*
Gastfreund, der, vendég; *hospes.* 2. gazdálkodó, vendégszerető; *hospitalis.*
Gastgeber, Gastwirth, der, vendégfogadós; *deversitor, caupo.*
Gasthaus, das, vendégfogadó; *deversorium, taberna.*
Gastmahl, das, vendégség; *convivium.*
Gastwirth, der, vendégfogadós; *diversitor, caupo.*
Gäten, *a.* gyomlálni; *runcare.* 2. írtani; *sarrire.*
Gäthacke, die, írtókapa; *sarculum.*
Gatte, der, házastárs, (férj, és feleség); *conjux,* 2. férj; *maritus.*
Gatten, sich, egyesűlni, egyé lenni; *conjungi, sociari.* 2. párasodni, párzani, (mint a' madarak); *coire, misceri.*
Gatter, das, rostély, vasrostély; *clathrum.*
Gattinn, die, feleség; *conjux, uxor.*
Gattung, die, st. Art, faj, fajta, nem, (fajja valaminek); *genus, species.*
Gaudieb, der, tanúlttolvaj; *fur versutus.*
Gaukeley, die, szemfényvesztés, alakosság, (kauklerség); *praestigiae.*
Gaukeln, *n.* alakoskodni; *praestigias, agĕre.*
Gaukler, der, szemfényvesztő, alakos, (kaukler); *praestigiator.*
Gaum, Gaumen, der, szájpadlás; *palatum.*
Geartet, st. beschaffen, alkatott, minéműségű, úgy termett; *comparatus, praeditus.*
Gebälk, das, gerendázat; *trabeatio.*
Gebären, *n. ir. Perf.* ich habe geboren, szűlni fiat hozni a' világra; *parĕre, gignĕre, eniti:* ein geborner Deutscher, született Német; *natus Germanus:* geboren werden, születtetni, lenni a' világra; *nasci, gigni.*
Gebären, das, szűlés; *partus.*
Gebärerinn, die, szűlő; *puerpera.*
Gebärmutter, die, méh; *uterus.*
Gebäude, Gebäu, das, épület; *aedificium.*
Gebauer, das, kalitzka, kalitka; *cavea.*

Gebein, das, tsonttetem; *os.*
Gebelle, das, ugatás; *latratus.*
Geben, *a. ir. Ind.* ich gebe, du gibst, er gibt, *Imp.* ich gab, ich habe gegeben, adni; *dare, praebere, tribuĕre*: einem etwas geben, adni valakinek, v. oda adni valakinek valamit; *porrigĕre.* 2. st. schenken, ajándékozni, adni; *donare, dono dare.* 3. zur Frau geben, férjhez, v. feleségűl adni valakinek a' leányát; *collocare.* 4. st mittheilen, közleni, tanátsot adni valakinek; *communicare, impertire*: Unterricht geben, tanítni; *instruĕre*: Einen Verweis geben, megpirongatni, megmotskolni; *objurgare*: Nachricht geben, tudósítni; *certiorem reddĕre, nunciare*: Einem Gehör geben, meghallgatni valakit, hallgatni valaki kérésére; *audire, aures praebere*: Einem Recht geben, helybehagyni valaki szavát, v. azt mondani valakiről, hogy igassága van; *adsentire, jus tribuĕre*: Ein ungrisches Wort durch ein deutsches geben, valami magyar szót német szóval tenni ki; *interpretari, vertĕre*: Achtung geben, figyelmezni; *attendĕre.* Einem etwas Schuld geben, okozni valamiért; *culpam tribuĕre.* 5. sich geben, engedni, alább hagyni valamiben, megadni magát; *remittĕre.* 6. Sich Mühe geben, megnyúgodni, (valamin), megelégedni, (valamin); *aquiescĕre.* 7. geben, lenni; *reperiri, dari, esse*: Was gibts? mi dolog? mi baj? *quid est? quid accidit?* Was gibts Neues? mi újság? *quid novi?* 8. *n.* lenni belőle, teremni, adni; *praebere, suppeditare.*
Geben, das, adás; *datio.*
Geber, der, adó, (a' ki ád); *dator.*
Geberde, die, taghordozás, tagjártatás, tagmozdúlás; *gestus, gesticulatio.*
Geberden, sich, tagjait jártatni, v. hordozni; *gesticulari.*
Geberdekunst, die, tagjártatásmestersége, taghordozás mestersége, (az ékesszóllásban); *ars mimica, ars gesticulandi.*
Gebeth, das, könyörgés, imádság; *preces*: Sein Gebeth verrichten, könyörögni, imádkozni; *precari.*
Gebethbuch, das, imádságoskönyv; *libellus precum.*
Gebettel, das, kóldúlás; *mendicatio.*
Gebieth, das, st. Gewalt, hatalom, bírtok; *potestas, imperium.* 2. környék, tájjék, vidék; *territorium, ager.* 3. határ; *fines. pl.*
Gebiethen, *a. ir.* st. befehlen, parantsolni; *praecipĕre.* 2. st. beschließen, végezni, rendelni; *constituĕre, decernĕre.*
Gebiether, der, parantsoló; *dominus, herus.*
Gebietherisch, parantsoló; *imperiosus.*
Gebirge, das, hegység, hegy, hegyek, bértzek; *montes, montium tractus.*
Gebiß, das, zabola; *frenum.* 2. st. Zähne, fogak; *dentes.*
Geblöke, das, bégetés, bőgés; *balatus.*
Geblümt, virágos, habos, (matéria); *floridus, floribus intextus.*
Geblüt, das, st. Blut, vér; *sangvis, cruor.* 2. st. Verwandtschaft, vérség, atyafiság; *cognatio, propinquitas.*
Geboth, das, st. Befehl, parantsolat; *imperium, jussum*: die zehen Gebothe Gottes, az Istennek tíz parantsolatja; *decem praecepta dei, decalogus.* 2. ígérés; *licitatio, conditio.*
Gebräme, das, prém; *limbus.*
Gebraten, sült; *assum.*
Gebrauch, der, *pl.* Gebräuche, haszonvétel, használás, haszonrafordítás, élés, veleélés; *usus.* 2. st. Gewohnheit, szokás; *consvetudo.*
Gebrauchen, *a.* etwas, élni, (valamivel); *uti, usurpare*: Arzney gebrauchen, orvossággal élni; *sumĕre.*
Gebräuchlich, szokott, szokásban lévő; *usitatus.*
Gebrause, das, zaj, zajgás; *fremitus.*
Gebrechen, *n.* nem lenni fogyatkozást látni, v. szenvedni valamiben, valami hijjával lenni; *deesse, deficĕre.*
Gebrechen, das, nemlétel, fogyatkozás, hiba, fogyatkozás; *defectus, inopia, vitium.*
Gebrechlich, hijjános, fogyatkozásos, hibás, gyenge, erőtlen; *viciosus, debilis.*
Gebrechlichkeit, die, *l.* das Gebrechen.
Gebricht, nints; *deest.*
Gebrüder, die, *pl.* testvérek, több férjfi testvérek együtt; *fatres.*

Gebrüll, das, ordítás: (oroszlán, v. szamár ordítás); *ruditus.* 2. bőgés, (marha bőgés); *mugitus.*
Gebrumme, das, morgás; *murmur*, *fremitus.*
Gebühr, die, kötelesség, illendő kötelesség: *justum officium, quod convenit*: nach Standesgebühr, ki ki állapotjához képest, ki ki a' mint illik; *ut decet, ut dignum est.* 3. tártozás, (valamiért); *debitum.*
Gebühren, *n.* illetni, (valakit), esni, valakire; *deberi.* 2. sich, illeni, illendőnek lenni; *convenire, decere.*
Gebührend, illendő; *conveniens, dignus, legitimus.*
Gebührlich, *l.* Gebührend.
Gebund, das, *st.* Bund, tsomó; fascis.
Geburt, die, *st* Gebären, szülés; *partus.* 2. születés, születtetés; *natura v. natu*: älter der Geburt nach, születésére nézve idősebb; *major natu.* 3. nem, nemzetség, família; *genus, stirps.* 4. *st.* Ursprung, eredet, származás, kezdet; *origo, initium.* 5. méh gyümöltse, szülemény; *partus*: unzeitige Geburt, idétlen szülemény; *abortus.*
Gebürtig, született, születtetett, születésére nézve való; *natus, ortus*: aus Ungarn gebürtig, Magyarországon született, v. születésére nézve Magyarországi; *natione Hungarus*: woher seyn Sie gebürtig? hovávaló születésű az Úr? v. hovávaló az Úr születésére nézve? *ubi natus es?*
Geburtsfest, das, születésnap, születés innepe; *festum natale.*
Geburtsgedicht, das, születésnapi versezet; *carmen natalitium.*
Geburtsglied, das, szeméremtest, *membrum genitale.*
Geburtshelfer, der, bábaorvos; *obstetricator.*
Geburtshülfe, die, szülés könnyebbítése; *adjumentum partus.*
Geburtsort, der, születéshely; *locus natalis, patria.*
Geburtstag, der, születésnap, születés napja; *dies natalis.*
Gebüsch, das, bokros, bokros hely, tsalit; *fruticetum.* 2. bokor, bokrok: *frutex, virgultum.*
Gedacht, említett; *memoratus, fatus.*
Gedächtniß, das, emlékezet, emlékezés, megemlékezés valamire; *memoria*: im Gedächtniße haben, emlékezetben tartani; *memoria retinere.* 2. emlékeztetőerő, emlékeztető tehetség; *memoria.*
Gedanke, der, gondolat; *cogitatio*: in Gedanken seyn, gondolatba merűlni, gondolkozóba esni: *meditari*: ich kam auf die Gedanken, az jutott eszembe, az a' gondolat fordúlt meg az eszemben; *incidit mihi in cogitationem*: etwas aus den Gedanken schlagen, elfelejteni valamit, (kész akartva), kiverni a' fejéből valamit; *e mente ejicĕre.* 2. *st.* Entschließung, Vorsatz, feltétel, szándék; *consilium, sententia.* 3. seine Gedanken nicht beysammen haben, széjjel járni az eszének; *non figĕre mentem, aliud agĕre.*
Gedankenlos, gondolatlan; *tardus, inattentus*
Gedärm, das, od. die Gedärme, bél, bel őrészek; *exta.*
Gedeck, das, fedél; *tegumen.* 2. terített asztal egy személyre; *mensa parata pro unica persona.* 3. terítő asztali készület, (abrosz és asztalkeszkenők); *orbis cum mappa.*
Gedeihen, *n. ir. Im.* ich gedieh, *Perf.* ich bin gediehen, jól tenyészni, hízni, testesedni; *prodesse, alĕre corpus.* 2. szaporodni, nevekedni, jó állapotban előmenni; *multiplicari, augeri.* 3. divatjának, foganatjának lenni, díszleni; *provenire, florere, cedĕre.* 4. válni, lenni; *evadĕre, pervenire.*
Gedeihen, das, előmenetel, boldogúlás, nevekedés, díszlés; *incrementum, successus.*
Gedeilich, hasznos, előmeneteles; *utilis, salutaris.* 2. tápláló, jó tápláló, (étel); *alens.* 3. kívánt, szerentsés; *optatus.*
Gedenken, *a. ir. st.* denken, gondolni; *cogitare.* 2. an etwas gedenken, valamiről gondolkozni: *meditari.* 3. *st.* erinnern, emlékezni, megemlékezni; *recordari, reminisci.* 4 erwähnen, emlékezni valakiről, említeni előhozni valamit; *mentionem facĕre, proferre.* 5. *st.* hoffen, gondolni, reményleni; *cogitare, sperare.* 6. *st.* Willens seyn, akarni; *velle.*
Gedenken, das, emlékezés; *memoria*,

recordatio: bey Menschen Gedenken, a' mennyire az emberek emlékezhetnek; *post hominum memoriam.*
Gedeyen, *l.* Gedeihen.
Gedicht, das, költemény; *figmentum.* 2. vers, versezet, költemény; *carmen, poëma.*
Gediegen, Gold, Silber, termett, termés, (termésarany, tisztaarany); *nativum, aurum nativum.*
Gedränge, das, tolongás; *turba:* im Gedränge seyn, tolongásban lenni, szorongatatni; *urgeri.* 2. ein Haufe, tolongó sokaság: *concursus.* 3. st. Noth, szorúltság, szükség; *pressio, necessitas.*
Gedrängt, sűrű, tömött; *pressus, angustus.*
Geduld, die, st. Verbleiben, maradás; *mansio.* 2. st. warten, várakozás; *exspectatio*: Geduld! várni kell, v. várj! várakozz; *exspecta! mane!* Geduld haben, várakozni; *exspectare, manere:* 3. békességestűrés, tűrés; *patientia*: etwas mit Geduld ertragen, valamit békességes tűréssel szenvedni, békével eltűrni; *patienter ferre*: die Geduld verlieren, nem győzni tűrni valamit, nem tűrhetni; *non posse exspectare, perdĕre patientiam.* 4. st. Sicherheit, bátorság; *securitas.*
Gedulden, sich, várakozni; *exspectare.* 2. békével lenni, békességes tűréssel szenvedni, vagy várni valamit; *quiescĕre, patientem esse.*
Geduldig, békességestűrő; *patiens*: *adv.* békével, békességestűréssel; *patienter.*
Gedunsen, od. Aufgedunsen, felpuffadt; *inflatus.*
Gefahr, die, veszély, veszedelem; *periculum, discrimen*: Gefahr laufen, veszedelembe forogni, veszedelemben lenni, v. esni; *in periculo versari*: der Gefahr entgehen, elkerülni a' veszedelmet; *evitare periculum, se subducĕre periculo.*
Gefährden, *a.* in Gefahr stürzen, veszedelembe ejteni; *in periculum vocare, praecipitare*: gefährdet seyn, veszedelemben forogni; *in periculo versari.*
Gefährlich, veszedelmes; *periculosus, anceps*: (néha), ártalmas; *nocens.*
Gefahrlos, nem veszedelmes; *tutus.*
Gefährte, der, st. Reisegefährte, útitárs, társ, bajtárs, pajtás; *comes, socius.*
Gefälle, die, jövedelem, (béresházból); *proventus.* 2. adó, (a' jószágtól); *vectigal.*
Gefallen, *n. ir.* tetszeni; *placere, probari*: sich etwas gefallen lassen, megelégedni valamivel; *contentum esse.*
Gefallen, der, tetszés; *voluntas, placitum, arbitrium.* 2. st. Gefälligkeit, szívesség, jóakarat; *officium gratum*: Sie werden mir einen großen Gefallen thun, wenn — u. s. f. nagy szívességet tselekszik az Úr velem, ha; *officium mihi praeetabis, si, gratum mihi facies, si.*
Gefällig, tetsző, tetszés szerééntvaló; *placens, gratus, acceptus*: gefällig seyn, teszteni; *placere*: wenn es Ihnen gefällig ist, ha tetszik az Úrnak; *si placuerit.* 2. magát kedveltető, nyájas kedvkereső, kedveskedő; *officiosus, liberalis, humanus.*
Gefälligkeit, die, magakedveltetés, szolgálatravaló készség szívesség, jóakarat; *officium, liberalitas.*
Gefangen, *part. et adj.* fogott, elfogattatott; *captus*: jemanden gefangen nehmen, elfogni, fogságba ejteni valakit; *capĕre, comprehendĕre*: sich gefangen geben, megadni magát, fogságra adni magát; *se dedĕre.* 2. ein Gefangener, od. der Gefangene, fogoly, rab; *captivus.*
Gefangennehmung, die, fogságra vivés; *comprehensio.*
Gefangenschaft, die, fogság; *captivitas*: in die Gefangenschaft gerathen, fogságba esni; *capi, captivum fieri.*
Gefänglich einziehen, fogságba vinni, tenni; *in custodiam dare.*
Gefängniß, das, st. Gefangenschaft, fogság, rabság; *captivitas.* 2. fogház, tömlötz; *custodia, carcer.*
Gefäß, st. Geschirr, edény; *vas, vasis. n.*
Gefecht, das, tsata, verekedés; *pugna, proelium, certamen.*
Gefieder, das, toll, tollazat, (tollai valamelly madárnak); *pennae.* 2. szárnyasállat, madár; *volucris.*

Gefilde, das, mező, mezőség; *campi, agri, arva.*
Gefließen, szorgalmatos; *studiosus.*
Gefließentlich, szántszándékkalvaló; *de industria.*
Geflügel, das, szárnyas állatok, (madarak); *alites volucres.*
Geflügelt, szárnyas; *ales.*
Geflüster, das, suttogás; *susurrus.*
Gefolge, das, kísérők, kísérő sereg, v. sokaság; *comitatus, comites.*
Gefräßig, nagyehető, torkos; *edax, vorax.*
Gefräßigkeit, die, nagyehetőség, torkosság; *edacitas, voracitas.*
Gefrieren, *n.* megfagyni; *gelascĕre, congelare*: Gefrornes, fagylalt; *gelatina.*
Gefühl, das, tapasztat, érzéklet, érzéket, érzékség; *tactus, sensus.* 2. st. Empfindung, érzés; *sensus.*
Gefühllos, érzéketlen, érzékletlen; *sensu carens.*
Gefühlvoll, érzékeny; *sensilis.*
Gegen, *praep.* mit d. *Acc.* felé, -ra, -re, -nak, -nek; *versus, ad.* 2. féle, (az időre nézve): *ad, sub.* 3. eránt, -hoz, -hez; *erga, in, adversus.* 4. st. wider, ellen; *contra, adversus.* 5. st. für, -ért, -an, -on, -en, *pro, prae.* 6. -hez képest, -hoz képest; *respectu.* 7. mintegy, körülbelől; *circiter.* 8. gegenüber mit d. *Dat.* -val által ellenben, -vel általellenben; *e regione.* 9. (más szók előtt) ellenevaló, ellenkező; *contrarius.*
Gegend, die, tájjék, környék, vidék; *regio, plaga.*
Gegendienst, der, költsönös szolgálat v. szívesség; *officium mutuum.*
Gegengift, das, méregoltó, méregölő, méregellenvaló; *antidotum.*
Gegenpart, der, ellenkező fél, v. rész; *pars adversa.* 2. perlekedő fél; *adversarius.*
Gegenpartey, die, *l.* Gegenpart.
Gegenrede, die, felelet, felelő beszéd; *responsio.* 2. ellenmondás, ellenvetés; *exceptio.*
Gegenseitig, költsönös; *mutuus.* 2. ellenkező; *contrarius.*
Gegenstand, der, tárgy; *materia, argumentum, objectum.*
Gegentheil, das, ellenkező dolog: *contrarium*: Im Gegentheil, ellenben; *e contra.*
Gegentheils, ellenben; *contra.*
Gegenüber, gegen über, által ellenben; *e regione.*
Gegenwart, die, jelenlétel, jelenlét; *praesentia*: Zu meiner Gegenwart, az én jelenlétemben; *me praesente.*
Gegenwärtig, jelenvaló, jelenlévő; *praesens*: Gegenwärtig seyn, jelen lenni; *praesentem - ad - praesto esse. adv.* most; *in praesenti, nunc.*
Gegenwehr, die, védelmezés, ellentállás; *defensio.*
Gegner, der, ellenkezőfél; *adversaria pars.* 2. st. Feind, roszszakaró, ellenség; *inimicus.*
Gehaben, sich, viselni magát; *se gerĕre.* 2. érzeni magát, lenni, (az egésségre nézve); *se habere, valere.*
Gehäge, das, sövény, tanárok, gyepű; *sepes, septum, sepimentum.* 2. sövényjel békerített hely; *locus septus.* 3. ketretz; *cavea.*
Gehalt, der, térség, köz, tágasság; *spatium.* 2. st. Werth, bets, (belső betse valaminek); *pretium.* 3. st. Besoldung, fizetés, zsold; *stipendium salarium.*
Gehässig, gyűlölséges; *infestus, iniquus.* 2. gyülölt, útálatos; *infesnus, odiosus.*
Gehässigkeit, die, gyűlölség, útálatosság; *odium.*
Gehau, das, vágás, írtás, erdővágás, erdőírtás, pagony; *caedes.*
Gehäuse, das, óratok, tok, boríték; *capsula, theca.*
Geheck, das, st. Hecken, költés, állatok kölykeik; *fetura, fetus.*
Geheim, titkos, titokbanvaló; *arcanus, secretus, occultus*: *adv.* titkosan, titokban; *in secreto*: Geheim halten, titkolni, titokban tartani; *occultare, celare*: Geheimer Rath, Titkos-Tanátsos; *consiliarius intimus.*
Geheimniß, das, titok; *secretum, arcanum.*
Geheimnißvoll, titkolódzó; titokkal, telyes; *mysticus.*
Geheiß, das, parantsolat, megparantsolás, (szóval); *jussum, imperium.*
Gehen, *n. ir. Imp.* ich ging, *Perf.* ich bin gegangen, in einen Ort, od. wohin, (valahova), menni; *in-*

cedĕre, ingredi, ire, petĕre, vadĕre: Auf den Zehen gehen, lábhegyen, v. lábujjhegyen menni; *pede suspenso incedĕre*. 2. st. reisen, od. herum gehen, járni; *incedĕre, iter facĕre*. 3. st. fort gehen, elmenni; *proficisci, discedĕre*. 4. (a' dolgokról), menni járni, (mint az óra 's a' t); *incedĕre, procedĕre, moderari*: zu Grunde gehen, *a*. elmerűlni, (mint a' hajó); *submergi*. *b*. öszveromlani, egészen elromlani, semmivé lenni; *perire, interire*: unter Segel gehen, szélnek ereszteni a' vitorlákat, útnak indúlni a' hajóval; *solvere navem*: vor Anker gehen, vasmatskákra hányni a' hajót; *sistĕre navem*: entzwey gehen, kettétörni; *disrumpi*. 5. megkelni, kelni, (mint a' tészta); *intumescĕre*. 6. belémenni, beletérni, (helyének lenni benne); *capĕre, aequare*. 7. st. reichen, sich erstrecken, érni; *porrigi, adtingĕre*. 8. lenni, érezni magát, (az egésségre, v. állapotra nézve); *se habere, valere*: wie geht es Ihnen? hogy van az Úr? *quomodo te habes v. vales?* Gut von statten gehen, jól menni, (a' dolognak); *succedĕre*. 9. st. kommen, jönni; *venire*: geh her, jöjj ide, gyere ide; *accede*.

Gehen, das, menés, járás; *ingressus*.

Gehenk, das, függő tzifraság; *pensile*.

Geheul, das, ordítás; *ululatus*.

Gehirn, das, agyvelő; *cerebrum*.

Gehölz, das, rakásfa; *strues*. 2. liget; *sylva, lucus*.

Gehör, das, hallás, hallótehettség, fűl; *auditus, auris*: das Gehör verlieren, od. um das Gehör kommen, megsiketűlni; *surdum evadĕre*. 2. hallás, hallgatás, meghallgatás; *audientia*: einem Gehör geben, meghallgatni valakit, (az ügyes embert); *audire, aures praebere*: einer Bitte Gehör geben, meghallgatni valaki kérését, az az: bétőlteni; *audire, implere, assensum praebere*.

Gehorchen, *n*. engedelmeskedni; *obtemperare, obedire*.

Gehören, *n*. valakié lenni; *alicujus esse*. 2. zu etwas, od. jemanden gehören, valakihez- valamihez-, hozzátartozni, hozzávaló lenni; *pertinere*. 3. kelleni megkívántatni, szükségesnek lenni hozzá, v. valamihez; *requiri, opus esse*. 4. tartozni, hozzá, v. reá, odavaló lenni; *pertinere, locum habere*. 5. sich gehören, illeni, illendőnek lenni; *decere*.

Gehörig, valakié, valakihez tartozó, hozzátartozó; *alicujus*: gehörig seyn, tartozni valakihez, valakié lenni; *pertinere*. 2. tartozó, illendő; *decens, conveniens, legitimus*. *adv*. illendőképpen, illő módon; *legitime, decenter*.

Gehörnt, szarvas; *cornutus*.

Gehorsam, engedelmes; *obediens, obtemperans*: gehorsam seyn, engedelmeskedni; *obedire*: gehorsamster Diener, alázatos szolgája az Úrnak, (köszönésmód); *humillimus servus*.

Gehorsam, der, engedelmesség; *obedientia*: Gehorsam leisten, engedelmeskedni; *obtemperare*.

Gehorsamen, *l*. Gehorchen.

Gehülfe, der, segítség, segítő; *adjutor, socius*.

Geifer, der, nyál, tajték; *saliva*.

Geifern, tajtékzani, tajtékot túrni; *sputum emittĕre*.

Geige, die, hegedű; *fides, barbitos, tetrachordum*: auf der Geige spielen, hegedűlni; *barbita ludĕre*.

Geigen, *a*. hegedűlni; *fidibus v. barbito ludĕre*.

Geiger, der, hegedűs; *fidicen artifex*.

Geil, buja kövér, nagyon kövér, (növevény, főld); *luxurians*. 2. buja, fajtalan; *lascivus, libidinosus*.

Geilheit, die, bujaság, nagy szaporaság, (a' termésben); *luxuria, fertilitas*. 2, bujaság, fajtalanság; *libido*.

Geißbock, der, ketskebak; *hircus*.

Geiße, die, st. Ziege, ketske; *capra*.

Geißel, der, kezes; *obses, idis, m*.

Geißel, die, ostor, korbáts, ostoribűntetés; *flagellum*.

Geißeln, megkorbátsolni; *flagellare, flagello caedĕre*.

Geißfleisch, das, ketskehus; *caro caprina*.

Geist, der, *pl*. die Geister, szesz, erőszesz, erő; *spiritus*. 2. életerő, életnedv, (a' testben); *fluidum nerveum, Spiritus vitalis*. 3. st. Lebhaftigkeit, Kraft, erő, lelke valaminek; *vis, vigor, efficacitas*. 4. st.

Seele, lélek, értelmes lélek, értelem, elme; *anima*: den Geist aufgeben, kiadni lelkét, meghalni; *animam efflare*. 5. gondolkozásmód; *animus*, *mens*. 6. st. Muth, bátorság; *animus*. 7. der heilige Geist, a' Sz. Lélek; *spiritus sanctus*. 8. st. Gespenst, késértet; *spectrum*, *umbra*, *manes*.

Geistesruhe, die, elmenyúgodalom; *quies animi*.

Geistig, szeszes, erős; *fortis*, *subtilis*, *vi praeditus*. 2. lelki; *spiritualis*

Geistlich, lelki; *spiritualis*. 2. egyházi, belső, papi; *sanctus*, *pius*, *ecclesiasticus*: der geistliche Stand, az egyházirend, v. papirend; *clerus*: die geistlichen Güter, a' papi jószágok; *bona ecclesiastica*: Geistlicher Herr, Tisztelendő Úr; *Reverende Domine*. 3. ein Geistlicher, od. der Geistliche, egyházi személy, pap, predikátor; *clericus*, *ecclesiasticus*: die Geistlichen, az egyházi személyek, papok, predikátorok; *clerici*.

Geistlichkeit, die, papság, papok, egyházi személyek; *ecclesiastici*.

Geistlos, elmétlen, gyáva; *vita*, *vi*, *ingenio carens*.

Geistreich, st kräftig, erős, hathatós, (bor); *spirituosus*. 2. elmés; *vi-*, *ingenio-*, *v. acumine plenus*.

Geistvoll, (ugyan az).

Geitz, der, fösvénység; *avaritia*.

Geitzen, *n*. fösvénykedni; *parce uti*.

Geitzhals, der, fösvény, zsugori; *sordide avarus*.

Geitzig, fösvény, szűkmarkú; *avarus*.

Geklapper, das, tsörgés, zörgés; *crepitus*, *strepitus*.

Geklatsche, das, tapsolás; *plausus*. 2. fetsegés; *blateratus*.

Gekritzel, das, kartzolás; *rasura*.

Gekröse das, fodorhaj; *mesenterium*.

Gelächter, das, nevetség, katzaj; *cachinnus*.

Gelag, das, vendégség; *convivium*.

Geländer, das, párkány, párkányozat; *lorica*. 2. kollát, fogódzó; *adminiculum*.

Gelangen, *n*. f st. anlangen, elérkezni, oda jutni; *pervenire*. 2. gelangen lassen, odajuttatni, általadni, v. küldeni; *mittĕre*. 3. hozzájutni, elnyerni; *pervenire*.

Gelassen, szelíd, tsendes; *lenis*, *mitis*, *placidus*.

Gelassenheit, die, szelídség; *lenitas*, *tranquillitas animi*.

Geläufig, szapora, gyors, sebes; *promtus*, *expeditus*.

Geläufigkeit, die, gyorsaság; *facilitas*.

Geläut, das, harangozás; *sonitus campanarum*. 2. tsengetés; *tinnitus*.

Gelb, sárga; *flavus*, *gilvus*, *helvus*: gelb werden, megsárgúlni; *flavescĕre*: das gelbe in dem Eye, a' tojás széke, v. sárgája; *vitellus*.

Gelbgießer, der, sárgarézmíves; *aurichalcarius*.

Gelblich, sárgás; *subflavus*.

Gelbsucht, die, sárgaság; *icterus*, *morbus regius*.

Gelbsüchtig, sárgaságbanlévő; *ictericus*, *arquatus*.

Geld, das, pénz; *pecunia*, *nummus*: baar, od. baares Geld, készpénz; *pecunia parata*.

Geldangelegenheit, die, pénzbeli állapot; *res pecuniaria*.

Geldarm, pénzetlen; *pecunia carens*.

Geldbeutel, der, erszény, pénzes erszény; *marsupium*.

Geldbuße, *l*. Geldstrafe.

Geldforderung, die, pénzkívánás; *exactio pecuniae*.

Geldgierig, pénzkívánó; *cupidus pecuniae*.

Geldgürtel, der, pénzes tűsző; *zona*.

Geldstrafe, die, pénzre büntetés; *mulcta*.

Gelegen, jófekvésű; *situs*, *positus*. 2. alkalmatos, (idő, hely); *opportunus*, *commodus*. 3. tetsző; *commodus*: mir ist daran gelegen, előttem fontos dolog az, v. nekem nagy gondom van arra; *inter est mea*: mir ist nicht viel daran gelegen, nem sokat gondolok vele; *non multum refert*.

Gelegenheit, die, alkalmatosság, mód valamire; *commoditas*, *occasio*. 2. alkalmatosság, történet; *occasio*, *locus*, *opportunitas*, *casus*. 3. alkalmatosság, (kotsi, szekér, szoba, konyha); *occasio*, *commoditas*.

Gelegentlich, *adv*. adandó alkalmatossággal, v. alkalmatosság adódván; *data occasione*.

Gelehrig, könnyen tanítható, foghatós eszű, könnyű eszű; *docilis*.

Gelehrigkeit, die, könnyű eszűség; *docilitas*.
Gelehrsam, *l.* Gelehrig.
Gelehrsamkeit, die, tudomány; *doctrina.* 2. tudósság; *eruditio.*
Gelehrt, túdós, tanúlt; *doctus*, *eruditus*: *adv.* tudósan, tanúltan; *docte.* 2. die Gelehrten, a' tudósok, a' tudós emberek, a' tanúlt emberek; *docti.* 3. tudományt illető, tudományos; *literatus*, *scientificus.*
Gelehrtengeschichte, die, tudósok története; *historia literaria.*
Geleise, das, kerékvágás; *orbita.*
Geleit, das, kikésérés; *comitatus*: einem das Geleit geben, kikésérni valakit, (vendéget); *comitari*, *prosequi.* 2. késérők, késérő sereg; *comitatus* 3. szabad útilevél, v. paszszus; *salvus conductus.* 4. elmenetelrevaló szabadság; *commeatus.*
Geleiten, st. begleiten, kikésérni, késérőbe menni, (az útazóval bátorságnak okáért); *comitari*, *prosequi.*
Geleiter, der, késérő, kalauz; *comes*, *ductor.*
Gelenk, hajló, hajlós, hajlékony; *agilis*, *habilis.*
Gelenk, das, hajlás, tsúkló, íz; *articulus*, *artus.*
Gelenkbein, das, bötyök; *carpus.*
Gelenksam, hajlós, hajlékony; *agilis.*
Gelenksamkeit, die, hajlósság; *agilitas.*
Gelichter, das, fajta, (megvető értelembe); *genus*, *farina*: sie sind gleiches Gelichters, egy húron pendűlnek, egyik ollyan mint a' másik; *ejusdem sunt farinae.*
Geliefern, *n.* s. megfagyni, megaludni; *concrescĕre*, *coagulari.*
Gelind, gyenge, lágy, puha, (a' tapintásra nézve); *mollis.* 2. puha, (nem kemény); *mollis.* 3. lassú, tsendes; *lenis*, *tenuis.* 4. szelíd, jámbor; *mitis.* 5. gyenge, lágy, nem erős, nem erőszakos; *lenis*: *adv.* gyengén, lágyan, tsendesen, alig, lassan, szelíden; *leniter*, *molliter.*
Gelindigkeit, die, gyengeség, lágyság, puhaság; *lenitas.* 2. szelídség; *clementia.*
Gelingen, *n. ir.* s. jól végbezmenni, jól kiütni, elsűlni; *cedĕre*, *procedĕre*, *succedĕre.*
Gelispel, das, susogás; *susurrus.*
Geloben, *a.* szentűl fogadni, fogadást tenni, felfogadni, ígérni; *spondere*, *vovĕre.*
Gelöbniß, das, fogadástétel; *sponsio.*
Gelobt, *part.* ígért; *promissus*: *adv.* ígérve; *promisse* 2. ditsért, ditsértetett; *laudatus.*
Gelt, meddő, nem terhes; *infecundus*, *sterilis.*
Gelte, die, töltőedény; *labrum.*
Gelten, *n. ir.* ich gelte, du giltst, er gilt. *Imp.* ich galt. *Perf.* ich habe gegolten, érni, betsének lenni, tenni; *pretium habere*, *vendi*, *aequare*: Was gilt die Wette? od. was gilts? mibe fogadjunk; *quo sacramento v. pignore contendemus.* 2. belső betsének lenni, erejének lenni, tehetni: *pollere*, *valere.* 3 betsben, v. tekintetben lenni; *aestimari*, *magni esse.* 4. st. betreffen, angehen, illetni; *pertinere*, *spectare*: Geltend machen, megállítni, erőt, v. hathatósságot adni valaminek; *vim addĕre.*
Gelübde, das, fogadás, fogadástétel; *votum*: ein Gelübde thun, fogadást tenni, felfogadni valamit; *votum facĕre*, *suscipĕre*,
Gelüsten, kívánni, megkívánni; *concupiscĕre*, *adpetĕre.*
Gemach, lassú, tsendes; *mollis*, *clemens*, *lenis*: *adv.* lassan, tsendesen; *leniter*, *molliter.*
Gemach, das, *pl.* die, Gemächer, szoba, (főképpen palotákban lévő szobák); *conclave*, *cubiculum.*
Gemächlich, st. langsam, tsendes, lassú; *lenis*: *adv.* lassan, tsendesen; *leniter.* 2. st. bequem, könnyűséges, alkalmatos; *commodus*: *adv.* könnyűséggel, tetszése szerént; *commode.* 3. st. bequemlich, könnyűségszerető, v. kereső; *commodus.*
Gemächlichkeit, die, lágyság, puhaság; *mollities.* 2. könnyűség, alkalmatosság; *commoditas.* 3. könnyűségkeresés; *studium vitae mollis*
Gemahl, das, házastárs, férj, feleség; *conjux*, *maritus.*
Gemälde, das, festés, festett kép, kép; *pictura*, *imago.* 2. rajzolat, ábrázolat; *delineatio.*
Gemahlinn, die, feleség; *uxor.*
Gemahnen, *a.* emlékeztetni, (valakit valamire), eszébe juttatni, (valaki-

nek valamit); *in memoriam revocare. monere.* 2. *n.* telszeni; *videri.*

Gemäß, szeréntvaló, megegyező, (valamivel), -hez képest való; *consentaneus, aptus, conveniens*: *adv.* szerént, -hez képest, megegyezőleg; *convenienter, congruenter.*

Gemäßheit, die, megegyezőség; *convenientia*: in Gemäßheit, szerént, -hez képest; *convenienter.*

Gemäuer, das, fal, falak; *murus.*

Gemein, közönséges; *communis, vulgaris*: *adv.* közönségesen; *communiter.* 2. középszerű, közönséges; *communis, publicus.* 3. köz, (köz rangú, közönséges rangú); *plebejus*: das gemeine Volk, a' köz nép; *plebs*: gemeiner Soldat, köz katona, köz legény, köz ember; *gregarius.* 4. köz, közös, közönséges, (mindeneket illető, mindenre tartozó); *publicus, communis.*

Gemeinde, Gemeine, die, közönség, község; *publicum, populus.* 2. gyülekezet, vallástársaság; *coetus, ecclesia.* 3. közönség jószága, közjószág; *publicum.*

Gemeindegut, das, közönséges jószág, közjószág, (falu jószága); *publicum.*

Gemeinhaus, das, helység háza, falu háza; *curia publica.*

Gemeinheit, die, *l.* Gemeinde.

Gemeiniglich, *adv.* közönségesen, rendszerént; *plerumque.*

Gemeinnützig, közhasznú; *utilis publice.*

Gemeinschaft, die, közösség, egyesség, öszveköttetés; *communio.* 2. *st.* Umgang, társalkodás, társaság; *societas*: mit jemanden Gemeinschaft haben, társalkodni valakivel; *socium esse*: Gemeinschaft mit einem machen, közös dologba elegyedni, társaságba lépni valami czélra nézve valakivel; *inire, v. facere societatem.*

Gemeinschaftlich, közös, köz, egy közönséges; *communis, publicus*: *adv.* közönségesen, együtt; *communiter.*

Gemeinschreiber, der, város v. falu iródeákja; *scriba publicus.* 2. notárius, jegyző; *notarius.*

Gemenge, das, öszvezavarás, elegyítés; *mixtura, colluvies.* 2. zűrzavar; *turba.*

Gemengsel, das, zűrzavar; *turba.*

Gemerk, das, jegy, jel; *signum.*

Gemessen, mért, kimért, megmért; *dimensus.* 2. alkalmaztatott, erányzott, erányos; *definitus, accuratus, accomodatus*: *adv.* mérve, kimérve, alkalmaztatva, erányozva; *definite, accurate.*

Gemisch, das, zavarék, elegység; *mixtura.* 2. zűrzavar; *turba.*

Gemme, die, drágakő; *gemma.*

Gems, das, kőszál; *scopulus, rupes.*

Gemsbock, der, bak zerge; *rupicapra.*

Gemse, die, kőszáli zerge, v. zerna; *antilope rupicapra.*

Gemurmel, das, mormogás; *murmur.*

Gemüs, Gemüse, das, főzelék; *obsonium.*

Gemüßigt, kéntelen; *coactus.*

Gemüth, das, elme, (néha) szív, indúlat; *animus*: ein gutes Gemüth, jó szív, jó indúlat; *animus probus*: sich etwas zu Gemüthe ziehen, elméjére, szívére venni valamit, megilletődni valamin; *reputare, moveri.*

Gemüthsart, die, elmenem; *indoles.*

Gemüthsbewegung, die, megindúlás; *motus animi.*

Gemüthsfähigkeit, die, elmetehetség; *ingenium.*

Gemüthsfassung, die, elme állapot; *habitus, status, affectio.*

Gemüthskrankheit, elmenyavalya; *aegritudo animi.*

Gemüthsneigung, elmehajlandóság; *propensio animi.*

Gen, *st.* gegen, felé; *versus, ad.*

Genau, *st.* enge, *adv.* szorosan, szűken; *anguste, arcte.* 2. *adj.* szoros, közelrőlvaló; *conjunctus, intimus.* 3. szoros, pontos, gondos, figyelmes; *accuratus, strictus, diligens*: mit genauer Noth, alig, nagy nehezen; *aegre, vix*: der genaueste Preis einer Waare, a' legalsó ára, v. legutolsó ára valamelly portékának; *pretium minimum.* 4. *st.* sehr sparsam, igen takarékos, szűk markú; *parcus.*

Genauigkeit, die, pontosság, gondosság; *diligentia, cura*: mit Genauigkeit, szorosan, gondosan, pontosan; *diligenter, curiose.* 2. szűkmarkúság, nagy takarékosság; *parsimonia.*

Genealogie, die, nemzetséglaistrom, nemzetség laistroma; *stemma, index stirpis.*

Genehmigen, helybenhagyni, (valaki kérését); *adprobare*, *comprobare*.

Genehmigung, die, helybenhagyás; *adprobatio*.

Geneigt, hajló, hajlandó; *inclinatus*, *propensus*, *proclivis*. 2. jóindúlatú, jóságos, kegyes; *benevolus*, *propitius*.

Geneigtheit, die, hajlás, hajlandóság, (valamire); *studium*, *inclinatio*. 2. hajlandóság, (valakihez); *propensio*.

General, der, vezér, hadivezér, generális; *dux summus*.

General, fő; *summus*. 2. közönséges; *generalis*, *universalis*.

Generaladjutant, der, főadjutáns; *adjutor ducis*.

Generalat, das, vezérség, hadivezérség, generálisság; *munus ducis generalis*.

Generalaufgeboth, das, közönséges felzendítés; *evocatio generalis*.

Generalcharte, die, közönséges mappa; *charta geographica generalis*.

Generalfeldmarschall, der, Fö-Hadivezér; *summus dux*, *(campi Mareschallus generalis)*.

Generalfeldwachtmeister, der, Vezér-Májor; *Magister excubiarum generalis*.

Generalfeldzeugmeister, der, Vezér-Haditármester; *Magister rei tormentariae generalis*.

Generalinspection, die, fővigyázás; *inspectio generalis*.

Generalinspector, der, fővigyázó; *inspector generalis*.

Generalissimus, der, legfőbb Hadivezér, Nagyvezér; *summus dux*.

Generalkarte, die, *l.* Generalcharte.

Generallieutenant, der, Vezér-Hadnagy; *Promarechallus campi generalis*.

Generalmajor, der, Vezér Májor; *tribunus generalis*.

Generalmusterung, die, közönséges rendrevizsgálás; *lustratio exercitus*.

Generalpardon, die, közönséges kegyelem, v. engedelem; *amnestia summa*.

Generalpostamt, das, főpostahívatal; *praefectura cursus publici generalis*.

Generalquartiermeister, der, fő Kvártélymester; *Magister generalis hospitiorum militarium*.

Generalstab, der, főtiszti kar; *praetorium*, *primi praefecti exercitus*.

Generalstatthalter, der, Fő-Helytartó; *praefectus summus*.

Generalsuperintendent, der, Fő-Superintendens; *Superintendens primarius*.

Generalversammlung, die, közönséges gyűlés; *concilium catholicum*, *v. oecumenicum*.

Genesen, *n. ir.* s. *Imp.* ich genas. *Perf.* ich bin genesen, meggyógyúlni; *convalescĕre*.

Genesung, die, meggyógyúlás; *reconvalescentia*, *salus*.

Genf, Geneva, (város); *Geneva*.

Genick, das, nyaktsiga, nyakszirt; *cervix*.

Genie, das, (olv. zseni), remekelme, elmeremek; *ingenium excellens*.

Genieren, sich, (olv. zseníren), magát az illendőséghez erőltetni, erőltetni az illendőséget; *decorem adfectare*.

Genießbar, használható, hasznavehető; *fruendus*. 2. ennivaló, megehető; *esculentus*.

Genießen, *a. ir.* etwas, *Imp.* ich genoß *Perf.* ich habe genossen, élni, (valamível), részesűlni, valamiben); *uti*, *frui*. 2. élni, (valamivel, étel, táplálat gyanánt), részesűlni benne, megenni; *vesci*, *edĕre*.

Genießung, die, véleélés; *usus*. 2. megevés, megétel; *esus*.

Genitiv, der, második ejtés; *Genitivus*.

Genoß, der, társ, részes, részestárs; *consors*, *socius*.

Genossenschaft, die, társaság; *consortium*.

Genug, elég; *satis*, *sat*: einem genug thun, eleget tenni valakinek, bétőlteni valaki akaratját; *satisfacĕre*, *implere spem*. 2. eleget, elégé; *satis*. *multa*: ich habe ihm oft genug gesagt, eleget mondám neki. 3. genug, daß — elég az, hogy, v. elég az hozzá, hogy —; *sufficit quod*—.

Genüge, die, elégség; *satietas*: es ist zur Genüge, az elégségig van, v. elég; *adfatim*, *satis*. 2. bétőltés, elégtétel; *satisfactio*: Genüge thun, od. leisten, elegettenni, bétőlteni valamit; *satisfacĕre*.

Genügen, megelégedni vele, elégnek lenni; *contentum esse*, *sufficere*.
Genüglich, *adj*. elég, elégséges; *sufficiens*: *adv*. elegendőképpen, elégé; *sufficienter*.
Genügsam, *adj*. megelégedő; *contentus*.
Genugsamkeit, die, elégség, elegendőség; *sufficientia*.
Genugthuung, die, elégtétel; *satisfactio*.
Genuß, der, veleélés, részesülés valamiben; *fructus*, *usus*. 2. haszon, nyereség; *lucrum*, *commodum*. 3. élés, (eledellel); *usus*.
Geograph, der, földleíró; *geographus*.
Geographie, die, földleírás, földleírás tudományja; *geographia*.
Geographisch, földleírási; *geographicus*.
Geometer, der, földmérő; *geometra*.
Geometrie, die, földmérés; *geometria*.
Geometrisch, földmérési; *geometricus*.
Georg, *n. pr.* György; *Georgius*.
Gepäck, das, bútyor, podgyász; *sarcina*.
Geplapper, das, tsátsogás; *blateratus*.
Geplärr, das, lárma; *clamor*.
Geplauder, das, fetsegés; *garritus*.
Gepolter, das, zörgés; *strepitus*.
Gepräge, das, bélyeg; *nota*.
Gepränge, das, pompa; *pompa*.
Geprassel, das, zörgés; *crepitus*, *fragor*.
Gerade, egyenes; *rectus*: **gerades Weges**, egyenesen, egyenes úton; *recta*, *recte*: **gerade machen**, kiegyengetni, megegyenesíteni; *aequare*, *complanare*. 2. *adv*. éppen; *accurate*: **gerade zu selbigen Zeit**, éppen akkor, éppen abban az időben; *illo ipso tempore*: **gerade, als wenn** — éppen úgy, mintha; *aeque v. pariter*, *ac*. 3. **gerade Zahlen**, páros számok; *numeri pares*.
Geradheit, die, egyenesség, egyenesszívűség; *aequitas*.
Geräthe, das, házieszköz, bútor, ingóság; *supellex*, *utensilia*, *bona mobilia*. 2. *st*. **Geschirr**, edény; *vas*.
Gerathen, *n. ir. s. st.* **kommen**, jutni, kerülni, esni, akadni, találni; *incidere*. 2. **auf eine Meinung, einen Einfall, od. Gedanken gerathen**, valami gondolatnak jutni v. ötleni eszébe; *incidere*, *devenire*: **in Brand gerathen**, meggyúladni; *incendi*. 3. kiütni, elsülni, (valamelly dolognak); *succedere*.
Gerathewohl, auf ein Gerathewohl, od. aufs Gerathewohl, vaktában, szerentsére, minden esetre; *temere*.
Geräthschaft, die, eszköz, eszközök valamire; *instrumentum*, *apparatus*. 2. házieszköz, v. bútor; *supellex*.
Geraum, téres, tágas; *laxus*, *spatiosus*, *amplus*. 2. alkalmas régi, jó hosszszú, (idő); *longus*.
Geräumig, **Geräumlich**, tágas, téres; *spatiosus*, *capax*.
Geräusch, das, tsörgés, zörgés, lárma; *strepitus*.
Gerecht, alkalmatos, ráillő; *aptus*, *congruens*. 2. igazságos; *justus*.
Gerechtigkeit, die, igazság; *justitia*, *aequitas*. 2. juss, (valamire), v. szabadság; *jus*.
Gerechtsame, die, juss, szabadság valamire; *privilegium*.
Gerede, das, mendemonda; *sermo*, *rumor*.
Gereichen, *n*. válni, esni, lenni; *esse*.
Gereuen, *n*. megbánni, bánni; *poenitere*: **gereuet mich**, bánom; *poenitet me*.
Gericht, das, *st*. **eine Speise**, étel, egy étel, egy tál étel; *cibus*, *ferculum*. 2. törvénytétel; *judicium*: **über jemanden Gericht halten**, törvényt tenni valakire; *de quo judicium ferre*: **das jüngste Gericht**, az utolsó ítélet, ítélet napja; *judicium extremum*. 3. törvényszék; *jus*: **vor Gericht kommen**, törvényszék eleibe jutni, v. kerülni; *in jus venire*: **vor Gericht fordern**, törvényszék eleibe idézni, *in jus vocare*. 4. büntetés; *poena*.
Gerichtbarkeit, die, törvényhatalom, törvényszéki hatalom; *jurisdictio*.
Gerichtlich, törvényes; *judicialis*: *adv*. törvényesen; *judicialiter*.
Gerichtsacten, die, *pl*. törvényes végzések; *acta judicialia*.
Gerichtsbothe, der, porkoláb; *adparitor*.
Gerichtsdiener, der, (ugyan az).
Gerichtsschreiber, der, törvényszékjegyző, v. notarius; *notarius*.
Gerichtsstube, die, törvénytévő szoba; *conclave judiciale*.

Gerichtsſtuhl, der, ítélőszék; *judicium.*

Gerichtsverwaltung, die, törvény szolgáltatás; *administratio judicii.*

Gering, tsekély, kevés, kitsiny; *tenuis, exilis, exiguus*: *adv.* tsekélyen, kevéssé; *tenuiter, exigue.* 2. tsekély, hitvány, alávaló, (a' betsére nézve); *levis, vilis:* geringe ſchätzen, kevésre betsűlni; *parvi aestimare*: im geringſten nicht, legkissebbé sem; *minime.*

Geringfügig, tsekély alávaló; *exiguus, tenuis.*

Geringhaltung, die, felsemvevés; *contemtus, neglectus.*

Geringſchätzig, tsekély; *vilis*: 2. megvető; *cum contemtu conjunctus*: *adv.* megvetőleg; *contemtim.*

Geringſchätzung, die, kevésrebetsűlés, felsemvevés; *contemtus.*

Gerinne, das, tsatorna; *canalis.*

Gerinnen, *n.* megaludni; *coagulari.*

Gerippe, das, Skelet, tsontváz, tsontalkotvány; *sceletus.*

Germ, die, élesztő; *fermentum.*

Germanien, Deutſchland, Németország; *Germania.*

Gern, *adv.* örömest; *libenter*: lieber, örömestebb, inkább; *libentius*: am liebſten, legörömestebb, leginkább; *libentissime*: herzlich gern, od. von Herzen gern, édes örömest, tiszta szívből, tiszta szívvel, igen szívesen; *libenti animo*: etwas gern haben, szeretni, v. kedvelleni valamit; *placere, amare, diligere*: (az ételről); *sapere.* 2. könnyen; *facile.* 3. ſt. gewöhnlich, gemeiniglich, közönségesen, rendszerént; *plerumque, fere.* 4. ſt. mit Fleiß, mit Vorſatz, készakartva, szántszándékkal; *sponte, consulto.*

Geronnen, aludt, megaludt; *coagulatus.*

Gerſte, die, árpa; *hordeum*: gerollte Gerſten, od. gerolltes Gerſtel, apró-kása; *ptisana hordacea.*

Gerſtel, das, od. gerolltes Gerſtel, gerollte Gerſten, *l.* Gerſte.

Gerſten, árpábólvaló, árpa; *hordaceus.*

Gerſtengraupe, die, *l.* Gerſtel.

Gerſtenkorn, das, árpaszem, egy szem árpa; *granum hordaceum.* 2. árpa, árpakelés, (a' szemen); *aegilops.*

Gerſtenſchleim, der, aprókásalév; *cremor hordaceus.*

Gerſtenzucker, der, árpatzúkor; *alphanicum.*

Gerte, die, suhogó veszsző; *virga, ferula.*

Geruch, der, szaglás, szagolás; *odoratio, odoratus.* 2. szag, illat; *odor.*

Geruchlos, szagatlan, nem szagos; *odoris expers.*

Gerücht, das, hír; *fama, rumor*: es geht ein Gerücht, az a' híre; *fama est.* 2. hírnév; *fama*: ein gutes Gerücht, jó hírének nevének lenni; *bene audire.*

Geruchvoll, szagos, illatos; *odorus.*

Gerufe, das, hívás; *vocatus.*

Geruhen, *n.* kegyelmesen, *v.* kegyesen méltóztatni; *velle, non gravari, dignari.*

Geruhig, *adj.* nyúgodalmas, tsendes; *quietus, tranquillus.*

Geruhſam, *l.* Geruhig.

Gerüſt, das, állás, alkotmány; *pegma, compages.*

Geſage, das, beszéd, mendemonda; *sermo.* 2. hír; *rumor.*

Geſammt, egész, öszveséges; *universus, totus, cunctus*: insgeſammt, öszveséggel; *universi.*

Geſandte, der, követ, küldött; *legatus.*

Geſandtſchaft, die, követség; *legatio.* 2. ſt. Geſandte, követ, követek; *legati.*

Geſandtſchaftsrath, der, követségi tanátsos; *consiliarius legationis.*

Geſang, der, das Singen, éneklés, hangitsálás, (a' madaraké); *cantus.* 2. Lied, ének; *canticum, cantilena.* 3. Gedicht, vers, költemény; *carmen.*

Geſangbuch, das, énekeskönyv; *liber canticorum.*

Geſäß, das, ſt. Sitz, ülés; *sedes, sedile.* 2. ület, alfel; *anus, nates.*

Geſäufe, das, mértékletlen ivás; *potatio.*

Geſäuſel, das, susogás, suttogás; *susurrus.*

Geſchäft, das, foglalatosság, dolog; *negotium, occupatio.*

Geſchäftig, munkás, foglalatos; *occupatus.*

Geſchäftigkeit, die, munkásság; *sedulitas.*

Geschäftsleitung, die, munka, kormányozás; *directio.*
Geschäftsträger, der, ügy bíztos; *procurator.*
Geschehen, *n. ir.* s. es geschiehet. *Imp.* es geschah. *Perf.* es ist geschehen, *n.* történni, esni, *accidĕre, contingĕre.* 2. meglenni, bételyesedni; *evenire, fieri.* 3. es ist um ihn geschehen, oda van ő, vége van neki; *actum est de eo.*
Gescheidt, vigyázó, szemes eszes; *scitus, prudens.*
Gescheidtheit, die, eszesség; *prudentia.*
Geschenk, das, ajándék; *donum.*
Geschichte, die, történet, história, történt dolog, v. eset, előadott történet, történettudomány, história; *historia*
Geschichtgelehrte, der, történetértő, históríkus; *historicus.*
Geschichtkunde, die, történettudomány, história; *historia.*
Geschichtmahler, der, históriafestő; *pictor historicus.*
Geschichtschreiber, der, történetíró; *scriptor historicus.*
Geschick, das, illés, illendőség; *convenientia, aptum.* 2. ügyesség, természeti hajlandóság valamire; *facultas, dos.* 3. st. Schicksal, sors, gondviselés; *fatum, sors.*
Geschichlichkeit, die, ügyesség; *prudentia, peritia.* 2. tehetség, tálentom, eszesség; *virtus, dos.*
Geschickt, alkalmatos; *aptus, idoneus.* 2. ügyes, rátermett, jó, alkalmatos, értelmes; *solers, ingeniosus, prudens.*
Geschilf, das, kákás, kákás hely; *arundinetum.*
Geschirr, das, edény; *vas*: irrdenes Geschirr, tserépedény; *vas figlinum.* 2. eszköz, eszközök; *instrumentum.* 3. das Pferdegeschirr, lószerszám; *lora.*
Geschirren, die Pferde, felszerszámozni a' lovakat; *equos loris vestire.*
Geschlecht, das, *pl.* die Geschlechter, nem, faj; *genus.* 2. nem, (nemi külömbség, p. o. hím és nőstény); *genus.* 3. st. Familie, nemzetség; *familia, stirps, gens.*
Geschlechtsnahme, der, vezeték név; *nomen gentilicium.*
Geschlechtstrieb, der, nemi ösztön; *instinctus sexus.*
Geschlechtswort, das, nemszótska; *articulus.*
Geschlinge, das, belek, belsőrészek; *intestina.*
Geschmack, der, íz, íze valaminek; *sapor.* 2. ízlés, ízérzés; *gustus.*
Geschmacklos, ízetlen, (étel); *insipidus.* 2. ízléstelen, ízérzetlen; *inelegans.*
Geschmackvoll, jó ízlésű; *lepidus, scitus.*
Geschmause, das, vendégeskedés; *epulatio.*
Geschmeide, das, apró értzmívek, (lántzok, hajtők); *vincula, catenae.* 2. drágaság, ékesség; *mundus muliebris.*
Geschmeidig, hajtható, hajlós, hajlékony; *mollis, lentus, tener.* 2. engedő, hajló; *tractabilis.*
Geschmeidigkeit, die, hajthatósság, hajlósság; *tractabilitas.*
Geschmeiß, das, ganéj; *stercus.* 2. pondró; *vermiculi.*
Geschmiere, das, mázolás, (roszsz írás); *litura.*
Geschnatter, das, lúdgágogás; *clangor.*
Geschöpf, das, teremtés, teremtmény; *res creata.* 2. állat, élőállat; *animal, animans.*
Geschreibe, das, írkálás; *scriptura.*
Geschrey, das, kiabálás, kiáltás; *clamor*: ein Geschrey erheben, od. machen, kiabálni, lármázni; *clamorem edĕre v. tollĕre.* 2. roszsz hír; *mala fama, infamia.*
Geschütz, das, lövő eszköz, pattantyú; *tormenta.*
Geschwader, das, lovasosztály; *turma.* 2. hajósseregosztály; *classis.*
Geschwätz, das, fetsegés, tsátsogás; *garritus.*
Geschwätzig, *adj.* fetsegő, tsatska; *garrulus, loquax.*
Geschwätzigkeit, die, tsatskaság; *garrulitas.*
Geschweigen, *a. ir.* elhallgattatni; *silere facĕre, delenire.* 2. elhallgatni, hallgatással elmellőzni; *silere, tacere*: geschweige, nem hogy; *tantum abest, ut—*
Geschwelge, das, tobzódás; *heluatio.*

Geschwellen, *n. ir.* f. megdagadni, dagadozni; *inflari.*

Geschwinde, hamar, hirtelenvaló, sebes; *citus*, *celer*, *velox*: *adv.* hamar, hirtelen; *cito*, *celeriter*, *velociter.*

Geschwindigkeit, die, hamarság; *celeritas*, *velocitas*: in der größten Geschwindigkeit, a' felettébvaló sietésben; *praefestinatione*: hevenyében, hirtelenében; *quam celerrime.*

Geschwister, die, *pl.* (das Geschwister), testvérek; *consangvinei.*

Geschwisterkind, das, unokatestvér, unokatestvérek, (illyenek a' két testvérek gyermekei); *patrueles*, *amitini*, *consobrini.*

Geschwisterlich, testvéri; *consangvineus.*

Geschwisterschaft, die, testvérség; *consangvinitas.*

Geschworner, ein, esküdt; *juratus.*

Geschwulst, die, daganat; *tumor.*

Geschwür, das, fekély, kelés; *ulcus.*

Gesell, der, legény, mesterlegény; *sodalis.* 2. társ, (segítőtárs); *comes*, *socius.*

Gesellen, *a.* társúl hozzáadni; *sociare*, *jungĕre*: sich zu einen gesellen, öszveadni magát valakivel, hozzáadni magát valakihez; *consociari*, Pb. gleich und gleich gesellt sich gern, ki mitsodás, ollyannal tart; *similis simili gaudet.*

Gesellig, társ szerető, nyájas; *socialis*, *familiaris.*

Geselligkeit, die, társszeretés; *familiaritas.*

Gesellschaft, die, társaság; *societas*: jemanden Gesellschaft leisten, társ lenni valamihez, társúl ajánlani magát valamire; *socium se addĕre*: eine gelehrte Gesellschaft, túdós társaság, a' Túdósok társasága; *societas literaria.* 2. st. Umgang, társalkodás; *usus*, *consvetudo.* 3. st. Versammlung, Zusammenkunft, gyűlés, társaság gyűlés; *conventus*, *coetus.*

Gesellschaft, der, társaságbavaló ember, társaságmúlattató; *comes*, *socius.* 2. st. Gefährte, társ; *sodalis.*

Gesellschaftlich, társaságos, társaságbéli; *socialis.*

Gesenk, das, bujtóág, porhajas; *propago.*

Gesetz, das, törvény; *lex.*

Gesetzbuch, das, törvénykönyv; *liber legum*, *codex.*

Gesetzgeber, der, törvényhozó; *legislator.*

Gesetzgebung, die, törvényhozás; *legislatio.*

Gesetzlich, törvényes; *legitimus.*

Gesetzlos, törvénytelen, törvénynélkülvaló; *exlex*, *illegitimus.*

Gesetzlosigkeit, die, törvénytelenség; *conditio exlex*, *injustitia.*

Gesetzmäßig, törvényes, törvényszeréntvaló; *legitimus.*

Gesetzmäßigkeit, die, törvényesség; *convenientia cum lege.*

Gesetzt, st. ernsthaft, komoly; *gravis.* 2. tegyük fel, de tegyük fel, hát ha; *faciamus ut*, *posito*, *quid si*: gesetzt auch, ha szinte is; *etiam si fors.*

Gesetztafel, die, törvénytábla; *tabula legis v. judiciaria.*

Gesetzwidrig, törvénytelen; *contra legem.*

Gesicht, das, *pl.* die Gesichter, szemvilág, látás; *oculi*, *acies*, *visus*: das Gesicht verlieren, a' szeme világát elveszteni; *visum amittĕre*: das Gesicht legt ihm ab, a' szeme világa homályosodik; *oculi hebescunt.* 2. szem, látás; *oculus*, *conspectus*: aus dem Gesichte verlieren, szemei elől elveszteni; *e conspectu amittĕre*: zu Gesichte kommen, meglátni; *conspicĕre*: ins Gesicht sagen, szemében mondani; *in faciem v. coram dicĕre*: gehe mir aus dem Gesichte, távozz a' szemem elől; *abi e conspectu*, *apage te.* 3. st. Angesicht, Antlitz, ártzulat, tekintet, ábrázat; *os*, *facies*: ein schönes Gesicht, szép ábrázat; *formosa species*: ein finsteres Gesicht, komor ábrázat; *frons*, *v. vultus tristis*: ein saueres Gesicht machen, fanyar ábrázatot mutatni; *acerbum monstrare vultum.*

Gesichtsbildung, die, kép, ábrázat, képalkat, ábrázatalkat; *species.*

Gesichtsfarbe, die, ábrázatszín; *color faciei v. oris.*

Gesichtskreis, Horizont, der, látáshatár, látás határa; *horizon.*

Gesichtslinie, die, ábrázatvonás; *lineamentum oris.*

Gesichtspunct, der, szempont, néző-pont, látás pontja; *punctum visus, modus quo res consideratur.*

Gesichtszug, der, ábrázatvonás; *lineamentum oris.*

Gesims, das, *pl.* die Gesimse, párkány, ormó, (az oszlopokon); *cymatium.*

Gesinde, das, tseléd; *famuli.*

Gesindel, das, gaznép, gaztseléd; *homines nequam, faex populi.*

Gesinnen, *n. ir. Perf.* ich bin gesonnen, kivánni, akarni, szándékkal lenni, széndékozni; *poscĕre, velle, in animo habere.*

Gesinnet, Gesinnt, indúlatú; *animatus, adfectus.*

Gesinnung, die, indúlat; *sensus, animus, mens.* 2. *st.* Entschluß, Vorsatz, szándék, feltétel; *consilium, sententia.*

Gesippt, *l.* Verwandt.

Gesittet, erköltsös, erköltsü, (jó és roszsz értelemben); *moratus, moribus praeditus, moris.* 2. erköltsösített, szép erköltsű; *bene moratus.*

Gesonnen, *l.* Gesinnen.

Gespan, der, segítő társ, segítség; *socius, sodalis*: Obergespan, Főispány, (a' Vármegyében); *Supremus Comes*: Vicegespan, Alispány; *Vice Comes.*

Gespann, das, ein Gespann Pferde, egy igabéli ló, egy szekérbéli v. kotsibéli ló; *pro jugo.*

Gespannschaft, die, Vármegye; *comitatus.*

Gespenst, das, kísértet, késértet; *spectrum, visum.*

Gesperre, das, rekesz; *cancelli. pl.* 2. kapots, (nagy könyveken); *fibula.*

Gespiele, der, játszótárs; *socius lusus.*

Gespiele, das, játék, játék eszköz; *lusus.*

Gespinnst, das, fonat, fonal; *netum, fila neta.*

Gespott, das, tsúf, tsúfság; *irrisio, illusio.*

Gespotte, das, tsúfolás; *irrisio.*

Gespräch, das, beszéllgetés, beszéd; *sermo, colloquium, dialogus.*

Gesprächig, beszédes; *adfabilis.*

Gesprächigkeit, die, beszédesség; *adfabilitas.*

Gesprenkelt, pettegetett, iromba; *sparsus, varius.*

Gestade, das, part, (tengerpart); *litus.*

Gestalt, die, forma, formázat; *forma, figura.* 2. kép, forma; *species, facies.* 3. *st.* Art und Weise, mód; *modus, ratio.*

Gestaltet, *adj.* formált, formáltatott, alkatott; *fictus, formatus.*

Gestaltung, die, formáltatás, alkatás; *formatio, figuratio.*

Geständniß, das, vallástétel; *confessio.*

Gestank, der, büdösség, bűz; *foetor.*

Gestatten, *a.* megengedni; *concedĕre, permittĕre.*

Gestattung, die, megengedés; *permissio, concessio.*

Gestehen, *a. ir.* megvallani; *fateri.* 2. *n. s.* megaludni, (mint a' téj, a' kotsonya), megfagyni, (mint a' zsír); *coagulari.*

Gestein, das, kövek, nagy kő; *saxa, lapides.*

Gestell, das, állás, póltz, (a' mire valamit állítnak); *basis.* 2. talpkő; *stylobata.*

Gestern, *adv.* tegnap; *heri*: von gestern her, tegnapólta, tegnaptól fogva; *inde ab hesterno die.*

Gestirn, das, *st.* Stern, tsillag; *astrum, sidus.* 2. tsillagok, tsillagzat; *constellatio.*

Gestirnt, tsillagos; *stellatus.*

Gestöber, das, zivatar; *volatus vagus nivis.*

Gestotter, das, akadozás; *haesitatio lingvae.*

Gesträuch, das, bokor, bokrok; *virgultum, fruticetum.*

Gestrenge, *l.* Streng. Gestrenger Herr! Nemzetes Uram! *Generose Domine!*

Gestricke, das, kötés, (harisnyakötés); *textura acuaria.* 2. kötés, kötött munka; *acubus textum.*

Gestrig, tegnapi; *hesternus*: gestrigen Tages, tegnap, a' tegnapi napon; *heri, hesterno die.*

Gestüte, das, ménes; *equaria, grex equarum.*

Gesuch, das, Bitte, kérés, kérelem; *petitio, preces.*

Gesumme, Gesumse, das, dongás; *susurrus, murmur.*

Gesund, egésséges; *sanus, saluber*: gesund werden, meggyógyúlni; *con-*

valescĕre. 2. egésséges, az egésségnek hasznos; *salutaris.* 3. ép; *sanus.*

Gesundbrunnen, der, ásványos forrás, egésséges források, v. kútfők, savanyúvizek, 's a' t.; *fons salutaris, aqua medica.*

Gesundheit, die, egésség; *sanitas, salubritas, valetudo bona*: eine Gesundheit austrinken, elköszönni a' poharat valaki egésségéért; *propinare salutem.*

Gesundheitumstände, die, *pl.* az egésség állapotja; *valetudo.*

Getöne, das, hangzás; *sonitus.*

Getös, das, od. Getöse, zaj, lárma; *strepitus, fremitus.*

Geträuk, das, ital; *potus, potio.*

Getrauen, sich, merészleni, merni; *audere, confidĕre.*

Getreide, das, gabona, élet, (búza, rozs); *frumentum*: das Getreide schlägt auf, felmegy a' gabona ára; *annona ingravescit*: das Getreide schlägt ab, leszáll a' gabona ára; *annona fit vilior.*

Getreideart, die, gabonafaj; *genus frumenti.*

Getreidebau, der, gabonatermesztés; *cultura frugum.*

Getreidefeld, das, gabona termő föld; *ager frumentarius.*

Getreidelieferung, die, gabonaszállítás, (szekeren, kotsin valahová); *subvectio frumenti.* 2. gabonaadás; *suppeditatio frumenti.*

Getreidemangel, der, gabona szűke, v. nem léte; *inopia frumenti.*

Getreidemarkt, der, gabonapiatz; *forum frumentarium.*

Getreidepreis, der, élet ára, gabona ára; *pretium frumenti.*

Getreu, hív, hűséges; *fidelis, fidus*: *adv.* híven, hűségesen; *fideliter.*

Getreulich, (ugyan az).

Getriebe, das, járó kerék, orsó, (az órában, malomban); *tympanum.*

Getrost, bizodalmas, bátor; *fidens, audax, intrepidus*: bízvást, bátran; *fidenter, audacter.*

Getrösten, sich, bízni, bíztatni magát, vigasztalni; *fidĕre, sperare, consolari.*

Getümmel, das, zenebona, lárma; *strepitus, tumultus.*

Geübt, gyakorlott; *exercitatus.*

Gevatter, der, Gevatterinn, die, koma; *testis baptismi*: Herr Gevatter, Komám Uram; *compater*: Frau Gevatterinn, komám aszszony; *commater.*

Gevatterschaft, die, komaság; *necessitudo baptismalis.*

Gevatterleute, die, *pl.* komák; *necessitudine baptismali juncti.*

Geviere, das, négyszegű rajz; *quadrangulum.*

Geviert, négyes; *quadratus.* 2. négyszegletes, négyszegű; *quadratus.*

Gevierte, das, négyszegű rajz; *quadratum, tetragonum.*

Gevögel, das, st. Vögel, madarak; *volatilia, volucres.*

Gewächs, das, st. Pflanze, növevény, plánta, termés; *planta, fructus* 2. növés, kinövés, (a' testen); *tuber.* 3. st. Frucht, gyümölts, termés; *fructus, productum*: Wein von heurigem Gewächs, idei termés bor; *vinum hornotinum.*

Gewachsen, nőtt; *natus.* 2. einem gewachsen seyn, bírni valakivel, kiállhatni valakinek, (erőre, okosságra nézve); einer Sache gewachsen seyn, megfelelhetni valamelly dolognak; *parem esse.*

Gewächshaus, das, növevényház; *hibernaculum plantarum.*

Gewächsreich, das, a' növevények, v. plánták országa; *regnum vegetabile.*

Gewahr werden, észrevenni, meglátni, (történetből); *animadvertĕre.*

Gewähr, die, bizonyságtétel, bizonyság; *fides.* 2. bátorság; *securitas*: Gewehr leisten für etwas, felelni valaminek a' bátorságos vóltáról, kezességet válalni magára valamiért; *spondere, praestare.* 3 bírás, valaminek bírása; *possessio*: etwas in seine Gewähr nehmen, birtokába venni valamit; *in potestatem recipĕre.*

Gewähren, *a.* ígérni, fogadni; *promittĕre, polliceri.* 2. felelni valamiért, v. valami felől, valaminek bátorságos vóltáért kezes lenni; *spondere.* 3. megadni valaki kérését, bételyesítni; *satisfacĕre alicui.* 4. adni, ajándékozni valamit; *dare, donare.* 5. st. verschaffen, szerezni, adni, okozni; *adferre, tribuĕre.*

Gewährleistung, die, kezesség; *fidejussio.*
Gewährsmann, der, kezes; *fidejussor.*
Gewahrsame, die, őrizet; *custodia.*
Gewährschaft, die, *l.* Gewährleistung.
Gewährung, die, megadás, bételyesítés; *satisfactio, expletio.* 2. ajándékozás; *donatio.*
Gewalt, die, erő, hatalom; *vis, potestas, potentia.* 2. erőszak, hatalmaskodás; *vis, violentia*: einem Gewalt anthun, erőszakot tenni valakin; *vim inferre v. adferre alicui*: Gewalt mit Gewalt vertreiben, az erőszakot erőszakkal nyomni el; *vim vi repellĕre.* 3. erősség, erőszakoskodás, erőszaktétel; *vis, impetus.* 4. tehetség, hatalom, erő; *vis, potestas*: das stehet nicht in meiner Gewalt, ez nem áll hatalmamban; *non est in manu mea.*
Gewaltig, hatalmas, erős, nagy; *validus, robustus.* 2. erőszakos; *vehemens, violentus.*
Gewaltsam, erőszakos; *violentus.*
Gewaltthat, die, erőszaktétel; *factum violentum.*
Gewaltthätig, erőszaktévő, erőszakos; *violentus.*
Gewaltthätigkeit, erőszakoskodás; *violentia.*
Gewand, das, ruha, köntös; *vestis.*
Gewandweise, *adv.* alattomban; *tecte, obscure.*
Gewandt, gyakorlott; *exercitatus.* 2. alkalmatos, ügyes; *peritus, promtus.*
Gewarten, etwas zu erwarten haben, várhatni valamit; *exspectare.*
Gewärtig seyn etwas, (ugyan az).
Gewärtigen, (ugyan az).
Gewäsch, das, fetsegés; *garrulitas.*
Gewäschig, fetsegő; *garrulus.*
Gewässer, das, víz, sok víz, vizek; *aquae, undae, fluctus.*
Gewebe, das, szövés; *textus.* 2. szőtt dolog, szövevény; *textura, tela.*
Gewebt, szőtt; *textus.*
Gewehr, das, fegyver; *telum, arma*: zum Gewehr greifen, fegyverhez kapni, fegyvert fogni; *arma capĕre, capessĕre*: das Gewehr strecken, lerakni a' fegyvert, megadni magát; *arma deponĕre.*
Gewehrfabrik, die, fegyverfábrika; *fabrica armorum.*
Geweih, das, szarv, szarvas szarva; *cornua.*
Gewende, das, forgatás; *versatio.* 2. egy fordúlás szántóföld; *arva annua.*
Gewendig, forgatható; *versatilis.*
Gewerbe, das, mesterség, kereset; *quaestus*: seine Gewerbe treiben, a' mesterségét űzni; *quaestum facĕre.* 2. kereskedés; *commercium.*
Gewerk, das, tzéh; *collegium v. corpus artificum.*
Gewette, das, *l.* die Wette.
Gewicht, das, nehézség; *pondus, libramentum.* 2. font, mérték, nehézség; *pondus, libra.* 3. sikeresség, foganatosság, foganat; *pondus, momentum.*
Gewimmel, das, tolongó sokaság; *turba, multitudo.*
Gewimmer, das, jajgatás; *ejulatus, vagitus.*
Gewinn, der, nyereség; *lucrum.*
Gewinnen, *a. ir. Imp.* ich gewann. *Perf.* ich habe gewonnen, nyerni, szert tenni, (valamire); *lucrari, acquirĕre*: hozzájutni, (valamihez); *nancisci*: kapni, (valamiből, valamit); *adipisci*: keresni, szerzeni, (munka v. fáradtság által valamit); *consequi, adsequi.* Pb. wie gewonnen so zerronnen, a' mint jött, úgy elment, v. a' millyen a' kereset, ollyan a' haszna; *male parta male dilabuntur.* 2. nyerni, megnyerni, nyertesnek lenni, (fegyver v. vívás által, törvénykezéssel); *vincĕre, potiri, victoriam reportare.* 3. nyerni, nyertesnek lenni, (a' játékban); *adipisci*: elnyerni, (a' feltett jutalmat); *obtinere, reportare.* 4. megnyerni, magának lekötelezni, maga részére hódítni; *sibi conciliare, devincire.* 5. lenni, érni; *contingĕre, pertingĕre, habere.*
Gewinnen, das, nyerés, megnyerés, elnyerés; *adeptio.*
Gewinner, der, nyerő, nyertes; *victor, felix.*
Gewinnst, *l.* Gewinst.
Gewinnsucht, die, nyereskorság, nyereségre vágyódás; *lucricupiditas.*
Gewinnsüchtig, nyereségre vágyó; *lucricupidus.*
Gewinsel, das, nyöszörgés, nyöszörgő sirás; *gemitus, ejulatus.*

Gewinst, der, nyereség; *lucrum.*
Gewirk, das, szövés, kötőszövés, (harisnyaszövés); *textura acuaria.* 2. szőve kötött dolog; *acutextum.*
Gewiß, állandó, bizonyos, (feltétel, szándék); *certus, firmus.* 2. bizonyos, nem kétséges, kétségen kivűlvaló, (dolog); *haud dubius, verus.* 3. bizonyos, (egy valaki, v. valami); *certus, quidam.* 4. bátorságos, nem tétovázó, (lépés); *certus, rectus.*
Gewissen, das, lelkiesméret, (néha e' helyett): lélek; *conscientia, anima*: das nagende Gewissen, a' mardosó lelkiesméret; *conscientia mordax.*
Gewissenhaft, jólelkiesméretű, jólelkű; *religiosus.*
Gewissenhaftig, (ugyan az).
Gewissenhaftigkeit, die, jólelkűség; *religio, sanctitas.*
Gewissenlos, roszszlelkű; *impius, irreligiosus.*
Gewissenlosigkeit, die, roszszlelkűség; *impietas.*
Gewissensangst, die, lelkiesméret szorongattatása; *angor conscientiae.*
Gewissensbiß, der, lelkiesméret mardosása; *morsus conscientiae.*
Gewissensfrage, die, lelkiesméreti kérdés; *quaestio religiosa.*
Gewissensruhe, die, lelkiesméret tsendessége; *tranquillitas conscientiae.*
Gewissenssache, die, lelkiesméretbéli dolog; *res religiosa.*
Gewissenstrieb, der, lelkiesméretinger; *instinctus conscientiae.*
Gewißheit, die, bizonyság, bizonyos vólta valaminek; *certitudo, firmitas, stabilitas.* 2. hitelesség, valóság; *fides.*
Gewißlich, *adv.* bizonyosan; *certe.*
Gewitter, das, égiháború; *tempestas.* 2. st. Donner, menykő; *fulmen, tonitru*: das Gewitter hat eingeschlagen, beütött a' menykő; *fulmen tetigit.*
Gewogen, kedvező, hajlandó; *benevolus, favens.*
Gewogenheit, die, hajlandóság, jóindúlat; *amor, favor.*
Gewohnen, etwas, *n.* szokni, megszokni, (valamit), hozzászokni, (valamihez), rászokni, (valamire); *adsvescĕre, consvefacĕre.*
Gewöhnen, *n.* szoktatni, rászoktatni, hozzászoktatni; *adsvefacĕre.*
Gewohnheit, die, szokás; *consvetudo.*
Gewöhnlich, szokott, szokás szerént való; *consvetus, usitatus*: wie gewöhnlich, szokás szerént, v. a' szokott mód szerént; *more, ex more.*
Gewohnt, szokott, rászokott; *consvetus, adsvetus.*
Gewöhnt, szoktatott; *adsvefactus.*
Gewölbe, das, *pl.* die Gewölber, bóltozat, bólthajtás; *fornix, concameratio.* 2. bólt; *camera.*
Gewölbt, bóltos, bójthajtásos; *concameratus, convexus.*
Gewölk, das, felhők, fellegzet; *nubila.*
Gewölkig, felhős, fellegzett, béfellegzett; *nubilus.*
Gewühl, das, tolongás, tolongó sokaság; *turba.*
Gewürfelt, kotzkás, kotzkázva; *tessellatus.*
Gewürm, st. Würmer, férgek; *vermes.*
Gewürz, das, fűszerszám, fűszer; *aroma, condimentum.*
Gewürzhaft, fűszerszámos; *aromaticus.*
Gewürznägelein, das, szekfű, szekfűbors; *caryophylus.*
Gewürznelke, die, (ugyan az).
Geyer, der, keselyű; *vultur.* 2. was der Geyer! mi a' patvar! *papae! quid?* gehe zum Geyer, eredj a' patvarba; *abi in malam rem.*
Geyerkönig, der, pápakeselyű; *vultur papa.*
Gezänk, **Gezanke**, das, tzívódás; *rixa.*
Geziemen, sich, *n.* illeni; *decere.*
Geziemend, illendő; *decens, conveniens.*
Geziere, das, tzifraság, tzitzoma; *ineptiae, ludibria.*
Geziert, ékes; *elegans.* 2. tzifra; *ornatus.*
Gezisch, das, sziszegés; *sibilus.*
Gezwitscher, das, tsivogás, fitserékelés, tsiripelés; *pipatus.*
Gicht, die, köszvény; *arthritis.*
Gichtisch, köszvényes; *arthriticus.*
Giebel, der, háztsúts, ház tsútsa, szelemenvégfal; *fastigium.*
Giebeldach, das, háztsútsfedél; *tectum fastigatum.*

Gier, die, *l.* Begierde.
Gieren, *l.* Begierig seyn.
Gierig, *l.* Begierig.
Gießen, *a. ir. Imp.* ich goß, *Perf.* ich habe gegossen, tölteni, önteni; *fundĕre*, *infundĕre*. 2. st. begießen, megöntözni, (a' virágot); *rigare*, *irrigare*. 3. önteni, (ónból, ezüstből valamit formába); *fundĕre*.
Gießer, der, öntő; *fusor*. 2. öntöző; *rigator*.
Gießerey, die, öntés; *fusio*. 2. öntőműhely; *officina fusoria*.
Gift, das, *pl.* die Gifte, méreg: *toxicum*, *venenum*, *virus*. 2. der Gift, mérgesség, méreg, méregboszszúság; *furor*: es steigt ihm der Gift auf, mérgelődik; *furit*.
Giftarzeney, die, méregölő, méregellenvaló orvosság; *antidotum*.
Giftig, mérges, megmérgezett, méregerejű; *venenatus*. 2. haragos, mérges; *iracundus*, *saevus*: giftig werden, mérgelődni, megboszszankodni; *ira effervescĕre*.
Giftmischer, der, méregtsináló, méregkeverő; *veneficus*.
Gilben, sárgára festeni, megsárgítni; *flavo colore obducĕre*. 2. megsárgúlni; *flavescĕre*.
Gilbig, gilblich, sárgás; *subflavus*.
Gimpel, der, pirók, süvöltő magnyitó; *loxia pyrrhula*.
Gipfel, der, tető, tetőtsúts, teteje valaminek, (háznak, hegynek); *culmen*, *cacumen*, *fastigium*.
Gips, *l.* Gyps.
Girren, nyögni, nyögdétselni, (mint a' galamb); *gemĕre*, *fritinnire*.
Girren, das, nyögdétselés; *gemitus*.
Gitter, das, rostély; *chlatri*. 2. korlát; *cancelli*.
Gitterfenster, das, rostélyablak; *clathrata fenestra*.
Gitterförmig, rostély forma; *clathratus*.
Gittern, *a.* rostélyozni; *cancellis munire*.
Gitterwerk, das, rostélyozott munka; *opus reticulatum*, *v. cancellatum*.
Glacis, das, (olv. glaszi), sántzkörnyék, (a' sántzon kivűl lévő térség); *declivitas valli exterior*.
Glanz, der, fény, fényesség; *splendor*, *nitor*, *fulgor*: einem Körper einen Glanz geben, kifényesítni valami testet; *expolire*. 2. tsillám; *argilla mica*.
Glänzen, *n.* fényleni, tsillámlani; *fulgere*, *splendere*, *nitere*. 2. *a.* kifényesítni valamit; *polire*.
Glänzend, fénylő, fényes; *splendidus*.
Glas, das, üveg; *vitrum*: Glas machen, üveget fújni, üveget tsinálni; *vitrum flare v. ducĕre*. 2. pohár, üvegpohár; üvegedény; *poculum*, *v. vas vitreum*.
Glasartig, üvegnemű; *vitreus*.
Glaser, der, üveges, üvegmíves; *vitrarius*.
Gläsern, üvegbőlvaló, üveg; *vitreus*.
Glashaus, das, üvegház, üvegkert; *hypocaustum plantarum*.
Glashütte, die, üveghuta, üvegbánya; *officina vitraria*.
Glasiren, simítni, fényesítni; *laevigare*. 2. mázolni, mázzal béfuttatni; *encaustum inducĕre*.
Glasscheibe, die, runde, üvegkarika; *orbis vitreus*. 2. viereckige, üvegtábla; *quadratum vitreum*.
Glasschleifer, der, üvegköszörűlő; *tornator vitrarius*.
Glasschneider, der, üvegmetsző; *scalptor vitri*.
Glasschrank, der, üveges almáriom; *scrinium foribus vitreis*.
Glasur, die, mázolás, megmázolás; *politura*, *laevigatio*. 2. máz; *crusta*, *encaustum*.
Glasurerde, die, máz, mázföld; *terra laevigatoria*.
Glasweide, die, rekettye; *salix fragilis*.
Glatt, sima, sikár; *laevis*. 2. síkos; *lubricus*. 3. kopasz, sima, (nem borzas, v. szőrös); *glaber*. 4. st. schmeichelhaft, hizelkedő, sima szájú; *blandus*. 5. *adv.* egészen, éppen; *omnino*, *prorsus*, *plane*.
Glätte, die, simaság; *laevitas*. 2. síkosság; *lubricitas*.
Glatteis, das, ónas idő, síkos, tsúszós, fagyos idő; *glacies lubrica*: es glatteiset, ónas eső esik; *viae glacie lubricantur*.
Glätten, *a.* simítni, sikárlani; *laevigare*.
Glatze, die, kopaszság; *calvities*.
Glaube, der, des Glaubens, hit, hívés; *fides*: jemanden Glauben bey-

messen, hitelt adni, v. hinni valakinek; *fidem habere*, v. *tribuĕre cui*. 2. hit, hitel, hitelesség; *fides*. 3. hit, vallásbeli hit; *fides*. 4. st. Glaubenbekenntniß, Hiszekegyisten, az Apostoli hit formája; *symbolum Apostolicum*. 5. st. Religion, vallás; *religio*.

Glauben, *a.* hinni; *credĕre*. 2. tartani, gondolni, hinni; *censere*, *putare*, *existimare*. 3. elhinni, meggyőződni valami felől; *credĕre*, *fidem habere*.

Glauben, das, hivés, hitel; *fides*.

Glaubensartikel, der, hittzikkely; *articulus fidei*.

Glaubensbekenntniß, das, vallástétel; *professio doctrinae sacrae*. 2. az Apostoli hit formája; *symbolum Apostolicum*.

Glaubensgenoß, der, hitsorsos, hit sorsosa, hititárs; *ejusdem sectae*.

Glaubenslehre, die, Dogmatik, hittudomány; *dogma ecclesiae*, *theologia dogmatica*.

Glaubhaft, *l.* Glaubwürdig.

Gläubig, hívő; *qui fidit Deo*.

Gläubiger, ein, hitelező; *creditor*.

Glaublich, hihető; *credibilis*, *fide dignus*: *adv.* hihetőképpen; *probabiliter*.

Glaublichkeit, die, *l.* Glaubwürdigkeit.

Glaubwürdig, hiteles, hitelt érdemlő; *fide dignus*, *credibilis*.

Glaubwürdigkeit, die, hitelesség; *fides*.

Gleich, egyenes, nem görbe, nem darabos; *rectus*, *aequus*. 2. egyenlő, hasonló; *aequalis*, *similis*: zu gleicher Zeit, ugyan azon időben; *eodem tempore*: einem Gleiches mit Gleichem vergelten, viszszaadni valakinek a' költsönt; *par pari referre*: einem gleich kommen an etwas, egyenlő lenni valakihez, (tudományra nézve); *parem esse*. Pb. gleich und gleich gesellt sich gern, ki ki magához hasonlóval szokott társalkodni, v. tartani; *similis simili gaudet*: mir gilt alles gleich, nekem mind egy; *mea nihil interest*, *perinde est*: gleich sehen, hasonlítni, v. hasonló lenni valakihez; *similem esse*. 3. *adv.* éppen; *aeque*, *recte*. 4. mindjárt, *statim*, *confestim*, *illico*: gleich kommen einem od. einer Sache, érni vele; *aequare*, *aequiparare*. 5. gleich als ob, od. gleich als wenn, éppen úgy mintha, v. mintha éppen; *aeque-pariter-similiter atque v. ac*. 6. gleich, mint, -ként; *ut*, *sicut*, *instar*, *ac*. 7. wenn gleich, ha szinte; *etiam si*. 8. obgleich, *l.* Obgleich.

Gleichartig, egyfajta, egyfajú, egynemű, egyenlőnemű, v. fajú; *ejusdem generis*. 2. *l.* Gleichförmig.

Gleichartigkeit, die, egyenlőneműség, egyenlőfajúság, egyfajtaság; *aequalitas*.

Gleichbedeutend, gleichdeutig, egyértelmű, hasonlóértelmű; *synonymus*.

Gleiche, die, hasonlóság, egyenlőség;

Gleichen, *n. ir. Imp.* ich glich. *Perf.* ich habe geglichen, hasonlónak lenni, hasonlitni; *similem esse*. 2. *a.* egyenlővé tenni, elegyengetni, (a' darabos, v. dombos főldet); *aequare*.

Gleichergestalt, *adv.* hasonlóképpen, hasonló módon; *pari modo*, *pariter*.

Gleichermaßen, (ugyan az).

Gleichfals, *adv.* hasonlóképpen; *pariter*, *etiam*, *quoque*.

Gleichfarbig, hasonlószínű, egyszínű; *ejusdem coloris*.

Gleichförmig, egyforma, hasonlatos, hasonló; *aequalis*, *conveniens*.

Gleichgewicht, das, mértékerany, fonterány, fonterányság, mértékegyenlőség; *aequilibrium*, *aequipondium*: das Gleichgewicht halten, megütni a' mértéket; *servare aequilibrium*.

Gleichgültig, egyenlő betsű, egyetérő, egy betsű; *ejusdem pretii*, *idem valens*. 2. közép, középszerű, középbetsű, (sem jó, sem roszsz), tétovázóbetsű, (tselekedet, melly sem jó, sem roszsz); *anceps*, *indifferens*. 3. egyenlő, mind egy; *idem*, *perinde*. 4. megindúlatlan, *lentus*, *tranquillus*, *animo aequo*. 5. st. kaltblütig, *l.* Kaltblütig, od. Unempfindlich, *insensibilis*.

Gleichgültigkeit, die, egyetértőség, (két dolog egyenlő betsessége); *aequalitas*, *idem pretium*. 2. megindúlatlanság, fel se vevés; *tranquillitas*, *lentitudo*.

Gleichheit, die, egyenlőség; *aequalitas*.

Gleichlaufend, parallel, egyközű, egyenlőközű; *parallelus*.

Gleichlaut, der, egyenlő hang; *consonantia.*
Gleichlautend, egyenlőn hangzó; *consonans.*
Gleichmachen, egyenlővé tenni, elegyengetni; *aequare*, *exaequare.*
Gleichmaß, das, egyenlőség, egyerányosság; *proportio.*
Gleichmäßig, egyerányos; *conveniens.*
Gleichniß, das, hasonlatosság; *similitudo*, *simile.*
Gleichnißrede, die, példabeszéd; *allegoria.*
Gleichsam, mintegy, mintha; *velut*, *quasi*, *tanquam.*
Gleichschätzen, gleich schätzen, egyenlőn betsűlni, egy betsbe tenni; *aequare*, *eodem loco habere.*
Gleichschenkelig, két egyenlő oldalú, (három szegletrajz); *aequicrurum.*
Gleichseitig, egyenlő oldalú; *aequilaterum*
Gleichsinn, der, egyenlő indúlat; *idem sensus*
Gleichstellen, egyenlővé tenni; *aequare*
Gleichstimmig, egyenlő szavú; *consonus.*
Gleichung, die, hasonlítás, egyenlővététel; *aequatio*, *exaequatio.*
Gleichviel, ugyan annyi, szintén annyi, szintannyi; *tantundem.* 2. mindegy; *perinde.*
Gleichweit, egyenlő bőségű, v. tágasságú, szinte olly bő, v. tágas; *aeque laxus.* 2. egyenlő meszszeségű, szint olly meszszelévő; *pari intervallo.*
Gleichwie, *adv.* valamint, a' mint; *quemadmodum*, *uti*, *velut*, *sicuti.*
Gleichwohl, *adv.* mégis, mindazáltal; *tamen*, *attamen.*
Gleichzeitig, egyidejű, egyidőbeli, egykori; *aequalis*, *ejusdem temporis.*
Gleichzu, *adv.* egyenesen; *recte.*
Gleis, *l.* Geleise.
Gleißen, *n.* fényleni, tsillámlani; *nitere*, *splendere.* 2. színt mutatni; *speciem habere.*
Gleißend, fénylő; *nitens.* 2. színt mutató, színmutató; *speciosus.*
Gleißner, der, színeskedő, színmutató, képmutató; *simulator.*
Gleißnerey, die, színmutatás, képmutatás; *simulatio.*
Gleißnerisch, színmutatói, képmutatói; *simulatorius.*

Gleiten, *n. ir. Imp.* ich glitt. *Perf.* ich bin geglitten, od. ich habe geglitten, tsúszni, könnyen tsúszni; *labi.* 2. st. ausgleiten, eltsúszni, megtsuszamodni; *labi.* 3. *n.* tsúszkálni, (a' jégen); *lubricare.*
Glied, das, tag; *membrum*, *artus.* 2. íz, hajlás, (fűszárnak ízei egyik bütyöktől a' másikig, az ujjnak ízei v. egy egy hajlásai); *articulus*, *nodus*, *internodium.* 2. tag, társ, (valamelly társaságnak tagja); *membrum.* 3. rend, sor, (katonák rendje, v. sora); *acies*, *ordo.* 4. die Glieder einer Kette, a' lántz szemei, v. lántz szem; *annulus.* 5. íz, (a' nemzetségben, v. familiában); *gradus*, *progenies.*
Gliederkrankheit, die, *l.* Gicht.
Gliederweise, *adv.* tagonként, ízenként: *membratim.* 2. soronként; *ordinatim.*
Gliedmaß, das, tag, tagok; *artus.*
Glimmen, *n.* pislogni, (mint a' gyertya, tűz); *gliscĕre.* 2. tsillogni; *micare.*
Glimmer, der, tsillám, tsillámp, tsillámpor, matskaarany; *argilla mica.*
Glimmern, *n.* pislogni, pislákolni; *micare.*
Glimpf, der, kéméllés; *clementia*, *lenitas.*
Glitschen, *l.* Gleiten.
Glöckchen, das, harangotska; *campanula*, *tintinnabulum.*
Glocke, die, harang; *campana*: die Glocken läuten, harangozni; *pulsare campanas.* 2. st. Schlaguhr, ütőóra; *horologium.*
Glockenblume, die, harangvirág; *campanula.*
Glockenförmig, harangforma; *campani formis.*
Glockengießer, der, harangöntő; *fusor campanarum.*
Glockenläuter, der, harangozó; *pulsator campanarum.*
Glockenschlag, der, óraütés; *pulsus v. sonus horologii.*
Glockenschwengel, der, harangütő; *pistillum campanae.*
Glockenspiel, das, harangjáték; *campanarium*, *symphonia campanaria.*
Glockenstuhl, der, haranglàb; *sustentaculum v. firmamentum campanarum.*

Glockenthurm, der, harangos torony, harangozó torony, *turris campanaria.*
Glöckner, Küster, der, egyházfi; *aedituus.*
Glorie, die, ditsősség; *gloria.*
Glorreich, ditsősséges, ditsősségre méltó; *gloria dignus*: glorwürdigen Andenkens, ditső emlékezetű, v. boldog emlékezetű; *gloriosae memoriae.*
Glosse, die, magyarázat, magyarázó jegyzés; *explicatio, nota, scholion.*
Glossiren, *a.* magyarázó jegyzéseket adni valamihez; *animadversiones addĕre v. scribĕre.*
Gluchzen, *n.* kotyogni, (mint a' tyúk a' tsirkéinek); *glocire, singaltire.*
Glück, das, *s. pl.* szerentse, (szerentses történet, v. eset); *fortuna secunda, casus secundus*: Glück wünschen, szerentsét kívánni valakinek; *gratulari.* 2. szerentse, (szerentsés előmenetel, boldogúlás); *exitus felix, successus.* 3. szerentse, kotzka, vak szerentse; *sors, fors, furtuna.*
Glücken, *n.* f. szerentsés lenni, v. boldogúlni valamiben; *succedĕre, procedĕre.*
Gluckhenne, die, kotlóstyúk; *galina glociens.*
Glücklich, szerentsés, bóldog; *fortunatus, felix, beatus*: glücklich machen, szerentsséssé tenni; *felicem reddĕre.*
Glückselig, boldog, szerentsés; *felix,*
Glückseligkeit, die, boldogság; *felicitas.*
Glücksfall, der, szerentsés eset: *casus, fortuna.*
Glücksgöttinn, die, szerentse istenasszony; *Fortuna.*
Glücksgut, das, szentse java; *bonum fortunae.*
Glückskind, das, szerentse fija; *homo felicissimus.*
Glückspiel, das, kotzkajáték; *alea.*
Glücksumstände, die, *pl.* szerentse, szerentsés állapot; *fortuna.* 2. tehetség, javai, jószága valakinek; *fortunae.*
Glückwunsch, der, szerentsekívánás, szerentséltetés; *gratulatio.*
Glühen, *n.* tüzes lenni; *candere*: glühende Kohlen, párszén, eleven szén; *pruna*: glühend machen, megtüzesítni; *candefacĕre*: glühend werden, megtüzesedni; *ardescĕre.* 2. st. glühend seyn, forró meleg lenni, tüzes lenni; *ardere, fervere.* 3. égni, szikrázni; *ardere* 4. lángolni, lángoló piros lenni; *candere, fervere.* 5. égni, (kívánság miatt); *ardere.* 6. megtüzesítni; *candefacĕre.*
Gluth, die, izzótűz, párszén; *pruna.*
Gluthpfanne, die, szenserpenyő; *foculus.*
Gnade, die, kegyelem; *favor, gratia, benevolentia.* 2. kegyesség, jóság, szívesség; *benignitas, benevolentia.* 3. Euer Gnaden, od. Ew. Gnaden, Nagyságod, Nagyságos Uram! *generosissime, Illustrissime.*
Gnadenbezeugung, die, kegyelemmutatás; *signum benevolentiae.*
Gnadengehalt, der, kegyelemfizetés; *salarium gratiosum.*
Gnadenreich, kegyelemmel gazdag, kegyelmes; *benignissimus.*
Gnädig, kegyelmes; *benevolus, propitius.* 2. kegyes, jóltévő, jóságos; *benignus.* 3. (tzím) Nagyságos, (néha); Tekintetes; *Illustrissime, Magnifice Domine, Spectabilis Domine.*
Gold, das, arany; *aurum*: gemünztes Gold, vertarany; *aurum signatum*: gediegenes Gold, termés arany; *aurum nativum.*
Goldarbeiter, der, aranymives; *aurifex.*
Goldbergwerk, das, aranybánya; *aurifodina.*
Goldblatt, das, aranyfüst; *bractea auri.*
Golden, aranybólvaló, arany; *aureus.* 2. aranyozott, megaranyozott, aranyos; *auratus.* 3. arany színű; *aureus, fulvus.* 4. die goldene Ader, aranyér; *haemorrhois.*
Goldfarben, *adj.* aranyszínű; *coloris auri.*
Goldfinger, der, nevendékujj; *digitus annularis.*
Goldgelb, aranyszínű; *fulvus.*
Goldgeyer, der, szakállas grif, v. keselyű, *Vultur barbatus.*
Goldglanz, der, aranyfény; *splendor auri.*
Goldgrube, die, aranybánya; *aurifodina.*

Goldhähnchen, das, ökörszem; madár; *Motacilla Regulus.*
Goldhaltig, arannyal elegyes, arannyal versengő; *aurosus.*
Goldmacher, der, Alchymist, aranytsináló; *alchymista.*
Goldmünze, die, aranypénz; *numus aureus.*
Goldpapier, das, aranyospapiros; *charta aurata.*
Goldreich, das, arannyal gazdag; *dives auro.*
Goldring, der, aranygyűrű; *annulus aureus.*
Goldschläger, der, *l.* Goldarbeiter.
Goldschmid, der, aranymíves; *aurifex.*
Goldstange, die, aranyrúd; *auri cylinder.*
Goldstück, das, *l.* Goldmünze.
Goldwage, die, aranymérő; *bilanx aurarius.*
Goldwäsche, die, aranymosás; *lotio auri.*
Golf, Golfo, der, tengeröböl, tengeröble; *sinus.*
Gölse, die, szúnyog; *culex.*
Gondel, die, tsajka, tsónak; *lembus.*
Gönnen, st. wünschen, kívánni; *optare.* 2. nem irígyleni; *non invidere.* 3. megadni valakinek valamit, közleni; *concedĕre, permittĕre, tribuĕre.*
Gönner, der, jóltévő, pártfogó; *fautor.*
Görge, der, (Gyuri), György; *Georgius.*
Gothen, die, *pl.* Gothusok; *Gothi.*
Gott, der, *pl.* Götter, isten, (istenek), (pogányok isteneik); *Deus, dii*: Gott sey Dank, hálá Istennek, hálá légyen az Istennek; *gratia Deo*: ach, daß Gott erbarme! óh az Isten szerelméért, óh az Istenért; *proh Deum immortalem!* wollte Gott! adja Isten, bártsak, vajha; *faxit Deus.*
Götterlehre, die, istenekrőlvaló tudomány; *mythologia.*
Gottesacker, der, temető; *sepulcrum publicum, coemeterium.*
Gottesdienst, der, isteni szolgálat, isteni tisztelet; *cultus dei.*
Gottesfurcht, die, isteni félelem; *pietas erga Deum, religio.*
Gottesfürchtig, istenfélő; *pius.*
Gottesgelehrtheit, die, istentudomány; *Theologia.*
Gotteshaus, das, templom, Istenháza, szentegyház; *aedes pl. ecclesia.*
Gotteslästerer, der, Instenkáromló; *maledicus in deum, blasphemus.*
Gottesläugner, der, Istentagadó; *atheus.*
Gottesmann, der, pap; *sacerdos.*
Gottesvergessen, Istentől elfajúlt; *improbus.*
Gottfried, der, Gottfrid; *Godofredus.*
Gottheit, die, Istenség; *divinitas, numen.*
Göttinn, die, istenaszszony, aszszonyisten; *dea, diva.*
Göttlich, isteni; *divinus.*
Göttlichkeit, die, isteniség; *divinitas.*
Gottlieb, der, Gotlíb; *Theophilus.*
Gottlob, hálá istennek; *deo sit laus.*
Gottlos, *adj.* istentelen; *impius, improbus, sceleratus.*
Gottlosigkeit, die, istentelenség; *impietas.*
Gottmensch, der, Istenember, (a' Krisztus); *Theantropos.*
Gottselig, kegyes, istenes; *pius sanctus.*
Gottvergessen, *l.* Gottesvergessen.
Götze, der, bálvány, kőltött isten; *deus fictus.*
Götzenbild, das, bálványkép; *idolum.*
Götzendiener, der, bálványimádó; *idololatra.*
Götzendienst, der, bálványimádás; *idololatria.*
Gouvernante, die, nevelő leány v. aszszony; *educatrix, magistra.*
Gouvernement, das, (olv. guvernemán)tartományosztály; *provincia, praefectura.*
Gouverneur, der, (Guvernőr), igazgató, kórmányozó; *gubernator.* 2. nevelő; *educator, magister, praefectus.*
Grab, das, sír; *sepulcrum.* 2. halál, meghalás; *mors.* 3. vég, veszedelme, vége, kimenetele valaminek; *interitus, exitium.*
Grabeisen, das, st. Schaufel, ásó; *pala.* 2. *l.* Grabstichel.
Graben, der, árok, verem; *fossa*: Graben ziehen, od. aufwerfen, ár-

kot ásni, v. hányni; *ducĕre fossam.*

Graben, *n. ir.* ich grabe, du gräbst, er gräbt. *Imp.* ich grub. *Perf.* ich habe gegraben, ásni; *fodĕre.* 2. bémetszeni, bévágni, bévésni, (kőbe, fába, rézbe valamit); *insculpĕre, incidĕre, caelare.*

Graben, das, ásás, vésés, metszés; *fossio, sculptura.*

Grabhügel, der, sírhalom; *tumulus.*

Grabmahl, das, koporsókő, sírjel, sírfa; *monimentum, sepulcrum.*

Grabscheid, Grabescheid, das, ásó, ásókapa; *pala.*

Grabschrift, die, sírvers, sírírás, koporsóvers; *epitaphium.*

Grabstätte, die, *l.* das Grab.

Grabstein, der, koporsókő; *cippus sepulcralis.*

Grabstichel, der, metsző; *caelum, scalprum, scalpellum.*

Grad, der, grádits, mérték; *gradus.*

Gradweise, *adv.* graditsonként; *gradatim.*

Graf, der, Gróf, *comes.*

Gräfinn, die, Grófné; *Comitissa.*

Gräflich, grófi; *Comitis, Comite dignus.*

Grafschaft, die, Grófság; *Comitatus.*

Gram, der, epekedés, bú, bánat; *aegritudo, moeror, sollicitudo.*

Grämen, sich, epekedni, búsúlni; *moerere, sollicitum esse.*

Grammatik, die, nyelvtudomány, nyelvmesterség; *grammatica.*

Grammatiker, der, nyelvtudományértő, nyelvmesterségértő; *grammaticus.*

Grammatisch, nyelvtudományi; *grammaticus.*

Gran, das, *pl.* die Grane, grán, szem, (egy árpaszem nehézségű mérték); *granum.*

Gran, Esztergom, (város); *Strigonium.*

Granadier, der, granatéros; *pedes pyrobolarius.*

Granat, Granatstein, der, gránat; *granatus.*

Granate, die, gránát; *granatus.* 2. gránátalma; *malum punicum.* 3. gránáttűz; *pyrobolus.*

Grand, der, Ország Nagyja, (Spanyolországban); *grandis, unus procerum.*

Granit, der, gránitkő; *granitum, granites.*

Granne, die, kalászszálka; *arista.*

Gränzbaum, der, határfa; *arbor terminalis.*

Gränzbesichtigung, határvizsgálás, *metalis reambulatio.*

Gränze, die, határ; *terminus, finis*: die Gränzen beziehen, eljárni és megvizsgálni a' határt; *obire fines.*

Gränzen, *n.* határozni, határa lenni; *esse finitimum v. confinem, terminari.*

Gränzenlos, *adj.* határtalan, határnélkűlvaló; *infinitus.* 2. mértékletlen; *immoderatus, immodicus.*

Gränzfestung, die, határoserősség; *arx in finibus.*

Gränzgraben, der, határárok; *fossa terminalis.*

Gränzhügel, der, határdomb; *collis terminalis.*

Gränznachbar, der, töszomszéd; *confinis, finitimus.*

Gränzort, der, határhelység; *locus in confinio.*

Gränzscheidung, die, határkijegyzés; *designatio finium.* 2. határeltérés; *directio finium.*

Gränzsoldat, der, határőrző katona; *miles limitaneus.*

Gränzstadt, die, határszéli város; *urbs in finibus.*

Gränzstein, der, határkő; *saxum terminale.*

Gränzzeichen, das, határjel; *signum finium.*

Gras, das, fű, perje, pázsit; *gramen, herba.*

Grasen, *n.* legelni a' gyepen, fűben legelni; *pasci gramine.* 2. fűvet aratni; *gramen secare.*

Grasgrün, fűszín, pázsitszín; *graminei coloris.*

Grasicht, grasig, fűbőlvaló, fű, fű forma; *gramineus.* 2. fűves; *graminosus, herbidus.*

Grasmücke, die, billegető, barázda billegető; *Motacilla.*

Grasreich, fűves, fűvel kövölködő; *graminosus, herbidus.*

Grassiren, *n.* uralkodni, (mint a' pestis v. más ragadó nyavalya); *grassari, serpĕre, vagari.*

Gräßlich, iszonyú; *horrendus.*

Grasung, die, fűaratás, fű learatása;

desectio graminis. 2. legelő; *pascuum.*

Gräthe, Gräte, die, halszálka; *spina.*

Gräthig, szálkás, halszálkás; *spinosus.*

Gratulant, der, köszöntő; *gratulator.*

Gratulation, die, köszöntés; *gratulatio.*

Gratuliren, szerentséltetni, (valakit), szerentsét kívánni, (valakinek), megköszönteni, (valakit); *gratulari.*

Grau, ősz; (néha), szürke; *canus, glaucus*: grau werden, őszülni, megőszülni; *canescĕre.*

Graubart, Graukopf, der, vénősz, (ember); *canum caput.*

Gräuel, der, iszonyúság, irtóztatóság, útálatosság; *horror, abominatio.*

Gräuelthat, die, útálatosság; *facinus horrendum.*

Grauen, *n.* őszülni; *canescĕre.* 2. iszonyodni, irtózni (valamitől); *horrere.*

Grauerlich, irtóztató; *horribilis.*

Graukopf, der, *l.* Graubart.

Graulich, szürkés; *subcanus.*

Gräulich, irtóztató, rettenetes; *horrendus, terribilis.* 2. fertelmes, útálatos, rusnya; *foedus.*

Gräupchen, das, kása, dara; *ptisana.*

Graupe, die, dara, (árpa dara, v. kása); *hordeum excoriatum, granum degluptum.* 2. értzmorzsa; *fragmina metallica.*

Graupen, die, *pl.* dara, apró jégeső; *grando.*

Graus, der, kőmorzsalék; *rudus.* 2. iszonyodás, iszonyúság; *horror.*

Graus, iszonyú; iszonyatos; *horrendus.*

Grausam, kegyetlen; *crudelis*: kegyetlenűl; *crudeliter.* 2. rettenetes, iszonyú, irtóztató; *immanis, atrox*: *adv.* rettenetesen; *atrociter, vehementer.*

Grausamkeit, die, kegyetlenség; *crudelitas.*

Grauschimmel, der, fejérszürke ló; *equus canus.*

Grausen, *n.* irtózni, iszonyodni, (valamitől); *horrere.*

Graviren, *a*, atzélba metszeni; *caelare.*

Graveur, der, (gravőr), atzélmetsző; *caelator.*

Grazie, die, Grátzia, (szűz); *Gratia.* 2. kellemetesség; *venustas, gratia.*

Gregorius, der, Gergely, (keresztnév); *Gregorius.*

Greif, der, Grif, keselyű grifmadár; *Vultur Griphus.*

Greifen, *n. ir. Imp.* ich griff, *Perf.* ich habe gegriffen, nach etwas greifen, nyúlni, kapni, valamihez; *prehendĕre, tangĕre.* 2. zu etwas greifen, valamihez kapni, nyúlni v. fogni; *capĕre.* 3. belékapni, beléelegyitni magát valamibe; *invadĕre*: um sich greifen, elhatalmazni, harapózni, (mintá' tűz, nyavalya); *serpĕre.* 4. ergreifen, *a.* megfogni, megkapni, fogni; *capĕre, prehendĕre.*

Greifgeyer, der, *l.* Greif.

Greinen, *n.* vonni a' száját, (az az, sírni); *plorare, ejulare.* 2. zsémbelődni, perelni; *objurgare.*

Greis, der, vén, őszöreg; *senex.*

Greisen, *n.* megőszülni; *canescĕre.*

Grell, igen, világos, fényes, ragyogó; *lucidus, fulgidus.* 2. éles, (hang); *clarus.*

Grenadier, der, gránáteros; *pyrobolarius.*

Grenze, *l.* Gränze.

Greuel, *l.* Gräuel.

Grieche, der, Görög; *Graecus.*

Griechenland, Görögország; *Graecia.*

Griechisch, görög; *graecus.*

Gries, der, darakása, daragríz; *glarea farinacea, crimnum.* 2. *l.* Kries.

Griesig, kásás; *glareosus, crimni similis.*

Griesmehl, das, lisztláng, (a' legjobb liszt; *farina primaria.*

Griesstein, der, követs, békasó; *lapis nephriticus.*

Griff, der, st. das Greifen, fogás, markolás; *prehensio, apprehensio.* 2 st. Handvoll, egy maroknyi, egy marok; *manipulus.* 3. nyél, fogaték, markolat; *ansa, manubrium.*

Griffel, der, íróveszsző, betűmutató, (fából); *stylus, graphium.*

Grille, die, trütsök, házi trütsök; *Gryllus domesticus.* 2. die Grillen, *pl.* bú, gond; *cura, sollicitudo.* 3. agyafúrtság; *nugae, ineptiae, deliramentum.*

Grillenfang, der, ábrándozás, haszontalan tűnődés; *ineptiae.*

Grimasse, die, atsarkodás; *gestus ineptus.*

Grimm, der, méreg, mérgelődés, düh össég; *furor, acerbitas, saevitia:* in Grimm gerathen, megmérgelődni; *ira exardescĕre:* seinen Grimm auslassen, mérgét kiönteni, v. kitölteni; *iram effundĕre.*

Grimmen, tsikarni a' hasat; *alvum torquere.*

Grimmen, das, hastsikarás; *tormina.*

Grimmig, mérges, dühös, fenekedő, torsalkodó, kegyetlen; *saevus, crudelis, atrox, vehemens.*

Grind, der, var, óltvar, *crusta.* 2. st. Erbgrind, der böse Grind, kosz; *porrigo, psora.*

Grindig, varas, óltvaras, koszos; *porriginosus.*

Grob, durva, vastag; *crassus.* 2. darabos, öreg, nem apró, öreg szemű, nagy szemű; *grandior:* 3. durva, kemény; *asper, durus.* 4. eine grobe Stimme, vastag szó; *tonus gravis.* 5. goromba, bárdolatlan, durva, (az. erkőltseire nézve); *rusticus, incultus.*

Gröbe, die, durvaság, vastagság; *crassitudo, asperitas.*

Grobheit, die, darabosság; *crassitudo.* 2. durvaság, gorombaság; *inelegantia, rusticitas, inhumanitas.*

Grobian, der, goromba; *inhumanus.*

Groll, der, fenekedés, torsalkodás, *simultas, odium occultum.*

Groschen, der, garas; *grossus.*

Groß, nagy; *magnus.* 2. nagy, magas, széles, meszszeterjedő; *altus, extensus, amplus.* 3. nagy, megnőtt; *adultus.* 4. sok, nagy, számos, felettébvaló; *multus, frequens.* 5. felettébbvaló, különös, nagy; *grandis, ingens, procerus.* 6. sich mit etwas groß machen, kérkedni valamivel; *se efferre, gloriari:* groß thun, ditsekedni; *se jactare.*

Großadmiral, der, tengeri Fő Vezér; *summus praefectus classis.*

Größe, die, nagyság; *magnitudo, statura, modus, quantitas.*

Großeltern, die, *pl.* öreg szülék, (nagyatya, és nagyanya); *avi.*

Großenkel, Urenkel, der, unokafia; *pronepos.*

Großentheils, *adv.* nagy részent; *majorem partem.*

Großfürst, der, Nagy Hertzeg; *magnus Princeps.*

Großfürstenthum, das, Nagyhertzegség; *Magnus Principatus.*

Großhandel, der, nagykereskedés; *mercatura amplior.*

Großhändler, der, nagykereskedő, (a' ki a' portékákat tsak vég, mázsa, v. tützet számra árúlja), véges kereskedő; *mercator amplioris ordinis.*

Großherr, der, Nagy Úr, Török Tsászár; *Imperator Turcarum.*

Großherzog, der, Nagy Hertzeg; *magnus dux.*

Großherzogthum, das, Nagy Hertzegség; *Magnus Ducatus.*

Großkanzler, der, Fő Kantzellárius; *Cancellarius Summus.*

Großmächtig, igen nagy, felette nagy; *maximus.* 2. igen hatalmas, nagyhatalmasságú, *potentissimus.*

Großmeister, der, Főmester; *summus magister.*

Großmögend, nagytehettségü; *praepotens.*

Großmuth, die, nagylelkűség; *animi magnitudo.*

Großmüthig, nagylelkű; *magnanimus.*

Großmutter, die, öreganya, nagyanya, (némelly helyen), szépanya, jóbanya; *avia.*

Großsprecher, der, kérkedő; *magniloquus, jactator.*

Größte, der, die, das, legnagyobb; *maximus, summus.*

Größtentheils, *adv.* nagyobbrészént; *maximam partem.*

Großvater. der, nagyatya, öregatya; (némelly helyen), szépapa, jóbapa; *avus.*

Großvaterstuhl, der, öreg karszék; *sella acclinatoria.*

Großvezier, der, Nagy Vezér; *summus imperii Turcici administer.*

Grotte, die, barlang, (főképpen mesterséggel készített barlang); *crypta, specus, antrum.*

Grübchen, das, gödrötske, árkotska, vermetske; *scrobiculus, stria.*

Grube, die, verem; *scrobs, fovea.*

Grübeley, die, haszontalan feszegetés,

görtskeresés a' kákán; *nimia scrutatio.*

Grubig, gödrös; *plenus fovearum.*

Gruft, die, sír, sírbólt, kripta; *sepulcrum.*

Grummet, das, sarjú; *foenum chordum.*

Grün, zöld; *viridis.* 2. st. frisch, nyers, fris, új; *recens.* 3. st. unreif, éretlen, zöld; *immaturus*: 4. der grüne Donnerstag, od. der Gründonnerstag, nagy tsötörtök, zöld tsötörtök; *dies viridium, dies jovis antepaschalis.*

Grün, das, a' zöld, zöldszín; *viride.*

Grund, der, st. der Boden, fenék; *fundus*: zu Grunde gehen, *a.* leűlni a' fenékre, elmerűlni; *fundum petĕre, submergi. b.* elveszni, végromlást szenvedni, dugába dűlni, semmivé lenni; *perire, pessum ire*: zu Grunde richten, elveszteni, öszverontani, dugába dönteni; *pessum dare, perdĕre*: auf den Grund gehen, kikeresni a' dolog okát, a' velejére menni a' dolognak; *inquirĕre in rem.* 2. st. Thal, lapály, lap, szélesen kiterjedő vőlgy; *vallis, fundus, planum.* 3. fundamentom, allylap, ally, talpkő, (az épűletekben); *fundamentum*: den Grund legen, megvetni a' fundamentomát, v. talpkővét; *fundamenta jacĕre*: im Grunde, *a.* igazán szóllván, valóban; *vere, profecto. b.* st. gänzlich, egészen; *plane, prorsus, omnino.* 4. fundamentom, első kezdet, eleje valaminek; *principium,* 5. ok, fundamentom; *argumentum, causa, ratio.* 6. indítóok, szerzőok; *causa, origo, ansa.* 7. telek, (fundus), fekvő jószág; *fundus*: liegende Gründe, fekvő jószágok; *fundi immobiles.*

Grundartikel, der, fundamentom tzikkely, főtzikkely; *articulus principalis.*

Grundbesitzer, der, földesúr, telek birtokos; *possessor fundi.*

Grundbirne, die, krumpli, burgonya; *tubera solani.*

Gründen, *a.* st. ergründen, kikeresni a' fundamentomát; *exquirĕre.* 2. fundálni, megvetni a' fundamentomát; *fundare.* 3. sich, fundálódni, feküdni, (valamin mint fundamentomon), rajta épűlni; *fundari, niti*: gegründet, *a.* fundáltatott, épűlt; *fundatus. b.* igaz, valóságos, fundamentomos, helyes; *rectus, verus.*

Grundgesetz, das, főtörvény; *lex principalis.*

Grundherr, der, földesúr; *dominus fundi, possessor.*

Grundherrschaft, die, földesuraság; *dominium.*

Grundlage, die, Grund, fundamentom; *fundamentum.* 2. főok, első kezdet; *principium.*

Grundlegung, die, fundamentomtevés, kezdés, elkezdés; *fundatio.*

Gründlich, fundamentomos; *firmus.* 2. bizonyos, valóságos; *certus, exploratus.*

Grundlinie, die, fundamentomvonás, fenékvonás; *basis.* 2. első kezdet, eleje valaminek; *prima linea.*

Grundlos, feneketlen, méllységes, igen mély; *fundo carens.* 2. st. unendlich, végetlen, véghetetlen; *immensus.* 3. fundamentomtalan, fundamentom nélkűlvaló, ok nélkűlvaló; *argumentis carens.*

Grundregel, die, főregula, fenékregula; *lex summa.*

Grundriß, der, rajzolat, ábrázolat, első rajzolatja v. ábrázolatja valaminek; *delineatio, primae lineae, ichnographia.*

Grundsatz, der, printzipium, főregula; *principium.*

Grundstein, der, talpkő, fenékkő, *saxum pro v. in fundamento, primum fundamentum.*

Grundstoff, der, kezdet; *principium.*

Grundstück, das, telek, földbirtok, fekvő jószág; *fundus.*

Gründung, die, fundálás, kezdés; *fundatio.*

Grundwahrheit, die, főigazság; *axioma.*

Grundwort, das, gyökérszó; *vox radicalis.*

Grundzahl, die, főszám; *numerus cardinalis.*

Grüne, das, a' zöld, a' zöldje valaminek zöldség; *viride.*

Grünen, *a.* zöldelleni; *virere.* 2. st. grün werden, zöldűlni; *virescĕre.* 3. virágozni, diszleni; *florere.*

Grüngelb, pázsitszínű; *prasinus.*

Grünlich, zöldes; *subviridis.*

Grünspan, der, rézrozsda, krispán; *vitriolum martis.*

Grunzen, *n.* röfögni; (a' disznóról); *grunnire.*
Gruppe, die, képsereg, rajzsereg, (több egy rakáson lévő képek); *syzigia, imagines junctae.*
Gruppiren, együvé rajzolni; *conjungĕre imagines in tabula.*
Gruß, der, köszöntés; *salutatio.*
Grüßen, *a.* köszönteni; *salutare.* grüßen lassen, köszöntetni; *salvere jubere.* Gott grüße dich! Isten áldjon meg! jó napot adjon Isten! *salve!*
Grütze, die, darált árpa, v. zab, dara; *alica, grutum, avena.*
Guardian, der, Gárdián; *guardianus.*
Gucken, *n.* kandikálni, kukutsálni; *spectare, prospicĕre.*
Guillotine, milling; *gillotinum.*
Guillotiniren, *a.* megmillingezni; *securi percutĕre.*
Guinee, die, giné, (Ánglus arany); *aureus Anglicus novem florenorum.*
Gulden, der, forint; *florenus.*
Gülden, *l.* Golden.
Gültig, érő, betsbenlévő, kelendő jó, (pénz); *idoneus, bonus, valens.* 2. hiteles; *fide dignus.* 3. helyes, helytálló; *ratus, firmus.*
Gummi, das, gummi, fatsipa; *gummi.*
Gummiharz, das, fatsipamézga; *gummi resina.*
Gundermann, der, kereknádra, földiborostyán. *Glecoma.*
Gunst, die, *s. pl.* jóakarat, kedvező indúlat, kedvezőség, kedv.; *favor, benevolentia, gratia.* 2. engedelem; *venia.* mit Gunst zu sagen, engedelemmel szóllván; *pace tua v. vestra.*
Gunstbezeugung, die, kedvezés; *signum favoris.*
Günstig, kedvező, jóakaró; *benevolus, amicus, favens, propensus.*
Günstling, der, kedvese valakinek; *deliciae.*
Gurgel, die, torok, gége; *guttur, gula, jugulum.*
Gurgeln sich, gargarizálni, gurgulyázni, (a' torkát); *eluĕre fauces, gargarizare.*
Gurgeln, das, gargarizálás; *gargarizatio.*
Gurke, die, ugorka; *cucumis, eris. m.*
Gurkensalat, der, ugorkasaláta; *acetaria e cucumeribus.*
Gurt, Gürtel der, öv, övedző; *cingulum, zona.*
Gürtel, der, *l.* Gurt.
Gürten, *n.* övedzeni; *cingĕre, accingĕre.* 2. sich, övet kötni; *accingi.*
Gürtler, *l.* Gelbgießer, der,
Guß, der, Gießen, das, öntés; *fusio.* 2. Regenguß, zápor, zápores̋ő; *imber.*
Gußeisen, der, öntött vas; *ferrum fusum.*
Gußregen, der, záporeső; *imber.*
Gußwerk, das, öntött mív; *res fusae.*
Gustav, der, Gustáv; *Gustavus.*
Gut, jó; *bonus adv.* jól; *bene.* jó, alkalmatos, hasznavehető; tetsző, kedves, kellemetes; *bonus, commodus, aptus, utilis, svavis, laetus, jucundus.* gut schmecken, jó ízű lenni; *sapĕre.* auf gutes Muthes seyn, jó kedvel lenni; *bono animo esse.* gut thun, használni; *prodesse.* etwas gut heißen, jóvahagyni valamit; *adprobare.* 2. st. echt unverfälscht, jóféle, igazi, jó; *bonus, verus, probatus.* 3. jókora, jónagy, jódarab, sok; *bonus, magnus.* 4. st. genug, es ist schon gut, elég már; *satis, sufficit,* für etwas gut stehen, kezes lenni, v. felelni valamiért; *spondere.*
Gut, das, jó, (minden jó dolog); jószág, vagyon, birtok; *bonum, bona.*
Gutachten, das, jóváhagyás, helybehagyás, helybehagyó, ítélet; *arbitrium, judicium, sententia, comprobatio.*
Gutartig, jóféle, jófajta; *bonus, bonae indolis.*
Gutdünken, das, jónak tetszés; *arbitrium.*
Gute, das, jó, a' jó, a' mi jó; *bonum.*
Güte, die, jóság, hasznosság; *bonitas, utilitas, probitas.* 2. jóság, szívesség; *humanitas, liberalitas.*
Gut finden, das *l.* das Gutachten.
Gutheißen, gut heißen, jóváhagyni; *comprobare.*
Gutherzig, jószívű; *liberalis, benignus.*
Gutherzigkeit, die, jószívűség; *liberalitas.*
Gütig, jóságos, jóindúlatú; *benignus, humanus, comis.*
Gütigkeit, die, jóság, jószívűség; *benignitas, liberalitas.*
Gütlich, barátságos, (megegyezés); *amicus*
Gutmachen, gut machen, jól tsinálni,

recte facĕre. 2. helyre hozni, állítani; *corrigĕre*, *restituĕre*, *resarcire.*
Gutmachen, das, helyrehozás; *correctio*, *restitutio.*
Gutmeinend, jó indúlatú; *benevolus*, *probus.*
Gutmüthig (ugyan az)
Gutsherr, der, földesúr; *dominus fundi*, *possessor.*
Gut sprechen, *l.* Gutheißen.
Gutthat, die, jótétemény; *beneficium.*
Gutthäter, der, jóltévő; *benefactor.*
Gutthätig, jóltévő; *beneficus.*
Gutthätigkeit, die, jóltevőség; *liberalitas*, *beneficentia.*
Gutwillig, önkéntvaló, készakartva való; *promtus*, *paratus*, *liberalis. adv.* önként, készakartva; *ultro*, *sponte*, *libenter.* 2. szolgálatra kész; *facilis*, *promtus.*
Gutwilligkeit, die, készség, kész szívűség, jó szívűség; *liberalitas*, *facilitas.*
Gymnasium, das, főoskola; *gymnasium.*
Gymnastik, die, testerőgyakorlás; *gymnastia.*
Gyps, der, gipsz; *gypsum.*
Gypsen, gipszbőlvaló, gipsz; *gypseus.*

H.

Ha! aha! ahá! hú! ejnye! he; *ah! ha!*
Haar, das, szőrszál, hajszál, egy szál szőr, v. haj; *pilus*, *crinis.* 2. haj; (a' fején); *capillus.*
Haarband, das, hajkötő, hajpántlika; *vinculum crinale.*
Haaren, od. sich haaren, vedleni; *pilos amittĕre.*
Haarig, hajas, szőrös; *crinalis*, *pilosus.*
Haarlocke, die, hajfürt; *cincinnus.*
Haarpuder, der, hajpor; *pulvis crinalis.*
Habe, die, vagyon, bírtok; *facultates*, *bona*, *fortunae.*
Haben, ich habe, du hast, er hat, wir haben, u. s. f. *Imp.* ich hätte. *Perf.* ich habe gehabt, lenni; *habere.*
Haben, das, bírás (valamivel); *habere.*
Haber, *l.* Hafer.
Haberecht, der, nyakas, magafejű; *pertinax*, *cedĕre nescius.*
Habhaft werden, megnyerni, megkapni valamit, bírtokába jutni valaminek; *potiri.*
Habicht, der, ölyv; *accipiter.*
Habseligkeit, die, vagyon, bírtok; *bona*, *fortunae.*
Habsucht, die, telhetetlenség; *avaritia.*
Habsüchtig, telhetetlen; *avarus.*
Hackbret, das, vágódeszka; *tabula secatoria.*
Hacke, die, kapa, kiskapa; *ligo.*
Hacken, kapálni; *fodĕre.* 2. vágni, vagdalni, (húst, v. fát); *concidĕre*, *secare.*
Häckerling, der, szetska; *stramentum concisum.*
Hackklotz, der, favágító; *truncus.*
Hackmesser, das, vágókés, bárd; *culter incisorius*, *tomis.*
Häcksel, der, szetska. *l.* Häckerling.
Hackstock, der, *l.* Hackklotz.
Hader, der, st. Zank, perlekedés, perpatvar; *rixa*, *lis*, *jurgium.* 2. rongy; *lacina.*
Haderer, der, perlekedő, tzivódó; *rixosus*, *litigiosus.*
Haderlump, der, rongyos, (ember); *homo vestibus laceris.* 2. rongyszedő; *collector laciniarum.*
Hadern, *n.* perlekedni, tzivódni; *rixari.*
Hafen, der, révpart, kikötőhely, kikötő; *portus.* 2. fazék; *olla.*
Hafer, der, zab; *avena.*
Hafner, der, fazekas; *figulus.*
Haft, der, tartósság, tartalék; *stabilitas. l.* Häftel.
Haft, die, fogság; *custodia*, *carcer.*
Häftel, Heftel, das, kapots; *fibula.*
Häfteln, *a.* kaptsolni; *fibulare.*
Haften, *n* hozzáragadni, megakadni benne, megmaradni, megragadni, (az emlékezetben); *haerere*, *adhaerere.* 2. für etwas od. für jemanden haften, kezes lenni valakiért, va-

lamiért, felelni valami mellett; *obligari-, pro,-praestare aliquid.*
Haftgeld, das, foglaló, fëlpénz; *arrha.*
Hagebuche, die, gyertyánfa, tsertölgy; *Carpinus Betulus.*
Hagedorn, der, galagonya, gelegonya; *Crataegus, Oxyacantha.*
Hagel, der, jégeső; *grando.*
Hageln, es hagelt, jég esik; *grandinat.*
Hägen, *a.* sövényjel békeríteni; *sepire, consepire.* 2. magánál tartogatni, rejtegetni, (tolvajokat); *sustentare, tueri.* 3. einen Haß, gyűlölséggel viseltetni; *fovere invidiam.*
Hägen, das, sövényjel békerítés; *septio.* 2. magánáltartás; *toleratio, sustentatio.*
Hager, sovány, száraz; *macer, exilis, gracilis.*
Hagestolz, der, vén nőtelen, agglegény, rideg legény; *senex coelebs.*
Häher, der, szarka; *pica.*
Hahn, der, kakas: *gallus.* 2. sárkány, puskasárkány; *retinaculum pyritae.* 3. tsapfordító, (a' hordótsapban); *epistomium.*
Hahnengeschrey, das, kakas kiáltás; *cantus galli.*
Hahnenkamm, kakastaréj; *crista.*
Hain, der, liget, berek; *lucus.*
Hainbuche, *l.* Hagebuche.
Häkelig, horgas, kampós; *uncinatus.*
Häkeln, vongálni; *unco trahĕre.* 2. karmolni, (mint a' matska); *ungulis laedĕre.*
Haken, der, horog; *uncus.*
Haklig, finnyás; *delicatus, mollis.*
Halb, fél; *dimidius, dimidiatus, medius.* halb und halb, tsak félig meddig, tsak imígy amúgy, felében, harmadában; *mediocriter, non plane, propemodum.*
Halbe, die, félrész, egyik fele valaminek; *dimidium, pars dimidia.* 2. st. Hälfte, fele valaminek; *medietas.* 3. ittze, egy ittze, fél pint, fél kupa; *media mensura.*
Halben, -ért, miatt; *ob, propter, causa.* meinethalben, én miattam, én nem bánom; *mea causa, pro me.*
Halbgott, der, félisten; *semideus, heros.*
Halbjährig, félesztendei, félesztendőnkéntvaló, *semestralis, semestris.*
Halbinsel, die, félsziget; *paeninsula.*
Halbiren, *a.* felezni, felét venni; *dimidiare.*
Halbkugel, die, félgolyóbis; *hemisphaerium.*
Halbmesser, der, félátmérő, féláltalmérő, küllővonás; *semidiameter, radius.*
Halbscheid, die, Hälfte, fele (valaminek); *dimidium, dimidia pars,*
Halbstiefel, der, topánka, bakants; *calcei breviores.*
Halbzirkel, der, félkarikarajz, félkerekség; *semicirculus.*
Hälfte, die, fél, fele, valaminek; *dimidium, pars dimidiata.*
Halfter, die, kantár (zabola nélkül való kantár), kötőfék; *capistrum.*
Halftern, kantározni, megkantározni; *capistrare.*
Hall, der, Schall, hang; *sonus, sonitus.*
Halle, die, szín, pajta; *porticus.* 2. tornátz, templomtornátz; *atrium.*
Hallen, st. Schallen, hangzani; *sonare.*
Häller, od. Heller, félpénz; *semuncia.*
Halm, der, fűszár, gabonaszár; *culmus, calamus.*
Halmen, szárba indúlni, (mint a' gabona, 's más fűvek; *culmum emittĕre.*
Halmknoten, der, fűszárbütyök; *geniculum.*
Halmlese, die, kalászszedés, tarlózás; *spicilegium.*
Hals, der, nyak, (állat nyaka); *collum, cervix.* 2. st. Kehle; torok; *guttur.* 3 st. Leben, Kopf, élet; *vita, caput.* 4. nyak, (edény, v. más mív., nyaka); *collum.*
Halsband, das, nyakravaló; *collare.* 2. nyakszorító, (fejérszemélyek nyakábavaló); *monile.*
Halsbrechend, nyakszegő, veszedelmes; *periculosus, capitalis.*
Halsdrüse, die, nyakmirígy; *glandula.*
Halskette, die, nyaklántz; *torques.*
Halskragen, der, gallér; *limbus collaris.*
Halsschleife, die, nyakékesség; *ornatus collaris.*
Halsstarrig, *adj.* nyakas, makats; *pertinax, contumax, obstinatus.*
Halstuch, das, nyakravaló, (keszke-

nő a' férjfiaknak); *collare*. 2. nyakbavaló keszkenő, (a' fejérszemélyeknek); *supparus*.

Halstüchel, das, (ugyan az).

Halsweh, das, torokfájás; *dolor gutturis*.

Halt! megállj! *consiste! mane! siste gradum*. 2. **still,** lassan; *tace*. 3. **st. glaube ich, halte ich dafür,** azt gondolom, úgy tartom; *ut opinor*.

Halt, der, tartósság, erősség; *stabilitas, firmitas*.

Haltbar, tartós, erős; *firmus, munitus*.

Haltbarkeit, die, tartósság; *firmitas*.

Halte machen, megállani, megállapodni; *consistĕre*.

Halten, *a. ir.* **ich halte, du hälst, er hält, wir halten, u. s. f.** *Imp.* **ich hielt.** *Perf.* **ich habe gehalten,** tartani, fogni, (a' kezében), megtartani, megfogni, (kézzel, v. a' kezével); *tenere, retinere, sustinere*. 2. **sich an etwas,** *a.* megtartózkodni valamiben, megfogódzni valamihez; *se sustinere, v. sustentare*. *b.* valamihez tartani magát, (mint rendeléshez); *se accomodare, observare*. 3. tartani, (valamelly helybe, v. helyre valamit); *tenere*. 4. tartani, (terhet, v. valamit hogy ne mozogjon, le ne dűljön); *sustentare*: **Halts Maul,** fogd meg a' nyelvedet, ne fetsegj, fogdbé a' szádat; *tace*. — **Etwas geheim halten, od. heimlich halten,** titokban tartani valamit; *in secretis habere*: **jemanden schadlos halten,** kipótolni, v. megtéríteni a' kárát valakinek; *recompensare*: **Buch halten, od. Rechnung halten,** számadást vinni; *expensas notare*: **sich halten,** megmaradni, elállani sokáig; *durare*. 5. tartani, táplálni, (tselédet, barmot); *habere, alĕre*. 6. tartani, (kirendelt időben valami végre menő dolgot); *celebrare*. 7. megtartani, telyesítni, bételyesítni, megállani, (a' fogadást); *servare, complere*. 8. tartani, (az árára nézve valamit), v. árát szabni, (valaminek); *pretium constituĕre, aestimare*. 9. tartani, gondolni, (valakit valaminek); *habere, censere, putare, credĕre*: **ich bin gehalten dieses zu thun,** köteles vagyok ezt tselekedni; *obligor, teneor*: **es mit jemanden halten,** valakivel tartani; valaki részén lenni; *partes alicujus tueri*: **jemanden etwas zu Gute halten,** elengedni, megbotsátni valakinek valamit; *remittĕre, parcĕre*. 10. **st. enthalten,** magában foglalni, térni belé, benne lenni; *continere*. 11. **st. stehen bleiben,** megállani; *subsistĕre, consistĕre*.

Haltung, die, tartás, megtartás; *retentio, conservatio*. 2. erősség; *firmitas, duratio*.

Halunke, der, semmirekellő, gazember; *nequam*.

Hämisch, tsalárd, gonosz szándékú; *malevolus, malignus*.

Hammel, der, ürü; *vervex*.

Hammelfleisch, das, ürühús; *caro vervecina*.

Hammer, der, kalapáts, pőröly; *malleus*.

Hämmerchen, das, kis kalapáts; *malleolus*.

Hämmern, *a.* kalapátsolni, kalapálni; *malleo tundĕre, ducĕre*.

Hammerschlag, der, kalapátsütés, v. verés; *ictus mallei*. 2. salak, vassalak; *ramentum ferri*.

Hammerwerk, das, hámor, hámorműhely; *fabrica metallica*.

Hämorrhoiden, die, *pl.* aranyér; *haemorrhois*.

Hamster, der, hörtsök; *mus cricetus*.

Hand, die, *pl.* **die Hände,** kéz, *pl.* kezek; *manus*: **die flache Hand,** tenyér; *palma*: **die hohle Hand,** marok; *vola*: **eine Hand voll,** egy öszvemarok; *manipulus*: **die rechte Hand,** jobb kéz; *manus dextra*: **die linke Hand,** balkéz; *manus sinistra*. 2. **st. Macht,** hatalom, bírtok; *potestas, manus*.

Handarbeit, die, kézi munka; *opera manuum*.

Handarbeiter, der, kézimunkás; *operarius*.

Handbeil, das, fokos; *securis manualis*.

Handbreit, tenyérnyi; *palmaris*.

Handbuch, das, kézikönyv; *enchiridion*.

Händeklatschen, das, tapsolás; *plausus*.

Handel, der, alkú, alkudás, alkudozás, megalkudozás; *res, causa, negotium*: **einen Handel treffen,** alkura lépn, megalkudni; *pactionem*

facĕre, pacisci. 2. st. Handlung, kereskedés; *mercatura*: mit etwas Handel treiben, kereskedni, v. kereskedést űzni valamivel, v. valamiből; *mercaturam facĕre.* 3. ügy, per, ügyes bajos dolog; *causa, lis.* 4. perlekedés, tzivódás, verekedés; *rixa, jurgium.*

Handeln, n. st. Handel treiben, kereskedni; *negotiari, mercaturam facĕre.* 2. alkudni, alkudozni, (valamire), megalkudni valamit; *agĕre, pacisci.* 3. st. thun, tselekedni; *agĕre, facĕre*: mit jemanden handeln, bánni valakivel; *tractare aliquem.* 4. von etwas handeln, valamiről elmélkedni, beszéllni, tanitni, írni, (predikátzióban, könyvben); *agĕre, exponĕre.*

Handelschaft, die, kereskedés; *mercatura.*

Handelsgesellschaft, die, kereskedő társaság; *societas negotiatoria.*

Handelshaus, das, kereskedő ház; *domus mercatoria.*

Handelsmann, der, kereskedő; *mercator, negotiator.*

Handelsplatz, der, *l.* Handelsstadt.

Handelsstadt, die, kereskedő város; *emporium.*

Handfest, izmos, erős; *robustus.*

Handgeld, das, felpénz, foglaló; *arrha.*

Handgemein werden, megverekedni; *manum conserĕre, congredi.*

Handgemenge, das, verekedés; *pugna.*

Handgreiflich, kézzel fogható, nagyon szembetűnő; *evidens, manifestus.*

Handgriff, der, nyél, fogaték; *manubrium.* 2. mód; *ratio, modus.* 3. fortély; *ars, artificium.*

Handhabe, die, nyél, fogó, fül, nyak, (az édény nyele, füle); *manubrium, ansa.*

Handhaben etwas, bánni valamivel, *tractare.* 2. st. verwalten, kiszolgáltatni, (az igazságot); *administrare.* 3. védelmezni; *defendĕre.*

Handhabung, die, bánás valakivel; *tractatio.*

Handkorb, der, kézi kosár; *calathus quasillus.*

Handkuß, der, kéztsókolás; *osculum manus.*

Handlanger, der, napszámos; *manuarius.*

Händler, der, kereskedő; *negotiator.*

Handlung, die, kereskedés, kalmárság; *mercatura.* 2. tselekedet; *actio, factum.*

Handmühle, die, kézimalom; *mola manuaria.*

Handpferd, das, rudasló; *equus dexterior.*

Handreichung, die, kézbeadogatás; *porrectio manus.* 2. segítés; *opera, officium.*

Handschlag, der, kézadás, feltsapás, (a' katonáknál); *datio manus.*

Handschreiben, das, kezeírása, (valamelly nagy embernek, Fejedelemnek); *chirographum.*

Handschrift, die, maga kezeírása valakinek; *chirographum.* 2. kézirás; *manuscriptum.*

Handschriftlich, kézzelírott; *scriptus.*

Handschuh, der, kesztyű; *chirotheca.*

Handschuhmacher, kesztyű tsináló; *chirothecarius.*

Handsprütze, die, kézifetskendő; *sipho manualis.*

Handthieren, *l.* Hantieren.

Handtuch, das, törölköző kendő; *mantile, mappa.*

Handvoll, die, maroknyi; *manipulus.*

Handwerk, das, mesterség, kézimesterség; *ars, ars manuaria*: ein Handwerk treiben, valamelly mesterséget űzni; *artem exercere.* 2. st. Zunft, tzéh; *corpus opificum.*

Handwerker, der, mesterember; *opifex, operarius.*

Handwerksbursch, der, mesterlegény; *socius operarius.*

Handwerksgesell, der, (ugyan az).

Handwerksjunge, der, inas; *tiro operarius.*

Handwerksmann, der, mesterember; *opifex, operarius.*

Handwerkszeug, das, műszer; *instrumentum artis.*

Handwerkszunft, die, tzéh; *corpus opificum.*

Handwurzel, die, kézfej; *carpus.*

Hanf, der, kender; *cannabis.*

Hanfen, kenderbőlvaló, kender; *cannabinus.*

Hanffink, der, kenderike; *linaria.*

Hänfling, der, kenderike; *fringilla cannabina.*

Hanföhl, das, kendermagolaj; *oleum cannabinum.*

Hanfsame, der, kendermag; *semen cannabinum.*
Hang, der, hajlás, meredekség; *declivitas, proclivitas.* 2. hajlandóság; *propensio.*
Hangematte, die, függőágy; *lectus pensilis.*
Hangen, od. hängen, *n. ir.* ich hänge, od. hange, du hängest, od. hangst, er hängt, od. hangt. *Imp.* ich hing. *Perf.* ich habe gehangen, függeni; *pendere.* 2. st. schweben, lebegni, lebegve függeni, (mint a' felhő); *pendere.* 3. megdűlni, megdűlve, dűlő félben lenni; *pendere.* 4. tsüngeni, valamihez ragadva függeni, odaragadva lenni; *pendere, haerere:* zusammen hängen, öszveragadni, öszveragadva lenni, öszvekötve lenni, egymásból folyni, (mint a' történet, beszéd); *cohoerere, connexum esse.*
Hängen, od. hänken, *a.* leereszteni, elereszteni; *demittĕre.* 2. felakasztani, felfüggeszteni; *suspendĕre.* 3. sich an etwas hängen, hozzáragadni valamihez, ráragadni valamire; *adhaerescĕre:* sich an jemanden hängen, ragaszkodni, v. hozzátsapni magát valakikez; *se applicare.*
Hangend, függő; *pendens, pensilis.* 2. lankandt; *flaccidus.*
Hanns, Hans, der, János; *Joannes.*
Hänschen, das, Jánoska; *Joannes.*
Hanswurst, der, alakoskodó; *sannio.*
Hantiren, *n.* kézzel bánni valamivel, forgatni valamit kézzel; *tractare.* 2. munkálni, mívelni, dolgozni valamit kézzel; *agĕre.* 3. kereskedést űzni, kereskedni, (a' nem kereskedőknek); *negotiari.*
Hantirung, die, st. Metier, mesterség; *opificium, ars.* 2. st. Handel, Gewerbe, kereskedés; *questus.* 3. st. Geschäft, foglalatosság; *negotium.*
Hapern, *n.* megakadni, fennakadni; *haerere.*
Harem, der, aszszonyok lakó háza, hárem, (a' Törököknél); *gynaeceum, gynaeconitis.*
Harfe, die, hárfa; *barbitos.*
Häring, der, héring; *clupea harengus.*
Harke, die, gereblye; *pecten hortensis.*
Harlekin, der, *l.* Hanswurst.

Harm, der, búsúlás, bú; *moeror.*
Harmen, *rec.* búsúlni; *moerore confici.*
Harmonie, die, hangegyezés, megegyezés, hármónia; *harmonia.*
Harmoniren, *n.* megegyezni, öszveegyezni, öszveilleni; *concinĕre, convenire.*
Harmonisch, meg-, öszveegyező, öszveillő; *consonus, congruens.*
Harn, der, vizellet; *urina, lotium.*
Harnblase, die, vízhójag, vizellethójag; *vesica.*
Harnen, vizelleni; *mingĕre.*
Harnisch, der, pántzél; *lorica, thorax, cataphracta.*
Harnischen, *a.* felpántzélozni; *lorica munire.*
Harnverstopfung, die, vizelletszorúlás; *ischuria.*
Harpune, die, döfő tsáklya; *jaculum uncinatum.*
Harpye, Harpie, die, hárpia; *harpyia.*
Harren, *n.* st. warten, várni, várakozni; *exspectare.* 2. reményleni, bízni valamibe; *sperare.*
Harren, das, várás, várakozás; *exspectatio.*
Harsch, szikkadt, kemény; *duriusculus, asper.*
Hart, kemény, (a' tapintására nézve); *durus: adv.* keményen; *dure, duriter.* 2. kemény, érzéketlen, (nem hajlós, a' mi nem enged); *durus, intractabilis, inflexibilis.* 3. st. beschwerlich, schwer, nehéz, kemény, terhes, (munkával, bajjal járó); *difficilis, gravis: adv.* nehezen, keményen, terhesen; *difficulter, graviter.* 4. st. streng, kemény, kegyetlen; *asper, severus.* 5. savanyodni kezdő; *acidulus.*
Härte, die, keménység; *durities, duritia, duritas.* 2. érzéketlenség, keménység; *asperitas.*
Härten, *a.* megedzeni, (a' vasat); *indurare.*
Hartherzig, keményszívű; *durus, ferreus.*
Hartnäckig, nyakas, makats, keménynyakú; *pertinax, contumax, pervicax, obstinatus: adv.* nyakasan; *pertinaciter.*
Hartriegel, der, fagyalfa; *ligustrum vulgare.* 2. veres gyűrűfa; *cornus sangvinea.*

Harz, das, gyantatsipa; *resina.*
Harzig, mézgás, tsipás; *resinosus.*
Haschen, *a.* megkapni, megfogni; *capere.*
Häscher, der, porkoláb, hajdú; *lictor.*
Hase, der, nyúl; *lepus.*
Haselbusch, der, mogyorófa; *corylus.* 2. mogyorós, (hely); *coriletum.*
Haselhuhn, das, tsászármadár; *tetrao bonasia.*
Haseliren, *n.* tsintalankodni; *lascivire.*
Haselnuß, die, mogyoró; *nux avellana.*
Haselstaude, die, mogyorófa; *corylus avellana.*
Haselwurz, die, kapotnyák; *asarum europaeum*
Hasenbalg, der, nyúlbőr; *pellis leporina.*
Hasenfuß, der, nyúlláb; *pes leporinus.* 2. nevetséges ember; *ineptus.*
Hasenhund, der, nyúlászkutya; *canis leporarius.*
Hasenjagd, die, nyúlászás; *venatio leporaria.*
Hasenscharte, die, hasadt ajak; *labium leporinum.*
Hasenschrot, der, nyúlra való srét; *grando plumbea feriendis leporibus.*
Haspe, die, sarok, sark; *cardo.*
Haspel, der, gombolyító, kerek motóla, gombolyító motóla; *alabrum, rhombus, gyrgillus.*
Haspeln, *a.* gombolyítni; *ducĕre fila per rhombum.*
Haß, dar, gyűlölség; *odium.*
Hassen, *a.* gyűlölni; *odisse.*
Hassen, das, gyűlölés; *odium.*
Hasser, der, gyűlölő; *osor.*
Häßlich, gyűlölséges; *odiosus*: *adv.* gyűlölségesen; *odiose.* 2. rút, otsmány; *turpis, deformis, foedus.*
Häßlichkeit, die, rútság, otsmányság; *turpitudo, deformitas.* 2. gyűlölségesség; *foeditas.*
Hastig, igen gyors, sebes; *celer, properus*: *adv.* igen gyorsan, sebesen; *celeriter.* 2. hirtelen haragú, hamar haragú; *fervidus, praeceps, iracundus.*
Hastigkeit, die, gyorsaság, sebesség; *celeritas, festinatio.* 2. hirtelen harag; *iracundia, praeceps animus.*
Hatschier, der, drabant, poroszló; *satelles.*
Haube, die, főkötő, fejkötő; *vitta, mitra.* 2. búb, bóbita, (a' madarak fején); *crista.*
Hauben, *a.* felfejkötőzni, felfőkötőzni, (a' menyaszszonyt); *mitra tegĕre.*
Haubenstock, der, főkötőkapta; *larva vittae.*
Haubitze, die, habitzágyú; *tormentum curtum.*
Hauklotz, der, favágitó, favágó tuskó, v. tőke; *truncus.*
Hauch, der, lehellés, lehellet; *halitus.*
Hauchen, *n.* lehelleni, rálehelleni, kilehelleni; *spirare, halare.*
Haue, die, od. Hacke, kapa; *ligo.*
Hauen, *n. ir. Imp.* ich hieb. *Perf.* ich habe gehauen, vágni; *caedĕre, secare.* 2. vágni, (mint a' madár az orrával, a' kan az agyarával); *percutĕre, ferire.* 3. vágni, kivágni, bévágni, (értzet, követ a' bányákban); *concidĕre.* 4. kapálni, (szőlőt); *ligone vertĕre terram.* 5. faragni, (kőből valamit, képet); *incidĕre, insculpĕre*: innen: Bildhauer, képfaragó; *sculptor.* 6. verni, ütni, megverni, *verberare, caedĕre.*
Hauen, das, vágás; *caedes.* 2. kapálás; *fossio.* 3. megverés; *percussio, verberatio.*
Hauer, der, vágó, (a' ki vág valamit); *caesor.* 2. bányászmíves, bányász, (a' ki a' bányákban dolgozik, értzvágó, kőfágó); *sector, secans.* 3. agyar; *dens eminens.*
Haufe, od. Haufen, der, rakás, halom; *acervus, cumulus*: über den Haufen fallen, öszvedúlni, rakásra dúlni, v. omlani; *corruĕre.* 2. sereg, sokaság tsoport; *coetus, agmen, turba.* 3. st. viel, nagy rakás, sok; *multitudo.*
Häufeln, *l.* Häufen.
Häufen, rakásra gyűjteni, halmozni, felhalmozni; *coacervare, accumulare.* 2. megtetézni, tetősen rakni; *cumulare.* 3. szaporítni, nevelni, öregbítni, tetézni; *augere, accumulare.* 4. sich, szaporodni, öregbedni, sokasodni, megszaporodni, rakásra tódúlni; *accumulari, augeri.*
Haufenweise, *adv.* rakásonként; *acervatim, cumulatim.*
Häufig, számos, sok; *frequens, multus*: *adv.* számosan, rakásonként,

sokan; *frequenter*, *cumulate*. 2. gyakori, gyakortavaló; *creber*, *frequens*: *adv.* gyakran, sokszor; *crebro*.

Häufung, die, halmozás, rakásra-gyűjtés; *coacervatio*, *congestio*. 2. öszvegyűjtés; *congregatio*. 3. tetézés, megtetézés; *accumulatio*. 4. sokasodás, nevekedés; *auctio*, *incrementum*.

Hauklotz, der, favágitó, favágótőke, v. tuskó; *caudex*.

Haupt, das, st. Kopf, fő, fej; *caput*: das Haupt abschlagen, elütni a' fejét, fejét venni; *amputare*. 2. fő, fej, (feje v. felső része valaminek); *caput*, *pars antica*. 3. fő, (a' rangra nézve, feje, első tagja valamelly népnek, v. társaságnak); *caput*, *princeps*. 4. st. Person, személy; *persona*, *homo*. 5. (az öszvetételben más szók előtt ezt teszi): fő; *primarius*, *caput*, *praecipuus*.

Hauptabsicht, die, fótzél; *consilium praecipuum*.

Hauptgrind, der, kosz; *porrigo*.

Hauptmann, der, gyalog Kapitány; *centurio*.

Hauptsächlich, *adv.* főképpen; *praecipue*.

Hauptschlüssel, der, tolvajkults; *clavis universalis*.

Hauptstadt, die, főváros; *urbs v. civitas primaria*, *caput*.

Hauptwort, das, magábanérthető szó; *Nomen Substantivum*.

Hauptzahl, die, törzsök szám; *numerus cardinalis*.

Haus, das, *pl.* die Häuser, ház; *aedes*, *domus*: von Haus zu Haus, od. Haus für Haus, házanként, v. házról házra; *ostiatim*. 2. ház, (lakás, lakhely); *domicilium*: zu Hause, otthon, oda haza, itthon, ide haza; *domi*: nach Hause, haza; *domum*: von Hause, hazúl, onnan hazúl, onnét hazúl; *de domo*. 3. háznép, háza népe valakinek; *familia*: Haushalten, háza népére gondot viselni; *curare familiam*: gazdagságot folytatni, gazdálkodni; *oeconomiam administrare*. 4. familia, nemzetség, ház; *domus*, *familia*, *stirps*, *genus*.

Hausbesitzer, der, ház birtokosa; *possessor domus*.

Hauscapelle, die, házikápolna; *aedicula domestica*.

Hauscapellan, der, házikáplán; *minister sacrorum domesticorum*.

Häuschen, das, házatska; *domuncula*.

Hausen, *n.* st. wohnen, lakni; *habitare*, *incolĕre*. 2. st. Haushalten, gazdálkodni, gazdaságot folytatni; *oeconomiam administrare*. 3. st. poltern, lärmen, lármázni, zsémbelődni, dúlnifúlni, (mint a' haragos ember, szél); *saevire*, *objurgari*. 4. st. übel behandeln, roszszúl banni valamivel, béfizetni valaminek; *male tractare v. administrare*. 5. *a.* szállást adni; *hospitio excipĕre*.

Hausen, der, viza; *acipenser huso*.

Hausenblase, die, vizahójag; *ichthyocolla*.

Hausfrau, die, házigazdaszszony; *mater familias*.

Hausgeflügel, das, házimajorság, aprómarha, baromfi; *alites domesticae*, *aves chortales*.

Hausgenoß, der, lakótárs, (valamelly háznál); *conhabitator*.

Hausgeräth, das, házieszköz; *supellex domestica*.

Hausgesinde, das, házitseléd; *famulitium domesticum*.

Hausgiebel, der, háztető; *culmen aedium*.

Haushälter, der, gazda; *dominus*.

Haushältig, gazdálkodó, jól gazdálkodó, takarékos; *frugalis*, *parcus*.

Haushaltung, die, gazdálkodás, gazdaság folytatás; *curatio rei familiaris*.

Hausherr, der, házi gazda; *paterfamilias*; *possessor domus*, *dominus*.

Haushofmeister, der, udvarmester; *officiorum magister*.

Hausiren, házról házra hordani az eladó portékát; *merces ostiatim circumferre*. 2. lármázni; *tumultuari*.

Hausknecht, der, háziszolga; *servus domesticus*.

Häuslich, házi, ház körűlvaló; *domesticus*. 2. gazdálkodó, takarékos; *parcus*.

Häuslichkeit, die, gazdálkodás, takarékossag; *oeconomia*, *parsimonia*, *frugalitas*.

Hausmannskost, die, háziélés; *victus communis*, *v. domesticus*.

Hausmiethe, die, házbér; *merces habitationis.*

Hauspostille, die, házi elmélkedések, v. prédikátziók; *sermones sacrae domesticae.*

Hausrath, *l.* das Hausgeräth.

Hausschlüssel, der, házkúlts, ház kúltsa; *clavis domus.*

Hausthier, das, háziállat; *animal domesticum*, *v. mite.*

Hausvater, der, tselédesgazda, házgazda; *paterfamilias.*

Hauswesen, das, házi dolog, házi gazdálkodást illető dolgok; *res domestica.*

Hauszins, der, házbér; *merces domus.*

Hauszucht, die, házi rendtartás; *ordo domesticus.*

Haut, die, *pl.* die Häute, der Menschen und Thiere, bőr; *cutis*, *pellis*, *exuviae*, *corium*, *epidermis*: die Haut ablegen, kibújni a' bőréből, levetkezni a' bőrét, (mint a' kígyó); *exuĕre cutem.* 2. hártya, bőr; akarmi testnek bőr, v. hártya forma borítékja, (a' téjnek, pépnek, lentsének); *membrana*, *tunica*, *cutis.*

Häutchen, das, bőrötske, hártya; *pellicula*, *membrana.*

Häuten, bőrét lehúzni, (a' nyúlnak), megnyúzni; *cute privare.* 2. sich, elvetni a' bőrét, kibújni a' bőréből, megvedleni, (mint a' kígyó); *ponĕre*, *deponĕre.*

Häutig, rétegesbőrű; *membranosus*: dickhäutig, vastagbőrű; *callosus.*

Hauzahn, der, *l.* Hauer.

Hazardspiel, das, vakmerő játék; *alea.*

He, od. Heh, he da, héj, hallodé; *heus*, *eho!*

Hebamme, die, bába; *obstetrix.*

Hebebaum, der, emelőrúd; *vectis.*

Hebel, der, (ugyan az).

Heben, *a. ir Imp.* ich hob. *Perf.* ich habe gehoben, emelni, megemelni, felemelni; *tollĕre*, *levare*, *efferre.* 2. felvenni, kivenni, kiemelni, (emelve valamit); *elevare*, *eruĕre*, *tollĕre.* 3. felvenni, bévenni, (pénzt, jövedelmet); *exigĕre.* 4. st. wegschaffen, elhárítni, (valamit), végetvetni, (valaminek, betegséget, pert, bajt, elhárítni); *amovere*, *removere.* 5. st. erheben, nagyobbítni, emelni, nevelni; *augere.* 6. emelni valakit, tisztségre, hívatalra); *evehĕre.* 7. sich, emelkedni, nagyra v. sokra menni, nagyon felmenni, felhágni, (tisztségre); *emergĕre*, *evehi*: támadni, származni, (mint a' szél); *oriri*, *nasci*: felkelni, felkerekedni 's elmenni; *surgĕre*, *abire.*

Heber, der, emelőrúd; *vectis.* 2. lopó, szívó, szívótöltsér, (hévér, hébér); *sipho.*

Hebestange, die, *l.* Heber.

Hebewinde, die, emelőtsiga; *trochlea.*

Hebräer, der, Zsidó; *hebraeus.*

Hebräisch, zsidó; *hebraicus.*

Hebung, die, emelés, felemelés, megemelés; *sublatio*, *evectio.* 2. felvevés, bévevés, (pénzbévevés); *exactio.*

Hechel, die, gereben; *pecten linarius.*

Hecheln, *a.* meggerebenelni; *pectinare.*

Hecht, der, tsuka; *esox lucius.*

Hechtgrau, tsukafakó; *coeruleus*, *ferrugineus.*

Hecke, die, bajbonts, tüskebokor, tövisbokor; *dumus.* 2. bajbontsos, tövisbokros hely; *dumetum*, *vepretum.* 3. töviskerítés, tüskekerítés, elevenkerítés, (tsipkebokrokból, gelegonyából); *sepes.* 4. madárköltés, madártenyészés; *fetus*, *fetura.* 5. madárköltés ideje; *tempus*, *feturae.* 6. apró madarak tenyésztetésének helye, madár fészek; *nidus*

Hecken, *a.* költeni, tenyészni, (mint az apró madarak), fiadzani, (mint a' tengeri nyúlak); *fetus edĕre. parĕre.*

Heckig, bajbontsos, tövisbokros; *dumosus.*

Heckfel, das, *l.* Häckerling.

Hectik, die, szárazkorság, aszszúkorság; *tabes hectica.*

Heer, das, sereg, sokaság, (akármi dolgok sokasága); *turba*, *multitudo.* 2. tábor, hadisereg; *exercitus*, *agmen.*

Heerd, der, tűzhely; *focus.*

Heerde, die, nyáj tsorda; *grex.*

Heerführer, der, vezér, hadivezér; *dux.*

Heerschaar, die, tábor, hadisereg; *exercitus*, *copiae.*

Heerstraße, die, tábori út; *via militaris.*

Hefen, die, *pl.* seprő; *faex.*

Hefig, seprős; *faeculentus.*

Heft, das, *pl.* die Hefte, st. Griff, Handhabe, Stiel, nyél, fogó, szár; *manubrium.* 2. kapots, kankapots; *fibula.* 3. tsomó, öszvevartt tsomótska, (papiros, v. könyvetske); *fasciculus.*

Heftel, das, kapots; *fibula.*

Hefteln, *n* kaptsolni, öszvekaptsolni, (kapottsal); *fibulare.*

Heften, *a.* öszvetűzni, öszvefértzelni, öszvevarni, (mint a' könyvkötők a' könyvet árkusonként); *consuĕre, adsuĕre.* 2. öszvefoglalni; *conjungĕre, adligare.* 3. seine Augen auf etwas heften, valamire függeszteni szemeit; *figĕre.*

Heftig, erős, kemény, nagy; *vehemens, magnus, gravis*: *adv.* erősen, nagyon, keményen; *vehementer, graviter.* 2. heves, tüzes; *ardens.*

Heftigkeit, die, erősség, nagyság, keménység; *vehementia.* 2. tüzesség, hevesség, indúlatoskodás, harag; *ardor.*

Heftung, die, tűzés, fértzelés; *sutura.*

Hehlen, *a.* titkolni, eltitkolni; *celare, occultare.*

Hehler, der, orgazda, (a' ki a' lopott jószágot titokban tartja); *occultator, receptator.*

Hehr, st. erhaben, felséges, ditső; *excelsus, magnus.* 2. szent, tiszteletre méltó; *sanctus, venerabilis.*

Heide, die, fekete erdö, fenyves; *sylva, pinetum.* 2. pusztaság; *deserta.*

Heide, der, pogány; *paganus.*

Heidekorn, das, haritska; *polygonum fagopyrum.*

Heidelbeere, die, afonya; *vaccinium myrtillus.*

Heidelberg, Hejdelberga, (város); *Heidelberga.*

Heidenthum, das, pogányvallás; *gentilitas.*

Heidnisch, pogányi; *ethnicus.*

Heiduck, der, hajdú; *lictor.*

Heil, ép, egésséges, meggyógyúlt; *sanus, salvus, sanatus.* 2. síkos, tsúszós; *lubricus.*

Heil, das, *s. pl.* st. Glückseligkeit, Wohlfahrt, bóldogság, idvesség; *salus, felicitas.* 2. st. Glück, szerentse; *fortuna*: Heil dir! bóldog vagy te! *oh te felicem v. beatum!*

Heiland, der, Idvezítő, Megtartó; *Servator.*

Heilart, die, orvoslás mód, gyógyítás mód; *ratio sanandi.*

Heilbar, orvosolható; gyógyítható; *sanabilis.*

Heilbringend, idvességes; *salutifer.*

Heilen, orvosolni, gyógyítni, megorvosolni, meggyógyítni; *sanare, curare, mederi.* 2. *n.* meggyógyúlni; *consanescĕre.*

Heilig, st. unverletzt, unverderbt, szent, szentséges; *sanctus, sacer*: heiliger Gott! szent Isten! *sancte Deus!* der heilige Geist, a' szent Lélek; *spiritus sanctus.* 2. st. unverletzlich, szent, megsérthetetlen; *sacer, inviolabilis.* 3. st. religiös, szent, istenes; *religiosus, sacer*: das heilige Abendmahl, úr vatsorája, az úri szent vatsora; *sacra coena.* 4. st. fromm, kegyes, szent, fedhetetlen; *pius, sanctus.*

Heiligen, *a.* megszentelni, szenté tenni; *sanctum reddĕre.* 2. imádni, tisztelni; *adorare, sancte colĕre.* 3. felszentelni, szentelni; *consecrare.*

Heiligkeit, die, szentség; *sanctitas.*

Heiligsprechen, szenté tenni; *canonizare, inter sanctos referre.*

Heiligthum, das, szent hely; *locus sacer.* 2. szent dolog, szentség; *sacrum, res sacra.* 3. ereklye, szenttetem; *reliquiae.*

Heiligung, die, megszentelés; *sanctificatio.*

Heilkraft, die, gyógyítóerő; *vis medendi.*

Heilkunde, die, orvostudomány, orvosi tudomány; *ars medendi.*

Heillos, st. gottlos, lasterhaft, istentelen, istennélkűlvaló, átkozott, gonosz; *impius, improbus, perditus.*

Heillosigkeit, die, istentelenség; *impietas, improbitas.*

Heilmittel, das, gyógyítószer; *medicamentum.*

Heilsam, egésséges, az egésségnek hasznos; *salutaris, saluber.* 2. st. nützlich, hasznos, előmeneteles, használatos, valakinek javára tzélozó; *utilis, salutifer.*

Heilung, die, gyógyítás, orvoslás; *sanatio, curatio.*

Heim, *adv.* st. nach Hause, haza; *domum.* 2. st. zu Hause, otthon, itthon; *domi.*

Heimath, die, st. Vaterland, Geburtsort, haza, honny, születésföld, születés hely; *patria, locus nativitatis.*

Heimfahrt, die, hazamenetel; *vectio domum.*

Heimfall, der, viszszaesés, viszszajutás, (az igazságos tulajdonossához); *devolutio.*

Heimfallen, viszszaesni, viszszajutni, (valami jószágnak); *devolvi.*

Heimkunft, die, hazajövetel; *reditus domum.*

Heimlich, alattomban, titkon; *arcanus, clandestinus*: *adv.* alattomban, titkon; *occulte.*

Heimlichkeit, die, titok; *secretum, mysterium, arcanum.* 2. titkolás, titokban tartás; *occultatio.*

Heim machen, sich, haza menni; *ire domum.*

Heimreise, die, haza útazás; *reditus domum.*

Heimsuchen, st. besuchen, meglátogatni, oda haza megkeresni; *visĕre.* 2. jó akarattal lenni; *beneficio adficĕre.*

Heimsucht, die, hazavágyás; *desiderium patriae, domus.*

Heimsuchung, die, meglátogatás; *visitatio.* 2. jóakarat, jótétel; *beneficium.*

Heimtücke, die, ólálkodás; *malitia, malignitas.*

Heimtückisch, ólálkodó; *subdolus.*

Heimweh, das, *l.* Heimsucht.

Heinrich, Henrik; *Henricus.*

Heirath, die, házasság; *conjugium, nuptiae.*

Heirathen, *a.* (a' férjfiról), házasodni, megházasodni; *ducĕre in matrimonium.* 2. (az aszszonyi nemről), férjhez menni; *nubĕre.*

Heirathsgut, das, menyaszszonyi ajándék; *dos.*

Heirathsstifter, der, házasság szerző; *conciliator nuptiarum.*

Heirathsversprechung, die, kézfogás; *sponsio conjugii.*

Heirathsvertrag, der, házassági kötés; *pactum conjugale.*

Heiser, der, rekedt; *raucus*: heiser werden, elrekedni; *irraucescĕre.*

Heiserkeit, die, rekedtség; *raucitas.*

Heiß, forró, forró meleg, (test); *calidus, fervidus.* 2. forró, hév, heves, buzgó; *ardens, flagrans.* — Heiß werden, felhevülni, igen megmelegedni, v. felmelegedni; *calescĕre, incalescĕre, fervescĕre.*

Heißen, *a. ir. Imp.* ich hieß. *Perf.* ich habe geheißen, st. nennen, nevezni, nevet adni, (valakinek, v. valaminek); *nominare.* 2. nevezni, hívni, (valakit v. valamit nevén szóllítni); *vocare, apellare.* 3. etwas gut heißen, valamit jóvá hagyni; *probare, com-, adprobare.* 4. st. befehlen, parantsolni, mondani, (valamit valakinek szóval, parantsolásképpen); *jubere.* 5. *n.* st. gesagt werden, z. B. es heißt, azt mondják; *dicitur, fertur.* 6. nevének lenni, neveztetni; *nominari, adpellari.* 7. st. bedeuten, auf sich haben, tenni; *significare.* 8. heißt, annyit tesz mint; *idem est*: das heißt, az az; *id est.*

Heißhunger, der, igen nagy éhezés; *fames vehemens.*

Heiter, tiszta; *serenus.* 2. deutlich, világos; *clarus.* 3. vidám; *hilaris laetus.*

Heiterkeit, die, tisztaság, kitisztúltság; *serenitas.* 2. vidámság; *hilaritas.*

Heitzen, *a.* fűjteni, fűteni, béfűteni; *calefacĕre.*

Heitzen, das, fűtés; *calefactio.*

Heitzer, der, fűtő; *calefactor.*

Held, der, vitéz; *fortis, heros.*

Heldendichter, der, vitézi versíró; *poëta epicus.*

Heldengedicht, das, vitézi vers; *carmen epicum.*

Heldenhaft, vitézi, vitézhez illő; *heroicus.*

Heldenherz, das, vitéz szív; *animus fortis, heroicus.*

Heldenmuth, der, vitézi bátorság; *animus fortis.*

Heldenthat, die, vitéztett; *facinus heroicum.*

Helfen, *a. ir.* ich helfe, du hilfst, er hilft, wir helfen, u. s. w. *Imp.* ich half. *Perf.* ich habe geholfen; einem helfen, segítni valakin; *auxiliari, succurrĕre.* 2. gyógyítani, v. gyógyítni, segítni, (a' betegen), használni; *mederi, sanare.* 3. st. nü-

ßen, dienen, szolgálni; *juvare, adjuvare*, *prodesse*.
Helfenbein, *l.* Elfenbein.
Helfer, der, segítő; *adjutor*.
Hell, harsány, harsogó, hangos, (trombita szó); *clarus*. 2. világos, fényes, (tsillag, tükör); *lucidus, clarus*: es wird hell, világosodik; *lucescit*. 3. világos, könnyen általlátható, megérthető; *clarus*, *perspicuus*.
Hellblau, világoskék; *candicans e coeruleo*.
Hellbraun, barnás; *badius*.
Helle, Helligkeit, die, világosság, tisztaság; *claritas*.
Hellebarde, Hellebarthe, die, alabárd, dárdazsida; *bipennis*.
Heller, *l.* Häller.
Hellklingend, élesen pengő, éleshangú, harsány; *clarus*.
Hellsehend, éleslátású; *acuto visu*.
Helm, der, sisak; *galea*, *cassis*. 2. sisakfedél; *operculum*.
Hemd, Hemde, das, *pl* die Hemden, ing, imeg, (ümög); *indusium*.
Hemmen, *a.* tartóztatni, meggátolni; *inhibere*, *cohibere*, *impedire*. 2. das Rad hemmen, kereket kötni, v. megkötni a' kereket; *rotam retinere*, *currum sufflaminare*.
Hemmung, die, tartóztatás, *impeditio*. 2. kerékkötés; *suflaminatio*.
Hengst, der, tsödör, ménló; *equus admissarius*, *caballus*.
Henkel, der, fül, (füle a' fazéknak, kosárnak); *ansa*.
Henker, der, hóhér; *carnifex*: der Henker! Zum Henker! mi a' patvar! mi a' hóhér! *papae*, *euge*, *atat!*
Henkerbeil, das, hóhérpallos; *securis carnificis*.
Henkerschwert, das, *l.* Henkerbeil.
Henne, die, tyúk; *gallina*.
Henriette, die, Henriette; *Henrica*.
Her, *adv.* ide; *huc*: hin und her, ide 's tova; *ultro*, *citroque*: um mich her, körűlöttem; *circa me*: von oben her, onnét felyűl; *desuper*: von unten her, alólról, v. onnét alól; *ab inferiori parte*.
Herab, lefelé; *deorsum*, *de*: fallen, leesni; *decidĕre*, *delabi*: herab fließen, lefolyni; *defluĕre*: herab hangen, lefüggeni; *dependere*: herab lassen, lebotsátni; *demittĕre*: herab nehmen, levenni; *demĕre*, *auferre*, *tollĕre*: herab werfen, levetni; *dejicĕre*.
Herablassend, lebotsátkozó, alázatos; *demissus*, *civilis*.
Herablassung, die, lebotsátkozás, magamegalázás; *demissio*, *modestia*.
Heraldik, die, tzimertudomány; *heraldica*.
Heran, *adv.* ide; *huc*: komm heran, jöjj ide; *accede*. 2. hozzá, mellé; *ad*, *sub*.
Herannahen, elközelgetni; *adventare*.
Heranwachsen, felnőni; *adolescĕre*, *succrescĕre*.
Herauf, *adv.* fel, idefel; *sursum*, *ad*, *sub*.
Herauf bringen, felhozni; *efferre*, *adferre*.
Herauf kommen, feljönni; *adscendĕre*.
Herauf steigen, feljönni, fellépni; *escendĕre*.
Heraus, *adv.* ki; *foras*: nur heraus damit! tsak ki vele! az az: tsak mond ki egyenesen; *dic*, *profer*: heraus! állj ki, v. álljatok ki, jertek ki; *exite!*
Heraus arbeiten, munkával kivenni, kiszabadítni; *eruĕre*: sich heraus arbeiten, nagy nehezen kiszabadúlni; *eluctari*.
Heraus brechen, kitörni; *erumpĕre*.
Heraus bringen, kihozni, kivenni; *efferre*, *proferre*. 2. véghezvinni, végre hajtani; *efficĕre*. 3. st. entdecken, kitalálni, kitsalogatni; *comperire*, *elicĕre*.
Heraus fahren, *a. ir.* kivinni, (kotsin, szekeren); *evehĕre*. 2. *n.* s. kimenni, (kotsin); *evehi*. 3. kiszaladni; *erumpĕre*, *prorumpĕre*: heraus fahren lassen, kiszalasztani valamit a' száján; *effutire*.
Heraus fallen, kiesni; *excidĕre*, *elabi*. 2. kiütni, kirohanni, (a' várból); *erumpĕre*.
Heraus fließen, kifolyni; *effluĕre*.
Heraus fordern, kikívánni, kihívni, (valakit egy szál kardra); *provocare*.
Herausforderung, die, kihívás, (egy szál kardra); *provocatio*.
Heraus führen, kivezetni; *educĕre*. 2. kivinni, (kotsin); *evehĕre*.
Herausgeben, *a. ir.* kiadni; *foras dare*. 2. ein Buch, kiadni, v. kibotsátni valamelly könyvet; *edĕre*.

Herausgeber, der, kiadó, kibotsátó, könyvkiadó; *editór*, *auctor*.

Heraus gehen, *n. ir.* kimenni, (valamelly helyből); *exire*, *egredi*, *excedĕre*.

Herausgießen, kiönteni; *effundĕre*.

Heraus heben, kiemelni; *emovere*, *tollĕre*, *eximĕre*.

Heraus kommen, *n. ir.* kijönni; *exire*, *egredi*, *prodire*. 2. kijönni, kiadatni, kinyomtatni; *edi*. 3. st. bekannt werden, kitudódni; *vulgari*, *innotescĕre*. 4. kijönni, (az öszveadásban a' summának); *prodire*. 5. st. folgen, következni valamiből, v. lenni; *effici*, *consequi*. 6. st. seyn, lenni, kijönni, kimenni; *evenire*, *contingĕre*, *accidĕre*: es kommt auf eins heraus, mind egy, v. mind egyre megy ki; *res eodem redit*, *nihil differt*.

Heraus kriechen, kimászni; *prorepĕre*.

Heraus lassen, kiereszteni, kibotsátni; *emittĕre*, *exire pati*: sich über etwas heraus lassen, kinyilatkoztatni gondolatját valami ‍ eránt; *edĕre sententiam suam*.

Heraus machen, Erbsen, kifejteni, (a' borsót héjjából); *eximĕre*. 2. elhárítni; *tollĕre*, *delere*.

Heraus müssen, d. i. gehen, z. B. er muß heraus, ki kell neki menni, v. jönni; *debet v. cogitur exire*.

Heraus nehmen, *a. ir.* kivenni; *excipĕre*. 2. sich, bátorkodni, mérészleni; *audere*.

Heraus packen, kirakni; *promĕre*, *eximĕre*.

Heraus rinnen, kifolyni; *emanare*.

Heraus rufen, kikiáltani, kihívni; *evocare*, *provocare*.

Heraus schaffen, kiparantsolni; *emoliri*. 2. kihozatni, kivitetni; *efferri jubere*.

Heraus schicken, kiküldeni; *emittĕre*.

Heraus schlagen, kiütni, (tüzet, valaki szemét); *excudĕre*, *extundĕre*. 2. kirontani, kitörni, (mint a' tűz, láng(; *erumpĕre*.

Heraus schlüpfen, kitsúszni; *elabi*.

Heraus schneiden, kimetszeni; *exsecare*, *exscindĕre*.

Heraus seyn, *n.* st. heraus gegangen seyn, kinn lenni; *exiisse*, *evanuisse*.

Heraus springen, kiugrani; *exsilire*.

Heraus stoßen, kitaszítni; *extrudĕre*.

Heraus stürzen, kirohanni; *erumpĕre*.

Heraus suchen, kikeresni; *exquirĕre*.

Heraus tragen, kivinni, kiemelni; *efferre*. 2. kihordani; *exportare*.

Heraus treiben, kihajtani; *expellĕre*.

Heraus werfen, kivetni, kihajítni; *ejicĕre*.

Heraus wollen, d. i. gehen, kiakarni, (menni); *exire velle*.

Heraus ziehen, kihúzni, kivonni; *extrahĕre*. 2. *n.* kiköltözni; *emigrare*.

Herbe, fanyar, kesernyés; *acerbus*, *austerus*.

Herbe, die, fanyarság; *acerbitas*.

Herberge, die, szállás; *deversorium*.

Herbergen, *a.* szállást adni, béfogadni; *hospitio excipĕre*. 2. *n.* bészállani; *devertĕre*.

Herbestellen, ide parantsolni; *huc jubere*, *huc vocare*.

Herbey, *adv.* ide; *huc*: herbey! od. komm herbey, jer ide, jöjj ide; *accede*. 2. (az igék előtt ezt teszi): ide, elő, hozzá; *ad*: herbey bringen, elő hozni, ide hozni; *adferre*, *adportare*: herbey führen, ide vezetni; *adducĕre*: herbey eilen, hozzá sietni; *adproperare*: herbey fließen, hozzá folyni; *adfluĕre*: herbey kommen, hozzá jönni; *advenire*, *accedĕre*.

Herbigkeit, die, fanyarság; *austeritas*.

Herbitten, *a.* ide hívni; *invitare*.

Herbringen, *a.* ide hozni; *adferre*.

Herbst, der, ősz; *autumnus*.

Herbstlich, őszi; *autumnalis*.

Herbstmonath, der, őszi hónap; Sz. Mihályhava, Szeptember; *September*.

Herd, der, tűzhely; *focus*.

Herde, die, nyáj, tsorda; *grex*.

Herdringen, *n. ir.* előnyomúlni, ide nyomúlni; *ingruĕre*, *irruĕre*.

Herdurch, *adv.* erre, keresztűl, ide keresztűl; *trans*.

Hereilen, *n.* ide sietni; *adproperare*, *advolare*.

Herein, bé; *intro*. 2. herein! st. komm herein, gyere bé! jöjj bé! tessék! szabad! (béeresztő felelet kotzogtatáskor); *intra*, *introi*.

Herein brechen, *n. ir.* bérontani; *irrumpĕre*. 2. bérohanni; *irruĕre*. 3. st. sich nähern, közelítni, közelgetni; *imminere*, *ingruĕre*.

Herein bringen, béhozni; *inferre*. 2. bévezetni; *inducĕre*.

Herein bringen, bényomúlni; *intrare, irrumpĕre*. 2. béhatni; *penetrare*.
Herein fahren, *a*. bévinni, (kotsin); *invehĕre*. 2. *n*. ſ. bémenni kotsin; *invehi*.
Herein führen, bévezetni; *inducĕre*. 2. bévinni, (kotsin); *invehĕre*.
Herein gehen, *n*. *ir*. ſ. bémenni; *intrare*.
Herein kommen, *n*. *ir*. ſ. béjönni; *ingredi*.
Herein laſſen, bébotsátni, béereszteni; *intromittĕre*, *immittĕre*.
Herein rufen, béhívni; *intro vocare*.
Herein ſchießen, bélőni; *intro jaculari*. 2. bérohanni; *se praecipitare*.
Herein ſtürzen, bébuktatni; *intro praecipitare*. 2. ſich, bérohanni; *se praecipitare*.
Herein thun, bétenni, belétenni; *indĕre*, *inserĕre*, *immittĕre*.
Herein tragen, béhozni; *inferre*. 2. béhordani; *importare*.
Herein treten, bélépni, bémenni, béjönni; *introire*, *intrare*, *adventare*.
Hereinwärts, béfelé; *introrsum*.
Hererzählen, *a*. előszámlálni; *enumerare*, *recensere*.
Herführen, ide hozni, ide vezetni; *adducĕre*.
Hergeben, ide adni; *dare*, *praebere*.
Hergegen, *adv*. ellenben; *contra*.
Hergehen, *n*. *ir*. ſ. ide jönni; *accedĕre*: geh her, jer ide, jöjj ide, gyere ide; *accede*. 2. es ging luſtig her, vigan folyt a' dolog, vigan vóltunk; *res erant hilares*. 3. ſt. ſich zutragen, történni, megesni; *accidĕre*, *evenire*. 4. járni; *incedĕre*.
Herkommen, *n* *ir*. ſ. ide jőni; *accedĕre*: komm her, jöjj ide, jer ide, gyere ide; *accede*. 2 ſt. herſtammen, származni, eredni, eredetét venni; *oriri*, *originem ducĕre*.
Herkommen, das, ide jövetel; *accessus*. 2. származás, eredet; *origo*. 3. ſt. Gewohnheit, régi szokás; *usus*, *consvetudo*.
Herkunft, die, ide jövetel, származás, eredet; *adventus*, *origo*.
Herleſen, *a*. *ir*. elolvasni; *legĕre*.
Hermann, der, Hermán; *Hermannus*.
Hermannſtadt, Szeben, (város); *Cibinium*.
Hermelin, das, hőlgy, hőlgymenyét; *mustela erminea*.
Hernach, azután; *deinde*, *post*, *postea*: eine Zeit hernach, egy darab idő múlva; *interjecto tempore*. 2. továbbá; *tum*.
Hernehmen, *a*. *ir*. venni, (valahonnan), költsönözni; *petĕre*, *sumĕre*.
Hernennen, előszámlálni; *recensere*.
Hernieder, *adv*. leſelé, le, alá; *deorsum*.
Heroiſch, vitézi; *heroicus*.
Herr, der, ſt. Gebiether, Úr, parantsoló; *dominus*, *dynasta*. 2. ſt. Eigenthümer, tulajdonos, birtokos; *possessor*, *herus*. 3. ſt. Hausherr, gazda, házigazda, ház ura; *proprietarius*, *paterfamilias*. 4. ſt. Ehemann, férj; *maritus*. 5. ſt. Gott, Isten, Úr; *deus*. 6. junger Herr, úrfi, ifjú úr; *dominulus*. 7. (tzím): mein Herr! Uram! beſter Herr! kedves Úr! *Domine!* Herr Baron! Báró Úr! gnädiger Herr Baron! Nagyságos Báró Úr! *Illustrissime Domine!*
Herreiſen, *a*. ide útazni; *huc proficisci*.
Herrendienſt, der, úrdolga; *servitium*, *servitus*.
Herrengunſt, die, urak előttvaló kedvesség; *grdtia Principum*.
Herrenhuther, der, Herrenhuth sorsosa; *Herrenhuthianus*.
Herrenſtand, der, úri rend; *ordo equester*.
Herrlich, ditső, úri, pompás; *splendidus*, *magnificus*.
Herrlichkeit, die, pompa, fényesség; *splendor*. 2. méltóság, felség, (az Istennek felsége); *magnificentia*. 3. ditsősség; *gloria*. 4. ſt. Vergnügen, gyönyörűség; *voluptas*, *laetitia*.
Herrſchaft, die, uraság, hatalom; *imperium*, *ditio*, *potestas*. 2. uraság, földes úr, földes urak; *dominus*. 3. ſt. Gebiet, ein Gut, uraság, tartomány, uradalom; *provincia*, *dominium*.
Herrſchaftlich, urasági; *principalis*, *herilis*: *adv*. urasági módon; *magnifice*. 2. úri, pompás; *magnificus*.
Herrſchen, *n*. uralkodni; *dominari*, *dominum esse*. 2. ſt. regieren, országolni, uralkodni; *imperium tenere*, *imperare*.
Herrſcher, der, uralkodó, országló; *moderator*, *imperator*.

Herrschsucht, die, uralkodásra vágyás; *cupido dominandi.*

Herrufen, *a.* ide hívni; *advocare.*

Herrühren, *n.* eredni, származni; *oriri, nasci, existĕre.*

Hersagen, *a.* elmondani; *recitare.*

Herschaffen, *a.* ide parantsolni; *adferri jubere v. curare.*

Herschauen, *n.* ide nézni; *huc spectare.*

Herschicken, *a.* ide küldeni; *huc mittĕre.*

Herschießen, ide lőni; *huc jaculari.* 2. ide adni, előre adni, (pénzt); *ante suppeditare.*

Hersehnen, sich, ide kívánkozni; *desiderio teneri huc venire.*

Hersenden, *a.* ide küldeni; *huc mittĕre.*

Hersetzen, ide tenni; *huc ponĕre.*

Herseyn, wo seyn Sie her, hová, v. honnan való az Úr; *unde es.*

Herstammen, *n.* származni, eredni; *oriundum esse.*

Herstammung, die, eredet; *origo.*

Herstellen, *a.* ide állítni; *huc statuĕre.* 2. felállítni, (az épületet); *restituĕre.* 3. meggyógyítni, (a' beteget); *reficĕre, sanare*: hergestellt werden, meggyógyúlni; *reconvalescĕre.* 4. viszszaállítni a' szokást; *revocare.*

Herstellung, die, viszszaállítás; *restitutio.* 2. meggyógyítás; *refectio.*

Herüber, ide, erre, ide által; *huc.* 2. (az igék előtt ezt teszi): által; *trans*: z. B. herüber fliegen, által repülni; *transvolare*: herüber steigen, által hágni; *transscendĕre.*

Herum, körűl, köröskörűl; *circum, circa, circumcirca.* 2. széllyel, szerteszéllyel; *huc illuc, hac illac.* 3. um-herum, körűl; *circa.*

Herum geben, körösközűl adni; *distribuĕre circa, circummittĕre.*

Herum gehen, *n. ir.* s. körös körűl járni, v. menni, széllyel járni, járkálni, kóborolni, kószálni, kerengeni; *circumire, ambire.* 2. st. sich herum drehen, forogni, (mint a' főld); *verti, revolvi.*

Herum irren, lézengeni, kóvályogni; *vagari.*

Herum laufen, körös körűl futkosni, széllyel futkosni, kószálni, lótni fútni, kóborolni; *discursare.*

Herum reisen, széllyel útazni; *peregrinari.*

Herum rennen, szaladgálni, nyargalódzni; *cursare.*

Herum schwärmen, ide 's tova repdesni; *circumvolitare.*

Herum schweifen, kóborolni; *circumvagari.*

Herum tappen, tapogatódzni; *circumerrare.*

Herum taumeln, tántorogni; *titubare circum.*

Herum wandern, széllyel vándorlani; *circumire.*

Herum werfen, ide 's tova hányni vetni; *jactare.* 2. sich, hánykódni; *jactare se.*

Herum ziehen, *a. ir.* körös körűl húzni; ide 's tova húzni vonni; *circum v. huc illuc trahĕre.* 2. *n.* ide 's tova költözősködni; *huc illuc migrare.*

Herunter, *adv.* le, lefelé, alá; *deorsum.*

Herunter blicken, letekinteni; *despicĕre.*

Herunter bringen, *a. ir.* lehozni; *deferre.* 2. levenni, leszállítni; *deducĕre, deportare.* 3. st. erniedrigen, megalatsonyítni, alatsonyabbá tenni; *minuĕre.* 4. st. schwächen, megerőtelenítni, *exhaurire.*

Herunter fallen, *n. ir.* leesni; *decidĕre, delabi.*

Herunter kommen, *n. ir.* s. lejönni, lemenni; *descendĕre.* 2. st. herab fallen, leesni; *decidĕre.* 3 st. geringer werden, megoltsódni, leszállani, alább menni, v. szállani, (mint valaminek az ára); *minui, imminui.* 4. hanyatlani, alámenni; *cadĕre*: st. arm werden, elszegényedni; *ad incitas redigi.*

Herunter lassen, *a. ir.* leereszteni, lebotsátni; *demittĕre.* 2 sich, leereszkedni, magát megalázni; *se submittĕre, demittĕre.* 3. st. nachlassen, vom Preise, elengedni, (az árából); *remittĕre.*

Herunter nehmen, *a. ir* levenni; *demĕre, tollĕre.*

Herunter steigen, leszállani; *descendĕre.*

Herunterwärts, lefelé; *deorsum versus.*

Herunter ziehen, *a. ir.* levonni, lehúzni; *detrahĕre.* 2. den Rock, levetni, (a' köntöst); *exuĕre.* 3. *n.*

ir. s. leköltözni, lehordozkodni; *demigrare.*

Hervor, *adv.* elő, v. ki, (az igék előtt); *pro:* komm hervor, jöjj elő; *prodi.*

Hervorbringen, Worte, előhozni, említni; *proferre.* 2. előhozni, előmutatni; *producĕre.* 3. st. ans Licht der Welt bringen, világra hozni; *procreare.* 4. st. entdecken, felfedezni, világosságra hozni; *detegĕre.* 5. teremni; *proferre.*

Hervor gehen, *n. ir.* előmenni, kimenni; *prodire*, *procedĕre.* 2. kilátszani, kiállani; *conspici.*

Hervor kommen, *n. ir.* s. kijönni, előjönni; *prodire*, *procedĕre.* 2. megkerűlni, előkerűlni; *inveniri.* 3. st. wachsen, teremni, nőni; *provenire*, *nasci.*

Hervor kriechen, *n.* s. előmászni, kimászni; *prorepĕre.*

Hervor ragen, *n.* kiállani, kitetszeni, kinyúlni, (több közűl); *prominere.*

Hervor schießen, *a. ir.* st. hervorwerfen, előhajítni; *projicĕre.* 2. előugrani, előlövelleni, előpattanni; *prosilire.* 3. kihajtani, kibúvni, (mint a' növevények); *progerminare.*

Hervor stechen, kitetszeni, szembetűnni, (egyebek felett); *eminere*, *exstare.*

Hervorstechend, szembetűnő, kitetsző; *prominens.*

Hervor suchen, *a.* előkeresni; *conquirĕre.*

Hervor thun, előadni; *promĕre.* 2. sich, st. sichtbar werden, kitetszeni, meglátszani; *provenire*: magát kimutatni, v. megkülömböztetni; *excellĕre*, *enitere.*

Hervor treten, előlépni, kiállani, előállani; *prodire*, *procedĕre.*

Hervor ziehen, kihúzni, előhúzni; *protrahĕre*, *extrahĕre.*

Herwärts, *adv.* errefelé, erre; *hac versus.*

Herwerts, *l.* Herwärts.

Herz, das, des Herzens, szív; *cor*, *cordis*, n. 2. st. das Mittelste eines Dinges, szíve, közepe, közép pontja valaminek; *medium.* 3. st. Seele, Gemüth, Gesinnung, Empfindung, Muth, szív, érzés, indúlat, gondolat, bátorság; *animus.*

Herzählen, *a.* előszámlálni, megszámlálni; *enumerare*, *recensere.* 2. sorjában megszámlálni, megolvasni; *dinumerare.*

Herzallerliebst, szerelmes, drágalátos; *aureus*, *carissimus.*

Herzbrechend, igen szívreható; *miserabilis*, *flebilis.*

Herzchen, das, sívetske; *corculum.*

Herzen, *a.* tsókolgatni, ölelgetni, szívéhez szorítni; *osculare*, *amplecti.*

Herzensangst, die, szívszorongatás, szívnek szorongattatása; *angor animi.*

Herzensfreund, der, lelki barát, igen jó barát; *amicissimus.*

Herzensgrund, der, szívnek belső része; *intimus animus*: vom Herzensgrunde, tiszta szívből; *ex animo.*

Herzenskündiger, der, szívvizsgáló; *gnarus animorum.*

Herzhaft, bátor, bátorszívű; *fortis*, *animosus*, *intrepidus.*

Herziehen *a. ir.* ide húzni; *adtrahĕre.* 2. ide költözni; *huc migrare.*

Herzielen, *a.* ide tzélozni; *huc spectare.*

Herzkirsche, die, pongrátz tseresznye; *cerasum majus.*

Herzklopfen, das, szívdobogás; *palpitatio cordis.*

Herzliebst, drágalátos; *carissimus.*

Herzog, der, Hertzeg; *Dux.*

Herzoglich, Hertzegi; *Ducis*: Euer herzoglich Durchlaucht, Hertzegséged, v. kegyelmes Hertzeg; *Dux Serenissime.*

Herzogthum, das, hertzegség; *ducatus.*

Herzpochen, das, szívdobogás; *palpitatio cordis.*

Herzu, *adv.* ide, erre, errefelé; *hac*, *hac versus.*

Hessen, Haszszia; *Hassia.*

Hetze, die, hajtás, (kutyákkal); *venatio per canes.*

Hetzen, uszítni, (a' kutyákat); *canes incitare.* 2. hajtani, (kutyákkal a' vadakat); *per canes agitare.*

Heu, das, széna; *foenum.*

Heuboden, der, széna tartó padlás; *foenile.*

Heucheley, die, színmutatás, képmutatás, szinesség, tettetés; *simulatio.*

Heucheln, *n.* tettetni, színeskedni; *dissimulare.*

Heuchler, der, képmutató, tettető, színeskedő; *dissimulator*, 2. st.

Schmeichler, tsapodár; *adulator*, *adsentator*.
Heuer, *adv.* az idén, ebben az esztendőben; *hoc anno*, *horno*.
Heuerig, heurig, idei, ez esztendőbéli; *hornus*.
Heuernte, die, kaszállás, szénatakarítás; *foenificium*.
Heugabel, die, gyűjtővilla; *furca foenaria*.
Heuhaufen, der, kazal, széna kazal; *acervus foeni*.
Heulen, *n.* ordítni, (mint a' farkas); *ululare*.
Heumacher, der, kaszás, gyűjtő; *foenifex*, *foenisector*.
Heumonath, der, Szent Jakabhava, Július; *Julius*.
Heurath, *l.* Heirath.
Heurechen, der, gereblye; *pecten foenarius*.
Heurig, idei, ezen esztendőbéli; *hornus*, *hornotinus*.
Heuschober, der, szénaboglya; *meta foeni*.
Heuschoppen, der, tsűr; *foenile*.
Heuschrecke, die, sáska; *locusta*.
Heute, *adv.* ma; *hodie*: auf heute, mára; *in diem hodiernum*: bis auf heute, máig, mái napig; *adhuc*, *ad hunc diem*: heut zu Tage, od. heutiges Tages, ma, mái napon, a' mái időben; *hodierno die*, *hoc die*.
Heutig, heutiges Tages, mái napon, a' mái időben; *hodiernus*, *hodierno die*.
Hexe, die, boszorkány, varázsló; *saga*, *maga*, *venefica*.
Hexen, *a.* megboszorkányozni, megigézni, megrontani; *incantare*.
Hexerey, die, boszorkányság; *incantatio*, *res magica*.
Hie, hie und da, imitt amott; *passim*.
Hieb, der, vágás; *ictus*, *plaga*, *vulnus*. 2. Verlust, Schaden, tsapás, kárvallás; *plaga*.
Hiedurch, *l.* Hierdurch.
Hieher, *l*, Hierher.
Hieniden, *adv.* itt alatt, itt a' főldön; *his in terris*, *hac in terra*.
Hier, *adv.* itt; *heic*, *hic*: hier und dort, itt ott, imitt amott; *passim*: von hier, innét, innen; *hinc*.
Hieran, *adv.* ebben, ide, erre; *in hoc*.
Hierauf, *adv.* erre; *ad hoc*, *deinde*, *post*, *postea*, *tum*.
Hieraus, ebből; *hinc*, *ex hoc*. 2. von hieraus, ebből, innen, ebből a' helyből; *ex hoc loco*.
Hierbey, *adv.* mellett, ezen kivűl; *praeterea*. 2. itt ezen a' helyen; *hoc loco*.
Hierdurch, d. i. durch diesen Ort, ezen által, ezen keresztűl, itt, v. ezen a' helyen által; *per hunc locum*, *hac*. 2. st. durch diese Sache, ez által, ezzel; *hoc*, *per hoc*.
Hierein, *adv.* ebbe, belé; *in hunc*. 2. ebben, benne; *in hoc*.
Hierher, *adv.* ide; *huc*. 2. bis hierher, eddig; *huc usque*.
Hierin, ebben, ezen dologban; *hac in re*.
Hiermit, *adv.* ezzel; *hac re*. 2. st. zugleich, egyszer'smind; *simul*.
Hiernieden, *adv.* hier nieden, itt alatt, itt a' főldön; *in hac terra*.
Hierseyn, das, itt létel, itt lét; *praesentia*.
Hierüber, *adv.* ezen által, ezen keresztűl; *huc*, *hac*. 2. ezen, ezen dolgon, rajta; *per hoc*, *hac re*. 3. st. unterdessen, azomban, az alatt; *interea*.
Hiervon, *adv.* ebből, ezen dologból; *hinc*, *inde*, *ex*.
Hierzu, erre, ehez; *huc*, *ad hoc*.
Hieselbst, *adv.* itt, éppen itt; *hic*.
Hiesig, *adj.* idevaló, itt való; *hujus loci*, *hic natus*, *nostras*.
Himbeere, die, málnabogyó; *rubus idaeus*.
Himmel, der, ég; *coelum*: unter dem freyen Himmel, a' szabad ég alatt; *sub divo*, *sub dio*. 2. st. Gott, Isten, ég, egek; *deus*, *dii*. 3. st. Ballbachin, menyezet; *umbrabulum*.
Himmelan, *adv.* égfelé, mennybe; *ad coelum*, *coelum versus*.
Himmelblau, égszín, égszínű; *coeruleus*.
Himmelfahrt, die, menybemenetel; *ascensus v. abitus in coelum*.
Himmelfahrtstag, der, Áldozótsötörtök, Krisztus mennybe menetelének innepe; *festum sublati Christi*.
Himmelreich, das, mennyország; *sedes beatorum*, *coelum*. 2. főboldogság; *summa felicitas*.
Himmelsachse, die, égtengely; *axis mundi*.

Himmelschreyend, égrekiáltó, (vétek); *immanis*, *inauditus*.

Himmelsgegend, die, égtájjék; *plaga coeli*.

Himmelskörper, der, égi test; *corpus coeleste*.

Himmelskugel, die, éggolyóbis; *globus*, v. *sphaera coelestis*.

Himmelslauf, der, égforgás, a' tsillagok forgása; *motus coeli*, *motus siderum*.

Himmelsstrich, der, égallj, éghajlat; *clima*. 2. st. Himmelsgegend, égtájjék; *plaga coeli*.

Himmelsthau, der, égi harmat; *ros coeli*.

Himmelweit *adj.* temérdek, megmérhetetlen; *immanis*, *summus*, *infinitus*.

Himmlisch, *adj.* égi, mennyei; *coelestis*.

Hin, st. dahin, oda; *eo*, *illuc*. 2. st. wärts, felé; *versus*, *ad*: nach Wien hin, Béts felé; *Viennam versus*, 3. st. weg, el, oda, es ist hin, oda van, elveszett; *periit*. 4, hin und her, hin und wieder, ide 's tova, imide amoda; *huc*, *illuc*.

Hinab, *adv.* le, lefelé; *deorsum*.

Hinabwärts, lefelé, arra lefelé; *deorsum versus*.

Hinan, *adv.* fel, felé; *sursum*, *ad*.

Hinauf, *adv.* fel, innen fel; *sursum*. z. B. hinauf bringen, felvinni; *sursum ferre*: hinauf fliegen, felrepülni; *evolare*. hinauf gehen, felmenni; *adv. escendĕre*: hinauf kommen, feljönni; *adscendĕre*: hinauf legen, feltenni; *imponĕre*.

Hinaufwärts, *adv.* felfelé; *sursum versus*.

Hinaus, ki, innen ki; *foras*. z. B. hinaus gehen, kimenni; *exire*; weiter hinaus, kijjebb; *longius*.

Hinaus gehen, kimenni; *exire*, *egredi*, *excedĕre*. 2. st. hervor ragen, kiállani, kinyúlni; *eminere*, *procurrĕre*. 3. végeződni; kimenni, (szándéknak, tzélnak); *spectare*.

Hinaus kommen, kijönni; *exire*. 2. st. zu Ende bringen, elvégezni; *ad exitum perducĕre*. 3. es kommt da hinaus, oda megy ki; *res eo redit*.

Hinaus können, d. i. gehen, od. kommen, ki tudni, (menni, vagy jönni); *exire posse*.

Hinaus mögen, d. i. gehen, kiakarni, (menni); *exire velle*.

Hinaus müssen, d. i. gehen, kéntelen lenni, (kimenni); *exire debere*.

Hinbringen, oda vinni; *perferre*. 2. eltőlteni, (az időt, az életet); *transigĕre*.

Hindenken, *n. ir.* róla gondolkozni, arról, v. a' felől gondolkozni; *mentem isthuc convertĕre*: wo denkst du hin? mit gondolsz? hol jár ott az eszed? *quid tibi vis*, *quid cogitas?*

Hinderlich, *adj.* akadályos, izgágás; *impediens*: hinderlich seyn, akadályoztatni; *impedire*.

Hindern, *a.* akadályoztatni, megakadályoztatni meggátolni; *impedimento esse*, *prohibere*, *obstare*.

Hinderniß, das, akadály; *impedimentum*.

Hinderung, die, akadályoztatás; *impeditio*.

Hindeuten, oda tzélozni, oda mutatni; *innuĕre*, *interpretari*.

Hindurch, *adv.* által rajta, keresztül rajta; azon által, -ig; *per*.

Hinein, *adv.* bé, belé; *intro*, *in*.

Hinein arbeiten sich, béverekedni, (valahova nagy ügyel bajjal); *penetrare*. 2. belétsinálni; *inserĕre*.

Hinein brechen, *n. ir.* beléróhanni, bérontani; *irruĕre*. 2. *a.* belétörni; *irrumpĕre*.

Hinein fahren, *a. ir.* bévinni, (kotsin); *invehĕre*. 2. *n.* m. f. bémenni, (kotsin); *invehi*. 3. z. B. mit der Hand, belényúlni, belékapni; *immittĕre*, *inserĕre*.

Hineinfallen, *n. ir. m.* f. beléesni; *incidĕre*, *illabi*. 2. z. B. ins Land, bérontani, (az országba); *irrumpĕre*, *invadĕre*.

Hinein gehen, *n. ir.* m. f. bémenni, belémenni; *intrare*, *introire*, *ingredi*. 2. beléférni, (az edénybe); *intrare*, *capi*.

Hinein können, d. i. gehen, bémehetni; *intrare posse*.

Hinein kriechen, *n. ir.* m. f. bémászni; *irrepĕre*.

Hinein lassen, *n. ir.* belébotsátni; *immittĕre*.

Hinein laufen, *n. ir.* m f. beléfutni; *incurrĕre*. 2. st. hinein fließen, belefolyni, béfolyni; *influĕre*.

Hineinlegen, beletenni; *imponĕre*, 2.

sich ins Bette, beléfeküdni; *se lecto imponĕre.* 3. beléhelyheztetni, belérendelni, tenni, (őrző sereget a' várba); *imponĕre, dislocare*: sich beléelegyíteni magát; *se immiscere.*

Hinein mengen, *a.* belékeverni; *intermiscere.* 2. sich, belekeveredni, beléelegyedni; *se intermiscere.*

Hinein setzen, belétenni, beléiktatni; *imponĕre, inscribĕre.* 2. sich, beléülni; *insidere.*

Hinein treten, *n. ir.* m. s. bélépni; *ingredi.* 2. beállani, (valamelly társaságba); *inire societatem, accedĕre collegio.*

Hinein wollen, d. i. gehen, beléakarni, (menni); *ingredi velle.*

Hinfahren, *n. ir.* m. s. oda menni, (kotsin), oda kotsizni; *illuc vehi.*

Hinfallen, *n. ir.* m. s. elesni; *cadĕre, labi.* 2. die hinfallende Sucht, od. Krankheit, nyavalyatörés; *epilepsia.*

Hinfallen, das, elesés; *casus, lapsus.* 2. nyavalyatörés; *epilepsia.*

Hinfällig, *adj.* erőtlen, töredékeny; *inbecillis, infirmus.* 2. st. vergänglich, múlandó; *caducus.*

Hinfliegen, *n. ir.* m. s. oda repűlni; *advolare.* 2. elrepűlni; *avolare.* 3. elmúlni, elenyészni; *praeterlabi.*

Hinfliehen, *n. ir.* m. s. oda futni; *accurrĕre.* 2. elfutni; *fugĕre.* 3. eltűnni, elmúlni; *praetervolare, fugĕre.*

Hinflüchten, *n.* oda szaladni, oda futni, elfutni; *confugĕre.* 2. megmentés végett valahová vinni valamit; *perferre.*

Hinfort, *adv.* ezután, ennekutánna; *posthaec, inposterum.*

Hinführen, oda vezetni; *isthuc ducĕre.* 2. oda vinni, (kotsin); *subvehĕre.*

Hingeben, *n. ir.* oda adni, általadni; *dare, praebere.* 2. st. verkaufen, eladni; *vendĕre.* 3. st. verschenken, elajándékozni; *donare.*

Hingegen, *adv.* ellenben; *contra, e contrario.* 2. viszont, viszontag; *vicissim.*

Hingehen, *n. ir.* m. s. oda menni; *ire.* 2. elmenni; *abire.* 3. st. vergehen, elmúlni, eltelni, (mint az idő); *praeterire.* 4. st. erträglich zu seyn, tűrhető lenni; *tolerabilem esse, ferri posse.*

Hingehören, *n.* oda tartozni, hozzátartozni, oda való lenni; *pertinere.*

Hingehörig, oda tartozó, oda való; *eo pertinens.*

Hingelangen, *n.* oda érni, jutni; *eo pervenire.*

Hingerathen, *n.* oda jutni, oda esni, oda akadni; *eo devenire.*

Hinken, sántikálni, sántítni; *claudicare.* 2. tétovázni, ingadozni; *vacillare.*

Hinkommen, *n. ir.* m. s. oda menni; *eo venire, pervenire.*

Hin können, d. i. gehen, od. kommen, oda mehetni, oda jöhetni; *eo posse ire.*

Hinkunft, die, oda menetel; *adventus.*

Hinlänglich, *adj.* elegendő, elég; *sufficiens, satis.*

Hinlaufen, *n. ir.* m. s. oda futni, oda hozzá futni; *accurrĕre.* 2. elfutni, elmúlni; *fugĕre, abire.*

Hinlegen, *a.* oda tenni; *ponĕre, collocare.* 2. sich, lefeküdni; *deponĕre corpus, decumbĕre.* 3. st. aufheben, eltenni, félre tenni; *reponĕre, condĕre.*

Hinlehnen, hozzá támasztani; *acclinare.* 2. sich, hozzá támaszkodni; *se acclinare.*

Hinleiten, oda vezetni, oda vinni; *eo ducĕre.*

Hinnen, von hinnen, innen, innét; *hinc.*

Hinrechnen, *a.* oda számlálni, *istuc referre.*

Hinreichen, *a.* oda adni, oda nyújtani; *porrigĕre, praebere.* 2. *n.* st. genug seyn, elegendő lenni; *sufficĕre, satis esse.* 3. addig érni, oda érni; *pertingĕre.*

Hinreichend, addig érő: *pertingens eo, pertingens istuc.* 2. elegendő, elégséges; *sufficiens.*

Hinreise, die, oda útazás; *perventus, iter.*

Hinrichten, *a.* oda intézni; *eo dirigĕre.* 2. st. tödten, megölni, elveszteni; *necare, interficĕre.*

Hinrichtung, die, oda intézés; *directio.* 2. megölés, elvesztés; *interfectio.*

Hinschicken, *a.* oda küldeni; *mittĕre.*

2. sich, oda illeni, hozzá illeni; *convenire*, *aptum esse.*
Hinsehen, oda nézni, oda tekinteni, arra tekinteni; *spectare eo.*
Hinsenden, oda küldeni; *mittĕre eo.*
Hinsetzen, oda tenni; *collocare.*
Hinseyn, st. verloren seyn, oda lenni; *periisse.*
Hinsicht, die, Rücksicht, tekintet, nézés; *respectus.*
Hinsinken, *n. ir.* m. s. elrogyni; *collabi*, *corruĕre.*
Hinstellen, oda helyheztetni, oda állítni; *ponĕre*, *collocare.* 2. sich, oda állani; *adsistĕre*, *se collocare.*
Hinstreben, oda igyekezni; *istuc tendĕre.*
Hintan, hinten an, *adv.* st. zurück, viszsza, hátra; *pone*, *post.* 2. st. hinten, hátúl; *pone.*
Hintansetzen, hátra tenni, elmellőzni, megvetni; *postponĕre*, *posthabere.*
Hintansetzung, die, elmellőzés, elmulasztás, megvetés; *contemtus.*
Hinten, *adv.* hátúl, a' végén, a' legvégén; *pone*, *post*, *retro*, *a tergo.* 2. hinten nach, végre, utóljára, utóbb; *postea.*
Hinter, *praep.* megett, háta megett, túl; *retro*, *pone*, *penes*, *a tergo.* 2. megé, háta megé; *juxta*, *pone.* 3. der, die, das, hintere, hátúlsó; *posterior*, *ultimus.*
Hinterbleiben, *n. ir.* m. s. hátramaradni; *remanere*, *emanere.*
Hinterbringen, *a. ir.* hírűl adni, hírt adni; *referre.*
Hinterbringer, der, híradó; *nuncius.*
Hinterbringung, die, híradás; *relatio.*
Hintereinander, egymás után; *unus post alterum.*
Hintergehen, *a. ir.* st. betrügen, megtsalni; *decipĕre.* 2. st rückwärts gehen, hátra menni; *in partem posticam ire.*
Hintergrund, der, hátúlsó hely, zúgoly; *recessus.*
Hinterhalt, der, leshely, les; *insidiae*, *pl.*
Hinterhalten, *a. ir.* viszsza tartóztatni, megtartóztatni; *retinere.* 2. eltitkolni; *occultare*, *celare.*
Hinterher, *adv.* hátúlról; *a tergo.* 2. st. hernach, utóbb, azután; *deinde.*
Hinterlassen, *a. ir.* hátra hagyni, maga után hagyni, (jószágot); *relinquĕre.* 2. testamentomban hagyni; *relinquĕre.*
Hinterlassenschaft, die, hagyomány, hátra maradt jószág; *bona relicta.*
Hinterlegen, valakinek gondviselésére bízni, v. gondviselése alá letenni, (a' jószágot); *deponĕre.*
Hinterlist, die, ravaszság; *insidiae*, *dolus.*
Hinterlistig, *adj.* ravasz, tsalárd; *insidiosus*, *dolosus.*
Hintersaß, der, zsellér; *subditus.*
Hinterst, der, die, das, hinterste, a' leghátúlsó; *postremus.*
Hinterstellig, hátra lévő; *reliquus*, *residuus.*
Hintertreiben, *a. ir.* akadályoztatni; *impedire.*
Hintertreibung, die, megakadályoztatás; *impeditio.*
Hinterwärts, hátra felé, hátra; *retrorsum versus.*
Hinterziehen, *a. ir.* hátra húzni; *retro trahĕre.* 2. eltörleni, semmivé tenni; *tollĕre.*
Hinthun, oda tenni; *eo ponĕre.* 2. el tenni; *seponĕre.* 3. valamire fordítni, tenni valahová; *impendĕre.*
Hintragen, *a. ir.* oda vinni, oda hordani; *adportare.*
Hintreffen, *a. ir.* oda találni; *attingĕre.*
Hintritt, der, kimúlás, meghalás; *decessus*, *obitus*, *mors.*
Hinüber, által; *trans*, *ultra.* Hinüber bringen, által vinni; *transferre.* Hinüber gehen, által menni; *transire*, *transscendĕre.*
Hinüber setzen, *a.* által tenni; *transponĕre.* 2. által tenni, által vinni, (a' folyóvízen); *transvehĕre.* 3. sich, által menni; *transvehi.* 4. által ugrani; *transsilire.*
Hin und her, ide 's tova, imitt amott; *huc et illuc*, *passim.*
Hin und wieder, imidé, amoda, ide 's tova; *ultro*, *citroque*
Hinunter, *adv.* le, lefelé; *de*, *deorsum.*
Hinunterwärts, lefelé; *deorsum versus.*
Hinwärts, arra felé; *istorsum.*
Hinweg, *adv.* el, oda el, innét el, (az igék előtt); *hinc*, *ab*, *dis.*

Hinweg setzen, *a. ir.* eltenni, félre tenni; *reponĕre*, *seponĕre*. 2. sich über etwas, nem gondolni vele; *spernĕre*, *negligĕre*.

Hinweisen, *a. ir.* oda igazítni, oda utasítni; *delegare*.

Hinwenden, oda fordítni; *advertĕre*, *convertĕre*. 2. sich, oda fordúlni; *se convertĕre*.

Hinwerfen, *a. ir.* oda vetni, oda hajítni; *projicĕre*. 2. st. wegwerfen, elvetni; *abjicĕre*.

Hinwärts, arrafelé; *illac versus*.

Hinzählen, *a.* oda számlálni; *adnumerare*.

Hinziehen, *a.* oda húzni, oda vonni; *eo trahĕre*. 2. *n.* oda költözni, oda menni; *istuc migrare*.

Hinzielen, oda erányozni, oda tzélozni; *eo spectare*.

Hinzu, hozzá, (az igék előtt); *ad*.

Hinzu kommen, *n. ir.* m. s. hozzá menni; *advenire*: hozzá járúlni; *accedĕre*.

Hinzu legen, *a.* hozzá tenni; *adponĕre*.

Hiob, Jób, (keresztnév); *Jobus*.

Hippe, die, kis kasza, sarló; *falcula*.

Hirn, das, agyvelő; *cerebrum*.

Hirngespinst, das, költemény; *res ficta*.

Hirnlos, agyatlan, ostoba; *stupidus*, *vecors*.

Hirnschädel, der, koponya; *cranium*.

Hirnschale, die, (ugyan az).

Hirsch, der, szarvas; *cervus*.

Hirschfänger, der, vadászkés; *gladius venatorius*.

Hirschgeweih, das, szarvasszarv; *cornu cervi*.

Hirschhorngeist, der, szarvasszarvszesz; *spiritus cornu cervi*.

Hirse, die, köles; *milium*.

Hirsenbrey, der, köleskása; *puls miliacea*.

Hirsengras, das, muhar; *panicum*.

Hirt, der, pásztor; *pastor*.

Hirtenbrief, der, eines Bischofes, pásztori levél; *epistola pastoralis*.

Hirtenflöte, die, furulya; *fistula*.

Hirtengedicht, das, pásztori dall; *bucolicum*, *idyllium*.

Hirtenleben, das, pásztori élet; *vita pastoralis*.

Hirtenstab, der, pásztori bot; *pedum pastorale*.

Historie, die, od. Geschichte, történet, história; *historia*.

Historienmahler, der, történetfestő, história festő; *pictor historiarum*.

Historienschreiber, der, história író, történet jegyző; *historicus*.

Historisch, históriai, történeti; *historicus*.

Hitze, die, hévség; *ardor*, *calor*, *aestus*. 2. hévség; *fervor*. 3. Zorn, harag, megindúlás; *ira*. 4. Hitze bekommen, in Hitze gerathen, neki tüzesedni, felhevűlni; *incendi*.

Hitzig, forró, meleg, igen meleg, hév; *calens*, *calidus*: das hitzige Fieber, hideglelés, forrázó hideglelés; *febris ardens*. 2 heves, tüzes, (hartz, ember); *fervidus*, *fervens* 3. st. zum Zornen geneigt, haragos, mérges; *iracundus*.

Hobel, der, gyalu; *runcina*.

Hobeln, *a.* gyalúlni; *runcinare*.

Hobelspan, der, gyalú forgáts, gyalú hulladék; *ramentum runcinae*.

Hoch, magas; *altus*, *celsus*, *excelsus*, *arduus*, *sublimis*. 2. hohe Schule, fő oskola, anya oskola; *universitas*, *academia*. 3. st. schwer zu erreichen, magas, nehéz, fellengős; *sublimis*, *arduus*. 4. nagy, sok, (az árára, v. betsére nézve); *magnus*, *multus*. z. B. hoch schätzen, nagyra betsűlni; *magni aestimaré*: hohes Alter, nagy idő, nagy kor; *aetas provecta*. 5. st. klar, hell, (Stimme), hangos, nagy, (szó); *clarus*, *altus*. 6. st. lebhaft, eleven, (szín); *vigens*, *vegetus*. 7. hoch kommen, sokba kerűlni, nagy árának lenni; *magno*, *v. multum constare*: er soll hoch leben, sokáig éljen; *vivat!*

Hochachtbar, nagyra betsűlendő; *amplissimus*.

Hochachten, nagyra betsűlni; *magni facĕre*.

Hochachtung, die, nagyra betsűlés, tisztelet, tisztelés; *veneratio*, *reverentia*.

Hochachtungsvoll, tisztelettel tellyes; *plenus observantiae*.

Hochadelig, fő nemes, fő rangú; *generosissimus*, *perillustris*.

Hochaltar, der, öregoltár; *altare primarium*.

Hochamt, das, szentség, nagy mise,

öreg mise, (a' nagy oltár előtt); *liturgia pontificialis.*

Hochansehnlich, nagy tekintetű; *amplissimus, gravissimus.*

Hochbegabt, nagy tálentomú; *ornatissimus.*

Hochbelobt, igen érdemes; *ornatissimus.*

Hochberühmt, nagy hírű; *celeberrimus.*

Hochbetagt, igen éltes; *grandis natu.*

Hochdero, *l.* Hochdieselben.

Hochdeutsch, felső Németországi; *Germaniae superioris*: die Hochdeutsche Mundart, Oberdeutsche, felső Németországi beszédmód; *dialectus Germaniae superioris.*

Hochdieselben, (tzím főképpen a' levelekben; ezek helyett: a' Tekintetes Úr, a' nagy érdemű Úr, a' Tekintetes Aszszony); *Vestra; Tu.*

Hochedel, Tekintetes! Nemzetes! *vir praenobilissimus.*

Hochedelgeborner, Tekintetes; *praenobilissimus.*

Hochedler, (ugyan az).

Hochehrwürdig, Tisztelendő; *reverendus.*

Hocherfahren, nagy tapasztalású; *expertissimus.*

Hocherfreut, igen örvendetes; *laetissimus.*

Hocherhaben, felséges, ditső; *altissimus, celsissimus.*

Hochgeboren, (tzím), Méltóságos, Nagyságos, Fő-Méltóságú, (Gróf); *Illustrissimus*: hochgeborner Graf; Fő-Méltóságú Gróf; *Illustrissimus Comes.*

Hochgedacht, a' feljebb említett; *ante dictus, supra memoratus, altefatus.*

Hochgeehrt, nagy érdemű, tiszteletre méltó; *honoratissimus.*

Hochgelahrt, nagy tudományú; *longe doctissimus.*

Hochherzig, nemes szívű, nemes lelkű, nagy lelkű; *magnanimus.*

Hoch kommen, sokba kerülni, drága lenni; *multum constare.*

Hoch land, das, felföld, *terra superior.*

Höchlich, igen; *summe, summopere.*

Hochmuth, der, kevélység, dölyfösség, felfuvalkodás; *superbia.*

Hochmüthig, kevély, felfuvalkodott; *superbus, inflatus.*

Hochnützlich, igen hasznos; *summe utilis.*

Hochschätzbar, nagy betsű; *magni aestimandus.*

Hochschätzen, nagyra betsűlni; *magni aestimare.*

Hochschwanger, várandós; *partui proxima.*

Höchst, legmagasabb, legfelsőbb; *altissimus, summus*: *adv.* igen, felette; *summopere, maxime.*

Höchstbekümmert, igen igen bús; *summe solicitus.*

Höchstbetrübt, igen igen szomorú; *summe tristis.*

Höchstdieselben, (tzím, ezek helyett): a' Tekintetes Úr, a' Nagy Érdemű Úr; Nagyságod; 's a' t. *Tu, Vestra, Illustritas Vestra.*

Höchstens, legfeljebb; *ad summum.*

Höchsterwünscht, igen igen kívánt, v. kívánatos; *exoptatissimus.*

Höchstverdient, nagy érdemű; *longe meritissimus.*

Hochteutsch, *l.* Hochdeutsch.

Hochtrabend, kevély, dölyfös; *superbus, inflatus, arrogans.*

Hochverrath, der, Felségsértő bűn; *crimen laesae Majestatis, perduellio.*

Hochverräther, der, Felsőségsértő; *perduellis.*

Hochweise, igen bölts; *sepientissimus.*

Hochwohledel, Tekintetes; *nobilissimus, spectabilis*: hochwohledler Herr, Tekintetes Úr; *spectabilis dominus.*

Hochwohledelgeborner, (ugyan az).

Hochwohlehrwürdig, *l.* Hochehrwürdig.

Hochwohlgeborner, *l.* Hochgeborner.

Hochwürdig, *l.* Hochehrwürdig.

Hochzeit, die, lakodalom, mennyegző; *nuptiae.* Hochzeit machen, od. haben, lakodalmat, v. mennyegzőt tartani; *nuptias celebrare.*

Hochzeitbitter, der, lakodalomba hívó, vendéghívó, hívogató, vőféj; *invitator ad nuptias.*

Hochzeiter, der, *l.* Bräutigam.

Hochzeiterinn, die, *l.* Braut.

Hochzeitfest, das, lakodalmi pompanap; *solenne nuptiarum.*

Hochzeitlich, lakodalmi; *nuptialis.*

Hochzeitmahl, das, lakodalom; *convivium nuptiale.*

Hochzeitmutter, die, örömanya; *mater sponsae.*
Hochzuehrend, nagy érdemű, nagy tiszteletű; *honoratissimus,*
Hocke, **Hucke**, st. **Bürde**, tereh, terh, bútyor; *sarcina.* 2. st. **Rücken**, hát; *dorsum.*
Hocken, **Hücken**, *n.* hátán vinni; *succollare.* 2. hátán űlni; *tergo insidere.* 3. kuksolni, görnyedni; *conquiniscĕre.*
Hocker, **Höcker**, der, st. **Buckel**, púp, hátpúp; *gibbus.* 2. st. **Hügel**, domb; *collis.*
Hockerig, st. **Buckelig**, púpos; *gibbosus*, *gibbus.* 2. göröngyös, götsörtös, darabos; *inaequalis*, *scaber.*
Hocus, **pocus**, st. **Blendwerk**, szemfényvesztés, 2. **Possen**, bolondozás, gyerekjáték; *praestigiae.*
Hode, die, tök, szeméremtök; *testiculus.*
Hodenbruch, der, tökösség, sérűltség; *hernia scroti.*
Hof, der, udvar, (a' ház udvara); *cohors*, *area.* 2. Udvar, (fejedelmi, v. királyi udvar; *aula.* 3. Fejedelmi Família, Fejedelmi Udvar, Királyi Família, Királyi Udvar; *domus*, *v. familia regia.*
Hofadvocat, der, udvari ügyfolytató, v. prókátor; *advocatus*, *v. agens aulicus.*
Hofagent, der, udvari ágens; *procurator*, *v. agens aulicus.*
Hofarzt, der, udvari orvos; *archiater.*
Hoffahrt, die, kevélység, felfúvalkodottság; *superbia*, *fastus.*
Hoffährtig, kevély; *superbus.*
Hoffen, *n.* reményleni, reménységgel lenni, reménységben lenni; *sperare.*
Hoffen, das, reménylés; *speratio.*
Hoffentlich, *adv.* reménylhetőképpen, reménységem szerént, a' mint reménylem; *ut spero.*
Hoffnung, die, remény, reménység; *spes.*
Hoffnungslos, reménységtelen, reménység nélkűl való; *sine spe.*
Hoffnungsvoll, reménységgel tellyes, nagy reménységű; *plenus-*, *magnae-*, *v. bonae spei.*
Hoffreund, der, színes barát; *amicus simulatus.*
Hofiren, *n.* tsapodárkodni; *adulari*, *blandire*;

Hofkammer, die, udvari kamara; *Camera Aulica.*
Hofkanzeley, die, udvari kantzellária; *Cancellaria Aulica.*
Hofkapellan, der, udvari káplán; *capellanus aulicus.*
Hofkirche, die, udvari templom; *templum aulicum*, *aedes aulica.*
Hofkriegsrath, der, udvari hadi tanáts; *Consilium v. Collegium Aulicum militare.* 2. udvari hadi tanátsos, t.i. személy; *consiliarius aulicus in re militari.*
Höflich, emberséges, nyájjas, udvari, módos, manéros; *humanus*, *modestus*, *officiosus*, *venustus.*
Höflichkeit, die, emberség, nyájasság, udvariság, módosság, manérosság; *humanitas*, *modestia.*
Hofmann, der, udvari szolga; *aulicus*, 2. udvari ember; *aulicus*, *comis.*
Hofmedicus, der, udvari orvos; *medicus aulicus.*
Hofmeister, der, st. **Hauslehrer**, udvari tanító; *magister*, *praeceptor.*
Hofrath, der, udvari tanátsos; *Consiliarius aulicus.*
Hofrichter, der, tisztartó; *Praefectus aeconomiae*, *provisor.*
Hofstatt, der, st. **Pracht des Hauses**, udvari pompa; *pompa aulica.* 2. st. **Hofbedienten**, udvari tisztek, udvari tselédek; *comitatus aulicus.*
Hohe, das, magas, a' magas; *altum.*
Höhe, die, magasság; *altitudo*, *sublimitas*, *proceritas*, *profunditas*: **sich in die Höhe richten**, felegyenesedni; *se erigĕre*: **in der Höhe**, oda fel, magassan; *in alto*, *in sublimi.* **aus der Höhe**, onnét felyűl; *ex alto*: **in die Höhe schießen**, felmagzani, (mint a' plánta); *succrescĕre.* 2. st. **Anhöhe**, domb, halom, domborúság; *tumor*, *eminentia*, *locus editus.*
Hoheit, die, st. **Erhabenheit**, magasság; *altitudo*, *sublimitas.* 2. **Hoher Stand**, fő rend, fő méltóság; *locus illustris*, *dignitas sublimis.* 3. **Landeshoheit**, felsőség, felső hatalom; *summum imperium*, *summa potestas.* 4. (tzím), z. B. **Ew. königliche Hoheit**, Királyi Hertzegséged; *Princeps serenissime*, *Regia serenitas vestra.*

Hoheslied, das, énekek éneke; *canticum canticorum.*

Hohepriester, der, fő pap; *Pontifex maximus, Summus Sacerdos.*

Hohl, üres, odvas, kivájott; *cavus, concavus.* 2. rezgő, tompa, siket, (szó, hang); *fuscus.* 3. die hohle Hand, marok; *vola.*

Hohlbackig, sovány, béesett ortzájú; *cavis genis.*

Höhle, die, odú, üreg, (a' fában); *cavum, caverna,* 2. barlang, (a' föld alatt); *antrum, spelunca.*

Hohleisen, das, véső; *ferrum cavatorium.*

Höhlen, *a.* kivésni, kifúrni, kilyukasztani; *excavare.*

Hohlen, *a.* hozni, elhozni; *adferre.* 2. hívni, magához hívni, hozni, elhozni, v. vezetni; *arcessĕre, adducĕre.* 3. Athem hohlen, lélekzetet venni, lélekzeni; *spiritum ducĕre.*

Hohlkehle, die, rovátk; *scotia, stria, canalis, trochilus.*

Hohlspiegel, der, völgyestűkör, kivölgyelttűkör; *speculum concavum.*

Hohltaube, die, vadgalamb; *columba palumbus.*

Hohlunder, Holder, der, bodzafa; *sambucus nigra*: spanischer, od. türkischer Holder, orgonafa, szelentzefa; *Syringa vulgaris.*

Hohlunderbaum, der, *l.* Hohlunder.

Hohlunderbeere, die, bodzabogyó; *acinus sambuci.*

Hohlunderstrauch, *l.* Hohlunder.

Höhlung, die, *l.* die Höhle.

Hohlweg, der, mély út; *via excavata, depressa.*

Hohn, der, *st.* Schande, Schimpf, gyalázat, szégyen; *ignominia, dedecus.* 2. *st.* Verspottung, tsúf, tsúfság; *ludibrium.*

Höhnen, *a.* gúnyolni, kigúnyolni, tsúfolni, kitsúfolni; *cavillari, illudĕre, deludĕre.*

Höhner, der gúnyoló, tsúfoló; *illusor, ludificator.*

Höhnerey, die, tsúfolás, gúnyolás, kigúnyolás, kitsúfolás; *ludibrium.*

Hohngelächter, das, kikatzagás, gúnyoló kinevetés; *irrisus, irrisio.*

Höhnisch, tsúfolódó, gúnyolódó; *irridens.*

Hohnlachen, *a.* gúnyolva kinevetni, v. kikatzagni valakit; *irridere.*

Hohnsprächen, *l.* Höhnen.

Hold, *st.* günstig, gewogen, kedvező, nyájas, jóakaró; *benevolus, favens.* 2. *st.* angenehm, kellemetes, kellemes, kedves; *jucundus, svavis, gratiosus.* 3. *st.* Lieb, kedves, édes; *almus.*

Holder, *l.* Hohlunder.

Holdselig, *st.* freundlich, liebreich, nyájas, barátságos; *comis, benignus, blandus,* 2. *st.* angenehm, kellemes, kedves; *svavis, dulcis.*

Holen, *l.* Hohlen,

Holfter, die, pisztolytok; *theca.*

Holla, héj! hallodé; *heus! heu! audi!*

Holland, Hollandia, Belgaország, Belgiom; *Hollandia.*

Holländer, Belga, Hollandus; *Batavus, Hollandus.*

Holländisch, Hollandiai, Belgaországi; *Batavicus.*

Hölle, die, pokol; *tartarus, tartara, -orum.*

Höllengott, der, Plútó, *Pluto.*

Höllenhund, der, tzerberus; *cerberus.*

Höllenstein, der, pokolkő; *lapis infernalis.*

Holler, der, *l.* Hohlunder.

Höllisch, pokolbéli; *tartareus, infernalis*: *adv.* pokolbéli módon; *furialiter.* 2. *st.* entsetzlich, rettenetes, iszonyú; *summus, horrendus.*

Holm, der, *l.* Hügel, Insel.

Holper, der, göröngy, rög; *salebra.*

Holperig, göröngyös, rögös; *salebrosus.*

Holstein, Holzatzia, (tartomány); *Holsatia, Alsatia.*

Holunder, *l.* Hohlunder.

Holunke, der, gazember; *homo nequam*

Holz, das, fa; *lignum.* 2. *st.* Wald, Wäldchen, erdő, erdőtske; *sylva.*

Holzapfel, der, vadalma; *malum sylvestre.*

Holzart, die, fa neme, fanem; *genus ligni.*

Holzbirne, die, vadkörtvély; *pyrum sylvestre.*

Holzbock, der, fabak, bakállás, (fából); *vara.*

Holzboden, der, fatartó, padlás; *lignile.* 2. fatermő jó föld; *solum lignorum ferax.*

Holzdrechsler, der, faesztergályos; *tornator lignarius.*

Holzen, *a.* fával megrakni, v. telerak-

ni; *ligno onerare.* 2. *n.* st. Holz fällen, Holz hohlen, Holz sammeln, fát vágni, fát hordani, fát szedni; *ligna colligĕre.*

Hölzern, fa, fából való; *ligneus.*

Holzfäule, Holzfäulniß, die, farevesség, v. redvesség, faredvesedés; farothadás; *caries ligni.*

Holzfeile, die,ráspoly; *lima lignaria.*

Holzflöße, die, talphajó, szálhajó, tutaj; *ratis lignaria.*

Holzhaufen, der, farakás, rakás fa; *strues lignorum.*

Holzig, fás; *lignosus.* 2. fából való, fa; *ligneus.*

Holzkammer, die, fatartó kamara; *cella lignaria.*

Holzscheit, das, hasábfa; *scida ligni.*

Holzschlag, der, favágás; *caedes lignorum.*

Holzschlägel, der, sulyok, kótis; *tudes.*

Holzschnitt, der, fametszés, fábametszett kép; *figura lignea.*

Holzschoppen, die, fás szín; *lignarium.*

Holzspan, der, forgáts, szilánk; *assula, ramentum ligni.*

Holzstätte, die, fa tartó hely, fapiatz; *locus reponendis lignis.*

Holztaube, die, vadgalamb; *palumbes.*

Homogen, st. gleichartig, egynemű, egymiségű, egyenlő miségű; *homogeneus.*

Honig, der, méz; *mel.*

Honigbiene, die, mézhordó méh, dolgos méh. *Apis mellifera.*

Honigfladen, der, mézes kaláts, mézes lepény; *libum mellitum.* 2. st. Honigscheibe, lépes méz; *favus.*

Honigkuchen, der, *l.* Honigfladen.

Honigscheibe, die, lép, lépesméz; *favus.*

Honigseim, der, lépesméz; *favus.* 2. st. Jungferhonig, színméz; *mel purissimum.*

Honigwaben, der, lépesméz; *favus.*

Honigzelle, die, léplyuk; *cella favi.*

Hopfen, der, komló; *humulus.*

Hopfenklee, der, mezei komótyú; *trifolium agrorum.*

Hörbar, hallható; *quod audiri potest.*

Horchen, halgatódzni; *auscultare.* 2. figyelmezni, hallgatni valamire; *attendĕre.*

Horcher, der, hallgatódzó; *auscultator, arbiter.*

Horde, die, tsorda, sereg; *grex.*

Hören, durchs Gehör vernehmen, hallani; *audire, auribus accipĕre.* 2. st. anhören, zuhören, hallgatni, meghallgatni, ráhalgatni; *audire, auscultare.* 3. hallgatni, figyelmezni, ügyelni, meghallgatni, (valaki kérését); *audire, exaudire.*

Hören, das, hallás, figyelmezés; *auditio*: mir vergeht das Hören und Sehen, szemem szám elál belé; *obstupeo.*

Hörensagen, das, hallomás; *rumor.*

Hörer, der, halló, hallgató; *auditor.*

Horizont, der, látáshatár, szemhatár; *horizon.* 2. vízerány; *libella, planities.*

Horizontal, vízerányos; *horizontalis.*

Horizontallinie, die, vízerányos línea; *linea horizontalis.*

Horn, das, szarv, állat szarva, türök; *cornu.*

Hornbläser, der, kürtös, kürtölő; *cornicen.*

Hörnern, szaruból való, szaru; *corneus.*

Hornhaut, die, szaru hártya, (szemben); *tunica cornea.*

Hornung, der, Bőjtelőhava; *Februarius.*

Hornvieh, das, szarvasmarha; *pecus cornutum, v. cornigerum.*

Hörrohr, das, hallótső; *tubus acusticus.*

Hörsaal, der, hallgató palota, v. hely; *Auditorium.*

Horsten, *l.* Nisten.

Hose, die, nadrág: *caligae, braccae, pl.* 2. eine Unterhose, gatya; *femorale.*

Hosen, *pl. l.* Hose.

Hospital, das, ispotály, betegek, és szegényeknek ispotályja; *nosocomeum.* 2. jövevények háza, v. ispotályja; *xenodocheum.*

Hospodar, der, st. Fürst, Fejedelem; *Princeps,*

Hostie, die, od. Oblate, ostya; *panis liturgicus.*

Hübsch, st. schön, szép, kellemetes; *pulcher, venustus.* 2. st. artig, tsinos, ékes, furtsa, takaros; *prae-*

clarus, *mundus*. 3. st. gut, jó, derék: *praestans*. 4. st. vortrefflich, jeles; *eximius*.

Hudeley, die, vesződség, baj; *vexatio*. 2. hertzehurtzálás, ingerkedés; *molestia*. 3. hántvetett munka, imígy amúgy való munka; *peractio levis*, *labor exilis*.

Hudeln, *a*. vesződni, bajlódni; *vexari*. 2. ingerkedni, (valakivel); hertzehurtzálni, (valakit); *molestiam facessĕre*. 3. imígy amúgy dolgozni, elhányni vetni, (a' munkát); *leviter peragĕre rem*.

Huf, der, des Pferdes, köröm; *ungula*.

Hufeisen, das, patkó; *solea ferrea*.

Huflattich, der, lókörmüfű, martilapú; *tussilago*.

Hufnagel, der, patkószeg; *clavus solearis*.

Hufschmid, der, patkoló kováts; *faber ferrarius*.

Hüfbein, das, tsípőtsont; *os coxae*.

Hüfte, die, tsípő; *coxa*.

Hüftknochen, *l*. Hüftbein.

Hügel, der, halom, domb; *collis*, *tumulus*, *clivus*. 2. púp, dombororodás, (a' testen); *tumor*, *tuber*.

Hügelchen, das, dombotska; *colliculus*.

Hügelig, halmos, dombos; *clivosus*, *tumulosus*.

Huhn, das, tyúk, (tik); *gallina*.

Hühnchen, das, st. junges Huhn, tsirke; *pullus gallinaceus*.

Hühnerauge, das, st. Leichdorn, tyúkszemfű, tyúkbegy; *anagallis*.

Hühnerey, das, tyúktojás, (tikmony); *ovum gallinaceum*.

Hühnergeyer, der, tsirkésző kánya, v. héjja; *falco aeruginosus*.

Hühnerhaus, das, tyúkól, (tikól); *gallinarium*, *ornithon*.

Hühnerleiter, die, tyúkűllő; *scala gallinaria*.

Hühnerstall, der, tyúkól; *gallinarium*.

Hühnersteige, die, tyúkűlő, tyúkól; *scala gallinaria*.

Hui, od. **Huj**, in einem Huj, egy szempillantásban egyszerre; *momento*.

Huld, die, kedvezés, jóakarat, kegyesség, kegyes, hajlandóság, (valakihez); *favor*, *benevolentia*, *gratia*.

Huldgöttin, die, Grátzia; *Gratia*.

Huldigen, einem, hódolni, hűségre esküdni; *sacramentum dicĕre*; *fidem promittĕre*.

Huldigung, die, hódolás, hűség ajánlás; *promissio fidei*.

Huldreich, kegyes, kegyelmes; *benignus*, *liberalis*.

Hülfe, die, st. Beystand, segedelem, segítség; *auxilium*, *praesidium*, *adjumentum*, *subsidium*: Hülfe leisten, od. schaffen, segítni, segítségül lenni, segedelmet nyújtani; *opem v. auxilium ferre*: zu Hülfe kommen, segítségre jönni; *auxilio venire*: mit Gottes Hülfe, Isten segedelmével; *bono cum Deo*, *auxiliante Deo*. 2. segedelem, oltalom, gyámol; *auxilium*, *subsidium*, *praesidium*.

Hülflos, segedelem nélkűl lévő, gyámoltalan; *auxilio carens*.

Hülfreich, segítségre kész; *paratus ad juvandum*.

Hülfsbedürftig, gyámoltalan; *egens auxilio*.

Hülfleistung, die, segedelemnyújtás, segítség, segedelem; *auxilium*.

Hülfsmittel, das, segítő eszköz, segedelem; *praesidium*, *subsidium*. 2. st. Arzneymittel, orvosság, gyógyítószer; *remedium*.

Hülfswort, das, segítő íge; *Verbum auxiliare*.

Hülle, die, fedél, fedezet, boríték; *velamen*, *tegumentum*. 2. st. Kleidung, ruházat; *vestimentum*: die Hülle, und Fülle, eledel és ruházat; *vestimenta et alimenta*: bőség, soka valaminek; *abundantia*.

Hüllen, *a*. fedni, béfedni, bétakarni, elrejteni; *velare*, *operire*, *tegĕre*: in etwas hüllen, valamiben rejteni, v. takarni; *involvĕre*.

Hülse, die, hüvely, hüvelytok, (a' paszuly hüvelye); *siliqua*. 2. tok, héjj, (a' búzának tokja, a' szőlőszem, dió, borsó héjja); *folliculus*, *vinacea*, *putamen*, *apluda*.

Hülsen, sich, hűvelyesedni; *folliculis tegi*. 2. hüvelyéből kifejteni; *folliculis exuĕre*.

Hülsenfrucht, die, hüvelyes vetemény; *legumen.*

Hummel, die, here; *fucus.*

Hund, der, kutya, eb; *canis.*

Hündchen, das, kutyakölyök; *catulus.*

Hundefell, das, kutyabőr; *pellis canina.*

Hundert, száz; *centum.*

Hundertmahl, *adv.* százszor; *centies.*

Hundsfott, der, *pl.* Hundsfötter, huntzfut, gazember; *homo nequam, nebulo.*

Hundsmilch, die, ebtéjfű; *Euphorbia.*

Hundsstern, die, ebtsillagzat; *Sirius, Canicula.*

Hundstag, der, kánikulai nap, hévnap; *dies caniculares.*

Hungarn, Ungarn, Magyarország; *Hungaria.*

Hunger, der, éh, éhezés; *fames*: Hunger haben, éhezni, megéhezni; *famem habere, esurire*: ich habe Hunger, ehetném, megéheztem; *esurio*: seinen Hunger stillen, elütni az ehét; *famem explere*: vor Hunger sterben, od. des Hungers sterben, éhel meghalni, éhel elveszni; *fame perire*: st. Hungersnoth, éhség; *fames.* 3. st. das Hungerleiden, éhség, koplalás; *inedia, fames.* 4. st. Begierde, éhség, nagy kivánság, szomjúság; *sitis, fames.*

Hungerig, éhes, éhező; *esuriens, famelicus.*

Hungern, éhezni: *esurire.* 2. sich der Speisen enthalten, koplalni; *cibo abstinere.* 3. kívánni valamit; *adpetĕre.*

Hungersnoth, die, éhség; *fames.*

Hungertod, der, éhelhalás; *mors e fame.*

Hüpfen, *n.* ugrálni; *salire.*

Hürde, die, tserény, aszaló; *crates.*

Hure, die, kurva; *meretrix, adultera.*

Huren, kurválkodni; *moechari.*

Hurenhaus, das, bordélyház; *lupanar.*

Hurerey, die, paráználkodás; *stuprum.*

Hurtig, gyors, serény, virgontz; *celer, velox.*

Hurtigkeit, die, gyorsaság, serénység, virgontzság; *celeritas, velocitas.*

Husar, der, huszár; *husarus, eques velox.*

Husch, *adv.* nyomban, tüstént; *momento, illico, statim.*

Husten, *n.* köhögni, hurutolni; *tussire.*

Husten, der, köhögés, hurut, keh; *tussis.*

Hut, der, kalap, süveg; *pileus, petasus.* ein Hut Zucker, egy süveg nádméz; *meta zacchari.*

Hut, od. **Huth**, die, vigyázás, vigyázat; *custodia, tutela*: auf seiner Hut seyn, vigyázni, ójni magát; *cavere sibi.* 2. őrzés, legeltetés; *pascuum.* 3. legelő, legelő hely; *pascuas, pl.* 4. nyáj, tsorda, sereg, (juh, tehén); *grex.*

Hüten, st. bewahren, őrízni, őrzeni; *tueri.* 2. sich hüten, őrízkedni, ójni magát, vigyázni magára; *cavere sibi.* 3. st. weiden, legeltetni, őrízni, (a' nyájat); *custodire, pascĕre.*

Hüter, der, st. Hutmacher, kalapos; *opifex pileorum.* 2. őrző, pásztor, tsősz; *custos, pastor.*

Hutmacher, der, kalapos; *opifex pileorum.*

Hutsche, die, hinta, hintóka; *oscillum.*

Hütsche, die, st. Schämel, zsámoly; *scabellum.*

Hutschen, sich, hintálni magát; *oscillare.*

Hüttchen, das, kunyhótska; *casula.*

Hütte, die, kunyhó, kalyiba; *casa; tugurium.* 2. st. Glashütte, üveghuta; *officina vitraria.*

Hutung, die st. Weide, legelő; *pascuum.*

Hütung, die, őrzés, legeltetés; *custodia, pastio.*

Hutzel, die, aszalmány, aszalt gyümőlts *pomum siccum.*

Hyacinthe, die, játzintvirág; *Hyacinthus.*

Hyäne, die, od. das Grabthier, hiéna eb; *Canis Hyaena.*

Hydraulik, die, vízerőtudomány, hidraulika; *hydraulica.*

Hydrographie, die, vízleirás; *hydrographia.*

Hydrostatik, die, vízméréstudomány, hidrostátika; *hydrostatica.*

Hydrotechnik, die, vízépítés, vízépítéstudomány, vízépítésmesterség; *architectura hydraulica*, *hydrotechnia.*

Hygrometer, der, nedvességmérő; *hygrometer.*

Hymen, der, házasságisten; *hymen.*

Hymne, die, dítséret, dítséretének; *hymnus.*

Hyperbel, die, nagyítás; *hyperbola.*

Hypochondrie, die, komor korság; *hypochondriacum malum.*

Hypotenuse, die, egyenes zugfedő línea; *hypotenusa.*

Hypothek, die, ígért zálog; *hypotheca.*

Hypothese, die, vélekedés; *hypothesis.*

Hysterik, die, nádragörts, aszszonyi komor korság; *malum hystericum.*

Hysterisch, nádragörtsös, aszszonyi komor korságos; *hystericus.*

J.

Das Jod als Consonant folgt nach dem Vocal J.

A' Mássalhangzó *J-én* kezdődő szók alább a' J betűben keresteßenek.

Ibe, Ibenbaum, der, tiszafa; *Taxus baccata.*

Ich, én; *ego:* ich selbst, én magam; *ego ipse.*

Ichnographie, die, talprajzolás, talprajz; *ichnographia.*

Ideal, das, mustraképzelet; *idea.*

Idealisch, mustra képzeleti; *idealis.*

Idee, die, gondolat, képzelet, ídea; *idea.*

Identisch, egyenlő, egyértelmű; *identicus*, *idem.*

Identität, die, ugyanazonság, egyenlőség; *identicitas*, *eadem vis.*

Idiot, der, együgyű tudatlan; *idiota*, *imperitus.*

Idiottismus, der, *pl.* Idiotismen, nyelvkülönösség, különös szóllás, tulajdon szóllás valamelly nyelvben; *proprium lingvae*, *idiotismus.*

Idylle, die, pásztori dall, pásztordall; *idyllion*, *idyllium.*

Igel, der, süldisznó, tövises disznó, (tüskés disznó). *Hystrix Erinaceus.*

Ihretwegen, magáért, ő érte; *sua causa.* 2. az Úr kedvéért, az Aszszony kedvéért; *Tua causa.*

Ihrige, der, die, das, az övé, a' magáé; *suus, sua*, *suum.* 2. az Úré, az Aszszonyé; *Tuus.*

Illuminiren, st. beleuchten, kivilágosítni; *illuminare.* 2. színekkel kifesteni, kiszínelni (a' mappát); *coloribus distingvěre.*

Iltiß, görény; *Mustela putorius.*

Im, st. in dem, a' -ban, e' -ben; *in eo*

Imme, die, Biene, méh; *apis.*

Immer, *adv.* mindég, mindenkor, szüntelen; *semper*, *omni tempore*, *perpetuo*: auf immer, örökre; *in perpetuum.* 2. wer du auch immer bist, akár ki légy is; *quiscunque sis.* 3. immer nicht, még sem, soha sem; *non tamen.*

Immerdar, *adv.* mindenkor; *semper.*

Immerfort, *adv.* egy folytában, szüntelen; *continuo*, *perpetuo*, *assidue.* 2. mindenkor; *semper.*

Immergrün, das, meténg, börvely; *Vinca.*

Immerhin, mind tovább tovább; *longius.* 2. st. meinetwegen, nem bánom; *licet per me.*

Immerwährend, szüntelenvaló, szüntelen tartó, mindenkori; *perpetuus*, *sempiternus.* *adv.* szüntelen; *continuo.*

Immittelst, *adv.* st. in zwischen, azon közben; *interea*, *interim.*

Immobiliarvermögen, das, ingatlan jószág, fekvő jószág; *res immobiles.*

Immortalität, die, halhatatlanság; *immortalitas.*

Imperativ, der, parantsoló mód; *modus imperativus.*

Impertinent, goromba, gorombáskodó; *insolens*, *importunus.*

Impertinenz, die, gorombaság; *importunitas*, *inhumanitas.*

Impetrant, der, megnyerő, jószágnyerő; *secundum quem pronunciatur* (*impetrans*).

Impfen, *st.* pfropfen, óltani, beléóltani; *inserĕre*.

Impfen, das, béóltás; *insitio*.

Impfer, der, béóltó, beléóltó; *insitor*.

Imposant, hathatós; *gravis*.

Impost, der, *l.* Zoll.

In, *praep.* -ban, -ben; *in.* z. B. in der Stadt, a' városban; *in urbe*. 2. -ba, -be; z. B. in die Stadt, a' városba; *in urbem*.

Inbegriff, der, öszveség, summa; *summa*, *complexio*, *comprehensio*, *volumen*, *ambitus*.

Inbrunst, die, buzgóság, forróság, szíves szeretet, áhítatosság, ájtatosság, (az imádkozásban); *ardor animi*.

Inbrünstig, buzgó áhítatos, ájtatos; *ardens*, *studiosus*.

Incognito, *adv.* idegen név alatt, titkolt névvel, (útazni); *ficto*, *v. celato nomine*.

Incommodiren, alkalmatlankodni; *molestiam facessĕre*.

Incommodität, die, alkalmatlanság; *molestia*.

Incomplet, híjjános, tsonka; *incompletus*.

Inconsequent, maga ellenvaló; *inconsequens*.

Incorporiren, *a.* hozzá tsatolni, egyesítni vele; *adjungĕre*, *unire*.

Indem, az alatt míg; *dum*, od. *st.* unterdessen, azomban, azomban hogy; *interim*, *interea*. 2. weil, mivelhogy, minthogy; *quia*, *quoniam*. 3. da als, midőn; *cum*.

Independent, független; *non v. a nemine pendens*, *sui juris*.

Independenz, die, függetlenség; *libertas*.

Indessen, indeß, az alatt, azomban; *interim*, *interea*. 2. az alatt hogy, mindazáltal; *nihilominus*. 3. egyébaránt, de külömben; *ceterum*, *sed*.

Index, der, lajstrom, laistrom, mutatótábla; *index*.

Indianer, der, Indus, Indiai; *Indus*.

Indien, India, *India*.

Indig, **Indigo**, der, indik; (kékfesték); *color Indicus*. 2. indikfű; *Indigofera*.

Indigena, der, hazafivá felvétetett; *indigena*.

Indizenat, das, hazafiság jussa; *jus indigenae*.

Indigestion, die, nem emésztés, emészthetetlenség; *indigestio*.

Indolent, *l.* unempfindlich, träge.

Indult, der, engedelem; *venia*.

Industrie, die, Fleiß, szorgalmatosság, serénység, munkásság; *industria*.

Infam, betstelen, bestelen; *infamis*.

Infamie, die, betstelenség, bestelenség; *infamia*.

Infant, der, a' Spanyol korona örököse, v. Spanyol királyfi, Portugallus királyfi; *filius regis Hispaniae*.

Infanterie, die, gyalogság, gyalogkatonaság; *peditatus*, *pedites*.

Infanterist, der, gyalogkatona; *pedes*, *pedester*.

Infel, **Inful**, die, püspöki süveg; *infula*.

Inflammation, die, gyúladás, tüzesség, (a' testben); *inflammatio*.

Information, die, *st.* Unterricht, tanítás, oktatás; *institutio*, *instructio*.

Informator, der, tanító, házi tanító, v. nevelő; *magister*, *doctor*.

Ingber, **Ingwer**, der, gyömbér; *zingiber*, *zinziber*.

Ingeheim, od. in Geheim, titkon; *occulte*.

Ingenieur, der, (olv. inzsinőr) indzsinér, földmérő; *architectus militaris*, *Geometra*, *Geometer*.

Ingleichem, ingleichen; *adv.* és, is, továbbá, ezen felyűl; *item*, *nec non*.

Ingredientien, die, *pl.* álló részek, tevő részek, keverék részek; *species*, *res quae inseruntur*.

Ingwer, der, *l.* Ingber.

Inhaber, der, od. Besitzer, birtokos; *dominus*, *possessor*.

Inhalt, der, *st.* Inbegriff, foglalat, summa, kerület; *summa*, *capacitas*: der kurze Inhalt, rövid summája, v. foglalatja valaminek; *argumentum*, *epitome*.

Inländer, der, hazafi; *indigena*.

Inländisch, hazai, földi; *natus v. factus in ea terra*.

Inliegend, belézárt, benne lévő; *insertus*, *inclusus*, *adjectus*.

Inn, der, Inne, (folyóvíz); *Oenus*.

Inne, *adv.* közepén, benne; *in medio*. 2. inne bleiben, oda hazama-

radni; *domi manere*, *publico abstinere*: inne haben. *a.* bírni, birtokában lenni; *possidere*. *b*, st. wissen, tudni; *scire*, *nosse*: inne behalten, magában tartani; *retinere*: inne halten, megállapodni, megállani; *subsistĕre*, *consistĕre*, *desinĕre*: inne werden, megtudni, észre venni; *observare*, *animadvertĕre*, *intelligĕre*.

Innen, *adv.* belől; *intrinsecus*: von innen, belőlről; *intus*: nach innen zu. *a.* befelé; *introrsum*. *b.* belől, benne; *intra*, *irtus*.

Innere, der, die, das, belső; *interior*.

Innerhalb, *adv.* mit *Gen.* belől, alatt, (idő alatt); *intra*.

Innerlich, belső; *internus*.

Innig, innigst, belső, legbelső; *intimus*. 2. heves, buzgó; *vehemens*, *ardens*.

Innigkeit, die, hevesség, buzgóság; *ardor*.

Inniglich, *adv.* belsőképpen; *penitus*, *intime*.

Innung, die, st. Zunft, tzéh; *collegium*, *corpus*.

Inoculation, die, béóltás; *insitio*, *inoculatio*.

Inoculiren, *a.* béóltani; *inoculare*.

Inquisition, die, törvényes megvizsgálás; *quaestio*. 2. hitvizsgálás, hitvizsgáló törvényszék; *inquisitio*.

Ins, st. in das, a' -ba, v. a' -be; *in*.

Insbesondere, *adv.* különösen, kiváltképpen; *imprimis*, *maxime*, *praesertim*.

Inspruck, Inspruk, (város); *Oenipons*, *Oenipontum*.

Inschlitt, das, fadgyú; *sebum*, *sevum*.

Inschrift, die, felyűlírás, felűlírás; *inscriptio*.

Insect, das, bogár; *insectum*.

Insel, die, sziget; *insula*.

Insgeheim, *l.* Ingeheim.

Insgemein, *adv.* közönségesen, többnyire; *vulgo*, *plerumque*.

Insgesammt, öszveségesen, mind öszve; *omnes*, *universi*.

Insiegel, das, petsét; *sigillum*.

In so fern, in so weit, a' mennyiben, a' mennyire; *quatenus*, *quoad*.

Insonderheit, insonders, st. vorzüglich, különösen, kiváltképpen; *praecipue*, *imprimis*, *maxime*.

Insoweit, *l.* Insofern.

Inspection, die, st. Aussicht, rávigyázás; *observatio*. 2. fő vigyázóság, rávigyázó tisztség; *munus inspectoris*.

Inspector, der, vigyázó, fővigyázó; *inspector*.

Installation, Installirung, die, béiktatás, hivatalba állítás; *inauguratio*.

Installiren, béiktatni, (a' hivatalba), hivatalba állítni; *inaugurare*.

Inständig, *adj.* buzgó, nagy, (kérés); *enixus*, *vehemens*: inständigst, igen buzgón, igen nagyon; *enixe*, *vehementer*.

Instanz, die, törvényszék; *tribunal*. 2. st. Bittschrift, könyörgőlevél, esedezőírás; *literae supplices*.

Instinct, der, természetösztön, állatiösztön; *instinctus*.

Institut, das, intézet; *institutum*.

Instruction, die, st. Unterricht, tanítás; *instructio*. 2. st. Vorschrift, útasítás; *praescriptio*.

Instructor, der, tanító; *instructor*.

Instruiren, *a.* tanítni, elrendelni; *instruĕre*.

Instrument, das, st. Werkzeug, eszköz, szerszám, mívszer, műszer; *instrumentum*, *organum*. 2. st. musikalisches Instrument, muzsika műszer; *instrumentum musicum*. 3. st. schriftlicher Aufsatz, bizonyítóirás, v. levél; *literae*.

Instrumentmacher, der, muzsika szerszám tsináló, muzsikamíves; *opifex instrumentorum musicorum*.

Insulaner, der, szigeti; *insulanus*.

Insurgent, der, felkelő nemes katona, felkelő nemesség; *miles nobilis voluntarius*, (*insurgens*).

Insurrection, die, haza oltalmára való felkelés, inzurrektzió; *insurrectio*.

Intabulation, die, béírás; *relatio in tabulas publicas*.

Intabuliren, *a.* béírni az adós költsönözői közé; *in tabulas hypothecarias referre*.

Intention, die, szándék, igyekezet; *consilium*, *intentio*.

Interessant, vortheilhaft, hasznos; *utilis*. 2. wichtig, fontos, derék; *gravis*.

Interesse, das, Vortheil, haszon; *uti-*

litas, commodum. 2. Theilnehmung, részvetel; *communio.*

Interessen, die, *pl.* uzsora, kamat, tőkepénzbér, interes; *usura, fenus.*

Interessiren, st. nützen, használni, hasznosnak lenni; *prodesse, interesse.* 2. Beziehung haben, od. angehen, illetni, rá tartozni; *referre, pertinere.*

Interjection, die, közbevető szó; *interjectio.*

Interwall, das, köz, időköz; *intervallum.*

Intimation, die, parantsolat közlés, megjelentés; *denunciatio, significatio.*

Intrigue, die, áskálódás, mesterséges ravaszság; *artificium, dolus.*

Invalide, der, beteg katona, szolgálatra alkalmatlan; *invalidus.*

Invalidenhaus, das, katona ispotály; *domus invalidorum.*

Inventarium, das, jegyzőkönyv; *index, inventarium.*

Inventiren, feljegyezni, beírni; *consignare, referre in indicem.*

Investiren, *l.* Installiren.

Inwendig, belső; *intestinus, internus: adv.* belől; *intus, intrinsecus.*

In wie fern, a' mennyiben; *quatenus quoad.*

Inwohner, der, *l.* Einwohner.

Inzwischen, *adv.* st. unter der Zeit, az alatt, azon idő alatt, azon közben; *interea, interim.* 2. st. übrigens, egyébaránt; *ceterum.* 3. mindazonáltal, mind az által; *nihilominus, tamen.*

Irden, földi, földbölvaló; *terreus, terrenus.* 2. tserép; *testaceus.*

Irdisch, földi, földön lévő; *terrestris.*

Irgend, od. irgends, *adv.* valahol; *usqùam, uspiam, alicubi* 2. irgend einmahl, valaha; *aliquando.* 3. st. vielleicht, talám; *forte forsan.* 4. irgend jemand, valaki; *aliquis:* irgend etwas, valami; *aliquid:* irgend wo, valahol; *alicubi:* irgend wohin, valahová; *aliquorsum:* irgend woher, valahonnét; *alicunde.*

Irland, Hibernia, Irland; *Hibernia.*

Irre, tévelygő, bújdosó; *errans, errabundus:* irre gehen, eltévedni, elbódúlni; *errare, temere ferri:* irre machen, elbódítni, megzavarni; *perturbare:* irre seyn, tévelyegni; *errare:* irre werden, eltévedni, megbódúlni, megtébolyodni, megzavarodni; megháborodni elméjében; *in errorem· in delirium incidĕre:* irre reden, félre beszéllni; *delirare in loquendo.*

Irre, die, tévelygés; *error.*

Irregulär, regulátlan, rendetlen; *abnormis, inaequalis.*

Irregularität, die, regulátlanság, rendetlenség; *aberratio a regula, inaequalitas.*

Irren, *n.* tévelyegni; *errare.* 2. sich, st. fehlen, hibázni, eltévedni, eltévelyedni; *peccare, errare:* wo ich mich nicht irre, ha meg nem tsalatkozom, v. ha nem hibázok; *ni fallor.* 3. *a.* tévelygésbe ejteni, megzavarni; *in errorem conjicĕre, perturbare.*

Irren, das, tévelygés; *erratio.*

Irrgang, der, bolygó út; *labyrinthus.*

Irrgarten, der, bolygó kert; *labyrinthus.*

Irrig, tévelygő, nem igaz; *errans, alienus a vero.*

Irrlicht, das, bolygótűz, lidértz; *ignis fatuus.*

Irrthum, der, tévelygés, hiba, hibázás: *error:* einen Irrthum begehen, tévelygésbe esni, hibázni, hibát ejteni; *in errorem incidĕre.*

Irrung, die, tévelygés; *error.* 2, st. Verwirrung, zavarodás; *perturbatio.* 3. st. Uneinigkeit, egyenetlenség; *dissidium.*

Irrwahn, der, hamis vélekedés, tébolygás; *opinio falsa.*

Isegrimm, der, *l.* Wolf.

Island, Izland, (sziget); *Islandia.*

Isländisch, Izlandi; *Islandicus.*

Isoliren, külön szakasztani, elválasztani, külön választani; *sejungĕre.*

Isolirt, különvált, különválva; *sejunctus.*

Istrien, Isztria; *Istria.*

Italiäner, der, Olasz, Talján; *Italus.*

Italiänisch, olasz; *Italicus.*

Italien, Olaszország, Talјánország; *Italia.*

Italisch, Olaszországi, Olasz; *Italicus.*

Itzig, itzt, itzo, *l.* Jetzig, jetzt.

J.

Ja, *adv.* úgy vagyon, igen is, igen; *recte, ita.* 2. sőt, sőt inkább, sőt még, de még talán; *imo, quin imo, fors.* 3. hiszen, de hiszen; *atqui.* 4. so—ja, tehát-úgy, tehát-akkor; *tunc, ita.* 5. de; *sed.* 6. ja ja! úgy-úgy, valóban! igen bizony; *scilicet, nempe, nimirum, sane!* 7. ja so! *a.* jól van; *recte*: *b.* úgy e'? úgy? *siccine?*

Jacht, die, Jachtschiff, das, sebes hajó, postahajó; *celox.*

Jacke, die, német dolmány; *tunica, thorax.*

Jacob, der, *n. pr.* Jakab; *Jacobus.*

Jagd, die, vadászat, vadászás; *venatio, venatus.*

Jagdhorn, das, vadászkürt; *cornu venaticum.*

Jagdhund, der, kopó, vadászkutya; *canis venaticus.*

Jadgschiff, das, *l.* Jacht.

Jagdspieß, der, vadász dárda; *venabulum.*

Jagen, *a.* kergetni, űzni, elkergetni, elűzni; *agĕre, abigĕre.* 2. vadászni; *venari.*

Jagen, das, vadászat; *venatus.* 2. futás, nyargalás; *cursus.*

Jäger, der, vadász; *venator.*

Jägerey, die, vadászás; *venatio.*

Jägerhorn, das, vadászkürt; *cornu venaticum.*

Jäh, st. schnell, sebes, gyors, hirtelenvaló; *praeceps, velox, celer.* 2. st. plötzlich, véletlen, hirtelenvaló; *repentinus.* 3. st. abhängig, meredek; *praeceps, praeruptus.* 4. st. hitzig, heves természetű, indúlatos; *praeceps.*

Jähe, die, st. Schnelligkeit, sebesség, gyorsaság, hirtelenség; *velocitas, celeritas.* 2. st. Abschüssigkeit, meredekség; *praecipitium.* 3. hevesség, indúlatosság; *iracundia.*

Jahr, das, *pl.* die Jahre, esztendő; *annus*: Jahr aus, Jahr ein, *a* minden esztendőben, esztendőnként; *annuatim. b.* egész esztendőt által; *integro anno*: Jahr für Jahr, esztendőnként, minden esztendőben; *annuatim*: von Jahr zu Jahr, esztendőről esztendőre; *de anno in annum*: übers Jahr, *a.* esztendőre, esztendő múlva; *anno post, post annum, anno elapso*: *b.* esztendőt által; *per annum*: alle Jahre, minden esztendőn; *singulis annis, quotannis*: Jahr und Tag, egy egész esztendő, (némellyeknél), egy esztendő 's négy hét; *annus integer.* 2. idő, kor, esztendő; *annus, aetas*: er geht in das zwanzigste Jahr, már huszadik esztendejében jár; *vigesimum agit aetatis annum*: in seinen besten Jahren seyn, legjobb idejében, legjobb korában lenni; *in flore aetatis esse*: er ist schon ein Mann von Jahren, od. bey Jahren, már éltes, v. koros, v. idős ember; *jam provecta aetate est.*

Jahrbuch, das, krónika, korkönyv; *annales, chronica, pl.*

Jahrgang, der, esztendő folyása; *orbis annuus.*

Jahrgeld, das, Jahrgehalt, der, esztendei fizetés; *stipendium annuum.*

Jahrhundert, das, század; *saeculum.*

Jährig, einjährig, egy esztendős; *unius anni.* 2. esztendei, esztendeig tartó; *annuus.*

Jährlich, esztendei, esztendőnkéntvaló; *annuus, anniversarius*: *adv.* esztendőnként; *annuatim.*

Jarhmarkt, der, vásár, országos vásár, sokadalom, (szabadság); *nundinae, pl.* 2. Jahrmarktsgeschenk, vásárfia; *donum nundinarium.*

Jahrrechnung, die, esztendei számvetés; *rationes annuae.* 2. esztendőszámlálás; *aera.*

Jahrsfrist, die, esztendőköz, egy esztendő; *annus, spatium anni.*

Jahrsschluß, der, esztendő végzet; *finis v. exitus anni.*

Jahrszeit, die, esztendő rész; *tempus anni.*

Jahrzahl, die, esztendőszám; *numerus annorum.*

Jähzorn, der, hirtelen harag; *praeceps ira*, *iracundia*.

Jähzornig, *adj.* hirtelen haragú; *iracundus*.

Jalousie, die, (olv. zsaluzí), *l.* Eifersucht.

Jammer, der, jajgatás; *ejulatio*. 2. st. Elend, nyomorúság; *miseria*. 3. szánakozás; *miseratio*.

Jammergeschrey, das, nagy jajgatás, óbégatás; *clamor miserabilis*.

Jämmerlich, *adj.* nyomorúságos, nyavalyás, siralmas; *miserabilis*, *miser*.

Jammern, *n.* jajgatni; *lamentari*. 2. szánakozásra indítni; *ad misericordiam commovere*. 3. szánakozni rajta; *dolere*, *misereri*: du jammerst mich, szánlak, v. szánakozom rajtad; *miseret me tui*.

Jammern, das, jajgatás; *lamentatio*. 2. szánakozás; *misericordia*.

Jammervoll, nyomorúságos, siralmas; *miserabilis*, *querulus*.

Jänner, Januar, Jenner, der, Januárius, Boldogaszszonyhava, vízöntőhava; *Januarius*.

Januar, *l.* Jänner.

Jasmin, der, jázmin, (virág): *jasminum*.

Jaspis, der, jáspiskő; *jaspis*.

Jäten, *l.* Gäten.

Jauchzen, ujjongatni, örömében kiabálni, vigadozni, örvendezni; *jubilare*, *ovare*, *triumphare*.

Jaziger, der, *pl.* die Jaziger, a' Jászok; *Jazyges*: das Land der Jaziger, a' Jászság; *terra Jazigum*.

Je, st. immer, mindenkor, szüntelen: *semper*. 2. st. jemahls, valaha; *unquam*. 3. je nachdem, a' mint, a' szerént a' mint; *prout*. 4. je, — je, minél, v. mennél, annál; *eo quo*, *tanto-quanto*. 5 je! jaj! *ah! hem*.

Jeder, jede, jedes, kiki, minden; *omnis*, *quisque*, *quilibet*, *singuli*.

Jedermann, minden, kiki; *quisque*.

Jederzeit, *adv.* mindenkor; *omni tempore*, *nunquam non*.

Jedesmahl, *adv.* (ugyan az).

Jedesmahlig, *adj.* mindenkori; *cujuscunque temporis*.

Jedoch, *adv.* mégis, tsakugyan; *tamen*, *attamen*.

Jedweder, *l.* Jeder.

Jeglicher, *l.* Jeder.

Jeher, von je her, eleitől fogva; *ab origine v. initio*.

Jemahls, *adv.* valaha; *unquam*, *ullo tempore*.

Jemand, *pron.* valaki; *aliquis*.

Jener, jene, jenes, *pron.* amaz, amaz a'; *ille*, *illa*, *illud*.

Jenner, *l.* Januar.

Jenseit, jenseits, túl; *ultra*, *trans*.

Jenseitig, túlsó; *ulterior*.

Jetzig, od. itzig, mostani; *qui nunc est*, *praesens*.

Jetzt, itzt, mostan, most; *nunc*, *in praesenti*: jetzt gleich, *a.* most, mindjárt; *nunc*, *statim*, *hoc ipso tempore*: *b.* tsak imént, tsak az elébb; *modo*.

Joch, das, iga, járom; *jugum*: das Joch auflegen, járomba fogni; *jugum imponere*: ein Joch Ochsen, egy iga ökör, egy igabéli ökör; *jugum boum*. 2. nyomorúság, szolgaság, iga; *jugum*, *servitus*: unters Joch bringen, meghódoltatni, alája vetni; *subjugare*: das Joch abwerfen, od. abschütteln, a' jármot lerázni; *jugum exuere v. dejicere*. 3. hídláb, keresztgerendákból álló hídláb; *jugum*, *contabulatio*. 4. ein Joch Acker, egy hóld szántóföld; *jugerum*.

Jochandel, der, gyalogfenyő, boróka; *juniperus communis*.

Johann, der, János; *Johannes*.

Johannisbeere, die, tengeriszőlő, ribizli; *ribes*.

Johannisbrod, das, Szent János kenyere; *ceratium*.

Journal, das, (olv. zsurnál), jegyzőkönyv; *ephemeris*, *libellus menstruus*.

Jubel, der, örömkiáltás, örömujjongatás, vígadozás, örvendezés; *clamor laetus*, *exsultatio*.

Jubelfest, das, ötveneszténdei innep, félszázad öröminnepe; *festum jubilaeum*. 2. öröminnep; *festum laetissimum*.

Jubelgesang, der, öröménék; *jubilum*.

Jubelgeschrey, das, örömkiáltozás, ujjongatás; *jubilum*.

Jubiläum, das, *l.* Jubelfest.

Jubiliren, *a.* hivatalából elbotsátni; *jubilare*, *pro emerito declarare*.

Juch, juch hey! ujju! *evoë!*

Juchart, Juchert, das, *l.* Joch.

Juchten, Juften, der, bagaria, (bőr); *corium Russicum.*

Jucken, *n.* viszketni; *prurire.* 2. st. kratzen, reiben, vakarni, dörzsölni; *fricare.* 3. sich jucken, vakaródzni; *se fricare.*

Judaskuß, der, hitetlen tsók; *osculum perfidiae.*

Jude, der, zsidó; *Judaeus.*

Judenschaft, die, zsidóság; *Judaei.*

Judenschule, die, zsinagóga; *synagoga Judaica.*

Judenthum, das, zsidóvallás; *Judaismus, sacra Judaica,*

Jüdisch, zsidó, zsidós; *Judaicus.*

Juften, *l.* Juchten.

Jugend, die, ifjúság, ifjúi kor; *pueritia, aetas puerilis, juventus, aetas juvenilis*: von Jugend auf, ifjúság, v. gyermekségtől fogva; *a pueritia, a puero*: in meiner Jugend, ifjú koromban; *me puero.* 2. st. junge Leute, az ifjúság, az ifjak, ifjú emberek; *juventus,*

Jugendhitze, die, ifjúsági hevesség, ifjúi hevesség; *fervor juvenilis.*

Jugendlich, ifjui; *juvenilis.*

Julius, der, Szent Jakabhava, Július; *Julius.*

Jung, jünger, der, die, das jüngste, ifjú, fiatal; *puer, adolescens, juvenis.* 2. fiatal, gyenge, (a' növevényekről mondatik); *tener.* 3. újj, fiatal, nem régi; *recens, novus.* 4. apró, kitsiny, kis, kölyök; *pullus.* 5. legutólsó; *extremus, novissimus*: der jüngste Tag, das jüngste Gericht, az utólsó nap, az utólsó ítélet, ítélet napja; *dies judicii extremi.*

Junge, der, st. Knabe, fitzkó, fiú gyermek, suhantz; *puer, adolescens.* 2. st. Lehrling, inas; *discipulus artis.*

Jünger, der, st. Schüler, tanúló, tanítvány; *discipulus.* 2. st. Anhänger, követő, tanítvány; *adsecla, sectator.*

Jungfer, die, hajadon leány, hajadon, (a' ki még férjhez nem ment); *puella.* 2. st. Jungfrau, szűz, szűz leány; *virgo.*

Jungferlich, hajadoni szűz; *virgineus, virginalis.*

Jungfernstand, der, szűzesség; *virginitas.*

Jungferschaft, die, (ugyan az).

Jungfrau, die, szűz, szűz leány; *virgo*: die Jungfrau Maria, Szűz Mária; *Maria Virgo.*

Junggesell, der, nőtelen ember; *coelebs.*

Junggesellenstand, der, nőtelenség; *coelibatus.*

Jüngling, der, ifjú, ifjú ember; *adolescens, adolescentulus.* 2. st. unerfahren, tapasztalatlan, együgyű, tudatlan (valamiben); *rudis, imperitus, tyro.*

Jünglingsalter, das, ifjúság, ifjúi kor, fiatalkor; *adolescentia.*

Jünglingsjahre, die, (ugyan az).

Jüngst, st. neulich, a' minap, minap; *nuperrime, nuper.*

Jüngste, der, die, das, legkissebbik, legifjabbik; *minimus natu.* 2. legutólsó; *novissimus*: der jüngste Tag, das jüngste Gericht, az utólsó nap, ítéletnap; *judicium novissimum.*

Jüngsthin, *adv. l.* Jüngst.

Junius, der, Szent Iványhava, Június; *Junius.*

Junker, der, úrfi, nemes úrfi; *puer v. adolescens nobilis.* 2. nemes ember; *nobilis.*

Jürge, st. George, György, Gyuri; *Georgius.*

Jurisdiction, die, törvénytétel; *jurisdictio.* 2. hatalom, törvényes hatalom; *potestas.*

Jurisprudenz, die, törvénytudomány; *jurisprudentia.*

Just, eben jetzt, éppen most, éppen; *modo, modo nunc.*

Justitz, die, igazság; *justitia.*

Justitzrath, der, ítélőszéki tanátsos; *consiliarius justitiae.*

Juwel, die, od. Juwele, drágakő; *gemma.*

Juwelier, der, drágakőáros, gyöngyáros; *negotiator gemmarius.*

K.

Was hier nicht vorkommt, findet man unter C.

A' melly szó a' K közt nints, a' C közt kerestessék.

Kabel, das, hajókötél, alattság; *rudens.* 2. vasmatskakötél; *ancorale.*

Kachel, der, tserépedény, tserép; *fidelia, testa.* 2. kályha, tsempe; *testa caminaria, v. fornacalis, cacabus.*

Kachelofen, der, kályhakementze, kályha; *fornax testacea.*

Käfer, der, bogár, tserebogár, tserebűly; *scarabaeus.*

Kaff, der, polyva, törek; *palea.*

Kaffee, Kaffe, der, kávéfa: *coffea.* 2. st. Kaffebohne, kávé, kávébab; *coffea, fabae coffeae:* Kaffe brennen, kávét pergelni, v. pirítni; *coffeam torrere.* 3. st. Kaffetrank, kávé, kávéital; *potus coffeae.*

Kaffeehaus, das, kávéház; *thermopolium, taberna coffearia.*

Kaffeekanne, die, kávéibrik, kávékanna; *cantharus coffearius.*

Kaffeeschale, die, kávéstsésze; *patella, catillus coffearius.*

Kaffeesieder, der, kávéfőző, kávés; *thermopola.*

Kaffeetasse, die, kávés findzsa; *scutella caldaria.*

Käfig, der, kalitzka, kalitka; *cavea.*

Kahl, kopasz; *calvus, glaber*: kahl werden, megkopaszúlni, megkopaszodni; *calvescĕre.* 2. st. schlecht, dürftig, elend, sovány, tsekély, kopasz; *tenuis, miser*: kahle Entschuldigung, kopasz mentség; *nuda, v. calva exceptio.*

Kahlheit, die, kopaszság; *calvitium.*

Kahlkopf, der, kopasz ember, kopasz fejű; *calvus, calvities.*

Kahlköpfig, kopasz fejű; *calvus.*

Kahmen, megvirágosodni, megpenészesedni; *mucescĕre.*

Kahmig, virágos, (bor); *mucidus.*

Kahn, der, tsónak, tsajka; *scapha, cymba, linter.*

Kaiser, der, Tsászár; *Caesar, Imperator.*

Kaiserinn, die, Tsászárné; *Imperatrix.*

Käiserlich, Tsászári; *imperatorius, caesareus.*

Kaiserthum, das, Tsászárság, Tsászári birodalom; *imperium.*

Kajute, die, hajón lévő szoba; *praetorium, gubernatorium.*

Kalb, das, borjú; *vitulus*: Kuhkalb, üszőborjú; *vitula*: ein Kalb werfen, megborjazni, megelleni; *vitulum parĕre.*

Kalbe, die, üszőborjú; *juvenca.*

Kalben, megborjazni, megelleni; *vitulum parĕre.*

Kälberbraten, der, borjúpetsenye; *assum vitulinum.*

Kälbergekrös, das, borjuaprólék; *mesenterium vitulinum.*

Kälberkeule, die, borjútzomb; *femur vitulinum.*

Kälbermagen, der, borjúoltó; *coagulum vitulinum.*

Kälbern, borjúi, borjúbólvaló; *vitulinus.*

Kalbfell, das, borjúbőr; *vitulina pellis.*

Kalbfleisch, das, borjúhús; *caro vitulina.*

Kalbleder, das, borjúbőr; *corium vitulinum.*

Kalbsbraten, *l.* Kälberbraten.

Kalbskopf, der, borjúfő; *caput vitulinum.* 2. (gunyolóképpen), botzi, ökör; *vitulus, stupidus.*

Kaldaunen, die, *pl.* bél, belek; *intestina.*

Kalender, der, kalendáriom; *fasti, calendarium.*

Kalesche, die, tséza; *cisium, rheda.*

Kalk, der, mész; *calx*: Kalkbrennen, meszet égetni; *calcem coquĕre*: ungelöschter Kalk, oltatlan mész; *calx viva.*

Kalkerde, die, meszes föld; *terra calcarea.*

Kalkig, meszes; *calcem continens.*

Kalkofen, der, mész égető kementze; *calcaria.*

Kalkstein, der, mészkő; *lapis calcarius.*

Kalmäuser, der, sutbaülő; *umbraticus.*

Kalt, kälter, der, die, das kälteste, hideg; *frigidus*: kalt machen, meghidegitni; *refrigerare*: kalt werden, meghidegűlni, meghidegedni; *refrigerari*: es ist mir kalt, fázom; *frigeo*: kaltes Fieber, hideglelés, rázó hideglelés; *febris.*

Kaltblütig, hideg vérű; *frigidus, lentus.*

Kaltblütigkeit, die, hidegvérűség; *lentitudo.*

Kälte, die, hidegség, hideg, hidegvérűség; *frigus.*

Kälten, *a.* meghidegitni, meghűtni; *refrigerare.*

Kaltsinn, der, hidegség, hidegvérűség; *frigus, lentus animus.*

Kaltsinnig, hideg indúlatú, hideg szívű; *frigidus.*

Kamel, Kameel, das, teve; *camelus.*

Kamelhaar, das, teveszőr; *pili camelorum.*

Kamille, die, székvirág, székfű; *matricaria chamomilla.*

Kamin, der, kandalló; *st.* Rauchfang, kémény, kürtő; *caminus.*

Kamisol, das, alsó rövid ruha; *subucula, interula.*

Kamm, der, fésű; *pecten.* 2. orsó, kerékhajtó orsó, (a' malomban, v. más erő mívben); *tympanum.* 3. borda, (a' takátsoknál); *pecten.* 4. szőlőtsutka, szőlőkots; *racemus.* 5. gereben; *pecten.* 6. taréj, (a' kakas taréjja); *crista.*

Kämmen, *a.* fésűlni, megfésűlni; *pectinare.* 2. sich, megfésűlködni; *se pectĕre.*

Kammer, die, kamara; *cella, cubiculum.* 2. *st.* Zimmer ohne Ofen, szoba, kamara; *conclave.* 3. Fejedelmi szoba; *camera.* 4. Hofkammer, Fejedelmi jövedelemre ügyelő tanáts; *Collegium camerae.*

Kammeramt, das, udvari kamarai tisztség; *munus camerale.*

Kammerdiener, der, komornyík, belső szobainas; *cubicularius.*

Kämmerer, der, kamarás Úr, *camerarius.*

Kammerfrau, die, kamarás aszszony; *mulier cubicularia.*

Kammergericht, das, kamarai törvényszék; *judicium camerale.*

Kammergut, das, fejedelmi, v. kamarális jószág; *praedium v. bonum camerale.*

Kammerherr, der, kamarás Úr; *Camerarius.*

Kammerjungfer, die, komorna, szobaleány; *virgo v. puella cubicularia.*

Kammerjunker, der, kamarás úrfi; *cubicularius generosus.*

Kammermädchen, das, komorna, szobaleány; *puella cubicularia.*

Kammerpräsident, der, Udvari Kamara Előlülője; *Praeses Camerae.*

Kammerrath, der, Kamarai Tanátsos; *Consiliarius Camerae.*

Kammertuch, das, pamutkárton; *linteum Cameracense.*

Kammmacher, der, fésűs, fésűtsináló; *opifex pectinum.*

Kammrad, das, fogas kerék; *rota pectinata.*

Kampeln, sich, *st.* zanken, tzívódni, tzivakodni; *rixari.* 2, *st.* kämmen, fésűlni; *pectĕre.*

Kampf, der, Streit mit den Händen, birkózás, tusakodás; *luctatio.* 2. mit Worten, perlekedés, viaskodás; *lucta.* 3. mit Waffen, tsata, vívás, viaskodás, hartz; *pugna, certamen.*

Kämpfen, *n.* mit der Hand, birkózni, tusakodni; *luctari, contendĕre.* 2. mit Waffen, hartzolni, vívni, megvívni, viaskodni; *certare, pugnare.*

Kämpfer, der, birkózó, tusakodó, hartzoló, viaskodó; *luctator, certator, pugnator.*

Kampfplatz, der, tsatahely, hartzhely, tsatapiatz, hartz mezeje; *locus luctationis v. certaminis.*

Kanin, Kaninchen, das, tengeri nyúl; *cuniculus.*

Kanne, die, kanna, (edény); *cantharus.* 2. pint, két ittze, (mérték); *duo sextarii. quadrans.*

Kanonade, die, ágyúzás; *explosio frequens tormentorum.*

Kanone, die, ágyú; *tormentum.*

Kanonenkugel, die, ágyúgolyóbis; *globus ferreus pro tormentis.*

Kanonier, der, ágyúzó pattantyús; *tormentarius.*

Kanoniren, *a.* ágyúzni; *tormenta explodĕre, tormentis petĕre.*

Kante, die, st. **Rand**, szél, párkány, pártázat, karima; *margo.* 2. st. **Küste**, part; *ora, littus.* 3. st. **Seite**, oldal; *latus.*

Kanzel, die, katedra, prédikálószék; *cathedra, suggestum ecclesiasticum.*

Kanzelley, die, kantzellária; *cancellaria.*

Kanzelleydirector, der, Kantzelláriai Rendtartó; *Director Cancellariae.*

Kanzelleyschrift, die, öregírás, tzifra betűkkelvaló írás; *literae majores.*

Kanzelleystyl, der, kantzelláriai írás, v. szóllás mód; *stylus Cancellariae.*

Kanzellist, der, író tiszt, kantzellista; *scriba publicus, Cancellista.*

Kanzelrede, die, katédrai beszéd; *oratio ecclesiastica, concio sacra.*

Kanzelredner, der, prédikátor; *concionator in sacris.*

Kanzler, der, Kantzellárius; *Cancellarius.*

Kapaun, der, kappan; *capus, capo.*

Kapaunen, kiherélni, (a' kakast); *evirare*

Kaper, **Kapper**, die, kaporna; *capperis.*

Kapital, das, tőkepénz; *pecuniae caput, v. summa.*

Kapitel, das, rész, (könyvnek a' része), osztályrész; *caput.* 2. káptalan; *capitulum.*

Kappe, die, st. **Bedeckung**, fedél, fedezet; *velamen.* 2. sipka, sapka, süveg; *cucullus (virorum), rica (mulierum).*

Kappen, békötni, (a' harisnya orrát); *munire, ligare.* 2. megtojózni, megkatzérozni, (mint a' kakas a' tyúkot); *inire, calcare.* 3. elvágni, elmetszeni, (a' vasmatska kötelét a' veszedelem idején); *incidĕre, amputare.* 4. kiherélni; *evirare.*

Kappzaum, der, gyeplő, fék; *camus.*

Kapsel, die, tok, katulya, skatulya; *capsula.*

Karat, das, karát, drágakövek mértéke; *gradus probitatis.*

Karavane, die, útazósereg, v. tsoport; *comitatus, commeatus.*

Karbatsche, die, korbáts; *flagellum.*

Karbatschen, megkorbátsolni; *scutica v. flagello caedĕre.*

Karbunkel, der, kárbunkulus; *carbunculus.*

Kardätsche, die, gyapjúgereben, gyapjúgyaraló; *pecten, carmen.*

Kardätschen, meggerebenelni, v. gyaratni a' gyapjút; *carminare.*

Karg, takarékos, szűkmarkú; *tenax, parcus.*

Kargen, takarékoskodni; *parcus esse.*

Kärglich, *l.* **Karg.**

Karlburg, Oroszvár, (Mo'son Vármegyében); *Caroloburgum.*

Karlsburg, Károly-Fejérvár, (város Erdélyben); *Alba Carolina.*

Karlstadt, Károlyvár, (város, az Illiriai Tartományokban); *Carolostadium.*

Kärnthen, Karinthia; *Carinthia.*

Karpfen, der, ponty, potyka, pozsár; *cyprinus carpio.*

Karren, talitskázni, talitskán tolni; *pabone vehĕre.*

Karren, der, talyiga; *cisium curriculus.*

Karrote, **Karotte**, die, murok, murokrépa, sárgarépa; *daucus carota.*

Karsten, kapálni, (kétágú kapával); *pastinare.*

Kartätsche, die, kartáts; *ferramenta tormentaria.*

Kartätschen, *l.* **Kardätschen.**

Karte, die, kártya; *chartae lusoriae, charta scida*: **die Karte verrathen**, titkát elárúlni; *consilium enunciare*: **es ist eine angelegte Karte**, előre kimesterkélt dolog; *res est composita.* 2. st. **Landkarten**, mappa, földkép, tartományrajz; *tabula v. charta geographica.*

Kartenblatt, das, kártya, egy kártyalevél; *scida.*

Kartenspiel, das, kártyajáték; *lusus scidarum.*

Kartoffel, *l.* **Erdapfel.**

Käse, der, sajt; *caseus.*

Kaserne, die, kaszárnya, katonalakhely, katonaház; *castra urbana, pl.*

Käsestecher, der, sajtáros, sajtos; *negotiator casearius.*

Käsig, sajtos; *caseatus.*

Kastanie, die, gesztenye; *castanea.*

Kastanienbaum, der, gesztenyefa; *fagus castanea.*

Kastanienbraun, gesztenyeszínű; *badius, spadix.*

Kästchen, das, almáriomotska; *cistula, cistella.*

Käste, *l.* **Kastanien.**

Kasten, der, almáriom; *arca*, *cista*.
Kastrol, od. **Kasserolle**, die, rézlábos; *sartago*.
Katechet, der, kérdezve tanító, katekhéta; *catecheta*.
Katechisiren, kérdezve tanítni; *catechisare*.
Kater, der, kandúr, kanmatska; *feles mas*.
Katharr, der, hurút, köhögés; *catarrhus*.
Katheder, das, katédra, tanítószék, prédikálószék; *cathedra*.
Kathedralkirche, die, püspöki templom; *templum cathedrale v. Episcopale*.
Katholik, der, kathólikus; *addictus ecclesiae romano-catholicae*.
Katholisch, közönséges; *catholicus*, *universus*. 2. st. römisch katholisch, kathólikus; *romano-catholicus*.
Kattun, der, karton; *pannus gossypinus*.
Katzbalgen, sich, tzivódni; *pugnare*.
Kätzchen, das, matskátska; *catulus felinus*. 2. barka, (a' fákon, mogyoró barka, diófa barka); *julus*, *nucamentum*, *amentum*.
Katze, die, matska; *felis*, *feles*.
Kauderwälsch, homályos, értetlen; *obscurus*, *perturbatus*: *adv.* értetlenül, homályosan; *obscure*.
Kauen, *a.* käuen, rágni, megrágni; *mandĕre*, *manducare*.
Kauern, leguggolni, legugyorodni; *subsidĕre*, *conquiniscĕre*.
Kauf, der, vétel, vevés, vásárlás; *emtio*. 2. alku, megalkudás; *licitatio*, *pactio*.
Kaufbrief, der, alkulevél; *literae emtionem testantes*.
Kaufen, venni, vásárolni; *emĕre*, *coëmĕre*: für baares Geld kaufen, kész pénzen venni; *pecunia parata emĕre*.
Kaufen, das, vevés, vásárlás; *emtio*.
Käufer, der, vevő, vásárló: *emtor*.
Kauffahrteyschiff, das, kereskedő hajó; *navis mercatoria*.
Kaufhandel, der, kereskedés; *mercatura*.
Kaufladen, der, kalmárbólt; *taberna mercatoria*.
Kaufleute, die, *pl.* kalmárok, kereskedők; *mercatores*. 2. st. Käufer, vevők, vásárlók; *emtores*.
Käuflich, vehető, megvehető, megvásárolható; *quod emi potest*: käuflich an sich bringen, pénzen venni meg; *emendo v. emtione parare*.
Kauflust, die, vevésrevaló kedv, vevő kedv; *cupiditas emendi*.
Kauflustig, venni kívánó; *cupidus emĕre*.
Kaufmann, der, *pl.* die Kaufleute, kalmár, kereskedő, *mercator*.
Kaufmännisch, kalmári, kereskedői; *mercatorius*.
Kaufmannsbude, die, kalmárbólt; *taberna mercatoria*.
Kaufmannschaft, die, Kaufhandel, kalmárság; *mercatura*, *mercatus*.
Kaufmannsdiener, der, kalmárlegény; *adjutor mercatoris*.
Kaufplatz, der, vásárló hely; *emporium*.
Kaufschilling, der, eladott jószág ára; *pretium rei venditae*. 2. felpénz; *arrha*.
Kaum, *adv.* nehezen, alig; *vix*.
Kauz, der, kanakútz, kis bagoly; *strix passerina*.
Kaviar, der, bétsinált halikra; *ova piscium condita*.
Kayser, *l.* Kaiser.
Keck, st. ohne Bedenken, minden gondolkozás nélkül, bátran; *audax*, *cofidens*, *audacter*, *confidenter*. 2. st. schnell, gyors; lebhaft, munter, eleven, vidám; *celer*, *vegetus*, *vividus*. 3. st. dreist, kühn, vakmerő-bátor; *audax*.
Keckheit, die, elevenség, vidámság, vakmeröbátorság; *vigor*, *celeritas*, *confidentia*, *audacia*.
Kegel, der, kugli, teke; *conus*: Kegel auffetzen, a' kuglit felrakni; *conos statuĕre*: Kegel spielen, od. schieben, kuglizni; *conis ludĕre*. 2. a' nyomtató betűk magassága, és szélessége; *altitudo characteris typographici*. 3. kúp, kúptest; *conus*.
Kegelbahn, die, kuglizó hely; *sphaeristerium*.
Kegelförmig, tekeforma; *conicus*.
Kegelplan, -platz, der, *l.* Kegelbahn.
Kegelschnitt, der, kúpmetszés; *sectio conica*.
Kegelschub, der, kuglihajtás; *eversio v. lusus conorum*.
Kegelspiel, das, (ugyan az).

Kehle, die, torok; *gutta*, *gula*, *jugulum*. 2. völgyes rovátk; *stria*.
Kehlen, *a*. völgyelni, kivölgyelni; *striare*.
Kehlhobel, der, völgyelő gyalú; *runcina serviens striaturae*.
Kehlholz, das, fagyalfa; *ligustrum vulgare*.
Kehrbesen, das, seprő; *scopae*.
Kehrbürste, die, serteseprő; *peniculus*, *scopula*, *everriculum*.
Kehren, *a*. sepreni, kisepreni; *verrĕre*, *everrĕre*. 2. kefélni, kikefélni, kitisztítni; *purgare*. 3. st. wenden, fordítni; *vertĕre*, *convertĕre*: jemanden den Rücken kehren, valakinek hátat fordítni; *dorsum vertĕre*, *contemnĕre*. 4. sich, fordúlni; *verti*: sich an etwas kehren, gondolni valamivel, v. ügyelni valamire; *curare*, *rationem habere*.
Kehrig, sepredék, szemét; *purgamenta*, *sentina*.
Kehrseite, die, viszszája, v. fonákja valaminek; *pars aversa*.
Kehrwisch, der, seprő, (tollból); *peniculus*.
Keichen, *n*. lehegni, pihegni; *anhelare*. 2. köhétselni; *tussire*.
Keichhusten, der, hurút; *tussis anhela*.
Keiffen, *n. ir. Imp.* ich kiff. *Perf.* ich habe gekiffen, perlekedni, tzivódni; *rixari*. 2. dorgálódzni; *objurgari*.
Keil, der, ék; *cuneus*.
Keilen, *a*. ékelni, megékelni; *cuneare*.
Keilförmig, ékforma; *cuneatus*.
Keim, der, tsira, (a' magnak, v. szemnek a' tsirája); *cyma*, *germen*. 2. bimbó, tsirája, v. kezdete valaminek; *germen*, *initium*.
Keimen, *n*. tsirázni, bimbózni; *germinare*, *pullulare*.
Kein, keiner, keine, keines, senki, semmi, (az ígék előtt); *nullus*, *nemo*. 2. (a' magábanérthetők előtt ezt teszi): egy sem, egy se; *nullus*. 3. keiner von, keine von, keines von, egyik sem; *neuter*. 4. (a' mássalérthetők előtt e' helyett nicht ezt teszi): nem; *non*. 5. ist kein, sind kein, (a' magábanérthető előtt ezt teszi): nints, v. senki sints, semmi sints; *non est*, *non datur*. 6. (a' haben ígével ezt teszi): nints, nem vólt, nem lesz; *non habere*, *etc*. 7. kein Mahl, soha sem; *nunquam*: kein einziges Mahl tsak egyszer sem; *nec semel*: keines Weges, semmiképpen nem; *prorsus non*.
Keinerley egy féle sem, semmi féle sem; *nullius generis*: auf keinerley Art, semmi módon sem; *nullo modo*.
Keineswegs, *adv*. semmiképpen nem; *nulla ratione*.
Keinmahl, *adv*. egyszer sem; *nunquam*.
Kelch, der, pohár, ivó pohár; *calix*. 2. kehely, virágtok; *calyx*.
Kelle, die, főzőkalán; *ligula*. 2 vakoló, vakoló kalán; *trulla*.
Keller, der, pintze; *cella*. 2. st. Kellner, kultsár; *cellarius*.
Kellermeister, der, pintzemester; *magister rei cellariae*.
Kellner, der, kultsár, kortsmáros legény; *praefectus cellae*, *cellarius*.
Kelter, die, sajtó, prés; *torcular*, *torcularium*, *prelum*.
Kelterbaum, der, sajtógerenda; *prelum*.
Keltern, préselni, sajtólni; *pressare*, *torquere*. 2. kitaposni, (a' szőlőt); *calcare*.
Kelterwein, der, préselt v. sajtólt bor; *vinum tortivum*.
Kennbar, megesmerhető; *cognoscibilis*, *insignis*, *notabilis*: megesmerhetőképpen: *notabiliter*.
Kennen, *a. ir. Imp.* ich kannte. *Perf.* ich habe gekannt, esmerni; *noscĕre*, *cognoscĕ e*. 2 st. erkennen, megesmerni; *agnoscĕre*: jemanden kennen lernen, valakivel megesmerkedni; *notitiam conciliare v. facĕre*. 3. st. wissen, tudni; *scire*, *nosse*.
Kenner, der, esmerő, valamihez értő; *intelligens*, *peritus*, *gnarus*.
Kenntlich, *l*. Kennbar.
Kenntniß, die, esmeret, tudomány; *scientia*, *notitia*, *cognitio*.
Kennzeichen, das, esmértetőjel, v. tzímer; *signum*, *nota*, *indicium*.
Kerbe, die, rovátk; *stria*.
Kerbel, der, turbulya; *scandix cerefolium*.
Kerben, *a*. rovátkolni, bérovátkolni; *striare*.
Kerbholz, das, rovás; *tessera*.
Kerbstock, der, (ugyan az).
Kerker, der, tömlötz, fogság; *carcer*.

Kerkermeister, der, tömlötztartó; *magister carceris.*

Kerkern, kínozni, gyötörni, kínzani, gyötreni; *cruciare.*

Kerl, der, ember; *homuncio.* 2. st. Bedienter, szolga; *servus.* 3. alávaló ember, gazember, semmire kellő; *nequam.*

Kern, der, bél, mag, szék; *nucleus, granum, semen, os, ossiculum.* 2. belső része, béle valaminek, (fának, magnak); *matrix, cerebrum, medulla.* 3. java, színe, lelke, veleje (valaminek); *flos, robur, vis, summa, pars optima*: der Kern der Armee, a' színe a' hadiseregnek; *robur exercitus.*

Kernen *a.* st. auskernen, magvát kivenni; *enucleare.* 2. sich kernen, kásásodni, (mint a' vaj mikor köpülik); *incipĕre cogi.*

Kernfrucht, die, magos, v. magvas gyümőlts; *fructus granifer.*

Kernhaft, velős, igen jó; *optimus.*

Kernig, magvas, sok magú; *granosus.* 2. *l.* Kernhaft.

Kernmehl, das, lisztláng; *flos farinae.*

Kernobst, das, magvas gyümőlts; *poma granifera,* 2. magról termett fagyümőltse; *poma arborum e nucleis satarum.*

Kernspruch, der, fontos mondás, jeles mondás; *dictum eximium.*

Kernwort, das, fontos szó, jeles szó; *vox eximia.*

Kerze, die, gyertya; *candela*: Wachskerze, viaszgyertya; *cereus.*

Kerzengerade, egyenes mint az öntött gyertya; *procerus instar cerei.*

Kessel, der, üst; *akenum, lebes aënum.* 2. gödör, örvény forma mélység; *crater, vorago, gurges.*

Kettchen, das, lántzotska; *catella.*

Kette, die, lántz; *catena*: Ketten anlegen, meglántzolni, v. lántzra tenni; *in catenas conjicĕre*: eine goldene Kette, arany lántz; *torques.*

Ketten, lántzolni, meglántzolni; *catenare.*

Kettenglied, das, lántzszem; *annulus catenae.*

Kettenschluß, der, lántzszemes, v. egymásból folyó okoskódás; *sorites.*

Ketzer, der, eretnek; *haereticus.*

Ketzerey, die, eretnekség; *haeresis.*

Ketzerisch, eretneki; *haereticus.*

Keule, die, buzgány; *clava.* 2. törő, mozsár törő; *pilum, pistillum.* 3. tzomb; *femen, femur.*

Keusch, szűz, tiszta; *castus, pudicus.*

Keuschheit, die, szüzesség, tisztaság; *castitas, pudicitia.*

Khamillen, die, székfű; *matricaria chamomilla.*

Kibitz, der, líbutz, bíbitz; *tringa vanellus.*

Kiefe, die, st. Kinnbacken, áll, állkaptza; *maxilla.* 2. st. Kieme, kopótyó; *branchia.*

Kiefer, der, állkaptza; *maxilla.*

Kiefer, die, topolyafa, *pinus sylvestris.* 2. fáklya fenyőfa; *pinus taeda.* 3, kopótyó; *branchia.*

Kiefern, fenyőfából való, fenyőfa; *pineus.*

Kiel, der, hagyma gyökere, (a' virágnak); *bulbus.* 2. toll, tollszár; *caulis.* 3. hajógeréntz; *carina.*

Kielen, kivájni, (a' hajót), 's megegerintzezni; *carinare.* 2. feltollazni, (a' tollas muzsikát, spinétet); *pennis instruĕre.* 3. tollasodni, (anyányi tollakkal); *pennis indui.*

Kieme, die, *l.* die Kiefe. 2.

Kien, der, szurkosfenyő; *pinus taeda.*

Kienfackel, die, fenyőfafáklya; *fax e taeda.*

Kienruß, der, fenyőkorom, bétsikorom; *fuligo pinea.*

Kiepe, die, *l.* Korb,

Kies, der, követs, békasó, követség; *glarea.* 2. tűzkő; *pyrites.* 3. st. Quarz, bányavirág; *quarzum.*

Kiesel, **Kieselstein**, der, tűzkő, kova; *silex.*

Kiesen, *l.* Wählen.

Kiesig, követses; *glareosus.*

Kind, das, magzat, gyermek, fiú, leány; *proles, liberi*: ein kleines Kind, *a.* tsetsemő gyermek, kisded; *infans*: *b.* kisgyermek, kitsiny gyermek; *puer, puella.*

Kindbett, das, gyermekágy; *puerperium.*

Kindbetterinn, die, gyermekágyas aszszony; *puerpera.*

Kindelmahl, das, keresztelő, paszita; *coena baptismalis.*

Kinderalter, das, gyermekkor; *aetas puerilis.*

Kinderblattern, die, *pl.* himlő; *variolae.*
Kinderey, die, gyermekség, alávalóság; *ineptiae*, *nugae.*
Kinderflecken, der, veres himlő; *morbilli.*
Kinderfrau, die, gyermekdajka; *nutrix.* 2. *l.* **Hebamme**, bába; *obstetrix.*
Kinderfreund, der, gyermek szerető ember, gyermekek barátja; *amans*, *v. amicus parvulorum.*
Kinderhaft, gyermeki, gyermekes; *puerilis.*
Kinderlehre, die, gyermektanítás; *catechesis.*
Kinderlehrer, der, gyermektanító; *catecheta*, *magister puerorum.*
Kinderlos, gyermektelen, magtalan; *orbus liberis*, *prole carens.*
Kindermädchen, das, pesztonka, pesztra, gyermekre vígyázó szolgáló; *ancillula parvulorum.*
Kindermord, der, gyermek ölés; *infanticidium.*
Kindern, *n.* gyermekágyba esni; *parĕre.* 2. gyermekeskedni, pajkoskodni; *ineptire*, *nugari.*
Kindernarr, der, gyermekeket túl a' rendén szerető; *parvulis deditus.*
Kinderschuhe austreten, kikelni a' gyermeki korból; *ex pueris excedĕre.*
Kinderspiel, das, gyermekjáték; *lusus puerilis.*
Kindertaufe, die, gyermekkeresztelés; *baptismus*, *paedobaptismus.*
Kinderwäsche, die, gyermek ruha; *lintea parvulorum.*
Kindesbein, z. B. von **Kindesbeinen an**, gyermekségtől fogva; *ab infantia*, *a teneris ungviculis.*
Kindeskind, das, unoká; *nepos*, *v. neptis.*
Kindesnöthen, die, *pl.* gyermek szűlés fájdalmai, nehéz szűlés; *partus gravis.*
Kindesstatt, z. B. an **Kindesstatt annehmen**, gyermekévé fogadni; *adoptare.*
Kindestochter, die, z. B. meines, gyermekem leánya, unokám; *neptis.*
Kindheit, die, tsetsemőség, kisdedi állapot; *infantia.* 2. gyermekség, kis gyermekkor; *pueritia*: von seiner **Kindheit an**, kis gyermekkorától fogva; *a puero.*
Kindisch, gyermeki, gyermekes; *puerilis*; *adv.* gyermekesen, gyermeki módon; *pueriliter.*
Kindlein, das, kisded, tsetsemő; *infantulus.*
Kindlich, gyermeki, fiúi, leányi; *liberis dignus*: *adv.* gyermeki módon; *more liberorum.*
Kinn, das, *pl.* **Kinne**, áll; *mentum.*
Kinnbacken, der, állkaptza; *maxilla.*
Kinnlade, die, (ugyan az).
Kippe, die, z. B. auf der **Kippe stehen**, eső félben állani; *in praecipiti esse.*
Kippen, *a.* elejteni az emelés közben; *invergĕre*, *inclinare.* 2. döfni, bökni; *pulsare*, *ferire.* 3. *n.* lebajólni, legörbedni; *inclinare se deorsum.*
Kirche, die, templom, szentegyház, Istenháza; *templum*, *aedes sacrae.* 2. Anyaszentegyház; *ecclesia*: die **römische Kirche**, a' római anyaszentegyház; *ecclesia romano catholica.* 3. ekklézsia; *ecclesia*, *coetus sacer.*
Kirchenbann, der, kitiltás a' gyülekezetből; *excommunicatio.*
Kirchenbau, der, templomépítés; *aedificatio templi.*
Kirchendiener, der, egyházfi; *aedituus*, *sacrorum apparitor.*
Kirchengebot, das, egyházi parantsolat; *praeceptum ecclesiasticum.*
Kirchengeschichte, die, ekklézsiai história; *historia ecclesiastica.*
Kirchenornat, der, oltári öltözet; *ornatus ecclesiasticus.*
Kirchenrecht, das, ekklézsiai juss; *jus ecclesiae.* 2. egyházi törvények tudománnyja; *jus ecclesiasticum.*
Kirchenstatt, der, Pápa birtoka; *terra Papae*, *status ecclesiae.*
Kirchenversammlung, die, egyházi gyűlés, ekklézsiai gyűlés; *concilium ecclesiasticum.*
Kirchenvorsteher, der, ekklézsia gondviselője, ekklézsiai gondviselő; *antistes redituum templi.*
Kirchenzucht, die, egyházi fenyíték; *disciplina ecclesiastica.*
Kirchhof, der, templomkerítés, templomudvar; *area circa templum.* 2. temetőhely; *coemeterium.*

Kirchmesse, od. **Kirmse**, die, templomszentelési emlékezet innep; *sacrum solenne in memoriam templi conditi.* 2. templom napja, bútsú; *encaenia templi.* 3. templom napi vedégeskedés; *paganalia annua.*

Kirchner, der, **Küstner**, egyházfi; *aedituus.*

Kirchspiel, das, ekklézsia; *ecclesia.*

Kirchsprengel, der, ekklézsiai megye; *dioecesis ecclesiastica.*

Kirchtag, der, *l.* **Kirchmesse.**

Kirchweihe, die, templomszentelés; *inauguratio templi.*

Kirre, **Thier**, szelíd, megszelídűlt; *cicur*, *mansvetus.* 2. tsendes, jámbor; *placidus*, *mitis*: **kirre machen**, megszelídítni; *cicurare*: **kirre werden**, megszelídűlni; *mansvesci.*

Kirren, *l.* **Kirre.** 2. magához édesgetni, v. tsalogatni; *adlicĕre.* 3. kotyogva hívni fiait, (mint a' tyúk), v. turbékolva, (mint a' galamb); *glocitare.*

Kirschbaum, der, tseresznyefa; *cerasus.*

Kirsche, die, tseresznye; *cerasum.*

Kirschwein, der, tseresznyebor; *vinum caerasinum.*

Kistchen, das, ládátska; *cistula*, *arcula*, *cistella.*

Kiste, die, láda; *arca.*

Kitt, **Kütt**, der, téglaporenyv; *maltha*, *ferrumen.*

Kittel, der, szoknya, rokolya; *vestis lintea mulierum.* 2. foszlány, felöltő ferjfi köntös, (vászonból); *vestis lintea superior virorum.*

Kitten, **Kütten**, öszveenyvezni, öszveragasztani, (a' tört portzellánt, üveget); *ferruminare.*

Kitze, die, kis ketske, gödölye; *capella.* 2. nőstény matska; *felis femina.*

Kitzel, der, viszketegség, tsiklandás; *pruritus*, *titillatio.*

Kitzelich, **kitzlich**, tsiklandós; *proclivis ad sensum titillationis.* 2. *ſt.* **empfindlich**, érzékeny, ingerlős; *irritabilis.* 3. kényes, (dolog); *anceps.*

Kitzeln, *a.* tsikländoztatni; *in sinu gaudere.* 2. tsikländozni; *titillare.*

Klaffen, nyílva lenni, feltátva lenni; *hiare*, *patere.* 2. tsattanva félrepedni, feltsattanni; *dehiscĕre.* 3. tsatsogni, fetsegni; *garrire.*

Klafter, die, öl; *orgya*, *ulna.*

Klagbar, panaszra méltó; *dignus qui ad judicem deferatur* 2. bevádolt, bévádoltatott; *accusatus.*

Klage, die, panasz, panaszolkodás; *questus*, *querela*, *querimonia.* 2. vád; *accusatio*: **falsche Klage**, hamis vád, ráfogás, rakölt és; *calumnia.* 3. per, perlekedés, törvénybeidézés, bévádolás, (a' törvényszék előtt); *actio*, *dica.*

Klagen, *n.* panaszolkodni, panaszt tenni, megpanaszolni valamit; *queri*, *conqueri.* 2. vádolni, bévádolni, (valakit), v. törvénybe idézni; *accusare*, *criminari.* 3. *ſt.* **bejammern**, **bedauern**, sajnálni, fájlalni; *dolere.*

Kläger, panaszló, panaszolkodó; *querens*, *querulus.* 2. *ſt.* **Ankläger**, vádoló, felperes, perindító, pert indító; *accusator*, *petitor.*

Klageschrift, die, vádirás, vádoló írás; *libellus actionis.*

Kläglich, panaszos; *querulus.* 2. siralmas; *miserandus*, *flebilis.*

Klammer, die, kapots, kapotsvas; *fibula*, *retinaculum.*

Klammern, *a.* erősen megfogni, megmarkolni; *constringĕre.* 2. öszvekaptsolni, öszvefoglalni kapotsvassal; *fibulare.*

Klang, der, hang; *sonus*, *vox.*

Klappe, die, bétsapó ajtó, v. fedél valamin, (a' melly magában bétsapódik); *valvula elatere instructa* 2. hajtóka, (a' ruhán); *patagium.* 3. pilienpáty, (az aszszonyi kurta ruhán); *lacinia replicabilis.*

Klappen *n.* bétsapódni, letsapódni; *revolvi*, *deorsum cadĕre.* 2. tsattanni; *crepitare.*

Klapper, die, tsattogtató, keleptze; *crepitaculum*, *sistrum*, *crotalum.*

Klappermaul, das, tsatska, tsatsogó; *garrulus.*

Klappern, *n.* tsattogni, tsörögni, kelepelni, vatzogni; *crepitare*, *strepĕre.*

Klapperrose, die, pipats; *papaver rhoeas.*

Klapperschlange, die, tsörgőkigyó; *Crotalus.*

Klar, st. hell, durchsichtig, világos, által-látszó, (üveg); *clarus*, *perlucidus*. 2. st. rein, tiszta, nem zavaros, (bor); *limpidus*. 3. st. fein, zart, vekony, finom; *tenuis*, *subtilis*. 4. st. lauter, tsupa, tiszta; *purus*. 5. st. vernehmlich, hangos, harsány, (szó, hang); *clarus*, *perspicuus*. 6. st. deutlich, világos, érthető, értelmes; *clarus*, *perspicuus*, *liquidus*. *adv*. világosan, értelmesen; *clare*, *perspicue*.

Klären, *a*. világossá tenni; *clarum reddĕre*. *l*. Erklären. 2. tisztává tenni, megtisztítni, (a' mi zavaros); meghiggasztani; *purificare*, *liquare*, *colare*.

Klarheit, die, világosság, általláthatóság, általlátszóság, hangosság; *claritas*, *lumen*. 2. világosság, értelmesség, érthetőség; *perspicuitas*. 4. vékonyság, finomság; *tenuitas*, *subtilitas*.

Klatsch, der, tsattantás, tsattogás, tapsolás; *ictus*, *plaga*, *plausus*.

Klatsche, die, tsapó, légytsapó; *flagellum muscarium*.

Klatschen, mit der Hand, tapsolni; *plaudĕre*. 2. mit der Peitsche, tsördítni, pattantani, durrantani; *flagello insonare*. 3. st. schwatzen, plaudern, tsatsogni, fetsegni; *garrire*.

Klätscher, der, fetsegő, tsatska; *garrulus*.

Klätscherey, die, tsatsogás, hírhordás; *garritus*, *famigeratio*.

Klatschmaul, das, tsatska; *garrulus*.

Klauben, *a*. szedegetni, kiszemelni, (a' borsóból az allyast), v. megtisztogatni az allyasától valamit; *purgare*, *legĕre*. szedegetni; *carpĕre*. 3. zusammen klauben, öszve szedni; *conquirĕre*, *colligĕre*.

Klauberey, die, szedés, szedegetés, válogatás, szőrszál hasogatás, nehézség; *purgatio*, *indagatio inanis*, *difficultas*.

Klaue, die, köröm a' négylábú állatok, és madarak körmeik; *ungula*, *ungvis*.

Klause, die, klastromi szoba; *cella*.

Klausner, der, *l*. Einsiedler.

Kleben, *a*. *l*. Kleiben. 2. *n*. an etwas, ragadni, odaragadni, hozzá ragadni, (valamihez); *haerere*, *adhaerere*. kleben bleiben, hozzá ragadni, hozzá ragadva maradni, megakadni valamiben; *inhaerescĕre*.

Kleberig, ragadós, nyúlós, mézgás; *lentus*, *tenax*, *viscosus*, *viscidus*, *glutinosus*.

Kleck, od. Klecks, der, motsok, petsét; *macula*, *nota*.

Klecken, od. Kleckſen, elmotskolni, bémotskolni, motskot v. petsétet ejteni valamibe; *maculas facĕre v. imponĕre rebus*. 2. elmázolni; *linĕre*. 3. st. befördern, előmozdítni, hasznot tenni; *prodesse*. 4. elegendő lenni; *sufficĕre*.

Klee, der, lóhere, komotyú; *Trifolium*.

Kleeblatt, das, lóherlevél, komotyúlevél; *folium trifolii*. 2. három, háromból álló társaság; *triga*.

Kleben, *a*. kenni, békenni; *illinĕre*, 2. an etwas, ragaszkodni, oda ragasztani, (valamihez); *adlinĕre*, *affigĕre*. 3. tapasztani, megtapasztani, (a' falat); *illinĕre*, *lutare*.

Kleid, das, st. Bekleidung, Kleidungsstück, rúházat, ruha, köntös; *vestis*, *vestimentum*; die Kleider anlegen, rávenni ruháját, v. köntösét, felöltöződni, felöltözni; *induĕre*. 3. st. Anzug, öltözet, *indumentum*.

Kleiden, *a*. ruházni; *vestire*: jemanden kleiden, valakit ruházni. 2. sich, ruházkodni; *vestiri*. 3. sich, öltözködni, öltözni belé, öltözni magára köntöst, v. ruhát venni magára; *induĕre*.

Kleiderbürste, die, ruhakefe; *scopula*, *v*. *peniculus vestiarius*.

Kleidermotte, die, ruhamoj, moj; *tinea*, *teredo*.

Kleidertracht, die, öltözet, köntösviselet; *habitus*,

Kleidung, die, ruházat, öltözet; *vestimentum*, *vestitus*.

Kleid, köntös, ruha. *vestis*.

Kleie, *l*. Kleye.

Klein, kitsiny, kis; *parvus*, *exiguus*. 2. st. klein, nicht hoch, alatsony; *humilis*. 3. (von mehreren Sachen), apró, kis, kitsiny; *minutus*. *adv*. aprón, apróra; *minutatim*. 4. (der Zahl, oder der Menge nach), st. wenig, kevés; *parvus*, *exiguus*.

Kleinigkeit, die, st. Kleinheit, kitsinység, etwas geringes, apróság, tsekélység, kitsinység; *res parva*, *minutiae*, *nihil*.

Kleinmuth, die, tsüggedés, tsüggedt szívűség; *demissio animi*, *animus demissus*: sich der Kleinmuth überlassen, eltsüggedni; *desperare*.

Kleinmüthig, tsüggedt szívű; *demissus*, *fractus*.

Kleinmüthigkeit, die, tsüggedtség; *desperatio*.

Kleinod, das, st. Schmuck, ékesség; *ornamentum*. 2. st. Kostbarkeit, drágaság, drága kints; *res magni pretii*. 3. st. Edelstein, drágakő; *gemma*.

Kleinschmied, der, *l.* Schlosser.

Kleister, der, tsiríz; *gluten farinaceum*.

Kleistern, tsirízelni, megtsirízelni, öszveragasztani, öszvetsirízelni; *glutinare*, *conglutinare*.

Klemm, *adj*, szűk; *angustus*, *arctus*.

Klemme, die, szorosság; szűk hely; *angustia*, *angustum*: in die Klemme gerathen, megszorúlni; *in angustum deduci*.

Klemmen, szorítni; *preměre*. 2. oda szorítni, oda tsiptetni; *compriměre*, *coarctare*.

Klempener, od. Klempner, der, bádogos, bádogmíves; *bractearius*.

Klempern, tsörömpölni, kótogni; *tinnire*.

Klemper, der, paripa; *caballus*.

Klette, die, lapu; *Arctium Lappa*. 2. bojtorján. *Xanthium Strumarium*.

Klettern, *n.* mászni, felfelé kapaszkodni; *eniti*, *repěre*. 2. tsúszni, (lefelé); *se demittěre*, *descenděre*.

Kleye, Kleyen, die, korpa; *furfur*.

Kleyig, korpás; *furfurosus*. 2. agyagos; *argillosus*.

Klieben, *n. ir.* s. meghasadni, megrepedni, elpattanni; *findi*, *dissilire*. 2. *a*, hasítni, elhasítni, elrepeszteni; *finděre*.

Kliebig, hasadós, könnyen hasadó; *fissilis*.

Klima, das, égallj; *clima*.

Klimmen, *n ir. Imp*, ich klomm. *Perf.* ich bin geklommen, *l.* klettern.

Klimpern, pengeni, tsörgeni, (mint a' pénz); *tinnire*: auf dem Klaviere klimpern, a' klavirt pengetni; *striděre*.

Klinge, die, vasa a' késnek, kardnak; *lamina*, *lamella*. 2. st. Säbel, kard; *gladius*, *ensis*.

Klingel, die, tsörgő, kis tsengetyű; *tintinnabulum*.

Klingen, *n.* tsengeni, pengeni; *sonare*, *tinnire*: 2. hangzani; *sonare*: wohl klingen, kellemetesen hangzani; *bene sonare*.

Klingend, *adj.* pengő, tsengő; *sonans*. klingende Münze, pengő pénz; *numus v. nummus metallicus*.

Klinke, die, kilints; *ansa januae*.

Klippe, die, kőszikla, kőszál, kőszirt; *scopulus*, *saxum*. 2. akadály, nehézség; *scopulus*, *difficultas*.

Klippern, *l.* Klimpern.

Klippig, kősziklás, kőszálas, kőszirtos; *scopulosus*.

Klirren, *n.* tsikorogni, tsörögni, (mint a' tört üveg); *crepěre*, *crepitare*, *streperv*. *sonare*.

Klirren, das, tsörgés, tsikorgás; *crepitus*, *strepitus*.

Klopfen, an etwas, kopogni, kopogtatni, kotzogni; *pulsare*. 2. dobogni, (mint a' szív); *palpitare*. 3. veregetni, ütögetni; *pulsare*, *castigare*, *punire*.

Klopfen, das, kopogás, kotzogtatás, kotzogás; *pulsatio*, *pulsus*. 2. dobogás; *palpitatio*.

Kloppe, Klopfe, die, ütés, ütögetés; *plagae*, *verbera*. 2. szorosság, szoros hely, szűk hely; *angustia*, *angustum*.

Klöppel, der, kótis; *tudes*. 2. ütő, (mozsár ütő, v. törő, harang ütő, dobverő); *pistillum* 3. *l.* Knüppel.

Kloß, der, göröngy, rög; *gleba*. 2. gombótz, furkó; *globulus v. pastillus cibarius*, *v. farinaceus*.

Kloster, das, klastrom, (monostor); *monasterium*, *coenobium*.

Klosterbruder, der, klastromi barát, szerzetes barát; *frater monasticus*.

Klosterfrau, die, apátza; *monasteria*.

Klösterlich, klastromi; *monasticus*, *coenobialis*.

Klosternonne, die, apátza; *nonna*.

Klosterschwester, die, nevendék apátza; *soror monastica*.

Klotz, der, tuskó. 2. st. Hackklotz

favágitó, favágó tőke; *caudex, truncus.* 3. bászli, buta ember; *truncus.*

Kluft, die, st. Riß, Spalte, nyílás, hasadék, repedék; *hiatus, rima.* 2. st. Höhle, barlang, üreg; *caverna.*

Klug, klüger, der, die, das, klügste, st. einsichtsvoll, vorsichtig, okos, eszes; *prudens.* 2. st. erfahren, értelmes, tanúlt, tapasztalt; *peritus, mentis compos, expertus.* 3. st. listig, ravasz, fortélyos; *versutus, astutus.* 4. klug werden, okosodni; *resipiscĕre.* Mit Schaden wird man klug, kárán tanúl az ember; *quae nocent, docent.*

Klügeley, die, okoskodás, mesterkedés, mesterséges fogásokkalvaló élés; *argutia, argutiae.*

Klügeln, *n.* fortelyosan okoskodni, fortelyoskodni, mesterkedni; *argutari.*

Klugheit, die, okosság; *prudentia.* 2. st. Einsicht, Kenntniß, értelem, tudomány; *peritia, intelligentia.*

Klügler, der, fortélyosan okoskodó; *argutator.*

Klüglich, *adv.* okosan; *prudenter.*

Klump, der, göröngy, rög; *gleba.* 2. egy darab, egy tsoport; *massa, cohors.*

Klumpchen, das, darabotska, furkótska; *glebula.*

Klumpen, der, darab, öszveállott darab, tsoport; *massa, moles, pondus.* 2. st. Haufen, rakás, egy rakás; *acervus.* 3. st. Menge, sokaság; *copia, multitudo.*

Klümperig, *adj.* tsoportos; *glebosus.*

Klümpern sich, öszveállani tsomóban, öszvetsomósodni, v. göröngyösödni; *globosum fieri.*

Klunse, die, nyílás, hasadék; *rima.*

Klystier, das, klisztér, (kristély); *clyster, clysterium.*

Klystieren, *a.* krisztérozni, megkrisztérozni; *clysterium immittĕre.*

Klystierspritze, die, klisztérozó fetskendő; *clyster.*

Knabe, der, férjfi gyermek, fiú gyermek, fiú; *puer.*

Knabenalter, das, gyermeki kor, gyermekkor; *aetas puerilis.*

Knäblein, das, fiútska; *puerulus.*

Knacken, *n.* pattanni, roppanni, durranni; *crepĕre, concrepĕre.* 2. *a.* pattantani, roppantani, pattogtatni; *crepitare.* 3. st. aufknacken, megtörni, megroppantani, (a' diót, mogyorót); *frangĕre.*

Knacken, das, pattanás, durranás; *crepitus, crepitatio.*

Knacks, der, pattanás, durranás; *crepitus.* 2. hasadék, repedés; *rima.* 3. st. plötzlich, hirtelen; *repente.*

Knall, der, durranó hang, pattanás, durranás; *crepitus, fragor.*

Knallen, durranni, pattanni, szóllani, (mint a' puska); *crepĕre, sonare*: durrantani, tsördítni, v. pattantani, (az ostorral); *insonare.*

Knap, szűk, feszes, szoros; *adstrictus, pressus, arctus, angustus. adv.* szűken, ritkán, nehezen, alig; *rare, vix, aegre.* 3. takarékos, szűkmarkú; *parcus, restrictus.* 4. st. kurz, *adv.* hamar, tüstént, mindjárt; *statim, illico, confestim.*

Knappe, der, fitzkó, legény, fiatal ember; *puer.* 2. st. Gesell, legény, *famulus.* 3. lovaglegény, nemes lovaslegény, (a' régi vitézi lovagok közt); *armiger.*

Knappheit, die, szorosság, szűkesség, szűkvolta valaminek, szűkség; *angustia, raritas.* 2. takarékosság; *parsimonia.*

Knappsack, der, tarisznya, szütyő; *sarcina.*

Knappeln, portzogni, vartzogni; *crepare.* 2. portzogatni; *rodĕre cum strepitu.* 3. nyikorogni, tsikorogni, nyikorgatni; *strepĕre, crepitare.*

Knarren, tsikorogni, nyikorogni, (mint az új kerék); *strepĕre, crepitare.*

Knaster, der, *l.* Canaster.

Knastern, pattogni, (mint a' fatűz); *crepĕre, crepitare.*

Knäuel, das, gombolyag; *glomus.*

Knaupeln, rágódni; *arrodĕre.* 2. babrászni, gyermekeskedni, (valamivel); *nugari.*

Knauser, der, zsugori, zsobrák, igen fösvény ember; *tenax, sordidus.*

Knauserey, die, zsugoriság, zsobrákság; *nimia parsimonia.*

Knausern, *n.* fösvénykedni; *nimis parcum v. sordidum esse.*

Knebel, der, keresztfa; *lignum obliquum.* 2. görtsös bot, bunkós bot, furkós bot; *fustis.* 3. ízek az ujjakon; *articuli digitorum.*

Knebelbart, der, bajusz bajtz; *mystax*.
Knebeln, megbotozni, v. verni; *fuste verberare*.
Knecht, der, szolga; *servus*, *famulus*.
Knechtisch, szolgai; *servilis*.
Knechtschaft, die, szolgaság; *servitus*.
Kneif, od. Schusterkneif, der, horgas kés, sarkfaragó, kerítő, (tsizmadia műszer); *scalprum*.
Kneifen, *a. ir. Imp.* ich kniff, *Perf.* ich habe gekniffen, tsípni, megtsípni; *vellicare*.
Kneipe, die, tsípés, tsipkedés; *vellicatio*. 2. tsikarás, rágás, hasrágás; *tormina*.
Kneipen, rágni, tsikarni, (mint a' kólika az ember hasát); *torquere*. 2. megsérteni, szóval), v. megvágni; *pungĕre*.
Kneipzange, die, harapófogó; *forceps*.
Kneten, *a.* dagasztani, gyúrni; *depsĕre*, *subigĕre*.
Knick, der, kottzanás, rettsenés; *stridor*, *strepitus*.
Knicken, *a.* kottzanni, rettsenni; *stridere*. 2. térdet hajtani; *genu flectĕre*, *inclinare*. 3. fösvénységből elzsarolni, eltsikarni; *illiberaliter illiceri*. 4. elpattantani, elrettsenteni. *frangĕre*, *rumpĕre*.
Knicker, der, *l.* Knaufer.
Knickerey, die, *l.* Knauferey.
Knicks, der, térdhajtás, (az aszszonyokról); *inflexio poplitum*.
Knie, das, térd; *genu*: auf den Knieen liegen, térden állani, térdepelni; *genua flectĕre*.
Kniebeuge, die, térdhajlás; *poples*.
Kniebug, der, *l.* Kniebeuge.
Kniekehle, die, *l.* Kniebeugel.
Knien, térden állani, térdepelni; *genua flectĕre*.
Knien, das, térdelés, térdepelés; *flexio genuum*.
Kniescheibe, die, térdkaláts; *patella*.
Kniff, der, tsípés, tsipkedés; *vellicatio*. 2. mesterség, fortély; *ars*, *dolus*.
Knipp, der, fitty; *talitrum*.
Knippchen, das, fitty; *talitrum*: ein Knippchen schlagen, fittyet vetni; *digitis concrepĕre*.
Knirren, *n.* tsikorogni; *crepĕre*.
Knirren, das, tsikorgás; *stridor*.
Knirschen, *a.* tsikorgatni, (a' fogait); *dentibus frendĕre*. 2. *n.* tsikorogni; *frendĕre*.
Knistern, *n.* nyikorogni; *stridere*.
Knoblauch, der, foghagyma; *allium sativum*.
Knöchel, der, bütyök, ízbütyök, (hajlásoknál, az ujjakban); *articulus*. 2. boka, bokatsont; *talus*.
Knochen, der, tsont; *os. ossis*.
Knochenhaus, das, tetemház; *ossarium*.
Knochenlehre, die, tsontváztudomány; *osteologia*.
Knochenmann, der, *l.* Tod.
Knochenmark, das, tsontvelő; *medulla ossium*.
Knöchern, tsontbólvaló; *osseus*.
Knochig, tsontsos; *ossibus plenus*.
Knödel, das, gombótz, furkó; *globulus farinaceus*.
Knollen, der, púp, tsomó, (a' testten); *tuber*, *gibbus*. 2. nagy darab, (kenyér); *moles*, *magnum pondus*.
Knollig, bötyökös, tsomós; *grumosus*, *tuberosus*.
Knopf, der, gomb, pityke; *globulus*, *nodulus*, *fibula*. 2. valaminek gombos feje; *globulus*, *orbicus*, *coronis*.
Knöpfen, *a.* gombolni, bégombolni; *clavis vincire v. constringĕre*.
Knopfloch, das, gomblyuk; *fissura orbiculi*.
Knopper, die, *l.* Gallápfel.
Knorpel, der, portzogó; *cartilago*.
Knorpelig, portzogós; *cartilaginosus*.
Knorren, boka; *talus*. 2. púp, tsomó; *nodus*, *tuber*. 3. holttetem; *condilus*.
Knorrig, púpos, tsomós; *nodosus*, *tuberosus*.
Knospe, die, bimbó; *gemma*, *oculus*.
Knospen, *n.* bimbózni; *gemmas agĕre*.
Knötchen, das, tsomótska; *nodulus*.
Knoten, der, tsomó, görts, kötött tsomó, gomb, (a' kötélen); *nodus*: (a' tzérnán); *offendix*. 2. tsomó, görts, bütyök, (fűszáron); *nodus*, *articulus*, *geniculum*. 3. st. Knospe, od. Auge, bimbó; *gemma*, *oculus*. 4. st. Schwierigkeit, Hinderniß, gánts, akadály, nehézség; *nodus*, *impedimentum*, *crisis*.
Knotig, gombos, tsomós, görtsös, tsimbókos; *nodosus*.

Knüllen, kivőlgyelni; *sinuare.*

Knüpfen, *n.* gombolni, öszvegombolni; *nodare*, *nectĕre.* 2. öszvekötni, öszvefoglalni; *innectĕre*, *connectĕre.*

Knüpfung, die, gombolás, kötés, öszvekaptsolás; *nexus.*

Knurren, *n.* morogni, korogni; *murmurare.*

Knute, die, görtsös korbáts; *flagellum nodosum.*

Knüttel, bunkós bot, furkós bot, bot; *fustis*, *baculus.*

Kobalt, der, kobaltértz; *cobaltum.*

Kobalterz, das, kobaltértz; *minera cobalti.*

Kober, der, font kosár, butser, karabó; *cophinus.*

Kobolt, *l.* Kobalt.

Koch, der, szakáts; *coquus.*

Kochen, *a.* főzni, megfőzni; *coquĕre.* 2. *st.* verdauen, emészteni, megemészteni; *concoquĕre.* 3. *n.* főzni, forrani; *fervere*, *aestuare.*

Kochen, das, főzés; *coctio.* 2. megemésztés; *concoctio.*

Köcher, der, tegez, nyiltok; *pharetra.*

Köchinn, die, szakátsné, szakáts asszony; *coqua.*

Kochlöffel, der, főző kalán; *ligula rudis.*

Kochsalz, das, főttsó, mellyet sós vízből főznek; *sal coctum.*

Köder, der, tsalogató étek, maszlag; *esca.*

Ködern, *a.* tsalogatni; *inescare.*

Kofent, der, kofitzser; *caerevisia secundaria.*

Koffee, *l.* Kaffee.

Koffer, der, bőrláda, bőrös láda; *riscus*, *arca itineraria.*

Kohl, der, édes káposzta; *brassica crambe*, *olus*: brauner Kohl, kék káposzta; *brassica coerulea*: olasz káposzta; *brassica viridis.*

Kohlbecken, das, szenes serpenyő; *batillus carbonarius.*

Kohle, die, szén; *carbo*, *antrax*: glühende Kohle, eleven szén; *pruna*: schwarze Kohle, hólt szén; *carbo.*

Kohlenbrenner, der, szénégető; *carbonarius.*

Kohlenerz, das, szénértz; *lithantrax.*

Kohlenfeuer, das, széntűz; *ignis carbonarius.*

Köhler, der, *l.* Kohlenbrenner.

Kohlgarten, der, konyhakert, veteményeskert; *hortus olitorius.*

Kohllaus, die, levelész, korpa féreg; *aphis brassicae.*

Kohlmarkt, der, veteményes piatz, káposztás piatz; *forum olitorium.*

Kohlmeise, die, széntzinke; *parus major*, *et minor.*

Kohlrabi, od. **Kohlrübe**, die, kalaráb, kalarábé; *brassica gongylodes.*

Kohlraupe, die, káposzta hernyó; *eruca brassica.*

Kohlrübe, *l.* Kohlrabi. 2. répakáposzta; *napo brassica.*

Kohlstengel, der, káposztatorzsa; *caulis.*

Kohlstrunk, *l.* Kohlstängel.

Köhre, die, választás; *electio.*

Köhren, választani; *eligĕre.*

Kolbe, die, **Kolben**, der, feje, bunkója, (puskának, buzgánynak); *umbo*, *caput*, *bulbus.* 2. kopaszfő, nyírett fő; *calvities*, *calvitium.* 3. buzgány, (egy sás neme); *typha.* 4. buzgány, (verekedő eszköz, v. fegyver); *clava.* 5. *st.* Destillier Kolbe, lombik; *cucurbita.* 6. maghüvely, magtok; *umbella panicula.*

Kolbig, *adj.* fejes, bunkós, tsomós; *bulbosus*; *umbellatus*, *clavatus.*

Kolik, die, köldöktsömör, kólika; *passio colica.*

Koller, das, *st.* Halstuch, nyakravaló; *collare.* 2. mejjrevaló, derékravaló, (ujjatlan ruha); *colobium*, *mamillare*, *semiindusium.*

Koller, der, megdühödés; *furor*, *rabies.*

Kollerig, dühödt, veszett; *furiosus.*

Kollern, *l.* rollen. 2. megdühödni, megveszni; *furĕre.*

Kolon, das, kettőspont; *duo puncta.*

Koloß, das, oriási bálvány, rettentő nagyságú alkotmány; *colossus.*

Kolter, die, lepel, takaró; *stragulum.* 2. das Kolter, tsoroszja; *culter.*

Komet, der, üstökös tsillag; *cometa.*

Komisch, víg játéki, víg játékhozvaló; *comicus.* 2. *st.* lustig, possirlich, tréfás, futsa, játékos; *ludicrus.*

Komma, das, vonás; *comma.*

Kommen, *n. ir. Imp.* ich kam, *Perf.* *s.* ich bin gekommen. jőni, (jönni), (valakihez), menni, (valaki után); *venire*, *ire*: glücklich davon kommen,

szerentsésen megszabadúlni; *evaděre*: öszvetalálkozni, öszveakadni; *convenire*. 2. st. ankommen, eljönni, megjönni, megérkezni, elérkezni; *advenire*. 3. járni; *esse*. 4. lenni, jönni, származni; *oriri*, *venire*, *esse*. 5. kerülni, lenni, (pénzbe, árba); *constare*: wie hoch kommt es? mennyibe kerül; *quid constat?* 6. hinter etwas kommen, kitudni valamit, végire járni valaminek alattomban; *resciscěre aliquid*: zu kurz kommen bey etwas, kárt vallani, veszteni valamiben; *perděre*, *jacturam pati*; mit jemanden überein kommen, megegyezni, v. egyességre lépni valakivel; *consentire*, *congruěre*: zu sich selbst kommen, magához térni; *ad se redire*: zu Stande kommen, el készűlni, végre hajtódni, tökélletességre menni; *ad effectum deduci*: um etwas kommen, megfosztódni valamitől, elveszteni valamit; *perděre*: zu etwas kommen, valamihez jutni; *adsequi*: zu Schaden kommen, kárt vallani; *jacturam pati*: an den Tag kommen, napfényre jőni, kitudódni; *detegi*: zu Kräften kommen, erősödni, erőre kapni; *vires reficěre*: auf die Spur kommen, nyomába akadni; *vestigia adsequi*, *in vestigia inciděre*: — es ist schon so weit gekommen, annyira ment már a' dolog; *eo jam perventum est*.

Komödie, die, st. Lustspiel, víg játék, komědia; *comoedia*. 2. Schauspiel, nézőjáték; *drama*. 3. st. Lustbarkeit, mulatság, tréfálódás; *ludus*

Komödienhaus, das, komédiajátékszin, játszószín; *theatrum*.

Kompan, der, társ, pajtás; *pars*. 2. Kamerad, társ, pajtás; *sodalis*, *comes*. 3. kereskedő társ; *socius*.

König, der, Király; *rex*. 2. tisztított értz, értzkirály; *regulus*.

Königinn, die, királyné; *regina*.

Königlich, királyi; *regius*. *adv*. királyi módon; *regio more*: königliche Freystadt, szabad Királyi Város; *libera regiaque Civitas*.

Königreich, das, ország, (mellynek Királyja van); *regnum*.

Königrose, die, bazsarózsa; *poeonia*.

Königswasser, das, értzválasztó víz; *aqua regia*.

Können, *a. ir.* hatni, hetni; *posse*. 2. (a' seyn, igével együtt így tetetik ki) lehet, lehetett; *esse posse*. 3. st. wissen, verstehen, tudni, érteni; *intelligěre*, *scire*. 4. dafür können, tehetni róla, v. valamiről, oka lenni valaminek; *posse contra*,

Kopf, der, st. Haupt, fő, fej; *caput*: Pb. Viel Köpfe, viel Sinn, valahány ház, annyi szokás; *quot capita*, *tot sensus*. 2. fő, gomb; *caput*. 3. st. Mensch, ember; *homo*, *persona*.

Kopfband, das, fejszorító, főszorító pántlika; *vitta capitis*.

Kopfbrechen, das, főtörés; *molesta meditatio*.

Köpfchen, das, fejetske, gombotska; *capitulum*,

Kopfdecke, die, főrevaló, fejrevaló; *velamen capitis*.

Köpfen, *a*. fejét venni, lenyakazni; *caput amputare*.

Kopfgeld, das, főadó, főportzio, fejtőlvaló adó; *census in capita*.

Kopfhaar, das, haj; *capillus*.

Kopfkohl, der, fejeskáposzta; *brassica capitata*.

Kopfküssen, das, vánkos párna, főally; *cervical*, *pulvinus*.

Kopfnicken, das. fővelvaló intés, főintés, fejjelintés; *nutus capitis*.

Kopfsalat, der, fejes saláta; *lactuca capitata*.

Kopfschmerz, der, főfájás, fejfájás; *dolor capitis*.

Kopfsteuer, die, főadó, főportzio; *census ad capita*.

Kopfweh, das, főfájás; *dolor capitis*.

Koppel, die, st. Band, kötelék, kötő; *copula*, *ligamentum*. 2. eine Koppel, egy fűzér, egy rakásra fűzött dolgok; *res copulatae*. 3. szabados, (erdő, rét); *liber*. 4. kerített hely; *locus septus*.

Koppeln, *a*. öszvefűzni, rakásra fűzni; *copulare*.

Koppelriemen, der, fűzérszij, tsatlószij; *copula*.

Koppen, Köpfen, tetejét lenyesni, levágni; *capite*, *v. vertice privare*.

Koralle, die, kláris; *coralium*, *curalium*, *corallum*.

Korb, der, kosár, (garabó); *corbis*, *sporta*. 2. st. Wagenkorb, kas, kotsikas; *stirpea*, *crates*. 3. st. abschlä=

gige Antwort, eligazító felelet, üres kosár; *repulsa.*
Körbchen, das, kaska; *corbula.*
Korbweide, die, rekettye; *salix fragilis, et viminalis.*
Koriander, der, koriándrom; *coriandrum.*
Korinthe, die, aprószőlő; *bacca uvae passae minor.*
Kork, der, od. Gorg, dugókérgű tserfa; *quercus suber.* 2. palatzdugó, kéregdugó; *embolus subereus.*
Korn, das, szem, mag; *granum, granulum.* 2. st. Bischen, morsza, morzsalék; *mica.* 3. st. Getreide, gabona, rozs, búza, élet; *frumentum.* 4. st. Rocken, od. Roggen, rozs; *secale.* 5. tzél, tzélpont, (a' puska végén); *nota, signum.*
Kornblume, die, búzavirág; *centaurea cyanus.*
Kornboden, der, életesház, v. padlás; *tabulatum granarium, frumentarium.*
Körnchen, das, szemetske, magotska; *granulum.*
Kornelbaum, der, somfa; *cornus mascula.*
Körnen, *n.* st. anlocken, magához tsalogatni; *inescare, allicere.* 2. szemesedni, magvasodni; *grana protrudere.*
Kornfege, die, szórólapát; *vannus.*
Korngarbe, die, gabonakéve; *manipulus frumenti.*
Kornhalm, der, gabonaszár; *culmus.*
Kornhaus, das, életes ház, gabonás ház; *granarium.*
Kornhülse, die, kaláha, gabonatok; *gluma.*
Körnig, szemes, magos, magvas; *granosus, granatus.* 2. st. fest, derb, sűrű, tömött; *densus.* 3. nachdrücklich, nyomos, fontos; *gravis.*
Kornjahr, das, gabona termő esztendő; *annus uber frumento.*
Kornmarkt, der, gabona piatz; *forum frumentarium.* 2. gabona vásár; *mercatus frumentarius.*
Kornmühle, die, gabonamalom; *mola frumentaria.*
Kornsack, der, életes zsák; *saccus frumentarius.*
Körnung, die, tsalogatás; *adlectatio.*
Kornwurm, der, zsuzsok, zsizsik; *curculio.*
Körper, der, test; *corpus.*
Körperchen, das, testetske; *corpusculum.*
Körperlich, testi; *corporeus*: *adv.* testi módon; *corporaliter.*
Körperwelt, die, testi világ; *res corporea, mundus.*
Kosen, enyelegni, tsatsogni; *confabulari.*
Kost, die, eledel, élés, élésmód; *victus*: jemanden die Kost geben, tartani valakit, asztalt tartani valakinek; *victum praebere.*
Kostbar, drága, drágalátos, jeles; *sumtuosus, carus, pretiosus, egregius, excellens.*
Kostbarkeit, die, drágalátosság, drága portéka, v. dolog; *caritas, praesentia, pulcritudo, excellentia, res pretiosa.*
Kosten, die, *pl.* st. Aufwand, költség; *sumtus, impensa.* 2. Schaden, Nachtheil, kár, veszteség; *damnum, detrimentum.*
Kosten, kóstolni, megkóstolni; *gustare, gustando experiri.* 2. kerülni, (pénzbe); *stare, constare.*
Kosten, das, kóstolás; *gustatio.*
Kostgänger, der, asztaltartó, asztalon lévő, (valakinél, kosztos); *convictor.*
Kostgeld, das, asztaltartáspénz; *pecunia pro victu.*
Köstlich, *l.* Kostbar.
Kostspielig, költséges, sokba kerülő, drága; *sumtuosus.*
Kostverächter, der, ételben válogató, finnyás; *fastidiosus.*
Koth, der, sár; *lutum.* 2. st. Mist, Excrement, ganéj; *stercus, excrementum.* 3. st. Unflath, motsok, undokság, tisztátalanság; *sordes, coenum.*
Koth, das, vinnyó, kunyhó; *casa.*
Kothe, die, (ugyan az).
Köthe, die, bütyök, (a' ló lábán); *talus equi.*
Kothgrube, die, ganéjverem; *sterquilinium.*
Kothig, sáros; *lutosus, lutulentus.* 2. ganéjas; *coenosus, stercore sparsus.*
Kothlache, *l.* Kothgrube.
Kotze, die, pakrótz; *gausape, amphitapha, cilicium.*
Krabbe, die, ollótlan rák; *cancer cangron.*

Krabbeln, *n.* *s.* mászni, mászkálni; *reptare.* 2. *a.* babrálni, babrászni; *fricare.*

Krachen, *n.* ropogni, roppanni, retsegni, retstsenni, (néha): tsattanni, eltsattanni, (ropogva); *fragorem edĕre, crepare.*

Krächzen, krákogni, károgni, (mint a' varjú); *crocire, crocitare.*

Kraft, die, *pl.* die Kräfte, erő; *vis:* zu Kräften kommen, erősödni; *vires reficĕre.* 2. *st.* Macht, Gewalt, hatalom; *potentia.* 3. *st.* Wirkung, erő, hathatósság; *efficacitas, vis.* 4. Kraft, *II-dik Ejt.* szerént, ereje szent; *ex, pro, secundum.*

Kräftig, erős, hathatós, (orvosság); *potens, efficax.* 2. nagy erejű, erős, szeszes, (bor, etzet); *firmus, validus, spirituosus.* 3. a' minek nagy ereje van, megállható; *ratus.*

Kraftlos, *st.* schwach, erőtlen, gyenge; *infirmus, langvidus, invalidus, inbecillis.* 2. *st.* ungültig, meg nem állható, a' minek nints ereje; *irritus.*

Kraftlosigkeit, die, *st.* Schwäche, erőtlenség; *imbecillitas, langvor.* 2. *st.* Ungültigkeit, meg nem állhatás; *infirmitas.*

Kraftmehl, das, lisztláng; *amylum.*

Kragen, der, gallér; *limbus collaris.* 2. *st.* Hals, nyak; *collum.*

Krähe, die, varjú; *corvus cornix.*

Krähen, *n.* kukorékolni, mint a' kakas); *cucurrire, canĕre, cantare.*

Krähen, das, kukorékolás; *cantus.*

Krain, Kárniólia; *Carniolia.*

Kralle, die, köröm, (a' ragadozó madarak, és más állatok körme); *ungvis, ungula:* die Krallen einschlagen, körmeit belévágni; *ungves injicĕre.*

Krallen, *a.* megkörmölni, megkarmolni; *ungvibus vulnerare.*

Kram, der, *st.* Handel, kereskedés, (apró, v. egy nemű dolgokkal); *mercatus, negotium.* 2. *st.* Waare, portéka; *merces.* 3. portékás bólt, v. sátor; *taberna.*

Krambude, die, portékás bólt; *taberna.*

Kramen, *a.* rakosgatni ide 's tova valamit; *res ultro citroque ponĕre.* 2. árúlgatni aprósá okat, kalmárkodni; *mercaturam exercere.*

Krämer, der, félkézkalmár, kis kalmár; *tabernarius.*

Krämerey, die, kalmárkodás; *mercatura minuta.*

Krammetsbaum, der, boróka, gyalog fenyő; *juniperus communis.*

Krammetsvogel, der, húros madár; *turdus viscivorus.*

Krampe, Kramme, die, vaskapots; *retinaculum ferreum, uncus.*

Krämpe, die, kalap karima; *limbus pilei.*

Krämpel, die, gyapjú gyarató, kártó; *pecten, carmen.*

Krämpeln, gyapjút gyaratni, kártolni; *carminare.*

Krampf, der, görts; *spasmus, convulsio:* den Krampf haben, görts miatt szenvedni; *convelli.*

Krampfader, die, értsomódzás; *varix.*

Krampfaderbruch, der, értsomószakadás; *hernia varicosi.*

Krampfig, görtsös, görts miatt szenvedő; *spasticus.*

Krän, der, *st.* Meerretig, torma; *cochlearia armoracia.*

Kranich, der, daru; *ardea grus.*

Krank, beteg; *aeger, aegrotus:* krank seyn, beteg lenni; *aegrotare.* 2. der Kranke, a' beteg, (ember, v. asszony); *aeger, (patiens).*

Kränkeln, *n.* betegeskedni, erőtlenkedni, sinlődni; *tenui uti valetudine, minus valere.*

Kränken, bántani, boszszantani, epeszteni, (valakit); *molestiam exhibere, vexare, infestare.* 2. búsítni; *adfligĕre:* sich über etwas kränken, búsúlni, epekedni, boszszankodni valamin; *angi, moerore confici:* das kränkt mich, az esik nekem nehezen, v. sajnosan, azt sajnállom én, a' bánt engem; *hoc aegre fero.*

Kränkend, búsító, sajnos; *acerbus, pungens, mordens.*

Krankenhaus, das, betegek háza, ispotály; *nosocomium.*

Krankenwärter, der, betegekkel bánójá, ápolgató; *curator aegrotorum.*

Krankheit, die, betegség; *morbus, aegrotatio:* in eine Krankheit gerathen, betegségbe esni, megbetegedni; *morbum nancisci.*

Kränklich, beteges; *morbidus.*

Kränklichkeit, die, betegesség; *valetudo tenuis.*

Kränkung, die, búsítás, boszszantás, megbántás, sérelem, szomorúság; *vexatio, violatio, molestia, aegritudo, moeror.*

Kranz, der, koszorú; *sertum, corona.*

Kränzchen, das, koszorútska; *corolla.* 2. barátságos társaság, múlató társaság, (a' mellyben esznek, isznak); *orbis convivandi.*

Kränzen, *a.* megkoszorúzni; *coronare.*

Krapfen, der, fánk, serélesztős fánk, pánkó; *tractum, tracta.*

Krapp, der, buzér; *rubia tinctorum.*

Kratzbeere, die, szederj, kékszederj, mezei szederj; *rubus coesius.*

Kratzbürste, die, vakaró, lóvakaró; *scopula ferrea.*

Krätze, die, rüh, sennyedék, sönnyedék; *scabies.* 2. értzhulladék, salak; *ramentum.*

Kratzeisen, das, vakarókés, v. vas; *radula.*

Kratzen, *a.* vakarni; *radĕre, scalpĕre.* 2. sich, vakaródzni; *scabĕre.*

Krätzer, der, vakaró; *radula.*

Krätzig, rühes, sennyedékes, sönnyedékes; *scabiosus.*

Krätzsalbe, die, rühír, v. kenet; *unguentum psoricum.*

Krauen, *a.* vakarni, vakargálni; *fricare, scabĕre.*

Kraus, bodor, kondor, göndör, (haj), fodor, (káposzta, tsipke); *crispus*: kraus machen, fodorítni, felfodorítni; *crispare.*

Kreiseleisen, das, fodorítóvas; *calamister, calamistrus, calamistrum.*

Kräusel, der, tsiga, hajtó tsiga, (gyermeki játék); *turbo.*

Kräuseln, fodorítni, megfodorítni; *crispare.*

Krausemünze, die, fodorménta; *mentа crispa.*

Kraushärig, fodorhajú; *crispus.*

Krauskohl, der, fodor káposzta; *brassica crispa.*

Kraut, das, zöldség, fű, növevény; *herba, olus.* 2. káposzta; *brassica*: *crambe*: sauer Kraut, savanyú káposzta; *brassica acida*: gefülltes Kraut, töltött, v. takart káposzta; *brassica farta, v. farcta.*

Krautartig, plántanemű; *oleraceus.*

Krautbett, das, veteményes ágy; *area olitoria.*

Kräutchen, das, fűvetske; *herbula, olusculum.*

Kräuterbad, das, füves ferdő; *balneum ex herbis.*

Kräuterbuch, das, füves könyv, növevényes könyv; *herbarium.*

Kräuterkenner, der, fűvész; *botanicus.*

Kräuterkenntniß, die, fűesmérei, fűtudomány; *scientia rei herbariae.*

Kräuterkunde, die, fűtudomány, botanika; *botanica.*

Kräutersalat, der, sokféle zöldségből készült saláta: *acetaria ex herbis v. oleribus.*

Kräutersuppe, die, zöldségleves; *jusculum herbarium.*

Kräuterthee, der, herbaté; *infusum herbarum.*

Kräutertrank, der, fűlév, fűlévital; *decoctum herbarum.*

Krauthacke, die, palántkapa; *ligo, marra.*

Krautsalat, der, káposzta saláta; *acetaria e brassica.*

Krebs, der, rák, (fene, nyavalya)); *cancer.*

Krebsartig, ráknemű; *it.* fenenémű, (seb); *canceraticus.*

Krebsauge, das, rákszem; *oculus cancri.*

Krebsen, *n.* rákászni; *cancros captare.*

Krebsgang, der, hátra mászás; *regressus*: den Krebsgang gehen, hátramászni, tzél ellen dolgozni; *frustra esse, ad irritum cadĕre.*

Krebsscheere, die, rákláb, rákolló; *brachium v. chela cancri.*

Kreide, die, kréta; *creta.*

Kreidenweiß, kréta fejérségű; *cretaceus.*

Kreidig, krétás; *cretosus.*

Kreis, der, karika, kerekség; *circulus, orbis*: im Kreise herumgehen, körösskörűl járni; *in orbem ire.* 2. kerület, határ, bizonyos kiterjedése valaminek; *orbis, fines, extensio.* 3. kerület, osztály; *circulus.*

Kreisamt, das, kerűletbéli tisztség; *praefectura circuli.*

Kreischen, *a.* st. schmelzen, olvasztani; *liquefacĕre.* 2. elkiáltani magát, rikkantani; *vociferari.*

Kreiscontingent, das, kerűletre esett rész, (az adóból); *rata circuli.*

Kreisdirector, der, kerűletbéli igazgatótiszt; *director circuli.*

Kreiseinnehmer, der, kerületbéli adószedő; *exactor vectigalium circuli.*

Kreisel, der, tsiga, (játszanivaló tsiga); *turbo.*

Kreiselschnecke, die, fodortsiga, forgószél tsiga; *trochus.*

Kreisförmig, karika forma, kerek; *circularis, orbicularis.*

Kreisgang, der, kerengő út; *via in gyrum ducens.*

Kreishauptmann, der, kerületbéli kapitány, v. főtiszt; *centurio circuli.*

Kreisinspector, der, kerületbéli fővigyázó; *inspector circuli.*

Kreislauf, der, kerengés; *circulatio.*

Kreisstadt, die, kerületbéli főváros; *metropolis circuli.*

Kreisstände, die, *pl.* kerületbéli rendek; *ordines circuli.*

Kreistag, der, kerületbéli gyűlés; *conventus ordinum circuli.*

Krepp, der, szőtt matéria neme, krepp, krepin; *bombycinum crispum.*

Kresse, die, görgötse, kövipontv, (hal); *cyprinus gobio.* 2. fejeskolty, putra; *cottus gobio.* 3. rezsuka; *lepidium.*

Kreuz, das, *pl.* die Kreuze, kereszttsont, kereszttetem; *jugum, os sacrum.* 2. kereszt; *crux*: auf das Kreuz heften, keresztre feszítni; *cruci figĕre*: sich mit dem Kreuze segnen, od. das Kreuz vor sich machen, keresztet vetni magára; *se cruce signare*: die Kreuz und die Queere, keresztűl kasúl; *decussatim.*

Kreuzbein, das, keresztsont; *os sacrum.*

Kreuzdorn, der, szarvas tövis; *rhamnus catharticus.*

Kreuzen, keresztűlkasúl járni, hajókázni, kővájogni a' hajóval; *vagari, vehi.* 2. keresztet vetni; *cruce signare.* 3. sich kreuzen, keresztűl vágni egymáson; *se intersecare.*

Kreuzer, der, krajtzár; *cruciger.*

Kreuzerfindung, die, kereszt feltalálásának innepe; *festum inventae crucis Christi.*

Kreuzestod, der, keresztfánvaló halál, keresztnek halála; *supplicium crucis, mors in cruce.*

Kreuzfahrt, die, keresztes háború; *expeditio sacra v. cruciata.*

Kreuzgang, der, keresztút; *quadrivium*

Kreuzhieb, der, keresztbevágás; *ictus e transverso.*

Kreuzigen, *a.* keresztre feszítni; *crucifigĕre,* 2. sich, kívánságait zabolázni; *cupiditates suas domare.*

Kreuzschnitt, der, keresztbe metszés; *sectio transversa.*

Kreuzspinne, die, keresztes pók; *aranea diadema.*

Kreuzweg, kereszt út; *quadrivium.*

Kreuzweise, keresztben, keresztűl; *decussatim, transverse.*

Kreuzzug, der, keresztes háború; *expeditio cruciata.*

Kriebeln, *n.* viszketni; *mordere, prurire.* 2. nyüzsögni, pizsegni; *scatere, abundare.*

Kriechen, *n.* mászni, tsúszni, mászkálni; *repĕre, reptare, serpĕre.*

Kriechen, das, mászás, mászkálás; *reptatio, reptatus.*

Kriechend, mászó, mászkáló; *repens, reptans.*

Krieg, der, háború, had, hadakozás; *bellum, arma*: Krieg führen, hadakozni, hadat folytatni: *bellum gerĕre*: sich zum Kriege rüsten, hadra készűlni; *bellum parare.*

Kriegen, *a.* hadakozni, háborút folytatni; *bellare.* 2. st. bekommen, kapni; *accipĕre, obtinere.*

Krieger, der, hadakozó vitéz; *bellator, miles.*

Kriegerisch, hadakozó, hadszerető, vitézi; *bellicosus; pugnax.* 2. háborút illető, hadi; *bellicus, militaris*: es sieht kriegerisch aus, háborúra mutat az idő; *species rerum est bellica.*

Kriegsbaukunst, die, hadi építés mestersége; *architectura militaris.*

Kriegsbedürfniß, das, hadi szükség; *necessitas bellica.*

Kriegscasse, die, hadi kaszsza, hadi kintstár; *aerarium militare v. bellicum.*

Kriegcommissarius, der, hadi biztos; *commissarius belli.*

Kriegsdepartement, das, haditanátsosztály; *senatus rerum bellicarum.*

Kriegsdienst, der, hadi szolgálat; *militia, munus militare.*

Kriegserklärung, die, hadizenés; *denunciatio belli.*

Kriegsflotte, die, hadi hajóssereg; *classis bellica.*

Kriegsgefangene, der, hadi fogoly; *bello captus*, *captivus*.

Kriegsgefangenschaft, die, hadi fogság; *captivitas bellica*.

Kriegsgericht, das, hadi törvényszék; *judicium militare*.

Kriegsgott, der, hadisten, hadi isten, Mars; *Mars*.

Kriegsgöttinn, die, had istenaszszony, Bellona; *Bellona*.

Kriegshandwerk, das, katonaság; *militia*.

Kriegsheer, das, hadi sereg; *exercitus*, *copiae*.

Kriegsheld, der, hadi vitéz, bajnok; *bello fortis*, *bellicosus*, *heros*.

Kriegskanzley, die, hadi kantzellária; *cancellaria bellica*.

Kriegskosten, die, *pl.* hadi költség; *sumtus belli*.

Kriegskunst, die, hadakozás mesterség, hadi mesterség; *ars bellica*, *scientia rei militaris*.

Kriegslast, die, had terhe; *onus belli*.

Kriegsleute, die, *pl.* hadi emberek, katonák; *milites*, *militia*.

Kriegslist, die, hadi fortély; *stratagema*

Kriegsmacht, die, haderő; *copiae*.

Kriegsrath, der, hadi tanáts; *consilium bellicum*. 2. hadi tanátsos; *consiliarius bellicus*. 3. hadi tanátskozás, hadi tanáts; *consultatio bellica*.

Kriegsrecht, das, hadi juss; *jus belli*. 2. st. **Kriegsgesetze**, hadi törvények; *leges militares*.

Kriegsschiff, das, hadi hajó, hadakozó hajó; *navis bellica*.

Kriegssteuer, die, hadi adó; *vectigal bellicum*.

Kriegswesen, das, hadi dolgok; *res bellica*.

Kriegswissenschaft, die, *l.* **Kriegskunst**.

Kriegszucht, die, hadi fenyíték; *disciplina militaris*.

Kries, die, Körös, (folyóvíz); *Crisius*.

Krim, die, Krimia; *Crimia*, *v. Chersonesus Taurica*.

Krimpen, öszvezsugorodni, öszvemenni, (mint a' posztó); *coarctari*, *contrahi*.

Kringel, der, karika; *orbis circulus*.

Krippe, die, jászol; *praesepe*. 2. st. **Zaun**, sövény, kerítés; *sepes*.

Krippenreiter, der, élődi, (ember); *parasiticus*.

Kritzeln, firkálni; *conscribillare*.

Krokodill, das, krokodíl, krokodilus; *lacerta crocodilus*.

Krönchen, das, koronátska; *corolla*.

Krone, die, korona; *corona*. 2. st. **Königreich**, königliche **Würde**, ország, királyság; *regnum*. 3. st. **Zierde**, **Schmuck**, ékesség; *ornatus*. 4. koronás pénz; *nummus coronatus*.

Krönen, *a.* koronázni, megkoronázni, (a' királyt); *coronare*. 2. st. mit einem **Kranze** schmücken, megkoszorúzni; *serto ornare*: ein gekrönter **Poet**, koszorús poéta, v. versszerző; *poëta laureatus*. 3. st. schmücken, ékesítni, felékesítni, megkoronázni; *ornare*, *condecorare*.

Kronerbe, der, korona örököse; *heres regni*.

Krongut, das, korona jószága, koronához tartozó jószág; *praedium regni*, *bonum camerale*, *v. camerae*.

Kronleuchter, der, függő gyertyatartó, koszorúgyertyatartó; *lychnuchus pensilis*.

Kronprinz, der, korona örökös hertzeg; *heres regni*.

Kronprinzessinn, die, st. **Gemahlinn** des **Kronprinzen**, a' korona örökösének felesége; *conjux heredis regni*. 2. korona örökös Hertzegkisaszszony; *filia regis natu maxima*.

Kronstadt, Brassó, (város Erdélyben); *Corona*.

Krönung, die, koronázás, megkoronázás; *coronatio*. 2. st. **Schmückung**, ékesítés; *exornatio*. 3. st. **Belohnung**, megjutalmazás; *remuneratio*.

Krönungsfest, das, koronázás innepe; *festum coronationis*.

Kropf, der, golyva; *struma*. 2. begy, (a' magevő madarak fonnyasztó gyomrok); *guttur*, *ingluvies*.

Kropfgans, die, gödény; *pelecanus onocrotalus*.

Kropfig, golyvás; *strumosus*.

Kröte, die, béka, varas béka, varangyak; *rana bufo*. 2. tályog, kelevén, (a' testen); *tumor*.

Krücke, die, szénavonó, guruglya; *rutrum*. 2. mankógamó, koldúsbot; *fulcrum*, *gralla*.

Krug, der, korsó; *amphora*, *urceus*, *urna*

Krümchen, das, szálatska, morzsalék; *micula*.

Krume, die, kenyérbél; *caro*, *medulla*. 2. morzsa, morzsalék, kenyérmorzsa; *mica*.

Krumeln, *n*. morzsálódni, elmorzsálódni; *friari*.

Krumm, st. nicht gerade, görbe; *curvus*.: krumm werden, görbűlni, meggörbűlni; *incurvari*. 2. tekervényes, tsavargós, kígyós; *tortuosus*, *flexuosus*. 3. st. schräg, félszeg, kajáts, kajsza; *obliquus*. 4. st. gekrümmt, horgas; *incurvatus*.

Krummbeinig, lőtslábú, görbelábú; *varus*, *curvis pedibus*.

Krümme, die, görbeség, horgasság, tsavargósság; *curvamen*, *flexus*. 2. st. Krümmung, görbűlés, hajlás; *curvatura*.

Krümmen, *a*. görbítni, meggörbítni; *incurvare*. 2. sich, meggörbűlni, megvetemedni, (mint a' deszka); *incurvari*, *flecti*.

Krümmung, die, meggörbítés; *curvatio*. 2. meggörbűlés; *incurvatio*, *flexio*. 3. tsavarodás, (az úton); *flexus*.

Krüppel, der, nyomorék, béna; *mutilus*, *corruptus*: zu Krüppel machen, nyomorékká tenni; *mutilare*.

Krüppelig, nyomorék, béna; *mutilus*.

Kruste, die, kéreg, var, vastag bőr; *crusta*.

Krystall, das, kristály; *crystallum*.

Krystallen, kristálybólvaló, kristály; *crystallinus*.

Krystallglas, das, kristályüveg; *vitrum crystallinum*.

Kübel, der, mértze, mérő edény, véka; *vas*, *sinum*. 2. st. Milchkübel, rotska, fejőedény; *situla*. 3. köböl, két Pozsonyi mérő; *modius*, (*metreta*).

Kubikfuß, -schuh, der, kotzkaláb, v. nyom, (mérték, mellynek széle hossza magassága egy láb); *pes cubicus*.

Kubiklinie, die, kotzka linea; *linea cubica*.

Kubikmaaß, das, kotzka mérték; *mensura cubica*.

Küche, die, konyha: *culina*.

Kuchel, die, *l*. Küche.

Kuchen, der, lepény; *placenta*.

Kuchengarten, der, konyhakert, veteményes kert; *hortus olitorius*.

Küchengeschirr, das, konyharavaló edény; *vas culinarium*.

Küchengewächs, das, konyha vetemény; *olus*.

Küchenmagd, die, szolgáló; *ancilla*.

Küchenmesser, das, konyhakés; *culter culinarius*.

Küchensalz, das, konyhasó; *sal culinarius v communis*.

Küchlein, das, konyhátska; *culina parva*. 2. tsirke, tsibe; *pullus*. 3. kis lepény; *placenta parva*.

Kuckuck, der, kakuk; *cuculus*: geh zum Kuckuck, mennj patvarba; *abi in malam rem*: was der Kuckuck, mi a' patvar; *malum*.

Kufe, die, des Schlittens, szántalp; *basis*. 2. ein Gefäß, kupa; *cupa*.

Kuffer, *l*. Koffer.

Kugel, die, golyóbis; *globus*, *sphaera*.

Kugelförmig, golyóbis forma; *globosus*, *sphaeroides*.

Kugelig, golyóbisos; *globosus*.

Kugeln, *a*. gördítni; *provolvěre*. 2. *n*. gördűlni; *provolvi*.

Kugelrund, gömbölyű; *globosus*.

Kuh, die, tehén; *vacca*.. 2. blinde Kuh, szembekötősdi, (egy játék); *myinda*.

Kuheuter, das, tehéntőgy; *uber vaccinum*.

Kuhfladen, der, tehénganéj; *stercus vaccinum*.

Kühl, híves, hüss; *frigidus*, *frigidiusculus*: kühl machen, hivesítni; *refrigerare*: kühl werden, hivesedni; *refrigerari*.

Kühle, die, hívesség; *frigus*. 2. hűtő, v. hivesítő kád, v. edény; *vas refrigeratorium*.

Kühlen, *a*. kühl machen, hűtni, meghűtni, hívesítni; *refrigerare*.

Kühlend, *adj*. hívesítő, hűssítő; *refrigeratorius*.

Kühlfaß, das, *l*. Kühle.

Kühlung, die, hívesítés, hűtés; *refrigeratio*.

Kuhmilch, die, tehéntéj; *lac vaccinum*, *v*. *bubulum*.

Kühn, mérész; *audax*: *adv*. mérészen; *audacter*.

Kühnheit, die, mérészség; *audacia*: die Kühnheit haben, od. sich die Kühnheit nehmen, mérészleni, mérész lenni; *audere*, *audacia esse*.

Kuhr, **Kühr**, die, st. Wahl, választás; *optio*, *electio*.
Kühren, *a.* választani; *eligĕre*.
Kutter, **Kolter**, der, tsoroszja; *culter*.
Kümmel, der, olaszkömény; *cuminum*. 2. kertikömény, mezeikömény; *carum*.
Kummer, der, bú, bánat; *sollicitudo*, *aegritudo*, *moeror*: Kummer machen, bút okozni, búsítni; *sollicitudine adficĕre*: Kummer haben, búsulni, búslakodni; *angi*, *laborare*, *sollicitum esse*.
Kummerhaft, bús, bánatos; *sollicitus*, *anxius*.
Kümmerlich, bús, bánatos; *sollicitus*. 2. nyomorúlt, nyomorúságos; *inops*, *miser*: kümmerlich leben, nyomorúságos életet élni; *sollicitam ducĕre vitam*.
Kummerlos, búnélkűlvaló, gondtól üres; *expers sollicitudinis*, *securus*.
Kümmern, *a.* búsítni; *sollicitare*, *angĕre*. 2. bánni valamit, gondolni valamivel; *curare*. 3. sich, *a.* búsúlni, búslakodni, (valamin); *angi*, *laborare*: *b.* gondjának lenni valamire; *sollicitum esse de* —.
Kümmerniß, die, búsúlás, búslakodás; *sollicitudo*.
Kummervoll, bús, igen bús, bánatos; *sollicitus*, *sollicitudinis plenus*. 2. nyomorúságos; *miser*.
Kummet, **Kumt**, das, nyakló, lóiga; *jugum*.
Kund, st. bekannt, esmeretes; *notus*, *cognitus*: kund machen, od. thun, esmeretessé tenni, tudtára adni; *notum facĕre*, *aperire*, *indicare*: kund werden, esmeretessé lenni, kitudódni; *innotescĕre*, *vulgari*.
Kundbar, esmeretes; *notus*: kundbar machen, esmeretessé tenni; *vulgare*.
Kunde, der, vásárló, vevő; *emtor*.
Kündig, tudós, értő, hozzá értő, túdós valamiben; *peritus*, *gnarus*, *sciens*.
Kundleute, die, *pl.* vevők, vásárlók; *emtores*.
Kundschaft, die, esméret, tudomány; *notitia*, *scientia*, *cognitio*. 2. esmeretség; Kundschaft mit jemand machen, esmeretségbe esni, megesmerkedni valakivel; *notitiam alicujus conciliare*. 3. hír, tudósítás; *nuncium*: Kundschaft erhalten, hírt hallani, tudósítást venni valami felől; *certiorem reddi*. 4. vásárló, vevő; *emtor*. 5. st. schriftliches Zeugniß, bizonyságlevél, tanúlólevél, szabadúlólevél, (a' mesterlegényeknél); *testimonium*.
Kundschaften, túdósítást venni, tudakolódni, tudakozódni, kémlelni; *explorare*, *speculari*.
Kundschafter, der, tudakoló, kémlelő, kém; *speculator*.
Künftig, jövendő, jövő; *futurus*, *posterus*, *insequens*. 2. *adv.* künftig, ins künftige, künftig hin, jövendőben, ezután; *in posterum*, *posthac*.
Kunkel, der, guzsaly, rokka; *colus*.
Kunst, die, mesterség; *ars*, *artificium*: eine Kunst erfinden, valamelly mesterséget találni fel; *artem invenire*: das ist keine Kunst, a' nem mesterség; *non est artis*. 2. st. Handwerk, kézimesterség, mesterség; *ars*. 3. tudományjal járó mesterség; *ars*, *scientia*: die schönen Künste, a' szép mesterségek; *artes liberales*.
Kunstarbeit, die, mesterségesmív, v. munka; *opus artificiosum*.
Kunstbeflissener, ein, mesterség gyakorló; *studiosus artis*.
Künsteley, die, mesterkedés; *nimium artificium*. 2. fortélyoskodás; *argutiae*.
Künsteln, mesterkedni; *nimium artis adhibere*: gekünstelt, mesterséges, nem természeti; *adfectatus*, *nimis artificiosus*.
Kunsterfahren, mesterséghez értő; *peritus artis*.
Kunstgriff, der, fortély, fogás; *ars*.
Kunsthandel, der, mívárosság, mesterséges mívekkelvaló kereskedés; *negotiatio operum artis*.
Kunsthändler, der, míváros, képáros; *iconopola*.
Kunsthandlung, die, mívesbólt, képárosbólt; *iconopolium*.
Kunstkammer, die, mívtár, mívek tárháza; *museum operum artis*.
Kunstkenner, der, *l.* Kunsterfahren.
Künstler, der, mesterségmíves; *artifex*.
Künstlich, mesterséges; *artificiosus*.
Kunstmäßig, mesterségi, mesterséghez illő; *technicus*.
Kunstreich, mesterséges; *artificiosus*.
Kunstrichter, der, mesterségmív ité-

lő, megitélő, felvizsgáló; *criticus, censor.*

Kunstsprache, die, mesterségnyelv, mesterszók; *lingva technica.*

Kunststück, das, mesterséges mív; *artificiosum opus.*

Kunstwerk, das, mesterségmív, mesterséges munka; *artificium.*

Kunstwort, das, mesterszó, mesterség szava; *terminus technicus.*

Kunz, der, Konrád; *Conradus.*

Küper, der, pintér, bodnár; *vietor.*

Kupfer, das, réz, veres réz; *cuprum*: in Kupfer stechen, rézre metszeni; *caelare, aeri incidĕre.* 2. st. Kupferstich, rézmetzés, rézre metszett kép; *figura aeri incisa.*

Kupferbergwerg, das, rézbánya; *cupri fodina.*

Kupferblatt, das, *l.* Kupferstich.

Kupferdrucker, der, képnyomtató, metszésnyomtató, rézzelnyomtató; *chalcotheta.*

Kupfererz, das, rézértz; *minera cupri.*

Kupferfarbe, die, rézszín; *color cupri.*

Kupferfarbig, rézszínű; *coloris cuprini.*

Kupfergeist, der, rézszesz, rézpára; *spiritus cupri.*

Kupfergeld, das, rézpénz; *numus aeneus v. cuprinus.*

Kupfergrün, das, krispán; *aerugo viridis, chrysocolla.*

Kupferhammer, der, rézverő műhely, rézhámor; *officina cupri.*

Kupferig, rezes, rézhez hasonló; *cupro similis.*

Kupferkönig, der, tiszta réz, fínom réz; *regulus cupri.*

Kupfermünze, die, *l.* Kupfergeld.

Kupfern, rézbólvaló, réz; *cuprinus, aeneus.*

Kupferplatte, die, réztábla; *lamina cuprina.*

Kupferrost, der, rézrozsda; *aerugo.*

Kupferroth, rézszínű, rőt, verhenyeges; *colore cuprino.*

Kupferschlag, der, rézhulladék; *ramentum cupri.*

Kupferschmid, der, rézmíves; *faber aerarius.*

Kupferspiritus, der, *l.* Kupfergeist.

Kupferstecher, der, rézmetsző; *scalptor cupri, calcographus.*

Kupferstich, der, rézremetszett kép, rézmetszés; *figura aeri incisa.*

Kupferwasser, das, rézgálitzkő, rézvíz; *vitriolum.*

Kuppe, die, tető; *vertex, caput.*

Kuppel, die, *l.* Koppel, és Kuppeldach.

Kuppeldach, das, gömbölyegtető, v. fedél, kúpfedél; *tholus.*

Kuppeley, die, kerítés, hitegetés; *lenocinium.*

Kuppeln, *a.* kerítni, hitegetni; *lenocinari.* 2. st. vereinigen, egyesítni, öszvekaptsolni; *copulare, conjungĕre.*

Kuppler, der, kerítő; *leno.*

Kupplerinn, die, kerítő aszszony; *lena.*

Kuraß, der, pántzél, vasderék, mejjvas; *cataphracta, lorica, thorax.*

Kürrassier, Kürrassierer, der, vasas lovas katona; *eques loricatus v. gravis armaturae.*

Kürbis, der, tök; *cucurbita.*

Kürschner, der, szűts; *pellio.*

Kurz, nicht lang, rövid, kurta; *brevis, curtus*: kurz machen, rövidítni, röviddé tenni; *decurtare*: kürzer machen, rövidebbítni, rövidebbé tenni; *breviorem reddĕre.* 2. kevés, rövid, (tartásra nézve); *brevis*: über lang, oder kurz, elébb utóbb, akár elébb, akár utóbb, akár mikor akkor; *serius, citius, aliquando*: in kurzem, od. in kurzer Zeit, rövid nap alatt; *brevi*: ins kurze fassen, rövideden előadni, rövid summába venni; *paucis exhibere, v. absolvĕre*: vor kurzem, kevéssel ez előtt; *paucis v. brevi ante*: röviden, rövideden; *breviter*: kurz und gut! rövideden, elég az hozzá! *verbo, denique.*

Kürze, die, rövidség, kurtaság; *brevitas, exiguitas*: in der Kürze, rövid idő alatt; *brevi.*

Kürzen, *a.* rövidítni, megrövidítni; *contrahĕre, decurtare.*

Kürzlich, *adv.* kevéssel ez előtt; *ante breve tempus.* 2. rövideden, egy két szóval; *breviter, paucis.*

Kurzsichtig, rövid látású, tompa látású; *myops.* 2. tompa értelmű; *hebes.*

Kurzsichtig, die, rövid látás; *hebetudo oculorum.* 2. elme tompaság; *hebetudo mentis.*

Kurzum, rövideden, egy szóval; *breviter, ut paucis dicam.*

Kurzweg, *adv.* egyenesen, magyarán; *simpliciter, directe.*

Kurzweile, die, múlatság, tréfa, időtöltés; *ludibrium*, *jocus*, *lusus*.

Kurzweilen, időt tőlteni, tréfálódni; *joculari*, *jocari*.

Kurzweilig, múlatságos, tréfás, időtöltő; *jocosus*, *ridiculus*.

Kurzwierig, kevés ideig tartó; *brevis*, *non diuturnus*.

Kuschen, sich, lesímúlni, lekushadni, lelapúlni; *recumbĕre*.

Kuß, der, tsók; *osculum*, *basium*, *svavium*: jemanden einen Kuß geben, valakit megtsókolni, valakinek tsókot adni; *osculum dare*, *osculari*.

Küßchen, das, tsókotska; *basiolum*.

Küssen, *a*. tsókolni, megtsókolni; *osculari*, *svaviari*: sich oft küssen, tsókolódni; *oscula carpĕre*.

Küssen, das, tsókolás; *osculatio*. 2. ein Polster, vánkos, párna, főallj; *pulvinus*, *cervical*, *pulvillus*.

Küssenziehe, Küssenzüge, die, vánkoshaj, párnahaj; *tegumentum pulvilli*.

Küste, die, part, tengerpart, part környék; *littus*, *ora*.

Küster, der, egyházfi; *aedituus*.

Kutsche, die, kotsi; *pilentum*, *carpentum*, *rheda*.

Kutscher, der, kotsis; *auriga*.

Kutschiren, *n*. kotsiskodni, hajtani a' lovakat; *agĕre equos*.

Kütt, *l*. Kitt.

Kutte, die, tsuklyás köntös, tsuklyás barát ruha; *sagum cucullatum*.

Kuttelfleck, die, patzal, tehén patzal; *intestina bubula*.

Kutteln, die, *pl*. belek, belső rész, marhabél; *intestina*.

L.

Lab, das, téjoltó, savanyító; *coagulum*.

Label, *l*. Laib, das, tzipó, tzipó kenyér; *panis*, *libum*.

Laben, *a*. tejet oltani, v. megoltani; *coagulare*. 2. enyhítni, frissítni, megujjitni; *recreare*, *reficĕre*.

Labetrunk, der, enyhítő ital; *potus gratus*, *haustus ad reficiendum*.

Labsal, das, enyhítés, enyhítő szer; *medium recreans*, *v*. *reficiens*.

Labung, die, enyhítés; *recreatio*.

Labyrinth, das, bolygóhely, labirintus; *labyrinthus*.

Lacedämon, Spárta, Latzedémon; *Lacedaemon*, *Sparta*.

Lache, die, motsár, tó, potsolya; *lacus*, *palus*. 2. nevetés, katzagás; *risus*.

Läcₐeln, *n*. mosolyogni; *subridere*, *leniter arridere*.

Lächeln, das, mosolygás; *lenis risus*.

Lachen, *a*. nevetni; *ridere*.

Lachen, das, nevetés, katzagás; *risus*.

Lächerlich, nevetséges; *ridiculus*.

Lachs, der, lazatz; *salmo*, *salar*.

Lachsforelle, die, galótza; *salmo trutta*.

Lack, der, latka, latkamézga, v. gummi; *gummi laccae*.

Lackey, der, lokaj, tsatlós; *pedisequus*.

Lackiren, meglakírozni; *obducĕre gummi laccae*.

Lactuke, die, saláta; *lactuca*.

Lädchen, das, ládátska; *arcula*, *cistula*.

Lade, die, láda; *arca*, *cista*.

Laden, der, bólt, kalmárbólt; *taberna*. 2. ablaktábla; *valva*.

Laden, *a*. *ir*. *Imp*. ich lud. *Perf*. ich habe geladen, rakni, felrakni, rarakni, belérakni; *imponĕre*, *onerare*. 2. tölteni, megtőlteni, (a' puskát); *onerare*: scharf laden, golyóbisra tőlteni, (a' puskát); *glande plumbea onerare*: blind laden, fojtással tőlteni; *sine glande onerare*. 3. hívni; *vocare*, *invitare*.

Ladenflügel, der, ablaktábla, v. szárny; *altera valvarum*.

Ladenpreis, der, boltbéli ára valaminek; *pretium rei in taberna*.

Ladenstock, der, tőltőveszsző, puskaveszsző; *virga onerando serviens*.

Landung, die, tereh, (valamire rakott, v. raknivaló tereh); *onus*. 2. st. Fuhre, egy vitel, egy tereh; *vehes*. 3. hívás, idézés; *vocatio*, *invitatio*. 4. megtőltés, puskatőltés; *immissio glandis*.

Lage, die, fekvés, hely; *situs loci*. 2. állapot, helyheztetés, környűl-

állás; *status*, *conditio*. 3. egy tsomó, egy fogás, (papiros); *plagulae junctae*.

Lägel, das, légely, tsobány; *amphora v. lagena lignea*.

Lager, das, st. Ort, hely, fekvő hely; *cubile*, *lustrum*: álló hely, állás; *suggestus*. 2. sátor; *castra*, *pl.*: das Lager aufschlagen, tábort állítni fel; *castra poněre*. 3. Weinlager, borsepró; *sedimentum*, *faeces*.

Lagerbrandwein, der, égettbor; *spiritus vini*.

Lagern, *a*. főldhöz tsapni v. vágni; *sterněre*. 2. valahová helyheztetni; *alicubi poněre*. 3. sich, auf die Erde, letelepedni; *considere et consiclěre*. 4. táborozni; *castra metari*.

Lahm, sánta, béna; *claudus*, *debilis*.

Lähmen, sántává, v. bénává tenni; *debilitare*, *solvěre*: gelähmt; béna; *debilis*.

Lähmung, die, bénaság, sántaság; *debilitas*. 2. bénává tevés; *debilitatio*.

Laib, der, egy kenyér, egy egész kenyér; *panis*, *libum*.

Laich, die, ivadék, halivadék, halikra; *ova piscium*.

Laichen, *n*. ívni, ivadékot eregetni, (mint a' halak, békák); *ova parěre*.

Laie, der, világi, (az az: nem egyházi, nem pap); *laicus*.

Lacke, die, sós hallév, v. bésózott húslév, sós lév; *muria*.

Lakey, *l*. Lackey.

Lakritze, Likritze, die, édesgyökér; *glycyrrhiza*.

Lallen, *a*. gagyogni, gőgitsélni; *lallare*, *balbutire*.

Lallen, das, gagyogás, gőgitsélés; *lallum*, *lallus*.

Lamentiren, keservesen panaszolkodni; *lamentari*.

Lamm, das, bárány; *agnus*.

Lämmchen, das, bárányka, báránуotska; *agnellus*.

Lammen, *n*. bárányt elleni; *agnos parěre*.

Lämmernes, z. B. Fleisch, Braten, bárány, p. o. hús, v. petsenye; *agninus*, *-a*, *-um*.

Lammfell, das, báránybőr; *pellis agnina*.

Lammfleisch, das, bárányhús; *caro agnina*.

Lammsbraten, der, bárányhús petsenye; *assum agninum*.

Lampe, die, méts, métselő lámpás, métslámpás, métses; *lucerna*, *lampas*.

Land, das, szárazföld, száraz; *terra*, *continens*. 2. föld, szántóföld, mező; *ager*, *solum*. 3. st. Dorf, mezőség, falu, faluhely; *pagus*, *rus*. 4. tartomány, ország; *terra*, *provincia*: jemanden des Landes verweisen, valakit az országból számkivetésbe küldeni; *in exilium mittěre*.

Landarmee, die, szárazonlévő hadi sereg; *exercitus terrester*.

Landbau, der, főldmívelés; *agri cultura*.

Landcharte, die, *l*. Landkarte.

Landen, *n*. szárazra érni, kikötni; *adpellěre navem ad terram*. 2. a' szárazra kiszállani; *egredi in terram*.

Landenge, die, főldnyak; *isthmus*.

Ländereyn, die, *pl*. mezőségek, főldek, szántóföldek; *agri*.

Landeseinkünfte, die, *pl*. ország jövedelmei; *vectigalia publica*.

Landesfürst, der, ország fejedelme; *princeps regionis*.

Landesgesetz, das, ország törvényje; *lex publica*.

Landesgränze, die, ország határa; *finis v. limes regionis*.

Landesherr, der, *l*. Landesfürst.

Landeskind, das, hazafi; *indigena*.

Landesobrigkeit, die, felsőség, felsőhatalom; *summus magistratus*.

Landesregierung, die, ország kórmányja, kórmányszék; *gubernaculum regionis*. 2. ország kórmányozása; *regimen*, *gubernatio regionis*.

Landesrichter, der, ország bírája; *Judex Curiae Regiae*.

Landessprache, die, hazai nyelv; *lingva vernacula*.

Landesvater, der, ország atyja; *pater patriae*.

Landesverweisung, die, számkivetés; *exilium*.

Landflüchtig, szökevény, főldön futó; *profugus e terra*: Landflüchtig werden, főldönfutóvá lenni; *terra profugěre*.

Landgraf, der, Landgróf; *Landgravius*.

Landgrafschaft, die, Landgrófság; *Landgraviatus*.

Landgut, das, falusi jószág, mezei jószág; *praedium, fundus.*

Landhaus, das, falusi ház, mezei haz; *villa.* 2. ország háza; *sedes Ordinum provinciae.*

Landkarte, die, földkép, földrajz, mappa; *tabula geographica.*

Landkutsche, die, landkotsi, béres kotsi; *rheda publica.*

Landkutscher, der, közönséges béres kotsis; *rhedarius publicus.*

Landleben, das, mezei élet, falusi élet; *vita rustica.*

Landleute, die, *pl.* falusiak, falusi emberek; *rustici, rusticani.*

Ländlich, falusi; *rusticanus, ruris, paganus.* Pb. Ländlich sittlich, valahány ház annyi szokás; *suus cuique terrae mos.*

Landluft, die, mezei levegő, falusi levegő; *aër ruralis.*

Landmacht, die, szárazi, v. szárazon lévő hadi erő; *copiae terrestres.*

Landmann, der, földmívelő, szántóvető, falusi ember; *agricola, rusticus.*

Landmiliz, die, hazai katonaság; *milites provinciae.*

Landpfarrer, der, falusi pap; *concionator pagi, sacrorum pagi curator v. antistes.*

Landprediger, der, *l.* Landpfarrer.

Landrath, der, tartománybéli tanátsos; *consiliarius provincialis.*

Landrecht, das, hazai törvényszék; *jus provinciale.*

Landregen, der, országos eső; *imber continuus.*

Landschaft, die, st. Land, tartomány; *regio, provincia.* 2. st. Gegend, tájjék, vidék, környék; *plaga, regio.*

Landschaftsmahler, der, tájjék festő; *pictor topiarius.*

Landschule, die, nemzeti oskola; *schola provincialis.* 2. st. Dorfschule, falusi oskola; *schola rusticana v. pagana.*

Landschulmeister, der, falusi oskola mester, v. tanító; *magister scholae paganae.*

Landsee, der, tó, nagy tó; *lacus.*

Landseinkünfte, die, országjövedelme; *reditus provinciae.*

Landseinwohner, der, lakos, ország lakosa, polgár; *incola.*

Landseuche, die, uralkodó nyavalya, dög; *lues provincialis.*

Landsitz, der, falusi jószág; *praedium.*

Landsleute, die, *pl.* földiek, egy városból valók; *populares, cives.*

Landsmann, der, hazafi, földi, (azon egy tartományból, v. városból való); *popularis, civis:* was für ein Landsmann ist er? honnét való kend? *cujas es?*

Landsmannschaft, die, hazafiság, földiség; *popularitas.* 2. földiek, hazafiak; *populares.*

Landsproduct, das, föld termése, termesztet, termesztmény, termés; *fructus regionis v. terrae.*

Landstand, der, ország rendje; *ordines provinciae.* 2. ország rendjeinek tagja; *ordinum mebrum.*

Landstraße, die, országút; *via publica.*

Landstreicher, der, kóborló, országkerülő; *erro, vagus.*

Landsverräther, der, haza árúló; *proditor patriae.*

Landsverrätherey, die, hazaárúlás; *proditio patriae.*

Landsverweisung, die, *l.* Landesverweisung.

Landtag, der, országgyűlés, ország gyűlése, (diéta); *diaeta, comitia regni.*

Landtagsacte, die, *pl.* országgyűlési végezések; *acta comitiorum v. diaetae.*

Landthier, das, szárazi állat; *animal terrestre.*

Landtruppen, die, *pl.* száraz földi katonaság, v. seregek; *exercitus, copiae terrestres.*

Landüblich, ország szerént bévett, országszerte szokásban lévő; *publice receptus.*

Landung, die, kiszállás a' szárazra, szárazra kiszállás; *exscensio.*

Landvogtey, die, országbíróság; *munus judicis provinciae, praefectura, promarchionatus.*

Landvolk, das, falusi nép; *plebs rustica.*

Landwärts, a' szárazföld felé; *terram versus.*

Landwehre, die, szárazföldi erősség, (sántz, árok); *loca munita terrestria.* 2. országőrző katonaság; *militia provincialis.*

Landwein, der, hazai bor; *vinum indigena.*

Landwirth, der, falusi gazda; *rusticus.*

Landwirthschaft, die, falusi gazdaság, mezei gazdaság; *oeconomia ruralis.*

Lang, hoszszú; *longus, it. prolixus.* 2. -ig, idő hoszszáig; *usque.* 3. nagy, magas; *altus, magnus.* 4. st. viel, sok; *multus, multiplex.* 5. st. lange dauernd, langwierig, hoszszú, tartós, sok ideig tartó; *diuturnus, durabilis, longinquus:* über lang oder kurz, élébb utóbb; *citius vel serius:* seit langer Zeit, régtől fogva; *a longo tempore:* lange Weile, unalom, megunatkozás; *otium, taedium:* lange Weile haben, megúnni magát; *taedium habere.* — Lang werden, meghoszszabbodni; *prolongari:* länger machen, hoszszabbítni, meghoszszabbítni; *prolongare.*

Lange, *adv.* soká, sokáig; *diu, longum tempus:* nicht lange hernach, nem sokára azután; *paulo post.* 2. régen; *dudum, a longo tempore.* 3. st. bey weitem, koránt sem; *multum abest.*

Länge, die, hoszszaság, hoszszúság; *longitudo.* 2. sokáig tartás; *diuturnitas, durabilitas:* etwas in die Länge spielen, valamit húzni, halasztani, halogatni; *proferre, procrastinare, ducĕre.*

Langen, *a.* st. reichen, geben, nyújtani, adni, oda adni; *porrigĕre.* 2. *n.* nyúlni, érni; *pertingĕre.* 3. béérni vele, (a' pénzével); *satis esse, sufficĕre.*

Längenmaß, das, hoszszaságmérték; *mensura longitudinis.*

Länger, hoszszabb; *longior: adv.* régibb, tovább; *diutius, prius.*

Langeweile, die, *l.* Lang.

Länglich, hoszszas, hoszszúkás; *oblongus.*

Langmuth, die, hoszszútűrés, békességestűrés; *patientia, lenitas.*

Langmüthig, hoszszútűrő, békességtűrő; *patiens, lenis.*

Langohr, Esel, szamár, tsatsi; *auritulus, asinus.*

Langsam, *adj.* lassú, (ember, munka); *tardus, lentus.* 2. st. langwierig, hoszszas, hoszszú ideig tartó; *longinquus, durans.*

Langsamkeit, die, lassúság; *tarditas.*

Längs, *adv. III dik Ejt.* mentiében, v. hoszszában; *in longitudinem, juxta.*

Längst, *adv.* régen; *dudum, diu.*

Längstens, *adv.* legfeljebb; *summum, ad summum.* 2. igen régen; *dudum, diu.*

Langweilig, hoszszas, unalmas; *lentus, longinquus.*

Langwierig, sokáigtartó; *diuturnus, longinquus.*

Lanze, die, lándzsa; *lancea, hasta.*

Lanzette, die, érvagó, érvágóvas; *scalpellum.*

Lappe, der, Lapp, v. Lappóni lakos; *Lapponicus.*

Lappen, der, ruha, darab ruha, rongy; *lacinia, pannus.*

Lapperey, die, haszontalanság; *nugae.*

Läppisch, gyermekes, gyermeki, hijjábanvaló; *ineptus, puerilis.*

Lappland, das, Lapporszag; *Lapponia.*

Lappländer, der, *l.* Lappe.

Lärchenbaum, der, veres fenyő; *pinus larix.*

Lärm, der, lárma, zaj; *tumultus, strepitus:* Lärm machen, lármázni, zajogni; *tumultuari, tumultum ciere.* 2. st. Zusammenlauf, z. B. beym Feuer, tolongás, öszvetódúlás; *turba, tumultus.*

Lärmen, *n* lármázni, zajogni; *tumultum praebere.*

Larve, die, st. Maske, állortza, lárva; *larva, persona tragica.* 2. rút ábrázat; *facies monstrosa, turpis.* 3. Larve eines Insects, lárva, bogárlárva, (a' bogártojásból kibújt hernyók, nyűvek, v. kukatzok); *larva.*

Laß, bádjadt, fáradt, lankadt; *fessus, defessus, lassus.* 2. st. faul, tunya, rest, lomha; *segnis, piger.*

Lassen, *a. ir.* ich lasse, du lässest, er läßt. *Imp.* ich ließ. *Perf.* ich habe gelassen, hagyni, engedni; *sinĕre, pati, mittĕre, relinquĕre, omittĕre, dimittĕre:* sehen lassen, mutatni, megmutatni; *ostendĕre:* etwas fallen lassen, valamit elejteni; *sinĕre cadĕre, manu emittĕre:* sich etwas gefallen lassen, megelégedni valamivel; *contentum esse, probare.* 2. -tatni, -tetni, -atni, -etni; *curare (cum Infin. v. Gerund.):* lassen, valamit tsináltatni; *fieri curare, v. faciendum curare.* 3. laß, od. lasset, hadd; *(cum Conjunctivo):* z. B.

laßt ihn laufen, hadd menjen; *abeat, currat.* 4. oda adni, oda engedni; *concedĕre, dare.*

Laßheit, die, bádjadtság, lankadtság; *lassitudo, defatigatio.* 2. st. Trägheit, restség; *segnities, desidia, pigritia.*

Lässig, tunya, rest; *segnis.*

Last, die, tereh, terh; *onus, pondus, moles.*

Laster, das, gonoszság, bűn, vétek; *flagitium, scelus.*

Lästerer, der, káromló, rágalmazó; *conviciator, criminator.*

Lasterfrey, bűntelen, ment; *integer, purus.*

Lasterhaft, bűnös, vétkes; *sceleratus.*

Lästerlich, káromló, káromkodó; *maledicus, criminosus.* 2. st. schändlich, rút, gyalázatos; *turpis, foedus.*

Lästern, *a.* káromolni, szidni; *conviciari, probris incessĕre.*

Lästerung, die, káromlás; *maledictio, conviciatio.*

Lästig, terhes; *onerosus, molestus, gravis.*

Lastpferd, das, tereh hordó ló; *equus clitellarius, sarcinarius, onerarius.*

Lastthier, das, tereh hordozó állat; *jumentum.*

Lastwagen, der, terhes szekér; *plaustrum.*

Lasur, Lasurstein, der, lazúr kő; *lapis lazuli.* 2. die Lasur, od. Lasurfarbe, lazúr kék festék, égszín, égszin festék; *cyanum, coeruleum.*

Latein, das, deák, deákság; *latinum, latinitas*: Latein reden, deákúl beszélni; *latine loqui*: ins Latein übersetzen, deákra fordítni; *latine reddĕre.*

Lateiner, der, deák, deákúl tudó; *gnarus lingvae latinae, callens lingvam latinam.* 2. Deák, Látziumi lakos; *Latinus.*

Lateinisch, deák; *latinus*: *adv.* deákúl; *latine.*

Laterne, die, lámpás; *laterna.*

Latinität, die, deákság; *latinitas.*

Latte, die, létz; *tignum, tigillum.*

Latten, *a.* meglétzelni; *asserculis tegĕre, contignare.*

Lattennagel, der, létzszeg; *clavus firmandis tigillis.*

Lattich, der, saláta; *lactuca.*

Latwerge, die, liktáriom; *electuarium.*

Lau, lágymeleg, langyos; *tepidus, tepens.*

Laub, das, zöldág, leveles ág, gally, haraszt; *frons*: Laub bekommen, levelesedni, gallyasodni, leveledzeni; *frondes accipĕre, frondescĕre.*

Laube, die, leveles, leveles szín, levélszín; *umbraculum, casa frondea.*

Laubfrosch, der, levelibéka; *rana arborea.*

Laubholz, das, zöld leveles fák; *arbores frondosae.*

Laubig, gallyas, zöld levelű; *frondosus, frondeus.*

Laubthaler, der, leveles frantzia tallér; *numus frondatus.*

Laubwerk, das, leveles gally, leveles munka, (az oszlopokon); *frondes.*

Lauch, der, foghagyma; *allium.*

Lauer, die, les; *insidiae.*

Lauerer, der, kémlelő; *insidiator.*

Lauern, *n.* lesni, leselkedni; *insidiari.* 2. hallgatódzni; *auscultare.*

Lauf, der, futás, szaladás; *cursus, curriculus.* 2. folyás; *lapsus, fluxus.* 3. forgás, járás; *motus.* 4. folyamat, út, folyás; *cursus, progressus* 5. st. Fuß, láb, (nyúl lába); *pes vestigium.*

Laufbahn, die, pállya, pállyafutás; *curriculum, spatium.*

Laufen, *n. ir.* ich laufe, du läufst, er läuft. *Imp.* ich lief. *Perf.* ich bin gelaufen, futni, szaladni; *currĕre.* 2. folyni, futni, (mint a' víz, az idő); *fluĕre, decurrĕre, currĕre, elabi, fugĕre.* 3. *Loc. pr.* bey einer Sache Gefahr laufen, valamelly dolog körűl veszedelemben forogni; *in periculo versari.* 4. st. sich begatten, párzani, bakzani, üzekedni; *coire.*

Laufen, das, futás, szaladás, folyás, vízfolyás, időfolyás; *cursus, decursus, fluxus.*

Laufend, *part. et adj.* futó, folyó; *currens, fluens*: das laufende Jahr, a' folyó esztendő; *annus currens.*

Laufer, der, kengyelfutó; *cursor.*

Läufer, der, futó, szaladó; *cursor.*

Lauffeuer, das, futótűz, forgótűz, villám; *ictus continuus, summa velocitas.*

Laufgraben, der, sántzárok; *fossa oppugnatoria.*

Läufig, bakzó, párzó, koslató, (kutya); *ruens in venerem, catuliens*: rühető, (disznó); *subans.*
Lauge, die, lúg; *lixivium.*
Laugen, *a.* szapúlni; *lixivio lavare.*
Laugenasche, die, lúghamú; *cinis lixivius.*
Laugensalz, das, lúgsó; *sal alcalinus.*
Läugnen, *a.* tagadni, eltagadni; *negare, infitiari, infitias ire.*
Läugner, der, tagadó; *negator.*
Lauigkeit, die, lágymelegség, langyosság; *tepor.*
Laulich, *l.* Lau.
Laune, die, kedv, változó kedv; *ingenium, natura, mos*: bey guter Laune seyn, jó kedvében lenni; *hilarem esse*: üble Laune, roszsz kedv; *ingenium triste.* 2. unatkozott roszsz kedvű; *morosus.*
Launig, változó kedvű; *mutabilis naturae.*
Launisch, roszsz kedvű, unatkozott; *stomachosus.*
Laus, die, tetű; *pediculus.*
Lauschen, *l.* lauern, horchen,
Läusekamm, der, sűrű fésű; *pecten dentium densiorum.*
Lausen, *a.* a' fejben keresni; *pediculos legĕre.*
Lausig, tetves; *pediculosos.* 2. fösvény, fukar; *nimis parcus, tenax.*
Laut, der, *st.* Klang, Ton, hang: *vox, sonus*: einen Laut von sich geben, hangzani, hangot adni, szóllani; *vocem mittĕre.* 2. *II dik Ejt.* szerént, ereje v. foglalatja szerént; *tenor, vigor, sententia, ut sonant.*
Laut, hangos, fenszóvalvaló; *sonorus, clarus*: laut reden, nagyon beszéllni; *clara voce loqui.* 2. esmeretes; *notus*: laut werden, esmeretessé lenni; *innotescĕre.*
Laute, die, lant; *lyra, cithara*: die Laute spielen, lantolni, lantot verni; *lyra canĕre.*
Lauten, *n.* hangzani, hangot adni; *sonare, sonum edĕre*: die Worte lauten also, így következnek az igék; *verba ita se habent, haec sunt verba.*
Läuten, *a.* harangozni; *campanas pulsare.*
Läuten, das, harangozás; *pulsatio v. sonus campanarum.*
Läuter, der, harangozó, *campanarius.*
Lauter, tiszta tsupa; *merus, purus.* 2. mind, mindnyáján, tsupa; *omnes.*
Lauterkeit, die, tisztaság; *puritas, probitas.*
Läutern, tisztítni, megtisztítni, (az aranyat a' tűzben, a' hig testeket a' szűrés által); *purgare, colare, liquare.*
Läuterung, die, tisztítás, megtisztítás, megszűrés; *purgatio, liquatio.*
Lauwarm, lágymeleg, langyos; *tepidus.*
Lavendel, der, levendula; *lavendula.*
Laviren, a' hajót a' szél ellen forgatni; *obliquare navem ad ventum.* 2. elmosni a' festéket, v. színt; *lavando absumĕre colorem.*
Laxativ, das, Laxans, die, hashajtó, hasindító; *medicamentum purgans.*
Laxiren, *a.* hajtani, megindítni a' hasat; *purgare alvum.*
Laxirmittel, das, *l.* Laxativ.
Lazareth, das, ispotály; *nosocomium.*
Lazur, *l.* Lasur.
Leben, *n.* élni, életben lenni; *vivĕre, in vita esse, vita frui, degĕre v. agĕre vitam*: so wahr ich lebe! lelkemre mondom; *ad animam.* 2. *st.* sich befinden, od. aufhalten, élni, lenni tartózkodni; *vivĕre, esse, versari.*
Leben, das, élet; *vita*: noch am Leben seyn, még életben lenni, még élni; *adhuc in vivis esse*: jemanden um das Leben bringen, valakit életétől megfosztani; *vita privare*: einem nach dem Leben streben, trachten, valaki élete után leselkedni; *alicujus vitae insidiari.* 2. elevenje a' testnek; *vivum.* 3. *st.* Lebenswandel, Lebenslauf, élet, élet folyása; *vita.*
Lebend, *l.* Lebendig.
Lebendig, élő, eleven; *vivus, vivens*: wieder lebendig werden, ismét felelevenedni; *reviviscĕre.* 2. lebhaft, eleven vidám; *vividus, vivens.*
Lebenlang, *l.* Lebenslang.
Lebensart, die, életnem, élet neme, mesterség; *vitae genus, ars.* 2. szép erkőlts, szép magaviselet; *mores, vita cultus, urbanitas, liberalitas.*
Lebensbeschreibung, die, életleírás; *biographia.*
Lebensgeist, der, életerőszesz; *spiritus vitalis.*

Lebensgeschichte, die, *l.* Lebensbeschreibung.
Lebensgröße, die, termet nagysága, termet; *statura.*
Lebenskraft, die, életerő; *vis vitalis.*
Lebenslang, holtig; *per omne vitae spatium.*
Lebenslänge, die, élet hoszsza; *spatium vitae.*
Lebenslängig, hóltigvaló; *perpetuus, quoad vivet.*
Lebenslauf, der, élet folyása; *vitae curriculum.*
Lebensmittel, das, élelem, eleség; *victus, alimentum.*
Lebensordnung, die, élet rendje, életbéli rendtartás; *diaeta.*
Lebensregel, die, élet regulája; *praeceptum vitae.*
Lebenssatt, életét megúnt; *satur vitae.*
Lebensstrafe, die, halálos büntetés, halálravaló büntetés; *poena capitis, v. capitalis.*
Lebenswandel, der, élet, életmód; *vita, mores, vivendi ratio.*
Leber, die, máj; *hepar, jecur:* von der Leber wegsprechen, nyílt szívvel, v. egyenesen beszéllni; *libere loqui.*
Leberwurst, die, májos hurka; *farcimen hepaticum.*
Lebhaft, eleven, vídám, vidor; *vividus, vegetus.*
Lebhaftigkeit, die, elevenség, vídámság; *vigor, vivacitás.*
Lebkuchen, der, mézes kaláts, mézes báb; *placenta mellita.*
Lebküchler, der, mézes kalátsos, mézes-bábos; *pistor placentarum mellitarum.*
Leblos, élet nélkülvaló, lelketlen; *inanimis, vita carens.*
Leblosigkeit, die, lelketlenség; *defectus vitae.*
Lebtage, die, *pl.* élet napjai; *vita.*
Lebzeit, die, élet, élet ideje; *tempus vitae.*
Lebzelten, *l.* Lebkuchen.
Lechzen, *n.* megrepedni, megrepedezni, (mint a' főld a' szárazságban); *hiscĕre, rimas agĕre.* 2. lehegni, epedni a' szomjúság miatt; *sitire, siti ardere.*
Leck, der, repedés; *rima, hiatus.*
Leck, hasadott, repedezett; *rimosus, rimas habens.*
Lecken, *a.* nyalni; *lingĕre, lambĕre.*
Lecker, der, nyaló, nyalánk, nyalakodó; *catillator, liguritor.*
Leckerbissen, der, kedves falat, tsemege, nyalánkság; *cupediae, bellaria.*
Leckerey, die, (ugyan az).
Leckerhaft, nyalánk, tsemegés; *liguriens.*
Leckerhaftigkeit, die, nyalánkság; *liguritio.*
Leckermaul, das, nyalánk, tsemegés, tsemege szerető; *homo delicatus.*
Lection, die, tanítás, letzke; *lectio, pensum, instructio.* 2. st. Verweis, szemrehányás, pirongatás; *objurgatio.*
Lectüre, die, olvasás, könyvolvasás; *lectio:* er hat viel Lectüre, igen olvasott ember; *multa legit.*
Leder, das, kikészített bőr; *corium.*
Ledern, bőrbőlvaló, bőr; *e corio, scorteus.*
Ledig, st. leer, üres; *vacuus, inanis.* 2. üres, (a' mi el nints foglalva, hívatal); *vacuus.* 3. st. unverheyrathet, nőtelen, férjhez nem ment; *liber, coelebs:* der ledige Stand, nőtelenség, hajadonság; *coelibatus.*
Lediglich, *adv.* tsupán, egészen, tsupán tsak; *prorsus, plane, tantum.*
Leer, üres; *vacuus, inanis, vanus:* leer machen, kiürítni; *vacuefacĕre:* leer werden, kiürűlni, kiüresűlni; *vacue fieri.* 2. üres, (a' mi meg nints terhelve, szekér); *vacuus.* 4. st. falsch, üres, hazug; *inanis, falsus.*
Leere, die, üresség; *vacuum, vacuitas.*
Leeren, *a.* kiüresítni, kiürítni; *evacuare.*
Lefze, od. Lippe, die, ajak; *labium, labrum.*
Legal, törvényes; *legitimus.*
Legat, der, küldött követ; *legatus.*
Legat, das, hagyomány, hagyott jószág; *legatum.*
Legationsrath, der, követségi tanátsos; *consiliarius legationis.*
Legel, *l.* Lägel, das.
Legen, *n.* tenni, (fektetve tenni, v. fektetni valamit); *ponĕre, collocare:* etwas bey Seite legen, valamit félre tenni; *seponĕre.* 2. sich legen, feküdni, lefeküdni; *decumbĕre.* 3. sich legen, megszűnni, megtsillapodni; *quiescĕre, desinĕre.* 4.

sich auf etwas legen, valamire adni magát; *incumbĕre, se applicare.* 5. Eyer legen, tojni; *ova ponĕre, v. parĕre.* 6. *Loc. pr.* Schuhe an die Füße legen, lábbelit húzni fel, (a' lábára); *calceos induĕre, pedes calceare*: ein Schloß vor die Thür legen, lakatot vetni az ajtóra; *obserare portam*: einem etwas in den Weg legen, akadályt tenni, v. gátot vetni valakinek; *impedimenta ponĕre*: Hand an jemanden legen, valakit erőszakosan megbántani; *offendĕre*: einem etwas zur Last legen, hibáúl, v. vétkül tulajdonítni valakinek valamit; *vitio vertĕre*: den Grund zu etwas legen, valaminek fundamentomát megvetni; *fundamenta jacĕre*: ein Schiff vor Anker legen, vasmatskára vetni a' hajót; *navem ancoris statuĕre*: Pflanzen legen, plántát ültetni; *plantare.* etwas an den Tag legen, *a.* kinyilatkoztatni valamit; *aperire*: *b.* megmutatni, bébizonyítni; *probare*: jemanden etwas ans Herz legen, valakinek valamit szívére kötni; *cogitandum proponĕre, commendare.*

Legende, die, valamelly Szentnek élete; *vita sancti.* 2. st. Mährchen, költemény, mese; *fabula, confictum.*

Leghenne, die, tojótyúk; *pulletra, gallina ova pariens.*

Legion, die, légió; *legio.*

Legiren, hagyni, (testamentomban); *legare.*

Legitimation, die, hitelesités; *fides.* 2. Rechtfertigung, mentés, igazítás; *defensio.*

Legung, die, tevés, tétel; *positio.*

Lehen, Lehn, das, költsönözött, v. költsön kért jószág; *mutuum.* 2. árendás, v. árendába vett jószág; *praedium conductum.* 3. fejedelemtől valakinek adatott jutalomjószág; *feudum.*

Lehen, die, költsönözés, költsönadás;

Lehengut, das, jutalomjószág, fejedelemtől nyert jószág; *feudum.*

Lehm, der, agyag, siker, agyagsár; *limus, lutum, argilla.*

Lehmgrube, die, agyagverem; *fodina lutaria, v. argillacea.*

Lehmig, agyagos, sáros; *lutosus, argillosus.*

Lehne, die, támasz, könyöklő, karfa, hát, székhát, *lorica, adminiculum.*

Lehnen, *a.* hozzátámasztani, (valamit a' falhoz); *acclinare.* 2. sich an etwas, valamihez hozzá támaszkodni; *se acclinare.* 3. leihen, költsön adni, költsönözni; *commodare.*

Lehnlackey, der, napszámra fogadott inas; *pedisequus temporarius.*

Lehnsatz, der, költsönözött állítás; *lemma.*

Lehnsessel, der, karszék, hátas szék; *sella brachiata.*

Lehnung, die, hozzátámasztás; *adplicatio.*

Lehramt, das, tanítói hívatal; *munus docendi.*

Lehrart, die, tanításmód, tanítás módja; *methodus docendi.*

Lehrbegierde, die, tanúlni kívánás; *cupiditas discendi.*

Lehrbegierig, tanúlni kívánó; *cupidus discendi.*

Lehrbegriff, der, tanulmány, tudomány summája; *summa doctrinae.*

Lehrbrief, der, szabadúló levél, (a' mesterlegényeknél); *tyrocinii positi testimonium.*

Lehrbuch, das, tanítókönyv; *liber didacticus, isagoge, elementa.*

Lehrbursch, der, inas, mesterségtanúlóinas; *discipulus, tyro.*

Lehre, die, st. Unterweisung, tanítás, (főképpen mesterségre); *institutio, eruditio.* 2. tudomány; *doctrina*: Sittenlehre, erkőltstudomány; *ethica.* 3. tanúság, regula, tudomány; *praeceptum, disciplina.*

Lehren, *a.* tanítni, (mesterségre, tudományra), oktatni, (bölcsességre); *docere, erudire, instruĕre.*

Lehrer, der, tanító, oktató; *magister, doctor, praeceptor.*

Lehrgebäude, das, rendalkat, tudományrend alkatja, v. alkotmányja, rendszer; *Systema.*

Lehrgeld, das, tanításbér, v. pénz, tanításértvaló fizetés; *merces disciplinae, minerval.*

Lehrjahr, das, inasesztendő; *annus disciplinae.*

Lehrjunge, der, *l.* Lehrbursch.

Lehrling, der, *l.* Lehrbursch.

Lehrmeister, der, tanító mester; *magister.*

Lehrmethode, die, tanításmód; *methodus docendi.*

Lehrreich, tanúságos, tanúsággal tellyes, oktató, hasznos; *utilis, fructuosus, saluber.*

Lehrsaal, der, tanító szoba, v. palota; *auditorium.*

Lehrsatz, der, tanító tétel, tanító igazság, mondás, állítás; *sententia, praeceptiva, theorema.*

Lehrspruch, der, tanúság, fontos mondás; *sententia.*

Lehrstuhl, der, tanítószék, katédra; *cathedra.*

Lehrstunde, die, tanító óra, tanítás órája; *hora docendi, discendi.*

Lehrtheil, der, tanító rész; *pars dogmatica, theoretica.*

Leib, der, *pl.* die Leiber, test; *corpus*: seinen Leib pflegen, ápolgatni a' testét; *corpus alĕre, fovere*: wohl bey Leibe, testes, kövér; *obesus, corpulentus*: bey Leib, und Leben nicht, tellyességgel nem; *minime, minime gentium*: Leib und Leben für ihn lassen, életét is feláldozni valakiért; *vitam immolare*: einem zu Leibe gehen, neki menni valakinek, megragadni, megtámadni valakit; *aggredi.* 2. st. der Rumpf, derék; *truncus*: schlank von Leibe, kartsú derekú; *gracilis.* 3. st. Unterleib, od. Bauch, has; *venter.* 5. st. Leben, élet; *vita.* 6. Leib, (más szók előtt ezt teszi); legkedvesebb; *carissimus, praecipuus, peculiaris.*

Leibarzt, der, házi orvos, tulajdon orvosa valakinek; *medicus peculiaris.*

Leibchen, das, testetske; *corpusculum.* 2. mejjrevalótska; *subucula.*

Leibeigen, rabszolgai; *servus, servilis*: ein Leibeigener, rabszolga; *mancipium.*

Leibeigenschaft, die, rabszolgaság; *servitus.*

Leibeigenthum, das, rabszolga; *mancipium.*

Leibel, das, lájbli, mejjrevaló; *amiculum, subucula.*

Leibesarbeit, die, testi munka, kézi munka; *labor corporis.*

Leibesbeschaffenheit, die, testi tulajdonság, esttermet; *habitus corporis, statura.*

Leibeserbe, der, természeti örökös; *heres naturalis.*

Leibesfehler, der, testi hiba; *vitium corporis.*

Leibesfrucht, die, méhnek gyümöltse; *fetus, partus.*

Leibesgaben, die, *pl.* testi adományok, v. ajándékok; *dotes corporis.*

Leibeskräfte, die, *pl.* testi erő, testi tehettségek; *vires corporis.*

Leibespflege, die, testtáplálás; *cultura corporis.*

Leibesstrafe, die, testi büntetés; *poena corporis, supplicium.*

Leibfarbe, die, testszín; *color carneus.*

Leibfarben, testszínű; *coloris carnei.*

Leibgarde, die, testőrző sereg; *cohors praetoria.*

Leibgürtel, der, öv, övedző; *cingulum ventris.*

Leibhaft, testi, testel bíró; *corporeus.* 2. st. wahrhaftig, valóságos; *verus.*

Leiblich, testi, testet illető; *corporalis, corporis.* 2. st. natürlich, természeti; *germanus, naturalis*: leiblicher Bruder, testvér bátya, v. testvér ötse, v. férjfi testvér; *frater, germanus.*

Leibmedicus, *l.* Leibarzt.

Leibschaden, der, sérültség; *hernia.*

Leibstuhl, der, szükségtévő szék; *sella pertusa, lasanum.*

Leibwache, *l.* Leibgarde.

Leich, *l.* Laich.

Leiche, die, halott hólttest; *cadaver.* 2. temetés, halott temetés; *funus, exequiae*: zur Leiche gehen, temetésre, v. halottra menni; *venire ad funus.*

Leichenbegängniß, das, halott temetés, temetés; *funus, justa funebria.*

Leichenbitter, der, halotthoz hívó; *invitator ad funus.*

Leichenessen, das, tor, halotti tor; *epulum funebre.*

Leichengedicht, das, halotti vers, bútsúztató; *carmen funebre.*

Leichenpredigt, die, halotti prédikátzio; *contio funebris.*

Leichenrede, die, halotti beszéd; *oratio funebris.*

Leichenträger, der, hólttest vivő; *vespillo, gestator funeris.*

Leichenzug, der, halott késérés; *pompa funebris.*
Leichnam, der, test, holttest, halott; *cadaver, corpus mortuum.*
Leicht, könnyű; *levis, facilis.* 2. st. gering, kevés, kis, kitsiny; *tenuis, exiguus.*
Leichte, die, könnyűség; *facilitas.*
Leichtfertig, tsintalan, pajkos, vásott; *petulans, lascivus.*
Leichtfertigkeit, die, tsintalanság, pajkosság, vásottság; *petulantia lascivia.*
Leichtgläubig, könnyen hívő; *credulus.*
Leichtgläubigkeit, die, könnyen hívés; *credulitas.*
Leichthin, sietve, felében, harmadában, (valamit tenni); *leviter, festinanter.*
Leichtigkeit, die, könnyűség; *facilitas.*
Leichtlich, *adv.* könnyen; *facile.*
Leichtsinn, der, gondolatlanság; *levitas animi, incuria, protervia.*
Leichtsinnig, gondolatlan; *levis, levi animo.*
Leichtweg, *adv.* imígy amúgy; *negligenter.*
Leid, st. unangenehm, terhes, kedvetlen, sajnos; *molestus, tristis*: es thut mir leid, od. es ist mir leid, sajnálom, bánom, szánakozom rajta; *doleo, miseret me ejus.*
Leid, das, kedvetlenség, tereh; *molestia, cura.* 2. st. Betrübniß, Gram, bú, bánat; *dolor, moeror.* 3. st. Mitleid, szánakozás, fájlalás; *misericordia.* 4. st. Trauer, gyász; *luctus.*
Leiden, Lejda, (város); *Lugdunum Batavorum, Leida.*
Leiden, *a. ir. Imp.* ich litt, *Perf.* ich habe gelitten, szenvedni; *pati, ferre.* 2. eltűrni, szenvedni; *perferre, tolerare.* 3. szenvedhetni, örömest látni, (valakit); *probare, tolerare.*
Leiden, das, szenvedés; *perpessio, toleratio.* 2. st. Kummer, bú, bánat, szomorúság; *dolor, tristitia.*
Leidend, szenvedő; *patiens.*
Leidenschaft, die, indúlatoskodás; *motus, perturbatio animi, ardor, studium.*
Leidenschaftlich, indúlatoskodó; *tener, mollis.*
Leidentlich, tűrhető; *tolerabilis. adv.* tűrhetőleg; *tolerabiliter.*
Leider, fájdalom, óh fájdalom; *dolendum! prohdolor.*
Leidig, terhes, bajos; *molestus.* 2. st. schlecht, alávaló, nyomorúlt; *nequam, miser.* 3. szerentsétlen, bóldogtalan; *infelix.*
Leidlich, tűrhető, szenvedhető, meglehetős, középszerű; *tolerabilis, mediocris.*
Leidwesen, das, fájdalom, szomorúság; *dolor, moeror.*
Leihen, *a. ir. Imp.* ich lieh, *Perf.* ich habe geliehen, adni, (valami dolgot haszonvételre, 's kevés időre); *commodare.* 2. költsön adni, költsönözni, (kenyeret, pénzt); *mutuare.* 3. költsön venni, v. kérni, (pénzt); *mutuari, mutuo sumĕre.*
Leiher, der, költsön adó hitelező; *creditor.* 2, költsön kérő; *mutuans.*
Leim, der, enyv, enyő; *gluten.*
Leimen, *a.* enyvezni, megenyvezni; *glutinare.*
Leimig, enyves; *glutinosus.*
Leimruthe, die, enyves veszsző; *virga viscata.*
Leimwasser, das, enyves víz; *aqua glutinosa.*
Lein, der, od. Flachs, len; *linum.* 2. lenmag; *semen lini.*
Leinchen, das, köteletske; *funiculus.*
Leine, die, kötél; *funis.*
Leinen, lenbőlvaló, len; *lineus, linteus.*
Leinöhl, das, lenmagolaj; *oleum lini.*
Leinsame, der, lenmag; *semen lini.*
Leinwand, die, vászon, gyólts; *linteum.*
Leinwanden, vászonbólvaló; *linteus.*
Leinweber, der, takáts; *textor.*
Leinweberey, die, takátsság; *textura.*
Leipzig, Lipsia, (város); *Lipsia.*
Leipziger, Lipsiai, *Lipsiensis.*
Leise, tsendes, gyenge, lassú; *lenis. adv.* gyengén, lassan; *leniter.*
Leiste, die, párkány, párkányozat, párlázat, (létzből, v. létz forma deszkából); *asserculus, limbus, taenia, stria.*

Leisten, der, kapta; *tentipellium, forma, crepida*: den Schuh über die Leisten schlagen, kaptára ütni a' lábbelit; *tentipellio aptare.*

Leisten, *a.* tellyesítni, megadni, tenni, tselekedni; *praestare*: Hülfe leisten, segítni, segítségűl lenni; *auxilium ferre*: Widerstand leisten, ellent állani, ellene szegezni magát; *resistěre*: Gesellschaft leisten, társ lenni, mellé állani valakinek; *comitem esse*: Genugthuung leisten, eleget tenni; *satisfacěre.*

Leistenbruch, der, ágyék sérűltség; *hernia inguinalis.*

Leistung, die, telyesítés, tselekvés; *praestatio.*

Leiten, *a.* vezetni; *ducěre*: 2. das Wasser, vinni, árokba vinni, (a' vizet valahová); *derivare, ducěre.* 3. vezérelni; *ducěre.*

Leiten, das, vezetés, vezérlés; *ductio, ductus.*

Leiter, der, vezető; *dux, ductor.*

Leiter, die lajtorja, (létra): *scala.*

Leitersprosse, die, lajtorjafog; *gradus scalae.*

Leiterwagen, der, paraszt szekér; *currus scalaris, plaustrum.*

Leitfaden, der, vezérfonál; *filum ariadneum.*

Leitseil, das, gyeplő; *versoria.*

Leitstern, der, vezércsillag; *cynosura.*

Leitung, die, vezetés, vezérlés; *ductio, ductus.*

Lende, die, ágyék; *lumbus.*

Lendenbraten, der, bagdánypetsenye; felsárpetsenye; *assum lumbare.*

Lenken, igazgatni, intézni, (valamelly dolgot); *flectěre, dirigěre.* 2. hajtani, igazgatni, (a' lovakat); *regěre.*

Lenkriemen, die, gyeplő, gyeplőszíjj; *lorum versorium.*

Lenksam, hajtható, könnyen igazgatható; *flexilis, flexibilis.* 2. engedő, engedelmes, hajlékony; *sequax, facilis.*

Lenksamkeit, die, hajthatóság; *flexibilitas.* 2. hajlékonyság, engedés; *obsequium.*

Lenkseil, das, *l.* Leitseil.

Lenkung, die, igazgatás, intézés, hajtás; *gubernatio, flexio.*

Lenz, der, tavasz; *ver.*

Lenzmonath, der, bőjtmás hava, Mártzius; *Martius.*

Leopard, der, pardutz; *leopardus.*

Lerche, die, patsirta; *alauda.*

Lerchenbaum, *l.* Lärchenbaum.

Lermen, *l.* Lärmen.

Lernbegierde, die, tanúlni kívánás; *cupiditas discendi.*

Lernbegierig, tanúlni kívánó; *cupidus discendi.*

Lernen, *a.* tanúlni, megtanúlni; *discěre*: etwas auswendig lernen, valamit könyv nélkűl megtanúlni; *memoriter addiscěre.* 2. *st.* erlernen, megtanúlni; *addiscěre.*

Lernen, das, tanúlás; *discěre.*

Lernender, ein, tanúló, tanítvány; *discens, discipulus.*

Lese, Weinlese, die, szüret; *vindemia.*

Lesebuch, das, olvasókönyv; *liber lectu utilis, libellus ad usum scholasticum.*

Lesen, *a. ir.* ich lese, du liesest, er lieset, wir lesen, *Imp.* ich las, *Perf.* ich habe gelesen, Wein, szedni, szedegetni; 2. Buch, olvasni; *legěre* 3. *st.* lehren, tanítni; *explicare*: die Messe lesen, misét mondani; *missam administrare.*

Leser, der, olvasó, könyvolvasó; *lector.* 2. szedő, szőlőszedő; *legens.*

Leserlich, olvasható; *distinctus, quod legi potest.*

Lesung, die, *l.* das Lesen.

Letten, der, agyag, fazekas agyag; *argilla.*

Letter, die, öntött betűk, (mellyel nyomtatnak); *typus literae.*

Letzen, *a.* gyönyörködtetni; *delectare, oblectare.* 2. sich, gyönyörködni; *delectari.*

Letzt, Letzthin, *adv.* utólszor, a' minap; *proxime, nuperrime.*

Letzte, der, die, das, utólsó, legutólsó, végső, szélső; *ultimus, postremus, extremus, novissimus.*

Letztens, utólszor; utóljára; *ultimo, novissime.*

Letztlich, (ugyan az).

Letzung, die, gyönyörködtetés; *oblectatio.*

Leuchte, die, *l.* Laterne

Leuchten, *a.* világosítni; *lucere*: leuchte hierher, tartsd ide a' gyertyát; *admove lumen.* 2. *n.* világítni, vi-

lágosságot, világot adni, világolni; *lucere.* 3. st. glänzen, tündökleni; *fulgere*, *splendere.* 4. st. blitzen, villámlani; *fulgurare.*

Leuchtend, világosító, tsillámló, tündöklő; *lucidus*, *fulgens*, *fulgidus.*

Leuchter, der, gyertyatartó; *candelabrum*, *lychnuchus.*

Leuchtthurm, der, világosító torony; *pharus.*

Leue, der, *l.* Löwe.

Leugnen, *l.* Läugnen.

Leute, die, *pl.* emberek; *homines.* etwas unter die Leute bringen, közönségessé, v. esméretessé tenni, elterjeszteni valamit; *vulgare.* 2. st. Gesinde, tseléd, tselédek; *famuli*, *servi.* 3. hozzátartozók, (valakihez); *mei*, *tui*, *ejus.*

Leuteschen, der, emberkerülő; *lucifuga.*

Leutselig, emberséges, jámbor, nyájjas, emberszerető; *humanus comis.*

Leutseligkeit, die, jámborság, nyájjasság, emberség; *humanitas*, *comitas.*

Levante, die, levánta, napkeleti tájjéka a' közép tengernek; *pars orientalis maris.*

Lexicon, das, szókönyv, szós könyv, szótár; *lexicon*, *vocabularium.*

Leyer, die, lant; *lyra.*

Leyerer, Leyermann, der, lantos; *lyricen.*

Leyern, lantolni, lantot verni; *lyra canĕre.*

Libien, Líbia, (tartomány); *Lybia.*

Licentiat, der, doktorságra felszabadíttatott, (valamelly karban); *licentiatus.*

Licht, das, világosság; *lux*, *lumen.* Kerze, od. Talglicht, gyertya; *lucerna*, *candela*: Lichter ziehen, gyertyát mártani; *candelas efficĕre*: gegossene Lichter, öntött gyertyák; *candelae in forma effictae*, *v. fusae.* das Licht putzen, elvenni a' gyertya hamvát; *tollĕre cineres.*

Licht, od. lichte, világos; *lucidus*, *clarus*: es wird licht, világosodik, virad; *lucescit.* 2. st. weitläufig, ritka; *lucidus*, *non densus*: das lichte von etwas, belső ürege, öble, hézagja, v. világa valaminek; *cavitas.*

Lichtarbeit, die, gyertyánálvaló munka; *lucubratio.*

Lichtblau, világos kék; *candicans e caeruleo.*

Lichtbraun, barnás; *badius.*

Lichten, *a.* st. ausleeren, kiürítni, kiüresítni; *exonerare*, *evacuare.* 2. die Anker, felszedni, felhúzni; *solvĕre.* 3. megvilágosítni, világossá tenni; *lucidum reddĕre.* 4. den Wald, megritkítni; *collucare.*

Lichtform, die, gyertyaöntő; *forma cendelarum.*

Lichtgelb, világos sárga; *candicans e gilvo*, *subflavus.*

Lichtgießer, der, gyertyamártó, v. öntő., (mesterember); *fusor candelarum.*

Lichtgrau, világos szűrke; *candicans e glauco.*

Lichtgrün, világos zöld; *candicans e viridi.*

Lichtmesse, die, gyertyaszentelő bóldog aszszony napja, v. Mária tisztúlásának innepe; *festum purificationis Mariae.*

Lichtputze, die, koppantó, hamvévő; *emunctorium.*

Lichtscheu, világosság kerűlő; *lucifuga.*

Lichtschirm, der, árnyéktartó; *umbraculum.*

Lichtschneutze, *l.* Lichtputze.

Lichtschnuppe, die, gyertya hamva; *fungus v. cinis candelae.*

Lichtstrahl, der, súgár, világosság súgára; *radius lucis.*

Lichtvoll, világos, világossággal tellyes; *plenus luce*, *lucidus.*

Lichtziehen, das, gyertyamártás; *ductus candelarum.*

Lichtzieher, der, *l.* Lichtgießer.

Lieb, kedves, kellemetes; *carus*, *jucundus*: lieb haben, szeretni, kedvelleni; *carum habere*, *amare.* lieb gewinnen, megszeretni, megkedvelleni; *adamare*: lieber, inkább, jobban; *libentius*, *potius.* 2. st. liebenswürdig, szeretetre méltó, kellemetes; *amabilis*, *amandus.*

Liebäugeln, *n.* katsongatni; *oculis blandiri.*

Liebchen, das, szerető; *amicus*, *amasius*, *amator*: mein Liebchen! édesem! kedvesem! *dilecte! dilecta.*

Liebe, die, szeretet; *amor.* 2. szere-

lem, (a' szép nem eránt); *amor*. 3. szívesség, szíves hajlandóság; *officium*, *gratia*.

Liebeln, *l.* Liebkosen.

Lieben, *a.* szeretni, szeretettel viseltetni, (valaki eránt); *amare*, *amore ferri*.

Liebeswerth, szeretetre méltó; *amandus*.

Liebenswürdig, (ugyan az).

Lieber, kedvesebb, betsesebb; *carior*, *potior*.

Liebesangelegenheit, die, szerelmeskedés, szerelmes dolog; *negotium amatorium*.

Liebesbezeugung, die, szeretet mutatás; *significatio amoris*.

Liebesblick, der, szerelmes tekintet; *adspectus amoris plenus*.

Liebesgott, der, szerelemisten, amor, kupidó; *deus amoris*, *amor*, *cupido*.

Liebesgöttinn, die, szerelem istenasszonya, vénus; *Venus*.

Liebhaben, *a. l.* Lieben.

Liebhaber, der, kedvellő; *amans*; *studiosus*. 2. *st.* Liebster, szerető; *amasius*.

Liebhaberey, die, valamin kapás, valaminek kedvellése; *amor*, *studium*.

Liebkosen, *a.* tsókolgatni, tzirólgatni, esenkedni valakinek; *blandiri*.

Liebkosung, die, tsókolgatás, tzirólgatás, esenkedés; *blanditia*.

Lieblich, kellemetes, kedves, édes, kellemes; *svavis*, *jucundus*, *dulcis*.

Lieblichkeit, die, kellemetesség, kellemesség; *svavitas*, *jucunditas*, *dulcedo*.

Liebling, der, kedvesse, szerelmese valakinek; *deliciae*, *amor*. 2. (más szók előtt ezt teszi); legkedvessebb; *gratissimus*.

Lieblos, szeretetlen, szeretet nélkűlvaló; *expers amoris*. 2. emberteleu; *durus*.

Liebreich, szeretettel telyes, nyájjas, szíves; *amoris plenus*.

Liebreiz, der, kellem, édesgető szépség; *gratia*, *venustas*, *decus*.

Liebste, die, szerető, (fejérszemély); *amica*, *amasia*. 2. *st.* Gattinn, feleség; *uxor*.

Liebster, legkedvesebb; *carissimus*, *charissimus*.

Liebwerth, kedves, drágalátos; *charus*.

Lied, das, *st.* Gesang, ének; *cantus*, *cantio*: das hohe Lied Salamonis, énekek éneke; *canticum*, *canticorum*. 2. dall, nóta, dana; *carmen*, *cantilena*.

Liedchen, das, nótátska, énekelske; *cantiuncula*.

Liederbuch, das, énekes könyv; *liber cantionum*.

Liederlich, ronda, pongyola, (az öltözetére nézve); *dissolutus*, *recinctus*. 2. *st.* nachläßig, tunya, gondatlan, renyhe; *negligens*, *dissolutus*. 3. *st.* zügellos, zabolátlan; vásott, pajkos, pajzán; *nequam*, *malus*, *perditus*. 4. *st.* faul, korhely; *ignavus*, *piger*.

Liederlichkeit, die, rondaság, pongyolaság, *dissolutio*. 2. zabolátlanság, roszszaság; *nequitia*. 3. gondatlanság, túnyaság; *negligentia*.

Lieferant, der, portéka szállító, által szállító; *conductor*.

Liefern, *a. st.* übergeben, überliefern, által adni, által szállítni; *exhibere*, *subvehĕre*. 2. ein Treffen, od. eine Schlacht, megütközni; *praelium committĕre*. 3. ist geliefert, elveszett, oda van; *periit*.

Lieferung, die, által adás, által szállítás; *subvectio*. 2. megütközés; *commissio praelii*.

Liefland, Liflandia, Liflan; *Livonia*.

Liegen, *n. ir. Imp.* ich lag, *Perf.* ich habe od. ich bin gelegen, feküdni, fekve lenni, (valahol); *jacere*, *cubare*. 2. lenni, feküdni, (a' tájjékokról, és helyekről mondatik); *jacere*, *situm v. positum esse*. 3. lenni, tartózkodni; *esse*, *versari*, *commorari*.

Liegen, das, fekvés; *cubatio*, *cubitus*.

Liegend, fekvő, lévő; *jacens*, *cubans*, *positus*, *conditus*: liegende Gründe, od. Güter, fekvő jószágok; *fundi*.

Liese, die, Erzsébet; *Elisabetha*.

Lieutenant, der, hadnagy; *subcenturio*.

Liga, *l.* Bund.

Lilie, die, liliom; *lilium*.

Limitieren, *a.* meghatározni; *finire*.

Limonade, die, tzitromos víz; *aqua limonata*.

Limone, die, tzitrom; *limon*, *citrus.*
Linde, *l.* Gelinde.
Linde, die, hársfa; *tilia.*
Lindenbast, der, hárshéj, hárs; *liber tiliaris*, *philyra.*
Lindenbaum, der, *l.* Linde.
Lindenholz, das, hársfa; *lignum tiliaceum.*
Linden, *a.* enyhítni, könnyebbítni; *lenire*, *mollire*, *mitigare.*
Linderung, die, enyhítés; *mitigatio.*
Lineal, das, línea, línéázó; *regula*, *amussis.*
Lineamente, die, *pl.* vonások; *lineamenta. pl.*
Linie, die, húzás, línea; *linea.* 2. sor; *ordo*, *series.* 3. egy pertz, (egy hüvelyknyi mértéknek tized vagy tizenkettőd része); *linea.*
Linienschiff, das, első rangú hajó, (a' tengeren); *navis primae magnitudinis.*
Linientruppen, die, *pl.* tsatarendben szolgáló katonaság, v. seregek; *legionarii.*
Liniren, *a.* línéázni; *lineare.*
Linnen, *l.* Leinen.
Link, bal, balog, (sete); *sinister*, *laevus.* 2. die linke Seite eines Körpers, des Tuches, viszszája valaminek, posztónak; *pars aversa.*
Links, *adv.* balfelől, balra; *a laeva*, *a sinistra.* 2. viszszájáról, viszszájára; *ab aversa parte.*
Linse, die, lentse; *ervum lens.* 2. Axnagel, tengelyszeg; *clavus axis.* 3. lentse formájú üveg, üveg lentse; *vitrum lenticulare.*
Lippe, die, ajak; *labium.*
Lispeln, selypítni; *stridere.* 2. st. zischeln, susogni, suttogni; *susurrare.*
Lissabon, Lisbona; *Lisbona.*
List, die tsalárdság, ravaszság; *calliditas*, *astutia*, *dolus.*
Liste, die, laistomi; *index.*
Listig, tsalárd, ravasz; *astutus*, *versutus.*
Litaney, die, litánia; *litania.*
Litauen, Litvánia; *Lithuania.*
Litze, die, spárga, sinór; *funiculus.*
Livree, die, inasruha, libéria; *vestitus famularis.*
Lob, das, ditséret; *laus*: Pb. Eigenes Lob stinkt, illetlen az embernek magát dítsérni; *propria laus sordet*: Gott sey Lob! hálá istennek! *dei beneficio*, *gratia deo.*
Lobbegierde, die, dítséretre vágyás; *laudis cupiditas.*
Lobbegierig, dítséretre vágyó; *laudis cupidus.*
Loben, dítsérni; *laudare.* 2. st. billigen, jóváhagyni, helybenhagyni; *probare.*
Loben, das, dítsérés, dítséret; *laudatio.*
Lobeserhebung, die, dítsérés, magasztalás; *nimia laudatio.*
Lobgesang, der, dítsérő ének, magasztaló ének; *hymnus.*
Löblich, dítséretes; *laudabilis*, *laudandus.* 2. (tzím), der löbliche Magistrat, a' Tekintetes Törvénytanáts, v. a' Nemes Tanáts; *spectabilis*, *amplissimus.*
Loblied, das, *l.* Lobgesang.
Lobpreisen, *l.* Loben
Lobrede, die, magasztaló beszéd; *laudatio.*
Lobredner, der, magasztaló; *laudator.*
Lobspruch, der, dítsérés, magasztalás; *laus.*
Local, helybéli, helyhez tartozó; *localis*, *loci.*
Loch, das, lyuk; *foramen*, *rima*, *hiatus.* 2. verem, barlang, (a' földben); *caverna*, *cavum*, *scrobs.*
Löcherig, lyukatsos; *foraminosus*, *pertusus.*
Locke, die, hajfürt; *cincinnus.* 2. tsalogatás, madár tsalogatás; *adlectatio.*
Locken, *a.* tsalogatni, hozzátsalogatni; *adlicere*, *adlectare.* 2. fürtökbe szedni a' haját; *crispare.*
Locker, parázs, porhanyós, omló, puha, lágy; *rarus*, *mollis.* 2. ingó, mozgó, tág, lógó; *laxus*, *solutus.* 3. ritka, nem sűrű; *rarus.*
Lockerheit, die, porhonyóság, parázság, ingóság, lógóság, ritkaság; *mollities*, *instabilitas*, *dissolutio*, *raritas.*
Lockern, etwas heraus lockern, valamit eltsalni; *elicere.* 2. ingóvá tenni, megmozgatni, megingatni; *laxare*, *solvere.*
Lockig, fürtös, fodorított hajú; *cincinnatus.*
Lockspeise, die, édesgető eledel, tsalóka étek; *esca illecebra.*

Lockung, die, tsalogatás; *adlectatio.* 2. tsalogató eszköz; *illecebra.*

Loderasche, die, tüzes pernyehamu; *favilla.*

Lodern, *n.* st. brennen, égni, lobogni, lángolni, lángal égni; *ardere.*

Löffel, der, kanál, kalán; *cochlear.*

Löffelgans, die, kanálos gém; *platalea.*

Löffeln, *a.* kalánozni; *edĕre cochleari.*

Loge, die, (olv. lozse), nézőszoba, (a' játék színben); *podium, secretum.*

Logik, die, okoskodástudomány, lógika; *logica.*

Logieren, (olv. lozsiren), st. wohnen, lakni; *habitare.*

Logis, das, (olv. lozsi), st. Wohnung, lakás, szállás; *habitatio.*

Lohe, die, st. Flamme, láng; *flamma.* 2. tser, (bőr készítő tser); *cortex coriarius.*

Lohgärber, der, tímár; *cerdo, coriarius.*

Lohn, der, jutalom, (büntetés), bér; *praemium, merces.*

Lohnarbeiter, der, béres munkás; *opifex mercenarius.*

Lohnen, *d.* megjutalmaztatni, megfizetni, viszszafizetni; *mercedem v. praemium dare, remunerare.*

Lohnkutsche, die, béres kotsi, fogadott kotsi; *rheda mercenaria.*

Lohnkutscher, der, béres kotsis; *rhedarius mercenarius.*

Löhnung, die, fizetés, bér; *stipendium.*

Lolch, der, konkoly, vadótz; *lolium.*

London, London, (város); *Londinum.*

Loosen, *l.* Losen.

Lorbeere, die, babér; *laurus nobilis.* 2. st. Gemeiner Epheu, fái borostyán; *haedera helix.*

Lorbeerbaum, der, babérfa; *laurus.*

Lorbeerblatt, das, babér levél; *folium laureum.*

Lorbeerkranz, der, babérkoszorú (borostyán koszorú); *corona laurea.*

Lorbeerzweig, der, babérág; *virga laurea.*

Lorenz, die, Lőrintz; *Laurentius.*

Los, das, sors; *sors, sortitio, sortitus.* 2. sorstzédula, (a' kotzkában, lottériában); *sors.*

Los, tág, ingó, lógó; *solutus.* 2. st. frey, szabad, szabadon lévő, szabados; *liber*: los lassen, szabadon botsátani, megszabadítni; *liberare, solvĕre*: los geben, kiadni, ereszteni, (foglyot); *mittĕre, dimittĕre*: einen Sklaven los kaufen, kiváltani a' rabszolgáta' rabságból; *redimĕre*: einer Sache los werden, megszabadúlni valamitől; *solvi, solutum esse*: ein Gewehr los schießen, los brennen, od. los drucken, elsütni a' puskát; *emittĕre ictum.* 3. tsintalan, pajkos; *solutus, liber.* 4. (a' szók végén ezt teszi -talan, -telen, -atlan -etlen; *carens, in-*

Losbinden, *a. ir.* elóldani; *solvĕre.*

Losbrechen, *n. ir.* letörni, eltörni, (tőle); *defringĕre.* 2. kifakadni, szóval; *vocem effundĕre.* 3. auf den Feind, ráütni, rátörni, (az ellenségre); *impetum facĕre.*

Löschbrand, der, üszög; *titio.*

Löschen, óltani, elóltani; *exstingvĕre, restingvĕre.* 2. elóltani, tsillapítni, (a' szomjúságot); *sedare.* 3. eltörleni, (az írott betűt); *delere.* 4. ein Schiff löschen, a' hajót kiürítni; *navem exonerare.*

Löschpapier, das, itató papiros, (bibula); *charta bibula.*

Lose, st. los, tág ingó; *solutus.* 2. st. muthwillig, tsintalan, pajkos; *petulans.*

Losen, *a.* sorsot vetni; *sortiri.*

Lösen, *a.* eloldani, megoldani; *solvĕre.* 2. kilőni, elsütni, puskát, ágyút; *mittĕre.* 3. *l.* losbrennen. 4. eltörleni, (a' törvényt); *abrogare.* 5. Geld lösen, pénzt venni bé, pénzt kapni, pénzt árúlni valamiből; *exigĕre, accipĕre.*

Losgehen, *n.* eloldódni; *solvi.* 2. auf etwas, neki menni, megtámadni; *aggredi.* 3. elsűlni, (mint a' puska); *solvi.* 4. st. anfangen, elkezdődni; *initium sumĕre.*

Loshelfen, *a.* elszabadítni; *adjuvare ut solvatur.*

Loskaufen, *n.* kiváltani, (a' rabot); *redimĕre.*

Loskommen, *n.* kiszabadúlni; *liberari.*

Loslassen, *a.* elbotsátni, szabadon botsátani; *dimittĕre.*

Loslassung, die, elbotsátás, szabadon botsátás; *dimissio.*

Losmachen, *a.* elszabadítni, előldani; *solvĕre.*

Losreißen, *a* leszakasztani róla; *avellĕre*, *revellĕre.* 2. sich, kiragadni magát, (a' veszedelemből), megszabadítni, (valakitól); *expedire*, *liberare se.*

Losschießen, *a.* ellőni, kilőni, elsütni; *mittĕre.*

Lossprechen, elszabadítni, (szóval); *absolvĕre.*

Losung, die, jel, parola, jelszó, (háborúban a' katonák között): *signum.* 2. sorsvetés; *tessera*, *sortitus*, *sors.*

Loswickeln, *a.* lefejtegetni; *explicare.*

Losziehen, *a.* kifakadni, (szóval valaki ellen); *adoriri voce.*

Loth, das, lat, (mellyből 32 tesz egy közönséges, 24 egy patikai fontot); *semuncia*: zwey Loth schwer, két latnyi, két lat nehézségű; *uncialis.* 2. mélységmérő óngolyóbis, (a' sinór végén); *perpendiculum.* 3. forrasztó, értzforrasztó; *ferrumen.*

Löthen, *a.* forrasztani, (értzet); *ferruminare.*

Löthig, latos, latnyi; *semuncialis.*

Löthung, die, forrasztás; *ferruminatio.*

Lotterie, die lottéria, sorsjáték, lotri; *alea sortium.*

Lotterielos, das, lotri tzédula, sorstzédula; *sors*, *tessera.*

Löwe, der, oroszlány; *leo felis.*

Löwenhaut, die, oroszlánbőr; *pellis leonina.*

Lucerne, die, német lóherefű, német lóher, burgundiai széna; *medicago sativa.*

Luchs, der, hiúz, *felis lynx.*

Luchsauge, das, hiúzszem; *oculus lyncis*, *lynceus.*

Lucifer, der, hajnaltsillag, esthajnaltsillag; *lucifer.* 2. lucifer, ördögnév; *diabolus.*

Lücke, die, híjjánosság, hézag; *lacuna.* 2. tsorbaság; *defectus.*

Lückig, hézagos, tsorbás; *lacunosus.*

Luder, das, dög, dögHús; *cadaver.*

Ludwig, lajos, *ludovicus.*

Luft, die, levegő, levegőég; *aër*, *coelum*: Luft hohlen, levegőt szívni, v. lélekzetet venni; *spiritum ducĕre*, *respirare.* 2. szellő; *aura.*

Luftball, der, felszálló lapta; *globus aërostaticus.*

Luftballon, der, (ugyan az).

Luftblase, die, buborék; *bulla.*

Lüften, *a.* kiszellőztetni; *coelo libero exponĕre.*

Lufterscheinung, die, jelenség, levegői, v. levegőbéli tűnemény; *phaenomenon*, *meteoron.*

Luftig, levegős, szellős, szabadlevegőnek kitétetett; *aërius*, *aëri pervius.*

Luftklappe, die, tsap; *epistomium.*

Luftloch, das, szelelő-szellőző lyuk; *spiraculum*, *spiramentum.*

Luftpumpe, die, levegőt szívató; *antlia pneumatica.*

Luftröhre, die, lélekző tső, v. gége; *trachea*, *spiraculum.*

Lüftung, die, szellőztetés; *aëri libero expositio.* 2. tágítás, enyhítés; *relaxatio.*

Lug, der, st. **Lüge**, hazugság; *mendacium.*

Lüge, die, hazugság; *mendacium*: jemanden Lügen strafen, valakit a' hazugságban utólérni; *mendacii coarguĕre.*

Lügen, *a. ir. Imp.* ich log, *Perf.* ich habe gelogen, hazudni; *mentiri*: das ist gelogen, a' hazugság; *falsum est.*

Lügenhaft, hazug; *mendax.*

Lügner, der, hazudó, hazudozó, hazug; *mendax.*

Lügnerisch, hazug; *mendax.*

Lümmel, der, goromba; *incultus.*

Lump, der, ringy rongy ember; *homo pannis obsitus*, *homo nihili.*

Lumpen, der, rongy, foszláng; *lacinia.*

Lumpig, rongyos; *lacer.*

Lunge, die, tüdő; *pulmo.*

Lungenflechte, die, Krampelthee, tüdőmoh, *lichen islandicus.*

Lungenkrankheit, die, tüdőnyavalya; *morbus pulmonum.*

Lungenmoos, das, *l.* Lungenflechte.

Lungensucht, die, tüdővészés; *phthisis pulmonum.*

Lungensüchtig, tüdejeveszett; *phthisiacus.*

Lünse, die, tengelyszeg; *clavus axis.*

Lunte, die, kanótz; *funiculus tormentarius.*

Lust, die, kedv, jó kedv; *voluptas*, *studium*, *cupiditas*, *lubido*, *hilaritas.* 2. die Lüste, testi kívánságok; *libido.*

Luſtbarkeit, die, múlatság, vígasság; *hilaritas*, *oblectatio*.
Lüſten, tetszeni; *libere*.
Lüſtern, kívánni; *cupĕre*, *cupidum esse*.
Lüſtern, kívántsi, kívánó; *cupidus*. 2. édesgető, tsalogató; *adliciens*.
Lüſternheit, die, kívántsiság; *cupido*.
Luſtgarten, der, mulató kert; *topiarium*.
Luſthaus, das, mulató ház; *villa voluptaria*, *domus hortensis*.
Luſtig, vídám, víg, jó kedvű; *hilaris*, *laetus*: luſtig machen, megvídámítni; *exhilarare*. 2. kellemetes, kies, szép, (tájjék); *laetus*, *lepidus*, *amoenus*. 3. ſt. ſcherzhaft, múlatságos, tréfás; *jocularis*, *ridiculus*.
Luſtigmacher, der, tréfás, múlattató, (ember); *scurra*, *sannio*.
Luſtſchloß, das, múlató kastély; *villa*.
Luſtſeuche, die, frantzú, bujakorság; *lues venerea*.
Luſtſpiel, das, vígjáték, komédia; *comoedia*.
Lyriſch, lantos, (vers); *carmen lyricum*: ein lyriſcher Dichter, lantos poéta; *poëta lyricus*.

M.

Maal, Maaß, *l.* Mahl, Maß.
Macedoniſch, Matzedóniai; *Macedonicus*.
Machen, *a.* tselekedni, tsinálni, tenni; *facĕre*, *agĕre*. 2. ſt. verfertigen, készítni, tsinálni, megtsinálni, elkészítni; *facĕre*, *parare*. 3. zu etwas machen, tenni, nevezni, (valakit tiszté v. tisztnek, tudóssá); *creare*, *constituĕre*. 4. okozni, szerezni; *adferre*, *facĕre*, *causare*. 5. játszani, személyjét viselni, (valakinek a' játékszínben); *agĕre*. 6. Friede od. Bündniß machen, békességet v. frigyet kötni; *foedus inire*: Einen Verſuch machen, megpróbálni, próbát tenni; *probare*, *periculum facĕre*: Bekanntſchaft machen, esmeretséget vetni, megesmerkedni; *notitiam conciliare*. Den Anfang machen, elkezdeni; *inchoare*. 7. Herunter machen, *a.* lepírongatni, megpírongatni; *invehi in aliquem*. *b.* leereszteni, *demittĕre*. *c.* gyalázni, kissebbítni; *vituperare*, *imminuĕre*.
Macherlohn, das, munkabér; *manupretium*.
Machine, Maſchine, die, erőmív; *machina*.
Macht, die erő, hatalom; *vis*, *potentia*, *potestas*.
Mächtig, hatalmas, erős; *potens*, *pollens*. 2. nagy; *magnus*, *latus*, *crassus*. — Mächtig ſeyn, II-dik ejtéssel, bírni vele, felyjűl múlni, hatalmának lenni rajta; *potentem*, *v. compotem esse*.
Machtlos, tehetetlen; *inops*, *infirmus*.
Machtſpruch, der, hatalomszó; *auctoritas*, *sententia definitiva*.
Machwerk, das, tsinálmány; *opus*.
Mackel, *l.* Makel.
Mäckern, *l.* Meckern.
Makulatur, die, kárbament nyomtatvány; *charta involucris serviens*.
Madam, die, aszszonyság; *matrona*.
Mädchen, das, leány; *puella*.
Mädchenſchule, die, leányoskola; *ludus puellarum*.
Made, die, kukatz, nyű, pondró; *vermis*, *teredo*.
Mädel, das, *l.* Mädchen.
Madig, nyűves, pondrós, kukatzos; *verminosus*.
Madonna, die, szűz Mária; *Maria virgo*.
Madratze, die, szőrderekally, matrátz; *stragulum*.
Madrit, Mádrit, (város); *Madritum*.
Magazin, das, tárház, tár, tartóház; *penus*, *promtuarium*: Korn-Magazin, életesház; *horreum*.
Magd, die, *pl.* die Mägde, leány, hajadon, szűz, szolgáló, szolgálóleány, *filia*, *ancilla*.
Magen, der, gyomor: *stomachus*, *ventriculus*: mit nüchternem ma-

gen, éh gyomorral; *stomacho vacuo.*

Magenkrampf, der, gyomorgörts, *spasmus stomachi.*

Mager, sovány, hitvány, (állat, ember) ösztövér, (hús); *macer, macilentus.*

Magerkeit, die, soványság, hitványság, ösztövérség; *macies.*

Magie, die, böltsbájolás; *magia.*

Magier, der, bölts, tudós, (a' napkeletieknél). bájoló; *magicus.*

Magistrat, der, felsőség, tisztviselő tanáts, elöljárók; *senatus.*

Magistratsperson, die, tanátsbéli személy; *unus de senatu.*

Magnat, der, ország nagyja; *unus de proceribus.*

Magnesie, die, mágnézia, keserűsómész; *magnesia.*

Magnet, der, magnes, (kő); *magnes.*

Magnetisch, mágnesi; *magneticus.*

Magnetnadel, die, mágnestő; *acus magnetica.*

Magnifik, pompás, ditső, tündöklő; *magnificus.*

Magsamen, *l.* Mohn.

Mahd, die, rend, kaszált rend; *ordo v. series herbae defalcatae.*

Mähder, der, kaszás; *foeniseca.*

Mähen, *a.* kaszálni, lekaszálni; *falcare.*

Mäher, der, *l.* Mähder.

Mahl, das, *pl.* die Mähle, és Mähler, ebéd, vatsora, vendégség; *coena, convivium.* 2. jel, jegy; *signum.* 3. emlékeztető jel; *monimentum.* 4. motsok, petsét; *macula.* 5. anyajegy, (fót vagy más jegy a' testen); *naevus.* 6. -kor, -szor, -szer, -ször; (*effertur per numeros ordinales adverbiales*). Das erste Mahl, először; *primo*: das letzte Mahl, utolszor; *ultimo*: dieses Mahl, most, mostan; *modo, nunc*: kein Mahl, egyszer sem; *nec semel.*

Mahlen, festeni; *pingere*: mahlen, *part.* gemahlen, őrleni; *molare.*

Mahler, der, festő, képíró; *pictor.*

Mahlerey, die, festés, képírás, kép; *pictura.*

Mahlerisch, képírói, festési; *graphicus, vivus, picturae similis, veluti pictus.*

Mählich, lassú, tsendes; *lenis, lentus, adv.* lassan; *leniter.*

Mahlmühle, die, őrlő malom; *mola frumentaria.*

Mahlstein, der, emlékezetkő; *monimentum, cippus.* 2. határkő; *terminus.*

Mahlzeit, die, ebéd, vatsora; *coena*: gesegnete Mahlzeit, Isten áldja meg az ebédet; *bene vertat coena.* 2. *st.* Gastmahl, vendégség; *epulum, convivium.*

Mähne, die, serény; *juba.*

Mahnen, inteni, serkengetni; *monere.*

Mahner, der, intő; *monitor.*

Mahomedaner, der, Muhamed követője; *Muhamedanus.*

Mahomedanisch, Muhamedi, Muhamedtől eredett; *Muhamedanus.*

Mährchen, das, mese, rege; *fabula.*

Mähre, die, hír; *rumor, nuncius.* 2. mese költemény, rege; *fabula, fabella.* 3. ló, (roszsz ló, dög, görts); *equus strigosus, v. macer.*

Mähren, Morvaország; *Moravia.*

Mährer, der, Morva; *Moravus.*

Mährisch, Morvaországi, Morvai; *Moravicus.*

Mährte, die, hidegtzibere; *intrita.*

Majestät, die, felség, ditsőség, méltóság; *majestas*: Seine od. Ihre Majestät, Ő Felsége; *Sua Majestas*: Ihre Majestät der Kaiser, ő felsége a' Tsászár; *Sua Caesarea Majestas.*

Majestätisch, felséges, ditsősséges; *augustus.*

Majestätsrechte, das, Felségi juss; *jus majestatis.*

Majland, Májland; *Mediolanum.*

Major, der, májor (a' gyalogkatonák közt főtiszt); Oberstwachtmeister, főstrázsamester (a' lovasoknál); *superior praefectus excubiarum.*

Majoran, der, majoránna; *amaracus, majorana.*

Majorat, das, elsőszülötti juss; *jus primogeniturae.* 2. elsőszülötti örökség; *fundus majoratus.*

Majoren, der, emberkoros, 24-dik esztendőbe lépett; *plena v. legitima aetate.*

Makel, der, motsok; *macula.*

Mäkler, der, vevőkerítő, (a' kereskedőknél); *pararius, institor, interpres.*

Makrone, die, olaszmetélt; *pastilli, maccaro.*

Malachit, malakhit, (kő); *malachites.*

Malen, **Maler**, *l.* **Mahlen**, **Mahler.**

Malheur, (olv. malőr), baj, szerentsétlenség; *infortunium.*

Malicieux, (olv. malitziőz), gonosz indúlatú; *malitiosus.*

Malleabel, kovátsolható; *quod cudi potest.*

Malteser, **Ritter**, der, Máltai vitéz, v. nemes; *eques Melitensis.*

Malter, das, véka, mértze, mérő, külömbböző nagyságú mérték németországban; *modius, medimnus.* 2. tzément, vakolat; *mortarium, caementum.*

Maltesisch, Máltai; *Maltensis.*

Malve, die, mályva; *malva.*

Malz, das, maláta, dara; *polenta tosta.*

Mama, (olv. mamá) anya; *mater.*

Mammo, der, vagyon, jószág, pénz, gazdagság; *divitiae.*

Man, *pron.* valaki, az ember; lásd a' Gramatikát a' man-ról.

Mancher, manche, manches, némely, némelyik; *nonnulli.* 2. sok, nem kevés; *multi, non pauci.*

Mancherley, sokféle, külömbkülömbféle; *varii generis, varius.*

Manchmahl, néha; *nonnunquam.*

Mandat, das, parantsolat; *edictum, decretum.*

Mandel, der, mondola; *amygdalum.*

Mandelbaum, der, mondolafa; *amygdalus.*

Mandelkern, der, mondolabél; *amygdala.*

Mandelkoch, der, mondolás felfújtkása; *placenta amygdalina.*

Mandelmilch die, mondolatéj; *emulsio amygdalarum.*

Mandelöhl, das, mondolaolaj; *oleum amygdalinum.*

Mangel, der, fogyatkozás, hijánosság; *defectus.* 2. szükség, szűkölködés; *inopia, penuria.*

Mangelhaft, hijános, fogyatkozásos, hibás, tsonka; *mancus*; *vitiosus.*

Mangeln, *n.* szűkölködni valami nélkűl, hijával lenni valaminek, nem lenni; *deesse, deficere, carere*: es mangelt mir an Zeit, nints idöm; *desideratur mihi tempus.* 2. mangorlani; *laevigare.*

Mangold, das, tzékla; *beta.*

Manie, die, dühösbórság; *mania.*

Manier, die, mód, módosság; *modus, ratio, decor.*

Manierlich, módos, jeles; *venustus, elegans.*

Manierlichkeit, die, módosság; *venustas, elegantia.*

Manifest, das, fejedelmi hirdetés, v. kinyilatkoztatás; *edictum.*

Manipulation, die, kézzelvaló velebánás; *tractatio rei.*

Manipuliren, kézzel velebánni; *tractare rem.*

Mann, der *pl.* die Männer, (és die Leute), ember, személly; *homo.* Mann für Mann, egyenként, fejenként, kiki; *viritim, universi, -ae.* Ich armer Mann! én boldogtalan; *me infelicem!* die gemeinen Leute, a' köznép; *plebs, vulgus*: Die Tochter an den Mann bringen, leányát férjhez adni: *filiam collocare.* 2. férjfi; *vir.* 3. férj; *maritus.* 4. katona; *miles*: Mann zu Fuß, gyalog katona; *pedester*: Mann zu Pferd, lovas katona; *eques.*

Mannagras, das, harmatkása, mannakása; *festuca fluitans.*

Mannbar, emberkoros, emberkorra jutott; *pubes, puber.* 2. férjhezmenő; *nubilis.*

Mannbarkeit, die, emberkor; *pubertas* 2. férjhezmenőkor; *aetas matura matrimonio v. nubilis.*

Männchen, das, emberke; *homunculus, homuncio.*

Mannhaft, férjfimódra termett, férjfiúi, vitéz, erős; *fortis, virilis.*

Mannigfaltig, sokféle, külömbkülömbféle; *varius, multiplex.*

Mannigfaltigkeit, die, sokféleség; *varietas.*

Männiglich, kiki, mind; *singuli.*

Männlich, férjfiúi, férjfihoz illő, bátor szívű, vitéz; *virilis, fortis.*

Männlichkeit, die, férjfiság, férjfiúság, bátorszívűség, vitézség; *virilitas, fortitudo.*

Mannsbild, das, férjfi; *vir, mas.*

Mannschaft, die, katonaság, legénység, hadinép, hadisereg; *manus.*

Mannshoch, ember magasságnyi; *altitudinis hominis.*

Mannshöhe, die, ember magassága; *altitudo hominis.*

Mannskleid, das, férjfiruha, férjfiköntös; *vestis virilis.*
Mannskleidung, die, férjöltözet; *vestitus virilis.*
Mannsleute, die, *pl.* férjfiak; *viri.*
Mannsnahme, der, férjfinév; *nomen virile.*
Mannsperson, die, férjfi; *vir, mas.*
Mannsschneider, der, férjfiruhaszabó, férjfiszabó; *sartor virorum.*
Mannszucht, die, katonai fenyíték; *disciplina militaris.*
Manoeuver, das, (olv. manővér), katonai gyakorlás, hadigyakorlás, hadiforgás, katonai próbatétel; *exercitium militare.*
Manoeuvriren, hadifordúlásokat tenni; *exercere.*
Manschette, die, tászli; *manica lintea.*
Mantel, der, köpönyeg; *pallium.*
Mantelsack, der, köntös tarisznya, montlizsák, ruhatáska; *mantica, sarcina.*
Manual, das, kézbélikönyv, kézikönyv; *enchiridion, codex.*
Manufactur, die, kézmív, kézimív; *fabricatum.*
Manufacturist, der, kézimíves; *fabricans.*
Manuscript, das, kéziirás; *manuscriptum, chirographum.*
Märchen, das, mese; *fabula.*
Marder, der, nyest; *martes.*
Märgel, der, tsapóföld, márga; *marga.*
Marginalien, *pl.* szél jegyzések; *notulae in margine.*
Mariage, (olv. márjázs), házasság, házasodás; *matrimonium.*
Maria, Marie, die, Mária; *Maria.*
Mariä-Geburtstag, die, kisaszszony napja, Szeptember 8-dik napján; *festum nativitatis Mariae.*
Mariä-Himmelsfahrtfest, das, nagyböldog aszszony napja, Augusztus 15 dike; *festum ascensionis Mariae.*
Mariä-Verkündigung, od. das Fest Verkündigung-Mariä, gyümöltsóltó boldogaszszony napja, Martzius 25-dike; *dies festus annunciationis.*
Marienrose, die, Marienröschen, das, százszor szép; *bellis.* 2. bazsarózsa, bazsalyikom; *paeonia*; ebrózsa, tsipkerózsa; *rosa canina*, L.
Marille, die, sárgabaratzk, tengeribaratzk, kajszínbaratzk; *prunus armeniaca.*
Marine, die, tengerierő, tengeri hadierő, tengeri hajóssereg; *res maritima v. navalis.*
Mariniren, *a.* béetzetborsolni, béetzetolajozni; *pisces condire.*
Marionette, die, játszóbáb; *neurospastum, oscillum.*
Mark, *a.* megye, határ; *limes, terminus*: *b.* elkerített határ közzé vett föld, v. tartomány; *provincia, comitatus*: *c.* (mintegy) félfont, v. félfontnyi nehézség; *selibra*: *d.* számvetésbéli pénz; *nomen est numorum variorum.* 2. Das Mark, velő, (a' tsontban), bél, (a' fában, bodzában); *medulla.*
Marke, die, pénzjel, (tsontból a' kártya v. más játékközben); *tessera.* 2. jel, jegy; *nota, signum.*
Marketender, der, táboriáros, markotányos; *lixa, institor castrensis.*
Markgraf, der, márkgróf; *marchio.*
Markgrafschaft, die, márkgrófság; *marchionatus.*
Markig, velős, béles, (mint a' bodza); *medullosus.*
Markiren, *a.* megjelelni; *signare.*
Markör, od. Marqueur, biliárdos legény, kávéslegény; *tesserarius, famulus pilaris.*
Markscheide, die, határválás; *confinium.*
Markscheidung, die, határválasztás; *metatio metallica.*
Markstein, der, határkő, megyekő; *cippus terminalis.*
Markt, der, vásár, sokadalom; *mercatus, nundinae.* 2. st. Platz, Marktplatz, piatz, vásárállás; *forum.* 3. st. Marktflecken, mezőváros; *oppidum.*
Marktflecken, der, mezőváros; *oppidum.*
Marktleute, die, *pl.* vásárosok; *homines nundinarii, emtores et venditores.*
Marktplatz, der, piatz; *forum.*
Marktpreis, der, vásári ára, piatzi ára valaminek; *pretium forense.*
Marktschreyer, der, kérkedő, kérkedékeny; *vanus jactator.*

Markttag, der, vásárnap; *nundinae.*
Marmor, der, márvány; *marmor.*
Marmorbruch, der, márványbánya; *fodina marmoris.*
Marmoriren, *a.* márványozni; *marmorare.*
Marmorn, márvány; *marmoreus.*
Marmorstein, der, márványkő; *marmor.*
Marode, lankadt, bádjadt, petyhütt, eltörődött, tikkadt; *fessus, defessus, lassus.*
Marodiren, *a.* ragadozni; *praedari, rapĕre.*
Marpurg, Márburg, (város); *Marburgum.*
Marquis, der, (olv. márkí), birtokos gróf, uradalmas gróf; *marchio.*
Mars, der, Márs, (hadiisten); *Mars.*
Marsch, der, od. Marschland, lapályos rétség, motsáros hely; *terrae humiliores, humidiores.*
Marsch, der, menés, útazás, (a' katonáknál); *iter, profectio*: Sich auf den Marsch begeben, sich in Marsch setzen, útnak indulni, elindúlni; *iter ingredi, accingĕre se itineri, proficisci*: Marsch! indúlj! *agite.* 2. egynapi járóföld v. út; *iter unius diei.* 3. marsnóta, mars, indúló; *classicum.*
Marschall, *l.* Feldmarschall.
Marschandise, die, portéka; *merx.*
Marschfertig, kész az útazásra, indúlófélbenlévő; *paratus itineri.*
Marschieren, *n.* útazni, menni, (köz.) masérozni, indúlni; *ire, iter facĕre, proficisci.*
Marschland, das, *l.* der Marsch.
Marschroute, die, út, útmenetel; *iter*
Marstall, der, lóistálló; *equile.*
Marter, die, kín, gyötrelem; *cruciatus*
Märterer, Märtyrer, der, mártír; *martyr.* 2. kínzó, gyötrő; *tortor.*
Martern, *a* kínozni; *cruciare.*
Martin, der, Márton; *Martinus.*
Martinsberg, der, Szent Mártonnál az a' hegy, mellyen a' Szent Benedek szerzetű Apáturság lakhelye van; *S. Benedicti Abbatia de Sacro Monte Pannoniae.*
Martinsgans, die, márton lúdja; *anser martinianus.*
Märtyrer, *l.* Märterer.

März, der, Mártzius, Böjtmáshava; *Martius.*
Masche, die, hurok, bokor; *lemniscus.* 2. szem, kötött szem, (a' harisnyakötésben); *macula.*
Maschiene, die, erőmív, mesterségmív, alkotmány; *machina.*
Maser, der, ér, szál, rojt; *vena.*
Maser, der, veres, kanyaró; *morbilli.*
Maserig, eres, szálas, (fa); *venosus.*
Maserle, die, juharfa, iharfa; *acer campestre.*
Maske, die, állortza, lárva; *persona, larva.* 2. állortzás személy; *homo personatus.*
Maskenball, der, állortzásbál; *saltatio personata.*
Maskerade, die, állortzás mulatság, v. társaság; *conventus solennis personatus.*
Maskiren, állortzázni, bélárvázni; *persona tegĕre.*
Maslieben, das, százszorszép, rukertz; *bellis.*
Maß, Maaß, die, *pl.* die Maaße, mérték; *mensura*: das Maaß nehmen zu etwas, mértéket venni valaminek, (öltözetnek, lábbelinek, mint a' szabó, tsizmadia); *mensuram facĕre, v. discedĕre.* 2. nagyság, mekkoraság; *quantitas, magnitudo.* 3. határ, mérték, illendőség valamiben, *modus*: das Maß überschreiten, általhágni a' határt, v. illendőséget; *modum excedĕre.* 4. mód mérték; *modus, mensura, cupa.* 5. pint, kupa, (kétitze, bor, ser); *cupa, duae mediae.* 6. mérő, mérték, (réf, sing, öl); *mensura.* 7. fél véka, némelly helyen egynegyedrész véka; *metreta dimidia, v. quadrans.*
Maße, die, mód, mérték, határ, (valamiben); *modus, mensura*: über die Maße, szer felett, módnélkül, felette; *extra v. supra modum*: solcher Maßen, illyen módon, illy móddal; *hoc modo*: einiger Maßen, némünémüképpen; *quodammodo*: gleichermaßen, hasonlóképpen; *pari modo*: gebührender Maßen, illendőképpen; *debito modo.* 2. külömbféle nagyság, mekkoraság; *magnitudo, quantitas.*
Maßen, minthogy, mivel, mivelhogy; *quia, quoniam.*
Maßgabe, die, mérték, regula; *mo-*

dus, *regula*: nach Maßgabe, a' szerént a' mint; *pro*, *secundum*, *ex re*.

Mäßig, mértékletes, mértéket tartó; *temperatus*, *moderatus*. 2. st. mittelmäßig, középszerű; *mediocris*.

Mäßigen, *a*. mérsékelni, mértékelni, tartóztatni; *continere*, *temperare*, *moderari*: sich, od. die Affecten mäßigen, mérsékelni magát, v. indúlatosságát; *continere se*, *temperare sibi*. 2. enyhitni, tsendesítni; *lenire*, *sedare*.

Mäßigkeit, die, mértékletesség; *temperantia*. 2. középszerűség; *mediocritas*.

Mäßigung, die, mérséklés, tartóztatás; *continentia*.

Maßliebe, die, százszorszép, rukertz; *bellis*.

Maßregel, die, mód, regula, sinórmérték; *ratio*, *consilium*.

Massacre, (olv. maszáker), mészárlás, öldöklés; *internecio*, *caedes*.

Massacriren, felkontzolni; *concidĕre*.

Maßstab, der, mérték, felvett mérték valaminek megmérésére, ölmérő; *mensura*: verjüngter Maßstab, kissebbrevett mérték, kissebbített mérték; *scala geometrica*. 2. regula, törvény; *norma*, *lex*.

Masse, die, tsoport, rakás, darab; *massa*. 2. nagyság, sokaság; *copia*, *multitudo*. 3. summa, pénz summa; *summa*.

Massiv, vastag, merő, tömött; *solidus*. 2. tsupa kő, tsupa kőből épült, (ház, fal); *constans opere lateritio*.

Mast, der, árbotz, árbotzfa; *malus*. 2. die Mast, hízlaló hely, hízlalás, hizlalmány, (a' mitől a' sertés hízik); *sagina*.

Mastdarm, der, véghurka, végbél; *intestinum rectum*.

Mästen, *a*. hízlalni; *saginare*, *pingvefacĕre*. 2. hízni; *pingvescĕre*.

Mastkorb, der, árbotzkosár; *corbis mali*.

Mastlos, árbotzfátlan; *carens malo*.

Mastochs, der, tulok, hízóökör; *bos saginarius*.

Mastung, die, hizlalás; *saginatio*. 2. hizlaló hely; *sagina*.

Mastvieh, das, hízó, hízó marha; *altile*, *sagina*.

Matador, megölő, győzedelmes a' Spanyol bikaviadalban; *mactator*. 2. hatalmas; *antistes*, *primarius vir*. 3. bíróskártya; *scida primaria*.

Materialien, die, *pl*. míveszközök; *materia*.

Materialist, der, *l*. Gewürzhändler, fűszerszámáros; *negotiator aromaticus*.

Materie, die, matéria, (valamire); *materia*. 2. test; *corpus*. 3. genyetség, év; *pus*.

Mathematik, die, mathézis, nagyságtudomány, mathemátika; *mathematica*, *mathesis*.

Mathematiker, der, mathemátikos; *mathematicus*.

Matratze, die, szőrderékally, matrátz; *sagum*, *stragulum*.

Matrice, die, (olv. mátritz), betűforma, (a' mellybe öntik a' nyomtatni való ón betűket); *involucrum typi*.

Matrikel, die, születéskönyv, matrikula; *index*, *album*, *matricula*.

Matrone, die, aszszonyság; *matrona*.

Matrose, der, tengeri hajós legény; *nauta*.

Matt, lankadt, búdjadt; *langvidus*. 2. st. müde, fáradt; *fessus*, *lassus*.

Matte, die, gyékény, (font gyékény terítőnek); *teges*. 2. rét, kaszálló; *pratum*.

Mattigkeit, die, lankadtság; *langvor*.

Matz, der, aludttéj, savanyútéj; *lac coactum*.

Mauer, die, kőfal, kerítés; *murus*, *moenia*.

Mauerkelle, die, vakolókalán; *trulla*.

Mauermeister, der, kőmívesmester; *magister coementarius*. 2. st. Maurer, kőmíves; *coementarius*.

Mauern, *a*. kőfalat rakni; *facĕre opus lateritium*.

Mauerstein, der, falkő, falbavaló kő; *lapis murarius*.

Mauerwerk, das, kőfal, kőmíves munka; *opus lateritium*.

Mauerziegel, der, tégla; *later*.

Maul, das, *pl*. die Mäuler, száj; *os*, *bucca*, *rictus*. 2. Kuß, tsók; *osculum*.

Maulaffe, der, tátottszájú, száját tátó; *stultus*, *stolidus*.: Maulaffen feil haben, *a*. száját tátni, bámúlni; *esse ore hianti*: *b*. bolondozni; *nugari*.

Maulbeerbaum, der, eperjfa, (szederjfa); *morus*.

Maulbeere, die, fáieperj, (szederj); *morum.*
Mäulchen, das, szájatska, tsók; *osculum.*
Maulesel, der, öszvér; *mulus.*
Mauleselinn, die, kantzaöszvér; *mula.*
Maulfaul, szóresteIlő; *tardus ad loquendum.*
Maulfromm, színmutató; *simulans ore pietatem.*
Maulmacher, der, mindent ígérő, szájas; *vanus, falsiloquus.*
Maulschelle, die, pofontsapás, pofonvágás; *alapa.*
Maultasche, (ugyan az).
Maulthier, das, öszvér; *mulus.*
Maultrommel, die, doromb; *crembalum.*
Maulwurf, der, vakondok; *talpa.*
Maulwurfshaufen, der, vakondoktúrás; *terra a talpis aggerata.*
Maur, der, *l.* Mohr.
Maurache, die, szömörtsökgomba, kutsmagomba; *phallus esculentus.*
Maurer, Máurer, der, kőmíves; *caementarius.*
Maus, die, egér; *mus.* 2. st. Muskel, szálashús; *musculus.*
Mäuschen, das, egérke, egeretske; *musculus.*
Mäusefahl, Mäusefalb, egérszínű; *coloris murini.*
Mäusefalle, die, egérfogó; *muscipula.*
Mausen, *a.* eltsípni, ellopni, elt illenteni; *clam auferre.* 2. *n.* egerészni, egeret fogni; *mures capĕre.* 3. sich mausen, *a.* vedleni, tollát elhányni, (mint a' madarak); *mutare pennas*: *b.* elrugni a' héjját, vedleni, (mint a' rák); *ponĕre exuvias:* kibújni a' bőréből, vagy vetkezni, (mint a' hernyók); *mutare exuvias.*
Mausetodt, merőhólt; *plane mortuus.*
Mausezeit, die, vedlés, vedlés ideje; *tempus mutandi exuvias.*
Mausfarbe, die, egérszín; *color murinus.*
Mauth, die, vám, határvám, motozóhely, motozóház; *portorium, vectigal.*
Mauthner, der, vámos; *portitor.*
Mauthzettel, der, vámtzédula; *schedula portorii soluti.*
May, der, Május, Pünkösthava; *Majus.*
Mayblume, die, gyöngyvirág, s. entgyörgyvirág; *convallaria majalis.*
Maye, die, zőldág, zőldleveles; *ramus frondeus.*
Mayer, *l.* Meier.
Maykäfer, der, tserebogár; *scarabaeus melolontha.*
Mayn, der, Májn, v. Ménus vize; *Moenus.*
Maynz, Májntz, Moguntzia; *Moguntia.*
Mays, der, türkisch-Korn, der türkische Waitzen, kukoritza, tengeri, törökbúza, málé; *zea mays.*
Mechanik, die, erőmívtudomány, erőmívalkatás; *mechanica.*
Mechanikus, der, erőmívalkató, erőmíves; *mechanicus.*
Mechanisch, erőmívbéli, mozgómívbéli; *mechanicus.*
Mechanismus, der, alkatás; *constructio.* 2. járómív, (az órában); *machina.*
Meckern, mekegni; *mutire.*
Medaille, die, (olv. medálje), emlékeztető pénz; *numus memorialis.*
Medaillon, (olv. medáljon), képpénz, kerek v. hoszszúkás emlékeztető képpénz; *nummus memorialis major.*
Median, középnagy, középszerű, (papiros, v. könyvformája); *medius, medianus.*
Medicin, die, orvositudomány; *ars medendi.* 2. orvosság, gyógyítószer, szer; *medicina.*
Medicinisch, orvosi; *medicus.*
Meditation, die, elmélkedés, gondolkozás; *meditatio.*
Meer, das, *pl.* die Meere, tenger; *mare, pelagus*: das mittelländische Meer, földközitenger, középtenger; *mare mediterraneum*: das atlantische Meer, a' nagy tenger, átlásitenger; *mare atlanticum.* 2. *adj.* (más szók előtt öszvetéve), tengeri; *marinus.*
Meerbusen, der, tengeröböl; *sinus.*
Meerenge, die, szoros tenger; *fretum.*
Meereswogen, die, *pl.* tengerhab, v. hullám; *fluctus maritimi.*
Meerfisch, der, tengerihal; *piscis marinus.*
Meerfrau, die, Szíren; *Sirene.*
Meergrün, tengerszín, tengerszín zöld; *caeruleus.*
Meerhafen, der, tengeri kikötőhely; *portus maritimus*
Meerhose, die, örvényemelkedés; *typhon.*

Meerkalb, das, borjúfóka; *phoca vitulina.*

Meerküste, die, tengerpart, tengermellyék, v. tájjék; *ora maritima.*

Meermuschel, die, tengeri tsiga; *concha marina.*

Meerrettig, der, torma; *cochlearia armoracia.*

Meerschaum, der, tajtékföld; *talcum spuma maris, lithomarga.*

Meerschaumen, tajték, tajték földből való; *ex lithomarga.*

Meerschildkröte, die, tengeri teknősbéka; *testudo marina.*

Meerschwamm, der, tengeri spongyia; *spongia marina.*

Meerschwein, das, tengeri malatz; *cavia porcellus.* 2. delfín; *delphinus.*

Meerstrand, der, tengerpart; *littus.*

Meerstrudel, der, tengerörvény; *vortex maris.*

Meerufer, das, tengerpart; *littus.*

Meerwasser, das, tengervíz; *aqua marina.*

Mehl, das, *s. pl.* liszt; *farina.*

Mehlbrey, der, gombóta, lisztekása, pép; *puls.*

Mehlfaß, das, liszteshordó; *dolium farinarium.*

Mehlicht, lisztforma; *farinae similis.*

Mehlig, lisztes; *farinosus.*

Mehlkasten, der, lisztesszekrény; *arca farinaria.*

Mehlkleister, der, tsiriz; *gluten e farina.*

Mehlsack, der, liszteszsák; *saccus farinarius.*

Mehlsieb, das, szita; *cribrum farinarium.*

Mehlspeise, die, tésztásétel, tésztaétel, tészta; *cibus e farina, v. farinaceus.*

Mehlthau, der, ragya; *rubigo.*

Mehr, (ettől, viel), több, számosabb; *plus*: Es ist mehr werth, többet ér; *pluris est.* 2. több, nagyobb; *major*: mit mehrerem Eifer, nagyobb buzgósággal; *majori zelo*: mehr oder weniger, mintegy, körülbelől; *circiter*: *adv.* többen, számosabban; *plures.* 3. jobban, inkább, nagyobban; *magis*: mehr und mehr, jobban jobban; *magis magisque.* 4. már, többé; *amplius.* 5. st. länger, tovább; *longius.*

Mehren, *a.* öregbítni, nevelni, szaporítni, sokasítni; *augere.* 2. sich, szaporodni, sokasodni, nevekedni; *crescĕre.*

Mehrentheils, *adv.* többnyire, nagyobb részént; *majorem partem.*

Mehrheit, die, többség; *major pars v. numerus.*

Mehrmalig, többszöri, többrendbéli, többizbéli; *repetitus, creber.*

Mehrmahls, *adv.* többször; *non semel*: oft, gyakran; *saepe, crebro.*

Meiden, *a. ir. Imp.* ich mied. *Perf.* ich habe gemieden, kerülni, elkerülni; *vitare.* 2. kerűlni, távoztatni, (a' roszszat); *devitare, fugĕre.*

Meidung, die, kerülés, elkerülés, távoztatás; *vitatio.*

Meier, der, majoros; *villicus*: die Meierinn, majorosné; *villica.*

Meieran, *l.* Majoran.

Meierey, die, major, szállás, mezei gazdaság; *villa.*

Meierhof, der, *l.* Meierey.

Meyland, Májland, Médiolánum, Milánó (város); *Mediolanum.*

Meile, die, mértföld; *milliare.*

Meilenmaß, die, mértföldmérték; *mensura milliaria.*

Mein, meine, mein; od. meiner, meine, meines, *pron.* enyím, v. az én -m, v. -om, -em, -ám, -öm; *meus, mea, meum.*

Meineid, der, hamis esküvés, hitszegés; *perjurium.*

Meineidig, hamisesküvő, hamishitű, hiteszegett, hitszegő; *perjurius.*

Meinen, *a.* dafür halten, vélni, vélekedni, úgy tartani, azzal tartani; *putare, existimare, credĕre, arbitrari, censere.* 2. st. denken, gondolni; *cogitare.* 3. st. denken, gesinnt seyn, gondolkozni; *sentire.* 4. st. verstehen, érteni, akarni; *intelligĕre, dicĕre.*

Meinethalben, én érettem; *mea causa, propter me.* 2. én miattam meglehet; nem bánom; *per me licet.*

Meinetwegen, (ugyan az).

Meinetwillen, *l.* Meinethalben.

Meinige, der, die, das, az enyím; *meus, mea, meum.*

Meinung, die, vélekedés, vélemény; *sententia, existimatio.* 2. st. Gesinnung, indúlat, gondolat; *sententia, opinio.* 3. szándék, feltétel, akarat; *consilium, voluntas.*

Meise, die, tzinke, tzinege; *parus.*
Meißel, der, metszővas, véső; *caelum*, *scalprum.*
Meißeln, *a.* metszeni, faragni, vésni; *caelare*, *sculpĕre*, *scalpĕre.*
Meissen, Májszen, (város); *Misnia.*
Meißnisch, Májszeni; *Misnicus.*
Meist, meiste, legtöbb; *plurimus*: der meiste Theil, legnagyobb része; *maxima pars*: die meisten, legtöbben, többnyire; *plurimi*: *adv.* többyire, leginkább; *plurimum.*
Meistbietend, legtöbbet igérő; *qui maximum pretium ponit.*
Meistens, *adv.* leginkább, többnyire, nagy részént; *maximam partem*, *plerumque.*
Meistentheils, *l.* Meistens.
Meister, der, st. Vorgesetzter, fő, mester, úr; *magister*, *dominus.* 2. st. Lehrer, tanító, tanítómester; *doctor*, *praeceptor.* 3. mesterember, gazda, (mesterségben), mestergazda; *magister artis.* 4. tanúlt jártas, (valamelly mesterségben); *expertus.* 5. Sich Meister machen von etwas, elfoglalni, bírtoka alá venni valamit; *potiri.*
Meisterhaft, mesterséges, remeki, igen derék; *egregius*, *adfabre factus*, *artificiosus.*
Meisterhand, die, remekkéz; *manus magistra.*
Meistern, jobbítni, megigazgatni; *corrigĕre.* 2. feddeni, dorgálni, hibát találni benne; *objurgare.*
Meisterstück, das, remek, remekmunka; *specimen artis.*
Melancholie, die, st. Schwermuth, búskomojság; *melancholia.* 2. st. Traurigkeit, szomorúság, bánatosság; *tristitia.*
Melancholisch, schwermüthig, búskomoj; *melancholicus.* 2. traurig, bánatos, szomorú, bús; *tristis.*
Melange, (olv. melánzs), keverék; *mixtum.*
Melden, st. anzeigen, bekannt machen, jelenteni, említni; *nunciare*, *indicare*, *significare.* 2. sich, jelenteni magát, béjelenteni magát; *se indicare*: sich melden lassen, béjelentetni magát; *praesentiam per aliquem significare.*
Meldung, die, jelentés, említés, megjelentés; *mentio*, *indicatio.*
Melisse, die, méhfű; *melissa.*
Melk, fejős; *lactarius*, *-a*, *-um.*
Melken, *a. ir. Imp.* ich molk. *Perf.* ich habe gemolken, fejni, megfejni; *mulgere.*
Melken, das, fejés; *mulctus.*
Melker, der, Melkerinn, die, fejő; *mulgens.*
Melkerey, die, fejő major, juh fejő kosár, esztrenga: *locus ubi mulgetur.*
Melkgefäß, das, fejőedény; *mulctra.*
Melkkuh, die, fejős tehén; *vacca lactaria.*
Melkschaf, das, fejős juh; *ovis lactaria.*
Melodie, die, nóta, (nótája az éneknek, dalnak); *moduli*, *numeri*, *modi*, *cantus.*
Melodisch, nótás, nótájú, szép nótájú; *modulationis jucundae.*
Melone, die, dinnye; *melo.* 2. Zuckermelone, sárga dinnye; *cucumis melo.* — Wassermelone, görög dinnye; *cucurbita citrullus.*
Memorial, das, st. Bittschrift, esedezőírás, kérelemírás; *literae supplices.* 2. jegyzőkönyv, feljegyzett lajstrom; *libellus.*
Memoriren, *a.* könyvnélkűl tanúlni; *ediscĕre*, *memoriae tradĕre.*
Menage, die, (olv. menázs), gazdaság, gazdálkodás; *cura rei familiaris oeconomica.* 2. takarékosság, gazdálkodás; *parsimonia.*
Menagerie, die, vadaskert, vadasház; *hortus v. habitaculum ferarum.*
Menagiren, gazdálkodni, takarékoskodni; *parcĕre.*
Menge, die, sokaság, sokság; *multitudo*, *copia*: in Menge, bőven, eleget, elegen; *affatim*, *abunde.* 2. sok, igen sok; *multum.*
Mengen, *a.* keverni, elegyítni, öszvekeverni, öszveelegyítni, (vegyítni); *miscere*, *permiscere*: Sich in etwas mengen, magát valamibe avatni, v. elegyítni; *se immiscere.*
Mengsel, das, keverék; *farrago.*
Mennig, der, míniom; *minium.*
Mensch, der, ember; *homo*: ein junger Mensch, ifjú, ifjú ember; *adolescens*: Viele Menschen, sokan; *multi*: kein Mensch, senki sem; *nullus*, *nemo.* 2. das Mensch, szolgáló; *ancilla.*

Mensch, das, *pl.* die Menscher, szolgáló, (leány, v. aszszony); *serva.*
Menschenalter, das, emberkor; *aetas hominis*, *aevum.*
Menschenfreund, der, emberszerető, kegyes; *hominem amans*, *benignus*, *liberalis.*
Menschenfreundlich, emberszerető, nyájas, emberséges; *humanus.*
Menschengefühl, das, emberiérzés; *sensus humanus.*
Menschenhaß, der, embergyülölés; *odium erga homines.*
Menschenkopf, der, emberfő; *caput hominis.*
Menschenliebe, die, emberszeretet; *amor erga homines*, *humanitas.*
Menschenmöglich, lehetséges, embertől kitelhető; *possibilis.*
Menschenscheu, emberkerűlő; *lucifugus.*
Menschenstimme, die, emberi szó, v. szózat, emberi hang; *vox humana.*
Menschheit, die, emberiség, emberi természet; *humanitas*, *natura humana*: die Menschlichkeit ablegen, levetkezni az emberiséget, v. emberi természetet; *humanitatem exuĕre.* 2. emberek, emberi nemzet; *genus humanum.*
Menschlich, emberi; *humanus.*
Menschlichkeit, die, emberiség; *humanitas.*
Mensur, die, mérték; *mensura.*
Mentor, der, nevelő; *mentor*, *educator.*
Menuet, der, minét, minéttántz; *saltatio gallica.*
Mercantilisch, kalmári, kereskedői; *mercaturam respiciens.*
Mercurial, kéneső, kénesős; *mercurialis.*
Meridian, der, déliabronts, délabronts; *circulus meridianus.*
Meridional, déli, délfeléváló, délre hajló; *meridionalis.*
Merk, das, jel, jegy; *signum.*
Merkbar, jelelhető; *notabilis.* 2. észrevehető; *conspicuus*, *insignis*: *adv.* észrevehetőképpen, észrevehetőleg; *notabiliter*, *manifesto.*
Merken, *a.* st. zeichnen, megjelelni, megjegyezni; *notare.* 2. st. wahrnehmen, észrevenni; *animadvertĕre.* 3. emlékezetben tartani, ráemlékezni; *retinere in memoria.*
Merklich, észrevehető; *notabilis*: *adv.* észrevehetőleg, észrevehetőképpen; *notabiliter.*
Merkmahl, das, jel, jegy, jelenség, észrevehetőjel; *nota*, *signum.*
Merkwürdig, jegyzéstérdemlő, megjegyzésre méltó, nevezetes; *notabilis*, *memorabilis*, *notatu dignus.*
Merkwürdigkeit, die, jegyzéstérdemlő dolog, nevezetes dolog, nevezetesség; *natura v. conditio notabilis*, *res insignis.*
Merkzeichen, das, jel, jegy, jelenség, jegyzőjel; *nota*, *signum.*
Meßbar, megmérhető; *mensurabilis.*
Meßbuch, das, misés könyv; *liber missalis.*
Messe, die, mise; *missa*: Messe lesen, misét tartani, misét mondani, v. szolgáltatni; *missam administrare.* 2. vásár, országos vásár, sokadalom; *nundinae*, *mercatus.* 3. vásárfia, vásári ajándék; *donum nundinale.*
Messen, ich messe, du missest, er misset, od. mißt; ich maß, ich habe gemessen, mérni, megmérni, felmérni, (posztót, földet); *metiri*, *mensurare.* 2. sich mit Jemanden messen, megmérkőzni valakivel, kimenni valakivel, (egy szál kardra, ölre); *comparare se cum.* 3. st. bestimmen, meghatározni; *finire*, *definire*: gemessen, meghatározott, szoros, kemény; *definitus.*
Messen, das, mérés; *mensio.*
Messer, der, mérő, kimérő; *mensor.*
Messer, das, kés; *culter.*
Messerheft, das, késnyél; *manubrium cultri.*
Messerklinge, die, késvas; *lamina cultri.*
Messerrücken, der, késfok; *dorsum cultri.*
Messerscheide, die, késhüvely; *vagina cultri.*
Messerschmid, der, késtsináló; *faber cultrarius.*
Messerschneide, die, késél, kés éle; *acumen cultri.*
Messerspitze, die, késhegy, kés hegye; *cuspis cultri.*
Messias, der, Messiás, Megváltó; *Messias.*
Messing, das, sárgaréz, velentzei réz; *orichalcum*, *aurichalcum.*

Messingen, sárgarézbőlvaló; *ex aurichalco.*

Meßkette, die, mérőlántz; *catena mensoria.*

Meßkunde, die, méréstudomány; *geodaesia.*

Meßkunst, die, (ein Theil der praktischen Geometrie), mérésmesterség; *geometria.*

Meßner, der, (olv. mézner), egyházfi, (néhol): dékány; *aedituus.*

Meßruthe, die, mérőrúd, mérőöl; *decempeda.*

Meßstange, die, mérőrúd; *pertica mensoria.*

Meßtisch, der, mérőasztal, földmérőasztal; *mensula Praetoriana.*

Meßwaare, die, vásári portéka; *merx nundinalis.*

Meßwoche, die, vásár hete; *hebdomas nundinalis.*

Meßzeit, die, vásár ideje; *tempus nundinarum.*

Metall, das, értz; *metallum, aes.*

Metallurgie, die, értztudomány; od. Bergwerkskunde, bányásztudomány; *metallurgia.*

Metamorphose, die, általváltozás; *metamorphosis.*

Metapher, die, szóráilletés, szóilletés, ráilletés; *metaphora.*

Metaphysik, die, Metaphysika, érzékfelettiség tudományja, lehettségtudomány; *Metaphysica.*

Metaphysisch, lehetségtudománybéli, érzőtehettséget felyűlmúló, lehettséges; *metaphysicus.*

Metaphorisch, ráillető; *metaphoricus.*

Meth, der, méhser; *mulsum.*

Methode, die, mód, módrend, módszer; st. Lehrart, tanításmód; *methodus, ratio, via.*

Methodisch, módszeres, rendszeres, regulás; *methodicus.*

Metier, das, mesterség, kézimesterség mívmesterség; *ars.* 2. hívatal; *status, conditio.*

Metonymie, die, névváltás, névfelváltás, (mikor a' dolgot neve helyett tulajdonságáról nevezzük); *metonymia.*

Metonymisch, névfelváltásbéli; *metonymicus.*

Mette, die, róráté, hajnali ájtatosság, karátsony előtt, éjjeli ájtatosság, (karátsony éjtszakáján); *sacra antelucana.*

Metze, die, mérő; *semodius*: Preßburger Metze, Pozsonyimérő, az az: két véka, két mértze, fél köböl, fél kila, v. 90 ittze; *metreta v. mensura Posoniensis*: Pesther Metze, Pestimérő, az az: három véka, másfél Pozsonyi mérő; *mensura Pestiensis.* 2. mérő, véka, mertze; *metreta.*

Metzeln, *n.* lekaszabolni, levagdalni; *caedĕre, mactare.*

Metzeley, die, kaszabolás, kontzolás, vérontás; *trucidatio, caedes.*

Metzger, der, Fleischer, Fleischhacker, mészáros, (hentes); *lanius.*

Meuble, die, (olv. möbel), háziesz-köz, bútor; *vasa, supellex.*

Meubliren, *a.* kibútorozni, háziesz-közökkel kirakni, v. megrakni; *supellectile instruĕre.*

Meuchelmord, der, orozás, alattombanvaló gyilkolás; *caedes fraudulenta.*

Meuchelmörder, der, orozó, alattombanvaló gyilkos; *sicarius.*

Meuterey, die, tzimboraság, pártütés; *societas contra superiores, seditio.*

Meutmacher, der, izgágaszerző, tzimboráskodó; *seditiosus.*

Meynen, *l.* Meinen.

Michael, der, Mihály; *Michael.*

Mieder, das, váll, (öltözet); *subucula, supparus.*

Miene, die, ábrázatállás, ábrázat, tekintet, ábrázat változása; *os, vultus*: freundliche Miene, nyájas ábrázat, v. tekintet; *vultus laetus.*

Miethe, die, atka, kollánts; *acarus.* 2. st. Fehmen, boglya, (széna, szalma), asztag, (búza, rozs); *cumulus.* 3. bérlelt, kibérlelt, bérbe kifogadott, (ház); *conductum.* 4 házbér, bér pénz; *merces habitationis.*

Miethen, *a.* bérlelni, kibérlelni, kibérelni, bérbe kifogadni; *conducĕre.*

Miether, der, kifogadó, kibérlelő, béreslakó; *conductor.*

Miethhaus, das, béresház; *domus conducta.*

Miethkutsche, die, béreskotsi, bérbefogadott, v. bérelt kotsi; *rheda mercenaria.*

Miethpferd, das, kibérelt ló; *equus mercenarius.*
Miethung, die, kibérlelés, kibérlés; *conductio.*
Miethzeit, die, bérlelés ideje; *tempus conductionis.*
Miethzins, der, bérleléspénz, házbér; *merces conducti.*
Milbe, die, atka, kollánts; *acarus.* 2. st. Schabe, tsótán; *blatta.* 3. st. Motte, moly; *tinea.*
Milch, die, téj; *lac.*
Milchartig, téjnemű, téjforma; *lacteus.*
Milchbrod, das, tejeskenyér, téjjel sütött kenyér; *panis lacteus.*
Milchfarben, téjszín, téjszínű; *coloris lactei.*
Milchfieber, das, téjhideg, (szopós gyermek hideglelése); *febris lactaria*
Milchgefäß, das, tejesedény, tejesfazék; *sinum*, *sinus.* 2. die Milchgefäße, *pl.* téjedények, téjtartók, (az emberi testben); *vas lacteum.*
Milchicht, Milchig, tejes; *lacteus.*
Milchkanne, die, tejeskanna; *cantharus lactarius.*
Milchrahm, der, téjfel, aludttéjfel, (az aludttéj fele); *flos lactis.* 2. st. Obers, od. Schmant, édestéjfel, (az édestéj fele); *flos lactis.*
Milchspeise, die, tejesétel; *cibus lactatius.*
Milchstraße, die, országút, (az égen az ország útja); *via lactea.*
Milchtopf, der, tejesfazék, kötsög; *catinus.*
Milchweib, das, téjárúló aszszony; *lactis venditrix.*
Milchweiß, téjfejérségű, fejér mint a' téj; *colore lacteo.*
Milchzahn, der, szopófog, tsetsfog, tsetsfogak, (gyermeki első fogak); *dens primus v. lactarius.*
Milde, st. weich, nicht spröde, gyenge, puha, (a' tapintására nézve); *mollis.* 2. st. sanft, tsendes, lassú; *lenis.* 3. st. gütig, fromm, nyájas, jó, kegyes; *mitis.* 4. gutthätig, adakozó, jóltévő; *liberalis*, *benignus.* 5. st. angenehm, kellemes, kellemetes; *amoenus*, *svavis.* 6. kedvező, nem kemény; *mitis.*
Milde, die, gyengeség, puhaság; *mollities*, *mollitudo.* 2. tsend, tsendesség, lassúság; *lenitas.* 3. nyájasság, jóság, kegyesség; *svavitas*, *pietas.* 4. jóltévőség: *liberalitas.* 5. kellemetesség; *svavitas.*
Mildern, *a.* gyengítni, lágyítni, puhítni, enyhítni; *lenire*, *mollire*, *mitigare.*
Milderung, die, gyengítés, puhítás, lágyítás, enyhítés; *mitigatio*, *lenimentum.*
Mildherzig, nyájas, szelíd; *mitis*, *lenis*, *benignus.* 2. adakozószívű, adakozó; *munificus*, *liberalis.*
Mildherzigkeit, die, nyájasság, szelídség, adakozószívűség, adakozás; *lenitas*, *munificentia*
Mildreich, kegyes, jó, jóltévő, adakozó; *benignus*, *munificus*, *humanus.*
Mildthätig, kegyes jóltévő, nyájas adakozó; *beneficus*, *liberalis.*
Mildthätigkeit, die, kegyes jóltévőség, nyájas adakozás; *munificentia*, *liberalitas.*
Militär, das, katonaság, katonák; *milites*, *copiae.*
Militär, katonai; *militaris.*
Militärspital, das, katonaispotály; *nosocomium militare.*
Militärstand, der, katonai állapot; *status militaris.*
Miliz, die, polgárkatonák, polgárkatonaság; *militia.*
Million, die, ezernyiezer, milliom; *millio.*
Millionär, der, milliommal bíró; *qui millionem possidet.*
Milz, die, lép; *lien*, *splen.*
Milzkrankheit, die, lépnyavalya, lépgörts; *morbus lienis.* 2. st. Hypochondrie, komorkórság; *hypochondria.*
Milzsucht, die, komorkórság; *hypochondria.*
Mimik, die, tagillegetés, tagmérséklés, (beszédhez, ékesszóláshoz, tagilletés, v. tagmérséklés mestersége); *mimica*, *gesticulatio.*
Minder, kissebb, (a' nagyságára nézve); *minor*, *minus.* 2. *adv.* kevésbbé; *minus*: nicht minder, szinte úgy, nem kevésbbé; *non minus.*
Minderjährig, árvakoros, árvakorbanlévő, tútor alatt lévő; *impubes*, *pupillus.*
Minderjährigkeit, die, árvakorosság; *aetas pupillaris.*

Mindern, *a.* kissebbítni, kevesebbítni, fogyasztani; *minuĕre*, *deminuĕre*. 2. *st.* lindern, gyengítni, lágyítni, enyhítni; *lenire*, *mollire*, *mitigare*. 3. sich, fogyni, kevesedni; *imminui*.

Minderung, die, kissebbítés, kevesebbítés, fogyasztás; *deminutio*.

Mindeste, der, die, das, legkissebb, legkevesebb; *minimus*. 2. legifjabb, legkissebb az idejére nézve; *minimus natu*: Nicht das Mindeste, legkissebbet sem, nicht im mindesten, legkissebbnyire sem, éppen nem; *ne minimum quidem*.

Mine, die, főldalattvaló árok, bánya menetel, (a' bányákban); *cuniculus*. 2. mína, (főldalatt ásott üregek és útak); *cuniculus*: Die Mine springen lassen, *a.* felvettetni a' főldet; *terram subruĕre*: *b.* végrehajtani a' feltett 's alattomban tartott szándékot; *consilium ad exitum perducĕre*.

Minengang, der, bányamenetel, mínamenetel; *directio cuniculi*.

Miner, die, értz; *minera*.

Mineral, das, *pl.* die Mineralien, ásvány; *fossile*.

Mineralien, die, *pl.* ásványok; *fossilia*.

Mineralisch, ásványos, értzes, (víz); *mineralis*, *metallicus*: mineralisches Wasser, Gesundbrunnenwasser, savanyúvíz, borvíz; *aqua acidula*.

Mineralog, der, mineratudós; *mineralogus*.

Mineralogie, die, mineratudomány, ásványtudomány; *mineralogia*.

Mineralreich, das, mineraország, ásványország; *regnum minerale*.

Mineur, (olv. minőr), mínaásó, (katona); *cunicularius*.

Miniatur, die, (olv. minyatúr), kisformábafestés; *pictura minuta*.

Miniaturmahler, der, kisformábafestő; *pictor minutarum picturarum*.

Miniaturmahlerey, die, kisformábafestés; *pictura minutarum picturarum*.

Miniren, *a.* minát ásni; *cuniculos agĕre*.

Minister, der, miniszter; *minister*.

Ministerium, das, kormányszéki tanáts, kormányszék; *consilium ad latus regis*.

Minne, die, szerelem, szeretet; *amor*.

Minnegefühl, das, szeretetérzés, szeretettel telyes érzés; *sensus amoris*.

Minorit, der, Sz. Ferentz szerzetese, *pl.* die Minoriten, Szent Ferentz szerzetesi, (köz.) Minoriták; *Fratres minoris observantiae*.

Minute, die, pertz, pertzentet, minúta; *minutum*, *momentum*.

Minutenuhr, die, minutásóra; *horologium sexagesimale*.

Minutenzeiger, der, minútamutató; *index sexagesimalis*.

Mischbar, keverhető, elegyíthető; *aptus commiscendo*.

Mischen, *a.* keverni, elegyítni, öszvelegyítni, öszvekeverni, öszvezavarni, (őgyelítni, vegyítni, elvegyítni, tsak némelly környéken mondja a' köznép); *miscere*, *commiscere*. 2. sich, elegyítni magát, avatni magát, elegyedni, avatkozni valamibe; *se immiscere*.

Mischen, das, keverés, elegyítés; *mixtio*.

Mischmasch, der, elegybelegy, keverék, gyülevész; *mixtura*.

Mischung, die, *l.* das Mischen.

Miserere, das, bélhányás; *passio iliaca*.

Mispel, die, naszpolya; *mespilum*. 2. naszpolyafa; *mespilus*.

Mißbeliebig, nem tetsző; *displicens*.

Mißbilligen, *a.* nem hagyni helyben, feddeni; *st.* tadeln, óltsárolni; *improbare*, *improbrare*.

Mißbilligung, die, helybenemhagyás, feddés, óltsárlás; *improbatio*.

Mißbrauch, der, viszszaélés; *abusus*: Einen Mißbrauch von etwas machen, viszszaélni valamivel; *abuti*. 2. helytelen szokás, roszsz szokás, szokásrontás; *mos pravus*.

Mißbrauchen, etwas, viszszaélni valamivel, roszsz végre fordítni valamit, haszna ellen élni valamivel; *abuti*.

Mißcredit, der, hitelvesztés; *mala existimatio*, *fama adversa*.

Mißdeuten, *a.* balra magyarázni, félre, v. roszszra magyarázni; *male interpretari*.

Missen, *a.* hijjának lenni, nem lenni, hibázni; *deesse*. 2. hijjával len-

ni, nála nélkül ellenni, szükségének lenni rá; *carere*, *desiderare*, *requirĕre*.

Missethat, die, gonoszság, gonosztett, gonosz tselekedet; *delictum*, *maleficium*, *facinus*: Eine Missethat begehen, gonoszságot tselekedni; *delictum committĕre*.

Missethäter, der, gonosztévő; *maleficus*, *sceleratus*.

Mißfallen, *n. ir.* nem tetszeni; *displicere*, *non probare*.

Mißgeburt, die, idétlen, idétlenszülött; *monstrum*, *partus monstrosus*.

Mißgeschick, das, mostohasors, szerentsétlenség, mostoha szerentse; *fortuna adversa*.

Mißgestalt, die, dísztelenség, dísztelen forma, ékteleп forma; *deformitas*.

Mißglücken, *n.* s. (mißgeglückt), roszszúl ütni ki, nem sülni el, (a' dolognak), v. szerentsétlen kimenetelének lenni; *non succedĕre*, *male procedĕre*.

Mißgönnen, einem etwas, irígyleni, (valakitől, v. valakinek valamit), irígy szemmel nézni; *invidere*.

Mißgönner, irígylő; *invidus*.

Mißgriff, der, elhibázott kapás, v. markolás; *tactus malus*.

Mißgunst, die, irígység, irígylés; *invidia*, *livor*.

Mißgünstig, irígy, neheztelő indúlatú; *invidus*, *malignus*.

Mißhällig, nem egyező, ellenkező, (egymás között); *discors*, *discrepans*, *dissonus*.

Mißhelligkeit, die, nem egyezés, egyenetlenség, ellenkezés; *dissidium*, *discordia*, *dissensio*.

Mißhandeln, *n.* (gemißhandelt), roszszúl tselekedni, vétkezni; *male facĕre*, *agĕre*. 2. *a.* (mißgehandelt), roszszúl, v. méltatlanúl bánni valakivel; *vexare*.

Mißhandlung, die, roszsz tselekedet, vétek; *malefactum*. 2. méltatlanság, méltatlanúl bánás; *vexatio*.

Mißheurath, die, szerentsétlen házasság; *conjugium malum*.

Mißjahr, das, sovány esztendő; *annus sterilis*.

Mißkennen, *a. ir.* (gemißkannt), nem esmerni meg, (valaki érdemét, 's nem betsűlni); *non agnoscĕre*.

Mißklang, der, egyezetlenhangzat, roszszhangzat; *dissonantia*.

Mißlaut, der, egyezetlen szóhang; *discrepantia*.

Mißlich, kétséges, bizonytalan, bizonytalanságos; *anceps*, *dubius*. 2. st. gefährlich, veszedelmes, bajos; *periculosus*.

Mißlingen, *n. ir.* s. (mißlungen), roszszúl ütni ki, (valamelly dolognak), v. roszszúl sülni el; *non succedĕre*.

Mißmuth, der, roszsz kedv, kedvetlenség, komorság; *morositas*.

Mißmuthig, kedvetlen, roszsz kedvű, komor; *morosus*.

Mißrathen, *a. ir.* (mißrathen), ellenzeni, nem javaslani, nem javallani, nem tanátsolni; *dissvadere*. 2. *n.* s. roszszúl teremni, roszszúl fizetni, (mint a' gabona, élet), v. nem díszleni, (mint a' szüret), v. nem sűlni el, nem jól ütni ki, (mint valamelly elintézett dolog); *male provenire*, *successu carere*, *non succedĕre*.

Mißtrauen, nem bizakodni, nem hinni, kétségeskedni, gyanakodni; *diffidĕre*.

Mißtrauen, das, gyanakodás, nem bizakodás, kétségeskedés; *diffidentia*.

Mißtrauisch, gyanakodó, kétségeskedő, hibetetlen; *diffidens*.

Mißvergnügen, das, kedvetlenség, szomorúság; *molestia*, *moestitia*.

Mißvergnügt, kedvetlen, szomorú; *stomachosus*, *moestus*.

Mißverstand, der, értéshiba, roszszúl értés; *interpretatio prava*. 2. st. Irrung, tévelyedés, hibázás; *error*.

Mißverständniß, das, egyenetlenség, viszszálkodás; *dissidium*, *discordia*.

Mißverstehen, *a. ir.* roszszúl érteni, hibásan érteni; *perperam intelligĕre*.

Mißwachs, der, sovány termés, terméketlenség; *sterilitas fructuum*.

Mist, der, *s. pl.* ganéj, ganaj, undokság, st. Auskehricht, szemét, st. Dünger, trágya; *fimus*, *stercus*.

Mistbeet, das, melegágy, ganéjos melegágy; *stercorarium*.

Mistel, die, fagyöngy, madárlépgyöngy; *viscum*.

Misten, *n.* ganéjlani, (mint a' ló); *stercus facĕre*. 2. kihányni a' ganéjt, (az istállóból); *stercore pur-*

gare. 3. trágyázni, megganajozni, (a' földet); *stercorare.*

Mistgrube, die, ganéjverem; *sterquilinum, fimetum.*

Misthaufen, der, ganéjdomb, ganéjkupotz, szemétdomb; *fimetum.*

Mistkäfer, Roßkäfer, der, ganéj tsebúly; *scarabaeus stercorarius.*

Mistung, die, ganéjzás, trágyázás; *stercoratio.*

Mit, *praep. cum Dat.* -val, -vel, -al, -el; *cum:* Mit wem? kivel? *quocum.* 2. *adv.* együtt, egyszer'smind, másokkal együtt, (tselekedni valamit); *una:* Mit unter, közbe közbe, imitt amott, elvétve; *interdum, nonnunquam, passim.*

Mitarbeiter, der, munkástárs; *consors v. socius operis.*

Mitbringen, *a. ir.* magávalhozni, vele elhozni, elhozni, magával vinni, elvinni, vele elvinni; *secum ducĕre, portare, ferre, adferre.*

Mitbringung, die, magavalhozás, elhozás, magávalvivés, elvivés, elvitel; *adportatio, advectio.*

Mitbuhler, der, szerelembéli vetélkedőtárs; *rivalis.*

Mitbürge, der, kezestárs; *consponsor.*

Mitbürger, der, polgártárs, hazafitárs; *civis.*

Mitchrist, der, keresztyén felebarát; *consors sacrorum Christianorum.*

Miteinander, *adv.* együtt, egymással; *simul, una.*

Mitessen, *a. ir.* együtt enni vele; *una edĕre.*

Mitfahren, *n.* f. együtt menni, v. útazni, vele menni, (valakivel, kotsin, szánon, hajón); *una vehi.*

Mitfolgen, vele együtt következni, vele együtt követni; *una sequi.*

Mitführen, velevinni, magávalvinni, (gyalog, valamit); *secum ferre v. portare.* 2. velevinni, magávalvinni, (kotsin, hajón); *secum vehĕre.*

Mitgeben, *a. ir.* veleadni, odaadni vele együtt; *una dare.*

Mitgehen, *n.* f. vele menni, együtt menni vele, *una ire.*

Mitgesell, der, legénytárs, dolgozótárs, társ; *socius.*

Mitglied, das, tag, (valamelly társaságnak tagja), tagtárs; *membrum.*

Mithaben, *n.* vele lenni; *secum habere.*

Mithalten, *a. ir.* veletartani, együtt tartani; *simul tenere.*

Mithelfer, der, segítő, segítőtárs; *adjutor, socius.*

Mithin, *adv.* és így tehát, következésképpen; *hinc, ideo, propterea.*

Mithridat, der, méregölő, méregellenvaló; *antidotum Mithridaticum.*

Mitkommen, *n. ir.* f. velemenni, velejönni, együtt menni, v. jönni vele; *una v. simul venire.*

Mitlassen, *a. ir.* elereszteni vele, elbotsátni vele; *pati una ire.*

Mitlaut, der, Mitlauter, mássalhangzó; *consonans.*

Mitlauter, der, (ugyan az).

Mitleiden, *n. ir.* együtt szenvedni vele; *una pati.* 2. szánakozni; *miserere.*

Mitleiden, das, szánakozás; *misericordia.*

Mitleider, der, szánakozó; *misericors.*

Mitleidig, (ugyan az).

Mitlernen, vele tanúlni, együtt tanúlni vele; *una discĕre.*

Mitlesen, *a. ir.* vele olvasni, együtt olvasni vele, vele szedni, (szőlőt); *una legĕre.*

Mitmachen, részesűlni, részesnek lenni; *socium esse rei.* 2. st. helfen, segítni; *sublevare.*

Mitmensch, der, ember, embertárs, felebarát; *alius homo.*

Mitnehmen, *a. ir.* magával vinni, v. elvinni, elvinni vele. *secum sumĕre.* 2. st. entkräften, megerőtlenítni, elgyengítni, megviselni; *conficĕre.*

Mitnichten, éppen nem; *minime.*

Mitrechnen, hozzászámlálni; *adnumerare.*

Mitregent, der, uralkodótárs; *collega imperii.*

Mitreisen, együtt útazni vele; *una proficisci, itineris socium esse.*

Mitschlafen, *n. ir.* velehálni, elhálni; *concumbĕre.*

Mitschuldig, együttvétkes, tzimborás; *socius culpae.*

Mitschüler, der, tanúlótárs; *condiscipulus.*

Mitsingen, *a. ir.* együtt énekelni vele, v. mással; *concinĕre.*

Mitspeisen, veleenni, együtt enni, mással v. másokkal; *una coenare.*

Mitspielen, játszani vele v. együtt, mással v. másokkal; *colludĕre.*

Mitspieler, der, játszótárs; *collusor.*

Mittag, der, *pl.* die Mittag, dél, (a' nappal közepe); *meridies*: Zu Mittage, od. Mittags, délben, délre; *meridie.* 2. Süden, dél, déli rész; *meridies.*

Mittägig, déli, délben eső; *meridianus.* 2. déli, délre fekvő; *australis.*

Mittags, *adv.* délben; *meridie.*

Mittagsessen, das, ebéd; *prandium.*

Mittagskreis, der, déliabronts; *circulus meridianus.*

Mittagsluft, die, déliszellő; *aura meridionalis.*

Mittagsmahl, das, Mittagsmahlzeit, die, ebéd, (úri ebéd); *coena meridiana*: Die Mittagsmahlzeit halten, ebédelni; *prandere.*

Mittagsruhe, die, déli nyúgvás, déli álom; *quies meridiana.*

Mittagsseite, die, déli rész, déli oldal; *pars australis.*

Mittagssonne, die, déli nap; *sol meridianus.*

Mittagsstunde, die, déli óra; *hora meridiana.*

Mitte, die, közép, közepe valaminek; *medium*: in der Mitte, középben, a' közepében, a' közepén, középen; *in medio.* 2. In der Mitte, közt, között; *in medio*, *inter.* 3. Einer aus unserer Mitte, egy közűlünk, vagy a' társaságunkból; *unus ex nobis.*

Mittel, mitteler, mittelste, középső, közép, (közbülső); *medius.*

Mittel, das, st. Mitte, közép; *medium*: Sich ins Mittel legen, od. schlagen, magát közbevetni; *se interponere.* 2. mód, eszköz; *ratio*, *ars*, *via.* 3. st. Hülfsmittel, segítőeszköz, szer, orvosság; *remedium.* 4. st. Vermögen, Reichthum, tehetség, birtok, jószág, eszköz, vagyon; *facultas*, *possessio.*

Mittelalter, das, középidő, középkor; *media aetas.*

Mittelbar, eszközös, közbevetős; *mediatus*, *indirectus.* 2. *adv.* eszközösen, közbevetőleg; *mediate*, *indirecte.*

Mittelding, das, köz, közmiség; *medium*, *indifferens.*

Mittelendzweck, der, melleslegtzél; *finis intermedius.*

Mittelfell, das, középhártya, mejjválasztó hártya; *mediastinus.*

Mittelfinger, der, középujj; *digitus medius.*

Mittelgattung, die, középnem; *medium genus.*

Mittelgröße, die, középszerű nagyság; *magnitudo media*, *statura mediocris.*

Mittelländisch, z. B. das mittelländische Meer, középtenger, földközi tenger; *mare mediterraneum.*

Mittellinie, die, középlinia; *linea media.* 2. középabronts; *aequator.*

Mittelmäßig, középszerű, meglehetős; *mediocris*: *adv.* középszerűn, középszerű módon, meglehetősen; *mediocriter.*

Mittelmäßigkeit, középszerűség; *mediocritas.*

Mittelpunct, der, középpont; *centrum*

Mittelst, *praep. cum Gen.* -nál fogva, -nél fogva, -val, -vel; *ope*, *per*, *(et cum Abl.).*

Mittelstand, der, középrend; *status medius.*

Mittelste, der, die, das, középső; *medius.*

Mittelstimme, die, középhang; *tenor.*

Mittelstraße, die, középút; *via media.*

Mittelwort, das, középszó, középértelmű szó; *vox anceps.* 2. részesűlő; *participium.*

Mitten, *adv.* középen, középben, közepette; *in medio.*

Mitternacht, die, éjfél; *media nox*, *medium noctis*: um Mitternacht, éjfélkor, éjfél tájban; *medio noctis.* 2. st. Nord, éjszak, észak; *septemtrio.*

Mittheilbar, közölhető; *aptus communicationi.*

Mittheilen, *n.* közölni, közleni; *communicare.*

Mittheilung, die, közlés; *communicatio.*

Mittler, mittlere, mittleres, középső, közép, (közbülső); *medius.* 2. középszerű, meglehetős; *mediocris.*

Mittler, der, közbenjáró; *intercessor.*

Mittlerweile, *adv.* azomban, az alatt; *interim*, *interea.*

Mittlerzeit, (ugyan az).

Mittwoche, die, (der Mittwoch), szerda, szereda; *dies Mercurii.*

Mitunter, közte, közbeközbe; *interea*, *passim*, *hic illic*, *subinde.*

Miturſache, die, melleslegok; *causa consociata.*

Mitverſchworner, ein, öszveesküdttárs, egy az öszveesküdtek közűl; *unus conjuratorum.*

Mitwirken, vele együtt munkálódni, elősegíteni, elősegélni; *una agĕre, adjuvare.*

Mitwirker, der, segítőtárs, munkástárs; *adjutor.*

Mitwirkung, die, együtt munkálódás, elősegítés; *adjumentum.*

Mitwiſſen, das, tudás, tudat; *cognitio*: ohne mein Mitwiſſen, tudtom nélkűl; *me ignorante, v. inscio.*

Mitzählen, *n.* hozzászámlálni; *adnumerare.* 2. vele együtt számlálni; *simul numerare.*

Mitziehen, *n.* veleegyütt elköltözni; *una migrare.*

Mixtur, die, elegyítés, keverék, kevert; *mixtura.*

Mobiliarvermögen, das, ingó jószág; *res mobiles.*

Mobilien, die, *pl.* bútor, házieszköz; *supellex.*

Mochert, das, muhar; *panicum.*

Mode, die, újszokás, módi; *mos, consvetudo*: Es iſt die Mode ſo, úgy az új szokás; *moris est.*

Modefarbe, die, módiszín; *color consvetus v. vigens.*

Model, Modul, der, mérték, (az építőmestereknél); *modulus.* 2. hím, hímforma, hímmustra, hímvarrás mustrája; *designatio, forma.* 3. formaöntő, öntő; *exemplum, modulus.*

Model, das, kisdedmás, kisded mássa valami nagyobb erőmívnek, (hajónak, háznak); *modulus.* 2. példamustra, (a' festőknél, képfaragóknál); *exemplar, exemplum.*

Moderat, magamérséklő; *moderatus.*

Moderation, die, mérséklés, magamérséklés, szemérmesség; *moderatio, verecundia.*

Moderig, iszapos, sáros, posványos; *lutulentus, limosus.*

Moderiren, mérsékelni; *moderare.*

Modern, elsenyvedni, elrothadni, elmállani; *putrefieri, putrescĕre.*

Modern, új, nem régi, v. mai szokás szeréntvaló; *recentissimi moris, recentissimus.*

Modern, Modor, (város); *Modra.*

Modeſt, illendő, illő; *decens.* 2. emberséges viseletű, jámbor, szép erköltsű; *modestus, probus.*

Modeſtie, die, illendőség, illőség; *modestia.* 2. emberséges viselet, jámborság, széperkőlts; *probitas, modestia.*

Modiſch, módis, újszokás szeréntvaló; *quod moris est.*

Modulation, die, hangváltogatás; *modulatio.*

Mögen, *a. ir. Imp.* ich mochte. *Perf.* ich habe gemocht, od. ich habe mögen, ſt. können, -hatni, -hetni; *posse*: Er mag zuſehen, wie er mit ihr zurecht kommt, lássa, v. ám lássa mire mehet vele; *videat, quid possit*: Es mag ſeyn, wie es will, már akár hogy van; *quicunque est, ut cunque sit.* 2. ſt. wollen, akarni, tetszeni; *velle.*

Möglich, lehető, lehetséges; *possibilis.*

Möglichkeit, die, lehetőség, lehetség; *possibilitas.*

Möglichſt, a' mint, v. a' mennyire lehetséges; *quam potest.*

Mohn, der, *pl.* Mohne, mák; *papaver.*

Mohnkopf, der, mákfő, mákbuga; *caput papaveris.*

Mohnkuchen, der, mákos lepény; *placenta condita papavere.*

Mohr, der, szeretsen; *aethiops.* 2. mór, (selyem matéria); *pannus sericus spissioris fili.* 3. láp; *lacus.*

Möhre, die, gelbe Möhre, murok, murokrépa, sárgarépa; *daucus carota.*

Mohrrübe, die, sárgarépa, murok, murokrépa; *daucus carota.*

Molch, der, *l.* Salamander.

Moldau, die, Moldvaország, Moldva; *Moldavia.* 2. Móldva, (folyóvíz); *fluvius Moldva.*

Moldauiſch, Moldvai; *Moldavicus.*

Molken, die, od. der, savó; *serum lactis subacidiusculum.* 2. das Molken, zsenditze; *serum lactis subdulce.*

Molkendieb, der, *l.* Schmetterling.

Molkig, savós; *similis sero.*

Monarch, der, egyedűl uralkodó, országló; *monarcha.*

Monarchie, die, egyedűluralkodás, országlás; *monarchia.* 2. birodalom; *monarchia.*

Monarchisch, egyedűluralkodói, országlói; *monarchicus.*

Monath, Monat, der, hóldnap, hónap; *mensis*: In Monathsfrist, egy hónap alatt; *intra mensem.*

Monathlich, hónapi, hónapos, hóldnapi, hóldnapos; *menstruus*: *adv.* hónaponként; *singulis mensibus.*

Monathsgage, die, (olv. mónatszgázse), hópénz, hónapi zsold; *salarium v. stipendium menstruum.*

Monathsgeld, das, hópénz, hónapi fizetés; *pecunia menstrua.*

Monathsrettig, der, hónaposretek; *raphanus menstruus.*

Monathssold, der, hópénz, hónapi zsóld; *stipendium menstruum.*

Mönch, der, szerzetes barát; *monachus.*

Mönch, der, a' tsigagrádits középoszlopa; *scapus.* 2. szarufaoszlop, v. gerenda; *telamen.* 3. baráttzinke; *parus palustris, v. biarmicus.* 4. barátka; *motacilla atricapilla.*

Mönchisch, baráti, szerzetesi; *monachicus.*

Mönchskappe, die, baráttsuklya; *cucullus monachicus.*

Mönchskloster, das, barátklastrom; *coenobium monachicum, monasterium.*

Mönchskutte, die, barátköntös; *sagum cucullatum.*

Mönchsorden, der, szerzet, szerzetes rend; *ordo monachicus.*

Mond, der, *pl.* die Monde, hóld; *luna*: Der Mond nimmt zu, telik a' hóld; *luna crescit*: der Mond nimmt ab, fogy a' hóld; *luna decrescit*: der volle Mond, hóld tölte; *plenilunium*: der neue Mond, od. Neumond, hóldújjúlás, újhóld; *plenilunium.* 2. st. Monath, hónap, hóldnap; *mensis.*

Mondenmonath, der, hóldkerűlési hónap, hóldhónap; *mensis lunaris.*

Mondfinsterniß, die, hóldfogyatkozás, hóldbélifogyatkozás; *ecclipsis, v. defectus lunae.*

Mondlicht, das, hóldvilág; *lumen lunae.*

Mondscheibe, die, hóld tányérja; *orbis lunae.*

Mondschein, der, hóldvilág; *lumen lunae.*

Mondsüchtig, hóldas, hóldkórságos; *lunaticus.*

Mondtag, Montag, der, hétfő; *dies lunae.*

Monstranz, die, szentségtartó; *hierotheca.*

Montag, der, hétfő; *dies lunae*: Der blaue Montag, heverő hétfő; *feriae opificum primae.*

Montäglich, hétfői; *quod fit die lunae*: hétfőnként; *singulis diebus lunae.*

Montiren, ruházni; *veste instruĕre.*

Montur, Montirung, die, ruházat; *vestitus, cultus.*

Moor, das, *l.* Mohr.

Moorerde, die, zsombék, zsombékos hely; *terra uliginosa.*

Moos, das, *pl.* die Moose, moh; *muscus.*

Moosicht, mohos; *muscosus.*

Moosig, (ugyan az).

Mops, der, mopskutya; *canis fricator.*

Moral, die, erköltstudomány; *ethica, doctrina morum.*

Moralisch, erköltstudománybéli, erköltsi; *moralis, ethicus.*

Moralisiren, *n.* erköltsre tanítni, erköltsi regulákat tanítni, v. beszéllni; *vitae praecepta tradĕre.*

Moralität, die, erköltsiseg; *moralitas.*

Morast, der, *pl.* Moräste, motsár, sár: *lutum.*

Morastig, motsáros, sáros; *lutulentus.*

Morchel, die, od. Maurache, kutsmagomba, szömörtsökgomba; *phallus esculentus.*

Mord, der, gyilkosság; *homicidium.*

Mordanschlag, der, gyilkos szándék; *consilium caedis.*

Mordbrenner, der, gyújtogató; *incendiarius.*

Mordbrennerey, die, gyújtogatás; *excitatio incendii.*

Morden, *a.* gyilkolni, ölni; *occidĕre.*

Mörder, der, gyilkos; *homicida.*

Mörderisch, vérengező, gyilkos; *sanguinarius, homicida*: *adv.* gyilkosmódra; *more homicidarum.*

Mordthat, die, gyilkosság; *homicidium.*

Mordweg, der, felette bajos út, pogány út; *via periculosa.*

Morgen, *adv.* hólnap; *cras, crastino die*: auf morgen, hólnapra; *in diem crastinum.*

Morgen, der, reggel; *mane*, *matutinum tempus*: es wird Morgen, virrad, megvirrad; *lucescit*: guten Morgen! jó reggelt! (kívánok); *salve!* des Morgens, reggel tájban; *mane*. 2. napkelet, napkeleti tájjék; *oriens*. 3. egy hóldföld, v. szántóföld; *jugerum*.

Morgenandacht, die reggeli áhítatosság, v. ájtatosság; *precatio matutina*.

Morgenbesuch, der, reggeli látogatás; *salutatio matutina*, *domestica*.

Morgenbrod, fölöstököm, fröstök; *jentaculum*.

Morgendämmerung, die, reggeli szürkület, v. hajnalhasadás; *diluculum*.

Morgende, der, die, das, hólnapi; *crastinus*: morgendes Tages, a' hólnapi napon; *crastino die*.

Morgendlich, reggeli; *matutinus*.

Morgengabe, die, móring, házassági ajándék; *dos*.

Morgengebeth, das, reggeli könyörgés, imádság; *preces matutinae*.

Morgenland, das, napkeleti föld, v. tartomány; *terra orientalis*.

Morgenländer, der, napkeleti lakos, v. ember; *orientalis*. 2. *pl.* die Morgenländer, napkeleti tartományok; *terrae orientales*.

Morgenländisch, napkeleti; *orientalis*: *adv.* napkeleti módra; *more orientalium*.

Morgenlied, das, reggeli ének; *cantus matutinus*.

Morgenroth, hajnalszín, hajnalszínű; *ruboris matutini*.

Morgenröthe, die, hajnal, reggeli hajnal, hajnalhasadás; *aurora*.

Morgens, *adv.* reggel; *mane*.

Morgensonne, die, reggel nap; *sol oriens*.

Morgenstern, der, hajnaltsillag; *lucifer*, *venus*.

Morgenstunde, die, reggeli óra, reggeli idő; *hora v. tempus matutinum*.

Morgenswerth, napkeletre, napkeletfelé; *ad v. versus orientem*.

Morgig, st. morgend, reggeli; *matutinus*.

Morsch, reves, redves, purhás, (fa); *putridus*, *marcidus*.

Morser, Mörsel, der, mozsár, (néhol) böstörő, (e. h.) borstörő; *mortarium*. 2. st. Mörtel, mozsárágyú, bombihányó; *mortarium bellicum*.

Mörserkeule, die, mozsárütő; *pistilum*.

Mörtel, der, fövenyes mész, vakolat, málter; *mortarium*, *calx arenata*: mit Mörtel bewerfen, bévakolni; *mortario inducĕre*, *loricare*.

Mos, od. Moos, das, moh; *muscus*.

Moscau, Moskau, Muszkova, (város); *Moscovia*.

Moschee, die, metset, törökmetset; *templum turcicum*.

Moschus, *l.* Bisam.

Moscowiter, der, Orosz; *Russus*.

Moscowitisch, orosz, oroszországi; *Russicus*.

Mosel, die, Móza, (folyóvíz; *Mosella*.

Mosig, mohos; *muscosus*.

Most, der, *pl.* Moste, must; *mustum*.

Mostig, mustos; *musteus*.

Motion, die, mozgás, testi mozgás; *commotio*. 2. megindítása valamelly dolognak; *motio*, *rogatio*.

Motte, die, moly; *pl.* die Motten, molyok; *tineae*. 2. Milbe, *a.* kolláns; *acarus*: *b.* tsótán; *blatta*.

Mottig, mojos; *tineis plenus*.

Motto, das, választott mondás; *vox*, *tessera*, *symbolum*.

Mousseline, Muscheline, patyolat; *pannus bombycinus tenuissimus*.

Muck, Mucks, der, einen Mucks thun, egyet nyikkanni, mottzanni, piszszenni; *mutire*.

Mucke, die, akaratosság, makrantzosság, hiba; *libido*, *vitium*.

Mücke, die, Schnacke, Langfuß, tipoly; *typula*. 2. Gölse, Gälse, szúnyog; *culex pipiens*.

Mucks, *l.* Muck.

Müde, fáradt, elfáradt; *fessus*, *defessus*, *lassus*: st. matt, lankadt, ellankadt; *langvidus*: müde werden, elfáradni; *defatigari*: müde machen, elfárasztani; *defatigare*. 2. müde werden, *II-dik Ejt.* beléúnni, (valamibe), megúnni, (valamit), raúnni, (valamire); *satur esse*, *taedere*.

Müdigkeit, die, elfáradás, fáradtság; *lassitudo*, *defatigatio*.

Muff, der, karmantyú, tuszli; *manica*.

Mühe, die, st. Bemühung, od. Arbeit, fáradtság, munka; *opera*, *labor*, *fatigium*: Sich viele Mühe um etwas geben, sokat fáradozni valami után, v. valamiben; *operam*

dare: Es ist nicht der Mühe werth, od. es lohnt die Mühe nicht, nem érdemli meg a' fáradtságot, v. nem méltó, hogy az ember bajoskodjék vele; *non est operae pretium*.

Mühen, od. sich mühen, fáradni, fáradozni, fárasztani magát; *sibi negotium facessere*.

Mühlbach, der, malombajtó patak; *aqua v. rivus molaris*.

Mühle, die, malom; *mola*.

Mühlrad, das, malomkerék; *rota molaris*.

Mühlstein, der, malomkő; *lapis molaris*.

Mühlwerk, das, malom; *molitura*.

Muhme, die, (Mahm), ángy, néne, st. Base, valaki atyjának, v. anyjának aszszony, v. leány testvérje, néne; *amita*, *matertera*. 2. st. Kindermuhm, gyermekdajka; *nutrix*.

Mühsam, fáradtságos, nehéz, bajos; *operosus*, *laboriosus*.

Mühselig, nyomorúságos, bajos; *aerumnosus*. 2. nyomorúlt; *miser*.

Mühseligkeit, die, nyomorúság, baj; *aerumna*, *miseria*.

Mulatte, der, die, das, emberkorts; *hibridus*.

Mulda, die, Mulda, (folyóvíz); *Mulda*.

Mulde, die, kisteknő; *alveolus*.

Müller, der, molnár; *molitor*, *molendinarius*.

Multiplication, die, sokszorozás; *multiplicatio*.

Multipliciren, sokszorozni; *multiplicare*.

Mumie, die, (olv. múmie), bébalzsamozott hóltest, múmia; *mumia*.

Mummerey, die, állortza, állortzásság; *incessus personatus*.

München, Monakhium; *Monachium*.

Mund, der, *s. pl.* száj; *os*, *oris*. 2. st. Mundloch, Öffnung, száj, lyuk; *orificium*, *apertura*, *foramen*.

Mundart, die, beszédmód, beszéllésmód, beszéd; *dialectus*.

Münde, die, *l.* Mündung.

Mündel, der, túloros árva; *pupillus*.

Mündelgeld, das, árva, v. árvák pénze; *pecunia pupillaris*

Mundfäule, die, inyrothadás; *stomacace*.

Mündig, gazdakoros, 24 esztendőt elért; *suae potestatis v. tutelae, puber*.

Mündigkeit, die, gazdakorosság; *plenitudo aetatis*.

Mundleim, der, nyálzóenyv; *ichthyocolla*.

Mündlich, szájalvaló, élő szóvalvaló; *quod ore fit*: *adv.* szájal, élő szóval; *coram*, *praesens*.

Mundloch, das, *l.* Mund.

Mundmehl, das, tiszta liszt; *farina primaria*, *pollen*.

Mundschenk, der, pohárnok; *pincerna*, *pocillator*.

Mundstück, das, (a' szájbafogniváló része valamelly dolognak); *pars ori inserenda*: *a.* zabola, (a' kantáron); *frenum*: *b.* szopóka, (a' pípaszáron), tsutora, fuvóka, (a' trombitán); *os*, *orificium*. 2. a' szájas része valaminek, v. az a' vége a' hol a' szája van; *orificium*.

Mündung, die, folyóvíz torkolatja, (a' hol kiönti a' vizét más folyóvízbe, v. a' tengerbe); *ostium*. *l.* Mundloch.

Mundvorrath, der, kész eleség; *cibaria*.

Municipalität, die, városi tanáts; *senatus*.

Munition, die, tüzelésre szükséges, (puskapor, golyóbis); *apparatus tormentarius*.

Munkeln, *a.* susogni, suttogni; *mutire*, *mussitare*.

Münster, das, öreg templom, püspöki templom; *templum cathedrale*. 2. klastrom; *coenobium*, 3. Münszter, (város); *Monasterium*. 4. egy felette magas torony neve Strasz-burgban; *nomen turris Argentorati*.

Munter, ébrenlévő; *vigil*, *insomnis*. 2. eleven, serény, vidor, vidám; *alacer*, *impiger*. 3. víg, jókedvű; *vividus*, *hilaris*.

Munterkeit, die, ébrenlétel, ébrenség; *vigilia*, *vigilatio*. 2. elevenség, serénység, vidorság, vidámság; *alacritas*, *vigor*. 3. vígság, jókedvűség; *hilaritas*.

Münzamt, das, pénzverő tisztség; *collegium monetale*.

Münzcabinet, das, pénzgyűjteményes ház; *museum numarium*.

Münze, die, (növevény), ménta; *mentha*: krause Münze, Krausemünze, fodorménta; *mentha crispa*. 2. pénz, vertpénz; *moneta*: *a.* akármelly pénz-

formájú értz; *numus*: Denkmünze, emlékezetpénz; *numus memorialis*: *b.* pénz, járó pénz; *moneta*: Münze prägen, od. schlagen, pénzt verni; *monetam cudĕre.*

Münzen, z. B. Geld, pénzt verni; *monetam cudĕre.*

Münzer, der, pénzverő, (ember); *signator monetae.*

Münzfuß, der, pénzbetsét illető törvények; *lex numaria.*

Münzsorte, die, pénznem; *species monetae.*

Münzstadt, die, pénzverő hely; *monetaria urbs.*

Mürbe, puha, lágy, (hús, alma, körtvély); *mitis*, *mollis.* 2. purhás, parázs, porhanyó, porhanyós; *cariosus*, *marcidus*: Mürbe machen, *a.* megpuhatolni; *mitigare*: *b.* ellankasztani; *langvidum reddĕre.*

Mürbigkeit, die, puhaság, lágyság; *mollities*, *mollitia*, *mollitudo.* 2. purhásság, parázsság, porhanyósság; *caries*, *marcor.*

Murmeln, *a.* morogni, mormogni; *murmurare.* 2. susogni, suttogni; *susurrare.* 3. tseregni, tsergedezni; *murmurare.*

Murmeln, das, morgás, mormogás, dörmögés; *murmur.* 2. suttogás; *susurrus.* 3. tsergés, tsergedezés; *strepitus.*

Murmelthier, das, murmutér, havasi murmutér; *marmota alpina.*

Murren, *n.* morogni; *murmurare.*

Murren, das, morgás; *fremitus.*

Mürrisch, morgó; *morosus.* 2. durtzás, haragos, komor; *stomachosus*, *tetricus*, *tristis.*

Mus, od. Muß, das, pép kása; *puls.*

Muscatennuß, die, szeretsendió; *nux moschata.*

Muschel, die, tsiga, kagyló; *concha.*

Musculös, inashúsos; *musculosus.*

Muse, die, múzsa; *musa*, *camoena.* 2. tudomány, tudományok; *literae.*

Muselmann, der, *pl.* Muselmänner, Muhamed követője, Török; *Moslemita.*

Musensohn, der, tanúló; *literarum studiosus.*

Musikus, der, muzsikás; *musicus*, *symphoniacus.*

Musik, die, muzsika; *musica*, *ars melica*: Musik machen, muzsikálni; *concentum agĕre.*

Musikalien, *pl.* muzsikai nóták; *chartae musicae.*

Musikalisch, muzsikai, muzsikához értő; *musicus*: musikalisch seyn, érteni a' muzsikához, tudni valami muzsikát; *esse peritum rei musicae.*

Musikant, der, muzsikamíves, (a' ki mesterséget űz a' muzsikálásból); *symphoniacus.*

Muskeln, die, szálashús, inashús; *musculus.*

Muskete, die, puska, hoszszúpuska, flinta; *sclopetum*, *muscheta.*

Muskatier, der, német gyalogkatona, köz. muskatéros; *pedes gregarius germanus.*

Muß, das, pép, kása; *puls.*

Muße, die, üresség, üres idő; *otium.*

Müssen, *a. ir. Imp.* ich mußte, *Perf.* ich habe gemußt, od. ich habe müssen, tartozni, megkelleni lenni, szükségesképpen kelleni; ich muß, nekem kell, v. én tartozom; *opportere*, *necesse esse*, *cogi*, *debere.*

Müßig, üres, dologtalan, foglalatosság nélkűlvaló idő, óra, nap; *otiosus*, *vacuus*: *adv.* foglalatosság nélkűl; *otiose*: Müßig seyn, *a.* foglalatosság nélkűl lenni, heverni, henyélni; *otiari.* 3. *adv.* hijjában, haszontalan; *frustra*, *inaniter.*

Müßigen, st. zwingen, kénszerítni; *cogĕre.*

Müßiggang, der, henyélés, korhelség, restség; *otium*, *desidia*, *cessatio.*

Müßiggänger, der, henyélő, korhely, henye ember; *deses*, *otiosus.*

Müßiggehen, henyélni; *otiosum esse*, *otiari.*

Muster, das, mustra, remekpélda, (valamiből, valamire); *exemplum.* 2. st. Probe, proba, példamív; *specimen.* 3. példa, (a' követésre); *exemplar.*

Musterbuch, das, mustrakönyv; *liber speciminum.*

Musterhaft, példás, remekpéldás; *perfectus*, *exemplaris.*

Mustern, *n.* rendre vizsgálni, próbára vizsgálni, remekre vizsgálni, (a'

katonákat, ruhát, fegyvert), köz. mustrálni; *recensere*, *lustrare*.

Musterung, die, rendrevizsgálás; *recensio*, *lustratio*: Musterung halten, rendre vizsgálni; *lustrare*.

Mutation, die, változás; *mutatio*.

Mutuell, költsönös, viszszonos, viszontagos; *mutuus*.

Muth, der, kedv, néha, elme; *animus*: Sey gutes Muths, legyen jó kedved; *bono sis animo*. 2. bizakodás, bátorság, bizakodó bátorság; *animus*.: Einen Muth einsprechen, bíztatni, bátorítni valakit; *animare*, Muth fassen, néki bátorodni; *animum capĕre*: Den Muth sinken lassen, tsüggedni, bátorságát elveszteni; *animum amittĕre v. abjicĕre*.

Muthig, st. beherzt, bátor; *animosus*, *fortis*.

Muthlos, bátortalan, tsüggedt elméjű; *abjectus*, *pavidus*. 2. kedvetlen; *animo demisso*. — Muthlos werden, eltsüggedni, elkedvetlenűlni; *animum amittĕre*.

Muthlosigkeit, die, bátortalanság, eltsüggedés, kedvetlenség, rosz kedvűség; *demissio animi*.

Muthmaßen, *a.* gyanítni, hozzávetni, (*part* gemuthmaßet); *conjicĕre*, *conjectare*, *opinari*, *suspicari*.

Muthmaßlich, gyanítható, hozzávethető; *opinabilis*, *conjecturalis*. *adv.* gyaníthatóképpen, hozzávethetőleg; *quantum conjicĕre licet*.

Muthmaßung, die, gyanítás, hozzávetés; *conjectura*, *suspicio*.

Muthvoll, mérész, igen bátor; *audax*.

Muthwille, der, pajkosság, vásottság, tsíntalanság; *petulantia*, *lascivia*, *libido*.

Muthwillig, pajkos, vásott, tsíntalan; *petulans*, *lascivus* *adv*. pajkosan, tsintalanúl; *petulanter*.

Mutter, die, *pl.* Mütter, anya, szülő anya; *mater*. 2. nőstény, (az állatok közt); *mater*: méh, anya méh, nádra; *uterus*.

Mutterbeschwerde, die, nádragörts; *hysteralgia*.

Mutterbiene, anyaméh; *regina apum*

Mutterbruder, der, az anya férjfi testvérje; *avunculus*.

Mutterherz, das, anyai szív; *animus maternus*.

Mutterkirche, die, anyaekklézsia; *ecclesia mater*.

Mutterkrampf, der, méhgörts; *spasmus uteri*.

Mutterkraut, das, kerti szekfű, nádrafű, anyaméhfű, anyafű; *matricaria*.

Mutterkrebs, der, méhfene; *cancer uteri*.

Mutterlamm, das, nőstény bárány; *agna*.

Mutterleib, der, méh, anyaméh; *uterus*, *alvus*, *venter*.

Mütterlich, anyai; *maternus*. *adv.* anyamódra, anyaként; *more matris*: Das Mütterliche Land, haza, honny, honn, születési föld; *patria*, *locus nativitatis*.

Mutterliebe, die, anyai szeretet; *amor maternus*. 2. anyaszeretet, anya eránt való szeretet; *amor in matrem*.

Mutterlos, anyátlan árva, anyjától megfosztatott; *orbus matre*.

Muttermahl, das, méhjel, anyaméhjel, velünk született jel; *naevus*, *macula genitiva*.

Mutternackend, od. Mutternackt, anyaszűlt mezítelen; anyaszűlt mezítelenen; *plane nudus*.

Mutterschaf, das, anyajuh, juh; *ovis*.

Mutterschwester, die, anyatestvér, (fejérszemély) néne; *matertera*.

Muttersöhnchen, das, anyás gyermek, anya kedvese; *deliciae matris*.

Muttersprache, die, anyai nyelv; *lingva vernacula*, *v. sermo patrius*. 2. anya nyelv; *lingva originalis*.

Mutterwitz, der, természeti elmésség; *ingenium*, *solertia naturalis*.

Mütze, die, sipka, sapka, süveg; *galerus*, *galericulum*.

Mutzen, kurtítni, tsonkítni; *mutilare*, *truncare*.

Myologie, die, íntudomány; *myologia*.

Myops, der, rövidlátású; *myops*.

Myrrhe, die, mirha, mirhamézga; *myrrha*.

Myrte, die, mirtusfa; *myrtus*.

Myrtenkranz, der, mirtuskoszorú; *corona myrtea*.

Myrtenzweig, der, mirtuság; *ramus myrteus*.

Mysterien, die, *pl.* titkok, titoktudomány; *mysterium*.

N.

Nabe, die, kerékagy; *modiulus.*
Nabel, der, köldök, púp; *umbilicus.*
Nabelbruch, der, köldökszakadás; *omphalocele.*
Nabelförmig, *adj.* köldökforma, köldökszabású; *umbilicatus.*
Nabelschnur, die, köldökkötél; *funiculus umbilicaris.*
Näber, der, Bohrer, fúró, fúru; *terebra.*
Nach, *praep. c. Dat.* -hoz, -hez; *ad.* 2. -ba, be; ra, re, (az Országok, városok és helyek neveik előtt); *in, ad.* 3. -ért, -után; *pr..* 4. után; *post.* 5. szerént; *secundum, juxta:* nach und nach, lassan, lassanként; *pedetentim, sensim.*
Nachachtung, die, figyelmezés, ráfigyelmezés, (a' parantsolatra); *observatio.*
Nachäffen, *a.* majmolni; *temere imitari, adfectare.*
Nachäffung, die, majmolás; *adfectatio.*
Nachahmen, *a.* követni; *imitari, sequi.*
Nachahmer, der, követő; *imitator.*
Nachahmung, die, követés; *imitatio.*
Nachahmungswerth, követésre méltó; *imitatione dignus.*
Nacharten, ráütni, hasonlítni hozzá; *similem esse alicui.*
Nachbarr, der, szomszéd; *vicinus.*
Nachbarlich, szomszédi, szomszéd; *vicinalis.*
Nachbarschaft, die, szomszédság; *vicinitas.*
Nachbringen, *a. ir.* utánna vinni; *post adferre.*
Nachdem, *adv.* azután, annakutánna; *post, postea, deinde.* 2. a' mint; *prout, prouti, ut.* 3. minekutánna, -ván, -vén; *posteaquam, postquam, ubi, cum.*
Nachdenken, über etwas, od. einer Sache, elmélkedni, gondolkodni, v. elmélkedve gondólkozni, (rajta, v. valamin), meggondolni (valamit), *meditari, cogitare, reputare, considerare.*
Nachdenken, das, elmélkedés, meggondolás; *consideratio.*
Nachdenkend, *l.* Nachdenklich.
Nachdenklich, Nachdenkend, elmélkedő, gondolkozó, valamit meggondoló; *consideratus.*
Nachdruck, der, másodszori nyomás, újravaló nyomás; *pressio iterata.* 2. hathatósság, foganatos erő, foganat, foganatosság, nyom, nyomosság; *vis, pondus, efficacitas.* 3. *a.* utánnanyomtatás, könyvmásolás, (nyomtatás által); *repetitio editionis alienae: b.* másolt nyomtatvány, másolt könyv; *liber alienus, denuo repetitus.*
Nachdrucken, *a.* újra nyomtatni, újra kinyomtatni; *repetĕre inpressionem.* 2. könyvet másolni, mássát nyomtatni, (a' szerző akaratja és tudása nélkűl); *repetĕre alibi editum.*
Nachdrucker, der, könyvmásoló, (nyomtató); *repetens libri ab alio typis exscripti praeter jus.*
Nachdrücklich, hathatós, foganatos; *gravis, efficax.*
Nacheifern, vetélkedve iparkodni más után; *aemulari, contendĕre.*
Nacheilen, *n.* s. utánna sietni; *propere persequi.*
Nacheinander, *adv.* egymásután; *deinceps, continuo.*
Nachfahren, *n. ir.* s. utánna menni, (kotsin, szekeren, szánon, hajón), utánna kotsizni, utánna szánkázni, utánna hajókázni; *sequi, curru, nave etc.*
Nachfolge, die, utánna menés; *secutio.* 2. st. Nachahmung, követés; *imitatio.* 3. következés, (valaki után hivatalban); *successio.*
Nachfolgen, *n.* s. követni, utánna menni; *insequi.* 2. utánna következni; elkövetkezni; *sequi:* nachfolgen lassen, hozzáadni; *adjicĕre.* 3 st nachahmen, követni, hímezni; *imitari.*
Nachfolger, der, im Amte, utánna következő; *successor.* 2. st Nachahmer, Anhänger, követő; *imitator.*
Nachforschen, *a.* tudakozódni, nyomozni, nyomozgatni, kitanúlgatni, utánna járni; *quaerĕre, scrutari, sciscitari, percontari.*
Nachforscher, der, tudakozódó, nyo-

mozó, kitanúlgató; *indagator, percontator.*

Nachforschung, die, tudakozódás, nyomozgatás; *investigatio, scrutatio.*

Nachfrage, die, tudakozás, kérdezés, értekeződés, tudakozódás; *percontatio.*

Nachfragen, *a.* tudakozni, megtudakozni, kérdezni, tudakozódni, v. értekeződni felőle; *quaerĕre, percontari, sciscitari.*

Nachführen, *a.* utánna vinni, (szekeren); *post v. subvehere.* 2. utánna vezetni; *ducĕre.*

Nachgeben, *a. ir.* utóbb adni, azután adni; *post dare.* 2. *n.* engedni, (mint a' hajlós, lágy, v. nyúlós test a' nyomásnak), sippadni, süllyedni; *cedĕre.* 3. engedni, ellene nem mondani, (valaki szavának); *morem gerĕre, obsequi.* 4. st. nachlassen, alább hagyni, (valamivel), felhagyni vele, szűnni, tágítni rajta; *remittĕre.* 5. nicht nachgeben, hasonlónak lenni hozzá; *parem esse.*

Nachgeburt, die, burok; *secundinae.*

Nachgehen, *n. ir.* f. utánna menni, követni; *post ire.* 2. utánna következni, utánna valónak lenni; *sequi.* 3. Einer Person nachgehen, utánna járni valakinek, vadászni valaki szeretetét, utánna adni magát; *sectari.* — Seinen Geschäften nachgehen, foglalatosságai után járni; *munus obire.*

Nachgehends, *adv.* azután; *deinde.*

Nachgiebig, engedelmes, engedő, könnyen engedő; *obsequiosus, facilis.*

Nachgiebigkeit, die, engedőség; *facilitas, obsequium.*

Nachgrübeln, einer Sache, feszegetni, (valamit); *perscrutari.*

Nachguß, der, második töltés, v. öntés, utánna öntés; *quod post funditur.* 2 öntöttkép mássa; *exemplum, imago.*

Nachhallen, *n.* utánna hangzani; *resonare.*

Nachhängen, neki adni magát, (valaminek, a' búnak); *indulgere, se dare.*

Nachhelfen, *a.* segítni, hátúl segítni; *juvare, succurrĕre.*

Nachher, st. hernach, azután, osztán; *postea, tum.*

Nachherig, azutánvaló; *insequens.*

Nachhülfe, die, pótló segítség; *adjumentum.*

Nachhüthen, *a.* utóbb legeltetni; *post pascĕre.*

Nachkomme, der, hivatalba következő, (valaki után); *successor.* 2. *pl.* Die Nachkommen, maradék; *posteri.*

Nachkommen, einem, *n. ir.* f. folgen, utánna menni, v. jönni, (valakinek), követni, valakit; *sequi, insequi.* 2. st. gleich kommen, felérni, utólérni, (betsére nézve); *aequare.* 3. st. einhohlen, elérni, utólérni; *adsequi, consequi.* 4. st. befolgen, követni, bétőlteni, tellyesítni; *satisfacĕre.*

Nachkommenschaft, die, maradék, utánnunk következő nemzetségünk, atyánkfiai; *posteritas, posteri, progenies.*

Nachkömmling, der, maradék, maradékink halálunk után; *progenies.*

Nachlaß, der, hagyomány, hagyott jószág; *bonum relictum.* 2. megengedés; *remissio.*

Nachlassen, *a.* st. hinterlassen, hagyni maga után; *relinquĕre.* 2. engedni, tágítni rajta, ereszteni, (a' merőn tartott sinórt); *remittĕre.* 3. engedni, elengedni, alább hagyni, (valaminek az árából); *remittĕre.* 4. *n* engedni, (mint a' hideg), alább hagyni, tágítni, (mint a' nagy meleg); *mitigari, refrigescĕre.*

Nachlassenschaft, die, hagyomány; *relictum.*

Nachlässig, rest, gondatlan; *negligens*: *adv.* restűl, gondatlanúl; *negligenter.*

Nachlässigkeit, die, restség, gondatlanság; *negligentia.*

Nachlassung, die, magaután hagyás; *relictio.* 2. engedés, tágítás, alábbhagyás, (valamiből); *remissio.*

Nachlaufen, *n. ir.* f. utánna futni; *propere insequi.* 2. utánna járni, utánna adni magát; *persequi, sectari.*

Nachlese, die, tarlózás, bilingérezés, böngészés; *spicilegium, racematio.*

Nachlesen, *a. ir.* tarlózni; *spicas legĕre.*: bilingérezni, böngészni; *racemari.* 2. elolvasni, utánna olvas-

ni, megolvasni; *consulěre*, *adire*, *denuo legěre*: utánna olvasni valamit; *sequi legentem*.

Nachmachen, követni, mássát tsinálni, v. készítni, követni, majmolni; *imitari*.

Nachmahd, die, *l.* **Grummet**.

Nachmahlig, die, azutánvaló, későbbi; *insequens*.

Nachmahls, st. **hernach**, *adv.* azután, utóbb; *deinde*, *post*.

Nachmessen, újramérni, utánna mérni; *denuo mensurare*, *metiendo explorare*. 2. felmérni, (az életet, búzát, gyóltsot); *mensurare*.

Nachmittag, der, délutánni idő, délután; *tempus pomeridianum*.

Nachmittägig, délutánni, délesti; *pomeridianus*.

Nachmittags, *adv.* délután; délesten; *postmeridiem*.

Nachrechnen, *a.* öszveszámolni, öszvevetni, (más után valamit), megvizsgálni a' számvetést; *computare*, *rationem examinare*.

Nachrede, die, végbeszéd, bérekesztő beszéd; *epilogus*. 2. hátamegészóllás, megszóllás; *infamia*. 3. hír: **Jemanden in üble Nachrede bringen**, rosz hírbe keverni valakit; *infamia adspergěre*.

Nachreden, *a.* másután mondani, v. beszéllni; *repetěre*, *auditum referre*. 2. hátamegé mondani, v. szóllani valakinek valamit, megszóllani; *loqui de*, *mala loqui de*.

Nachricht, die, tudósítás, híradás, hír; *nuncius*, *rumor*: **Nachricht geben**, od. **ertheilen**, tudósítni, hirűl adni, hírt adni; *certiorem facěre*: **Nachricht einziehen**, megérteni, meghallani, tudósítást venni; *cognoscěre*, *discěre*, *comperire rem*.

Nachsagen, *a.* hátamegé mondani; *loqui de aliquo*. 2. elbeszélni m .s után, (a' mit hall valaki); *repetěre v. referre audita*.

Nachsatz, der, következő mondás, következés; *enuntiatio*, *consequens*.

Nachschicken, *a.* utánna küldeni; *post mittěre*.

Nachschießen, *a. ir* pótolni az adott pénzt: *insuper adděre*. 2. *n.* utánna menni sebesen, *ruěre post*: utánna lőni hirtelen; *ictu insequi*.

Nachschlagen, *a. ir.* mássát verni, (pénznek); *cudendo imitari*. 2. felkeresni, kikeresni, (könyvben, valamit); *evolvěre*, *aperire*, *consulěre librum*.

Nachschrift, die, utólírás, (a' levél bérekesztése után írt írás, v. jegyzés); *postscriptum*.

Nachsehen, *n. ir.* utánna nézni; *oculis prosequi*, *spectare*. 2. elnézni, elengedni, (lágyságból valakinek hibáját); *indulgere*, *veniam dare*. 3. utánna látni, (valaminek); megvizsgálni, (valamit) megnézni, megtekinteni; *examinare*, *inspicěre*, *investigare*.

Nachsetzen, *a.* utánna tenni, hátrább tenni; *postponěre*, *posthabere*. 2. *n.* utánna eredni, utánna menni sebessen, v. futni, kergetni; *insequi*, *persequi*.

Nachsicht, die, engedelem, elengedés; *venia*, *indulgentia*: **Nachsicht haben**, engedelemmel lenni, megengedni; *indulgere*.

Nachsichtig, engedelmes, engedő, sokat elengedő, lágy, (atya); *indulgens*.

Nachspüren, *a.* nyomozni; *vestigare*. *investigare*.

Nächst, *praep*, *c. Dat.* legközelebb, igen közel; *juxta*, *proxime*. 2. után; *post*, *proxime*: **nächst dem**, nyomon, menten; *protinus*: a' mellett, azonkívűl; *praeterea*. 3. *adv.* st. **neulich**, a' minap, nem régiben; *nuperrime*.

Nächste, der, die, das, legközelebbvaló; *proximus*: **mit nächsten**, a' napokban, legközelebb; *propediem*. 2. **Der Nächste**, od. **mein Nächster**, felebarát, felebarátom; *proximus*, *homines*.

Nachstehen, *n. s.* következni; *sequi*, *infra esse*: **nachstehend**, következő, következendő; *sequens*. 2. utánna lenni, utánnavalónak lenni; *post esse*.

Nachstellen, *n* leselkedni utánna; *insidiari alicui*.

Nachstellung, die, leselkedés, les; *insidiae*.

Nächstenliebe, die, felebaráti szeretet; *amor in homines*, *humanitas*.

Nächstens, *adv.* legközelebb, nem sokára, minden órán; *propediem*, *proxime*.

Nächstfolgend, legközelebbvaló; *proximus.*

Nachsuchen, *a.* st. suchen, keresni, keresgetni, keresgélni, felkeresni, felhanyni, (keresés végett); *quaerĕre, perquirĕre.* 2. st. um etwas anhalten, z. B. um ein Amt, um eine Pension, kérni valamit, hivatalt, érdem fizetést; *petĕre.*

Nacht, die, *pl.* die Nächte, éjtszaka, éj; *nox*: Es wird Nacht, majd éjtszaka lesz; *nox ingruit*: Bey der Nacht, od. bey Nacht, éjtszaka, éjjel, éjtszakának idején; *noctu*: Tag und Nacht, éjjel nappal, szüntelen; *dies noctesque*: Gute Nacht, jó éjtszakát, (kivánok); *placidam noctem*: Ueber Nacht, éjtszaka, egész éjjel; *per noctem*: Nachts, od. des Nachts, éjjel, éjtszaka, éjtszakának idején; *noctu.* 2. st. Finsterniß, setétség; *tenebrae.*

Nachtarbeit, die, éjjeli munka; *lucubratio.*

Nachtbecken, das, éjjeli edény; *matula, matella.*

Nachtbrot, das, vatsora, (a' szegényeknél); *coena, v. panis vespertinus.*

Nachtessen, das, vatsora; *coena vespertina.*

Nachteule, die, bagoly; *strix.*

Nachtfalter, der, pille; *phalaena.*

Nachtgeschirr, das, *l.* Nachtbecken.

Nachtgleiche, die, éjjnapegyenlőség, éjjnapegyezés; *aequinoctium.*

Nachthaube, die, hálófőkötő, fejkötő, hálósüveg, -sipka; *mitra nocturna.*

Nachtheil, der, kár, ártalom, veszély, rövidség, hátramaradás, sérelem; *incommodum, damnum, detrimentum.*

Nachtheilig, káros, ártalmas, veszedelmes; *detrimentosus, nocivus, damnosus.*

Nachthemde, das, hálóing; *indusium nocturnum.*

Nachtigall, die, filemile, fülemile; *luscinia.*

Nachtisch, der, asztalutánvaló tsemege; *mensa secunda, bellaria.*

Nachtkerze, die, éjjeli gyertya; *candela nocturna.*

Nachtlager, das, éjjeli hálás; *hospitium nocturnum.* 2. hálóhely, hálóágy; *cubile.*

Nachtlampe, die, éjjeli mécs; *lampas oleosa nocturna.*

Nachtlaterne, die, éjjeli lámpás; *laterna nocturna.*

Nächtlich, éjjeli, éjtszakai; *nocturnus*: *adv.* éjtszakánként, éjjelenként; *nocte.*

Nachtlicht, das, éjjeli világ, vagy gyertya; *lumen nocturnum.*

Nachtmahl, das, vatsora; *coena vespertina.*

Nachtmütze, die, hálósüveg, hálósipka; *galerus nocturnus.*

Nachtraben, einem, *v. n.* s. utánna ügetni; *pone sequi.*

Nachtrachten, einem, utánna igyekezni, iparkodni, törekedni; *imminere rei.* 2. st. nachstellen, leselkedni utánna; *insidiari.*

Nachtrag, der, pótlás, pótlás pénz, utóbbi hozzáadás, toldalék, hozzáadás, pótlás, (könyvhöz, írt munkához); *additamentum, supplementum.*

Nachtragen, *a. ir.* utánna vinni, v. hordani, (valakinek valamit); *post ferre aliquid.* 2. hozzáadni, pótlani, pótolni; *addĕre, supplere.* 3. es nachtragen, elméjében tartani, felróni, (felróvni) valaki boszszontását, v. sértését; *non oblivisci.*

Nachts, *adv.* éjjel, éjtszaka; *noctu.*

Nachtschatten, der, zólna; *solanum.*

Nachtschwalbe, die, lappantyú, ketskefejő; *caprimulgus.*

Nachtstuhl, der, árnyékszék; *sella familiarica, lasanum.*

Nachttisch, der, öltözőasztal, vetkezőasztal, (a' fejérszemélyeknél); *abacus muliebris.*

Nachtvogel, der, éjjeli madár; *avis nocturna.* 2. pille; *phalaena.*

Nachtwache, die, éjjeli vigyázás; *vigilia, excubiae.* 2. éjjeli vigyázók, vagy őrállók, strázsa; *vigiles, excubitores.*

Nachtwächter, der, éjjeli őr, őrző; *excubitor.*

Nachtwanderer, der, holdkórságos; *noctivagus, noctambulo.*

Nachwachsen, *n. ir.* s. utánna nőni; *succrescĕre.*

Nachweh, das, die Nachwehen, szülésutánvaló fájdalom; *dolores ex partu,*

Nachweisen, eligazítni, (valakit tévelygésében, útjában), ráigazítni, (az útra), megmutatni, (útat); *ostendĕre*, *monstrare*, *docere*.

Nachweisung, die, eligazítás, ráigazítás, megmutatás; *monstratio*.

Nachwelt, die, maradék, maradékink, a' késő nyom; *posteritas*.

Nacken, der, nyakszirt, nyak; *cervix*.

Nackend, mezítelen; *nudus*.

Nacket, nackt, nackend, mezítelen, mesztelen, tsupasz; *nudus*.

Nacktheit, die, mezítelenség; *nuditas*.

Nadel, die, tő, tű; *acus*: Die Nähnadel, varrótő; *acus netoria*, v. *ad suendum*: Die Stecknadel, gombostő; *acus capitata*. 2. tőlevél, (a' fenyőfák tőforma levelei); *folium acuminatum*.

Nadelbüchse, die, tőtartó; *theca aciaria*, *aciarium*.

Nädelchen, das, tőtske; *acicula*.

Nadelholz, das, tőlevelűfa, (a' fenyőfák); *arbor foliis acuminatis*, *arbor conigera taxifolia*.

Nadelöhr, das, tőfok, tő foka, v. lyuka; *foramen acus*.

Nadelspitze, die, tőhegy, tőhegye; *acumen acus*.

Nadir, der, talppont, talpallypont; *nadir*.

Nadler, der, tőtsináló, tűs; *acicularius*, v. *acuarius*.

Nagel, der, köröm, (a' kézen és lábon; *ungvis*. 2. szeg, vasszeg; *clavus*.

Nagelbreit, körömnyi; *ungvis latitudinis*.

Nagelchen, das, körömke, körmötske; *ungviculus*. 2. szegetske; *clavulus*.

Nägelein, das, st. Nelke, szekfű; *dianthus*. 2. st. Gewürznelke, Gewürznägelein, szegfű, szegfűvirág, (fűszerszám); *cariophyllus*.

Nagelfest, megszegezett, ollyan erős mintha oda szegezték vólna; *clavo firmatus*.

Nagelgeschwür, das, körömméreg; *paronychia*, *panaricium*.

Nageln, *a.* szegezni, megszegezni, hozzászegezni; *adclavare*.

Nagelneu, újdónúj, újdonnatúj; *recentissimus*.

Nagelschmid, der, szegtsináló; *faber clavarius*.

Nagen, *a.* rágni, lerágni; *rodĕre*, *arrodĕre*. 2. emészteni, mardosni, marczongani, (mint a' bánat); *mordere*, *cruciare*, *angĕre*.

Nahe, közellévő, közelvaló; *propinquus*, *vicinus*: näher, közelebbvaló; *propinquior*: der, die, das, nächste, a' legközelebbvaló; *proximus*. 2. közelítő, közelgető; (idő); *imminens*, *ingruens*: der nächste Preis, a' legalsó árra; *pretium minimum*. 3. *adv.* közel; *prope*: näher, közelebb; *propius*: am nächsten, legközelebb: *proxime*: Er ist nahe mit mir verwandt, közelvaló atyámfia; *propinquus est cognatione*. Das geht mir nahe, ez engem nagyon érdekel, v. bánt, szomorít; *hoc me valde afficit*, v. *angit*: Einer Person od. Sache, zu nahe treten, megsérteni, megbántani, (valakit, v. valamit); *offendĕre*, *laedĕre*.

Nähe, die, közellétel; *propinquitas*, *vicinitas*.

Nahen, od. sich nahen, közelítni, közelgetni; *adpropinquare*, *imminere*.

Nähen, *a.* varrani, varrni; *suĕre*, *nere*, *acu nectĕre*.

Näher, der, varró; *sutor*.

Näherinn, *l.* Nähterinn.

Nähern, sich, közelítni hozzá; *prope accedĕre*.

Nähküssen, das, varróvánkos; *pulvillus acuarius*.

Nahme, od. Name, der, név, nevezet; *nomen*, *nomenclatio*. 2. hír, név; *fama*: Nahmens, nevű, a' kit így neveztek; *vocatur*.

Nahmenlos, nevetlen; *anonymus*. 2. kimondhatatlan, hallatlan; *inauditus*.

Nahmensfest, das, névnap; *nominalia*, *dies nomini festus*.

Nahmenstag, der, (ugyan az).

Nahmentlich, *adv* névszerént, nevezet szerént; *nominatim*.

Nahmhaft, *adj.* nagy, szembetűnő nagy, sok, nevezetes; *amplus*, *magnus*: *adv.* nagyon, nevezetesen; *magne*, *ample*. 2. nahmhaft machen, nevezni, kinevezni; *nominare*.

Nähmlich, ugyan az, ders, die, das,

nähmliche, ugyan az, éppen az; *idem, eadem, idem*: *adv.* tudniillik, ugymint; *scilicet.*

Nähnadel, die, varrótő; *acus netoria v. ad suendum.*

Nähren, *a.* táplálni; *nutrire, alĕre.*

Nährer, der, tápláló; *altor, nutritor.*

Nahrhaft, tápláló, jó tápláló; *nutriens, alens.*

Nahrlos, táplálótalan; *carens vi nutriendi.*

Nährstand, der, élelemkereső mívesek rendje, mívesrend; *ordo patrum familias.*

Nahrung, die, táplálat; *alimentum.* st. Nahrungsmittel, élelem, eledel, eleség; *victus*: Seiner Nahrung nachgehen, élelmet keresni; *victum quaerĕre.* 2. st. Gewerbe, kereset; *quaestus.*

Nahrungsmittel, das, élelem, eleség, tápláló eledel; *nutrimentum.*

Nahrungssaft, der, táplálónedv, v. téj; *chylus.*

Nähschule, die, varróoskola; *schola sutricium.*

Nähseide, die, varnivaló selyem, varró selyem; *filum sericum ad suendum.*

Naht, die, varrás, öszvevarrás helye valaminek, foglalódás, öszvefoglalódás; *sutura, junctura.*

Näherey, die, varrás; *sutura, sutum.*

Näherinn, die, varrószemély, varróaszszony, v. leány; *quae acu victum quaerit.*

Nächtisch, der, varróasztal; *mensa ad suendum.*

Naiv, (olv. néf), egyűgyű, természet; *simplex, nativus*: *adv.* együgyűen; *simpliciter.*

Naivheit, die, együgyűség; *simplicitas.*

Name, der, *l.* Nahme.

Namenlos, *l.* Nahmenlos.

Namensfest, *l.* Nahmensfest.

Napf, der, mély tál, medentze; *catinus, catinum.*

Narbe, die, sebhely, forradás; *cicatrix.* 2. tsúts, anyatsúts, (a' virágokban); *stigma.*

Narben, sich, bévarasodni, béforradni; *cicatrice obduci.*

Narbig, sebhelyes, forradásos; *cicatricosus.*

Narcisse, die, nártzis; *narcissus.*

Narcotisch, bódító; *narcoticus.*

Narr, der; Einen Narren abgeben, bolondozni, bolondnak tettetni magát, *se ludibrio exponĕre*: Zum Narren haben, bolondnak tartani, bolondot űzni belőle; st. Thor, ostoba, esztelen; *amens, demens, stultus.* 2. st. Wahnwitzig, Wahnsinnig, bolond, eszeveszet, esztelen, őrült; *mente captus, vesanus.*

Narren, *n.* bolondozni, bolondoskodni; *jocari, stulte agĕre.*

Narrenhaft, bolondos, esztelen, őrültes; *stultus, stolidus.*

Narrenhaus, das, bolondok háza; *prytaneum mente captorum.*

Narrentheidung, die, bolondság, bolondozás, esztelen tréfa; *ineptiae.*

Narretey, die, (ugyan az).

Narrheit, die, bolondság, esztelenség; *amentia, stultitia*: Eine Narrheit begehen, bolondságot követni el; *stultitiam committĕre.*

Närrisch, st. Lächerlich, nevettséges, furtsa; *ridiculus, jocularis, jocosus.* 2. st. wunderbar, tsudálatos; *singularis, mirus.* 3. albern, balgatag, bolondos, esztelen; *demens, vesanus.*

Naschen, *n.* nyalakodni; *ligurire.*

Näscher, der, nyalakodó, nyalánk; *liguritor.*

Näscherey, die, nyalakodás; *liguritio.* 2. nyalánkság; *cupedia.*

Naschhaft, nyalakodó, nyalánk; *amans liguritionis*: *adv.* nyalakodva, nyalánkmódra; *more liguritorum.*

Naschmarkt, der, tsemege piatz; *forum cupediarum.*

Naschwerk, das, nyalánkság; *cupedia.*

Nase, die, ór, orr; *nasus*: Jemanden bey der Nase herum führen, az orránál fogva hurtzolni valakit; *ductare*: Einem etwas auf die Nase binden, od. heften, az orrára bigyeszteni valakinek valamit, (ki mondani előtte a' titkot); *aperire secretum*: Die Nase rümpfen, fintorítni, v. fintorgatni az orrát; *nasum movere*

Naſehorn, das, szarvorrú; *rhinoceros.*
Naſenbluten, das, orrvérfolyás; *haemorrhagia narium.*
Naſenloch, das, orrlyuk; *naris.*
Naſenſtüber, der, fritska; *talitrum.*
Naſeweis, eszeskedő, tudóska; *sciolus*, *insolens.*
Nashorn, *l.* **Naſehorn.**
Naß, nedves, nyirkos, ázott, vizenyős; *madidus*, *uvidus*, *udus*, *humidus.*
Naß, das, nedv, nyirok; *humor*, *latex.*
Näſſe, die, nedvesség, nyirkosság; *mador*, *udor*, *humor.*
Näſſen, nyirkosnak, v. nedvesnek lenni, levelni; *madescĕre.*
Näſſen, *n.* levelni, nedvelni; *madere*, *humorem edĕre.*
Naßkalt, nedves, hideg; *humidus et frigidus.*
Nath, die, varrás, a' hol valami öszve van varrva, öszvefoglalás helye; *sutura*, *junctura.*
Nation, die, nemzet; *natio*: **National-Ungar**, Magyar Nemzetből való, született Magyar; *natione Hungarus*: **National-Charakter**, nemzeti bélyeg, nemzeti tulajdonság; *indoles nationi propria.*
Nationaliſiren, hazafivá tenni; *indigenam facĕre.*
Natter, die, vipera; *vipera.*
Natur, die, természet; *natura.* 2. természet, természeti dolgok; *natura.* 3. **natürliche Beſchaffenheit**, természet, természeti tulajdonság, mivólta valaminek; *indoles.*
Naturalien, *pl.* természet adományjai, természet kintsei; *dos naturae*
Naturalien-Cabinet, természeti kintsek gyüjteményje; *museum naturalium.*
Naturalismus, der, természeti vallástartás; *naturalismus.*
Naturaliſt, der, természeti vallású; *naturalista.*
Naturbegebenheit, die, természeti történet; *phaenomenon.*
Naturell, das, természeti szerkeztetés, természeti alkat, v. alkotás, indulatalkat; *natura ingenium.*
Naturfehler, der, természeti hiba; *vitium naturae.*
Naturforſcher, der, természet vizsgáló; *physicus, naturae interpres*, *v. investigator.*
Naturforſchung, die, természetvizsgálás; *physica*, *studium rerum naturalium.*
Naturgabe, die, természeti adomány, természeti ajándék; *dos naturae*, *virtus insita.*
Naturgeſchichte, die, természet históría; *historia naturalis.*
Naturgeſetz, das, természet törvényje; *lex naturae.*
Naturkenner, der, természetesmérő; *physicus.*
Naturkraft, die, természeti erő; *vis naturae.*
Naturkunde, die, természetesméret, (a' természeti dolgok esmérete); *physica.*
Naturlehre, die, természettudomány, *physica.*
Natürlich, természeti, természetszerént való; *naturalis*: *adv.* természetszerént, természetesen; *naturaliter.*
Naturlicht, das, természet világa; *lumen naturae v. rationis.*
Naturmenſch, der, természetet követő ember; *homo naturalis.*
Naturpflicht, die, természeti kötelesség; *officium naturale.*
Naturrecht, das, természet törvényje; *jus naturae.*
Naturreich, das, természet országa; *regnum naturae.*
Naturtrieb, der, természeti ösztön; *instinctus naturalis.*
Naturwiſſenſchaft, die, természettudomány; *physica.*
Neapel, Nápoly, (város); *Neapolis.*
Nebel, der, köd; *nebula*: **Der Nebel fällt**, leszáll a' köd; *nebula descendit.*
Nebelicht, homályos; *nebulosus.*
Nebelig, ködös, ködös idő; *nebulosus.*
Nebelkrähe, die, varjú; *corvus cornix.*
Neben, *c. Dat.* mellett; *juxta*, *prope.* 2. *c. Acc.* mellé; *penes.* 3. *adv.* mellette, *praeter.* 4. (az igék és más szók előtt ezt tészi); melleslegvaló mellesleg, mellyékes; *accessorius*, *extraordinarius*, *secundarius.*
Nebenabſicht, die, melleslegvaló tzél, melleslegtzél; *consilium secundarium.*

Nebenbey, a' mellett, mellesleg; *simul.*

Nebenblatt, das, mellyéklevél, (a' plántákon); *bractea.*

Nebenbuhler, der, szerelembéli vetélkedő társ; *rivalis.*

Nebending, das, melleslegvaló dolog, mellyékes dolog; *parergon.*

Nebeneinkünfte, die, *pl.* melleslegvaló, v. mellyékes jövedelmek; *reditus secundarii*, (*accidentiae*).

Nebenmensch, der, felebarát; *alius, alter.*

Nebenstunde, die, pihenő óra; *hora subseciva*, *v. vacua*,

Nebenwort, das, od. Beywort, Zuwort, határozó, határozószó; *adverbium.*

Nebenzeit, die, üres idő, pihenő idő; *tempus subsecivum*, *vacuum.*

Nebenzimmer, das, oldalszoba, bényílószoba; *cubiculum adjunctum.*

Nebenzweig, der, fattyúág; *stolo.*

Nebst, *praep. c. Dat.* -val együtt, -vel együtt; *cum*, *una cum.*

Necken, einen, ingerkedni, ellenkedni valakivel; *lacessĕre.*

Neckerey, die, ingerkedés, ellenkedés; *petulantia.*

Neckisch, ingerkedő; *petulans.*

Nectar, der, nektár, istenital; *nectar.*

Neffe, der, st. Enkel, unoka; *nepos.* 2. st. Bruderssohn, od. Schwestersohn, unoka ötsém; *filius fratris v. sororis.*

Negativ, tagadó; *negativus.*

Neger, der, fekete szeretsen, szeretsen (Nigritziából); der Mohr, barna szeretsen, (Mauritziából); *aethiops.*

Negieren, läugnen, tagadni; *negare.*

Neglige, (olv. neglizsé), háziruha, háziköntös; *domesticus vestitus.*

Negoze, (olv. negósz); kereskedés, ügy, dolog; *mercatura*, *negotium.*

Negotiant, der, kereskedő; *mercator.*

Nehmen, *a. ir. Imp.* ich nahm, *Perf.* ich habe genommen, st. anfassen, angreifen, venni, fogni; *sumĕre*, *capĕre*, *accipĕre.* 2. elvenni, pénzt, valakit feleségnek, v. hozzá menni feleségül; *accipĕre*, *ducĕre*, *nubĕre.* 3. einem etwas, elvenni megfosztani tőle; *privare*, *spoliare.* 4. st. kaufen, venni, megvenni; *emĕre.* 5. *Loc.prae.* Die Flucht nehmen szaladni, elszaladni, szaladásnak venni az útat; *aufugĕre*: Seine Zuflucht zu Jemanden nehmen, valakihez folyamodni, menedék helyet keresni valakinél; *se vertĕre*: Abschied nehmen, elbútsúzni; *valedicĕre*: Sich ein Herz nehmen, neki bátorodni, *animari*; sich die Mühe nehmen, *a.* bajlódni, bajoskodni vele; *operam sumĕre v. dare*: *b.* ráadni magát; *incumbĕre*: Mit etwas verlieb nehmen, megelégedni valamivel; *contentum esse*: Sich in Acht nehmen, magára vigyázni; *cavere sibi*: Etwas in Acht nehmen, észre venni valamit; *animadvertĕre*: Jemanden bey dem Kopfe nehmen, megragadni valakit, nyakon kapni, v. fogságba vinni; *arripĕre*: Anstand nehmen, késni, tanakodni felőle, kételkedni; In Verhaft nehmen, elfogni, megfogni, fogságba vinni; *comprehendĕre.* 6. *n.* Ueberhand nehmen, erőt venni, elhatalmazni; *invalescĕre*, *crescĕre*: Einen Anfang nehmen, elkezdődni, kezdődni, *inchoari*, *incipĕre*: Ein Ende nehmen, végződni, végének lenni; *terminari*: Die Sache hat eine gute Wendung genommen, jóra fordúlt a' dolog; *res in melius est conversa*: Es nimmt mich Wunder, tsudálkozom rajta; *miror.*

Nehmlich, *l.* Nähmlich.

Neid, der, irígység; *invidia*, *livor.*

Neider, der, irígy, irígylő; *invidus.*

Neidisch, irígy; *invidus.*

Neige, die, fogyaték, fogyta; *imum*, *residuum*: Daß Faß geht auf die Neige, ürűl a' hordó; *dolium vacuatur*: Es gehet mit ihm auf die Neige, od. er nimmt ab, nagyon hanyatlik; *ad finem vergit*, *decrescit.* 2. seprő, ally, (a' bor, v. ser sepreje); *sedimentum*, *faeces.* 3. maradék; *reliquiae.*

Neigen, hajtani, görbítni, (valamit lefelé), meghajtani; *inclinare*, *declinare.* 2. sich neigen, meghajolni, meghajlani, meghajtani magát; *inclinari.* 3. sich neigen, hajlani, hajolni, (valakihez, v. valamire), hajlandónak lenni, (valamire); *inclinari*, *vergĕre*: Sich zum Ende nei-

gen, vége felé közelítni, hanyatlani, enyészni; *ad finem vergĕre.*
Neigung, die, hajlás, hanyatlás, lejtő, lejtősség, meghajlás, maga meghajtás, hajlandóság; *inclinatio, declinatio.* 2. hajlandóság, jó indúlat valaki eránt, v. valakihez; *adfectus,*
Nein, nem, (tagadó felelet); *non, minime.*
Nelke, die, szegfű; *diantus.* 2. fűszerszám, szegfű; *caryophyllus aromaticus.*
Nelkenstock, der, szegfűbokor; *frutex dianthi.*
Nennbar, nevezhető; *quod nominari potest.*
Nennen, *a. ir. Imp.* ich nannte, *Perf.* ich habe genannt, nevezni, nevén szólítni, hívni; *nominare*: Genannt, nevezett, a' kit neveztek; *nominatus, dictus, sic dictus.* 2. nevezni, elnevezni, nevet adni, (valakinek, valaminek(; *nominare, vocare, appellare.*
Nenner, der, nevező; *qui nomen dat* (a' törtszámokban); *denominator.*
Nennung, die, nevezés, elnevezés; *nominatio.*
Nerve, der, die, érzőin, velőrost; *nervus.* 2. st. Sehne, rugó kötelék, hajláskötelék; *tendo.*
Nervenfieber, das, forrázó vesztő hideg; *febris nervosa.*
Nervenlehre, die, velőrost tudomány; *nevrologia.*
Nervensaft, der, velőrostnedv; *fluidum nerveum.*
Nervensystem, das, velőrostalkat; *systema nervorum.*
Nervig, velőrostos, izmos, erős; (néha) hathatós; *nervosus.*
Nervös, (ugyan az).
Nessel, die, tsalán; *urtica.* 2. taube Nessel, hólttsalán, árvatsalán; *lamium.*
Nest, das, fészek; *nidus.* 2. st. Haus, Wohnung, lakás, hajlék; *sedes.* 3. alom, fészek, hálóhely; *spelunca.*
Nestel, die, fűző szíj, kötő szíj; *ligula.*
Nestelwurm, der, galandféreg; *taenia.*
Nestey, das, palozsna, palizsna; *ovum in nido remanens.*
Nett, tsínos, ékes, takaros, tiszta; *nitidus, mundus, elegans.*
Nettigkeit, die, tsínosság, ékesség, takarosság, tisztaság; *nitor, munditia, elegantia.*
Netto, tisztán, éppen, (a' kereskedőknél); *purus, pure.*
Netz, das, *pl.* die Netze, háló; *rete, cassis, plaga.* 2. retze; *reticulum.*
Netzen, *a.* megnedvesítni; *madefacĕre, humectare.*
Netzförmig, hálóforma; *reti similis, reticulatus.*
Netzhaut, die, retzehártya, retzebőr, (a' szemben); *tunica retina.*
Neu, új; *novus, recens*: Aufs neu, od. von neuem, újra; *denuo, de v. ab integro*: Neu machen, megújjítni, újra megtsinálni, újjat tsinálni belőle; *renovare.* 2. új dolog, újság; *novum*; Was giebts neues? Mi újság? *quid novi.* 3. új járatlan, tapasztalatlan valamiben; *novitius, inexpertus, tyro.*
Neubacken, neu gebacken, új sütés; *recens coctus.*
Neubegierde, die, újságkívánás; *curiositas.* 2. st. Neugirde, újságonkapás, újságvadászás; *studium nova cognoscendi.*
Neubegierig, újságkívánó; *curiosus.* 2. újságonkapó, újságvadászó; *studiosus nova cognoscendi.*
Neuburg, Újvár, (város); *Neoburgum.*
Neuen, *l.* Erneuern.
Neuerdings, *adv.* újra, újjonnan, újolag; *iterum, denuo.*
Neuerlich, *adj.* minapi, nem régi; *nuperus*: *adv.* a' minap mostanában, nem régen; *nuperrime.*
Neuerung, die, újjítás; *novatio, innovatio.*
Neuerungsucht, die, újjitási viszketegség, újjításkorság; *studium immodicum rerum novarum.*
Neugebacken, *l,* Neubacken.
Neugeboren, újonnan született; *neo v. recens natus.*
Neugier, Neugierde, die, újságkívánás, újságonkapás, újságvadászás; *studium novi.*
Neugierig, újságkívánó, újságonkapó; *studiosus novorum, avidus nova noscendi.*
Neuheit, die, újság, új állapotja valaminek; *novitas.* 2. *l.* Neuigkeit.
Neujahr, das, új esztendő; *novus annus*

Neujahrstag, der, új esztendő napja; *primus dies anni.*
Neujahrswunsch, der, újesztendőnapi, v. új esztendői kívánás, szerentséltetés, v. köszöntés; *gratulatio novi anni.*
Neuigkeit, die, újság, újhír; *novum.*
Neulich, minapi, a' minapi; *nuperus*: *adv.* a' minap, minap; *nuper.*
Neulichst, *adv.* legközelebb, mostanában; *nuperrime*, *novissime.*
Neumodisch, újmódi, újszokáshoz alkalmaztatott, újszokási; *moris recentissimi*: *adv.* újmódira, újszokás szerént; *more recentissimo.*
Neumond, der, újhóld, hóldújulás; *novilunium.*
Neun, neune, kilentz, kilentzen; *novem.*
Neune, die, kilentzes, szám; *enneas.*
Neunerley, kilentzféle; *novem generum.*
Neunfach, kilentzszeres; *novemplex.*
Neunhundert, kilentzszáz; *nongenti.*
Neunmahl, *adj.* kilentzszer; *nonies.*
Neunte, der, die, das, kilentzedik; *nonus*: zum neunten Mahle, kilentzedszer; *nono.*
Neuntel, das, kilentzedrész; *pars nona.*
Neuntens, *adv.* kilentzedszer; *nono.*
Neun und neunzig, kilentzvenkilentz; *undecentum.*
Neusatz, Újvidék. (Báts Vármegyében); *Neoplanta.*
Neusiedlersee, der, Fertő, Fertőtava; *lacus Peiso.*
Neusohl, Besztertzebánya, (Zólyom Vármegyében); *Neosolium.*
Neutra, Nyitra, (város); *Nitria.*
Neutral, (olv. neutrál), hadba nem avatkozó, egyik hadakozó félhez sem hajló; *neutrius partis*, *medius.*
Nicht, semmi; *nihil*: zu nichte machen, semmivé tenni, elrontani; *tollĕre*, *evertĕre*: mit nichten, semmiképpen nem, éppen nem, tellyességgel nem; *minime.*
Nicht, *adv.* nem; *non*: ganz und gar nicht, éppen nem, tellyességgel nem, semmiképpen nem; *minime haudquaquam*: bey Leibe nicht, koránt sem, tellyességgel nem; *minime gentium*: durchaus nicht, egy altaljában nem; *prorsus non* 2. nicht einmahl, még tsak nem is, v. még tsak sem; *ne quidem.* 3. daß nicht, ne hogy, hogy, — ne; *ne.*
Nichte, die, valaki férjfi, v. fejérszemély testvérjének leánya; *filia fratris v. sororis.*
Nichtig, híjjábanvaló, foganatlan, sikeretlen; *inanis*, *levis.* 2. *st.* vergänglich, múlandó, veszendő; *vanus.*
Nichtigkeit, die, híjjábanvalóság, foganatlanság, múlandóság, veszendőség; *inanitas*, *vanitas.*
Nichts, semmi sem, semmit sem; *nihil*, *nihilum*: Um nichts geringer, semmivel sem alábbvaló; *nihilo deterior*: Nichts destoweniger, mindazáltal, még is, tsak ugyan; *nihilo minus*, *tamen*: Sich nichts daraus machen, nem gondolni vele, fel sem venni; *nihili facĕre v. pendĕre.* 2. semmiség; *nihilum*: In sein nichts zurückkehren, a' semmiségbe viszszatérni, semmivé lenni; *in nihilum redire v. reverti.*
Nichtsbedeutend, semmirevaló, tsekély; *inanis*, *levis.*
Nichtsnützig, haszontalan; *inutilis.*
Nichtsweniger, éppen nem, koránt sem; *minime.*
Nichtswürdig, semmirekellő; *nihili*, *nequam.*
Nickel, der, nikkelértz; *niccolum.*
Nicken, bókolni, bóbiskólni; *nutare.*
Nicken, das, bókolás; *nutus.*
Nicklas, der, Miklós; *Nicolaus.*
Nie, *adv.* soha sem, soha se; *nunquam.*
Nieden, alatt; *infra*: hie nieden, itt alatt a' földön; *his terris.*
Nieder, *st.* Niedrig, alatsony, (szék, asztal); *humilis*: más szók előtt; alsó; *inferior*: Nieder-Ungarn, alsó Magyarország; *Hungaria inferior.* 2. alatsony, alavaló; *tenuis*, *humilis.* 3. *adv.* le, (más szók előtt); *de*: niedersetzen, letenni; *deponĕre.* auf und nieder, fel 's alá; *sursum, et deorsum.*
Niederfallen, *n. ir. s.* leesni; *decidĕre*: auf die Knie niederfallen, térdreesni; *procumbĕre*, *prolabi.*
Niedergang, der, z. B. der Sonne, lemenetel, naplemenetel, elnyúgvás; *occasus.*

Niedergeschlagen, földhözvert, földhöz tsapott; *humi stratus*. 2. eltsüggedt, szomorú; *adflictus*, *demissus*.

Niederknien, *n*. letérdelni, letérdepelni; *in genua procumbĕre*.

Niederkommen, *n*. *ir*. f. lebetegedni, gyermekágyba esni, szűlni, meggyermekezni; *parĕre*, *parturire*.

Niederkunft, die, lebetegedés, gyermek szűlés; *partus*.

Niederlage, die, megverettetés, (az ellenség által); *clades*, *strages*. 2. fekvés, betegágyban fekvés; *gravis morbus*. 3 rakodóbólt, tárház; *horreum*, *penus*, *cella*.

Niederland, das, lapályos főld, környék, v. tartomány; *regio depressior*. 2. Die Niederlande, *pl*. Belgyiom, Belgiom, *Belgium*.

Niederländer, der, Belga; *Belga*.

Niederländisch, Belgiomi; *Belgicus*.

Niederlassen, *a ir*. lebotsátni, leereszteni; *demittĕre*. 2. sich nieder lassen, lebotsátkozni, leereszkedni, (magas helyről): *se demittĕre*: *b* megtelepedni; (valahol lakásképpen); *consiḋĕre*. *domicilium ponĕre*.

Niederlassung, die, lebotsátás, leeresztés; *demissio*: megtelepedés; *constitutio domicilii*.

Niederlegen, *a*. letenni, (fektetve tenni le valamit, a' főldre); *deponĕre*. 2. das Amt, letenni, (hívatalát), lemondani, (hívataláról); *deponĕre*, *abdicare*. 3. letenni, (valakinél valamit), gondviselése alá bízni; *deponĕre*. 4. sich niederlegen, lefeküdni, aludni menni; *decumbĕre*.

Niederöſterreich, Alsó Ausztria; *Austria inferior*.

Niederreißen, *a*. *ir*. lerántani, leszakasztani, lerángatni, leszaggatni; *dejicĕre*, *sternĕre*. 2. ein Haus, lerontani, ledönteni; *demoliri*.

Niederschlagen, *a*. *ir*. leütni, letsapni, (valaminek a' szélét, párkányját); *dejicĕre*. 2. leverni, lepaskolni, elverni; *prosternĕre*. 3. Die Augen niederschlagen, leszegezni, földre szegezni szemeit; *demittĕre*. 4. ſt. leüllepítni, fenékreszállítni; *praecipitare*. 5. oszlatni, (az emberi testben a' forróságot, tsipősséget orvosság által); *temperare*. 6. kedvetlenítni, szomorítni valakit; *adfligĕre*: niedergeschlagen, tsüggedt szomorú, kedvetlen; *adflictus*. 7. *n*. seyn-al, lezuhanni, ledobbanni; *decidĕre*, *prolabi*.

Niederschreiben, *a*. *ir*. leírni; *perscribĕre*, *literis consignare*.

Niedersetzen, *a*. letenni, (valamit kezéből); *deponĕre*. 2. sich niedersetzen, leűlni, (székre); *considere*. 3. rendelni, (biztosokat rendelni valami dolog eligazítása végett); *constituĕre*, *instituĕre*.

Niederträchtig, alatsonylelkű; *humilis*, *sordidus*, *niger*.

Niederträchtigkeit, die, alatsonylelkűség, otsmány tselekedet; *sordes*, *illiberalitas*.

Nieder-Ungarn, Alsó-Magyarország; *Hungaria inferior*.

Niederwärts, *adv*. lefelé, aláfelé; *deorsum*.

Niederziehen, *a*. *ir*. lehúzni, levonni; *detrahĕre*.

Niedlich, ékes, diszes; *lepidus*, *venustus*.

Niedlichkeit, die, ékesség díszesség; *elegantia*, *venustas*.

Niedrig, nicht hoch, alatsony, nem magas; *humilis*. 2. tsekély, alatsony, (minémüségére nézve); *levis vilis*. 3. alatsony sorsú: *humili genere*.

Niedrigkeit, die, alatsonyság, tsekélység; *humilitas*, *tenuitas*.

Niemahls, *adv*. soha sem, soha se; *nunquam*.

Niemand, senki se, senki sem; *nemo*, *nullus*.

Niemandsfreund, der, senkinek se barátja, emberkerűlő; *amicus nulli*.

Niere, die, vese; *ren*.

Nierenbraten, der, vesepetsenye; *assum renale*.

Nierenförmig, veseforma, veseformájú; *reniforme*, *renatum*.

Nierenſtein, der, vesekő; *calculus renum*.

Niesbrauch, *l*. Nießbrauch.

Nieseln, *n*. orrából beszélni; *per nares vocem emittĕre*.

Niesemittel, das, prüszszentető; *quod sternutamentum causat*.

Niesen, *n*. prüszszenteni; *sternuĕre*: oft niesen, prüszkölni; *sternutare*.

Niesen, das, prüszszentés; *sternutamentum*, *sternutatio*.

Niesepulver, der, prüszszentőpor; *pulvis sternutans.*

Nieseswurz, die, húnyor, prüszszentő gyökér; *helleborus.*

Nießbrauch, der, haszonvétel, használás, haszonrafordítás; *ususfructus.*

Niet, das, szegetske, tzövekszeg; *clavulus.*

Nieten, *a*, megszegezni, öszveszegezni; *clavulo firmare.*

Nietnagel, der, körömház felszálkázása, körömházszálka; *reduvia.*

Nil, Nilus vize; *Nilus.*

Nilpferd, das, víziló; *hyppopotamus.*

Nimmer, *adv.* soha sem, soha se, soha nem; *non amplius.* 2. ſt. nicht mehr, nicht länger, többé nem, már nem; *non jam, non amplius.*

Nimmermehr, *adv.* soha sem többé, soha többé nem; *nunquam amplius.*

Nimmersatt, telhetetlen; *insatiabilis.*

Nirgend, Nirgends, sehol se, sehol sem, sohol se, sohol sem; *nullibi, nusquam, nuspiam.*

Nirgendshin, sehová sem, sehová se; *nusquam.*

Nische, die, vakablak, fülke, rejtek; *recessus, zotheca, zothecula.*

Nisse, die, serke; *lendes, pl.*

Nisten, fészkelni, fészket rakni; *nidulari, nidificare, nidum ponĕre.*

Noch, *adv.* még; *adhuc*: noch nicht, még nem, nem még, még is; *nondum, adhuc non.* 2. weder noch, sem.. sem, v. se nem..se nem; *nec.. nec.*

Nochmahlig, újjolagvaló, viszontvaló, mégegyszeri; *repetitus, denuo factus.*

Nochmahls, *adv.* újra, ismét, újjolag, még egyszer; *denuo, iterum.*

Nonne, die, apátza; *monialis.*

Nonnenkloster, das, apátzaklastrom; *coenobium monialium.*

Nonnenleben, das, apátzaélet; *vita monialium.*

Nord, der, *s. pl.* északk, északi tájjék; *septentrio.* 2. északi szél; *borealis.*

Norden, ſt. Norden, észak; *septentrio*: gegen Norden, északra, északfelé; *versus septentrionem*, aus Norden, éjtszakról, északfelé; *a septentrione.*

Nordenbreite, die, északi szélesség, (északi távolysága valamelly helynek a' földközépabrontstól); *latitudo septentrionalis.*

Nördlich, északi, északfelévaló; *septentrionalis, aquilonaris*: *adv.* északra, északfelé; *ad septentrionem.*

Nördlicht, das, északihajnal, északfény; északról; *aurora borealis.*

Nordpol, der, északsark, északi földsark, északi égsark; *polus arcticus.*

Nordschein, *l.* Nordlicht.

Nordsee, der, északtenger, északi tenger, némettenger; *mare germanicum.*

Nordseite, die, északi rész; *latus septentrionale.*

Nordstern, der, északi tsillag, északi sarktsillag; *stella polaris.*

Nordwärts, északra, északfelé; *ad septentrionem.*

Nordwest, Nordwesten, északnapnyugoti köz; *aquilo caurus*: gegen Nordwesten, északnapnyugoti közre; *ad aquilo caurum.*

Nordwestlich, északnapnyugotközi; *inter septentrionem et occidentem.*

Nordwestwind, der, északnapnyugotközi szél; *ventus aquilocaurus.*

Nordwind, der, északi szél; *aquilo.*

Norwegen, Norvégia; *Norvegia.*

Norwegisch, Norvégiai; *Norvegicus.*

Nösel, Nößel, das, ittze, egy ittze; *sextarius, media.* 2. ſt. Seidel, meszely, egy meszely; *hemina.*

Notar, der, Notárius, jegyző, jegyzőtiszt, (a' Vármegyékben); *Notarius.*

Notariat, das, notáriusi hívatal; *munus notarii.*

Note, die, ſt. Anmerkung, jegyzés; *nota, animadversio, scholion.* 2. kóta, a' muzsikában; *nota musica.* In Noten setzen, lekótázni, kótára venni; *signare notis.*

Notenbuch, das, kótáskönyv; *liber formularum musicarum.*

Notenpapier, das, kótáspapiros, kótának való papiros, (belineázott papiros, mellyre kótázni lehet); *charta musica.*

Notenschreiber, der, kótairó, kótázó; *musicographus.*

Noth, szükséges; *opus, necesse.*

Noth, die, *s. pl.* ſt. Mühe, Anstren-

gung, baj, vesződtség; *negotium*. 2. szükség, szükségesség, szorúltság, szűkölködés; *molestia*, *miseria*, *necessitas*: mit genauer Noth, nehezen, nagy nehezen, alig; *aegre*. 3. nyomorúság, inség: *miseria*.

Nothdringen, kénszeríteni; *cogĕre*.

Nothdurft, die, Nothwendigkeit, szükség, fogyatkozás; *necessitas*: zur Nothdurft, szükségből; *ad necessitatem*. 2. st. Dürftigkeit, szorúltság; *egestas*, *inopia*: Nothdurft leiden, szorúltságban lenni; *inopia laborare*. 3. szükséges élelem, v. táplálat; *res necessaria*. 4. Seine Nothdurft verrichten, természeti szükségét tenni, magát kiürítni; *alvum exonerare*.

Nothdürftig, szűkölködő, szűk; *egens*, *egenus*, *indigens*: *adv*. szűken, alig; *vix*, *aegre*.

Notherbe, der, törvényes örökös, szükségesképpenvaló örökös; *haeres necessarius*.

Nothfall, der, kéntelenség, szükség; *necessitas*.

Nothelfer, der, szükségben segítő, kisegítö; *adjutor in malis*.

Nothjahr, das, szűk esztendő; *annus caritate insignis*.

Nöthig, szükséges; *necessarius*: Es ist nöthig, szükséges, kell; *opus est*, *opportet*: Nöthig haben, szükségének lenni rá, szűkölködni nála nélkűl; *carere*, *indigere*.

Nöthigen, kénszerítni; *cogĕre*: genöthigt werden, kénteleníttetni; *cogi*.

Nothleidend, nyomorúságot szenvedő, szűkölködő, szükségben lévő; *egens*, *egenus*, *miser*.

Nothlüge, die, kéntelenségbőlvaló hazugság; *mendacium necessarium*.

Nothpfennig, der, utolsó szükségre tartogatott pénz; *nummus subsidiarius*.

Nothreif, kéntelenségből értt, erőltetve értt, (gabona, gyümőlts); *praematurus*.

Nothsache, die, kéntelenségbőlvaló dolog; *res coacta*.

Nothtaufe, die, bábás keresztelés; *baptizmus ab obstetrice peractus*.

Nothwehr, die, életmentés, életoltalom; *moderamen inculpatae tutelae*.

Nothwendig, szükséges, szükségesen megkívántató, szükségesképpenvaló, elmúlhatatlan; *necessarius*, *inevitabilis*: *adv*. szükségesen, szükségesképpen, elmulhatatlanúl; *necessario*.

Nothwendigkeit, die, szükségesség; *necessitas*. 2. megkívántatóság, szükséges dolog: *res necessaria*.

Nothzucht, die, erőszaktétel, (fejér személyen); *stuprum violentum*.

Notion, die, eredeti megfogás, tiszta megfogás, (az észben); *notio*, *cognitio*.

Notorisch, esméretes, világos, tudva való; *notus*, *publicus*: *adv*. világosan, nyilván; *publice*.

November, der, Nóvember, szent Andráshava, szélhónap; *November*.

Nu, im Nu, in einem Nu, tüstént, abban a' szempillantásban; *momento*: Nu? no? *quid ais?*

Nüchtern, éh, étlen, éhgyomrú; *jejunus*. 2. józan, kijózanodott; *sobrius*, *crapula liber*. 3. józan, minden indulatoskodástól üres, v. nem háboríttatott, (gondolatok); *liber*, *purus*.

Nüchternheit, die, étlenség, éh gyomor; *jejunium*, *jejunitas*. 2. kijózanodás, kijózanodottság; *liberatio a crapula*. 3. józanság; *sobrietas*.

Nudel, die, metéltt, metéltt tészta, (hoszszúra metéltt tészta, laska); *turunda*, *turuntula*, *fila farinacea*: abgeschmalzene Nudeln, mátsik; *fila farinacea adipe fricta*.

Null, null und nichtig, semmi se; *irritus*, *nil*.

Null, die, semmi, v. tzifra, (az Arábiai számok között az o); *zerus*.

Nummeriren, st. zählen, számlálni, megszámlálni, felszámlálni; *numerare*.

Nummer, die, Zahl, szám; *numerus*. 2. Merkmahl, jegy, jel; *nota*.

Nun, itzt, jetzt, most, már most, már; *modo*, *nunc*: nun erst, tsak most, most már; *nunc demum*. 2. demnach, tehát; *itaque*, *ergo*, *igitur*. 3. nun aber, úgy de, pedig; *jam*, *atqui*, *nunc*. 4. nosza! nohát! *age! agite!* 5. hát; *ergo*.

Nunmehr, *adv*. most már; *nunc jam*.

Nunmehrig, mostani; *hic qui nunc est*, *praesens*.

Nur, tsak, tsupán, egyedűl; *modo*, *tantum*, *solum*, *duntaxat*. 2. so bald nur, mihelyt, mihelyest; *quam-*

primum: wenn nur, bár tsak; *utinam*. 3. még; *adhuc*.

Nürnberg, Nórimberga, (város); *Norimberga*.

Nuß, die, *pl.* die Nüsse, dió, (akár melly diófórma kemeny gyümölts); *nux*. 2. st. Wallnuß, die Welsche Nuß, dió; *juglans*: od. st. Haselnuß, mogyoró; *avellana*.

Nußbaum, der, dió; *juglans*.

Nußbäumen, diófa, diófábólvaló; *nuceus*.

Nußfarben, *adj.* diószínű; *coloris nucei*.

Nußknacker, der, diótörőmiv, diótörő, mogyorótörő; *nuci frangibulum*.

Nußöhl, das, dióolaj; *oleum nuceum*.

Nußschale, die, dióhéjj; *putamen nucis*.

Nutz, nütz, nützen, st. nützlich, hasznos, hasznavehető; *utilis*: Das ist zu nichts nütze, ez semmirevaló, ez hasznavehetetlen; *nihili est*.

Nutzanwendung, die, haszonrafordítás; *usus*.

Nutzbar, hasznos, hasznavehető, használó, használatos, használható; *utilis*, *fructuosus*.

Nutzbarkeit, die, hasznavehetőség; *utilitas*.

Nutzen, od. nützen, *a.* hasznát venni, haszonra fordítni, használni; *uti*, *usui adplicare*: st. genießen, élni vele; *uti*, *frui*. 3. *n.* használni, hasznos lenni; *usui esse*, *prodesse*: st. Nutzen bringen, hasznot hajtani; *fructum adferre*.

Nutzen, der, haszon, haszonvétel; *usus fructus*, *utilitas*: Sich etwas zu Nutzen machen, hasznára fordítni valamit, hasznát venni valaminek; *ad usum conferre*: Nutzen bringen, verschaffen, geben, od. haben, hasznot hajtani, hasznosnak lenni, hasznot szerezni; *fructum capĕre*. 2. kereset, haszon; *fructus*, *commodum*, *reditus*.

Nutzholz, das, mívnekvaló fa, (épűletnek és akármelly más mívnek házieszközöknek); *lignum ad usum*, *ad materiam*.

Nützlich, *adj.* hasznos, hasznavehető; *utilis*: nützlich seyn, használni, hasznot hajtani, hasznos lenni, (hasznosnak lenni); *prodesse*: nützlich anwenden, haszonra fordítni; *usui adplicare*.

Nützlichkeit, die, hasznosság; *utilitas*.

Nutzlos, haszontalan, hasznavehetetlen; *inutilis*: *adv.* haszontalanúl, hijában; *inutiliter*.

Nutznießung, die, Nießbrauch, haszonvétel; *usus fructus*.

Nutzung, die, haszonvétel; *usus*. 2. st. Nutzen, haszon; *utilitas*.

Nymphe, die, Nimfa; *Nympha*. 2. st. Puppe des Insekts, púpa, báb, bogárbáb; *nymphe*, *necydalus*.

O.

O! óh! ejnye! *o! ah!* O, wenn, bártsak, óh bártsak; *o utinam*.

Ob, st. über, felette; *supra*. 2. *conj.* valyon, ha; *utrum*, *ne*, *nonne*: als ob, mintha; *quasi*, *tanquam*. 3. *adv.* st. oben, feljebb; *superius*, *supra*.

Obacht, die, *s. pl.* gond, gondosság; *cura*, *diligentia*: Obacht geben, rávígyázni, gondot viselni valamire; *curam habere*, *it.* *attendĕre*: Gib Obacht, vígyázz; *attende*, *cave*.

Obdach, das, fedél, (ház fedél); *tectum*: Obdach geben, szállást adni; *hospitio excipĕre*.

Oben, *adv.* fenn, felűl, feljűl, fellyűl; *superne*, *supra*: ganz oben, legfelyűl, legfeljűl; *in summo*: oben auf, rajta, fenn rajta, feljűl rajta; *supra*, *in summo*: oben auf, rajta, fenn rajta, feljűl rajta; *supra*, *in summo*: oben darauf, feljűl rá, rajta, azon feljűl; *supra*: oben drein, azonfeljűl, azonkivűl; *insuper*, *ultro*: oben hin, imígyamúgy, elhányvavetve; *leviter*, *obiter*.

Ober, felső, felűlvaló; *superior*. 2. (betsére, v. rangjára nézve) felső, fő; *prior*, *superior*: innen: Die Obern, a' Felsőség, a' felsőbbek, felsőbb személyek; *priores*, *praepositi*, *proceres*.

Oberaufseher, der, fővigyázó, főgondviselő; *praefectus summus*.
Oberaufsicht, die, fővigyázás, főgondviselés; *cura suprema*.
Oberbefehl, der, fővezérség, fővezéri hatalom, főhatalom; *summum imperium*.
Oberbefehlshaber, der, fővezér; *qui tenet summum imperium*.
Oberdeutsch, vd. Ober-Deutsch, Felső Németországi; *Germaniae superioris*
Obere, der, die, das, a' felső; *superior*.
Obereinnehmer, der, főadószedő; *exactor superior*.
Oberfläche, die, felsőszín, szín, terűltszín, felsőlap, lap; *superficies externa, facies*: Die Oberfläche der Erde, a' föld szine, a' földnek színe; *superficies terrae*.
Oberflächig, felesleges, feleslegvaló; *perfunctorius, levis, negligens*: *adv*. szinelve, imígyamúgy, immelámmal, elhányvavetve; *negligenter*, *perfunctorie*.
Obergespan, der, Főispány; *Supremus Comes*.
Oberhalb, *adv*. mit *Gen*. felett, -an felyűl, -en felyűl, -on felyűl; *supra*: Oberhalb der Stadt, a' város felett, v. felyűl a' városon; *supra urbem*.
Oberhand, die, kézfej; *carpus*. 2. st. Macht, Gewalt, főbb erő, erősebbség, főbb hatalom, hatalmasabbság, felyűlhaladás; *principatus*, *major potentia*.
Oberhaupt, das, *pl*. die Oberhäupter, Fő, Felsőhatalmasság, Felsőség, Feje a' Népnek, Fejedelem; *princeps*, *caput*.
Oberherr, der, úr, főúr, (ura másnak, másoknak); *dominus*. 2. st. Landesherr, Fejedelem; *princeps*.
Oberherrschaft, die, főuraság; *summus dominatus*. 2. Fejedelemség; *principatus*. 3. főhatalom; *summum imperium*.
Oberitalien, Felső-Olaszország; *Italia superior*.
Oberkellner, der, főkúltsár; *supremus cellarius*.
Oberkleid, das, felső ruha, felső köntös; *amiculum*, *toga*, *vestis superior*.
Oberland, das, hegy allya; *terra superior*.
Oberlefze, die, felső ajak; *labium superius*.
Oberleib, der, felső test, derék; *thorax*, *pectus*, *truncus*.
Oberlieutenant, der, Felhadnagy; *subcenturio prior*.
Oberlippe, die, *l*. Oberlefze.
Oberösterreich, Felső-Ausztria; *Austria superior*.
Oberpostamt, das, főpostahivatal; *collegium superius rei veredariae*.
Oberpriester, der, főpap, első pap; *pontifex maximus*.
Oberrinde, die, kéreg; *crusta superior*.
Oberrock, der, felsőköntös; *amiculum*.
Oberschwelle, die, felső küszöb; *limen superius*.
Obersitz, der, felső ülés, fő ülés, első ülés; *sedes primaria*. 2. Oberstelle, felsőhely, főhely; *locus supremus*.
Oberst, der, die, das, oberste, a' legfelső, legfőbb; *supremus*.
Oberster, der, Főkapitány, Ezredes-Kapitány, Oberster; *tribunus*, v. *praefectus militum*.
Oberstlieutenant, der, Zászlós Fő-Hadnagy, Oberslajdinánt; *Subtribunus*, *subpraefectus*.
Oberstock, der, Oberstockwerk, das, felső emelet, felső szobarend; *tabulatum superius*, v. *supremum*.
Oberstwachtmeister, der, Főstrázsamester, Fővigyázómester, (a' lovas katonák között); *superior praefectus excubiarum*.
Obertheil, der, felső rész; *pars superior*.
Oberungarn, Felső-Magyarország; *Hungaria superior*.
Oberwähnt, a' feljebb említett; *supra memoratus*.
Oberwärts, felfelé; *sursum*.
Obgedacht, obgemeldet, obgenannt, a' feljebb nevezett; *supra dictus*, v. *memoratus*.
Obgleich, obschon, obwohl, ámbár, ámbár is, noha, noha is, jóllehet, ha szinte is; *etsi*, *quamquam*, *tametsi*, *quamvis*, *licet*.
Obhuth, die, vígyázás, gondviselés; *tutela*, *cura*, *custodia*.
Object, das, Gegenstand, tárgy; *objectum*.
Obig, feljebbvaló; *superior*, *-us*.
Oblate, die, ostya; *panis eucharisticus*, *pastillus*, *(hostia.)*

Obliegen, einer Sache, ráadni magát, (valamire), neki adni magát, (valaminek), szorgalmatosan fáradozni, (valamiben), neki feküdni, (a' munkának); *studere, operam dare, incumbĕre.* 2. kötelesnek lenni, köteleztetni valamire; *debere, officio incumbĕre.*

Obliegenheit, die, kötelesség; *officium.*

Obligation, die, Verbindlichkeit, tartozás, lekötelezettség; *obligatio.* 2. adósságlevél, közönséges kötelezőlevél, (melly adósságról adatott); *syngrapha.*

Obligiren, verbinden, lekötelezni; *obligare.*

Obrigkeit, die, felsőség, felső hatalmasság; *praefectus, magistratus.* 2. Rath, tanáts, ítélőszék, törvényszék; *senatus.*

Obrigkeitlich, felsőségi; *senatus, magistratus.*

Obrister, *l.* Oberster.

Obschon, *l.* Obgleich.

Obschweben, *n.* felette lebegni; *imminere, instare.*

Observationsarmee, (-corps, -flotte), die, szemmeltartó tábor, (-sereg, -hajóssereg); *speculatorius exercitus.*

Obsicht, die, rávigyázás, rávigyázat, gond; *cura.*

Obsiegen, *a.* győzni; *vincĕre.*

Obsorge, die, gondolkodás; *cura.*

Obst, das, gyümölts; *fructus, poma.*

Obstbaum, der, gyümöltsfa; *pomus.*

Öbster, der, die Öbsterinn gyümöltspásztor, gyümöltsőrző; *custos pomorum* 2. gyümöltsáros; *negotiator v. negotiatrix pomarius, a.*

Obstessig, der, gyümöltsetzet; *acetum e pomis.*

Obstfrucht, die, gyümölts; *pomum.*

Obstgarten, der, gyümöltsös kert; *pomarium, pometum.*

Obstjahr, das, gyümöltstermő esztendő, gyümöltsös esztendő; *annus pomis uber.*

Öbstler, der, *l.* Öbster.

Obstreich, gyümöltsös, gyümöltstermő; *uber pomis, pomifer.*

Obstwein, der, gyümöltsbor; *vinum e pomis.*

Obwalten, vorhanden, od. gegenwärtig seyn, jelen lenni, fenn forogni; *imminere, instare.*

Obwohl, *l.* Obgleich.

Ocean, der, nagy tenger, tágas tenger, széles tenger; *oceanus.*

Ocher, der, értzmész; *ochra.*

Ochergelb, értzrézszín; *silaceus.*

Ochs, der, ökör; *bos:* ein junger Ochs, tinó, tulok; *juvencus.*

Ochsenauge, das, ökörszem, (az ökörnek a' szeme); *oculus bovinus.* 2. ökörszem, királyka, (madár); *motacilla regulus.*

Ochsenhändler, der, ökörrel, v. ökrökkel kereskedő; *negotiator boarius.*

Ochsenhaut, die, ökörbőr; *corium bubulum.*

Ochsenhirt, der, ökörpásztor, ökrész; *bubulcus, pastor.*

Ochsenknecht, der, béres, ökrész; *bubulcus.*

Ochsenziemer, der, bikatsök; *taurea.*

Octav, nyoltzad rét; *forma octonaria:* Ein Buch in Octav, nyoltzad rétben lévő könyv; *liber octonarius.*

October, der, Október, Szürethónap, Mindszenthava; *October.*

Oculiren, *a.* óltani, béóltani; *inoculare.*

Oculiren, das, óltás, béóltás; *inoculatio.*

Oculist, der, szemorvos; *ophthalmicus.*

Ode, die, dal, lantos dal, oda; *oda.*

Öde, puszta, sivatag; *vastus, desertus.*

Öde, die, pusztaság; *desertum.*

Odem, *l.* Athem.

Ödenburg, Sopron; *Sopronium.*

Oder, vagy; *aut, vel, sive, seu:* entweder,—oder, vagy—vagy; *vel—vel.*

Oder, die, Odera, (folyóvíz); *Odera.*

Oeffnen, Oeffnung, u. s. f. *l.* Öffnen, Öffnung, u. s. w.

Oefter, *l.* Öfter.

Ofen, Buda, (város); *Buda.*

Ofen, der, kementze, kályha; *fornax, furnus, caminus.*

Ofengabel, die, fűtőasog, asog, piszkafa, fűtő vasvilla; *furca fornacalis.*

Ofenkachel, der, kályha, tsempe; *testa caminaria v. fornacalis.*

Ofenloch, das, kementzeszáj; *os fornacis.*

Ofenthüre, die, kementzeajtó, előte; *janua fornacalis.*

Offen, nyilt, nyitvalévő, (ajtó, szem);

patens, *apertus*: ein offener Mund, tátott száj; *os hians*: Ein offener Brief, petsételetlen levél; *literae patentes (patentalis)*. 2. fedetlen, dugatlan, a' mi nints béfedve, v. bédugva, kerítetlen, (város); *apertus*, *patens*, *haud munitus*: Auf offener Straße, az úttza közepén, az úttzán, az egész úttza láttára; *in publico*: Ein offenes Gesicht, eine offene Miene, szabad ábrázat, tettetés nélkülvaló ábrázat; *vultus apertus*, *frons aperta*: Ein offener Kopf, jó, v. könnyűfejű ember, v. ifjú; *ingenio docili*: *adv.* nyitva, nyílva, kinyitva, megnyitva; *patens*: offen stehen, bleiben, od. lassen, nyitva állani, maradni, v. hagyni; *patere*.

Offenbar, nyilvánságos, nyilvánvaló; *manifestus*, *apertus*, *patens*.

Offenbaren, *a.* kinyilatkoztatni, nyilvánvalóvá tenni; *aperire*, *patefacĕre*.

Offenbarung, die, kinyilatkoztatás; *patefactio*, *indicium*. 2. jelentés, isteni jelentés; *revelatio*: Die Offenbarung Joannis, Sz. János Mennyei jelenésekről írt könyve; *apocalypsis Joannis*.

Offenheit, die, egyenesség, egyenes magaviselet; *simplicitas*.

Offenherzig, nyílt szívű, egyenes szívű; *simplex*, *apertus*, *ingenuus*: *adv.* egyenesen; *ingenue*.

Offenherzigkeit, die, nyíltszívűség, egyenesszívűség; *ingenuitas*.

Öffentlich, közönséges helyen való; *publicus*. 2. st. offenbar, nyilvánvaló, nyilvánságos; *manifestus*, *apertus*: *adv.* nyilvánságosan; *manifeste*, *aperte*. 3. közönséges, mindenekkel köz; *communis*.

Offerte, die, ajándék, ajánlás; *conditio*.

Officiant, der, tisztviselő; *officialis*.

Officiell, hivatalbéli, hiteles; *officialis*, *fide dignus*.

Officier, der, katonatiszt, tiszt; *dux*, *praefectus militaris*.

Officin, die, műhely, mívhely; *officina*, *fabrica*. 2. patika, szerbólt; *pharmacopolium*.

Officinell, patikai patikábavaló; *officinalis*: officinelle Kräuter, patikai, v. orvosi növevények; *plantae officinales*.

Öffnen, *a.* aufmachen, felnyitni, kinyitni, megnyitni; *aperire*, *patefacĕre*. 2. Einen Brief, kibontani, felbontani, felszakasztani; *aperire*, *laxare*, *effringĕre*, *solvĕre*. 3. felszabadítni, szabaddá tenni; *aperire*, *liberum reddĕre*. 4. sich öffnen, kinyílni, felnyílni, megnyílni; *dehiscĕre*, *hiare*, *florescĕre*.

Öffnung, die, felnyitás, megnyitás, kinyitás; *patefactio*, *apertio*. 2. hézag, lyuk, szellőző lyuk; *apertura*, *hiatus*. 3. st. Ritz, hasadék; *rima*. 4. st. Mündung, víztorkolat, egy víznek más vízbevaló szakadása, v. öntődése; *ostium*. 5. Öffnung des Leibes, rendszeréntvaló hasmenés, hasürülés; *alvus aperta*: feine Öffnung haben, hasszorúlásban lenni; *esse alvo obstructa*.

Oft, (öfter, am öftersten), *adv.* gyakran, gyakorta, sokszor; *saepe*, *crebro*, *frequenter*: wie oft? hányszor? *quoties?* so oft, annyiszor; *toties*: so oft als, annyiszor, a' mennyiszer; *toties quoties*: valahányszor, valamikor; *quotiescunque*. — Öfter, gyakrabban, többször; *saepius*, *saepe numero*, *crebro*: am öftesten, legtöbbször, legzyakrabban; *saepissime*, *plurimum*.

Öfter, gyakori, sokszori, többszöri; *creber*, *frequens*: *adv.* többször, gyakrabban; *crebro*, *frequenter*.

Öfters, *adv.* sokszor, gyakran; *saepe*.

Oftmahlig, gyakori, gyakortavaló, sokszori, több ízbéli; *frequens*, *creber*.

Oftmahls, oft, *adv.* gyakran, sokszor, sok ízben, több ízben; *saepe numero*.

Oheim, der, atyának, anyának férfi testvére, köz. bátya; *patruus*, *avunculus*.

Oheime, die, atyának, v. anyának fejérszemély testvére, köz. néne; *amita*, *matertera*.

Öhl, Öl, das, olaj; *oleum*.

Öhlbaum, der, olajfa; *olea*, *oliva*.

Öhlfarbe, die, olajos festék; *pigmentum oleatum*. 2. olajszín; *color oleatus*.

Öhlfarben, *adj.* olajszín, olajszínű; *coloris olei*.

Öhlicht, olajforma, olajhoz hasonló; *oleaceus.*

Öhlig, olajos; *oleosus.*

Öhlmahlerey, die, olajjalvaló festés, olajfestés; *pictura olearia.*

Öhlung, die letzte, utolsó kenet; *unctio extrema.*

Ohm, der, *l.* Oheim.

Ohm, die, od. Ahm, akó, (hígtest mérték); *batus.*

Ohne, *praep.* mit *Acc.* nélkül; *sine, absque.* 2. nélkülvaló, -tlan, -tlen; *carens, orbus, privatus.* 3. Ohne— zu—, a' nélkül hogy, nélkül; hatsak, hanemha; *(per Participium).* 4. ohne dieß, a' nélkül is, úgy is, egyébaránt is; *praeterea etiam, secus etiam.* 5. st. außer, kivül; *praeter, praeterquam quod.*

Ohnehin, egyébaránt is; *vel sic, secus etiam.*

Ohneachtet, jóllehet, ámbár; *quamquam.*

Ohngeachtet, *l.* Ungeachtet.

Ohngefähr, *l.* Ungefähr.

Ohnlängst, *l.* Unlängst.

Ohnmacht, die, st. Schwäche, gyengeség, erőtlenség; *infirmitas, imbecillitas.* 2. ájulás; *deliquium animi:* In Ohnmacht fallen, elájúlni, ájúlásba esni; *linqui animo.*

Ohnmächtig, kraftlos, erőtlen, gyenge; *infirmus, invalidus.* 2. ájúlt, elájúlt; *patiens deliquium animi:* ohnmächtig werden, elájúlni; *linqui animo.*

Ohr, das, *pl.* die Ohren, fül; *auris:* Die Ohren klingen, gellen, tsong a' fül, megtsendűl a' fül; *aures tinniunt.* 2. Ohr, od. ein Eselsohr, szamárfül, behajlott levéltsútstsa a' a' könyvnek; *auris, auricula.*

Öhr, das, *pl.* die Öhre, lyuk; *foramen.* 2. fül, edény füle; *ansa, manubrium:* nőstény kapots; *fibula.*

Öhrchen, das, fületske; *auricula.*

Ohrenbeichte, die, gyónás, bűngyónás, bűnmeggyónás; *confessio auricularis.*

Ohrenbläser, der, bésúgó, árúlkodó; *susurrator, maledicus.*

Ohrengehäng, das, fülönfüggő; *inauris.*

Ohrenschmalz, das, fülsár; *viscum, v. sordes aurium.*

Ohreule, die, füles bagoly; *noctua aurita.*

Ohrfeige, die, artzultsapás, pofontsapás; *alapa.*

Ohrfinger, der, kisujj; *digitus auricularis.*

Ohrläppchen, das, fülgomba; *lobulus auris.*

Ohrlappen, die, fülkaréj, fülkarima; *auricula.*

Ohrlöffel, der, fülvájó; *auriscalpium.*

Ohrring, der, fülönfüggő gyűrű; *inauris.*

Ohrtrommel, die, füldob, füldobja; *tympanum auris.*

Ohrwurm, der, fülemász, fülbemászó; *forficula auricularia.*

Ökonom, der, gazdaságot űző gazda; *oeconomus.* 2. ein sparsamer Mensch, jó gazda, takarékos gazda; *parcus.*

Ökonomie, die, gazdálkodás; *oeconomia:* st. Sparsamkeit, takarékosság; *parsimonia.*

Ökonomisch, gazdálkodó, gazdasági, gazdaságbéli, takarékos; *oeconomicus, parcus.*

Öl, Öhl, das, olaj; *oleum.*

Ölbaum, der, olajfa; *oliva.*

Olive, die, olajfabogyó; *olea.*

Olymp, Olimpus, (hegy); *Olympus.*

Onanie, die, önnönszeplősítés; *onania.*

Ontologie, die, valótudomány; *ontologia.*

Opal, der, opál, opálkő; *opalus.*

Oper, die, énekes játék; *drama musicum.*

Operation, die, st. Wirkung, erő, hathatósság; *vis, effectus.* 2. hadi mozdúlások, próbatételek; *expeditio.* 3. felmetszés, bontás, sebmetszés, (a' seborvosoknál); *operatio chyrurgica.*

Operist, der, énekesjátszó; *actor, v. actrix dramaticus.*

Operment, das, aranyglét; *auripigmentum.*

Opfer, das, áldozat; *sacrificium, victima, hostia:* Ein Opfer bringen, áldozatot vinni, v. tenni, áldozni; *sacrificare.* 2. oltári ajándék; *piaculum, collecta.*

Opferaltar, der, áldozó oltár; *ara victimaria.*

Opferer, der, áldozó; *sacrificans.*

Opfern, *a.* áldozni; *sacrificare.*

Opferung, die, áldozás; *sacrificatio, immolatio.*

Opium, das, álombozómák, mézga; *opium.*

Opposition, die, ellenkezés; *oppositio*: ellenkezőfél, ellenkező felekezet; *factio popularium.*

Optik, die, súgártudomány, világosságtudomány, látástudomány; *optica*

Optisch, látási, látásbéli, szembéli; *opticus.*

Orakel, das, orákulum, istenszózat, jövendőszózat; *oraculum.*

Orange, die, (olv. oránzse), narants; *pomum aurantium, v. medicum.* 2. narantsszín; *color aureus, fulvus.* 3. st. **Orangenbaum**, narantsfa; *citrus aurantium.*

Orangenblüthe, die, narantsvirág; *flos mali medicae.*

Orangenfarbe, die, narantsszín; *color aureus.*

Orangerie, die, (olv. oránzserí), narantsos, (kert, v. hely), narantsfákkal és tzitromfákkal béültetett, v. bérakott hely; *mala aurantia.*

Orangutang, **Ourangoutang**, der, orángutáng, *simia troglodites.*

Orator, der, Redner, ékesbeszéllő; *orator.*

Oratorium, das, ájtatos énekes muzsika; *drama sacrum.* 2. könyörgő palota, templom; *aedes sacrae.*

Orcan, der, dühös forgószél; *tempestas saeva, turbo, procella.*

Orchester, das, muzsika játszókar, muzsikuskar; *orchestra.* 2. nézőkar; *odeum.*

Orden, der, szerzet, rend; *ordo*: der Augustiner-Orden, Sz. Ágoston szerzete; *ordo S. Augustini.* 2. rend, felállított rend, (vitézi rend); *ordo equestris*: Einen Orden tragen, valamelly Rendnek tzimerét hordani, az az: valamelly Rendtagjának lenni; *insigne ordinis gerĕre.*

Ordensband, das, rendpántlika, rendtzímer; *fascia ordinis.*

Ordensbruder, der, valamelly szerzet tagja, szerzettag; *frater ordinis.*

Ordensgeistliche, der, od. ein Ordensgeistlicher, szerzetes pap; *sacerdos regularis.*

Ordenskleid, das, szerzetruha, szerzetköntös; *vestitus ordinis.*

Ordenskreuz, das, rendkereszt; *crux signum ordinis.*

Ordensleute, die, *pl.* szerzetesek; *fratres ordinis.*

Ordensritter, der, Rendvitézze, valamelly Rendnek vitézze; *eques ordinis.*

Ordenszeichen, das, Rendtzímer, valamelly Rendnek tzimere, Vitézi Rendtzímer; *insigne ordinis.*

Ordentlich, st. ordentlich eingerichtet, rendbeszedett, jó rendben lévő; *digestus, dispositus*: *adv.* rendszerént; *ordine, ex ordine, frugaliter, temperate.* 2. rendtartó, rendszerető; *amans ordinis.* 3. rendszerént-való, rendes; *verus, ordinarius.* 4. valóságos; *justus, legitimus.*

Ordination, die, papifelszentelés; *solennis consecratio.*

Ordinanz, die, parantsolathordó; *cursor.*

Ordiniren, einen Geistlichen, felszentelni, (valakit papnak); *consecrare.*

Ordnen, rendelni, elrendelni, rendbeszedni, (könyveket a' könyvházban); *ordinare, disponĕre, collocare.* 2. st. anordnen, rendelést tenni, rendelni valamit; *ordinare, constituĕre, instituĕre.*

Ordnung, die, st. Reihe, rend, sor; *ordo, series*: Etwas in Ordnung bringen, rendbeszedni valamit, sorba elrakni; *in ordinem redigĕre*: Nach der Ordnung, rendre, sorba, sorjában; *ordine.* 2. rendtartás, rend, bévett rend, szokott rend; *ordo, usus, consvetudo.* 3. rend, kar, (szabott rend, szabott rang valamiben); *lex, regula.*

Ordnungszahl, die, rendelőszám, (miněműek ezek: der erste, der zweyte, der dritte, első, második, harmadik; *primus, secundus, etc.*), *numerus ordinalis.*

Ordonanz, *l.* **Ordinanz**.

Ordre, die, st. Befehl, parantsolat; *jussum.*

Organ, das, mívszer, míveszköz; *organum.* 2. st. Sinneswerkzeug, érzékszer, érzékmívszer, érzékeszköz; *organum sensus.*

Organisation, die, alkatszer, testalkatszer, belsőalkat; *constructio interna.*

Organisch, mívszeres, míveszközös, organikos; *organicus.*

Organisiren, felmívszerezni, (a' testet); *instruĕre membris.* 2. elrendelni; rendbeszedni, rendszerbe venni; *ordinare, dirigĕre.*

Organisirt, *l.* **Organisch.**

Organist, der, orgonajátszó; *organoedus.*

Orgel, die, orgona; *organum pneumaticum.*

Orgelbauer, der, orgonatsináló; *organopoeus.*

Orgeln, orgonálni, orgonán játszani; *organo canĕre, organum tractare.*

Orient, der, napkelet; *oriens.*

Orientalisch, napkeleti; *orientalis.*

Orientiren, sich, magát elintézni, eligazodni valamin, (a' felvett rend, törvény szerént); *noscitare situm locorum, ordinem rerum.*

Original, das, eredeti (írás, kép), v. eredet, eredettség; *autographum, archetypum, authenticum.*

Originalschrift, die, eredeti írás; *autographum, literae authenticae.*

Originalstück, das, eredeti darab; *opus archetypum.*

Originell, eredeti, különös; *authenticus, singularis.*

Orkan, *l.* **Orcan.**

Ornithologie, die, a' madarakrólvaló tudomány; *ornithologia.*

Ort, der, *pl.* die **Orte**, és die **Örter**, Stelle, Platz, Raum, hely; *locus, spatium*: an diesem Orte, ezen a' helyen; *hoc loco*: aller Orte, od. an allen Orten, minden helyeken, mindenütt; *ubique.* 2. st. Stadt, Flecken, Dorf, hely, város, falu; *locus, civitas, oppidum, pagus.* 3. negyedrész, negyedrésze valaminek; *quadrans.* 4. st. Spitze, Schärfe, hegy, él; *acumen.* 5. st. Eck, szeglet; *angulus.* 6. Äußerste, legszélső része valaminek; *ora.*

Ortbeschreibung, die, helyleírás; *topographia.*

Orthodox, ekklézsiahitű, (a' közönséges ekklézsiai hittel megegyező hitű); *orthodoxus, scripturae sacrae congruus.*

Orthodoxie, die, ekklézsiahit, a' közönséges ekklézsiai hittel megegyező hit; *vera, v. recepta formula.*

Orthographie, die, írásmód; *orthographia.*

Orthographisch, írásmódbéli; *orthographicus.*

Örtlich, helybéli; *localis.*

Ortschaf, die, st. Dorf, helység, hely; *pagus, locus.*

Ost, der, (**Osten**), *s. pl.* napkelet, napkeleti tájjék; *oriens*: aus Osten, napkeletről; *ab oriente.* 2. st. Ostwind, napkeleti szél; *subsolanus, vulturnus.*

Osten, z. B. aus Osten, napkeletről, napkeletfelől; *ab oriente*: Gegen Osten, napkelet felé, napkeletre; *versus, v. ad orientem.*

Osterabend, der, húsvét szombatja, estvéje; *vespera ante pascha.*

Osterey, das, húsvéti tojás; *ovum Paschale.*

Osterfest, das, húsvét innepe; *Pascha, festum Paschatis.*

Osterfeyertag, der, húsvét innepnapja, húsvét, húsvét innepe; *festum Paschale.*

Osterlamm, das, húsvéti bárány; *agnus paschalis.*

Österlich, **Oesterlich**, húsvéti; *paschalis.*

Osterluzey, die, hézaggyökér, (farkasalma); *aristolochia.*

Ostermesse, die, húsvéti vásár; *nundinae paschales.*

Ostern, die, *pl.* húsvét; *Pascha.*

Österreich, **Oesterreich**, Ausztria; *Austria.*

Österreicher, der, Ausztriai lakos, ember, polgár; *Austriacus.*

Österreichisch, Ausztriai; *Austriacus.*

Ostersonntag, der, húsvétvasárnap, húsvét első napja, v. vasárnapja; *primus dies paschatis.*

Ostertag, der, húsvét, húsvét napja; *festum paschatis.*

Ostindien, napkeleti India; *India orientalis.*

Östlich, **Oestlich**, napkeleti, napkeletfelévaló; *orientalis*: *adv.* napkeletre, napkeletfelé; *ad orientem.*

Ostsee, die, napkeleti tenger, Balti tenger; *mare Balticum.*

Ostwärts, *adv.* napkeletre, napkeletfelé; *ad orientem.*

Ostwind, der, napkeleti szél; *eurus.*

Otter, die, vidra; *lutra.* 2. kender

magos kígyó, parlag kígyó, kurta kígyó, vipera; *vipera atropos.*

Ottomanisch, Osmanisch, Török, Törökországi; *Turcicus*: Die ottomanische Pforte, a' Fényesporta, Török Udvar; *aula imperatoris Turcici*, *imperium Turcicum.*

Oval, tojásforma, tojásdad; *ovatus.*

P.

Paar, das, pár; *par*, *duo*: Paar und Paar, páronként, párjával; *bini*: Zu Paaren treiben, rántzbaszedni, megfenyítni; *coërcere.* 2. st. etliche, wenige, egynehány, egykevés; *aliquot*, *pauci.* 3. st. zwey, két, kettő, egy pár; *duo.*

Paar, páros; *par.*

Paaren, *a.* párosítni, őszvepárosítni; *copulare*, *conjungĕre*, *sociare.* 2. sich paaren, párasodni, párzani, szaporítni, (mint az állatok); *copulari*, *coire.*

Paarung, die, párosítás; *consociatio*, *copulatio.* 2. párosodás, párzás; *conjunctio*, *coitus.*

Paarweise, *adv.* páronként, párjával, párosával; *bini.*

Pabst, Papst, Pápa; *Papa*, *Pontifex.*

Pacht, der, st. Vertrag, kötés; *pactum.* 2. árenda, árenda kötés; *conductum*: Etwas in Pacht nehmen, árendába kifogadni, v. venni valamit, (jószágot), kiárendálni; *conducĕre*: Einem etwas in Pacht geben, árendába adni valakinek valamit; *locare*, *elocare.*

Pachtanschlag, der, árendabetsű, megbetsűlése valamelly jószág esztendei árendabérének; *aestimatio fructus rei locandae.*

Pachtbrief, der, árendakötés levele, v. egyességlevele, (írásban); *literae conductionis.*

Pachtcontract, der, árendakötés; *formula redimendi*, *contractus.*

Pachten, *a.* árendálni, kiárendálni, árendába fogadni; *conducĕre.*

Pachter, Pächter, der, árendás, árendáló; *redemtor*, *cunductor*, *publicanus.*

Pachtgeld, das, árendabér, árenda; *pretium redemtionis.*

Pachtgut, das, árendás jószág; *praedium conductum.*

Pachtherr, der, árendába kiadó, árendás jószág ura, v. birtokosa; *locator.*

Pachtjahr, das, árendálás meghatározott esztendeje, árendaesztendő; *annus conducti definitus.*

Pachtinhaber, der, *l.* Pachter.

Pachtung, die, kiárendálás; *conductio.*

Pack, der, és das, tsomó, nyaláb; *fascis.* 2. bútyor, podgyász, tereh; *sarcina.*

Päckchen, das, tsomótska; *fasciculus.*

Päckel, das, (ugyan az).

Packen, *a.* erőssen megfogni, megmarkolni, megtsípni; *prehendĕre*, *adprehendĕre.* 2. bérakni, elrakni; *colligĕre*, *componĕre.* 3. elrakodni, rakodni; *colligĕre*, *componĕre.* 4. sich packen, takarodni, tisztúlni; *vadĕre*, *facessĕre*: Packe, dich, takarodj, tisztúlj; *vade*, *apage te!*

Packer, der, rakodó, felrakó, elrakó, felrakodó; *compositor.*

Packet, das, tsomó, kis tsomó, tsomótska, őszvekötött tsomótska; *fasciculus.*

Packetboot, das, postahajó; *lembus ad cursum publicum.*

Packleinwand, die, borítékvászon, nyalábtakaró vászon; *linteum involutorium*, *v. crassius.*

Packpapier, das, boríték papiros; *charta emporetica.*

Packpferd, das, terehhordó ló; *equus clitellarius.*

Packwagen, der, terhes szekér, portékás szekér; *plaustrum onerarium.*

Page, der, (olv. pázse), fő rendű emberek mellett szolgáló nemes úrfi; *puer nobilis aulicus.*

Palatin, der, Nádorispány, Palatinus; *Palatinus.*

Pallasch, der, pallos; *acinaces.*

Pallast, der, palota; *palatium.*

Pallisade, die, palánkolás; *vallus.*

Palm, *l.* Palme.

Palmbaum, der, pálmafa; *palma.*

Palmblatt, das, pálmafalevél, pálmalevél; *folium palmeum.*

Palme, die, pálmafa; *palma*, *phoenix dactylifera*. 2. pálmaág; *spadix*.

Palmsonntag, der, virágvasárnap; *dies palmarum*.

Palmweide, die, pálmafűz; *salix caprea*.

Palmwoche, Charwoche, die, nagyhét, húsvételőttvaló hét; *hebdomas ante pascha*.

Panacee, die, életszer, mindentgyógyító fű, v. szer; *panacea*, *panax*.

Pandore, die, kobozlant; *pandura*.

Panther, der, párdutz; *felis pardus*.

Pantoffel, der, tzipő, fejérszemélynekvaló lábbeli, paputs; *sandalium*, *crepida*, *solea*.

Pantoffelholz, das, parafahéjj; *cortex suberis*.

Pantomime, die, néma nézőjáték, némajáték; *drama pantomimica*.

Panzer, der, pántzél; *lorica*.

Panzern, *a.* felpántzélozni; *lorica induĕre*, *v. munire*.

Papa, der, (olv. papá), atya; *pater*.

Papagey, der, papagáj, publikán; *psittacus*.

Papier, das, papiros; *papyrus*, *charta*: Zu Papier bringen, leírni, felírni; *chartae mandare*. 2. *pl.* Die Papiere, írás, írások; *literae*, *chartae*.

Papieren, papirosbólvaló, papiros; *chartaceus*.

Papiergeld, das, papirospénz; *pecunia chartacea*.

Papiermacher, der, papiroskészítő, papirostsináló, (mesterember); *chartarius*.

Papiermühle, die, papirosmalom; *mola chartaria*.

Papierschere, die, papirosolló, papirosnyírő olló; *forfex chartarius*.

Papilion, der, pillangó; *papilio*.

Pappe, die, pép, liszteskása; *puls*. 2. tsiríz; *gluten farreum*.

Pappel, die, die weiße od. wilde Pappel, fejérmályva; *althea officinalis*. 2. die Rosenpappel, mályvarózsa; *alcea rosea*. 3. st. Pappelbaum, nyárfa; *populus*.

Pappelbaum, der, nyárfa; *populus*.

Pappelrose, die, mályvarózsa; *alcea rosea*.

Pappen, *a.* megtsirízelni; *glutinare*. 2. *n.* enni, pépet enni; *pappare*.

Pappendeckel, der, vastagpapiros, táblapapiros; *charta densata*.

Papst, Pabst, der, Pápa; *Papa*, *Pontifex*.

Päpstlich, Pápai; *Pontificius*.

Papstthum, das, Pápaság; *Papatus*.

Parabel, die, példázat; *parabola*.

Parade, die, st. Pracht, Prunk, pompa, parádé; *pompa*, *ostentatio*. 2. katonai pompa; *pompa militaris*.

Paradeplatz, der, katonapompapiatz, parádépiatz; *area ad pompam*.

Paradiren, pompázni, parádézni; *splendere*, *relucere*, *ostentare se*.

Paradies, das, paraditsom; *paradisus*.

Paradiesapfel, der, paraditsomalma; *malum paradisiacum*.

Paradiesvogel, der, paraditsmadár; *paradisea*.

Paradox, vakmerő ítélet; *paradoxum*.

Parallel, egyközű, egyenlő közű, mellesleges; *parallelus*.

Parallellinie, die, *pl.* egyközű líneák, mellesleges líneák; *lineae parallelae*.

Parasol, das, esőmentő, parupli, napernyő, napratartó; *umbella*, *umbraculum*.

Parce, die, Párka, (a' három életfonal nyújtó aszszonyistenek, ú. m. Klothó, Lakhezis, és Atropós); *Parca*.

Pardon, der, kegyelem, botsánat; *venia*: Pardon geben, kegyelmet adni, az életének megkegyelmezni; *veniam dare*, *ignoscĕre*.

Pardoniren, megkegyelmezni, (valaki életének); *parcĕre vitae*.

Parfumiren, béillatozni, jó illattal béhinteni; *odoribus implere*.

Pariren, *n.* st. gehorchen, engedelmeskedni, engedni; *obedire*. 2. st. auspariren, kitérni az ütés elől, elkerűlni az ütést; *evitare ictum*, *declinare*. 3. wetten, fogadni; *facĕre sponsionem*.

Paris, Páris, (város): *Lutetia Parisiorum*, *Parisium*.

Parlament, das, parlamentom; *parlamentum*, *curia maxima*.

Parmesankäse, der, Pármai sajt; *caseus Parmensis*.

Parole, die, hadiszójel; *signum*, *tessera*. 2. st. Zusage, fogadás, ígéret, parola; *fides*.

Paroxismus, z. B. des Fiebers, ost-

rom, (a' hideglelés ostroma, v. rázása); *accessio febris, paroxysmus.*

Part, der, st. ein Theil, rész; *pars*: Part an etwas haben, valamiben részes lenni; *participem esse*: ich für meinen Part, én részemről; *mea parte*: halb Part, felében feles leszek veled, v. hozzá; *in commune*. 2. st. Partey, rész, fél, *partes*.

Parterre, *adv.* földszínt, (lakni); *in infima domo, orchestra.*

Partey, die, rész, fél, felekezet; *pars.*

Parteygänger, der, elpártolt; *excursor.*

Parteygeist, der, szakadás lelke, pártütés lelke; *studium factionum.*

Parteyisch, részrehajló; *alterius partis studiosus.*

Parteylich, (ugyan az).

Parteylichkeit, die, részre hajlás; *studium alterius partis.*

Participiren, részesülni, részt venni valamiben; *participem fieri.*

Particulier, ein, magános, magánosságban élő, közönséges hivatalt nem viselő; *privatus.*

Partie, die, st. Theil, rész, fél, rakás; *pars.* 2. st. Heirath, eine gute Partie treffen, jól házasodni; *felix matrimonium inire, felicem esse in conditione uxoria.* 3. st. Anzahl, szám, sokaság; *numerus.* 4. st. Spiel, játék, (a' biliárdon); *lusus.*

Partieren, theilen, osztani, megosztani, elosztani; *dividĕre.*

Partisan, der, *l.* Anhänger.

Pasch, páros vetés, párvetés, (a' kotzkával); *numeri pares, jactus tesserarum aequalibus laterum numeris.*

Paschen, kotzkázni; *tesseris ludĕre.*

Pasquil, das, rágalmazóírás; *libellus famosus.*

Paß, der, st. Schritt, lépés; *passus, gradus.* 2. általjárás, szoros általjárás, (egy tartományból másikba a' határon keresztűl); *via, transitus, angustum iter, angustiae, pylae.* 3. paszszus, útazó levél, útazni való szabadságlevél; *commeatus, syngraphus de viae securitate.* 4. st. Fall, Umstand, eset, környűlállás; *casus.* 5. Paß, (a' kártyában); ich passe, várakozom; *l.* Passen.

Paß, st. passend, meglehetős, alkalmatos; *aptus, congruus.*

Passabel, meglehetős, tűrhető; *mediocris, non contemnendus*: *adv.* tűrhetőképpen, meglehetősen; *mediocriter.*

Passage, die, st. Durchreise, általmenetel, általútazás; *transitus.* 2. előhozott hely, (valamelly könyvből); *locus.*

Passagier, der, (olv. paszazsír), útas, útazó; *viator.* 2. jövevény, vendég; *advena, hospes.*

Passatwind, der, egyenlő szélvész; *ventus certus, flatus certus.*

Passen, *n.* st. passen, várakozni; *exspectare, praestolari*: ich passe, várakozom, v. nem kezdek játékot, (a' kártyázásban); *quiesco.* 2. lesni, várni; *observare, speculari.* 3. vigyázni, hallgatni valakire, engedni, v. engedelmeskedni, valakinek; *attendĕre, observare.* 4. hozzá állani; *aptum esse, congruĕre.* 5. illeni; *convenire, congruĕre,* 6. *a.* hozzá illetni, hozzá alkalmaztatni; *accommodare.*

Passend, illendő, hozzá illő; *conveniens, aptus, commodus.*

Passion, st. Leiden, szenvedés; *passio, cruciatus.* 2. st. Affect, indúlatosság; *adfectus, commotio animi*

Passionirt, indúlatos, valamire igen vágyó, valamiben nagy kedvet találó, v. kedvetőlt; *cupidus rei, cupiditate rei flagrans, amans, studiosus.*

Passionsgeschichte, die, Krisztus szenvedésének története; *historia passionis Christi.*

Passionslied, das, Nagypénteki ének; *canticum de morte Christi.*

Passiren, st. reisen, wandern, gehen, útazni, menni; *ire, ingredi, iter-facĕre*: durch einen Ort passiren, valamelly helyen keresztűl útazni; *transire.* 2. útját folytatni, mehetni; *pergĕre, viam persequi*: er mag passiren, hadd menjen; *pergat.* 3. tűrhető lenni; *tolerabilem esse.* 4. für was passiren, valaminek tartani; *haberi.* 5. st. geschehen, történni; *accidĕre, evenire.*

Passirzettel, das, úti tzédula; *commeatus.*

Passivschulden, die, *pl.* leszetnivaló adósság; *aes alienum.*

Paßport, der, útazó levél, szabadság levél az útazásra; *commeatus.*

Pastell, der, krétafesték; *xerochroma.*

Pastete, die, pástétom; *artocreas.*
Pastinake, die, Pastinak, Pasternakwurzel, peszternák; *pastinaca.*
Pastor, der, prédikátor; *pastor, concionator, sacerdos.*
Pastorat, das, prédikátorság; *munus concionatoris.*
Patent, das, parantsolat, rendelés; *edictum.*
Pater, der, (szerzetesi tzím), Páter, Atyaság; *Pater.*
Patchen, das, keresztfiú; *filiolus baptismalis.*
Pathe, der, és die Pathe, keresztatya és keresztanya, (a' kis gyermekeknek keresztatyja); *testis v. sponsor baptismi alicujus.* 2. keresztfiú, v. keresztleány, (a' keresztatyának keresztfia); *filius v. filia baptismalis.*
Pathengeld, das, komapénz; *munus baptismale.*
Pathologie, die, nyavalyatudomány; *pathologia.*
Patient, der, beteg; *aeger.*
Patriarch, der, pátriárka; *patriarcha.*
Patriot, der, hazafi; *amans patriae, bonus civis.*
Patriotisch, hazafiúi; *amans patriae.*
Patriotismus, der, hazafiúság, hazaszeretet; *amor patriae.*
Patrolle, Patrulle, die, katona őrző, (éjjel a' városban), v. tzirkáló katonák; *circitores militares.*
Patrolliren, *n.* tzirkálni; *circuire.*
Patron, der, pártfogó, jóakaró, jóltévő; *patronus, fautor.* 2. st. Eigenthümer, birtokos, ura valaminek; *dominus.*
Patrone, die, patrontás, töltés és a' töltéstartó, (a' katonáknál); *embolus, theca pyrobolaria.*
Patrontasche, die, töltéstartó, (a' lódingon), v. patrontás; *theca pyrobolaria, v. embolorum.*
Patrulle, *l.* Patrolle.
Patschen, lottsanni, lotsogni; *strepĕre.*
Pauke, die, dob; *tympanum.*
Pauken, *n.* dobolni; *tympanisare.*
Pauker, der, dobos; *tympanista.*
Pausback, der, pofa; *bucca.*
Pausch, *l.* Bausch.
Pause, die, szünet, megszűnés; *pausa, cessatio.* 2. szünetjel, megszűnésjel, (a' muzsikában), pihenőjel; *signum pausae.*

Pausiren, szűnni, megszűnni, pihenni; *pausare, cessare.*
Pavian, der, páviánmajom; *simia sphinx.*
Pavillon, der, sátorfedelű mulatóház; *tentorium, pergula.*
Pech, das, szurok; *pix.*
Pechbaum, der, topolyafa; *pinus sylvestris.*
Pechig, szurkos; *piceus.*
Pechnelke, die, szurkos métsvirág; *lychnis viscaria.*
Pechschwarz, fekete mint a' szurok; *piceus.*
Pechtanne, Kothtanne, die, szemerkefenyő, jegenyefenyő, keresztesfeyő; *pinus abies.*
Pedant, der, oskolai túdós; *ineptus, minutiarum venator, pedans.*
Pedantisch, oskolai tudóshoz illő; *pedanticus, ineptus.*
Pedell, der, közönséges szolga, v. pedellus, (az Universzitásoknál); *pedellus, famulus publicus.*
Pein, die, kín, fájdalom; *cruciatus, dolores.*
Peinigen, kínozni; *cruciare, torquere.*
Peiniger, der, kínzó; *tortor.*
Peinigung, die, kínzás, gyötrés; *cruciatus.*
Peinlich, kínos, gyötrelmes; *cruciabilis, acerbus*: peinliches Gericht, főbenjáró dolgokat illető ítélőszék, v. ítélet; *judicium capitale.*
Peitsche, die, korbáts, ostor; *verber, flagellum, scutica.*
Peitschen, *a.* korbátsolni, megkorbátsolni, megverni; *verberare, flagellare.*
Pelikan, Pelekan, (madár), pelikán; *pelecanus onocrotalus.*
Pelz, der, szőrösbőr, bundabőr, bőr; *pellis.* 2. kikészített szőrösbőr, bunda, bundabőr; *pellis, vestis pellicea*: mit Pelz gefüttert, bundával béllelt köntös, (mente, ködmen); *vestis pelle munita* 3. st. Decke, takaró, takarék; *stragulum.*
Pelzen, st. prügeln, schlagen, megverni; *probe depectĕre.* 2. pfropfen, impfen, béóltani, beléóltani; *inserĕre.*
Pelzfutter, das, bundabéllés, gyapjas bőrbéllés; *munimen pelliceum.*
Pelzwerk, das, kikészített gyapjas bőr, és abból készült ruhák; *pelles.*

Pension, die, érdemfizetés, penzió; *beneficium annuum.*
Periode, die, kerekmondás, időköz, időszakasz; *periodus.*
Perle, die, gyöngy, drágagyöngy; *unio, margarita.*
Perlen, buborékolni, pezsegni, (mint a' ...r); *bullire, fervere.*
Perlenfarbe, die, gyöngyszín; *color margaritarum.*
Perlenfarben, gyöngyszínű; *colore margaritarum.*
Perlenmuschel, die, gyöngyház, gyöngy termő tsiga; *concha margaritifera.*
Perlenmutter, die, gyöngyház; *matrix margaritae.*
Perlhuhn, das, gyöngytyúk; *numida meleagris.*
Perpendiculár, függőleges; *perpendicularis.*
Perpendikel, der, függő; *perpendiculum.*
Perrücke, die, vendéghaj, paróka; *capillamentum.*
Perser, der, Persa; *Persa.*
Persien, Persia; *Persia.*
Person, die, személy, ember; *persona*: ich für meine Person, én részemről; *mea parte, ego quidem*: die Person ansehen, személyválogató lenni; *habere rationem personae.*
Personensteuer, die, főpénz, személyértvaló adó; *census in capita.*
Persönlich, személyes; *personalis*: *adv.* személyesen, személy szerént; *coram, praesens.*
Perspektiv, das, meszszeláto tső, meszszelátó; *telescopium.*
Perspektive, die, látástudomány; *optica.*
Pest, die, pestis, döghalál; *pestilentia, lues.*
Pestblase, die, pestises hójag; *carbunculus pestilentialis.*
Pesth, Pest, (város); *Pestinum.*
Pestilenz, die, *l.* Pest.
Pestilentialisch, pestises; *pestilens.*
Peter, Péter; *Petrus.*
Petersburg, Petersburg, Pétervára; *Petropolis.*
Petersilie, die, petrezselyem; *apium petroselinum.*
Peterwardein, Pétervárad; *Petrivaradinum.*
Petetschen, die, *pl.* petéts; *petechiae.*
Petschaft, das, petsétnyomó; *signum, sigillum.*
Petschierstecher, der, petsétnyomó metsző; *caelator sigillorum.*
Petschierstöckel, das, petsétnyomó; *sigillum.*
Pfad, der, ösvény, út; *semita, trames, via, iter.*
Pfaff, der, pap; *sacerdos.*
Pfahl, der, karó; *palus, sublica.*
Pfählen, *a.* megkarózni; *palare, statuminare.* 2. karóba vonni; *palo infigĕre.*
Pfalz, die, Palatinátus; *Palatinatus.*
Pfand, das, zálog; *pignus.*
Pfänden, *a.* zálogba elvenni; *pignori sumĕre.*
Pfänder, der, zálogoló; *pignorator.*
Pfänderspiel, das, zálogosdi, zálogos játék; *lusus pignorum.*
Pfanne, die, vasserpenyő; *sartago, ahenum.*
Pfannkuchen, der, fánk; *tractum, tracta.* 2. rátotta, rántotta; *laganum.*
Pfarre, die, papság, papi hívatal; *munus sacerdotis.* 2. papi lakóhely, parókia; *habitatio sacerdotis, parochia.*
Pfarrer, der, Pap, Prédikátor; *pastor.*
Pfarrey, *l.* Pfarre.
Pfarrkirche, die, anyatemplom; *ecclesia pastoralis.*
Pfau, der, páva, *pavo.*
Pfauenfeder, die, pávatoll; *penna pavonia.*
Pfeffer, der, bors; *piper.*
Pfefferbüchse, die, borstartó; *pyxis piperis.*
Pfefferkorn, das, borsszem; *granum piperis.*
Pfefferkraut, das, tsombor, borsfű; *saturea hortensis.*
Pfeffermünze, die, borsos ménta, fodorménta; *mentha piperita.*
Pfeffern, megborsolni, borsolni; *pipere condire.*
Pfeife, die, síp; *fistula, tibia.* 2. st. Tabacks-Pfeife, pipa; *fornacula tabacaria.* 3. st. Röhre, tsö, tséve, (a' takátsoknál); *tubus.*
Pfeifen, sípolni, (síppal); *tibia canĕre.* 2. süvőlteni, fütyölni, (szájjal); *sibilare.*
Pfeifenkopf, der, pipa; *fornacula.*

Pfeifenrohr, das, pipaszár; *calamus fumarius.*
Pfeil, der, nyíl; *sagitta.*
Pfeiler, der, oszlop; *pila, sublica, columna.*
Pfeilschnell, *adj.* nyílsebességű; *celerrimus, velocissimus.*
Pfeilschuß, der, nyíllövés; *jactus sagittae.*
Pfennig, der, fillér, félpénz; *numus, teruncius, obolus.*
Pferch, der, ganéj; *fimus.* 2. st. Dünger, trágya; *stercus.*
Pferche, die, juhakol, juhtanya, (a' mezőn); *septum, caula.*
Pferchen, das, ganéjlani; *stercus emittĕre.* 2. st. düngen, trágyázni, megganéjozni; *stercorare.* 3. békertelni, békeríteni; *sepire.*
Pferd, das, ló; *equus*: ein junges Pferd, tsikó; *hinnulus*: zu Pferde sitzen, lovon ülni; *equo insidere*: zu Pferde gehen, od. reiten, lóháton menni; *equo vehi.*
Pferdearzt, der, lóorvos; *veterinarius.*
Pferdedecke, die, tsótár, tsujtár, zsábrág, lótakaró; *dorsuale.*
Pferdefutter, das, lóabrak, abrak; *pabulum equarium.*
Pferdehaar, das, lószőr; *pilus equinus.*
Pferdehandel, der, lóval kereskedés, lókupetzség; *mangonica, equaria.*
Pferdehändler, der, lókupetz; *mango, hippopola.*
Pferdehuf, der, lóköröm; *ungula.*
Pferdekastanie, die, vadgesztenye; *aesculus hippocastanum.*
Pferdeknecht, der, lovász inas; *equiso, agaso.*
Pferdemarkt, der, lóvásár; *forum equarium.*
Pferderennen, das, versfuttatás; *equiria*
Pferdesattel, der, lónyereg; *sella equina, ephippium.*
Pferdeschwanz, der, lófark; *cauda equina.* 2. lófarkfű, tálmosó súrló, sikárlófű; *equisetum.*
Pferdestall, der, lóistálló; *equile.*
Pferdestriegel, der, lóvakaró; *strigilis equaria.*
Pfiff, der, füttyentés, fütyölés; *sibilus, sibilum.* 2. st. Rank, Kunstgriff, ravaszság, fortély; *ars, dolus.* fél meszej; *semi sextarius.*

Pfiffig, ravasz, fortélyos; *calidus, versutus.*
Pfingsten, die, *pl.* pünköst; *pentecoste.*
Pfingstfeyertag, pünköst innepe; *dies pentecostes.*
Pfingstsonntag, der, pünköst vasárnap; *dies primus pentecostes.*
Pfingsttag, der, pünköst napja; *dies pentecostes.*
Pfirsche, die, baratzk; *malum persicum.*
Pfirschichbaum, der, baratzkfa; *amygdalus persica.*
Pfirschichkern, der, baratzkmag; *nucleus mali persici.*
Pflänzchen, das, plántátska; *plantula.*
Pflanze, die, plánta, növevény; *planta.*
Pflanzen, plántálni, ültetni; *plantare, serĕre.*
Pflanzenreich, das, növevények országa; *regnum vegetabile.*
Pflanzenreich, növevényes, plántákkal bővölködő; *plantis abundans.*
Pflanzer, der, plántáló; *sator, plantator.*
Pflanzung, die, plántálás, ültetés; *satio, satus, plantatio.*
Pflaster, das, flastrom; *emplastrum.* 2. pallókő, (mellyel úttzát és udvart kiraknak); *stratum.*
Pflasterer, der, úttza kirakó; *strator.*
Pflastern, kővel kirakni; *sternĕre lapidibus.*
Pflasterstein, der, pallókő; *lapis sternendae viae.*
Pflastertreter, der, tsavargó, lézengő; *otiosus ambulator.*
Pfläumchen, das, pejhetske, pehejke; *plumula.* 2. szilvátska; *prunum parvum.*
Pflaume, die, szilva; *prunum.* 2. *l.* Pflaumfeder.
Pflege, die, z. B. des Ackers, mivelés, megmunkálása, (a' földnek); *cultus.* 2. st. Abwartung, velebánás, ápolgatás, gondviselés; *curatio, cura.* 3. st. Gegend, tájjék, környék; *plaga.*
Pflegeeltern, die, *pl.* gyámolszülék, fogadott szülék; *educatores, tutores.*
Pflegekind, das, fogadott gyermek; *alumnus, adoptivus.*
Pflegen, *n.* st. gewohnt seyn, szokni; *solere, consvescĕre.* 2. gondját vi-

selni, ápolgatni; *curare*, *fovere*. 3. *II-dik Ejt.* élni vele; *uti*, *frui*..

Pfleger, der, mívelő, munkáló; *cultor*. 2. gondviselő, ápolgató; *curator*, *tutor*. 3. st. Erzieher, nevelő; *educator*.

Pflegesohn, der, fogadott fiú; *adoptivus*, *alumnus*..

Pflegevater, der, fogadott atya, ápolgató atya, gyámolatya; *tutor*.

Pflegung, die, szokás, velebánás, ápolgatás; *consvetudo*, *cura*, *curatio*.

Pflicht, die, kötelesség; *officium*: es ist meine Pflicht, kötelességem; *meum est*.

Pflichtleistung, die, kötelességtétel; *praestatio officii*. 2. hívatalravaló feleskűvés; *dictio sacramenti*.

Pflichtmäßig, kötelességi, kötelesség szeréntvaló; *conveniens officio*.

Pflichtschuldig, (ugyan az).

Pflichtvergessen, kötelesség felejtő; *immemor offcii*.

Pflock, der, tzövek, faszeg, tzővekszeg; *paxillus*.

Pflücken, *a.* leszakasztani, (a' virágot); *carpĕre*. 2. letépni, kitépni, (a' madártollat); *evellĕre*. 3. megmejjeszteni, (a' madarat, lúdat); *plumis nudare*.

Pflug, der, eke; *aratrum*.

Pflugeisen, das, szántóvas; *vomer*.

Pflügen, *a.* szántani; *arare*.

Pflüger, der, szántó; *arator*.

Pflugmesser, das, szántóvas; *culter aratri*.

Pflugochs, der, szántó ökör; *bos arator*.

Pflugpferd, das, szántó lo; *equus arator*.

Pflugrad, das, eketalyigakerék; *rota aratri*.

Pflugreute, die, eszteke; *rulla*, *rallum*

Pflugschar, die, szántóvas; *vomer*.

Pflugscharre, die, *l.* Pflugreute.

Pflugsterze, die, ekeszarv; *stiva*.

Pflugstürze, die, korhány, kórmánydeszka; *asserculus aratri*.

Pflugwage, die, eketalyiga, ekejárom; *jugum aratri*.

Pforte, die, kapu; *porta*. 2. st. die ottomanische Pforte, a' Törökudvar; *aula Turcica*.

Pförtner, der, kapus; *janitor*.

Pfoste, die, ajtófél, ajtómellyék; *postis*.

Pfote, die, láb, (az állatok lábfeje); *pes*. 2. kéz, köröm, v. új, (gúnyolóképpen); *manus*.

Pfrieme, die, tőrök, ár; *subula*.

Pfropf, der, oltás, oltovány; *insitio*.

Pfropfen, *a.* oltani; *inserĕre*. 2. st. hineinstopfen, v. anstopfen, teletömni, belétömni; *facire*, *implere*.

Pfropfen, der, dugó; *embolus*.

Pfropfmesser, das, oltókés; *culter insitioni serviens*.

Pfropfreis, das, oltóág; *surculus*.

Pfründe, die, prebenda, egyházi szerzet; *beneficium ecclesiasticum*, *ecclesia*.

Pfuhl, der, motsár, potsolya; *palus*, *-udis*.

Pfühl, der, párna, vánkos, főally; *pulvinar*.

Pfund, das, font; *libra*, *pondo*. 2. st. Talent, Gabe, tálentom, tehetség; *dos*, *ingenium*.

Pfundgewicht, das, fontmérték, egy font; *pondus librale*.

Pfundleder, das, fontos talp; *corium crassius*.

Pfundweise, *adv.* fontonként; *ad libram*.

Pfuschen, pfuschern, kontárkodni, himpellérkedni; *corrumpĕre opus*.

Pfuscher, der, kontár, himpellér; *operis corruptor*, *non adscriptus collegio*.

Pfütze, die, potsolya, tótsa; *lacuna*, *aqua effusa*.

Phänomenon, Phänomen, das, jelenség, tünemény; *phaenomenon*.

Phantasie, die, st. Einbildungskraft, képzeltehetség; *phantasia*. 2. st. Einbildung, képzelődés, képzelmény, képzelet; *imaginatio*. 3. st. Einfall, Gedanke, gondolat; *visum*, *figmentum*. 4. st. Aberwitz, észkóvájgás, eszelősködés; *delirium*, *amentia*.

Phantasiren, *n.* képzelősködni, képzeletekkel játszani, eszelősködni; *delirare*, *somniare*, *nugari*.

Phantast, képzelősködő, eszelős; *delirus*, *amens*.

Pharisäer, der, Farizeus; *Pharisaeus*.

Philipp, *n. pr.* Filep; *Philippus*.

Philolog, der, nyelvvizsgáló, nyelvtudományértő; *philologus*.

Philologie, die, nyelvtudomány, régi nyelvek tudományja; *philologia*.

Philosoph, der, böltsesség vizsgáló, józan bölts, filozofus; *philosophus.*
Philosophie, die, böltsesség tudomány, filozofia; *philosophia.*
Phlegma, das, der Schleim, takony; *phlegma.* 2. st. Trägheit, tunyaság, lassúság; *inertia*, *lentitudo.*
Phlegmatisch, tunya, indulatosságtalan; *phlegmaticus*, *iners.*
Physik, die, természettudomány, fizika; *physica.*
Physikalisch, természettudományi, fizikához tartozó; *physicus.*
Physikat, das, orvosi hívatal; *munus physici.*
Physikus, der, orvos, fizikus; *physicus.*
Physiognomie, die, ábrázattudomány; *physiognomia.*
Physiologie, die, természettudománya az élő testeknek, (állatok, és növevények testeknek); *physiologia.*
Physisch, természeti; *physicus.*
Pichwachs, das, tapaszviasz; *propolis.*
Pickenick, Piknik, das, múlató társaság; *symbola.*
Picket, das, strázsa; *excubiae.*
Piedestall, das, talpkő, lábító; *basis.*
Piemont, Pedemontzium; *Pedemontium.*
Pike, die, dárda; *hasta.*
Pilger, der, jövevény, vándor; *peregrinus*, *hospes.*
Pilgerschaft, die, vándorság, szarándokság; *peregrinatio*
Pille, die, pilula; *pilula.*
Pilot, der, révész; *dux nauticus.*
Pilz, od. Bilz, der, gomba; *fungus.*
Pinsel, der, etset, pemets, pamats; *penicillus*, *peniculus.* 2. st. einfältiger Mensch, bohó, bangó; *stipes.*
Pipe, die, st. Pfeife, síp, tsö; *fistula.*
Pissen, *n.* vizelleni; *mingĕre.*
Pistole, die, pisztoly; *telum pyrium manuarium.*
Placat, das, parantsolat; *edictum.*
Plackerey die, húzavona; *vexatio.*
Plage, die, vesződség, fáradtság, munka; *vexatio*, *incommodum.* 2. Unglück, od. Übel, szerentsétlenség, tsapás; *malum.*
Plagegeist, der, ostor; *vexator.*
Plagen, *a.* gyötreni, kinozni; *vexare*, *incommodis adficĕre.* 2. sich plagen, vesződni, bajoskodni, bajlódni; *vexari*, *se fatigare.*
Plan, der, st. Ebene, Fläche, síkság, térség; *planities*, *campus*, *planum.* 2. st. Platz, hely, valamire rendelt hely; *area.* 3. st. Grundriß, rajzolat, leírás, módrajz valamire, plánum; *descriptio*, *designatio*, *delineatio.*
Planet, der, bojgó tsillag; *planeta.*
Planiren, egyengetni, kisimítni; *aequare*, *laevigare.* 2. enyves vízbe mártogatni; *aqua glutinosa densare.*
Planke, die, palánk; *tabula*, *planca.* 2. palánkkerítés; *septum tabulinum.*
Plappermaul, das, tsatska; *garrulus.*
Plappern, *a.* tsatsogni; *blaterare.*
Plärren, ordítni, bőgni; *rudĕre.*
Plätschern, lotsogni; *sonare.*
Platt, egyenes, sík; *planus*, *aequus.* 2. lapos; *planus.* 3. értelmes, világos; *aequus.* 4. st. niedrig, alatsony; *humilis.*
Plattdeutsch, alsó Németországi; *Germaniae inferioris.*
Platte, die, st. Fläche, sík, síkság; *planities.* 2. kopaszság; *calvities.* 3. st. flacher Körper, pléh, vékony bádog; *lamina.*
Platten, plätten, kiegyengetni; *complanare.*
Plattensee, der, Balaton tava; *Volcea palus*, *lacus Balaton.*
Platterdings, *adv.* egyátaljában, teljességgel; *plane*, *prorsus.*
Platz, der, st. Schall, tsattanás, durranás; *sonus*, *fragor.* 2. st. Ort, hely, tér, térség; *locus*, *area*, *spatium.* 3. Stelle, hívatalhely, hely valamelly hívatalra; *locus*, *munus.*
Platzen, st. schallen, tsattanni, durranni; *crepare.* 2. st. zerbersten, elrepedni, megszakadni, megpukkanni; *rumpi*, *dissilire*: heraus platzen, z. B. im Reden, kiszalasztani valamit a' száján; *incautius vocem mittĕre.*
Platzmajor, várbéli Főstrázsamester; *adjutor praefecti urbis.*
Platzregen, der, záporeső; *imber.*
Plauderer, der, fetsegő; *garrulus.*
Plauderey, die, fetsegés; *garritus.*
Plauderhaft, fetsegő; *garrulus.*
Plaudermaul, das, tsatska; *loquax.*
Plaudern, *a.* fetsegni; *garrire.*
Plaudertasche, *l.* Plaudermaul.

Plötzlich, hirtelenvaló ; *repentinus* : *adv.* hirtelen ; *repente.*

Pluderhosen, die, *pl.* bugyogó, bő németnadrág ; *braccae laxiores.*

Plump, vastag, otromba, durva ; *informis*, *solidus.* 2. st. hart, kemény, (munka) ; *durus.* 3. nicht fein, nicht artig, durva, pallérozatlan ; *inconcinnus*, *rusticus.*

Plumpheit, die, otrombaság ; *informitas.*

Plunder, der, st. Lumpen, rongy ; *lacinia.*

Plünderer, der, prédáló, ragadozó ; *direptor*, *latro.*

Plündern, *a.* prédálni, elprédálni, elpusztítni, ragadozni ; *diripĕre*, *compilare*, *depopulari.*

Plüsch, der, kenderbársony ; *pannus pelinchinus.*

Po, Pofluß, Pó, Pádus ; *Padus.*

Pöbel, der, köznép, község ; *plebs*, *vulgus.*

Pöbelhaft, köznépi, köznéphez illő ; *plebejus* : *adv.* köznépi módon ; *more plebis.*

Pocal, der, pohár ; *calyx.*

Pochen, st. klopfen, kopogni, kopogatni ; *pulsare.* 2. dobogni, verni, (mint a' szív) ; *trepidare*, *palpitare.* 3. st. zerklopfen, öszvetörni, széllyelzúzni ; *tundendo frangĕre.*

Pocke, die, himlő ; *pl. variolae.*

Pockengrube, die, himlőhely ; *cicatrices variolarum.*

Pockengrubig, himlőhelyes ; *habens scrobiculos variolarum.*

Pockennarbe, die, himlőhely ; *nota variolarum.*

Podagra, das, köszvény ; *podagra.*

Poesie, die, versköltés, versköltésmesterség, poézis ; *poësis.* 2. st. Gedichte, versek, versköltemények ; *poëmata.*

Poet, der, versszerző, versköltő, poéta ; *poëta.*

Poetik, die, versszerzés, versírástudomány ; *poëtica.*

Poetisch, versköltő, poétai ; *poëticus.*

Pol, der, földsark ; *polus.*

Polak, der, *l.* Pole.

Polarstern, der, sarktsillag ; *stella polaris.*

Polarzirkel, der, földsarki abronts ; *circulus polaris.*

Pole, der, Lengyel ; *Polonus.*

Polen, Lengyelország ; *Polonia.*

Polieren, simítni, pallérozni, kipallérozni ; *polire.*

Polirer, der, pallérozó ; *politor.*

Politik, die, politika ; *politica.* 2. st. Klugheit, eszesség, okosság ; *prudentia.*

Politiker, der, politikus ; *prudens.*

Politisch, politikos, politikai ; *politicus.* 2. st. Klug, okos, eszes ; *prudens.*

Polizey, die, polítzia, státus állapotja ; *politia.* 2. közbátorságravaló rendtartás, városi rendtartás, politzáj, rendtartó tisztség, közbátorságra ügyelő tistség, rendtartó kar ; *disciplina publica.*

Polizeydirection, die, politzájkar ; *curia ordinis publici.*

Polizeydirector, der, politzáj igazgató ; *director disciplinae publicae.*

Polizeyordnung, die, közbátorsági rendtartás ; *ordo disciplinae publicae.*

Polizeywissenschaft, die, közbátorsági rendtartás tudományja ; *scientia disciplinae publicae.*

Polnisch, Lengyelországi, Lengyel ; *Polonicus* : die polnische Sprache, a' Lengyel nyelv ; *lingva Polonica.*

Polster, der, od. das, párna, vánkos, főalj ; *pulvinus*, *pulvinar*, *culcita*, *culcitra.*

Polterer, der, zsémbelődő, zsémbes, zörgölődő ; *asper*, *stomachosus.*

Poltern, st. lärmen, lármázni, zörgölődni, zsémbelődni ; *tumultuari*, *aspere loqui.*

Polygamie, die, feles nőszés ; *polygamia.*

Polyp, der, habarnitza ; *polypus.*

Pomade, die, hajkenőts ; *ungventum capillare.*

Pomeranze, die, narants ; *malum aurantium.*

Pomeranzenbaum, der, narantsfa ; *citrus aurantium.*

Pommern, Pomeránia ; *Pomerania.*

Pomp, der, pompa ; *pompa.*

Popanz, der, manó, ijjesztő ; *formido.*

Pope, der, oroszpap, pópa ; *popa*, *sacerdos.*

Populär, közértelmű, köznéphez alkalmaztatott ; *popularis.*

Porcellan, das, portzellán ; *terra porcellana*, *murrhinum.*

Portal, das, pitvar; *propylaeum.*
Porto, das, *l.* Postgeld, vitelbér; *merces vecturae.*
Porträt, das, kép, képrajz; *imago.*
Portugall, Portugallia; *Lusitania.*
Posament, das, paszamánt; *limbus.*
Posamentirer, der, paszamántverő; *limbularius.*
Posaune, die, trombita; *buccina, tuba.*
Posaunen, *a.* trombitálni; *buccinare.*
Positiv, állító, állítható; *positivus*: *adv.* állítólag, állíthatólag; *positive.*
Positur, die, testállás; *gestus, status.*
Posse, die, tréfa, bolondság; *jocus, lusus, nugae.*
Possenhaft, tréfás; *jocularis.*
Possirlich, nevetséges, furtsa; *ridiculus.*
Post, die, summapénz, v. pénz summa; *summa pecuniae.* 2. st. Standort der Schildwache, strázsa, strázsahely; *statio.* 3. póstahivatal; *res veredaria*: die reitende Post, lovas posta; *tabellarius publicus equester.* 4. st. Nachricht, hír, tudósítás; *nuncium.*
Postamt, das, postahivatal; *curia cursus publici.*
Postbeamter, der, posta tisztviselő; *fungens munere in re veredaria.*
Postchaise, die, (olv. poszt-séze), postakotsi; *cisium cursus publici.*
Postcours, der, postajárás; *ordo cursus publici.*
Postement, das, talp, talpkő; *basis.*
Posten, der, hely, állóhely, strázsahely; *statio*: Posten ausstellen, strázsákat állítni; *praesidia disponĕre*: seinen Posten behaupten, helyt állani; *tutari praesidium.*
Postfrey, posta pénztől ment; *immunis a mercede cursus publici.*
Postgeld, das, postapénz; *merces cursus publici.*
Posthorn, das, postakürt; *cornu vehiculare.*
Postille, die, prédikátziós könyv; *homiliarium.*
Postillion, der, postalegény; *rhedarius cursus publici, cursor publicus.*
Postkalesche, die, postakotsi; *vehiculum publicum.*
Postkarte, die, posta mappa; *tabula stationum cursus publici.*
Postknecht, der, postalegény; *cursor publicus.*
Postmeister, der, postamester; *magister cursus publici.*
Postpapier, das, postapapiros; *charta tenuior.*
Postpferd, das, postaló; *veredus.*
Poststation, die, postahely, postaállás; *statio cursus publici.*
Poststraße, die, postaút; *via cursus publici.*
Posttag, der, postanap; *dies cursus publici.*
Postwagen, der, postaszekér; *vehiculum cursus publici.*
Pot, der, edény; *vas.*
Potasche, die, hamuzsír; *potassa.*
Potentat, der, hatalmasság; *princeps.*
Potz! ejnye! *papae!*
Pracht, die, dísz, pompa, fényesség; *magnificentia, splendor, luxus.*
Prächtig, pompás, fényes, ditső; *magnificus, splendidus.*
Practicabel seyn, lehetséges lenni; *fieri posse.*
Practisch, gyakoroltató, gyakorló, tselekedtető; *practicus.*
Prädestination, die, előre elrendelés, előre elválasztás, (valamire); *praedestinatio.*
Prädicat, das, mondódott, (a' Logikában), predikátum; *praedicatum, adtributum.* 2. st. Titel, bélyeg, tzím, külömböztető tzím; *nomen, honor.*
Prag, Prága; *Praga.*
Prägen, Geld, pénzt verni; *monetas cudĕre.* 2. sich etwas in Gedächtniß prägen, emlékezetébe bényomni; *memoriae inculcare.*
Pragmatisch, következésekre vigyázó, az okokat a' következésekkel öszvekötő; *pragmaticus.*
Prahlen, st. prangen, kevélykedni, díszleni, kérkedni, ditsekedni; *superbire, se efferre, gloriari, jactare se.*
Prahler, der, kérkedő, ditsekedő, kérkedékeny; *ostentator, gloriosus.*
Prahlerey, die, kérkedés; *ostentatio.*
Prahlerisch, kérkedékeny, kérkedő; *jactabundus, gloriosus.*
Prahm, der, od. die Prahme, hídas hajó, komp; *scapha, navigium planum.*
Prälat, der, egyházi főrendű személy, egyházi főszemély, v. méltóság; *Praelatus.*

Präliminarartikel, der, előljáró tzikkely; *articulus praemissus.*

Prallen, *n.* s. ugrani, pattanni; *salire*: zurück prallen, viszszapattanni, viszszaütődni: *resilire, repercuti.*

Prangen, st. glänzen, fényleni, ragyogni, ékeskedni, diszeskedni; *splendere, fulgere, eminere, conspicari.* 2. mit etwas prangen, valamivel kérkedni; *se ostentare.*

Pranger, der, pelengér, bitófa; *palus ignominiosus.*

Pränumeration, die, előrefizetés, előfizetés; *repraesentatio pecuniae.*

Pränumeriren, *a.* előre fizetni; *repraesentare pecuniam.*

Präposition, die, előlutóljáró; *praepositio.*

Prärogativ, das, elsőség; *praerogativa.*

Präsent, das, Geschenk, ajándék; *donum.*

Präservativ, das, óltalomszer, mentő szer; *remedium praecavendo malo.*

Präsident, der, elölülő; *praeses.*

Präsidiren, elölülni; *praesidere.*

Prasseln, *n.* zörögni; *strepĕre.*

Prassen, *a.* tékozolni, pazérlani; *helluari, luxui deditum esse.*

Prasser, der, tékozló, pazérló; *prodigus.*

Prätension, die, justartás, jusformálás; *petitio, postulatio.*

Prätext, der, szín, (valamire), fogás; *praetextus, species.*

Prävenire spielen, megelőzni; *praevenire.*

Praxis, st. Übung, gyakorlás, tzél végbevitel; *exercitatio, usus.* 2. st. Erfahrung, tapasztalas; *experientia.*

Predigen, predikálni, (papolni); *concionari.* 2. st. lehren, tanitni; *docere.*

Prediger, der, predikátor; *concionator.*

Predigt, die, predikátzió; *concio*: Predigt halten, predikálni, predikátziót tartani; *concionem habere, concionari.*

Predigtamt, das, predikátori hivatal, predikátorság; *munus concionatoris.*

Predigtstuhl, der, predikálószék, katédra; *suggestum.*

Preis, der, st. Belohnung, jutalom, megjutalmaztatás; *praemium*: einen Preis aussetzen, od. einen Preis auf etwas setzen, jutalmat tenni valamire, v. tenni fel valamire; *praemium ponĕre, v. proponĕre.* 2. st. Werth, ár, ára valaminek; *pretium*: Preis setzen, arát szabni; *pretium statuĕre*: der Preis fällt, száll az ára, alab száll az ára; *pretium minuitur.* 3. st. Lob, dítséret; *laus, gloria.* 4. st. Raub, préda; *praeda*: z. B. Preis geben, prédáúl adni, prédára kitenni; *praedae, v. direptioni dare*: kotzkára tenni; *fortunae committĕre*: sich der Gefahr Preis geben, magát a veszedelemre kitenni; *se periculo subjicĕre.*

Preiselbeere, die, veres afonya; *vaccinium vitis idaea.*

Preisen, *a. ir. Imp.* ich pries. *Perf.* ich habe gepriesen, dítsérni, magasztalni; *laudare, pradicare.*

Preisfrage, die, jutalomra tett kérdés, jutalomkérdés; *quaestio cum praemio conjuncta.*

Preisschrift, die, jutalmat nyert irás, jutalmas irás; *scriptum praemio ornatum.*

Preiswürdig, jutalomra méltó, (néha); dítséretes; *celebrandus.*

Prelle, die, feltsaptató; *petaurum.*

Prellen, pattanni, viszszapattantani, viszszarúgni; *repercutĕre.* 2. kergetni, viszszaúzni, viszszanyomni, (az ellenséget); *pellĕre, adigĕre.* 3. Füchse prellen, rókát tsaptatni, ugratni, feltsaptatni; *succutĕre, in altum subjicĕre.* 4. jemanden prellen, valakit megrántani, (pénzt húzni rajta erőszakos módon), pénzt tsikarni valakin; *fraudare.*

Preller, der, rántó, tsaptató; *succussor.* 2. tsikaró, pénztsikaró; *fraudator.*

Prellerey, die, rántás, húzás, pénztsikarás; *fraudatio.*

Present, *l.* Präsent.

Preßburg, Pozson, (város); *Posonium.*

Presse, die, sajtó, prés; *torcular.* 2. st. Buchdruckerpresse, sajtó, könyvnyomtató sajtó; *prelum typographicum*: ein Buch unter die Presse geben, valamelly könyvet kinyomtattatni, v. sajtó alá adni; *prelo subjicĕre librum, typis mandare*: das Buch hat die Presse verlassen,

kiszabadúlt a' könyv a' sajtó alól, v. ki van már nyomtatva; *excusus est liber.*

Pressen, szorítni, (mint a' tsizma a' lábat): *preměre.* 2. kinyomni, kisajtolni, kipréselni, préselni, sajtolni; *exprimĕre*, *extorquere.* 3. megpréselni, (könyvet, ruhát); *comprimĕre.* 4. szorongatni, kénszerítni; *urgere*, *preměre.* 5. Soldaten, Matrosen, katonákat, hajós legényeket fogdosni, (erővel); *cogěre vi.*

Presser, der, st. Drucker, nyomó, préselő; *pressor.* 2. katonafogdosó, hajóslegény fogdosó; *coactor.*

Preßkopf, der, srófgyűrű, srófdió; *caput trochleae.*

Preßsack, der, nyomózsák; *saccus calcatorius.*

Preßschraube, die, sajtósróf; *trochlea preli.*

Pressung, die, nyomás, sajtolás, préselés; *pressio.*

Preusse, ein, Boruszszus, Pruszszus, Burkus; *Borussus.*

Preussen, Pruszszia, Boruszszia, (Burkusország); *Borussia.*

Preussisch, Pruszsziai, Boruszsziai; *Borussicus.*

Prezel, *l.* Brezel das.

Priester, der, pap, egyházi személy; *sacerdos.*

Priesteramt, das, papi hivatal, papság; *munus sacerdotis.*

Primas, der, Primás, Ország Primássa; *Primas.*

Principal, der, fő, elöljáró, principális; *princeps*, *patronus.*

Principal, fő, első rangú, első rangbéli; *principalis.*

Prinz, der, Királyi Hertzeg, Főhertzeg; *Princeps.* 2. Fejedelmi Hertzeg, Fejedelem fija; *filius Principis.*

Prinzessinn, die, Királyi, v. Hertzeg Kisaszszony, v. Hertzegaszszony, Fejedelem Kisaszszony; *Princeps*, *Principissa.*

Priese, die, elrablott hajó, elfogott hajó; *navis intercepta*, *v. captiva.* 2. Taback, egy szippantat tobák; *paullulum tabacae.*

Prisma, das, hasábtest; *prisma.*

Pritsche, od. Britsche, verő lapotzka; *baculus latus.* 2. padlótza, alvó pad, (az őrző házaknál; *lectus roboreus.*

Pritschen, meglapotzkázni; *verberare.*

Privat, magános; *privatus.* 2. st. geheim, titkos; *secretus.* 3. st. häuslich, házi, oda hazavaló; *domesticus.*

Privatabsicht, die, magános tzél; *consilium privatum.*

Privataudienz, die, különös audientzia, v. személyes meghallgatás, (a' fejedelmeknél); *aditus*, *v. audientia secreta.*

Privatisiren, magánosságban élni, közönséges hívatal nélkűl élni; *privatam vitam agěre.*

Privatlehrer, der, házi tanító; *doctor privatus.*

Privatstunde, die, magános tanító óra; *hora privata.*

Privatunterricht, der, magános tanítás; *instructio privata.*

Privet, st. Abtritt, árnyékszék; *latrina*, *cloaca.*

Privilegium, das, juss, privilégiom; *jus*, *immunitas.*

Probe, die, st. Versuch, próba, próbatétel; *periculum*, *tentamen*: die Probe halten, od. aushalten, kiállani a' próbát; *periculum subire*, *tentamen poněre*: jemanden auf die Probe stellen, valakit megkésérteni; *tentamini subjicĕre.* 2. st. Beweis, bizonyság, Kennzeichen, jelenség; *specimen*, *rudimentum.*

Probeblatt, das, próbalevél, próba nyomás, (az ujjonnan mettszett réztáblával); *exemplum.*

Probebogen, der, próbaárkus, (a' könyvnyomtatóknál); *specimen.*

Proben, megpróbálni, próbálni; *experiri*, *periculum facěre*, *explorare.*

Probestein, der, próbakő; *lapis lydius.*

Probiren, próbálni, megpróbálni; *experiri*, *explorare.*

Probirer, der, próbáló; *spectator*, *explorator.*

Probirstein, der, *l.* Probestein.

Problem, das, fejtőtétel, feladás; *problema.*

Problematisch, kétséges, kétes; *problematicus.*

Probst, *l.* Propst.

Proceß, der, z. B. in der Chemie, velebánás; *processus*, *ratio*, *modus.* 2. st. Rechtshandel, per, ügy,

törvénykedés, perfolytatás, perfolyamat; *lis*, *controversia*, *vadimonium*.
Proceſſion, die, protzeszszió; *pompa*, *processio*.
Proceſſiren, perlekedni, törvénykezni, pert folytatni; *litigare*.
Procurator, der, prókátor, ügy folytató, biztos; *procurator*.
Product, das, termés; *fructus*. 2. summa, öszveség; *factum*, *productum*.
Profan, ſt. welt, világi; *profanus*. 2. idegen; *alienus*. 3. istentelen; *impius*.
Profaniren, megszentségtelenítni: *profanare*.
Profeſſion, die, ſt. Metie, mesterség, kereset; *ars*, *quaestus*: Profeſſion von etwas machen, mesterséget űzni valamiből; *quaestum facĕre*.
Profeſſioniſt, der, mesterember; *opifex*.
Profeſſor, der, profeszszor, közönséges tanító; *professor*.
Profeſſorat, das, profeszszorság; *munus professoris*.
Profeſſur, (ugyan az).
Profil, das, keresztbe metszett rajz képe valaminek; *catagraphum*, *imago rei intersectae*. 2. oldalképrajz; *imago a latere*.
Profit, der, ſt. Gewinn, nyereség; *quaestus*, *lucrum*: Nutzen, haszon; *fructus*.
Profitiren, ſt. Gewinnen, nyerni, hasznot látni; *lucrari*. 2. boldogúlni valamiben; *discĕre quid a quo*.
Profoß, der, tömlötztartó; *lictor militaris*.
Progreß, der, előmenetel; *progressus*.
Promenade, die, ſt. Spaziergang, sétálás; *deambulatio*. 2. sétálóhely; *ambulacrum*.
Promotion, die, előmozdítás; *promotio*.
Prophet, der, Próféta; *propheta*.
Prophetiſch, profétai; *propheticus*.
Prophezeyen, *a*. profétálni, jövendőlni; *vaticinari*, *praedicĕre*.
Prophezeyung, die, jövendölés; *vaticinium*, *praedictio*.
Proportion, die, erányosság, mértékerány; *proportio*.
Proportionirt, erányos; *aptus*, *proportionalis*.
Propſt, der, Prépost; *Praepositus*.
Propſtey, die, Prépostság; *munus Praepositi*, *Praepositura*.
Proſa, Proſe, die, folyóbeszéd; *oratio soluta*, *prosa*.
Proſaiſch, folyóbeszédbéli; *prosaicus*.
Proſelyt, der, más vallásra tért; *proselytus*.
Proſodie, die, hangmérték, szótagmérték; *prosodia*.
Proſpect, der, kinézés, kilátás; *prospectus*.
Proteſtant, der, protesztáns; *evangelicus*.
Proteſtation, die, ellenmondó mentség, protestálás; *intercessio*.
Proteſtiren, ellenmondással menteni magát, protestálni; *intercedĕre*.
Protokoll, das, jegyző könyv; *commentarii*, *acta*, *ordo rei scriptus*.
Protonotarius, der, Ítélő mester; *protonotarius*.
Proviant, der, élés, élelem; *cibaria*.
Proviantamt, das, élésre ügyelő tisztség; *praefectura cibariorum*.
Proviantſchiff, das, életes hajó; *navis frumentaria*.
Proviantwagen, der, társzekér; *plaustrum frumentarium*.
Provinz, die, tartomány; *provincia*.
Proviſion, die, Vorrath, bőség, elegendőség, gyűjtemény; *copia*. 2. Lebensmittel, élelem, eleség; *cibaria*. 3. ſt. Profit, nyereség; *lucrum*.
Proviſor, der, gondviselő; *provisor*.
Prüfen, *a*. megvizsgálni; *probare*.
Prüfung, die, megvizsgálás; *examen*.
Prügel, der, zum Schlagen, dorong, husáng; *fustis*. 2. ſt. Schlag, verés; *plaga*, *verber*: Prügel bekommen, verést kapni; *verberari*: Prügel geben, megverni; *verberare*.
Prügeln, *a*. megbotozni, megverni; *plagas infigĕre*, *verberare*.
Prunk, der, pompa; *pompa*.
Prunken, *n*. pompázni; *splendere*.
Pſalm, der, zsoltár; *psalmus*.
Pſalmbuch, das, zsoltáros könyv; *psalterium*, *liber psalmorum*
Pſalter, der, kintorna, (muzsika szerszám vólt régen); *psalterium*.
Pſychologie, die, lélektudomány; *psychologia*.
Ptiſane, die, árpakása, árpadara; *ptisana*.
Publicum, das, a' közönség; *vulgus*, *homines*. 2. ſt. die Leſer, az olvasók, az olvasó közönség; *lectores*.
Public, ſt. bekannt, esmeretes; *notus*.

Pudel, der, pudlikutya; *canis villosus*, *v. aquaticus.*

Pudelmütze, die, bárányborsüveg, berbets; *galerus crispatus.*

Puder, der, hajpor; *pulvis comatorius*, *v. capillaris.*

Pudern, *a.* behajporozni; *pulvere comatorio conspergĕre.*

Puderschachtel, die, hajporos katulya; *theca comatoria.*

Puff, der, pufogatás; *ictus*, *plaga.*

Puls, der, érverés; *pulsus arteriae.*

Pulsader, die, eletér; *arteria.*

Pulsschlag, der, érverés; *pulsus arteriae.*

Pult, der, konyvtámasz, pulpitus; *pulpitus.*

Pulver, das, por, (orvosságnak való); *pulvis.* 2 st. Schießpulver, puskapor; *pulvis pyrius.*

Pulverisiren, *a.* porra törni; *in pulverem comminuĕre*, *pulverisare.*

Pulvermühle, die, puskapormalom; *mola pulveris pyrii.*

Pulverthurm, der, puskaporos torony; *turris pulveris pyrii.*

Pulverwagen, der, puskaporos szeker; *vehiculum pulveris pyrii.*

Pumpe, die, szivattyu, szivómiv; *antlia*: die Luftpumpe, levegő szivattyú, levegő szivómiv; *antlia pneumatica*: Wasserpumpe, vízszivómiv, vízszivattyú; *antlia aquatica.*

Pumpen, *a.* kiszivattyúzni, kiszívatni; *exantlare.*

Pumpernickel, der, Vesztfáliai dertzekenyér; *panis Vestphalicus.* 2. bangó; *stipes.*

Punct, der, pont; *punctum.* 2. egy pont mondás, (melly ponttal rekesztetik bé); *enunciatio absoluta*, *punctum.* 3. tzikkely, pont; *articulus*, *caput*, *punctum*: die Hauptpuncte des christlichen Glaubens, a' keresztyénhitnek fő tzikkelye; *articuli fundamentales fidei Christianae.*

Punctiren, *a.* pontozni, megpontozni; *punctis signare.*

Pünctlich, pontos, pontig rendtartó; *diligens*, *accuratus*: *adv.* pontosan, pontig, pontban; *exacte*, *accurate.*

Pünctlichkeit, die, pontosság, pontos rendtartás; *diligentia.*

Punsch, der, puns; *decocta anglica*, *defrutum anglicum.*

Pupill, der, die Pupille, tútoros árva, tútorság alatt lévő árva; *pupillus*, *pupilla.*

Pupillengeld, das, árvák pénze; *pecunia pupillaris.*

Püppchen, das, leányka, babátska; *pupula.*

Puppe, die, báb, buba, alak; *pupus*, *pupa*, *pupulus.* 2. pupa, hernyóbáb, (az, a' mivé a' hernyók változnak); *nympha.*

Puppenspiel, das, babázás, bábjátszás; *lusus puparum.*

Pur, tiszta, tsupa; *merus*, *purus.*

Purganz, die, hashajtó; *medicamentum purgativum.*

Purgation, die, hashajtás; *purgatio.*

Purgiren, *a.* hasat hajtani, meghajtani a' hasat gyengén; *purgare.*

Purgirmittel, das, *l.* Purganz.

Purpur, der, veres bársonyszín, tsigavérszín; bársonyszínű köntös; *purpura.*

Purpurfarbe, die, tsigavérszín, veresbársonyszín; *purpura.*

Purpurfarben, -färbig, tsigavérszínű, veresbársonyszínű; *purpureus.*

Purpurn, (ugyan az).

Purpurroth, (ugyan az).

Putz, der, ékesítés, tsinosítás; *cultus*, *ornatus.* 2. ékesség, tsinosság, disz; *ornamentum*, *ornatus.*

Putzen, tisztítni, tisztogatni, (a' ruhát, lábbelit); *mundare*, *purgare*: das Licht putzen, elvenni a' gyertya hamvát; *demĕre fungum.* 2. st. Schmücken, ékesítni, felékesítni; *ornare*, *exornare.*

Putzmacherinn, die, ékesöltözet készítő fejérszemély; *ornatrix.*

Putztisch, der, öltöző asztal; *mensa ornatoria.*

Pyramide, die, piramis, toronyoszlop; *pyramis.*

Q.

Quacksalber, der, kuruzsoló; *medicaster*.
Quacksalberey, die, kuruzsolás; *medicina praepostera*, *ratio medendi inepta*.
Quaderstein, der, négyszegű kő; *saxum quadratum*.
Quadrant, der, negyedrész, fertály karika; *quadrans circuli*.
Quadrat, das, négyszegrajz, négyszegű rajz, négyszegletrajz; *quadratum*.
Quadratfuß, der, négyszegű nyom, négyszegletű nyom, v. láb mérték; *pes quadratus*.
Quadratmeile, die, négyszegű mértföld, négy szegletmértföld; *milliare quadratum*.
Quaken, kurutyolni, vartyogni; *coaxare*.
Quaker, **Quáker**, der, kvakker vallású; *Quakerus*.
Qual, die, kín, gyötrelem; *tormentum*, *cruciatus*.
Quálen, *a.* kinozni, gyötreni; *cruciare*, *torquere*.
Qualität, die, minéműség, od. st. **Beschaffenheit**, tulajdonság; *qualitas*.
Qualvoll, kinos, gyötrelmes; *aerumnosus*.
Quantität, die, sokaság; *quantitas*: in **Quantität**, bőséggel, bőven, felesen; *superflue*.
Quantum, das, öszveség, sokaság; *quantum*.
Quarantäne, die, negyven nap; *quadraginta dies*.
Quart, das, negyed rész; *quadrans*: negyed rét, négyrét öszve hajtott árkos papiros; *forma quaternaria*: in **Quart drucken**, negyed rét formában nyomtatni; *quaternis imprimĕre*.
Quartal, st. **viertel Jahr**, fertály esztendő; *trimestre*. 2. kántorpénz, fertály esztendei fizetés; *sallarium trimestre*.
Quartalgeld, das, kántorpénz; *pecunia trimestris*.
Quartett, das, od. die **Quartette**, négyes dall; *cantus quaternarius*.
Quartier, das, negyed, rész; *quadrans*: fertály, (a' városnak egy negyed része, v. fertálya); *pars*, *quarta pars*. 2. kvártély, szállás, lakás, lakhely; *locus*, *sedes*, *hospitium*, *stativa*: **Quartier geben**, szállást adni; *hospitio excipĕre*.
Quartiermeister, der, kvártélymester a' katonák között; *designator hospitiorum*.
Quarz, der, bányavirág, kvartz; *quarzum*.
Quaste, die, bójt, tzafrangbójt; *cirrus*.
Quatember, der, fertály esztendő; *trimestre*. 2. kántorszerda; *dies extremus temporis trimestris*.
Quaterne, die, négy szám, (a' lottérián kijött számok között); *quaternio*.
Quecksilber, das, kényeső, kéneső; *mercurius*.
Quelle, die, forrás, (víz); *fons*, *scaturigo*. 2. kútfő, kút feje, v. forrása valaminek; *fons*.
Quellen, forrani, kibuzogni, (mint a' víz a' forrásból); *scaturire*. 2. feldagadni, megkelni, felkelni, felduzzadni; *crassescĕre*, *intumere*.
Quellwasser, das, forrásvíz; *aqua fontana*.
Quent, das **Quentchen**, könting, (egy latnak negyed része); *drachma*, *quadrans semunciae*.
Quer, kereszt, keresztűllévő, keresztűlvaló; *transversus*: *adv.* keresztűl; *e transverso*.
Querbalken, der, kereszt gerenda; mestergerenda; *tignum transversum*.
Quere, die, kereszt; *transversum*: in die **Quere**, keresztűl; *in transversum*.
Querflöte, die, keresztsíp, flóta; *tibia transversa*.
Quersack, der, általvető, iszák; *mantica*.
Quetschen, tsíptetni, odatsíptetni, (valahova); *stringĕre*. 2. öszvetörni, öszvezúzni, (tsíptetés által); *contundĕre*.
Quetschung, die, tsíptetés, öszvezúzás, öszve törődés; *contusio*.

Quinteſſenz, die, a' java, lelke, veleje valaminek; *optimum.*
Quirl, der, pereszlen, habsodró; *rudis*, *rudicula.*
Quirlen, *a.* sodrani, sodorni; *rudicula versare.*
Quitt, ſt. Frey, ment, szabados; *liber*, *solutus.*
Quitte, die, birsalma; *malum cydonium.*
Quittenbaum, der, birsalmafa; *pirus cydonia.*
Quittenbirne, die, birskörtvély; *pyrum cotoneum.*
Quittengelb, *adj.* birsalmaszínű; *colore cydonio.*
Quittenkern, der, birsalmamag; *granum mali cydonii.*
Quittiren, ſt. Quittung geben, nyugtatóírást adni; *apocham dare.* 2. hivatalát letenni; *abdicare.*
Quittung, die, nyugtatóírás, kvietántzia; *apocha.*
Quiße, die, berkenye; *sorbum aucuparium.*
Quodlibet, das, elegybelegy; *farrago.*
Quotient, der, hányszorozó; *quotus*, *quotiens.*

R.

Raab, Győr, (város); *Jaurinum.* 2. die Raab, a' Rába vize; *Arabon.*
Rabat, der, rabat, robot, uraságszolgálat; *servitus.*
Rabatt, der, ráadás, (a' vételben); *pretium superadditum.*
Rabatte, die, veteményes ágy; *area olitoria.*
Rabbi, Rabbiner, der, zsidópap; *rabbinus.*
Rabe, der, holló; *corvus.*
Rabenfeder, die, hollótoll; *penna corvina.*
Rabenkrähe, die, feketevarjú; *corvus corone.*
Rabenmutter, die, kegyetlenanya; *mater impia.*
Rabenſtein, der, vesztő halom; *suggestus supplicii saxeus.*
Rabenvater, der, kegyetlenatya; *pater impius in liberos.*
Rabuliſt, der, tsevegő prókátor; *rabula.*
Race, die, (olv. rasze), faj, fajta; *stirps*, *genus*, *familia.*
Rache, die, boszszúállás; *vindicta*, *ultio*: Rache nehmen, od. ausüben, boszszút allani; *ulcisci.*
Rachen, der, nyeldeklő száj, v. száj kezdet; *fauces, os.* 2. feltátott száj, (a' ragadozó nagy állatoknak feltátott szájok); *rictus.* 3. torok; *guttur*, *gula.*
Rächen, *a.* megboszszúlni, boszszútállani valamiért; *vindicare*, *ulcisci.*
Rächer, der, boszszúálló; *ultor*, *vindex.*
Rächeriſch, boszszúálló; *ultrix.*
Rachgier, die, boszszúállás kívánás; *cupiditas vindictae.*
Rachgierig, boszszúállás kívánó; *cupidus vindictae.*
Rachſucht, die, boszszúállásra vágyás; *capiditas ulciscendi.*
Rachſüchtig, *l.* Rachgierig.
Rad, das, des Wagens, kerék, (a' szekér kereke); *rota.* 2. karika; *gyrus.* 3. kinzó kerék; *rota.*
Radachſe, die, kerékagy; *axis rotae.*
Radbrechen, kereken megtörni; *rota frangĕre.*
Rädelsführer, der, főtzimborás; *dux*, *caput*, *auctor.*
Raden, der, konkoly; *agrostema.*
Rädeln, keréken megtörni, (a' gonosztévőt); *rota contundĕre.* 2. rostálni, karélni; *elicĕre.*
Radfelge, die, keréktalp; *apsis.*
Radiren, *a.* vakarni, kivakarni, (az írást); *radĕre.* 2. rézre kartzolni és választó vízzel kietetni; *aqua forti scalpĕre.*
Radiermeſſer, das, kartzoló véső; *scalpellum.*
Radſchiene, die, keréksín, sínvas; *canthus.*
Radſpeiche, die, kerékküllő; *radius rotae.*
Radſperre, die, kerékkötő lántz; *suflamen.*
Radwelle, die, kerékagy; *axis rotae.*
Raffen, ragadni, kapni, kapkodni; *rapĕre*, *corripĕre.*

Raffiniren, *a.* tisztítni, tisztogatni, (a' tzukrot megszitálás által); *excolĕre, puriorem reddĕre.* 2. ſt. nachſinnen, gondolkozni valamin, meggondolni valamit, törni a' fejét valamin; *meditari.*

Raffinirt, tisztított, megtisztított, megszitált; *depuratus.* 2. meggondolt, gondolóra vett; *consideratus.*

Ragen, *n.* kiállani, kilátszani; *eminere.*

Ragout, (ragú), das, vagdalt hús; *tucetum.*

Rahm, der, Milchrahm, téjfel; *flos lactis.* 2. *l.* der Rahmen. 3. ſt. Ruß, korom; *fuligo.*

Rahmen, der, ráma; *margo, ora.*

Rahmen, *a.* leszedni a' téj felét; *demĕre.*

Raiger, *l.* Reiher.

Rain, der, gyep, pázsitos hely; *cespes.* 2. megye, mesgye, határbarázda; *limes, confinium.*

Rainweide, die, Hartriegel, fagyalfa; *ligustrum vulgare.*

Raiſon, (olv. rezon), die, okoskodás, ſt. Vernunft, okosság; *ratio.* zur Raiſon bringen, eszére hozni; *ad sanam mentem perducĕre.* 3. ſt. Urſache, ok; *causa.*

Raiſonabel, (olv. rezonábel), ſt. Vernünftig, okos, értelmes; *rationem sequens.* 2. billig, illendő; *rationi conveniens.*

Raiſonnement, (olv. rezonemán), okoskodás; *ratiocinatio.*

Raiſonniren, okoskodni, *ratiocinari.* 2. ſt. reden, beszélni, viszsza felelgetni; *disputare.*

Rammeln, sulyokkal béverni; *fistucare.* 2. ſt. ſich begatten, párzani, bakzani; *coire.*

Rammler, der, kan, v. hím nyúl; *lepus mas.*

Rand, der, szél, széle valaminek; *margo, ora.* 2. ſt. Ufer, part, (víz partja); *ripa.* 3. ſt. Ende, vég; *terminus, finis.*

Rändeln, rändern, kipárkányozni; *marginare.*

Randgloſſe, óldaljegyzés; *glossema.*

Ranft, der, *l.* Rand.

Rang, der. ſt. Reihe, rend, sor; *ordo, series.* 2. ſt. der Grad der Würde, rang, rend; *dignitas, ordo.*

Rangiren, (olv. ránzsiren, rendbe szedni, elrendelni; *ordinare, disponĕre.*

Rangordnung, die, rangrend; *ordo loci.*

Rank, der, ravaszság, fortély; *dolus.*

Ranke, die, kats, fogódzó; *palmes.*

Ranzen, der, bútyor, motyó, tereh, podgyász, turba, *sarcina.*

Ranzen, lármázni; *tumultuari.*

Ranzig, avas; *rancidus.*

Ranzioniren, kiváltani; *redimĕre.*

Rappe, der, fekete ló; *equus ater.*

Raquete, (olv. rakéte), die, rakéta; *bolis pyria.*

Rar, ſt. ſelten, ritka; *rarus.*

Rarität, die, ritkaság; *raritas.*

Raſch, ſchnell, hirtelen, serény; *velox, celer.* 2. ſt. lebhaft, eleven, gyors; *alacer, vegetus.*

Raſen, der, pázsit, pázsitgyep; *cespes.*

Raſen, dühösködni; *furĕre, saevire.*

Raſenbank, der, gyepágy; *torus gramineus.*

Raſend, *adj.* dühös; *furens, furiosus.* 2. eszeveszett, esztelen; *insanis.* 3. irtóztató nagy; *immensus.*

Raſerey, der, dühösködés; *furor.*

Raſig, pázsitos, gyepes; *herbidus.*

Raſiren, ſt barbiren, borotválni, megborotválni; *radĕre, tondere.* 2. ſt. ſchleiſen, eine Feſtung, földig lerontani, (várat); *solo aequare.*

Reſonniren, *l.* Raiſonniren.

Raſpel, die, ráspoly, reszelő; *radula.*

Raſpeln, ráspolyozni; *radĕre.*

Raſſeln, *n.* tsörömpölni; *strepĕre.*

Raſſeln, das, tsörömpölés; *strepitus.*

Raſt, die, nyugvás; *quies.*

Raſten, *a.* nyúgodni; *quiescĕre.*

Raſtlos, fáradhatatlan; *irrequietus.*

Raſtloſigkeit, die, fáradhatatlanság; *inquies.*

Raſttag, der, nyúgvónap, pihenőnap; *dies quietis.*

Rath, der, ſt. Mittel, eszköz, mód; *medium.* 2. tanáts, ítélettétel; *consilium:* jemanden um Rath fragen, ſich bey jemanden Raths erhohlen, jemanden zu Rathe ziehen, tanátskozni valakivel, tanátsot kérdeni valakitől; *consulĕre.* 3. ſt. Berathſchlagung, tanátskozás; *consultatio.* mit jemanden zu Rathe gehen, ta-

nátsot tartani, v. tanátskozni valakivel; *aliquem in consilio adhibere.* 4. tanáts, tanátskozók gyülekezete, tanátsgyűlés; *consilium.* 5. tanátsos, tanáts adó; *consiliarius*: geheimer Rath, titkos tanátsos; *consiliarius intimus.* 6. Etwas zu Rathe halten, gazdálkodni, v. takarékosan bánni valamivel; *parce uti.*

Rathen, *a. ir.* ich rathe, du räthst er räth. *Imp.* ich rieth, *Perf.* ich habe gerathen, st. errathen, hozzávetni, kitalálni; *conjicĕre*, *conjectura adsequi*, *divinare.* 2. st. Rath geben, tanátsolni, javasolni, tanátsot adni; *consilium dare*, *svadĕre.* 3. st. helfen, segítni; *juvare*, *adjuvare.* 4. gerathen, hasznos; *consultum.*

Rathen, das, találgatás; *conjectura.* 2. tanátslás, tanátsadás; *svasio.*

Rathgeber, tanátsadó, tanátsló; *consiliarius*, *consiliator.*

Rathhaus, das, tanátsház; *curia.*

Räthlich, sparsam, takarékos; *parcus.*

Rathlos, gyámoltalan; *inops consilii.*

Rathsam, st. Räthlich, tanátsos; *saluber*: st. vortheilhaft, hasznos; *utilis.*

Rathschlag, der, tanátskozás; *consilium*, *consultatio.*

Rathschlagen, *a.* tanátskozni; *consultare*, *deliberare.*

Rathschluß, der, végzés, tanáts; *consilium*, *decretum*: einen Rathschluß fassen, végezni valamit; *decernĕre.*

Räthsel, das, st. ein Mährchen, Fabel, mese, költemény, rege; *fabula.* 2. találós mese; *aenigma.* 3. homályos, v. megmagyarázhatatlan dolog; *aenigma*, *res obscura.*

Räthselhaft, meseforma, homályos; *perplexus*, *obscurus.*

Rathsfähig, tanátsbéli, hivatalra alkalmatos; *aptus ad munus senatorium.*

Rathsglied, das, tanátstag; *membrum senatus.*

Ratsherr, der, tanátsbéli Úr; *senator.*

Rathsschluß, der, tanátsvégzés; *senatus consultum.*

Rathsversammlung, die, tanátsgyűlés; *conclave senatus.*

Ratification, die, megerősítés, helybehagyás; *confirmatio.*

Ratificiren, megerősítni; *rati habere.*

Ration, kiszabott étel, (a' tengeri hajón); *demensum cibariorum.* 2. egy napi abrak és széna, (a' katonák lovainak); *demensum pabuli.*

Ratsche, die, keleptze; *crepitaculum.*

Ratte, die, patkány; *rattus.*

Ratz, der, pele, pőlyű; *glis.*

Ratze, die, patkány; *mus rattus.*

Raub, der, ragadozás, prédálás; *raptus*, *rapina.* 2. ragadomány, préda; *raptum*, *rapina*, *praeda*

Rauben, ragadozni, rablani; *praedari*, *rapĕre.*

Rauben, das, ragadozás; *raptus.*

Räuber, der, prédáló, ragadozó; *raptor*, *ereptor.* 2. od. Straßenräuber, haramia, zsivány, úton álló; *praedator.* 3. an einem Baume, fattyúág, sarjú; *surculus.*

Räuberey, die, ragadozás, zsiványkodás; *latrocinium*, *rapina.*

Räuberisch, ragadozó; *rapax*, *praedatorius.*

Raubnest, das, zsiványtanya; *latibulum*, *latronum.*

Raubschiff, das, rablóhajó; *navis praedatoria.*

Raubthier, das, ragadozó állat; *bestia rapax.*

Raubvogel, der, ragadozómadár; *avis rapax.*

Rauch, st. rauch, borzas, szőrös; *hispidus*, *hirtus*, *hirsutus.*

Rauch, der, füst; *fumus*: einen Rauch von sich geben, füstölögni; *fumare.*

Rauchen, *n.* Rauch von sich geben, füstölögni, füstölni; *fumare*, *fumigare.* 2. gőzölögni, párálni; *vaporare.* 3. Taback rauchen, dohányozni, pipázni; *ducĕre fumum herbae nicotianae*, (*fumigare*).

Rauchen, das, füstölgés, füstölés; *fumus*, *fumatio.* 3. dohányozás; *usus herbae nicotianae.*

Raucher, der, dohányos, pipás; *peti amans*, *peto deditus.*

Räuchern, *a.* füstölni; kifüstölni, (a' szobát), jó illatú füstöt tsinálni; *suffire.* 2. megfüstölni, (a' húst, szalonnát, sódort); *infumare*: geräuchertes Fleisch, füstölt hús; *caro fumo indurata*

Rauchfang, der, kémény; *fumarium.*

Rauchfangkehrer, der, kéményseprő, kéménytisztító; *purgator caminorum.*
Rauchig, füstös, füstölő; *fumosus, fumans.*
Rauchleder, das, borzas bőr, szőrös bőr; *corium hirsutum.*
Rauchtaback, der, dohány; *petum, nicotiana fumaria.*
Rauchwerk, das, szőrös bőr; *pelles.*
Raude, die, kosz; *psora.*
Räude, die, rüh, juhrüh; *scabies.*
Räudig, rühes, (juh); *scabiosus.*
Raufe, die, gereben; *pecten.* 2. vonogó, szénavonogó, vashorog; *vacerra.*
Raufen, *a.* tépni, kitépni, kiszaggatni; *vellĕre, vellicare.* 2, mejjeszteni, megmejjeszteni, a' tollát kitépni; *plumas evellĕre, deplumare.* 3. veszekedni; *depugnare.*
Raufer, der, veszekedő; *pugnax.*
Rauh, darabos, durva; *asper, scaber:* od. st. Rauch, borzas, szőrös; *hispidus, hirsutus.* 2. durva, kedvetlen, (idő); *asper, horridus.* 3. durva, pallérozatlan, (az erköltsére nezve); *durus, incultus.*
Rauhbeere, die, szőrös pöszméte, tsipkeszőlő; *ribes grossularia.*
Rauhen, *a.* felborzazni; *crispare.*
Rauhfutter, das, borzas béllés, szőrös béllés; *munimentum hirsutum.*
Rauhigkeit, die, darabosság; *asperitas.* 2. st. Heiserkeit, rekedtség; *raucedo.*
Raum, der, tér, hézag; *spatium, intervallum.* 2. st. Ort, Platz, hely; *locus:* Raum geben, helyt adni; *locum dare.*
Räumen, st. wegschaffen, elvinni, elhárítni, eltakarítni, elhordani; *amovere, tollĕre.* 2. leer machen, kiürítni; *vacue facĕre.* 3. verlassen, odahagyni, elhagyni; *relinquĕre.*
Räumung, die, elvivés, elhordás, eltakarítás; *amotio, purgatio.* 2. kiürítés, kiüresítés; *exinanitio.*
Raupe, die, hernyó; *eruca.*
Raupen, *a.* hernyászni, hernyókat irtani; *erucas tollĕre.*
Raupennest, das, hernyófészek; *nidus erucarum.*
Rausch, der, st. Geräusch, zörgés, tsörtetés; *strepitus.* 2. mámorosság, megittasodás, ittasság, gagyosság; *crapula.*
Rauschen, *n.* zörögni, tsörögni, tsörtetni; *strepĕre, crepitare.* 2. st. gähren, forrni, (mint a' bor, ser); *fervere.*
Räuspern, sich, hákogni; *screare.*
Raute, die, ruta, *ruta.* 2. rézsútnégyszeg; *rhombus.*
Rautenförmig, rézsútnégyszegű; *rhomboides.*
Reaction, die, viszszahatás; *reactio.*
Real, (más szók előtt) dologi, dolgot illető; *ad rem pertinens.*
Realisiren, *a.* végrehajtani, telyesítni; *ad effectum perducĕre.*
Realität, die, valóság; *veritas.*
Realschule, die, polgári oskola; *schola popularis.*
Rebe, die, szőlőveszsző, venyike, venyege; *palmes sarmentum.* 2. st. Weinstock, szőlőtő; *vitis.*
Rebell, ein, pártütő; *perduellis.*
Rebellion, die, pártütés; *seditio.*
Rebenblatt, das, szőlőlevél; *pampinus.*
Rebenblut, das, *l.* Wein.
Rebengesenk, das, porbajas, bujtás; *mergus.*
Rebensaft, der, *l.* Wein.
Rebenstock, der, szőlőtőke; *vitis.*
Rebhuhn, das, fogolymadár; *tetrao perdix.*
Recapitulation, die, újra előszámlálás, újra említés, ismétités; *repetitio, v. recensio universa.*
Recensent, der, felvizsgáló, könyvvizsgáló, könyvbíró; *recensens, censor.*
Recension, die, felvizsgálás; *recensio.*
Recensiren, *a.* felvizsgálni; *recensere.*
Recepisse, das, felvételbizonyság, nyugtatóírás; *apocha.*
Recept, das, szertzédula; *formula medica.*
Rechen, der, gereblye; *rastrum.*
Rechen, *a.* gereblyélni; *rastris verrĕre*
Rechenbuch, das, számvető könyv; *liber arithmeticus.*
Rechenkunst, die, számmesterség, számvetés; *arithmetica.*
Rechenschaft, die, számadás; *ratio.*
Rechnen, *a.* st. zählen, számlálni; hozzászámlálni; *numerare, referre.*

2. st. zusammenrechnen, öszveszámlálni; *connumerare*, *computare*. 3. számot vetni, számolni; *rationem reddĕre*. 4. auf etwas rechnen, számot tartani valamire; *confidĕre*, *aliquid certo habere*, *sperare*, *exspectare*. 5. st. schätzen, betsűlni; *aestimare*. 6. st. dafür halten, ítélni, tartani, gondolni; *putare*. 7. schließen, ítélni, vélekedni; *ratiocinari*, *cogitare*.

Rechnen, das, számvetés, öszveszámlálás; *computatio*.

Rechner, der, számvető; *ratiocinator*.

Rechnung, die, számvetés, számadás; *ratio*, *ratiocinium*: Rechnung führen, számadást jegyezni; *rationem ducĕre*: etwas in Rechnung bringen, valamit a' számadás közé feljegyezni; *rationibus inserĕre*. 2. számadás, (készített számadás valamifelől); *ratio*. 3. st. Credit, hitel, költsönözés; *ratio*, *fides*: auf meine Rechnung, az én rovásomra; *meo nomine*: auf Rechnung kaufen, hitelbe venni; *non numerata pecunia emĕre*. 4. st. Meinung, ítélet, vélekedés; *opinio*. 5. sich auf etwas Rechnung machen, számot tartani valamire, reményleni, támaszkodni valamire; *confidĕre*, *certo sperare*.

Rechnungsbuch, das, számvetőkönyv; *rationarium*.

Rechnungsführer, der, számtartó; *rationarius*.

Recht, st. gerade, egyenes; *rectus*. 2. st. wahr, igaz, igazi, valóságos, valódi, helyes; *verus*. 3. st. recht gut, jóféle; *verus*, *sincerus*, *probus*. 4. valóságos, nagy, egész, igazi; *magnus*. 5. helyes, jó, alkalmatos, igaz; *conveniens*, *aptus*. 6. die rechte Hand, a' jobb kéz; *manus dextra*: die rechte Seite, a' jobb óldal; *latus dextrum*: rechter Hand, jobb kéz felől, jobbról, jobbra; *a dextris*: *adv*. jól, helyesen; *recte*: wo mir recht ist, ha nem hibázok, ha jól jut eszembe; *ni fallor*. 2. ugyan tsak igazán; *accurate*. 3. nagyon, igen; *valde*, *admodum*.

Recht, das, igazság; *jus*, *rectum*: von Rechts wegen, igazság szerént; *jure*. 2. juss, hatalom, törvény, törvények; *jus*, *potestas*: das bürgerliche Recht, a' polgári törvény; *jus civile*: Doctor beyder Rechte, mind a' kétféle törvénynek folytató mestere; *doctor juris utriusque*: das Ungrische Recht studiren, a' Magyar Törvényt tanúlni; *discĕre jus hungaricum*. 3. st. Gerichtsort, törvényszék; *jus*, *judicium*.

Rechte, die, od. die rechte Hand, jobb kéz; *manus dextra*.

Rechte, das, igazság, igaz; *justum*.

Rechtfertigen, *a*. st. lossprechen, felszabadítni, (a' büntetés alól valakit), v. megigazítni, igaznak állítni, büntelennek vallani, (a' bévádolt személyt); *absolvĕre*. 2. st. entschuldigen, vertheidigen, menteni, védelmezni, kimenteni; *defendĕre*. sich rechtfertigen, od. zu rechtfertigen suchen, magát menteni, v. megigazítni, menteğetni; *se excusare*, *purgare*.

Rechtfertigung, die, st. Lossprechung, megigazítás, felszabadítás; *absolutio*. 2. st. Vertheidigung, mentés, mentegetés; *defensio*. 3. st. Entschuldigung, mentség; *excusatio*, *purgatio*.

Rechtgläubig, igazhitű; *orthodoxus*.

Rechthaberey, die, győznikívánás, makats győzés; *cupiditas vincendi*.

Rechthaberisch, győznikívánó, makats győző; *vincendi cupidus*.

Rechtlich, igazságas; *justus*. 2. st. gerichtlich, törvényes, törvény szeréntvaló; *legitimus*. 3. st. anständig, illendő, illő, tisztességes, (öltözet); *conveniens*. 4. st. rechtschaffen, igazság szerető; jámbor; *probus*.

Rechtmäßig, jussos, törvényes; *justus*, *legitimus*. 2. st. gehörig, illendő; *justus*, *aequus*.

Rechts, *adv*. st. zur rechten Hand, jobb felől; *a dextris*. 2. nach der rechten Hand, od. Seite, jobbfelé; *ad dextram*, *versus dextram*.

Rechtsbeflieẞener, der, törvénytanúló, jusstanúló; *juris studiosus*.

Rechtschaffen, igazi, igaz, helyes, alkalmatos; *bonus*, *aptus*. 2. st. redlich, fedhetetlen, jámbor, betsületes; *probus*, *sincerus*. 3. *adv*. ugyantsak, nagyon; *probe*, *bene*, *strenue*.

Rechtschaffenheit, die, st. Redlichkeit, jóság, fedhetetlenség, jámborság; *integritas*, *innocentia*. 2. helyesség, alkalmatos vólta valaminek; *probitas*, *aptitudo*.

Rechtschreibung, die, helyes írás; *ortographia*.

Rechtgelehrt, Rechtsgelehrter, ein, törvénytudó, jusstudó; *juris consultus*.

Rechtshandel, der, törvénykezés, per; *dica*, *lis*, *causa*.

Rechtslehre, die, jusstudomány, törvénytudomány; *doctrina juris*.

Rechtspflege, die, törvény kiszolgáltatás; *administratio juris*.

Rechtssache, die, törvényes dolog; *lis*, *causa*.

Rechtsspruch, der, ítélet; *judicium*.

Rechtsverständig, törvényértő; *juris peritus*.

Rechtswegen, (Von), igazságosan, törvényesen; *jure*, *de lege*.

Rechtswissenschaft, die, törvénytudomány; *doctrina juris*.

Rechtwinkelig, egyenes szegletű; *rectangulus*.

Recidiv, die, viszszaesés, (a' betegségbe); *morbus recidivus*.

Recken, st. ausdehnen, kinyújtani; *extendĕre*. 2. sich, nyújtózni, v. húzódni; *se distendĕre*.

Recognition, die, felvételesméret, felvételesmérés, (pénzről); *recognitio*.

Recommendation, die, ajánlás; *commendatio*.

Reconvalescenz, die, felgyógyúlás, lábbadozás; *recuperatio sanitatis*.

Recreation, die, mulatság; *recreatio*.

Recrut, der, újkatona; *tyro*.

Redakteur, der, rendbeszedő; *dispositor*. 2. egybeszedője, v. kiadója valamelly újságnak, v. korírásnak; *qui operis partes digerit*, *redactor*.

Rede, die, st. das Reden, beszéd, szóllás, szó; *sermo*, *oratio*: jemanden in die Rede fallen, valakit szavába megfogni; *interpellare aliquem*: gebundene Rede, vers, kötött beszéd; *oratio ligata*, *poësis*: ungebundene Rede, folyó beszéd; *oratio soluta*, *prosa*. 2. st. Gerücht, hír; *rumor*, *fama*: Es geht die Rede, azt hírlelik, úgy foly a' híre; *fertur*. 3. beszéd; *oratio*, eine Rede halten, beszédet tartani; *orationem habere*.

Redekunst, die, beszéllésmesterség, beszédmesterség; *rhetorica*, *oratoria*.

Reden, szóllani, beszélni; *loqui*, *fari*, *dicĕre*, *sermocinari*, *dissertĕre*.

Redensart, die, szóllás formája, szóllásmód; *formula loquendi*.

Redetheil, der, beszédrész; *pars orationis*.

Redlich, st. rechtschaffen, igazszívű, egyenes szívű; *integer*, *fidelis*. 2. st. ehrlich, betsűletes, jámbor; *probus*, *honestus*.

Redlichkeit, die, egyenes szívűség, jámborság; *probitas*, *integritas*, *fides*.

Redner, der, szólló, beszéllő, szószólló, rábeszéllő; *orator*.

Rednerisch, szószóllói, bőbeszéllő; *oratorius*, *facundus*.

Rednerkunst, die, szóllómesterség; *ars oratoria*.

Redoute, die, szántz neme; *munimentum bellicum*, *fossa defensoria*. 2. állortzás tántz, redut; *saltatio publica*.

Redselig, beszédes, bőbeszédű; *loquax*.

Reduciren, kissebbre venni; *imminuĕre*. 2. herabsetzen, az árát lejjebb szállítni; *deminuĕre pretium*.

Reducirt, kissebbre vett; *imminutus*.

Rede, Rhede, die, révpart, kikötőszél, (a' kikötőhely torka); *salum*, *statio ad litus*.

Refectorium, das, ebédlőház; *coenaculum*.

Referendár, der, referendárius; *referendarius*.

Referent, der, előadó, előterjesztő; *referens*, *relator*.

Reflexion, die, elmélkedés; *meditatio*. 2. viszszaverődés; *reflexio*.

Reformation, die, javítás, jobbítás; *reformatio*, *correctio*.

Reformirt, jobbított; *correctus*, *reformatus*. 2. Református; *reformatus*.

Refraction, die, viszszaverődés; *refractio*.

Regal, das, emberhang az orgonában; *vox humana*. 2. st. Geschenk, ajándék; *donum*.

Regale, das, fejedelmi juss; *jus principis*.

Regalfolio, regálformáta, legnagyobb formata, (a' könyvre nézve); *liber formae maximae.*
Regalpapier, das, regálpapiros; *charta regalis.*
Regard, st. Rücksicht, tekintet; *respectus.*
Rege, megmozdúlt, mozgó; *excitatus*, *commotus*: Rege seyn, mozgásban lenni; *moveri.*
Rege machen, felindítni, fellázasztani; *excitare*, *commovere.*
Regel, die, szabás, szabott rend, regula, törvényrend, sinórmérték; *regula*, *lex*, *praescriptum*, *praeceptum*, *norma.* 2. st. Lineal, línea, lineázó; *linea.*
Regellos, regulátlan, rendetlen; *ex lex*, *enormis.*
Regellosigkeit, die, regulátlanság; *enormitas*, *conditio exlex.*
Regelmäßig, st. richtig, helyes, illendő; *rectus*, *regulis conveniens.* 2. regulás, rendes, rendszeréntvaló; *regularis.*
Regen, der, eső, esső; *pluvia*: wir werden Regen bekommen, eső lesz, vagy esőnk lesz; *pluet*: es fällt ein Regen, eső esik, v. esik az eső; *pluit*,
Regen, *a.* st. bewegen, mozdítni, mozgatni, ingatni; *movere.* 2. st. erwähnen, említeni; *commemorare.*
Regenbogen, der, szivárvány; *iris.*
Regenguß, der, ömlő eső; *imber.*
Regenschirm, der, kézernyő, parapli; *pluviale.*
Regent, der, fejedelem, uralkodó, országló, igazgató; *princeps.*
Regentropfen, der, esötsepp; *gutta pluviae.*
Regentschaft, die, országlás; *imperium*,
Regenwasser, das, esővíz; *aqua pluvia.*
Regenwetter, das, esősidő; *tempestas pluvia.*
Regenwurm, der, kukatz, geleszta; *lumbricus terrester.*
Regieren, *a.* kórmányozni, igazgatni; *regĕre*, *gubernare.* 2. als König, od, Fürst regieren, országlani, igazgatni, (uralkodni); *imperare.* 3. st. herrschen, hatalmaskodni, uralkodni, (mint valamely nyavalya, döghalál, pestis); *grassari.*
Regierer, der, kórmányozó; *gubernator.*
Regierung, die, igazgatás, kórmányozás, uralkodás, országlás; *regimen*, *gubernatio.* 2. kórmányszék; *collegium supremum regiminis.*
Regierungsart, die, igazgatásmód; *forma regiminis.*
Regierungskunst, die, kórmányozás, uralkodás mestersége; *ars imperandi*
Regierungsrath, der, kormányszeki tanátsos; *consiliarius rei publicae tractandae.*
Regiment, das, regement, ezered; *regimentum*, *chilias.*
Regimentspater, der, tábori pap; *sacerdos chiliadis.*
Region, die, st. Gegend, tartomány, vidék; *regio.*
Register, das, mutató tábla; *index catalogus.*
Reglement, (olv. reglemán), das, st. Verordnung, rendelés, parantsolat, rend, rendtartás; *praescriptum*, *edictum*, *ordo.*
Regnen, esni, (az esőnek); *pluĕre.*
Regnerisch, esős; *pluvius.*
Regreß, der, st. Zuflucht, folyamodás, menedékhely; *perfugium*, *regressus.*
Regulär, regulás, rendes; *regularis.*
Reguliren, *a.* elrendelni; *constituĕre*, *ordinare*: regulirte Truppen, tanúlt seregek; *copiae ordinatae.*
Regung, die, mozdúlás; *motus.*
Reh, das, őz; *caprea.*
Rehbok, der, bakőz; *capreolus.*
Rehde, die, *l.* Reede.
Reibeisen, das, reszelő, (tormareszelő); *radula.*
Reibekeule, die, mozsártörő; *pistillum mortarii.*
Reiben, *a. ir. Imp.* ich rieb, *Perf.* ich habe gerieben, dorgölni, dörzsölni; *terĕre.* 2. reszelni; *fricare*, *conterĕre.*
Reibstein, der, festéktörő kő; *pumex.*
Reibung, die, dörzsölés, reszelés; *attritus.*
Reich, bő, bővséges; *uber*, *copiosus.* eine reiche Erndte, bőv aratás; *messis ubera.* 2. gazdag, dús; *dives*, *locuples*, *opulentus*: reich seyn, gazdag lenni; *divitem esse*: reich werden, meggazdagodni; *locuple-*

tari: reich machen, meggazdagítni; *locupletare*.

Reich, das, uralkodás, országlás; *imperium*. 2. st. Land, ország; *regnum*. 3. birodalom; *imperium*: das Römische Reich, a' Római birodalom; *imperium Romanum*. 4. st. Ober-Deutschland, Német birodalom, v. felső Németország; *Germania superior*.

Reichen, darreichen, od. geben, nyújtani, odanyújtani, odaadni; *porrigĕre*, *praebere*. 2. *n*. érni; *pertinere*, *adtingĕre*. 3. elegendő, lenni, elég lenni; *sufficĕre*.

Reichhaltig, gazdag, bő; *uber*.

Reichlich, gazdag, bőv, bővséges; *dives*, *opimus*.

Reichsgraf, der, Római Sz. birodalombéli Gróf; *Comes Imperii Germanici*.

Reichsgulden, der, rénesforint, német forint; *florenus imperialis*.

Reichsstadt, die, birodalmi város; *urbs imperialis*.

Reichstag, der, országgyűlése, (Németországban); *comitia regni*.

Reichsthaler, der, birodalmi tallér, Tsászári tallér, kurta tallér *thalerus imperialis*.

Reichthum, der, *pl*. Reichthümer, viel Geld und Gut, gazdagság; *divitiae*. 2. reicher Vorrath, bőség; *copia*.

Reichung, die, nyújtás, odanyújtás; *porrectio*.

Reif, megérett; *maturus*, *tempestivus*: Reif werden, megérni; *maturescĕre*: Reif machen, megérlelni; *maturare*.

Reif, der, dér, hóharmat; *pruina*. 2. karika, karikagyűrű; *orbis canthus*. 3. abronts; *circulus*.

Reife, die, érettség; *maturitas*: zur Reife kommen, megérni; *maturescĕre*.

Reifen, es reift, dér esik, v. hóharmat esik; *pruina adparet*. 2. st. Reif werden, megérni; *maturescĕre*.

Reiflich, megérett, szorgalmatos, gondos; *maturus*, *diligens*.

Reihe, die, sor, rend; *ordo*, *series*: nach der Reihe, sorjába, sorba; *ordine*: in Reihen stellen, sorba rakni; *ordine collocare*, *ordinare*: es geht nach der Reihe, sorba megy, sorjában megy; *servatur ordo*: die Reihe kommt od. ist an mich, rám kerûl a' sor, v. rajtam van a' sor; *ordo me tangit*.

Reihen, *a*. sorba állítni, vagy helyheztetni; *ordinare*. 2. felfűzni, (a' gyöngyöt); *filo ordinare*.

Reiher, Reiger, der, gém; *ardea*.

Reiherbusch, der, kótsagtoll; *crista e pennis ardeae*.

Reim, der, szóvégegyezet, kádentzia; *homoeoteleuton*, *similis exitus*. 2. Vers, vers; *versus*. 3. Gedicht, versezet, vers; *carmen*.

Reimen, szóvégegyezetre verselni; *versus simili exitu claudĕre*: zusammenreimen, öszveegyeztetni; *conjungĕre exitus*: sich reimen, öszveegyezni, öszveilleni; *convenire*.

Rein, tiszta, motsoknélkûlvaló; *purus*, *mundus*.

Reine, das, a' tiszta; *purum*: ins Reine schreiben, tisztán leírni; *in puram chartam perscribĕre*: ins Reine bringen, végre hajtani, elvégezni; *absolvĕre*.

Reineke, der, róka, (közönséges neve a' rókának a' mesekben); *vulpes*.

Reinigen, *a*. tisztítni, megtisztítni; *purgare*, *expurgare*.

Reinigend, tisztító; *purgans*.

Reiniger, der, tisztító, tisztogató; *purgator*, *mundator*.

Reinigkeit, die, tisztaság; *puritas*, *munditia*.

Reinigung, die, tisztogatás, tisztítás; *purgatio*: die monatliche Reinigung, hónapszám; *menstruum*.

Reinigungsmittel, das, tisztító eszköz; *purgamen*. 2. tisztító szer, orvosság; *medicamentum purgans*.

Reinlich, tiszta, tisztás; *purus*. 2. st. artig, díszes, tsínos, takarékos; *mundus*.

Reinlichkeit, die, tisztaság; *mundities*.

Reis, der, st. Zweig, ág, tsemete; *sarmentum*, *virga*. 2. riskása; *oryza*.

Reise, die, út, útazás; *iter*, *profectio*, *via*: eine Reise machen, útazni, útat tenni; *iter facĕre*: sich auf die Reise machen, útra indúlni; *proficisci*.

Reisebeschreibung, die, útazásleírás; *itinerarium*.

Reisefertig, útazófélbenvaló, kész az útra; *paratus itineri.*

Reisegefährte, der, útitárs; *comes itineris, socius viae.*

Reisegeld, das, útipénz, útravaló; *viaticum.*

Reisegesellschaft, die, útazótársaság; *socii viae.*

Reisekosten, die, *pl.* úti költség; *sumtus itineris.*

Reisen, útazni, menni; *iter facĕre, contendĕre, tendĕre.*

Reisen, das, útazás; *peregrinatio.*

Reisender, ein, útazó; *peregrinus.*

Reisepaß, der, úti levél, úti bizonyság, paszszus; *commeatus.*

Reisholz, das, ágbog, galy; *sarmenta, virgae.*

Reisig, das, (ugyan az).

Reißbley, das, plajbász; *plumbago.*

Reißen, *a. ir. Imp.* ich riß. *Perf.* ich habe gerissen, szakasztani; *lacerare*: entzwey reißen, ketté szakasztani; *disrumpĕre.* 2. kapni, elkapni; *rapĕre, abripĕre.* 3. Possen reißen, tréfát űzni; *scurrari, nugas proferre.* 4. st. zeichnen, rajzolni; *designare, delineare.* 5. *n.* s. elszakadni; *abrumpi, findi.* 6. hirtelen, v. sebesen folyni; *ruĕre*: ein reißender Strom, sebes folyóvíz; *torrens.*

Reißend, st. gewaltsam, sebes, dühös, (szél, folyóvíz); *rapidus, violentus.* 2. ragadozó, (állat); *rapax.*

Reißfeder, die, rajzoló toll, v. penna; *graphis.*

Reißholz, das, sarjúág, tsemete; *virgultum.*

Reißkohle, die, rajzolószén; *carbo ad graphidem.*

Reißzeig, das, rajzolómívszer, rajzolóeszköz; *graphis, capsula designatoria.*

Reißzirkel, der, razolótzirkalom; *circinus delineatorius.*

Reitbahn, die, lovaglóhely; *stadium.*

Reiten, *a. ir. Imp.* ich ritt. *Perf.* ich habe geritten, lovagolni, (mulatságból); *equitare.* 2. lovon űlni, megűlni a' lovat; *equo insidere.* 3. *n.* s. lóháton menni, lóháton járni; *equo vehi.*

Reiten, das, lovaglás, lóháton járás, v. menés; *equitatio.*

Reiter, der, lovagló, lovag, lovas ember, lóhátos ember, lovas katona; *eques.*

Reiterey, die, lovasság, lovas katonaság; *equitatus.* 2. lovaglás; *equitatio.*

Reitern, *a.* rostálni; *cribro eligĕre.*

Reithosen, *pl.* die, lovaglónadrág; *braccae equitatoriae.*

Reitknecht, der, lovász; *equiso.*

Reitpferd, das, hátasló, paripa; *caballus.*

Reitschule, die, lovagló oskola; *ludus equitationis.*

Reitzeug, das, lovagló eszköz; *equitandi apparatus.*

Reiz, der, kellemetesség, kellem, ingerlő szépség; *gratia, venustas.* 2. ingerlés, kellemes ingerlés; *illecebra, stimulus.*

Reizbar, ingerelhető, ingerlős; *irritabilis.* 2. st. reizend, ingerlő, ingerlőszépségű; *venustus.*

Reizbarkeit, die, ingerlőség; *irritabilitas.*

Reizen, st. ergötzen, gyönyörködtetni; *delectare.* 2. locken, édesgetni, tsalogatni; *adlicĕre, adlectare.* 3. st. erregen, ingerelni, izgatni, indítni, késztetni; *concitare, stimulare*: zum Zorn reizen, haragra ingerleni; *irritare.*

Reizend, st. anmuthig, kellemetes, gyönyörködtető, ígéző szépségű; *venustus.* 2. st. erregend, ingerlő, izgató, indító; *concitans, stimulans, irritans.*

Reizung, die, tsalogatás, édesgetés; *illecebra, adlectatio.* 2. st. Erregung, izgatás, ingerlés, késztetés; *concitatio, instigatio.*

Reizvoll, kellemetes, ígéző szépségű; *plenus gratiae.*

Relativ, mással arányos; *relativus.*

Relief, domború; *convexus.*

Religion, die, st. Frömmigkeit, kegyesség; *pietas.* 2. st. Religionspartheу, vallás; *religio, partes, secta.*

Religionsfreyheit, die, vallásbéli szabadság; *jus sacrorum.*

Religionshaß, der, vallásbéli gyűlölség; *odium ex dissensu in theologia.*

Religionspartheу, die, vallásbéli felekezet; *secta ecclesiastica.*

Religionsübung, die, vallásgyakorlás; *usus sacrorum.*
Religiös, kegyes, áhítatos; *religiosus, pius.*
Reliquie, die, erekje, szenttetem; *reliquiae.*
Remarkabel, nevezetes; *notatu dignus.*
Remarke, jegyzés; *nota, scholion.*
Reminiscenz, die, emlékező erő; *facultas reminiscendi.*
Remuneration, die, megjutalmaztatás; *remuneratio.*
Rendezvous, (olv. randevú), öszvetalalkozás, öszvejövetel; *conventus.*
Renegat, der, hiteszegett; *apostata.*
Rennbahn, die, pállya, pállyafutó hely; *curriculum, stadium.*
Rennen, *n. ir. Imp.* ich rannte. *Perf.* ich bin gerannt, és ich habe gerannt, *n. s.* st. laufen, nyargalni, futni, szaladni; *currĕre, citato cursu ferri.* 2. által ütni; *gladio trajicĕre.*
Rennen, das, nyargalás, futás; *cursus*: im Rennen, a' futás közben; *in cursu.*
Rennthier, das, írámszarvas, nyargalótz; *tarandus.*
Renommee, das, hírnév; *fama,*
Renomist, der, híres verekedő; *gladiator.*
Renoviren, *a.* megújjítni; *renovare.*
Rente, die, adó; *reditus, vectigal.*
Rentmeister, der, számtartó, adószedő, néhol; ispány; *quaestor.*
Renuiren, *a.* megtagadni valakitól valamit; *negare.*
Reparation, die, jobbítás, megjobbítás; *reparatio.*
Repartition, die, felosztás, kiosztás; *partitio.*
Repertorium, das, mutatótábla; *index.*
Repetiruhr, die, repetáló óra, repetír óra; *horologium repetens.*
Replik, die, viszszonozás; *iteratio, responsum iteratum.*
Rephuhn, Rebhuhn, das, fogoly; *tetrao perdix.*
Repräsentant, der, képviselő, helytartó; *vicarius.*
Repressalien, die, *pl.* erőszakviszszonozás; *per pari relatum.*
Reprimande, die, megfeddés; *reprehensio.*
Reproche, (olv. repros), megfeddés, feddés, pirongató; *reprehensio.*
Republik, die, reszpublika, köztársaság, szabad köztársaság, v. közönséges társaság; *respublica.*
Repugnanz, die, ellenkezés; *repugnantia.*
Reputation, die, st. Ehre, betsület, emberség; *existimatio.*
Rescript, das, viszszaírás, felelet; *rescriptum.*
Reserve, die, tartalék, segítség; *subsidium, manus subsidiaria.*
Residenz, die, lakóhely; *sedes, domicilium.* 2. Residenzstadt, kormányszéki lakóváros, v, főváros, ország fővárosa; *sedes principis.*
Residenzstadt, die, *l.* Residenz.
Residiren, lakni, (a' Fejedelmekről mondatik); *sedem habere.*
Resignation, die, hívatalletétel; *abdicatio muneris.*
Resigniren, letenni a' hívatalát; *abdicare.*
Resolution, die, Antwort, válasz; *responsum.* 2. st. Entschluß, eltökéllés, eltökéllett szándék; *consilium, sententia.*
Resolviren, st. auflösen, feloldani; *resolvĕre.* 2. választ adni, határozni valamit, v. végezni; *respondere.*
Resonanz, die, hangzás, hangzat, viszszahangzat; *resonantia.*
Respect, der, tiszteletadás, tisztelet; *observantia.* 2. st. Ansehen, tekintet; *auctoritas*: Mit Respect zu sagen, betsülettel szóllván; *venia verbo.*
Respectabel, st. ehrwürdig, tiszteletre méltó; *observandus, venerabilis.* 2. st. groß, ansehnlich, nagy, derék, szembetűnő; *magnus, non contemnendus.*
Ressource, (olv. reszursz), menedék, menedékhely; *refugium.*
Restauration, die, helyreállítás; *restitutio.* 2. tisztikarújjítás, széképítés, széképítőgyűlés, (a' Vármegyében); *electio, restauratio.*
Rest, der, das übrige, fogyaték, maradék; *residuum.* 2. fennmaradt, hátralévő, (adósság); *reliquum.*
Restchen, das, maradékotska; *paululum residui.*
Retirade, die, st. Zurückzug, magaviszszavonás, viszszatakarodás, viszszanyomúlás, hátralás; *receptus.* 2. st. Zuflucht, Zufluchtsort, menedék,

menedékhely; *perfugium.* 3. st. Abtritt, árnyékszék; *secessus.*

Retiriren, sich, magát viszszavonni, viszszatakarodni; *se recipĕre.*

Retorte, die, lombik, (a' testalkotóknál); *retorta.*

Retour, die, (olv. retúr), viszszafordúlás, hátratérés; *reditus*: *adv.* viszsza; *retro.*

Retten, megszabadítni, megtartani, kimenteni, (valakit a' veszedelemből); *eripĕre*, *servare*, *conservare.* 2. sich retten, megmenekedni, magát kiszabadítni; *se servare.*

Retter, der, megtartó, megszabadító; *servator*, *conservator.*

Rettig, der, retek; *raphanus.*

Rettung, die, megmentés, megszabadítás; *conservatio.* 2. megmenekedés, megszabadúlás; *salus.*

Reue, die, bánat, megbánás; *poenitentia*: Reue über etwas empfinden, megbánni valamit; *poenitere rei.*

Reuen, *a.* bánni; *poenitere.*

Reuig, bánatos, bús; *poenitens.*

Reussen, Oroszbirodalom; *Russia.*

Reussiren, (olv. reüszsziren), elsűlni, (valamelly dolognak); *procedĕre.* 2. végre hajtani; *perficĕre.*

Reute, Reuthacke, die, irtókapa; *runco*, *rallum.*

Reuten, *a.* irtani, gyomlálni; *runcare.*

Reuter, der, írtó; *runcator.* 2. rosta; *cribrum.*

Reutern, z. B. Haber, rostálni; *cribro purgare.*

Revelation, die, Isteni jelentés; *revelatio.*

Reverende, die, papköntös; *stola.*

Revers, der, viszszája a' pénznek; *numi facies adversa.* 2. kötelezőírás; *repromissum.*

Reversiren, sich, magát kötelezni; *fidem suam obligare.*

Revenüen, Einkünfte, *pl.* jövedelem; *proventus.*

Revier, das, környék, tájjék; *regio*, *fines.*

Revisio, die, megvizsgálás; *recensio.*

Revolte, die, felzendűlés; *seditio.*

Revolution, die, társaság felfordúlás; *seditio.*

Revüe, die, Heerschau, hadvizsgálás; *lustratio.*

Rhebarber, die, rabarbara; *Rheum.*

Rhede, *l.* Rede.

Rhein, der, Rajna, (folyóvíz); *Rhenus.*

Rheinisch, rajnai; *rhenanus.*

Rheinland, das, rajnamellyéki főld, v. tartomány; *terra Rhenana.*

Rheinländisch, rajnamellyéki; *rhenanus.*

Rhetorik, die, ékesszóllásmesterség; *rhetorica.*

Rhetorisch, ékesszóllási; *rhetoricus.*

Rheüma, das, folyónátha, tsúsz; *rheuma.*

Rheümatismus, (ugyan az).

Rhinoceros, der, szarvorrú; *rhinoceros.*

Rhombus, rézsutnégyszeg; *rhombus*

Rhone, die, Róna; *Rodanus.*

Ribbe, Rippe, die, óldaltsont; *costa.*

Ribbenstoß, der, óldalba döfés; *ictus in latus.*

Richtbley, das, mélységmérő óngolyóbis; *perpendiculum.*

Richten, egyenesítni; *dirigĕre*: sich richten, egyenesedni, felegyenesedni; *se erigĕre*: 2. egyengetni, igazítni, igazgatni; *dirigĕre*; in Ordnung richten, rendbe szedni dolgait; *colligĕre*, *disponĕre*: zum Essen richten, tálalni; *cibum adponĕre*: zu Grunde richten, semmivé tenni, öszverontani, elveszteni; *evertĕre.* 3. erányozni, függeszteni, fordítni; *vertĕre*, *dirigĕre.* 4. st. urtheilen, ítélni, megítélni valamit; *judicium v. sententiam ferre.* 5. fejét venni valakinek, kivégezni valakit; *supplicio adficĕre*, *caput amputare.*

Richter, der, ítélő, megítélő bíró; *judex.*

Richterlich, bírói; *judicis.*

Richterspruch, der, bírói végzés; *sententia judicis.*

Richterstuhl, der, bírószéke; *sella judicis.* 2. st. Gericht, ítélőszék, törvényszék; *judicium*, *jus.*

Richtig, st. gehörig, beschaffen, recht, igaz, igazi, jó, helyes; *rectus*: *adv.* jól, helyesen; *recte.* 2. st. wirklich, valóságos; *verus*: *adv.* valóságosan; néha; pontosan; *accurate.*

Richtigkeit, die, helyesség, helyes állapot; *rectum*, *recta ratio.* 2. st. Wahrheit, Wirklichkeit, Gewißheit, igazság, valóság, bizonyosság; *veritas*, *certitudo.*

Richtplatz, der, ítélőszék; *locus judicii*. 2. vesztőhely; *locus supplicii*.
Richtschnur, die, sinórmérték; *amussis*, *regula*.
Richtung, die, igazítás, igazgatás; *directio*. 2. erányzás, intézés; *conversio*. 3. helyheztetés, állás, állapot; *via*, *modus*.
Riechen, *Imp.* ich roch, *Perf.* ich habe gerochen, *a.* érezni, (az orral szagot); *odorari*. 2. szagolni; *olfacĕre*. 3. *n.* szagoskodni, illatozni, a' szagának érzeni, szagának lenni; *olere*, *odorem spargĕre*.
Riechen, das, szaglás, szagérzés; *odoratus*, *odoratio*, *olfactus*.
Riegel, der, tolózár; *obex*, *repagulum*: den Riegel vorschieben, rátolni a' tolózárt; *obdĕre pessulum*.
Riemen, der, szíj; *lorum*, *amentum*.
Riemenschuh, der, fűzős saru, botskor; *calcei*.
Riemer, der, szíjjártó; *lorarius*.
Ries, das, kötés; ein Ries Papier, egy kötés papiros, (húsz kontz); *scapus major*.
Riese der, óriás; *gigas*.
Rieseln, tsergedezni, (mint a' patak); *strepĕre leniter*. 2. leporlani, morzsálódni; *decidĕre*. 3. szemezni mint az eső; *leniter pluĕre*.
Rieß, das, *l.* Ries.
Rieth, der, nád, sásos, (a' vizben); *arundo*, *canna*.
Riffel, der, od. die, gereben, lenmagtépő gereben; *radula*, *pecten*.
Riffeln, letépni a' lenbugáját v. magvát a' gerebennel, lebugázni a' lent; *pectinare*, *pectĕre*.
Rind, das, marha, szarvasmarha; *pecus*. 2. st. Ochse, ökör; *bos*.
Rinde, die, héj, kéreg; *cortex*: Rinde, des Brodes, od. die Brodrinde, kenyérhéj; *cortex panis*: die Rinde abschälen, meghámozni, a' héját lemetszeni; *decorticare*. 2. var, (a' seben); *crusta*.
Rindfleisch, das, marhahús, (tehénhús), sóba főtt; E. *caro bubula*
Rindig, héjjas, kérges; *corticosus*. 2. varas, (mint a' seb); *crusta obductus*.
Rindvieh, das, szarvasmarha; *boves*.
Ring, der, karika kerűlet; *circulus*, *orbis*. 2. gyűrű; *annulus*. 3. st. Marktplatz, piatz; *forum*.
Ringel, das, gyűrűtske; *annellus*.
Ringeln, *a.* körül keríteni; *cingĕre*.
Ringelspiel, das, kerengő játék; *lusus rotatorius*.
Ringeltaube, die, örvesgalamb, székats; *columba palumbes*.
Ringen, *n. ir. Imp.* ich rang, *Perf.* ich habe gerungen, küszködni, vívni; *luctari*. 2. *a.* fatsarni, kifatsarni, a' kimosott ruhát); *torquere*: die Hände ringen, a' kezét kultsolni, v. törni; *plangĕre*, *manus torquere*.
Ringer, der, küszködő; *luctator*.
Ringfinger, der, nevendékujj; *digitus annularis*.
Ringförmig, gyűrűforma; *annularis*.
Ringmauer, die, város kerítése; *moenia*, *muri*.
Rings, *adv.* od. Ringsum herum, körűl, v. -n körűl, köröskörűl; *circum*, *circumcirca*.
Rinne, die, tsatorna, vályú tsatorna; *canalis*. 2. rovátk; *stria*.
Rinnen, *n. ir. Imp.* ich rann, *Perf.* ich bin geronnen, st. fließen, folyni, tsorogni; *manare*, *liquorem transmittĕre*. 2. megaludni, megfagyni, (mint a' téj, zsír); *coagulari*.
Rippe, die, oldaltsont, borda; *costa*.
Rippsrapps, *adv.* hirtelen; *raptim*.
Risico, das, kotzkaszerentse; *periculum*, *alea*.
Riskiren, *a.* kotzkáztatni, szerentsétlenitni, kotzkára kitenni; *periclitare*, *periculum facĕre*.
Rispe, die, ágbog, bugoly; *panica*.
Rispengras, das, tippan; *poa*.
Riß, der, szakasztás, basítás; *ruptio*: einen Riß thun, elbasítni, elszakasztani valamit, (egyszerre); *findĕre*, *rimam agĕre*. 2. hasadék, hasadás, repedés; *fissura*, *rima*: einen Riß bekommen, meghasadni, elrepedni; *findi*, *rumpi*. 3. st. Zeichnung, rajzolat; *designatio*, *delineatio*. 4. st. Hieb, Schlag, vágás, tsapas; *ictus*, *plaga*. 5. kárvallás; *jactura*.
Rißig, repedezett, hasadozott; *rimosus*.
Ritt, der, lovaglás; *equitatio*.
Ritteln, die, *pl.* vereshimlő; *rubeolae*.
Ritter, der, st. Reiter, lovas, lovag, lovas vitéz; *eques*: zum Ritter schla-

gen, lovas vitézzé tenni; *equitem creare.* 3. valamelly Rendnek vitéz ze; *eques.*

Ritteracademie, die, vitézi fóoskola; *academia equestris.*

Ritterlich, nemesi, vitézi; *equiti conveniens.*

Ritterorden, der, lovagok rendje, lovagrend; *ordo equester.*

Ritterschaft, die, lovagi rang, lovasság; *equitatus.* 2. a' lovagok; *equites.*

Ritterspiel, das, lovagjáték; *lusus equester.*

Ritterstand, der, lovagrend; *ordo equester.*

Rittmeister, der, kapitány, lovaskapitány; *centurio equitum.*

Rittmeisterstelle, die, lovaskapitányság; *centuriatus equester.*

Ritz, der, hasadék, repedés; *rima, fissura*: einen Ritz bekommen, elhasadni, elrepedni; *findi, rimam agĕre.*

Ritzen, *a.* megkarmolni; *scarificare.*

Rival, der, vetekedőtárs; *rivalis.*

Roche, die, rájahal; *raja.*

Röcheln, *n.* heregni; *singultire.*

Röckel, das, rékli, *vestis brevior.*

Rock, der, für Mannsperson, kaput; *toga.* 2. für Weibspersonen, szoknya; *foeminale.*

Rocken, Roggen, der, rozs; *secale.*

Rockenmehl, das, rozsliszt; *farina de secali.*

Rogen, der, ikra; *ova piscium.*

Roggen, *l.* Rocken.

Roh, darabos, faragatlan; *rudis.* 2. st. ungekocht, nyers; *crudus.* 3. st. rauh, nyers; *asper.* 4. st. rauh, durva, darabos; *ferus, incultus.* 5. ungebunden, kötetlen, (könyv); *non compactus, solutus.*

Roheit, die, faragatlanság, darabosság; *asperitas* 2. nyerseség, *cruditas.* 3. durvaság, gorombaság, pallérozatlanság; *ruditas.*

Rohr, das, nád; *arundo, canna*: Spanisches Rohr, nádpáltza; *scipio ex canna solidiori.* 2. st. Röhre, tső; tséve; *fistula, tubus.* 3. st. Feuerrohr, puska; *telum pyrobulum.*

Röhrbrunnen, der, tsőveskút; *puteus fistularis.*

Rohrbusch, der, nádashely; *arundinetum.*

Rohrdommel, die, dobosgém, (vízibika); *ardea stellaris.*

Röhre, die, tső; *fistula.* 2. szár, tsőszár, tsővesszár; *canalis, tubus.*

Röhren, ordítni, bőgni; *rudĕre.*

Röhrig, das, nádashely; *arundinetum.* 2. morzsa, morzsalék; *mica.*

Rohrig, nádas; *arundinosus.*

Röhrkolbe, die, buzgányos gyékény; *typha.*

Rohrsperling, der, nádi veréb; *passer arundinarius.*

Rohrwasser, das, tsatornából vett víz; *aqua per canalem meaus.*

Rolle, die, tsomó, tekerts, (papiros); *volumen*: 2. die Rolle, eines Schauspielers, felvett személy; *partes, persona*: er hat seine Rolle gut gespielt, jol játszotta a' felvett személyt; *bene egit suas partes.* 3. st. Walze, hempelygő, henger; *cylindrus.* 4. st. Mangel, mangorló; *cylindrus laevigatorius.*

Rollen, *a.* hengerítni, hempelygetni, od. st. herabrollen, lehengerítni; *volvĕre, devolvĕre.* 2. mángorolni, (fejér ruhát); *laevigare.* 3. *n.* h. zörögni, (forogva zörögni, mint a' szekér, v. kotsi, v. a' menydörgés); *provolvi.* 4. hempelyegni, görögni, hengeregni; *volvi.*

Rom, Róma, (város); *Roma.*

Roman, der, román, történet, költemény, szerelemtörténet; *fabula Milesia v. Romanensis.*

Romandichter, der, román író; *scriptor fabularum Romanensium.*

Romanhaft, romános, költeményes; *fabulosus.*

Romantisch, igéző, kellemetes; *mirus, poëticus, scenicus.*

Romanze, die, énekbe foglalt történet; *milesia brevior.*

Römer, ein, Római ember; *Romanus.*

Römisch, Római; *Romanus.*

Rondel, das, kerek épület; *propugnaculum rotundum.*

Roos, Rooß, tányérviasz; *favus.*

Röschen, das, rózsátska; *rosula.*

Rose, die, rózsa; *rosa.*

Rosenblatt, das, rózsalevél; *folium rosae.*

Rosenbusch, der, rózsabokor; *frutex rosae.*

Rosenfarbe, die, rózsaszín; *color roseceus.*

Rosenfarben, -farbig, rózsaszínű; *coloris rosae.*
Rosengarten, die, rózsás kert; *hortus rosaceus.*
Rosenhonig, der, rózsaméz; *mel rosarum.*
Rosenknospe, die, rózsabimbó; *calyx rosea.*
Rosenpappel, die, mályvarózsa; *alcea rosae.*
Rosenroth, *l.* Rosenfarben.
Rosenstock, der, rózsabokor; *frutex rosae, rosa.*
Rosenwange, die, rózsaszínortza; *gena rosea.*
Rosenwasser, das, rózsavíz; *aqua rosarum.*
Rosine, die, Kleine, aprószőlő; *uva passa corinthica minor.* 2. Große, mazsola; *uva passa major.*
Rosmarin, der, rozmaring, *rosmarinus.*
Roß, das, st. Pferd, ló, paripa; *equus.*
Roßbräme, die, lóbögöly; *tabanus.*
Roßkäfer, der, ganéjbogár; *scarabeus stercorarius.*
Roßkastanie, die, vadgesztenye; *hippocastanum.*
Roßmühle, die, lovas malom; *mola equaria.*
Roßpflaume, die, lószemszilva; *prunum asininum.*
Roßschwanz, der, lófark; *cauda equina.* 2. tzinmosófű, surlófű; *equisetum.*
Rost, der, rozsda; *ferrugo, rubigo.* 2. rostély; *crates*: auf dem Roste braten, rostélyon sütni; *crate frigĕre.*
Rostbraten, der, rostélyos petsenye; *assa de crate.*
Röste, die, kenderáztató; *locus macerando lino serviens.*
Rosten, *n.* rozsdásodni, megrozsdásodni; *rubigine infici.*
Rösten, *a.* pirítni, (a' tűzön valamit), perelni, pirítni, (kávét); *frigĕre.* 3. kendert, v. lent áztatni; *macerare.*
Rostfleck, der, rozsdamotsok; *macula rubiginis.*
Rostig, rozsdás; *rubiginosus.*
Roth, *adj*, veres, piros; *ruber, rubicundus*: roth werden, elpirúlni; *erubescĕre, rubore suffundi.*
Rothbuche, die, veres bikfa; *fagus sylvatica.*
Röthe, die, pirosság, veresség; *rubor.*
Röthel, der, veres kréta; *rubrica.*
Rothfichte, die, veresfenyő; *abies picea.*
Rothfuchs, der, veres pej ló; *equus rufus.*
Rothgärber, tserző varga; *coriarius.*
Rothgießer, der, rézmívöntő; *fusor aeramentarius.*
Rothkelchen, das, veres begy; *motacilla rubecula.*
Rothlauf, der, Sz. Antal tüze, veres orbántz; *erysipelos.*
Röthlich, vereses, verhenyeges; *rubellus, subrubicundus.*
Rothschimmel, der, almás szürke; *equus albus maculis rufis.*
Rotte, die, sereg, tsapat, róta; *multitudo, turba.*
Rotten, sich, öszvetsoportozni; *conglobari.* 2. st. ausrotten, kiirtani; *exstirpare.*
Rottiren, n. öszvetsoportozni; *conglobari.*
Rotz, der, takony; *mucus.*
Rotzig, taknyos; *mucosus.*
Rouliren, *n.* kerengeni, forogni; *rotari.*
Rübe, die, répa; *rapum, rapa*: gelbe Rübe, sárga répa, murok répa; *carota*: rothe Rübe, tzékla, v. veres répa; *beta.*
Rubel, die, rúbel, (orosztallér neme, melly a' mi ezüst pénzünk szerént mintegy 36 v. 38 garas); *uncialis Russicus.*
Rübenkerbel, der, bubulyitska, turbulya, baraboly; *chaerophillum bulbosum.*
Rübenöhl, das, répamagolaj; *oleum raparum.*
Rubin, der, rubín; *rubinus.*
Rubric, Rubrik, die, rubrika; *inscriptio, titulus.*
Ruchgras, das, borjúpázsit; *anthoxanthum.*
Ruchlos, gonosz, istentelen; *scelestus, impius, improbus.*
Ruchlosigkeit, die, istentelenség; *impietas, scelus.*
Ruchtbar, elhiresedett; *vulgatus, pervulgatus*: Ruchtbar machen, elhíresítni; *vulgare.*
Rücken, der, hát, (az embernek v. állatnak háta); *dorsum, tergum.*

Rücken, *a.* mozdítni; *movere*. 2. **sich**, mozdúlni, tovább menni, (helyéből); *moveri*.
Rückerinnerung, **die**, viszszaemlékezés; *reminiscentia*.
Rückfall, **der**, viszszaesés; *reditus*.
Rückgang, **der**, viszszamenetel; *reditus*.
Rückgängig, viszsza menő; *retrogradus*. 2. **nichtig**, semmivé lett, erőtlen; *irritus*.
Rückgrath, **der**, hátgerintz; *spina dorsi*.
Rückhalt, **der**, tartalék, tartóztatás; *retentio*. 2. tartózkodás; *moderatio*, *continentia*: **ohne allen Rückhalt**, minden tartózkodás nélkül; *aperte*.
Rückkehr, **die**, viszszatérés; *reditio*.
Rückkunft, **die**, viszszajövetel; *reditus*.
Rücklings, **st. Rückwärts**, hátra, viszszafelé; *retro*. 2. **auf dem Rücken**, hátán, hanyatt, (feküdni); *supinus*. 3. **st. von hinten**, hátúl; *a tergo*.
Rückseite, **die**, viszszája, (valaminek); *pars aversa*.
Rücksicht, **die**, tekintet; *respectus*, *ratio*: **Rücksicht auf etwas nehmen**, **od. halten**, tekinteni valamire, tekintetbe venni valamit; *rationem habere*.
Rücksitz, **der**, hátraűlés; *sedes aversa*.
Rücksprache, **die**, értekezés; *colloquium*: **Rücksprache mit Jemanden halten**, értekezni valakivel valami dolog eránt; *colloqui*.
Rückständig, hátramaradott, hátra lévő; *reliquus*, *residuus*: **Rückständig seyn**, még adós lenni, *restare*.
Rückung, **die**, **st. Bewegung**, mozdítás; *motio*. 2. **das Weiterrücken**, mozdúlás, odább menés; *profectio*, *iter*.
Rückwärts, *adv.* hátrafelé, hátra, viszsza; *retro*, *retrorsum*. 2. **von hinten**, hátúl; *a tergo*.
Rückweg, **der**, viszszaútazás, viszszamenetel; *reditus*.
Rückweise, **die**, billegve, neki neki rugtatva, közbenközben; *per intervalla*.
Rückzug, **der**, viszszamenetel, viszszatérés, hátrálás; *receptus*, *reditus*: **der Rückzug des Feindes**, az ellenségnek maga viszszavonása; *receptus hostis*.

Rudel, **das**, tsoport, tsapat; *multitudo*, *caterva*.
Ruder, **das**, evező lapát; *remus*. 2. **st. Steuerruder**, kormány; *gubernaculum*: **am Ruder sitzen**, **z. B. des Staats**, kormányozni, igazgatni, (országot); *regĕre*, *gubernare*.
Ruderer, **der**, evező; *remex*.
Rudern, *a.* evezni; *remigare*.
Ruderschiff, **das**, evezős hajó; *navis actuaria*.
Rudolf, Rudolf; *Rudolphus*.
Ruf, **der**, hívás; *vocatus*: **einen Ruf erhalten**, meghívattatni, valamelly hivatalra; *vocari ad munus suscipiendum*. 2. **st. Gerücht**, hír; *rumor*: **es geht ein Ruf**, az a' híre, hogy — *fertur*. 3. hír, név; *fama*, *nomen*: **in Ruf kommen**, elhíresedni; *celebritatem nominis consequi*.
Ruffen, *Imp.* **ich rief**, *Perf.* **ich habe geruffen**, *a. ir.* hívni; *vocare*. **Jemanden Ruffen lassen**, valakit hívatni; *arcessĕre*.
Rüge, **die**, vétek, hiba; *actio*, *dica*. 2. **st. Klage**, panasz; *querela*.
Rügen, **st. erwähnen**, említni; *commemorare*. 2. **st. beschuldigen**, **anklagen**, vádolni, bévádolni; *accusare*. 3. **st. tadeln**, feddeni, píróngatni; *castigare verbis*. 5. **st. bestrafen**, megbüntetni; *punire*.
Ruhe, **die**, **von der Arbeit**, nyugodalom, pihenés, megnyúgovás; *quies*. **Ruhe haben**, **od. genießen**, nyúgodalomban lenni; *quiete frui*, *quiescĕre*. 2. **st. Schlaf**, álom; *somnus*, *quies*: **ich wünsche Ihnen eine angenehme Ruhe**, nyugodalmas éjtzakát kívánok, v. jó nyúgovást kívánok; *placidam noctem precor*. 3. tsendesség, szívtsendesség; *quies*, *tranquillitas*. 4. **Tod**, halál, végnyúgodalom; *mors*.
Ruhen, *a.* nyúgodni, megnyúgodni; *quiescĕre*, *requiescĕre*: 2. **ruhig seyn**, nyúgodalommal lenni; *quiete frui*. 3. félben hagyni, abban hagyni, megállani; *quiescĕre*. 4. **st. Schlafen**, nyúgodni, aludni; *quiescĕre*.
Ruhig, nyúgodalmas, nyúgvó; *quietus*. 2. **st. still**, tsendes; *placidus*.
Ruhm, **der**, ditsősség; *claritas*, *celebritas*, *nomen*, *gloria*: **zum Ruhm gereichen**, ditsősségre szolgálni; *laudi esse*. 2. **st. Lob**, ditséret; *laus*.

Ruhmbegierde, die, ditsőség kívánás; *cupiditas gloriae.*
Ruhmbegierig, ditsőség kívánó; *cupidus gloriae.*
Rühmen, *a.* ditsérni, magasztalni; *celebrare, praedicare.* 2. sich einer Sache, od. wegen etwas rühmen, ditsekedni valamivel; *gloriari.*
Rühmlich, ditséretes; *laudabilis, laudandus.*
Rühmlichst, igen ditsérefesen; *gloriose.*
Ruhmredig, ditsekedő; *gloriosus, magniloquus: adv.* ditsekedve, kérkedve; *jactanter.*
Ruhmredigkeit, die, ditsekedés, kérkedékenység; *gloriatio.*
Ruhmsucht, die, ditsőségre vágyás; *nimia cupiditas gloriae.*
Ruhmvoll, ditsőséges, igen ditséretes; *gloriosus.*
Ruhmwürdig, ditséretre, méltó; *gloria dignus.*
Ruhr, rothe Ruhr, die, vérhas; *dysenteria.*
Rühren, *a.* st. bewegen, mozdítni, mozgatni; *movere:* sich rühren, mozdúlni, mozogni, megmotszanni; *moveri.* 2. megilletni, (a' szivét), v. megindítni valakit, v. valaki szívét; *commovere.* 3. st. herumdrehen, keverni, megkeverni, (a' kását); *miscere, versare.* 4. st. treffen od. berühren, megérni, megilletni, megütni; *tangĕre, percutĕre:* der Schlag hat ihn gerührt, a' szél megütötte; *apoplexia correptus, v. tactus est.*
Rührend, *adj.* megillető, szívreható; *movens.*
Rührung, die, st. Bewegung, mozgás; *motus, motio.* 2. megilletődés, megindúlás; *motus animi.* 3. keverés, megkeverés; *versatio.*
Ruin, der, *pl.* die Ruinen, romlás, omlás, végromlás; *ruina.* 2. st. Trümmeln, romladék, omladék; *rudera.*
Ruiniren, *a* elrontani, elpusztítni; *diruĕre, destruĕre, demoliri, evertĕre.*
Rülps, der, böffenés, böfögés; *ructus.*
Rülpsen, *n.* böfögni; *ructari.*
Rum, der, rúmpályinka, rúm; *sicera nautica.*
Rummel, der, lárma, zaj; *tumultus.*
Rumor, der, tsörgés, zörgés; *strepitus.*
Rumoren, lármázni, zörögni; *tumultuari, strepĕre.*
Rumpeln, *n.* tsörögni, zörögni; *strepĕre.* 2. korogni, (mint a' has); *latrare:* hinein rumpeln, bébotorkázni; *strepitu provolvi.*
Rumpf, der, derék, (az emberitestnek a' dereka); *truncus.* 2. garat, (a' malomban); *infundibulum.*
Rümpfen, die Nase, az orrát fintorgatni; *nasum suspendĕre.* 2. das Maul rümpfen, húzni vonni a' száját, (gúnyoló szándékból); *os torquere.*
Rund, kerek; *rotundus.* 2. st. aufrichtig, egyenesen; *apertus.* 3. Kugelförmig, gömbölyű, gömbölyeg; *globosus.*
Rund, das, kerék, gömbölyűség; *rotunditas.*
Runde, die, kerület, kerekség; *orbis:* in die Runde, köröskörűl; *circumcirca.* 2. strázsa, kerűlők a' katonáknál; *circitores vigiliarum:* die Runde thun, a' strázsákat kerűlni; *circuire vigilias.*
Ründe, die, kerekség; *rotunditas.*
Ründen, *a.* kerekítni, kerekké tenni, gömbölyűvé tenni; *rotundare.*
Ründlich, *adj.* kerekded, gömbölyeg; *rotundus.*
Rundung, Ründung, die, gömbölyítés; *rotundatio.* 2. gömbölyűség; *rotunditas.*
Rune, die, róvás, rovátk; *runa.*
Runenstamm, der, rovás; *virga runica.*
Runzel, die, rántz; *ruga:* Runzel bekommen, megrántzosodni; *corrugari.*
Runzelig, rántzos; *rugosus.*
Runzeln, *a.* rántzolni; rántzosítni; *rugare, corrugare.*
Rupfen, tépni, mellyeszteni, (tollat); *vellĕre, deplumare:* mellyeszteni; *deplumare.*
Ruprecht, *n. pr.* Róbert; *Robertus.*
Ruß, od. Rus, der, korom; *fuligo.*
Russe, der, Orosz, Ruszszus; *Russus.*
Rüssel, der, ormány, orny, orrozat, (az elefánt és némelly bogarak hoszszú orrok); *rostrum, proboscis.*
Rüsselkäfer, der, zsizsik, zsúzsok; *curculio.*
Rußig, kormos; *fuliginosus.*
Russisch, Orosz; *Russicus:* die russische Sprache, az Orosz nyelv; *lingua Russica.*
Rußland, Oroszország; *Russia.*

Rüsten, st. zubereiten, készítni; *parare*: sich rüsten, készülni; *parare se.* 2. st. bewaffnen, felfegyverkeztetni; *armare*, *instruĕre.* 3. sich, felfegyverkezni; *se instruĕre.*

Rüstig, erős, bátor; *strenuus*, *fortis.*

Rüstung, die, készülés, készület; *adparatus.* 2. st. Waffen, fegyver: *arma.*

Rüstwagen, der, társzekér; *carrus militaris.*

Ruthe, die, veszsző; *virga.* 2. l. Schwängel. 3 pózna, v. rúd, (mérték neme, melly 10—12 nyomra osztatik); *pertica.* 4. szeméremtest; *penis.*

Rutschen, *n.* tsúsni, eltsúszni; *labi.*

Rütteln, *a.* rázni, zötskölni; *quatĕre*, *concutĕre.*

Rütteln, das, rázás, zökölés; *quassatio*, *concussio.*

S.

Saal, der, nagy szoba, szála, palota; *oecus*: Speisesaal, ebédlő palota; *triclinium*: Tanzsaal, tántz palota; *orchestra.*

Saame, Saamen, *l.* Samen.

Saat, die, vetés, magvetés; *satio*, *satus*, *sementis.* 2. vetés, bévetett főld: *seges.* 3. vetnivaló mag; *seminalis.*

Saatfeld, das, vetés; *arvum.*

Säbel, der, szablya, kard; *acinaces*, *ensis.*

Säbeln, *a.* kardal levágni; *trucidare*, *caedĕre.*

Säbenbaum, der, szabina, v. kerti boróka; *juniperus sabina.*

Sache, die, dolog; *res*, *negotium.* 2. ügy, per; *causa.*

Sacherklärung, die, dologmagyarázat; *explicatio rei.*

Sachkündig, dologhoz értő; *gnarus rei.*

Sachse, der, Szász; *Saxo.*

Sachsen, Szakszónia; *Saxonia.*

Sächsisch, Szaksóniai; *Saxonicus.* 2. *adj.* Szász; *Saxonicus.*

Sachte, Sacht, *adv.* lassan, halkal; *leniter.*

Sachverständiger, dologhoz értő; *gnarus rei.*

Sachwalter, der, ügyfolytató; *causidicus.*

Sack, der, zsák, zseb; *saccus.*

Säckchen, das, zsákotska; *sacculus.*

Säckel, das, zsatskó; *marsupium.*

Sackuhr, die, zsebóra, zsebbeli óra; *horologium portatile.*

Sacrament, das, sakramentom; *sacramentum.*

Sacristey, die, sekrestye; *sacellum.*

Säemann, der, magvető; *sator*, *seminator.*

Säen, *a.* vetni, magot vetni; *seminare*, *serĕre.*

Säen, das, vetés; *satio*, *satus.*

Saffian, der, szattyán; *corium cordubense.*

Saflor, der, szeklitze, vadsáfrán; *carthamus tinctorius.*

Safran, der, sáfrán, igaz sáfrán, jófele sáfrány; *crocus sativus.*

Saft, der, lév, nedv, nedvesség; *succus*, *liquor.* 2. (a' patikában); főtt nedv, v. méz; *sapa*, *succus.*

Saftfarbe, die, nedv szín; *pigmentum e succis.*

Saftgrün, das, pázsitnedvszín; *color prasinus.*

Saftgrün, pázsitnedvszínű; *coloris prasini.*

Saftig, nedves, leves; *succulentus.*

Saftvoll, bőnedvű; *succosus.*

Sage, die, mondás; *oratio.* 2. hír, rege; *rumor*: es geht die Sage, az a' hír van; *fertur.*

Säge, die, fűrész; *serra.*

Sägefisch, der, (Schwertfisch), fűrészhal; *squalus pristis.*

Sägeförmig, fűrész formájú; *serratus.*

Sägemühle, die, deszkametsző, fűrészmalom; *serratrina*, *serratina.*

Sagen, *a.* mondani, szóllani; *dicĕre*, *loqui*: od. st. reden, beszélni; *narrare*: man sagt, azt mondják; *dicitur*, *ajunt*: laß dir doch sagen! halld meg! fogadj szót! *audi*: Gut für Jemanden sagen, kezes lenni valaki mellett; *praestare*, *spondere*: was will das sagen, mit jelent az;

quid hoc est? 2. befehlen, parantsolni; *jubere.*
Sägen, *a.* fűrészelni; *serrare.*
Sägespäne, die, fűrészpor; *serrago.*
Sahne, die, téjfel, téjszín; *flos lactis.*
Saite, die, húr; *fides, chorda*: gelinde Saiten aufziehen, alább hagyni valamivel; *remittĕre.* 2. auf Saiten spielen, hegedűlni; *fidibus canĕre.*
Saitenspiel, das, hegedűlés; *cantus fidium.*
Salat, der, saláta; *lactuca.*
Salbe, die, kenet; *ungventum.*
Salben, *a.* megkenni; *ungĕre.*
Salbey, die, zsálya; *salvia.*
Salbung, die, kenés, kenet; *unctio.*
Salinen, die, *pl.* sóbánya; *salinae.*
Saliter, der, salétrom; *nitrum.*
Salmiak, der, szalamia; *sal ammoniacus.*
Salniter, *l.* Salpeter.
Salpeter, der, salétrom; *nitrum.*
Salse, die, sós lév; *salsura.*
Salz, das, só; *sal.*
Salzamt, das, sóhivatal; *praefectura annonae salariae.*
Salzen, sózni, megsózni; *salire, sale condire, v. conspergĕre.*
Salzfaß, das, sótartó; *salinum.*
Salzgrube, die, sóakna, sóbánya; *salis fodina, sali fodina.*
Salzig, *adj.* sós; *salsus.*
Salzinspector, der, sósúr; *praefectus rei salariae.*
Salzkrystall, der, sókristály; *crystallus salis.*
Salzwasser, das, sós víz; *aqua salsa.*
Salzwerk, das, sóakna; *salina.*
Samen, der, mag; *semen.* 2. st. Nachkommen, maradék, nemzetség, mag; *posteri, posteritas.* 3. tenyésznedv; *semen.*
Samenkorn, das, vetnivaló rozs; *secale seminale.*
Samenstaub, der, hímpor; *pollen.*
Sämerey, die, vetemény; *semina.*
Sämischleder, das, irha; *aluta.*
Sammeln, *a.* gyűjteni, öszvegyűjteni, rakásra gyűjteni, v. halmozni; *colligĕre, coacervare.* 2. sich, öszvegyűlni, öszvegyűlekezni; *colligi.*
Sammelplatz, der, öszvegyűlés helye; *locus conveniendi.*
Sammet, der, bársony; *holosericum.*
Sammetblume, die, bársonyvirág, bárling; *amaranthus.*

Sammler, der, gyűjtő, öszveszedő; *collector.*
Sammlung, die, gyűjtemény; *collectio.*
Sammt, *praep. c. Dat.* -val, -vel együtt; *simul, una, cum.*
Sämmtlich, öszveséges, minden; *universus, omnis*: Wielands sämmtliche Werke, Wilandnak minden munkái; *Vilandi opera omnia*: *adv.* öszveségesen, mindöszve; *universi.*
Samstag, der, szombat; *sabbathus.*
Sanct, st. heilig, szent; *sanctus.*
Sand, der, homok; *arena.*
Sandbank, die, fövenytorlás, zátony, porond; *syrtis.*
Sandelholz, das, szantalfa; *santalum album.*
Sandkorn, das, homokszem; *granum arenae.*
Sanduhr, die, fövenyóra; *clepsydra.*
Sandwüste, die, homokpuszta; *deserta arenosa.*
Sanft, tsendes, halkalvaló, (hang); *lenis, mollis.* 2. st. mild, gelind, szelíd, (erkölts); *mitis.* 3. st. weich, lágy; *mollis.*
Sänfte, die, gyalog hintó; *lectica, sella gestatoria.*
Sanftheit, die, tsendesség, szelídség; *lenitas.* 2. lágyság; *mollities.*
Sanftmuth, die, szelídség, jámborság; *clementia, mansvetudo.*
Sanftmüthig, szelíd, jámbor; *placidus, mitis.*
Sänger, der, éneklő; *cantor.*
Sangvogel, der, éneklő madár; *avis canora.*
Sappe, die, földalattvaló mína, v. mély út, ároksántz; *cuniculus.*
Sappör, der, mínaásó, sántzásó, (katona); *fossor cuniculorum.*
Saphir, der, zafír; *sapphirus.*
Sardelle, die, szárdella, apró hering; *clupea encrasicolus.*
Sardinien, Szárdínia; *Sardinia.*
Sarg, der, koporsó; *loculus, capulus.*
Satan, der, sátán; *satanas.*
Satt, der sich satt gegessen hat, megelégedett, jóllakott; *satur*: satt werden, jóllakni, megelégedni; *satiari.* 2. st. überdrüßig, megúnt, megunatkozott, beléúnt valamibe; *satiatus.* 3. st. genug, elég, elegendő; *satis.*
Sattel, der, nyereg; *ephippium.*
Satteldeckel, der, tsótár; *stragulum.*

Sattelgurt, der, heveder; *cingulum.*
Sattelknopf, der, nyeregkápa; *pila.*
Satteln, *a.* nyergelni, megnyergelni; *imponĕre ephippium, sternĕre.*
Sattelpferd, das, nyergesló; *equus sellarius.*
Sättigen, *a.* megelégítni; *satiare, explere.* 2. jóltartani, (étellel); *saturare.* 3. sich, megelégedni, jóllakni; *satiari.*
Sättigung, die, jóllakás; *saturitas.*
Sattler, der, nyereggyártó, nyeregtsináló; *ephippiarius.*
Sattsam, elégséges, elegendő; *sufficiens: adv.* eléggé; *sufficienter.*
Saturey, die, borsfű, tsombor, (Erdélyben); *satureja.*
Satyr, der, Ligetisten; *Satirus.*
Satyre, die, gúnyolóbeszéd, szatira, gúnyolóírás; *satyra.*
Satz, der, st. Sprung, ugrás, szökés; *saltus.* 2. st. Bodensatz, ally, allya, sepreje valaminek; *sedimentum.* 3. mondás, feltétel, (a' Logyikában); *enunciatio, propositio.*
Satzung, die, st. Verordnung, rendelés; *praeceptum, praescriptum.* 2. árszabás, ármeghatározás; *limitatio pretii.*
Sau, die, disznó, kotza, eme, emse disznó; *sus, porcus.* 2. st. Klecks, motsok; *macula.* 3. a' Száva vize; *Savus.*
Sauber, st. rein, tiszta; *purus.* 2. st. manierlich, tsínos, ékes; *mundus.* 3. st. reinlich, díszes, tisztás; *elegans.*
Säubern, *a.* tisztítni, tisztogatni, megtisztítni; *purgare, mundare.*
Saubohne, die, disznóbab; *vicia faba.*
Sauer, savanyú; *acidus*: Sauer werden, megsavanyodni; *acescĕre.* 2. st. beschwerlich, keserves, nehéz; *difficilis, molestus, acerbus.*
Sauerampfer, der, sóska; *rumex.*
Sauerbrunnen, der, savanyúvíz, borvíz; *acidulae.*
Säuerey, die, disznóság; *spurcitia.*
Sauerklee, der, madársóska; *oxalis acetosella.*
Sauerkraut, das, savanyú káposzta; *brassica acida, v. fermentata.*
Säuerlich, savanyús; *acidulus.*
Sauern, *n.* savanyodni, megsavanyodni; *acescĕre.*
Säuern, *a.* savanyítni, megsavanyítni; *acidum reddĕre, fermentare.*
Sauerteig, der, kovász; *fermentum.*
Sauerwasser, das, savanyúvíz, borvíz; *aqua acidula, acidulae.*
Saufen, *a.* nagyon, v. módnélkűl inni, részegeskedni; *bibĕre, potare.*
Saufen, das, ivás; *potatio.*
Säufer, der, nagyiható, részeges; *potor, potator.*
Saufgelag, das, ivó társaság; *ganeum, compotatio.*
Saugen, *a. ir. Imp.* ich sog. *Perf.* ich habe gesogen, szopni; *sugĕre.*
Säugen, *a.* szoptatni; *lactare.*
Säugling, der, tsetsemő; *infans.*
Sauhirt, der, disznó pásztor, kanász, kondás; *subulcus.*
Sauigel, der, *l.* Schweinigel.
Säuisch, rút, otsmány, tisztátalan; *spurcus, immundus.*
Säule, die, oszlop; *columna.*
Säulenordnung, die, oszloprend; *genus columnarum.*
Saum, der, st. Rand, szél, párkány valamin; *ora.* 2. szege, szegélly, (a' ruhán); *limbus.*
Säumen, *a.* bészegni valamit; *limbo circumdare.* 2. st. zaudern, késedelmezni, késni; *cunctari, morari.*
Saumesel, der, terehordó szamár; *equus clitellarius.*
Saumselig, késedelmes; *tardus.*
Saumseligkeit, die, késedelmezés; *cessatio, tarditas.*
Säumung, die, bészegés; *circumductio limbi.* 2. késedelmezés; *cunctatio, mora.*
Säure, die, savanyúság; *aciditas.*
Saus, der, suhogás; *strepitus.*
Säuseln, zúgni, suhogni; *susurrare.*
Sausen, tsengeni, zúgni, búgni; *strepĕre, fremĕre, tinnire.*
Saustall, der, disznóól; *hara, suile.*
Schaaf, Schaam, *l.* Schaf, 's a' t.
Schabe, die, st. Motte, moly; *tinea.* 2 st. tsótán, lágybogár; *blatta.*
Schaben, vakarni, (répát); *scabĕre, radĕre.* 2. st. reiben, dörzsölni, reszelni; *fricare.*
Schäbig, st. Krätzig, rühes, sennyedékes; *scabiosus, scaber.* 2. st. abgetragen, kopott; *detritus.*
Schabracke, die, lótakaró; *stragulum.*
Schach, Schachspiel, das, sak játék; *lusus latrunculorum v. regius.*
Schacher, der, adásvevés; *nundinatio.*

Schachern, *a.* adni venni, tserélni; *nundinari.*
Schacht, der, bányamenetel; *puteus metallicus.* 2 kotzkalap; *cubus.*
Schachtel, die, katulya; *capsa.*
Schachter, der, sakter, zsidó mészáros; *mactator.*
Schade, der, (des Schadens *II dik Ejt.*) od. Schaden, der, st. Verletzung, kár, sérelem; *vitium, detrimentum*: Schaden zufügen, megsérteni, megrontani, kárt tenni benne; *vitium adferre, laedĕre.* 2. st. Verlust, kár, veszteség; *jactura, damnum*: Schaden machen, od. zufügen, kárt tenni, v. okozni; *detrimentum adferre*: Schaden leiden, od. haben, kárt vallani; *damnum pati*: zu Schaden kommen, kárt vallani, megkárosodni; *damnum accipĕre.* 3 st. Unglück, kár, szerentsétlenség; *calamitas, infortunium*: Schade! od. ewig Schade! daß — kár, örökös kár, hogy — *dolendum!* Pb. Durch Schaden wird man klug, kárán tanúl az ember; *quae nocent, docent.*
Schädel, der, kaponya; *cranium.*
Schaden, der, *l.* Schade.
Schaden, *a.* ártani, kárt tenni, kárt okozni; *nocere, obesse, officĕre.*
Schadenfreude, die, más káránvaló öröm; *petulantia.*
Schadenfroh, más kárán örűlő; *petulans.*
Schadhaft, sérelmes hibás; *vitiosus, vitiatus.*
Schädlich, *adj* káros, ártalmas, kártékony, (állat), *damnosus, noxius.*
Schädlichkeit, die, károsság, ártalmasság, ártalmasvólta valaminek; *vis nocens, damnum.*
Schadlos, kárnélkűlvaló, hibátlan; *illesus, integer, salvus, incolumis*: schadlos halten, kárát kipótolni; *damnum praestare.*
Schadloshaltung, die, kárpótlás, kártérítés, kárkipótolás; *compensatio damni.*
Schaf, das, *pl.* die Schafe, juh, birka; *ovis, l.* Schaff.
Schafblatter, -pocke, die, bárántimes himlő; *variola ovilla.*
Schafbock, der, kos; *aries.*
Schäfer, der, juhász, juhpásztor; *opilio, pastor ovium.*
Schäferey, die, juhnyáj, nyáj; *oviaria.*
Schäferlied, das, juhászdall, pásztoridall; *canticum pastorale, bucolicum, idyllium.*
Schaff, das, dézsa, sajtár; *sinus.*
Schaffel, das, rotska, sajtárotska; *vasculum.*
Schaffell, das, juhbőr; *pellis ovilla.*
Schaffen, *a.* st. befehlen, parantsolni; *praecipĕre, jubere*: was schaffen Sie? mit parantsol az Úr? *quid jubes?* 2. zu schaffen haben, foglalatoskodni, dolgozni, munkálódni; *operari.* 3. szerezni, előállítni, megszerezni; st. anschaffen, od. kaufen, megvenni; *comparare.* 4. st. machen, thun, dolgának lenni, tsinálni valamit; *laborare, opus facĕre.* 5. st. entfernen, eltávoztatni; *amovere, amoliri*: vom Halse schaffen, lerázni a' nyakáról; *demovere.* 6. *a. ir. Imp.* ich schuf. *Perf.* ich habe geschaffen, st. hervorbringen, teremteni, alkatni; *creare.*
Schaffen, das, szerzés, vevés; *comparatio, emtio.* 2. parantsolás; *praeceptio.* 3 teremtés; *creatio.*
Schaffleisch, das, juhús; *caro ovilla.*
Schaffner, der, gondviselő; *procurator.* 2. Verwalter, sáfár, majoros, gondviselő; *villicus.* 3. st. Wirthschafter, gazda; *administrator rei familiaris.*
Schafherde, die, juhnyáj; *grex ovina.*
Schafhirt, der, juhász; *pastor ovium, opilio.*
Schafhund, der, juhászkutya; *canis oviarius.*
Schafhürde, die, sövényakol; *crates oviaria.*
Schafkopf, der, ostoba, buta; *stupidus.*
Schäflein, das, juhotska; *oviculus.*
Schafot, das, vesztőhely; *pegma, catasta.*
Schafpelz, der, ködmen; *pellis ovilla.*
Schafpocke, die, *l.* Schafblatter.
Schafschur, die, juhnyirés; *tonsura ovium.*
Schafstall, der, juhakol, akol; *ovile.*
Schaft, der, szár, nyél, derék; *scapus.*
Schäften, *a.* szárát tsinálni valaminek; *scapo instruĕre.*
Schafvieh, das, juhok, juhbarom; *pecus ovillum.*

Schafwolle, die, juhgyapjú, gyapjú; *lana.*
Schäferey, die, *l.* Schäferey.
Schal, ízetlen, ízeveszett; *insipidus.*
Schälchen, das, tsészétske; *scutella.*
Schale, die, st. Rinde, héj, haj; *cortex*, *putamen.* 2. nyél, nyéltok, (késnyél); *manubrium*, *integumentum.* 3. tsésze; *patera.* 4. font serpenyő, (a' mérő fontnak serpenyője); *lanx.*
Schälen, *a.* meghámozni, a' héjját v. kérgét lehámozni; *decorticare*, *cortice solvĕre.*
Schalk, der, listig, ravasz; *versutus.* 2. st. betrügerisch, tsalárd; *fraudulentus.* 3. st. leichtfertig, tsalfa, tsintalan, pajkos; *petulans.*
Schalkhaft, *l.* Schalk.
Schall, der, hangszó; *sonus*, *sonitus.*
Schallen, *n.* hangzani; *sonum edĕre*, *sonare*, *resonare.*
Schalmeye, die, pásztori tárogató; *gingrina*, *fistula.*
Schalten, bánni valamivel; *tractare.*
Schaltjahr, das, szökő esztendő; *annus intercalaris.*
Schalttag, der, szökő nap; *dies intercalaris.*
Schaluppe, die, tsónak; *lembus.*
Scham, die, szégyenlés, szemérem, szemérmesség; *pudor.* 2. Schande, szégyen; *pudor.*
Schämel, der, zsámol; *scabellum.*
Schämen, sich, szégyenleni; *pudere.*
Schamhaft, szemérmes, szemérmetes; *pudens*, *verecundus*, *pudicus.*
Schamlos, ortzátlan, szemtelen; *impudens.*
Schamlosigkeit, die, szemtelenség, ortzátlanság; *impudentia.*
Schamroth, elpirúlt; *rubicundus pudore.*
Schande, die, szégyen, gyalázat; *turpitudo*, *dedecus.*
Schänden, *a.* eltsúfítni, tsúffá tenni; *dedecorare.* 2. st. schmähen, schimpfen, gyalázni, kissebbítni, betstelenítni; *dehonestare.* 3. megfertéztetni, megszeplősítni: *vitiare.*
Schänder, der, gyalázó; *dedecorator.* 2. fertéztető; *vitiator.*
Schandfleck, der, motsok, gyalázat; *macula*, *ignominia.*
Schandkloß, der, pelengér; *palus ignominiosus.*
Schändlich, gyalázatos, otsmány, rút, betstelen; *turpis*, *deformis*, *foedus*, *flagitiosus*, *ignominiosus.*
Schandpfahl, der, bitófa, nyakvas; *pila famosa.*
Schandsäule, (ugyan az).
Schandthat, die, otsmány tett, rút tselekedet; *flagitium*, *dedecus.*
Schank, der, eladás, árúlás; *venditio.* 2. borkortsma, tsapszék; *caupona.*
Schanze, die, sántz; *vallum.*
Schar, Schaar, die, sereg; *caterva.*
Scharbock, Scorbut, der, vérveszély, sülly; *scorbutus.*
Scharen, *a.* öszvegyűjteni; *congregare:* sich scharen, öszve gyűlni; *congregari.*
Scharf, st. schneidend, éles, (kés); *acutus:* Ein Gewähr scharf laden, golyóbisra tőlteni a' fegyvert; *globo plumbeo implere.* 2. st. heftig, stark, nagy, erős, kemény, (szél, hideg); *vehemens.* 3. st. beißend, erős, tsipős, maró, (etzet, sajt); *acer.* 4. st. streng, kemény, nem kedvező; *severus:* auf das schärfste verbiethen, igen keményen megtiltani; *severissime interdicĕre.* 5. st. genau, szoros; *diligens*, *subtilis.*
Schärfe, die, des Messers, élesség; *acies*, *acumen.* 2. erősség, tsipősség, (az etzetben); *acrimonia.* 3. keménység, nem kedvezés; *severitas.*
Schärfen, das Messer, den Verstand, élesítni, köszörülni; *acuĕre*, *exacuĕre.* 2. den Befehl, megkeményítni, keményebbé tenni, (a' parantsolatot, büntetést); *acerbiorem reddĕre.*
Scharfrichter, der, hóhér; *carnifex.*
Scharfsichtig, éles látású; *acuti visus.*
Scharfsinn, der, éles elme; *sagacitas.*
Scharfsinnig, éleselméjű, elmés; *sagax.*
Scharlach, der, skárlátszín, skárlátposztó; *coccum*, *coccinum.*
Scharlachen, skárlát színű; *coccineus.*
Scharlachfarbe, die, skárlátszín, skárlát festék; *coccum.*
Scharlachfarben, skárlát színű; *coccineus.*
Scharlachfieber, das, skárlát hideglelés; *scarlatina.*
Scharlachroth, skárlát piros; *colore coccineo.*

Scharmützel, das, tsatátska, öszvetsapás, tsete patéj; *pugna levis.*
Scharnier, die, foglalás, öszvefoglalás, sark; *junctura*, *cardo.*
Schärpe, die, tisztöv, katona tisztöv; *cingulum*, *lemniscus.*
Scharren, *a.* vakarni, karmolni, kaparni, (a' lábával mint a' tyúk); *radĕre*: zusammen scharren, öszvegyűjteni; *congerĕre.*
Scharte, die, repedés, hasadás; *fissura*, *rima.* 2. st. Span, forgáts; *fragmentum*, *ramentum.* 3. sor, sorja, (a' kés, v. kard élének); *denticuli*: Die Scharte auswetzen, valaminek a' sorját kiköszörülni; *denticulos tollĕre*: hibáját helyre hozni, v. kipótolni; *malum abstergĕre.*
Schartig, hasadt, tserepes; *fissus.* 2. soros, (kés); *denticulatus.* Pb. Allzu scharf macht schartig, a' nagy keménység ártalmas; *omne nimium nocet.*
Scharweise, seregenként; *catervatim.*
Schatten, der, árnyék; *umbra.*
Schattenriß, der, árnyékrajz; *adumbratio*, *sciagraphia.*
Schattig, árnyékos; *umbrosus*, *opacus.*
Schattiren, *a.* árnyékozni, beárnyékozni; *adumbrare*, *umbram addĕre.*
Schattirung, die, beárnyékozás, megárnyékozás; *adumbratio.*
Schatulle, die, katulya, iskatulya; *capsa*, *arcula.*
Schatz, der, kints, drágaság, (pénz, v. más igen nagy betsű dolog); *thésaurus.* 2. kints, szerető; mein Schatz, kintsem; *mi carissime*, *mea carissima.*
Schätzbar, betsűletre méltó, igen betses; *carus*, *pretiosus*, *aestimabilis.*
Schätzen, *a.* betsűlni, megbetsűlni, betsét meghatározni valaminek; *aestimare*: hoch schätzen, nagyra betsűlni, sokra betsűlni: *magni aestimare*: gering schätzen, kevésre betsűlni; *parvi facĕre.* 2. st. urtheilen, ítélni; *censere*, *habere.* 3. gondolni, tartani; *putare*, *existimare.*
Schatzgräber, der, kintsásó; *effossor thesauri.*
Schatzkammer, die, kintsesház, kintses kamara, kintstár; *aerarium.*
Schatzmeister, der, kintstármester; *quaestor.*
Schätzung, die, megbetsűlés; *aestimatio.*
Schau, die, nézés; *adspectus*, *spectaculum*: zur Schau, nézni, v. nézés végett; *ad spectaculum.*
Schaubühne, die, játékszín, teátrom; *scena.*
Schauder, der, irtózás, borzadás; *horror.*
Schauderhaft, irtóztató; *horrendus.*
Schaudern, *n.* irtózni; *horrere.*
Schauen, nézni, megnézni; *spectare*, *videre*: Schau, nézd, lásd; *vide.*
Schauer, der, néző, vizsgáló; *spectator.* 2. szín, pajta, félszer; *nubilarium.* 3. futó zivatar, (forgószél, zápor eső); *nimbus brevis temporis.* 4. borzadozás, rázkódás; *horror.*
Schauerig, borzasztó; *horrificus.*
Schauern, borzadni; *horrere.*
Schauervoll, borzasztó; *horridus.*
Schaufel, die, lapát; *pala*, *batillum.*
Schaufeln, *a.* lapátolni, lapáttal hányni; *pala egerĕre.*
Schaukel, die, hinta, hirintó; *oscillum.*
Schaukeln, hintálni, hirintózni; *oscillo se jactare.*
Schaum, der, hab, tajték; *spuma.*
Schäumen, tajtékzani, (haragjában); habzani, tajtékzani, (mint a' ser, tenger); *spumare*, *spumas agĕre.*
Schäumig, habos, tajtékos; *spumosus.*
Schaumünze, die, emlékezet pénz, emlékeztető pénz; *numus memorialis.*
Schauplatz, der, néző hely, néző szín teátrom; *spectaculum.*
Schauspiel, das, néző játék; *fabula*, *drama.*
Schauspieler, der, néző játékos, játszó személy; *scenicus*, *actor*, *histrio.*
Schebecke, die, sebekhajó; *xebeca.*
Scheckig, tarka; *maculosus.*
Schedel, der, kaponya; *cranium.*
Scheel, od Schel, görbe, haragos, (szem), irigy tekintet; *malignus*, *torvus*, *(vultus).*
Scheelsucht, die, irigység; *invidia.*
Scheere, die, olló; *forfex.* 2. Krebsscheere, ráklab, rák ollója; *chela*, *brachium.*
Scheeren, nyírni, megnyírni, borotválni, megborotválni; *tondere.* 2.

sich um etwas, gondolni valamivel; *curare rem.* 3. sich, eltakarodni; *facessĕre, abire.*

Scheerenschleifer, der, köszörűs; *politor forficum.*

Scheerer, der, nyírő; *tonsor.*

Scheererey, die, vesződség, baj; *vexatio, molestia.*

Scheermesser, das, borotva, beretva; *novacula.*

Scheffel, der, véka; *medimnus, modius.*

Scheibe, die, karika, kerék; *orbis, discus.*

Scheibenschießen, das, tzéllövés; *jaculatio ad orbem.*

Scheide, die, hüvely; *vagina.*

Scheidekunst, die, *l.* Chymie.

Scheidemünze, die, apró pénz, váltó pénz; *numus parvus.*

Scheiden, *n. ir. Imp.* ich schied. *Perf.* ich habe geschieden, és ich bin geschieden, *a.* st. trennen, elválasztani, elszakasztani egymástól; *separare, dirimĕre, sejungĕre.* 2. sich, elválni, (egymástól); *sejungi, separari, dirimi.* 3. *n.* h. eltávozni, elválni, elmenni; *discedĕre, abire.*

Scheidewand, die, közfal; *paries intergerinus.*

Scheidewasser, das, elválasztóvíz; *aqua fortis.*

Scheideweg, der, elváló út; *compitum.*

Scheidung, die, elválasztás; *separatio, sejunctio.* 2. elválás; *divortium.*

Schein, der, fény, tündöklés, világítás, világosság; *lumen, fulgor, lux:* einen Schein von sich geben, fényleni, világítni; *splendere, fulgere, lucere.* 2. szín, külső szín; *species:* der Schein ist betrüglich, a' dolognak külső színe könnyen megtsal; *prima frons decipit* 3. ein schriftliches Zeugniß, bizonyságírás, megesmérőirás; *apocha.*

Scheinbar, színes, tettetős, tetszetes, képzelt; *speciosus, simulatus.*

Scheinen, *n. ir. Imp.* ich schien. *Perf.* ich habe geschienen, fényleni, tündökleni; *splendere, fulgere.* 2. sütni, világítni, (mint a' nap); *lucere:* der Mond scheinet, a' hóldvilag süt, v. a' hóld világít; *luna lucet.* 3. dünken, láttatni, úgy tetszeni, úgy látszani; *videri, apparere.*

Scheinheiliger, ein, képmutató; *hypocrita.*

Scheißen, *a. ir. Imp.* ich schiß. *Perf.* ich habe geschissen, ganéjlani; *cacare.*

Scheit, das, hasáb, (fa); *scida, lignum sectum.* 2. in Scheiter gehen, széllyel töredezni, széllyel menni, (mint a' hajó); *diffringi, dissilire.*

Scheitel, die, főtető, búb; *vertex.*

Scheiterhaufen, der, testégető rakásfa; *rogus, pyra.*

Scheitern, Schiffbruch leiden, hajótörést szenvedni; *naufragium facĕre.* 2. zertrümmert werden, öszvetörni, öszvezúzni, szerteszéllyel menni, (mint a' hajó); *frangi.*

Schelde, die, Skáldis, (folyóvíz); *Scaldis.*

Schelle, die, Glöckchen, tsengetyűtske; *tintinnabulum.* 2. tsörgő, pergő; *crepitaculum.*

Schellen, tsengni; *tinnire.* 2. tsengetni; *tinnitum ciere.*

Schelm, der, gaz ember; *inhonestus, infamis.* 2. st. Betrüger, tsalárd ember; *fraudulentus.* 3. tsintalan ember; *petulans.*

Schelmerey, die, gonoszság, tsalárdság; *fraus, fraudulentia.* 2 st. Muthwille, tsintalanság; *petulantia.*

Schelmisch, gonosz, tsalárd; *fraudulentus.* 2. pajkos, tsintalan; *petulans.*

Schelten, *a. ir.* ich schelte, du schiltst, er schilt. *Imp.* ich schalt. *Perf.* ich habe gescholten, szitkozódni; *maledicĕre cui, conviciari.* 2. pirongatni, megpirongatni valakit; *objurgare, increpare.*

Schelten, das, pirongatás; *objurgatio.* 2. szitkozódás; *maledictio.*

Scheltwort, das, szitok; *convitium.*

Schenk, der, tsaplár; *pincerna, pocillator.*

Schenke, die, kortsma, tsapszék; *caupona.*

Schenkel, der, tzomb; *femur.* 2. des Triangels, szárai, v. oldalai a' háromszegletrajznak; *crus.*

Schenken, *a.* ajándékozni, ajándékba adni; *donare alicui.* 2. odaengedni, megengedni, elengedni; *condonare, remittĕre.* 3. st. gießen, tölteni, (bort, pohárba); *infundĕre, praebere potum.* 4. árulni, mérni, (bort, sert itczénként); *vendĕre.*

Schenkung, die, ajándékozás; *donatio.*

Scherbe, die, Scherbel, das, Scherben, der, tserép, tserépedény; *testa.*

Scheren, *l.* Scheeren.

Schermesser, das, *l.* Scheermesser.

Scherz, der, tréfa, enyelgés; *jocus*: im Scherze, tréfából; *joco*, *per jocum*: Scherz bey Seite, tréfa kivül, tréfa nélkül; *remoto joco.*

Scherzen, *n.* tréfálni, enyelegni; *jocari.*

Scherzhaft, tréfás; *jocosus.*

Scherzweise, *adv.* tréfálva; *joco.*

Scheu, die, st. Furcht, félelem, irtózás; *metus*, *timor*, *pavor.* 2. st. Blödigkeit, bátortalanság; *verecundia.* 3. st. Sittsamkeit, szemérmetesség; *pudor.*

Scheu, st. ängstlich, furchtsam, félénk, (ember); *timidus*, *pavidus.* 2. szilaj, vad, (ló); *consternatus.*

Scheuche, die, félénkség; *formido.*

Scheuchen, elijeszteni, elkergetni; *pavorem injicĕre*, *fugare.*

Scheuen, sich, félni, tartani tőle; *vereri*, *timere.* 2. kerűlni, a' roszszat); *fugĕre.*

Scheuer, die, tsűr, pajta; *horreum.*

Scheune, die, (ugyan az).

Scheuntenne, die, szérű, szűrű; *area.*

Scheusal, das, váz, ijesztő; *spectaculum horridum*, *res deformis.*

Scheußlich, útálatos, fertelmes; *horribilis*, *foedus.*

Schicht, die, st. Lage, rend, sor, rétegrend, földterűlet; *stratum*, *tabulatum.* 2. megszűnés, (a' munkától); *finis.*

Schichten, *a.* sorjába rakni, elrendelni; *ordinare*, *digerĕre.* 2. felosztani; *dividĕre.*

Schicken, *a.* st. senden, kűldeni; *mittĕre*, *legare.* 2. st. ordnen, rendelni, od. st. zuschicken, botsátni; *decernĕre*, *jubere.* 3. st. sich schicken, történni, megesni; *evenire.* 4. sich, készűlni; *parare se.* 5. sich, illeni, hozzá illeni, mint egyik ruha a' másikhoz; *convenire*, *decere*: sich in die Zeit schicken, magát az időhöz alkalmaztatni; *se tempori accommodare.* 6. sich, st. eilen, sietni; *properare*, *festinare.*

Schicklich, illendő, hozzá illő; *conveniens*, *aptus*, *idoneus.*

Schicklichkeit, die, illendőség; *convenientia.*

Schicksal, das, st. Verhängniß, végzés, Isteni végzés; *fatum*, *sors.* 2. st. Zufall, eset, történet, sors; *fortuna*, *casus.*

Schickung, die, kűldés; *missio.* 2. Gottesschickung, Isteni látogatás, Isteni végzés; *fatum*, *consilium divinum.*

Schieben, *a. ir. Imp.* ich schob. *Perf.* ich habe geschoben, taszítni, tolni; *promovere*: wegschieben, félre taszítni; *amovere*: auf die lange Bank schieben, halogatni, húzni, halasztani; *procrastinare*, *differre*: Kegel schieben, kuglizni; *conos evertĕre.*

Schiedsmann, Schiedsrichter, der, közbíró, közbenjáró bíró; *arbiter.*

Schief, nem egyenes, ferde, kajáts, göbe; *obliquus.* 2. st. Unrecht, helytelen; *inconveniens*, *inaptus.*

Schiefe, die, ferdeség, görbeség, kajátsság; *obliquum.*

Schiefer, der, st. Splitter, szálka; *festuca.* 2. palakő, foszlókő; *schistus.*

Schieferig, réteges; *foliatus*, *fissilis.*

Schiefern, sich, elhasadni; *findi*, *solvi.*

Schieferstein, der, palakő; *schistus.*

Schielen, *n.* sandalni; *limis spectare*, *strabonem esse.* 2. színét változtatni; *variare colore.*

Schielend, sanda, kantsal; *limis intuens.* 2. színét változtató, játszó színű; *versicolor.*

Schieler, der, sanda, kantsal; *strabo.*

Schienbein, das, lábszártsont; *tibia.*

Schiene, die, des Rades, sín, keréktalpvas; *canthus.* 2. st. Beinschiene, tsont kűllő; *ferula.*

Schienen, *a.* kereket vasazni; *canthis munire.*

Schiennagel, der, sínszeg, kerékszeg; *clavus canthis muniendis.*

Schier, tsaknem, majd; *fere*, *pene.*

Schierling, der, bürök; *conium.*

Schießen, *a. ir. Imp.* ich schoß. *Perf.* ich habe geschossen, és ich bin geschossen, vetni, hajítni, lövelleni; *jacĕre*, *mittĕre*, *jaculari.* 2. lőni; *mittĕre*, *explodĕre.* 3. st. treffen, meglőni, eltalálni valamit; *tangĕre*, *ferire.* 4. Brod in Ofen schießen, bévetni a' kenyeret a' kementzébe;

panem furno immittĕre. 5. Geld zusammen schießen, pénzt öszveadni; connumerare, colligĕre. 6. n. h. rohanni, sebesen neki menni, lövelleni; ruĕre, praecipitari. 7. st. aufwachsen, felnőni, felmagvasodni; crescĕre: in die Höhe schießen, hirtelen magasra nőni; excrescĕre.

Schießgewehr, das, tüzelő fegyver, lövő szerszám; telum igniferum, bombarda, sclopetum.

Schießplatz, der, lövöldöző hely; locus jaculatorius.

Schießpulver, das, puskapor; pulvis pyrius.

Schiff, das, pl. die Schiffe, hajó; navis, navigium. 2. vetélő, v. fonalvető, (a' takátsoknál); radius.

Schifffahrt, die, hajókázás; navigatio.

Schiffbar, adj. hajókázható; navigabilis.

Schiffbruch, der, hajótörés; naufragium: Schiffbruch leiden, hajótörést szenvedni; naufragium facĕre, v. pati.

Schiffbrücke, die, hajóhíd; pons navicularis.

Schiffchen, das, hajótska; navicula. 2. vetélő, szövőhajótska; radius.

Schiffen, a. hajókázni; navigare.

Schiffer, der, hajókázó; nauta.

Schiffahrer, der, hajókázó; vector.

Schiffahrt, die, hajókázás; navigatio. 2. hajókázás mestersége; ars navalis.

Schiffladung, die, hajó terhe; onus navis.

Schiffleute, die, hajósok; nautici.

Schiffscapitän, der, hajós kapitány; magister, v. praefectus navis.

Schiffseil, das, hajókötél, alattság; rudens.

Schiffsvolk, das, hajós nép; nautici.

Schild, der, paizs; scutum, clypeus. 2. st. Schutzschild, oltalom, védelem; tegumentum, praesidium. 3. Wappen, tzimer; insigne. 4. st. Zeichen, jel; signum. 5. tekenős békahéj, v. teknő; testa.

Schildchen, das, paizsotska; scutum, clypeolum.

Schildern, a. st. beschreiben, leírni, lerajzolni, lefesteni, (írással, szóval); depingĕre, describĕre.

Schilderung, die, rajzolás, leírás, lefestés; descriptio, depictio.

Schildkröte, die, tekenős béka; testudo.

Schildwache, die, őrálló, strázsáló katona; miles stationarius. 2. őrállás; statio.

Schilf, das, st. Rohr, nád; arundo, canna. 2. st. Binsen, káka; scirpus.

Schilfig, nádas, kákás; arundinosus.

Schilfrohr, das, nád; arundo.

Schilling, der, silling, (pénz neme); schillingus. 2. tizenkettő, egy tutzet); numerus duodenarius. 3. verés; plaga.

Schimmel, der, fejérló; equus albus. 2. penész; mucor, situs.

Schimmelig, penészes; mucidus: Schimmelig werden, megpenészedni; mucescĕre.

Schimmeln, n. megpenészedni; mucescĕre.

Schimmer, der, fény, tsillám; lux, lumen, fulgor.

Schimmern, n. fényleni, ragyogni; lucere, fulgere.

Schimmernd, fénylő, tsillámló; lucidus, fulgens.

Schimpf, der, gyalázat, kissebbség; ignominia, dedecus, probrum.

Schimpfen, gyalázni, kissebbítni, tsúfolni, szitkozódni, szidni valakit; dehonestare, conviciari, maledicĕre.

Schimpflich, adj. tsúfos, kissebítő; ignominiosus, probrosus.

Schindel, die, zsindely; scandula.

Schindeldach, das, zsindelyfedel; tectum scandulare.

Schindelnagel, der, zsindelyszeg; clavus scandularius.

Schinden, a. das Vieh, nyúzni, megnyúzni, börét levonni; cutem detrahĕre. 2. st. mißhandeln, méltatlanúl bánni valakivel; vexare. 3. megfosztani, erőszakkal elvenni valakitől valamit; spoliare, exhaurire.

Schinder, der, nyúzó, dögnyúzó, (sinter, bentzel); excoriator. 2. nyomorgató, kínzó; saevus, crudelis.

Schinken, der, disznóláb, sódor; petaso, perna.

Schippe, die, lapát; pala, batillum.

Schirm, der, st. Schutz, vedelem, óltalom; praesidium, munimentum.

2. árnyéktartó; *umbella*, *umbraculum*.
Schirmdach, das, szín, félszer; *subgrundium*.
Schirmen, st. schützen, óltalmazni; *defendĕre*.
Schlacht, die, ütközet, tsata; *pugna*, *proelium*, *acies*: Schlacht liefern, megütközni, tsatázni; *proelium committĕre*.
Schlachtbank, die, mészárszék; *laniena*.
Schlachten, levágni, (a' marhát), megölni, (a' disznót); *mactare*.
Schlächter, hentes, kaszab; *mactator*, *lanio*.
Schlachtfeld, das, ütközethely, tsatapiatz; *locus pugnae*.
Schlachtochs, der, vágnivaló marha, vágó; *bos mactandus*.
Schlachtopfer, das, áldozatravaló; *victima*.
Schlachtordnung, die, ütközetrend; *acies*.
Schlachtvieh, das, vágómarha; *mactandum pecus*.
Schlacken, der, salak; *scoria*.
Schlackig, salakos; *plenus scoriae*.
Schlaf, der, das Schlafen, álom; *somnus*: in Schlaf bringen, elaltatni; *sopire*. 2. die Schläfe, vakszem, halánték; *tempora*, *pl*.
Schlafbett, das, alvó ágy; *lectus dormitorius*.
Schlafbringend, álomhozó, altató; *soporifer*.
Schläfe, die, *pl*. halánték, vakszem; *tempora*, *pl*.
Schlafen, *n. ir. Imp.* ich schlief. *Perf.* ich habe geschlafen, aludni; *dormire*: Schlafen gehen, lefeküdni, feküdni menni; *se somno dare*. 2. megzsibbadni, elsenvedni; *torpescĕre*.
Schläfern, *n*. álmos lenni; *somniculosum esse*: ich schläfre, od. mich schläfert, álmos vagyok; *dormiturio*.
Schlaff, schlapp, tág, megtágúlt, petyhüdt; *remissus*, *solutus*, *laxus*.
Schlaffheit, die, tágúltság, petyhüdtség; *solutio*, *langvor*.
Schlafgemach, das, hálószoba; *cubiculum*.
Schlafhaube, die, hálósüveg; *mitra*, *v. cucullus nocturnus*.
Schlafkammer, die, hálókamara; *cella dormitoria*.
Schlaflos, álmatlan; *insomnis*.
Schlaflosigkeit, die, álmatlanság; *insomnia*, *vigilia*.
Schlafmütze, die, hálósüveg; *galerus dormitorius*. 2. álomszuszi, aluszékony ember; *somniculosus*, *lentus*, *tardus*.
Schläfrig, álmos; *somnolentus*.
Schlafrock, der, hálóköntös, hálóköpönyeg; *amiculum cubiculare*.
Schlafzimmer, das, alvószoba; *dormitorium*.
Schlag, der, mit der Hand, ütés, tsapás, (kézzel, bottal); *ictus*, *verber*. 2. óraütés; *pulsus*: Schlag vier Uhr, éppen négy órakor, v. mikor a' négyet üti; *dum quarta auditur*. 3. óraverés, v. pertzegés, (a' zsebórában); *ictus*, *pulsus*. 4. tsattanás, pattanás; *ictus*, *fragor*: Schlag auf Schlag, egyik tsattanás a' másikat éri; *fragores sunt continui*. 5. tsapás, szerentsétlenség; *plaga*. 6. pénzre vert kép; *nota*, *effigies*. 7. szélütés, gutaütés; *apoplexia*: der Schlag hat ihn gerührt, od. getroffen, megütötte a' szél, guta; *apoplexia correptus est*. 8. érverés; *pulsus*. 9. Schlagbaum, sorompó: *obex*, *repagulum*. 10. st. Thüre, ajtó, (kotsi ajtaja); *janua*.
Schlagader, die, életér; *arteria*.
Schlagbaum, der, sorompó; *obex*.
Schlägel, der, sulyok; *fistuca*. 2. tzobák, tzomb; *femur*.
Schlagen, *a. ir. Imp.* ich schlug. *Perf.* ich habe geschlagen, megverni, v. megütni; *percutĕre*, *verberare*: an die Thür schlagen, az ajtót ütni, v. verni; *pulsare januam*: zu Boden schlagen, földhöz vágni, v. tsapni; *sternĕre*. 2. st. spielen, verni valamelly muzsikát, v. játszani rajta; *pulsare*, *ludĕre*, *canĕre*. 3. st. züchtigen, megverni, megfenyítni; *castigare*. 4. ütni, (mint az óra); *sonare*, *audiri*: es hat schon fünfe geschlagen, már elütötte az öt órát; *jam quinta audita est*. 5. st. prägen, pénzt verni; *signare*, *cudĕre*. 6. st. fällen, Holz, vágni, (fát); *caedĕre*. 7. eine Ader schlagen, eret vágni; *venam secare*. 8. meggyőzni, megverni, (az ellenséget); *supe-*

rare, *vincĕre*, *caedĕre*. 9 sich schlagen, verekedni, megütközni; *pugnare*. 10. Feuer schlagen, kiütni; *ignem elicĕre*: eine Brücke schlagen, hídat tsínálni; *pontem exstruĕre*, *v. facĕre*: ein Lager schlagen, tábort ütni; *castra metari*: in den Wind schlagen, szélnek ereszteni valamit; *contemnĕre*: Wurzel schlagen, gyökeret verni; *radices agĕre*. 11. pitypalattyolni mint a' fürj, hangitsálni, énekelni mint a' filemile; *canĕre*. 12. *n.* h. tsapódni, ütődni; *ruĕre*, *ferri*, *labi*. 13. in die Höhe schlagen, felmenni hirtelen, (az árrnak); *augeri*. 14. tartozni, rátartozni; *pertinere*: dieß schlägt nicht in mein Fach, nem tartozik az az én mesterségemre, v. tudományom határába; *non meae partis est*. 15. verődni, ütődni, dobogni, (mint a' vér ér, a' szív); *pulsare*.

Schläger, der, verekedő; *pugnax*.

Schlägerey, die, verekedés; *pugna*.

Schlagfluß, der, szélütés, gutaütés; *apoplexia*.

Schlaguhr, die, ütő óra; *horologium sonorum*.

Schlamm, der, iszap; *limus*.

Schlämmen, *a.* kitisztítni az iszaptól; *elimare*.

Schlammig, iszapos; *limosus*.

Schlange, die, kigyó; *angvis*, *serpens*.

Schlängeln, feltekergetni katskaringósan; *sinuare*. 2. sich, feltekergődzni; *sinuari*.

Schlank, súgár, kartsú; *gracilis*.

Schlap, *l.* Schlaff.

Schlaraffenland, das, sohonna, sohonnai ország; *Utopia*.

Schlau, ravasz; *versutus*, *astutus*.

Schlauch, der, tömlő; *uter*.

Schlauheit, die, ravaszság; *astutia*.

Schlecht, st. gewöhnlich, közönséges, együgyü; *simplex*. 2. roszsz, nem jó; *malus*: er befindet sich sehr schlecht, igen roszszúl van, igen beteg; *male se habet*. 3 nem igazi, hamis, roszsz; *impurus*, *non probus*. 4. st. gering, tsekély, kevés, kitsiny; *vilis*, *inanis*, *parvus*.

Schlechterdings, *adv.* egyátaljában, telyességgel, általán fogva; *simpliciter*, *utique*.

Schlechthin, schlechtweg, *adv.* egyenesen, egyátaljában; *simpliciter*. 2. st. nicht sonderlich, roszszúl, imígyamúgy; *male*, *tenuiter*.

Schlecker, der, nyalánk; *liguritor*.

Schleckerey, die, nyalánkság; *liguritio*.

Schlehe, die, kökény; *prunus spinosa*.

Schleichen, *n. ir. Imp.* ich schlich. *Perf.* ich bin geschlichen, tsúszkálni, mászkálni; *repĕre*, *serpĕre*. 2. lábujjhegyen menni; *lente*, *v. suspenso pede incedĕre*.

Schleichend, lassú; *lentus*, *tardus*. 2. lappangó, kuttogó; *occultus*, *tectus*.

Schleicher, der, (ugyan az).

Schleichhandel, der, lopva kereskedés; *negotiatio furtiva*.

Schleife, die, st. Schlitten, szán, szánka; *traha*. 2. st. Schlinge, tőr; *laqueus*. 3. pántlika, tzifraság; *lemniscus*.

Schleifen, *a.* st. schleppen, húzni; *trahĕre*. 2. földig lerontani, (a' várat); *solo aequare*. 3. *a. ir. Imp.* ich schliff. *Perf.* ich habe geschliffen, köszörűlni, megköszörűlni; *acuĕre cote*. 4. tsúszkálni, sikárkózni, iszankodni, kanyargatni; *lubricare*.

Schleifer, der, köszörűs; *cotiarius*.

Schleifstein, der, köszörűkő; *cos*.

Schleihe, die, tzompó, (hal); *cyprinus tinca*.

Schleim, der, nyál, vastag nyál, nyálka, enyek; *pituita*, *phlegma*, *riscus*. 2. mézga, főtt maglév; *cremor*, *lentor*, *mucilago*.

Schleimig, nyálkás, enyekes; *pituitosus*, *viscidus*.

Schleißen, *a. ir. Imp.* ich schliß. *Perf.* ich habe geschlissen, (od. schloß, geschlossen), fosztani, (tollat); *findĕre*.

Schlemmen, tobzódni; *heluari*.

Schlemmer, der, tobzódó; *heluo*.

Schlendrian, der, aggszokás; *mos receptus*.

Schleppe, die, úszóally, (a' fejérszemély ruhájának úszóallya); *syrma*, *cauda*.

Schleppen, *a.* st. ziehen, húzni, húznivonni, hurtzolni valamit; *trahĕre*, *raptare*, *veste terram verrĕre*: sich mit etwas schleppen, valamivel bajoskodni, vesződni; *laborare*, *conflictari*. 2. *n.* a' földön úsz-

ni, v. húzódni; *laxius dependere*, *fluere*.
Schleppkleid, das, úszó ruha; *vestis caudata*.
Schleppseil, das, húzó kötél, alattság; *remulcus*.
Schlesien, Szilézia, Slézia; *Silesia*.
Schlesisch, Sziléziai, Sléziai; *Silesiacus*.
Schleuder, die, parittya; *funda*.
Schleuderisch, hirtelenvaló, elhánytvetett, (munka); *neglectus*.
Schleudern, *a*. parittyázni, hajtani, szórni; *funda mittere*. 2. st. nachläßig handeln, elhányva vetve dolgozni; *negligenter agere*.
Schleunig, hirtelenvaló, gyors; *celer*, *velox*, *citus*.
Schleuse, die, zsilip, vízrekesz, (malom tsatornán); *cataracta*.
Schleyer, der, szemfedező fátyol, patyolat; *velum*, *velamen*, *rica*.
Schleyern, béfedezni; *velare*.
Schlich, der, titkos út, tolvaj út; *via occulta*. 2. st Kunstgriff, mesterség, fortély; *ars*: hinter die Schliche kommen, a' fortélyt kitanúlni; *artes detegere*.
Schlicht, egyenes szálú, egyenes menésű; *aequus*, *directus*. 2. st. ungekünstelt, mesterkéletlen, természeti; *simplex*.
Schlichten, *a*. kiegyengetni; *aequare*. 2. st. ordnen, elrendelni, rendbe szedni; *disponere*. 3. st. beylegen, elvégezni, (a' pert); *componere*.
Schlichthobel, der, simító gyalu; *planula*.
Schliefen, bújni, bémászni; *repere*.
Schließen, *Imp*. ich schloß. *Perf*. ich habe geschlossen, *a*. *ir*. st. zuschließen, bézárni; *claudere* 2. betenni, bézárni, *claudere*. 3. sich, bézáródni, bétevődni; *claudi*. 4. st. zu Stande bringen, véghez vinni, elvégezni, végre hajtani; *componere*: Frieden schließen, békességet kötni; *pacem facere*: sich schließen, végeződni, elvégeződni; *concludi*. 5. következést húzni, ítélni valamiből; *concludere*, *colligere*. 6. eine geschlossene Gesellschaft, együve tartó társaság; *societas definita*. 7. in sich schließen, magába foglalni; *continere*, *complecti*. 8. *n*. kinyitni, kinyílni vele; *aperiri*.
Schließlich, végezetre; *denique*.
Schließung, die, öszvefoglalás; *conjunctio*. 2. békességkötés, frigykötés; *compositio*. 3. elvégzés; *conclusio*, *finis*.
Schlimm, st. böse, roszsz; *malus*. 2. st. zornig, haragos; *saevus*, *asper*.
Schlinge, die, tőr, les; *laqueus*.
Schlingel, der, goromba, durva, gaz ember; *rusticus*, *nequam*.
Schlingen, *a*. *ir*. *Imp*. ich schlang. *Perf*. ich habe geschlungen, nyelni, lenyelni; *deglutire*. 2. körűl fogni, rátekergőzni; *circumdare*, *circumvolvi*. 3. in einander schlingen, öszvefoglalni, öszvevonni; *nectere*.
Schlitten, der, szán, szánka; *traha*.
Schlittenbahn, die, szánút; *via trahis apta*.
Schlittenfahrt, die, szánkázás; *vectio in traha*.
Schlittschuh, der, kortsolya; *solea ferrata*.
Schlitz, der, hasadás, repedés; *fissura*, *fissum*.
Schlitzen, *a*. elhasítni, elhasogatni, felhasítni; *findere*, *diffindere*.
Schloß, das, am Gewehre, puskaszerszám; *claustrum*. 2. zár, (az ajtón); *sera*. 3. st. Burg, vár; *arx*: Schlösser in die Luft bauen, arany hegyeket ígérni magának; *vana meditari*. 4. palota; *palatium*.
Schloße, die, jégeső, data; *grando*.
Schloßen, es schloßet, jégeső esik; *grandinat*.
Schlösser, Schlosser, der, lakatos; *serarius*.
Schlosserarbeit, die, lakatos munka; *opus serarium*.
Schlucht, die, völgytorok, szoros általjárás, v. nyílás; *fauces*.
Schluchzen, *n*. tsuklani, zokogni, sírás miatt); *singultire*.
Schluchzend, zokogó; *singultiens*.
Schluck, der, nyelés, korty, egy korty; *potus*, *haustus*.
Schlucken, *a*. nyelni, lenyelni; *deglutire*. 2. tsuklani; *singultire*.
Schlucker, der, nyelő, evő; *devorator*: ein armer Schlucker, szegény élődi; *miser*.
Schlummer, der, szunnyadás, szenderedés; *sopor*, *somnus levis*.
Schlummern, *n*. szunnyadni, szenderedni; *interquiescere*, *dormitare*.

Schlund, der, torok, gége; *fauces, oesophagus.* 2. barlangszáj; *fauces.* 3. mélység; *vorago, gurges.*

Schlüpfen, *n.* f. tsúszni, bétsúszni, bébújni, bémászni, bétsuszszanni, (lyukba); *irrepĕre.* 2. sikamlani, kitsúszni, (a' kezéből); *labi.*

Schlüpfrig, síkos, tsúszós; *lubricus.*

Schlupfwinkel, der, sut, kuszkó, búvóhely, rejtekhely; *latebra, latibulum.*

Schlürfen, *a.* höibölni, szürtsölni; *sorbere, sorbillare.*

Schluß, der, st. Ende, vég, végezet, béfejezés; *finis, exitus:* den Schluß machen, véget vetni; *terminare.* 2. bérekesztés, béfejezés, (a' beszédben, levélben); *clausula, conclusio.* 3. st. Entschluß, eltökéllés, végzés, eltökéllett szándék; *consilium, decretum, sententia:* einen Schluß fassen, eltökélleni magában valamit; *consilium capĕre, decernĕre.* 4. következtetés, okoskodás; *ratiocinatio, argumentatio.*

Schlußanmerkung, die, vég jegyzés; *nota extrema.*

Schlüssel, der, zur Thür, kúlts; *clavis.* 2. in der Musik, kultsjel, (a' muzsika kótán); *signum, clavis.* 3. magyarázat, megfelelés; *explicatio.*

Schlüsselbein, das, vállkúlts, vállperetztsont; *jugulum.*

Schlüsselblume, die, tavaszi kankalin; *primula veris.*

Schlüsselloch, das, kúltslyuk; *os serae.*

Schlußrede, die, okoskodás; *syllogismus, ratiocinatio.* 2. bérekesztő beszéd, béfejezés; *epilogus.*

Schmach, die, gyalázat, szégyen; *contumelia, ignominia, probrum* 2. kränken, kissebbítés, megkissebbítés; *vexatio.*

Schmachten, *n.* epedni, elepedni, (az éhség, szomjúság miatt); *confici.* 2. st. dürsten, szomjúzni, epedni; *sitire.* 3. nach etwas, epedni, epekedve kívánni; *desiderare, sitire.*

Schmachtend, szomjúzó; *sitiens.* 2. epedő, epekedő, epekedve kívánó; *sitiens, cupidus.* 3. inségben epedő; *confectus.*

Schmächtig, kartsú, szíkár; *exilis, gracilis.*

Schmachvoll, gyalázatos; *contumeliosus, probrosus.*

Schmackhaft, ízes, jó ízű; *sapidus.*

Schmähen, *a.* motskolni, gyalázni, kissebbítni, rágalmazni; *conviciari, maledicĕre.*

Schmäher, der, rágalmazó; *conviciator.*

Schmahl, *l.* Schmal.

Schmähschrift, die, gúnyoló írás, rágalmazó írás; *libellus famosus.*

Schmähung, die, rágalmazás; *maledictio.*

Schmal, keskeny; *angustus, arctus.* 2. st. gering, schlecht, tsekély, szűk; *tenuis.*

Schmälern, *a.* motskolni, kissebbítni; *vitupĕrare.*

Schmälern, *a.* szükítni, kissebbítni; *minuĕre, deminuĕre.*

Schmalz, das, zsír; *adeps, pingvedo.* 2. st. Butter, vaj, leolvasztott vaj; *butyrum.*

Schmalzblume, die, motsári sárvirág; *caltha palustris.*

Schmalzen, zsírozni, megzsírozni, megvajazni; *adipem addĕre, ungĕre.*

Schmant, der, téjfel; *flos lactis.*

Schmaragd, der, smaragd; *smaragdus.*

Schmarn, der, pruzinka, (tésztaétel); *massa farinacea frixa.*

Schmarotzen, *n.* élődni; schmeicheln, tsapodárkodni; *parasitari, adulari.*

Schmarotzer, der, élődi, más nyakán élősködő, tsapodár; *parasitus, adulator.*

Schmarre, die, sebhely; *cicatrix.*

Schmatz, der, *l.* Kuß.

Schmatzen, *a.* *l.* Küssen.

Schmauch, der, vastag füst; *fumus.*

Schmauchen, *n.* füstölögni, füstölni; *fumare.* 2. *a.* Taback schmauchen, dohányozni; *ducĕre, v. haurire fumum, uti tabaca.*

Schmaus, der, vendégség; *convivium, epulum.*

Schmausen, vendégeskedni; *epulari.*

Schmauser, der, vendégeskedő; *epulans, epulo.*

Schmauserey, *l.* Schmaus.

Schmecken, *a.* st. schmecken, kóstolni, megkóstolni; *gustare.* 2. érzeni, (az ízét); *sapĕre, sentire.* 3. gyönyörködni valamiben, tetszeni, tetszést találni; *sapĕre, delectari, placere.* 4. *n.* ízű lenni; *sapĕre, saporem habere.* 5. gut schmecken, tetszeni, inye szerént lenni, jól esni; *bene sapĕre.*

Schmeer, das, háj; *adeps.*
Schmeerbauch, der, pohos has; *abdomen.*
Schmeicheley, die, hízelkedés; *adulatio.*
Schmeichelhaft, *a.* hízelkedő; *blandus.*
Schmeicheln, *a.* hízelkedni, od. st. schmarotzen, tsapodárkodni; *blandiri, adulari.*
Schmeichler, der, hízelkedő; *adulator, adsentator.*
Schmeichlerisch, hízelkedős; *adulatorius, blandus.*
Schmeißen, *a. ir. Imp.* ich schmiß. *Perf.* ich habe geschmissen, st. werfen, hajítni, vetni; *jacĕre.* 2. ganéjlani; *cacare.*
Schmeißfliege, die, dongó légy; *musca carnaria.*
Schmelz, der, értzüveg, üvegmáz; *vitrum encaustum.*
Schmelzen, *a. ir. Imp.* ich schmolz. *Perf.* ich habe, és ich bin geschmolzen, olvasztani, megolvasztani, (viaszat, vajat, ónat); *liquefacĕre, solvĕre.* 2. értzüveggel festeni; *encausto pingĕre.* 3. *n.* s. olvadni, megolvadni, elolvadni; *solvi, liquefieri.*
Schmelzhütte, die, olvasztó huta; *officina liquatoria.*
Schmelzofen, der, olvasztó kementze; *fornax liquatoria.*
Schmelztiegel, der, olvasztó tégely; *catinus.*
Schmerz, der, (des Schmerzens), fájdalom, fájás; *dolor.*
Schmerzen, *n.* fájni; *dolere.*
Schmerzhaft, fájdalmas, fájős; *dolens, acerbus.*
Schmerzlich, fájdalmas, gyötrelmes, keserves; *acerbus, dolens, moiestus, gravis.*
Schmerzstillend, fájdalom enyhítő; *anodynus.*
Schmetterling, der, pillangó, lepke, pille; *papilio.*
Schmettern, *n.* heftig schallen, harsogni, od. krachen, durranni, durrogni; *strepĕre, fragorem edĕre.* 2. st. werfen, hajítni, vetni; *jacĕre, ferire.*
Schmied, der, kováts; *faber ferrarius.*
Schmiede, die, kovátsműhely; *officina ferraria.*
Schmiedesse, die, koh; *ustrina.*
Schmieden, *a.* kovátsolni, kovátsolás által készítni; *cudĕre, procudĕre.* 2. st. hervorbringen, kovátsolni, készítni, (szókat, fortélyt); *struĕre, moliri.*
Schmiedezange, die, tsipő vas; *forceps ferraria.*
Schmiegen, sich, magát meghajtani, megalázni, (valaki előtt); *flecti, se demittĕre.* 2. sich an etwas, rákanyarodni, rátekergőzni; *se adplicare, adhaerescĕre.*
Schmiere, die, kenőts; *linimentum, ungventum.*
Schmieren, *a.* kenni, megkenni; *linĕre, illinĕre*: den Wagen, megkenni; *ungĕre.* 2. st. beschmieren, bémázolni, békenni, bémotskolni, (falát); *illinĕre, maculare.* 3. schlecht schreiben, mázolni, rútúl írni; *male scribĕre.* 4. Jemanden die Hände schmieren, megvesztegetni valakit ajándékkal; *corrumpĕre.*
Schmierer, der, kenő, mázoló; *qui illinit, male scribens.*
Schmiererey, die, mázolás, kenés; *illitus.* 2. kenőts; *ungventum.* 3. firkálás; *mala scriptura.*
Schmierig, békent, bémázolt; *illitus, unctus.* 2. lágy, ragadós, enyékes; *viscidus.* 3. st. schmutzig, motskos, od. st. kothig, sáros; *sordidus, lutosus.*
Schminke, die, kenet, kendőzet, ábrázat festék, pirosító; *fucus, pigmentum.*
Schminken, festeni, (az ortzát); *fucare.*
Schmollen, fülelni, ballgatózni; *tacere, auscultare.*
Schmoren, *a* fonnyasztani a' maga levében, sütni, (húst); *carnem testa tecta suo vapore mollire.*
Schmuck, der, ékesség, dísz; *cultus, ornatus.* 2. aszszonyi ékesség, drága kövek, gyűrűk és aszszonyi drágaságok; *ornamentum, mundus muliebris.*
Schmücken, *a.* ékesítni, felékesítni, díszesítni; *ornare, exornare.*
Schmuckkästchen, das, aszszonyidrágaságtartó; *dactyliotheca.*
Schmückung, die, ékesítés; *exornatio.*
Schmunzeln, *n.* mosolyogni; *arridere.*
Schmutz, der, *pl.* motsok, szenny; *sordes, squalor, illuvies.*
Schmutzen, *n.* st. schmutzig werden, elmotskolódni, elszennyeződni; *sordescĕre, inquinari.*

Schmutzig, motskos, szennyes; *immundus, squalidus, sordidus*: schmutzig machen, elmotskolni, elszennyezni; *immundum reddĕre*. 2. st. schändlich, rút, otsmány; *foedus*. 3. st. geizig, filzig, fukar, igen fösvény, *sordidus*.

Schmutztitel, der, takarótzím; *involucrum*.

Schnabel, der, orr, madárorr; *rostrum*.

Schnabeln, enni, kapkodni; *captare*.

Schnäbeln, tsókolódni, (mint a' madarak); *rostra conserĕre, oscula jungĕre*.

Schnacke, *l.* Schnake.

Schnake, die, st. Schlange, fejérhasú kígyó, motsári, v. vízi kígyó; *coluber natrix*. 2. st. Mücke, szúnyog; *culex*. 3. st. Scherzrede, tréfabeszéd, tréfaság, furtsaság; *ridiculum*.

Schnackisch, tréfás, mulattságos; *ridiculus, jocularis*.

Schnalle, die, tsat; *fibula*.

Schnallen, *a*, bétsatolni; *fibulare*.

Schnalzen, pattantani, tsattantani, tserdítni, durrantani; *insonare flagello*.

Schnapp, schnapps, hirtelen; *subito*. 2. der Schnapp, hozzá kapás; *captatio*.

Schnappen, *n*. hirtelen elpattanni, eltsattanni, (mint a' zár); *prosilire*. 2. hozzá kapni; *captare*.

Schnäpper, der, érvágóvas; *phlebotomus elasticus*.

Schnappern, hadarászni; *blaterare*.

Schnapps, der, egy korty égettbor, v. pályinka; *haustus sicerae*. 2. hirtelen, egyszeriben; *subito*.

Schnappsack, der, tarisznya; *sarcina*.

Schnarchen, *n*. hortyogni; *stertĕre*.

Schnate, die, suhogó ág, suháng; *surculus, talea*.

Schnaten, *a*. megnyesni; *putare*.

Schnattern, *n*. gágogni, (mint a' lúdak); *clangĕre*: hápogni, (mint a' kátsák); *tetrinnire*. 2. tsatsogni; *blaterare*.

Schnauben, *n*. szuszogni, fújni az orrával, (mint a' lovak); *anhelare, respirare*. 2 larmázni; *fremĕre*.

Schnaufen, *l* Schnauben.

Schnauzbart, der, bajusz; *mystax*.

Schnauze, die, orr, az állatok orra és szája; *rostrum*. 2. az orra az edénynek; *rostrum, myxa*.

Schnäuzen, die Nase, od. sich schnäuzen, kifújni az orrát; *emungĕre*. 2. das Licht schnäuzen, elvenni a' gyertya hamvát; *fungum demĕre*.

Schnecke, die, tsiga; *limax, cochlea*.

Schneckenförmig, tsigaforma; *cochleatus*.

Schneckengang, der, kerengő út a' kertben; *via tortuosa*. 2. lomha járás, tzammogás; *gressus tardus*.

Schnee, der, hó; *nix*: es fällt Schnee, es schneyet, hó esik; *ningit*.

Schneeball, der, hógulya; *nix glomerata*. 2. forgátsfánk, tsőröge, herőtze; *crustulum*.

Schneegebirge, die, *pl*. havasok, havas hegyek, v. bértzek; *montes nivosi, alpes*.

Schneegestöber, das, fergeteg; *nives sparsae*.

Schneehuhn, das, hófajd, gatyásfajd; *tetrao lagopus*.

Schneeig, havas; *nivosus*.

Schneewasser, das, hóvíz; *aqua nivalis*.

Schneeweiß, hófejérségű, tiszta fejér, (mint a' hó); *niveus*.

Schneide, die, des Messers, él, éle, (a' késnek); *acies*.

Schneiden, *a. ir. Imp*. ich schnitt. *Perf*. ich habe geschnitten, *a*. metszeni, vágni; *scindĕre, secare*: (életet), aratni; *metĕre, demetĕre*: sich schneiden, megvágni magát, (késsel); *vulnerare se*. 2. készítni metszés, v. faragás által, tsinálni; *excidĕre*: eine Feder schneiden, pennát tsinálni; *calamum aptare*. 3. st. beschneiden, megmetszeni, metszeni, (a' szőlőt); *putare, amputare*. 4. faragni, faragás által késztni, (képet); *scalpere*. 5. st. verschneiden, megherélni; *castrare*. 6. metszeni, marni, mint a' sebes szél, v. hideg az ember ábrázatját; *aspere stringĕre*. 7. einen Ball schneiden, óldalaslag tsapni, óldalról tsapni a' golyóbist a' biliárdon; *pilam ex obliquo ferire*. 8. Geld schneiden, nyerekedni pénzel; *numos colligĕre, lucrifacĕre*: Mienen, od. Gesichter schneiden, ábrázatját rántzolni, félre húzni; *os torquere*. 9. *n*. éles lenni, jól, v. könnyen metszeni; *acutum esse*.

Schneiden, das, metszés, vágás, vagdalás; *sectio*, *amputatio*, *scalptura*. 2. st. Mähe, od. Schnitt, kaszálás, aratás; *messis*. 3. tsipkedés, rágás, (hasban); *tormina*.

Schneider, der, szabó mesterember; *sartor*. 2. metsző, (az öszvetételekben); *sector*: z. B. Brettschneider, deszka metsző; *sector tabularum*: Futterschneider, szetska metsző; *sector stramenti*.

Schneiderey, die, Schneiderhandwerk, das, szabómesterség; *ars sartoria*.

Schneidezahn, der, harapófog, metszőfog; *incisores*.

Schnell, gyors, hamarvaló, hamar; *celer*, *citus*, *velox*. 2. st. plötzlich, hirtelenvaló; *repentinus*: *adv.* hirtelen; *repente*.

Schnelle, die, gyorsaság; *celeritas*.

Schnellen, *a.* fritskázni, megfritskázni; *talitrum facĕre*, *v. infligĕre*. 2. feltsaptatni, felvettetni; *vibrare*, *succutĕre*. 3. pattantani, viszszarugni; *recellĕre*.

Schnelligkeit, die, gyorsaság, hirtelenség; *celeritas*, *velocitas*.

Schnellkraft, die, rúgó erő; *vis elastica*.

Schnellwage, die, körtvély font; *statera romana*.

Schnepfe, der, snef; *scolopax*.

Schneyen, es schneyet, esik a' hó, v. hó esik; *ningit*.

Schnickschnack, der, játék, tréfa; *nugae*.

Schnippchen, das, fitty; *talitrum*.

Schnitt, der, st. das Schneiden, metszés; *sectio*, *sectura*. 2. aratás; *messio*, *messis*. 3. szabás, metszés, a' ruha metszése és szabása; *sectio*. 4. Einschnitt, bémetszés; *incisio*. 5. st. ein Stück, darab, szelet, (sült hús, kenyér); *segmentum*.

Schnittchen, das, metszésetske; *incisura*. 2. szeletke; *segmentum parvum*.

Schnitter, der, arató; *messor*.

Schnittlauch, der, metélő hagyma; *allium schoenoprasum*.

Schnittling, *l.* Schnittlauch.

Schnitz, der, metszés, szelet; *segmentum*.

Schnitzeln, *a.* faratskálni; *minutatim secare*.

Schnitzen, *a.* faragni; *scalpĕre*.

Schnitzer, der, faragó; *scalptor*. 2. faragó kés; *scalpellus*, *scalprum*. 3. st. Fehler, hiba; *mendum*.

Schnöde, haszontalan, roszsz, alávaló; *nequam*, *vilis*.

Schnupfen, Taback, szívni, (tobákot), tobákolni; *uti pulvere sternutatorio*.

Schnupfen, das, tobákolás; *usus pulveris sternutatorii*.

Schnupfen, der, nátha; *gravedo*, *catarrhus*.

Schnupfer, der, tobákoló, tobákos; *utens pulvere sternutatorio*.

Schnupftaback, der, tobák, portobák, burnót; *nicotiana sternutatoria*.

Schnupftuch, das, zsebkeszkenő, zsebbeli keszkenő, orr fúvó keszkenő; *muccinium*.

Schnuppe, die, des Lichts, gyertya hamva; *fungus candelae*.

Schnur, die, sinór; *funiculus*, *linea*. 2. Richtschnur, sinórmérték, régula; *norma*, *amussis*. 3. st. Schwiegertochter, meny; *nurus*.

Schnüren, *a* sinórral megkötni; *vincire*, *adligare*. 2. béfűzni; *adstringĕre*.

Schnurgerade, *adv.* egyenesen; *ad amussim*.

Schnurrbart, der, bajusz; *mystax*.

Schnurre, die, furtsaság; *ridiculum*.

Schnurren, *a.* morogni; *strepitare*.

Schob, der, kéve; *manipulus*.

Schober, der, st. Haufen, tsomó, rakás; *strues*. 2. kazal, (széna); *acervus*, *meta*.

Schock, das, hatvan szám, hatvan darab; *sexagenarius*

Schofel, der, alávaló portéka; *vilis*, *nullius pretii*.

Schofelig, alávaló, hitvány; *vilis*.

Schökerey, die, tréfálódás, tréfa; *jocus*.

Schökerhaft, tréfás; *jocosus*.

Schökern, *n.* tréfálni, enyelegni; *jocari*.

Scholar, der, tanítvány; *discipulus*.

Scholastisch, oskolai; *scholasticus*.

Scholle, die, félszegúszó, (hal); *pleuronectes*. 2. st. Erdscholle, göröngy, rög; *gleba*.

Schon, *adv.* st. bereits, már; *jam*. 2. st. ohnedem, úgy is; *jam*. 3. no hiszen; *tamen*. 4. ob schon, jóllehet, ámbár; *etsi*, *tametsi*.

Schön, szép; *pulcher*, *formosus*, *venustus*: *adv.* szépen; *pulchre*. 2.

st. vortrefflich, jeles, tsinos; *bellus*, *elegans*. 3. st. groß, nagy; *magnus*, *praestans*.
Schöne, die, szerető; *amasia*. 2. st. Schönheit, szépség; *pulchritudo*.
Schonen, *a*. kémélni, megkémélni, kedvezni valaminek; *parcĕre*.
Schönheit, die, szépség; *formositas*.
Schönschreiber, der, szép író; *calligraphus*.
Schonung, die, kéméllés; *moderatio*.
Schooß, Schoß, der, kebel, öl; *gremium*, *sinus*: die Hände in den Schooß legen, kebelébe dugni kezét; *otiari*.
Schooßhund, der, ölbéli kutya; *catellus*.
Schooßkind, das, legkedvesebb gyermek; *unice dilectus*.
Schopf, der, fürt; *cirrus*. 2. Gipfel, tető; *vertex*. 3. konty; *crista*, *juba*. 4. üstök; *coma*.
Schöpfen, *a*. Wasser, merni, (vizet); *haurire*. 2. szívni, bészívni; *haurire*, *ducĕre*: Athem schöpfen, lélekzetet venni; *spiritum ducĕre*, *respirare*. 3. st. bekommen, kapni, venni; *capĕre*: Muth schöpfen, bátorságot venni, neki bátorodni; *animum capĕre*. 4. *n*. bévenni, bészívni magába, (vizet); *recipĕre*.
Schöpfer, der, merítő; *haustor*. 2. merítő edény, merő edény; *haustrum*. 3. alkotó, teremtő; *creator*.
Schöpferisch, teremtő; *creatoris*.
Schöpfung, die, teremtés; *creatio*. 2. st. Geschöpf, teremtmény; *creatura*, *creatum*. 3. merés, merités; *haustus*.
Schoppen, die, szin, félszer; *tectum*, *horreum*.
Schöps, der, örü, ürü; *vervex*.
Schöpsenbraten, der, örüpetsenye; *assum vervecinum*.
Schorf, der, var, a' seb vara; *crusta*.
Schorstein, der, *l*. Rauchfang.
Schorsteinfeger, der, *l*. Rauchfangkehrer.
Schoß, der, fiatal veszsző, hajtás, gyenge ág; *palmes*, *flagellum*. 2. st. Steuer, adó; *vectigal*, *tributum*.
Schoßbalg, der, kalaha, gabona tok; *vagina*.
Schossen, *a*. adót hozni bé; *vectigal inferre*. 2. felnőni, felnyúlni, szárba indúlni, (mint a' gabona); *surgĕre*, *succrescĕre*.
Schösser, der, adó szedő; *quaestor*.
Schoßkelle, die, bak, (a' kotsin); *receptaculum posticum*.
Schößling, der, fiatal ág, hajtás; *palmes*, *flagellum*.
Schote, die, hüvely, tok, (paszuly, v. borsó hüvely); *siliqua*.
Schotte, der, Skótus; *Scotus*.
Schottland, das, Skótzia; *Scotia*.
Schräge, félszeg, tsapinós, kajáts, ferde, félszakos, v. félszakú; *obliquus*, *transversus*.
Schramme, die, repedés; *fissura*.
Schrank, der, almáriom; *scrinium*.
Schranken, die, *pl*. sorompó, rekesz; *carceres*, *cancelli*. 2. st. Gränze, határ; *finis*, *limes*: über die Schranken schreiten, általhágni a' határt; *limitem excedĕre*: sich in Schranken halten, magát illendő határok között tartani; *servare modum*.
Schrankenlos, határnélkűlvaló, határtalan; *haud circumscriptus*, *infinitus*.
Schraube, die, sróf; *cochlea*.
Schrauben, *a*. srófolni, tekerni, tsavarni; *torquere*, *adigĕre*.
Schreck, der, hasadék; *rima*, *fissum*.
Schreckbild, das, ijesztő; *terriculamentum*, *formido*.
Schrecken, das, és der, ijedés, ijedség; *terror*.
Schrecken, *a*. ijeszteni, megijeszteni; *terrere*, *territare*.
Schreckhaft, ijedős, félénk; *pavidus*.
Schrecklich, rettenetes, irtóztató; *terribilis*, *horrendus*. 2. iszonyú, rút; *atrox*.
Schreibart, die, írásmód; *ars*, *v*. *modus scribendi*.
Schreibebuch, das, írókönyv; *liber scriptorius*.
Schreibecalender, der, író kalendáriom; *calendarium scriptorium*.
Schreibefeder, die, ítótoll, penna; *penna scriptoria*, *calamus*.
Schreibekunst, die, írás mesterség; *ars scribendi*.
Schreibemeister, der, írás tanító; *magister scribendi*.
Schreiben, *a*. *ir*. *Imp*. ich schrieb. *Perf*. ich habe geschrieben, írni; *scribĕre*: eine gute Hand schreiben, szépen írni, szép írásának lenni; *bene scribĕre literas*: etwas in das Reine schreiben, valamit tisztán leírni; *in*

purum transscribĕre. 2. megírni, írásban megjelenteni valakinek valamit; *perscribĕre, literis nunciare.*
Schreiben, das, írás; *scriptio, scriptura.* 2. st. Brief, levél; *epistola, literae.*
Schreiber, der, író, a' ki ír; *scriptor.* 2. iródeák; *scriba.*
Schreiberey, die, írás; *scriptura.*
Schreibetisch, Schreibtisch, der, író asztal; *mensa scriptoria.*
Schreibezeug, das, író eszköz; *theca scriptoria.*
Schreibfeder, die, *l.* Schreibefeder.
Schreibfehler, der, írásbéli hiba; *lapsus scribentis.*
Schreibpapier, das, író papiros; *charta scriptoria.*
Schreibschule, die, író oskola; *ludus scriptorius.*
Schreibstube, die, író szoba; *tabularium.*
Schreibtafel, die, író tábla; *pugillares.*
Schreibung, die, írás; *scriptio.*
Schreibzeug, das, *l.* Schreibezeug.
Schrein, der, almáriom; *scrinium.*
Schreiner, der, asztalos; *faber scriniarius.*
Schreiten, *a. ir. Imp.* ich schritt, ich bin geschritten, lépni, hágni; *gradi*: fortschreiten, a' dologhoz fogni; *aggredi rem.*
Schrey, der, kiáltás; *clamor.*
Schreyen, *n. ir. Imp.* ich schrie. *Perf.* ich habe geschrien, kiáltani; *clamare*: oft schreyen, kiabálni; *clamitare.* 2. st. schreyend rufen, kiáltva hívni; *inclamare.* 3. st. lärmen, lármázni, kiabálni; *clamitare, ejulare.*
Schreyen, das, kiáltás, kiabálás; *clamor.*
Schreyer, der, kiáltó; *clamator.*
Schrift, die, írás; *scriptura.* 2. st. Letter, betűk, öntött betűk; *literae, typi.* 3. die heilige Schrift, a' szent írás, biblia; *libri divini, scriptura sasra, biblia, pl.* 4. könyv, v. munka; *scripta.*
Schriftgelehrter, ein, írás túdó; *theologus.*
Schriftgießer, der, betűöntő; *fusor typorum.*
Schriftlich, írásbéli; *scriptus*: *adv.* írásban, írva; *per literas.*
Schriftsteller, der, könyvíró, könyvszerző; *auctor, scriptor.*
Schritt, der, lépés; *gradus, passus, gressus*: ein Schritt thun, egyet lépni; *gradum facĕre*: Schritt für Schritt, lépésenként; *gradatim.* 2. lépés, nyom, láb, hoszszaság mérték; *pes, passus.* 3. léptetés, lépést való menés, (lóval); *gradus.*
Schroff, darabos; durva; *scrupeus, scruposus.* 2. st. steil, meredek; *praeceps.*
Schröpfen, megköppölyözni; *scarificare.*
Schröpfkopf, der, köppöly; *cucurbitula.*
Schrot, der, st. Stück, darab, (hús); *frustum.* 2. srét; *grando plumbea.* 3. st. Gewicht, nyomaték; *pondus.* 4. dara, daráit élet; *frumenta levius fracta.*
Schroten, *a.* eldarabolni; *secare.* 2. darálni, megdarálni, (az életet); *levius permolĕre.* 3. elhengeríteni, elhempelygetni, eltolni; *promovere.*
Schröter, der, kortsolyás; *phalangarius.* 2. szarvas bogár; *lucanus cervus.*
Schrotleiter, die, kortsolya; *scala dolaris.*
Schrothmehl, das, dara; *farina crassior.*
Schub, der, tolás, taszítás; *impulsus*: einen Schub thun, egy taszítást tenni valamin; *impellĕre*: von sich schieben, tovább taszítni; *propellĕre.* 8. Schub im Kegelspiele, egy hajtás a' kuglizásban; *ictus conorum.*
Schubbett, das, toló ágy; *lectus reciprocus.*
Schubkarren, der, talitska; *pabo, unirotum.*
Schubkasten, der, kihúzó almáriom, v. fiókos almáriom; *forulus reciprocus.* 2. kihúzó fiók; *loculus v. cistella ductilis.*
Schubsack, der, zseb; *funda.*
Schubut, der, fülesbagoly; *strix bubo.*
Schüchtern, félénk, bátortalan; *timidus, pavidus.*
Schüchterheit, die, félénkség, bátortalanság; *timiditas.*
Schuft, der, gyámoltalan; *nebulo, ignavus.*
Schuh, der, *pl.* die Schuhe, lábbeli, (tzipő), topánka; *calceus.* 2. láb, nyom, (mérték); *pes.*

Schuhbürste, die, tsizmakefe; *peniculus calcearius.*
Schuhfetzen, der, kapiza; *lacinia calcearia.*
Schuhflicker, der, foltozó varga; *sutor veteramentarius.*
Schuhleisten, die, vargakapta; *tentipellium.*
Schuhmacher, Schuster, der, varga, német tsizmadia; *sutor.*
Schuhputzer, der, tsizma tisztító; *purgator calceorum.*
Schuhwachs, das, saru feketítő, tsizma feketítő, (suvitzk); *cera nigra calceatoria, atramentum calcearium.*
Schuhwichs, (ugyan az).
Schulamt, das, oskolai hívatal; *munus scholasticum.*
Schulanstalt, die, oskolai intézet; *institutum scholasticum.*
Schularbeit, die, oskolai munka; *labor scholasticus.*
Schulbuch, das, oskolai könyv; *liber scholasticus.*
Schulcamerad, der, tanúló társ; *condiscipulus.*
Schuld, die, was man schuldig ist, adósság; *aes alienum*: aus der Schuld kommen, az adósságból kimenekedni; *exire aere alieno.* 2. st. Verbindlichkeit, kötelesség; *debitum.* 3. st. Fehler, vétek, hiba; *culpa, noxa*: außer Schuld seyn, ártatlan lenni, nem lenni hibás; *culpa vacare*: sich etwas zu Schulden kommen lassen, véteni valamiben; *culpam committere.* 4. st. Ursache, ok; *causa.* 5. st. Strafe, büntetés, bér; *poena, merces.* 6. st. Hinderniß, akadály; *impedimentum.*
Schuldbrief, der, od. Obligation, kötelező írás, adósság levél; *syngrapha.*
Schulden, die, *pl.* adosságok; *aes alienum.*
Schuldforderung, die, adósság, adósságkérés; *nomen creditum.*
Schuldheiß, der, falusi bíró; *scultetus*
Schuldig, zu Bezahlen, adós; *obligatus, debens.* 2. st. verbunden, köteles; *obstrictus.* 3. vétkes, hibás; *sons, noxius.* 4. büntetést érdemlő; *reus.*
Schuldigkeit, die, adósság; *debitum.* 2. kötelesség: *officium*: es ist meine Schuldigkeit, kötelességemben áll; *meum officium est.*
Schuldlos, büntelen, ártatlan; *innoxius, insons.*
Schuldner, der, adós; *debitor.*
Schuldverschreibung, die, adósság levél, kötelező írás; *syngrapha.*
Schule, die, oskola, iskola; *ludus, schola*: eine hohe Schule, fő oskola, anya oskola; *academia, universitas*: in die Schule gehen, oskolába menni; *scholam obire.* 4. oskolába járni; *scholam frequentare.*
Schüler, der, tanúló, tanítvány; *discipulus.* st. Anfänger, kezdő; *tyro.*
Schulfuchs, der, oskolai tudós; *scholasticus.*
Schulfüchserey, die, oskolai tudósság; *nugae scholasticae.*
Schulgebäude, das, oskolai épület; *aedificium scholae, schola.*
Schulgesetz, das, oskolai törvény; *lex scholastica.*
Schulhaus, das, oskola; *schola.*
Schuljugend, die, oskolai ifjúság, tanúló ifjúság; *juventus scholastica.*
Schulknabe, -junge, der, oskolás gyermek, oskolában járó; *puer scholasticus.*
Schullehrer, der, oskolai tanító, oskolamester; *magister v. doctor scholasticus.*
Schulmeister, der, oskolamester; *ludimagister.*
Schulter, der, váll; *humerus,*
Schulterbein, das, válltsont; *os humero.*
Schulterblatt, das, vállapotzka; *scapula.*
Schultern, vállára venni; *humero adplicare.*
Schulübung, die, oskolai gyakorlás; *exercitatio scholastica.*
Schulvorsteher, der, oskolai elöljáró; *antistes scholae.*
Schulze, Schulz, der, falusi bíró; *judex pagi.*
Schuppe, die, halbéjj, halpénz, pikkely; *squama.* 2. auf dem Kopfe, a' főn lévő korpa; *furfur.*
Schuppen, der, *l.* Schoppen.
Schuppenförmig, pikkelyforma; *squameus.*
Schuppig, pikkelyes; *squamosus.*

Schur, die, nyírés, (juhnyírés); *tonsura*. 2. vesződség, baj; *molestia*.
Schüren, szítni, (tüzet); *irritare*.
Schurf, der, var, kosz; *porrigo*.
Schurigeln, hertzehurtzálni; *vexare*.
Schurke, der, gazember; *nequam*.
Schurkerey, die, gazság; *nequitia*.
Schurwolle, die, nyírett gyapjú; *lana tonsa*.
Schurz, der, elökötő; *subligaculum*.
Schürze, die, (ugyan az).
Schuß, der, lövellés, fellövellés; *impetus*. 2. hajtás, új hajtás, új növés; *germen*, *palmes*, 3. lövés; *ictus*. 4. golyóbisütés, lövés; *ictus*: er hat einen Schuß bekommen. lövést kapott, v. megérte a' golyóbis; *glande ictus est*. 4. st. Ladung, töltés; *glans cum pulvĕre*.
Schüssel, die, tál; *scutula*, *patina*.
Schüsselchen, das, tálatska; *patella*.
Schußfrey, lövéstől ment, a' kinek a' lövés nem árt; *tutus ab ictu*.
Schußwunde, die, lövés, lőtt seb; *vulnus ab ictu*.
Schuster, der, varga, némettsizmadia; *sutor*.
Schusterarbeit, die, vargamunka; *opus sutorium*.
Schusterkneif, der, talpkerítő; *scalprum sutorium*.
Schusterladen, der, vargaműhely; *taberna sutoria*.
Schustern, a. vargáskodni; *sutorem agĕre*.
Schusterpech, das, vargaszurok; *pix sutoria*.
Schutt, der, omladék, düledék, omladvány; *rudus*, *-eris*.
Schütt, eine Insel, Tsallóköz; *insula Cituorum*.
Schüttboden, der, gabonapadlás; *tabulatum*, *granarium*.
Schütteln, den Kopf, rázni, tsóválni, (a' fejét); *quatĕre*, *quassare*, *agitare*.
Schütten, *a*. ins Gefäß, tölteni, önteni, (valami edénybe, v. ki az edényből); *fundĕre*, *effundĕre*.
Schüttern, *n*. rázódni, rengeni; *quatī*, *agitari*. 2. *a*. rázni, megrendítni; *quassare*, *movere*.
Schutthaufen, der, omladvány; *rudera*. *pl*.
Schutz, der, oltalom, védelem; *praesidium*, *tutela*. 2. menedékhely, oltalom; *munimentum*.
Schutzbrief, der, védelmező levél; *literae praesidiariae*.
Schutzdach, das, félszer, pajta; *subgrundium*, *testudo*.
Schütze, der, vadász, lövő, puskás; *jaculator igniarius*.
Schützen, *a*. védelmezni, óltalmazni; *tueri*, *tutari*, *defendĕre*.
Schutzengel, der, őrző angyal, védangyal; *angelus tutelaris*, *tutela*, *praesidium*.
Schutzgeist, der, védangyal; *genius tutelaris*.
Schützung, die, védelmezés oltalmazás; *praesidium*, *defensio*.
Schutzwaffen, die, *pl*. védelemfegyver; *arma*
Schutzwehr, die, védelem; *munimentum*.
Schwabe, die, Sváb; *svevus*.
Schwaben, Svévia, Svábország; *Svevia*.
Schwach, gyenge, erőtlen; *infirmus*, *invalidus*, *imbecillus*: Schwach werden, gyengülni, elgyengülni; *infirmari*, *debilitari*: *adv* gyengén; *molliter*. 2. st. dünn, vékony; *tenuis* 3. st. gering, tsekély; *levis*.
Schwäche, die, gyengeség, erőtlenség; *infirmitas*, *debilitas*. 2. st. Dünne, vékonyság; *tenuitas*.
Schwächen, *a*. gyengítni, erőtlenítni, elgyengítni; *debilitare*, *infirmare*.
Schwachheit, die, gyengeség, erőtlenség, gyarlóság; *infirmitas*.
Schwächlich, gyengélkedő, erőtlenkedő, beteges; *infirmior*, *inbecillior*.
Schwächung, die, gyengítés: *infirmatio*, *debilitatio*.
Schwaden, der, od. die, Schwade, rend kaszált, v. aratott rend; *series*, *stria*, *ordo*, *striga* 2. harmatkása; *festuca fluitans*.
Schwager, der, sógor; *affinis*, *levir*.
Schwägerinn, die, sógorasszony; *fratria*, *glos*, *affinis*.
Schwägerschaft, die, sógorság; *adfinitas*.
Schwalbe, die, fetske; *hirundo*.
Schwall, der, sokaság; *multitudo*.
Schwamm, der, gomba; *fungus*. 2. spongyia; *spongia*. 3. tapló; *fomes*, *boletus*.

Schwämme, die, úsztató; *lavatio*, *locus lavationis*.

Schwammig, gombás; *fungosus*. 2. taplós; *rarus*. 3. spongyiás; *spongiosus*.

Schwan, der, hattyú; *cygnus*, *olor*.

Schwanenhals, der, hattyúnyak; *collum olorium*.

Schwang, der, st. Bewegung, mozgás, ingás; *motus*: etwas in den Schwang bringen, megindítni vamit; *movere*: im Schwange seyn, virágozni, virágjában, divatjában lenni; *vigere*, *invalescĕre*.

Schwängel, der, der Glocke, harang ütő; *pistillum*. 2. kútostor; *tolleno*.

Schwanger, terhes, viselős, (aszszony); *gravida*.

Schwängern, *a*. teréhbe ejteni, megterhesítni; *gravidam reddĕre*. 2. st. befruchten, gyümöltsösítni; *fructiferare*, *gravidare*. 3. st. erfüllen, bétölteni, megtölteni; *implere*.

Schwangerschaft, die, terhesség, viselősség; *graviditas*.

Schwank, biegsam, hajló, hajlékony; *flexilis*. 2. ungewiß, kétséges; *incertus*, *ambiguus*, *fluctuans*.

Schwank, der, furtsaság; *ridiculum*, *jocus*.

Schwanken, st. wanken, ingatni, ingadozni; *mutare*, *vacillare*. 2. habozni, bizonytalan lenni; *fluctuare*, *vacillare*.

Schwanz, der, fark, (az állatoknak farkok); *cauda*.

Schwanzfeder, die, farktoll; *penna caudae*.

Schwanzflosse, die, farkszárnya a' halnak; *pinna caudae*.

Schwanzriemen, der, farmatring; *postilena*.

Schwären, *n*. *ir*. s. *Imp*. ich schwor, *Perf*. ich bin geschworen, meggyűlni, megevesedni; *suppurari*, *abire in pus*.

Schwarm, der, raj; *examen*. 2. lármázó sokaság; *turba*, *strepitus*.

Schwärmen, *n*. rajoskodni, lármázni, dombérozni; *strepĕre*, *tumultuari*, *bacchari*, *grassari*. 2. rajt ereszteni, rajzani, mint a' méhek; *fetus v. examen emittĕre*. 3. eszelősködni, rajoskodni; *furĕre*, *fanaticum v. vesanum esse*.

Schwärmer, der, rajoskodó, lármázó, dombérozó; *strepens*. 2. st. Herumläufer, kóborló; *grassator*. 3. eszelős, rajoskodó; *vesanus*, *fanaticus*.

Schwärmerey, die, rajoskodás, eszelősség, eszelősködés; *vesania*, *furor*, *fanaticismus*.

Schwärmerisch, lármás; *strepens*. 2. eszelős, rajoskodó; *fanaticus*, *vesanus*,

Schwarte, die, vastagbőr, feltörtbőr; *callus*, *callum*. 2. bőrke, (szalonna bőrke); *cutis*.

Schwarz, fekete; *ater*, *niger*: Jemanden schwarz machen, valakit fekete színekkel írni le, roszszat beszélni felőle; *denigrare*, *calumniari*.

Schwarzbraun, setét barna, *fuscus*.

Schwärze, die, feketeség; *nigritudo*. 2. feketítő; *atramentum*.

Schwärzen, *a*. feketítni, megfeketítni; *denigrare*, *nigrum reddĕre*. 2. besudeln, bémotskolni; *maculare*.

Schwarzkünstler, der, szemfényvesztő, gaukler; *magus*.

Schwärzlich, feketés; *nigellus*.

Schwarzwild, das, fekete vad; (vaddisznó); *aper*.

Schwatzen, *a*. tsatsogni, fetsegni; *garrire*, *fabulari*, *confabulari*.

Schwätzer, der, fetsegő; *garrulus*.

Schwatzhaft, tsatsogó; *loquax*.

Schwatzhaftigkeit, die, tsatsogóság; *garrulitas*, *loquacitas*.

Schwebe, in der Schwebe seyn, lebegni; *pendere*.

Schweben, *n*. lebegni, függeni, (a' levegőben); *pendere*. st. seyn, lenni; *esse*, *versari*: das schwebt mir immer vor Augen, most is mindég a' szemem előtt van; *ante oculos versatur*.

Schwebend, lebegő; *pendens*, *pensilis*.

Schwede, der, Svéd, Svékus; *Svecus*.

Schweden, Svétzia; *Svecia*.

Schwefel, der, büdöskő, kénkő; *sulphur* 2. st. Schwefellicht, kéngyertya; *sulphuratum*.

Schwefelgelb, büdöskőszínű; *colore sulphureo*.

Schwefelig, kénköves, büdösköves; *sulphureus*, *sulphurosus*.

Schwefellicht, das, kéngyertya; *sulphuratum*.

Schwäfelsäure, die, kénkősavanyúság; *acidum sulphureum.*
Schweif, der, *l.* Schwanz.
Schweigen, *n. ir. Imp,* ich schwieg. *Perf.* ich habe geschwiegen, halgatni, nem szóllani; *tacere, silere.* 2. elhalgatni valamit; *tacere, praeterire silentio.*
Schweigen, das, halgatás; *silentium, taciturnitas.*
Schwein, das, disznó, sertés; *sus, porcus.* 2. st. Kleks, motsok, disznóság; *macula.*
Schweinen, disznóhús; disznó; *suillus, porcinus.*
Schweinerey, die, disznóság; *inmunditia, spurcitia.*
Schweinfleisch, das, disznóhús; *caro suilla.*
Schweinhirt, der, disznópásztor, kanász, kondás; *subulcus, pastor suarius.*
Schweinigel, der, süldisznó, tövises disznó; *erinaceus.* 2. malatz ember; *sus, porcus.*
Schweinsborste, die, serte; *seta.*
Schweinstall, der, disznóól, hídas; *hara, suile.*
Schweinzucht, die, disznótartás; *suaria.*
Schweiß, der, izzadság, verejték, veríték; *sudor.* 2. st. Blut, vér; *sangvis.* 3. st. Bemühung, fáradozás, izzadozás; *sudor.*
Schweißen, forrasztani, öszveforrasztani (a' vasat); *ferruminare.*
Schweißloch, das, izzadó lyuk, verejtéklyuk; *porus.*
Schweißtreibend, izzadság hajtó, izzasztó; *sudorem movens.*
Schweiz, die, Helvétzia, Svájtz; *Helvetia.*
Schweizer, der, Svájtz, Helvétus; *Helvetus.*
Schweizerisch, Helvetziai, Svájtzi; *Helveticus.*
Schwelgen, *n.* tobzódni; *heluari.*
Schwelgen, das, tobzódás; *heluatio.*
Schwelger, der, tobzódó; *heluo.*
Schwelgerey, die, tobzódás; *heluatio.*
Schwelgerisch, tobzódó; *luxuriosus.*
Schwelle, die, küszöb; *limen.*
Schwellen, *a. ir.* felduzzasztani, dagadtá tenni; *tumefacĕre, turgidum reddĕre.* 2. *n. ir.* h. ich schwelle, du schwillst, er schwillt. *Imp.* ich schwoll. *Perf.* ich bin geschwollen, dagadni, megdagadni, feldagadni, mint a' test; *tumescĕre, turgere, intumere.* 3. nőni, duzzadni, dagadni, (mint a' folyó patak); *intumescĕre.*
Schwemme, die, mosóhely, úsztató hely, (a' folyóvízben); *lavatio, volutabrum.*
Schwemmen, úsztatni, leúsztatni; (fát a' folyóvízen); *demittĕre* 2. Pferde, úsztatni, megúsztatni, *proluĕre, lavare.*
Schwenken, *n.* forgatni, (a' lántsát, kardot); *vibrare, agitare, torquere.* 2. sich schwenken wie die Soldaten, fordúlni, kanyarodni; *verti, converti.*
Schwenkung, die, fordúlás, kanyarodás; *conversio, vibratio.*
Schwer, nehéz, (a' test terhére nézve); *gravis.* 2. nehéz, terhes; *gravis.* 3. st. drückend, beschwerlich, nehéz, bajos; *gravis, difficilis, tardus*: *adv.* nehezen, bajosan; *graviter, dificulter, dificiliter*: schwer machen, nehézzé tenni, *adgravare.*
Schwerdt, das, Schwert, kard; *ensis, gladius.*
Schwere, die, nehézség; *gravitas.*
Schwerfällig, esetlen; *tardus.*
Schwerlich, nehezen, alig; *dificulter, aegre.*
Schwermuth, die, szomorkodás, bús szívűség; *melancholia.*
Schwermüthig, szomorkodó, bús szívű; *melancholicus.*
Schwert, das, *l.* Schwerdt.
Schwertfeger, der, kardtsiszár; *opifex gladiorum.*
Schwester, die, fejérszemély testvérje valakinek; *soror*: meine ältere Schwester, a' néném; *soror natu major*: meine jüngere Schwester, a' húgom, az ötsém; *soror natu minor*: meine leibliche Schwester, a' testvér néném, v. húgom; *soror germana.*
Schwesterlich, testvéri; *sororius.*
Schwestersohn, der, a' néném, vagy húgom fia; *filius sororis.*
Schwestertochter, die, néném, v. húgom leánya; *filia sororis.*
Schwibbogen, der, bólthajtás; *fornix, arcus.*

Schwiegerältern, die, *pl*. z. B. meine Schwiegerältern, az ipam és napam; *socer*, *et socrus*.

Schwiegermutter, meine, napam, *socrus*.

Schwiegersohn, mein, vőm, vejem; *gener*.

Schwiegertochter, meine, menyem; *nurus*.

Schwiegervater, mein, ipam; *socer*.

Schwiele, die, feltört bőr, vastag bőr, kérges bőr; *callus*.

Schwierig, st. Schwer, nehéz, bajos; *difficilis*. 2. neheztelő, boszszonkodó; *offensus*, *iratus*.

Schwierigkeit, die, nehézség, akadály; *difficultas*, *impedimentum*.

Schwimmblase, die, úszóhólyag; *vesica natatoria*.

Schwimmen, *n. ir. Imp.* ich schwamm, *Perf*. ich bin, és ich habe geschwommen, úszni; *nare*, *natare*.

Schwimmer, der, úszó; *natator*.

Schwimmfuß, der, úszóláb; *pes natatorius*.

Schwimmvogel, der, úszó madár; *ales natans*.

Schwinde, die, tarjag, sömör; *lichen*, *impetigo*.

Schwindel, der, szédűlés, szédelgés; *vertigo*: Schwindel bekommen, elszédülni; *adfici vertigine*.

Schwindelig, *n*. szédelgő; *vertiginosus*.

Schwindeln, *n*. szédülni, szédelegni; *vertigine adfici*.

Schwinden, *n. ir. Imp.* ich schwand, *Perf*. ich bin geschwunden, eltűnni, elmúlni, megszűnni; *evanescĕre*. 2. fogyni, száradni, elszáradni, (mint a' fa); *tabescĕre*, *absumi*.

Schwindsucht, die, aszúkorság, száraz betegség; *phthisis*, *tabes*.

Schwinde, die, szórólapát; *vannus*, *ventilabrum*.

Schwingen, *a. ir*, *Imp*. ich schwang, *Perf*. ich habe geschwungen, forgatni, rázni, lebegtetni, rezgetni, ingatni, (a' szárnyait, a' zászlót a' kezében); *agitare*, *librare*, *movere*. 2. szelelni, szórni, (gabonát); *ventilare*, *vannare*. 3. sich auf das Pferd schwingen, felvetni magát a' lóra; *escendĕre*: der Adler schwingt sich in die Luft, a' sas felemelkedik a' levegőbe; *adtollitur*.

Schwingfeder, *l*. Schwungfeder.

Schwirren, *n*. tsikorogni, tsevegni; (mint a' madár); *stridĕre*, *strepĕre*.

Schwitzen, *n*. izzadni; *sudare*.

Schwitzpulver, das, izzasztó por; *pulvis sudatorius*.

Schwören, *a. ir. Imp.* ich schwor. *Perf*. ich habe geschworen, esküdni, megesküdni, a' hitet letenni; *jurare*, *jusjurandum dare*: bey Jemanden, od. bey etwas, valamire, v. valakire megesküdni; *jurare per*: den Eid der Treue schwören, meghódolni; *sacramentum dicĕre*.

Schwören, das, megesküvés; *juratio*.

Schwühl, heves, hév, tikkasztó; *aestuosus*, *fervidus*: es ist schwühl, nagy hévség van; *tempestas est fervida*.

Schwühle, die, hévség; *tempestas fervida*, *aestus*.

Schwulst, der, és die, daganat, domborodás; *tumor*. 2. dölyfösség, kevélység; *superbia*, *tumor*.

Schwülstig, dagadt, felfujt, dölyfös, kérkedékeny; *tumidus*, *turgidus*, *inflatus*.

Schwung, der, st. Bewegung, ingatás, mozgatás; *motus*, *libratio*: in Schwung bringen, megindítni; *movere*. 2. felemelkedés, felemelés; *nisus*, *saltus*, *elevatio*: einen Schwung geben, meglódítni; *librare*.

Schwungfeder, die, evező toll; *remiges*, *pinnae*.

Schwur, der, esküvés; *jusjurandum*.

Sclav, der, rabszolga, rab; *mancipium*, *servus*.

Sclavenhandel, der, rabokkalkereskedés; *magonium*.

Sclaverey, die, rabszolgaság; *servitus*.

Sclavisch, rabszolgai; *servilis*.

Sclavonien, Tótország; *Slavonia*.

Sclavonisch, Tótországi; *Slavonicus*.

Scorbut, der, vérveszély, vérveszés, süly; *scorbutus*.

Scorpion, der, skorpió; *scorpio*.

Scrupel, der, st. Bedenklichkeit, kétség; *scrupulus*, *religio*: Scrupel machen, kétséget okozni v. támasztatni; *scrupulum injicĕre*. 2. Das Scrupel, st. Minute, egy grádusnak egy hatvanod része, pertz; *scrupulum*: *b*. húsz árpa szemnyi nehézség: *scrupulum*.

Scrupulös, akadályoskodó; *religiosus, timidus, anxius.*
Sech, das, tsoroszlya: *culter.*
Sechs, hat, hatan; *sex.*
Sechse, *adv* hatan; *seni.*
Sechseck, das, hatszeg; *sexangulum, hexagonum.*
Sechseckig, hatszegletű; *hexagonus.*
Sechser, der, hatos, hat krajtzáros; *senarius.*
Sechserley, hatféle; *sex generum.*
Sechsfach, hatszoros, hatrétű; *sextuplex.*
Sechsfältig, hatszoros; *sextuplex.*
Sechshundert, hatszáz; *sexcenti.*
Sechsjährig, hat esztendős; *sexennis.*
Sechsmahl, *adv.* hatszor; *sexies.*
Sechste, der, die, das, hatodik; *sextus.*
Sechstel, das, hatodrész; *pars sexta.*
Sechstens, *adv.* hatodszor; *sexto.*
Sechzehn, tizenhat; *sedecim.*
Sechzig, hatvan; *sexaginta.*
Sechzigste, der, die, das, hatvanodik; *sexagesimus.*
Secret, das, st. Abtritt, árnyékszék; *latrina, cloaca.*
Secretär, der, titoknok; *secretarius.* 2. rejtekes almáriom; *scrinium.*
Secte, die, szakadás, felekezet; *secta.*
Section, die, szakasz: *sectio.*
Secularisation, die, világivá tevés, világivátétel; *profanatio.*
Secularisiren, világivá tenni, (az egyházi jószágot, hívatalt); *profanare.*
Secundaner, der, második oskolai tanúló, (a' felső oskolától kezdve; *rhetor, secundanus.*
Secundant, der, segítő; *adjutor.*
Secunde, die, egy pertz, a' minútának egy hatvanod része; *minutum secundum.*
Secundiren, *a.* segítni; *juvare, adsistĕre.*
See, der, és die, die See, st. Meer, tenger; *mare:* die offenbare See, a' sík tenger; *oceanus.* 2. der See, tó, nagy tó; *lacus, stagnum.*
Seebär, der, medvefóka; *phoca ursina.*
Seeblume, die, vízvirág, vízitök; *nymphaea.*
Seecompas, der, tengeri éjszakmutató; *pyxis nautica.*
Seedienst, der, tengeri szolgálat: *opera navalis.*
Seefahrer, der, tengeri útazó; *navigator.*
Seefahrt, die, tengeri útazás; *navigatio.*
Seefisch, der, tengeri hal; *piscis marinus.*
Seegefecht, das, tengeri ütközet; *pugna maritima,*
Seehandel, der, tengeri kereskedés; *mercatura maritima.*
Seehund, der, fóka, tengeri borjú; *phoca vitulina.*
Seejungfer, die, Sziren; *Siren.*
Seekalb, das, *l.* Seehund.
Seekrankheit, die, tengeri betegség; *morbus maritimus.*
Seekrebs, der, tengeri rák; *gammarus.*
Seekrieg, der, tengeri háború; *bellum maritimum.*
Seeküste, die, tengerpart; *ora maritima, littus.*
Seeland, das, tenger mellyéki tartomány; *terra maritima.* 2. Zelándia; *Selandia.*
Seele, die, lélek: bey meiner Seele, lelkemre mondom; *animus, anima:* von Grund der Seele, telyes szívemből és lelkemből; *ex animo, intime.* 2. st. Kraft, erő, lélek; *anima, vis.* 3. st. Mensch, ember, lélek; *anima, homo.*
Seelenhirt, der, lelki pásztor; *pastor animorum.*
Seelenkraft, die, lelki erő; *vis animi.*
Seelenlehre, die, lélektudomány, (a' lélekrőlvaló tudomány); *psychologia.*
Seelenruhe, die, nyugodalom, lélek nyugodalma; *quies animi.*
Seelöwe, der, oroszlánfóka; *phoca leonina.*
Seelsorge, die, lélekrőlvaló gondoskodás; *cura animorum.*
Seelsorger, der, lelkitanító; *sacerdos.*
Seemacht, die, tengeri hadierő, v. hadi sereg; *copiae maritimae,*
Seemeile, die, tengeri mértföld; *milliarium maritimum.*
Seeräuber, der, tengeri tolvaj; *pirata, praedo maritimus.*
Seeschlacht, die, tengeri ütközet; *pugna maritima.*
Seeufer, das, tenger part; *littus.*

Seewasser, das, tengervíz; *aqua marina.*
Seegel, das, am Schiffe, vitorla, hajó vitorla; *velum*: die Seegel streichen, a' vitorlákat leereszteni; *vela dimittĕre*: magát megadni; *se dedĕre*: unter Seegel gehen, elindúlni, (hajóval); *solvĕre navem.* 2. st. Schiff, hajó; *navis.*
Segelfertig, kész az elindúlásra; *paratus ad cursum.*
Segeln, *n.* hajókázni, evezni; *vela dare*, *navigare.*
Segen, der, áldás, megáldás; *preces*: Jemanden seinen Segen geben, valakit megáldani; *alicui felicitatem precari.* 2. st. Gedeihen, áldás, előmenetel, jó szerentse; *incrementum.* 3. Heil, Glück, áldás, bóldogság; *salus*, *felicitas*: od. st. Ertrag, nyereség, jövedelem; *fructus*, *quaestus.*
Segenswunsch, der, áldáskívánás; *precatio prosperitatis.*
Segnen, st. beglücken, megáldani, szerentsséssé tenni; *fortunare*, *beare.* 2. áldani, jót kívánni, áldást kívánni; *precari alicui bona v. fausta.* 3. keresztet vetni rá; *cruce signare.*
Segnung, die, áldás, megáldás; *precatio bonorum.*
Sehekraft, die, látástehetség, látó erő; *vis videndi.*
Sehen, *a. ir.* du siehest, er siehet, *Imp.* ich sah, *Perf.* ich habe gesehen, látni; *videre.* 2. nézni; *spectare*, *intueri.* 3. sehen lassen, mutatni; *monstrare*: sich sehen lassen, megjelenni, (mások előtt, v. közönséges helyen); *comparere*; sich nicht sehen lassen, elvonni magát, ki nem jönni, (a' házból); *non prodire in publicum.* 4. látni, szemeivel tapasztalni, észre venni; *videre*, *animadvertĕre.* 5. st. versuchen, megpróbálni, meglátni; *experiri.* 6. azon lenni, igyekezni; *videre*, *spectare.* 7. aussehen, lenni, tekintetű v. színű lenni; *prospicĕre*, *esse faciei*: die Fenster sehen auf die Gasse, az ablakok az utszára vannak; *fenestrae spectant plateam.*
Sehenswerth, nézést érdemlő; méltó a' megnézésre; *visu dignus.*
Sehne, die, im Körper, ín, rezgő ín; *tendo.* 2. am Bogen, ideg, húr a' kéziven; *nervus*, *chorda.*
Sehnen, sich, kívánkozni valahova, óhajtani valamit; *desiderare*, *optare*, *ardere desiderio.*
Sehnlich, szíves, buzgó; *vehemens*, *ardens*: *adv.* szívszakadva, óhajtva; *vehementer*, *ardenter.*
Sehnsucht, die, óhajtozás; *desiderium.*
Sehr, *adv.* igen, nagyon; *magnopere*, *admodum*, *valde*: gar sehr, igen igen; *maxime*: so sehr, olly igen, annyira; *tam*, *ita*, *tantopere*: so sehr — so, bár melly — mindazáltal; so sehr — so sehr, a' mennyire, — annyira; *quantopere*, — *tantopere.*
Seicht, nicht tief, tsekély, nem mély; *tenuis*, *non profundus.* 2. st. nicht hoch, nem magas, kitsiny; *tenuis*, *non altus*, *humilis.* 3. st. nicht gründlich, tsekély, (tudomány); *tenuis.*
Seide, die, selyem; *bombyx*, *sericum.*
Seidel, das, meszely, félitze, (egy negyed rész kupa, v. pint); *sextarius.*
Seidelbast, der, farkasháts, boroszlán; *daphne mesereum.*
Seiden, selyem, selyembőlvaló; *bombycinus*, *sericus.*
Seidenbau, der, selyemkészítés, selyembogár tenyésztetés; *cultura bombycis.*
Seidenfabrike, die, selyemfábrika; *fabrica sericaria.*
Seidenhandel, der, selyemmel kereskedés; *negotiatio sericaria.*
Seidenpflanze, die, selyemfű, keppínfű; *asclepias syriaca.*
Seidenraupe, die, selyembogár, selyemeresztőbogár; *bombyx.*
Seidenwurm, der, selyemeresztő bogár, selyembogár; *bombyx.*
Seidenzeug, das, selyemmateria; *sericum.*
Seife, die, szappan; *sapo.*
Seifen, *a.* szappanozni; *sapo lavare.*
Seifenartig, szappan nemű; *saponaceus.*
Seifenblase, die, szappanbuborék; *bulla saponacea.*
Seifengeist, der, szappanszesz; *spiritus saponis.*
Seifenkraut, das, szappanfű; *saponaria.*
Seifensieder, der, szappanos, szappanfőző; *saponarius.*

Seiger, der, szűrőedény; *colum*. 2. 2. ütő óra; *horologium*.
Seigern, st. Scheiden, elválasztani, (az értznemeket egymástól); *separare*.
Seihe, die, szűrőedény; *colum*.
Seihen, *n.* megszűrni; *percolare*, *transmittĕre*.
Seil, das, *pl.* die Seile, kötél; *funis*, *restis*, *tomix*.
Seiler, der, kötélverő, kötélgyártó; *restio*.
Seiltänzer, der, kötelenjáró, kötelen tántzoló; *funambulus*.
Sein, seine, sein, övé magáé; *suus*, *ejus*.
Seine, die, szájne, (folyóvíz); *sequana*.
Seinige, der, die, das, az övé, a' magáé; *suus*, *ejus*.
Seit, *adv.* -tól fogva, -től fogva, -ólta; *ex*, *a*: seit gestern, tegnapólta; *ex die hesterna*: seit wenn? miólta; *ex quo tempore*: seit dem daß, azólta hogy, vagy attólfogva hogy —; *ex eo tempore*, *quo*.
Seite, die, oldal, (az embernek bal, v. jobb oldala; *latus*: sich auf die faule Seite legen, henyélni, korhelykedni; *ignaviae se dare*. 2. oldal, (akármelly dolognak oldala); *latus*. 3. rész, fél; *pars*: *Loc. pr.* Auf die Seite gehen, félre menni, elmenni, eltávozni; *recedĕre*, *discedĕre*: Scherz bey Seite, félre a' tréfát, tréfa nélkűl, v. kívűl; *remoto joco*, *extra jocum*: Jemandes Schwache Seite, valakinek erőtlensége, v hibája; *vitium*: auf allen Seiten, mindenfelől, mindenütt; *ubique*: von allen Seiten, mindenfelől; *undique*: einem zur Seite gehen, valakinek segítségűl lenni; *adsistĕre*.
Seitengewehr, das, kard; *telum laterale*, *gladius*.
Seitenstechen, das, nyilallás, szegezés; *pleuritis*.
Seitenthür, die, oldalajtó, mellyékajtó; *janua lateralis*.
Seitenweg, der, mellyékút; *via lateralis*.
Seither, *adv.* st. bisher, eddig; *hucusque*, *adhuc*; od. st. seit der Zeit, attólfogva, attól az időtőlfogva; *ex illo tempore*.
Seitherig, eddigyaló, attólfogvavaló; *quod adhuc fuit*.
Seit, részről; *pro parte*.
Seitwärts, (werts), oldalról; *a latere*.
Selbe, zur selben Zeit, abban az időben; *illo tempore*, *tunc*.
Selber, maga; *ipse*: ich selber, magam; *ego ipse*.
Selbst, maga; *ipse*: ich selbst, én magam; *ego ipse*: du selbst, te magad; *tu ipse*: er oder sie selbst, ő maga; *ille ipse*: sich selbst, önnön magát, maga magát, maga magának, önnön magának; *se ipsum*, *sibi ipsi*.
Selbstbewußtseyn, das, magatudat; *conscientia sui*.
Selbsterhaltung, die, magamegtartás; *conservatio sui*.
Selbsterkenntniß, die, magaesméret; *notitia sui*.
Selbstgefühl, das, maga érdeménck érzése, önnönbetsérzés; *sensus sui ipsius*.
Selbstprüfung, die, maga megpróbálás; *exploratio sui*.
Selbstständig, maga erejével álló; *substantialis*, *hypostaticus*.
Selbstständigkeit, die, magaerejűség, magaszemélység; *natura substantialis*.
Selbstverachtung, die, magamegvetés; *contemtio sui*.
Selbstverläugnung, die, magamegtagadás; *neglectio sui*.
Selig, st. glücklich, boldog; *felix*, *fortunatus*. 2. idvezűlt; *beatus*: Selig werden, idvezűlni; *beari*. st. 3. verstorben, megbólt, boldog; *mortuus*, *defunctus*: mein seliger Vater, az én boldogúlt atyám; *pater meus beatae memoriae*.
Seligkeit, die, boldogság; *salus*. 2. idvesség; *felicitas aeterna*.
Sellerie, die, zeller; *apium graveolens*, *et dulce*.
Selten, ritka; *rarus*: *adv.* ritkán; *raro*.
Seltenheit, die, ritkaság; *raritas*.
Seltsam, selten, ritka; *rarus*: *adv.* ritkán; *raro*. 2. wunderlich, tsudálatos, különös; *monstruosus*.
Semmel, die, zsemlye; *panis similagineus*.
Semmelmehl, das, zsemlyeliszt; *simila*.

Senden, *a. ir. Imp.* ich sandte, *Perf.* ich habe gesandt, küldeni, elküldeni, (levelet); *mittĕre.*

Sendschreiben, das, levél, több személyekhez intézett levél; *epistola.*

Senf, der, mustármag, reptze, reptsény; *sinapis.*

Sengen, *a.* perzselni; *ustulare*, *urĕre.*

Senkbley, das, függőónmérték; *perpendiculum.*

Senken, lebotsátni; *demittĕre.* 2. bujtani, homlítni, (szőlővesszőt); *propagare.*

Senker, der, st. Ableger, porhajas, bujtás, bujtóág; *propago.*

Senkrecht, függőleges; *perpendicularis*: *adv.* függőlegesen; *perpendiculariter.*

Sensal, der, alkubíró, (a' kereskedőknél); *numularius.*

Sense, die, kasza; *falx messoria.*

September, der, Szeptember, Szent Mihály hava; *September.*

Sequester, der, törvényes letartóztatás; *sequester.*

Sergeant, der, *l.* Feldwebel.

Servien, Szervia, (tartomány): *servia.*

Serviette, die, asztalkeszkenő; *mappula.*

Servies, das, asztalikészület; *vasa*, *instrumentum convivii.*

Sessel, der, st. Stuhl, szék; *sella.* 2. vánkosos szék, tömött szék, bőrszék, bőrös szék; *sella farta.*

Seßhaft, ansäßig, helybenlakó; *assiduus.*

Setzen, *a.* ültetni; *collocare*, *ponĕre.* sich setzen, ülni, leűlni; *sedere*, *consedere*: setzen Sie sich, tessék leűlni az Úrnak, v. üljön le az Úr; *placeat sedere*: sich zu Tische setzen, az asztalhoz űlni; *mensae adcumbĕre*: sich etwas in den Kopf setzen, feltenni magában valamit; *proponĕre*, *in animum inducĕre*: sich über etwas hinweg setzen, nem gondolni valamivel, fel se venni valamit; *non curare.* 3. sich setzen, leülni, leüllepedni; *considĕre*, *residĕre.* 4. sich setzen, letsillapodni, lelappadni, (mint a' daganat); leapadni, leszállani, (mint a' víz); *subsidere.* 5. sich, letelepedni; (lakás végett valahol); *considĕre.* 6. st. stellen, tenni, (állítva tenni le valamit); *ponĕre*, *collocare*, *adponĕre.* 7. szedni, betűket szedni, (a' mellyekkel a' könyvnyomtatók nyomtatnak); *legĕre.* 8. st. pflanzen, ültetni, plántálni; *plantare.* 9. st. verordnen, bestimmen, határozni, rendelni, tenni; *constituĕre*: eine Zeit od. einen Tag zu etwas setzen, időt, v. napot határozni, v. rendelni valamire; *diem dicĕre.* 10. st. annehmen, feltenni, tenni; *proponĕre*, *fingĕre*: wir wollen einmahl setzen, — tegyük fel, hogy; *fingamus*: gesetzt, od. vorausgesetzt daß —u. s. f. tegyük fel, v. feltévén hogy; *posito.* 11. tenni, helyheztetni; *ponĕre*, *collocare*: in die Lotterie setzen, a' lotteriába tenni; *ponĕre in sortibus*: etwas aufs Spiel setzen, kotzkára tenni valamit; *rem aleae committĕre.* 12. *n.* ugrani, rohanni, szökni; *transilire*, *ferri*: über einen Graben setzen, az árkon által ugrani, v. szökni; *trajicĕre.* 13. st. entstehen, származni, lenni, támadni; *oriri*: es wird Händel setzen, lesz tzivódás; *rixa orietur.*

Setzen, das, tevés, tétel; *positio.* 2. ültetés, plántálás; *plantatio. etc. l.* az Igét.

Setzer, der, szedő, betűszedő, betűrakó; *typotheta.*

Seuche, die, dög; *lues*, *pestis.*

Seufzen, fohászkodni, sóhajtani; *gemĕre*, *suspirare.*

Seufzer, der, fohászkodás, sóhajtás, sóhajtozás; *gemitus*, *suspirium.*

Seyn, lenni; *esse*: es ist an dem, igaz, ugy vagyon; *ita se res habet*: laß seyn, hagyj békét, ne bántsd; *omitte.*

Siberien, Szibéria; *Sibiria.*

Sichel, die, sarló; *falx minor.*

Sichelförmig, sarló formájú; *falcatus.*

Sicher, ohne Gefahr, bátorságos; *tutus*: *adv.* bátorságosan; *tuto.* 2. st. zuverläßig, bizonyos: *certus*: *adv.* bizonyosan, minden bizonnyal; *certe*: *certo.* 3. st. ohne Sorgen, gondtól üres, gondnélkűlvaló: *securus*: *adv.* gondnélkűl; *secure.*

Sicherheit, die, bátorság; *securitas.* in Sicherheit seyn, bátorságban lenni; *esse in tuto.* 2. st. Gewißheit, bizonyság; *certitudo.* 3. bá-

torságbitelezés, bátorságot hitelező jel, v. dolog; *cautio*.
Sicherlich, bátorságos; *tutus*.
Sichern, bátorságossá tenni, bátorságba helyheztetni; *securum v. tutum reddĕre, munire*.
Sicht, die, st. Erblickung, meglátás; *adspectus*: auf Sicht dieses Briefes, od. nach Sicht, meglátván ezt a' levelet; *hac epistola lecta*. 2. st. Nachsicht, engedelem, elengedés; *indulgentia*.
Sichtbar, látható; *adspectabilis*, *conspicuus*. 2. szemlátomástvaló; *evidens*, *manifestus*.
Sicilien, Szitzília; *Sicilia*.
Sie, die, nőstény; *femina*.
Sie, *pron*. ő, az; *illa*. 2. Sie, az Úr, az Aszszony, Kegyelmed; *tu*.
Sieb, das, Drahtsieb, rosta; *cribrum*. 2. st. Haarsieb, szita; *cribrum e pilis*.
Sieben, *a*. szitálni, rostálni; *cribrare*.
Sieben, hét; *septem*: *adv*. heten; *septini*.
Siebenbürgen, Erdélyország; *Transylvania*.
Siebenbürger, der, Erdélyországi, Erdélybőlvaló, (ember); *Transylvanus*.
Siebenbürgisch, Erdélyországi; *Transylvanicus*.
Siebener, *l*. Siebner.
Siebenhundert, hétszáz; *septingenti*.
Siebenjährig, hétesztendős; *septuennis*.
Siebenmahl, *adv*. hétszer; *septies*.
Siebente, der, die, das, hetedik; *septimus*.
Siebner, der, hetes, peták, (pénz); *septenarius*.
Siebzehn, tizenhét, tizenheten; *septemdecim*, *decem et septem*.
Siebzehner, der, márjás; *marianus*.
Siebzig, hetven, hetvenen; *septuaginta*.
Siech, sínlődő, beteges, *morbidus*.
Siechen, *n*. sínlődni; *aegrotare*.
Siechhaus, das, betegekháza; *nosocomium*.
Sieden, *a*. *ir*. *Imp*. ich sott, *Perf*. ich habe gesotten, főzni, forralni; *coquĕre*, *elixare*. 2. *n*. forrni, főni; *fervere*, *bullire*.
Siedend, forró; *fervens*, *fervidus*.
Sieg, der, győzedelem; *victoria*: den Sieg erhalten, győzedelmeskedni, győzedelmet venni; *victoriam reportare*.
Siegel, das, petsét; *sigillum*.
Siegellack, -wachs, das, petsétviasz, spanyolviasz; *cera signatoria*, *v. hispanica*.
Siegeln, *a*. petsételni; *signare*, *obsignare*.
Siegelring, der, petsétlő gyűrű; *annulus signatorius*.
Siegelwachs, das, *l*. Siegellack.
Siegen, *n*. győzedelmeskedni, győzni; *vincĕre*.
Sieger, der, győzödelmeskedő; *victor*.
Siegreich, győzedelmes, diadalmas; *victoriosus*, *victor*.
Siehe, imé, lásd; *en*, *ecce*, *vide*.
Siefern, *n*. s. szivárogni; *rorare*, *stillare*: das Faß siefert, a' hordó szivárog; *dolium stillat*.
Signal, das, jel, jeladás; *signum*.
Signalisiren, megjelenni, megjegyezni; *signare*, *notare*.
Signatur, die, megjelelés, jelelés; *signatura*. 2. jel, jegyzés; *signum*. 3. árkosjel, (a' nyomtatott árkos jel betűje); *notae plagularum*.
Silber, das, ezüst; *argentum*.
Silber, *adj*. ezüst, ezüstbőlvaló; *argenteus*.
Silberarbeiter, der, ezüstmíves, ötves; *argentifex*.
Silberfarben, ezüstszínű; *coloris argentei*.
Silbergeld, das, ezüstpénz; *numus argenteus*.
Silbern, ezüstbőlvaló; *argenteus*.
Silberweiß, ezüstszínű; *argentei nitoris*.
Silhouette, die, árnyékkép; *sciagraphia*.
Simpel, st. ungekünstelt, együgyű, természeti; *simplex*. 2. tudatlan; *tardus*.
Simplicität, die, együgyűség, tudatlanság; *simplicitas*.
Singen, *a*. *ir*. *Imp*. ich sang, *Perf*. ich habe gesungen, énekelni; *canĕre*, *cantare*: nach Noten singen, kóta szerént, vagy kótából énekelni; *ad notas musicas canĕre*.
Singespiel, Singspiel, das, énekes játék, opera; *drama musicum*.
Singevogel der, éneklő madár; *avis canora*.

Singrün, das, börvely, berving; *vinca*.

Sinken, *n. ir. Imp.* ich sank, *Perf.* ich bin gesunken, süllyedni, lesüllyedni, elmerülni, a' fenekére leülni; *sidĕre*, *considĕre*, *mergi*: das Schiff ist gesunken, a' hajó elsüllyedt, v. elmerült; *navis submersa est*: in Ohnmacht sinken, elájúlva lerogyni, vagy elájúlni; *exanimis labi*. 2. leszállani, alászállani, (a' betsében, v. rangjában); *sidĕre*, *minui*. 3. tsüggedni, den Muth sinken, lassen, eltsüggedni; *animum abjicĕre*.

Sinn, der, die Fähigkeit zu Empfinden, érzék, érző testmívszerek), érzékenység; *sensus*, *organum sensorium*: etwas mit seinem Sinn begreifen, valamit érzékelni, v. érezni: *sensibus percipĕre*. 2. st. Gemüth, Gesinnung, elme, indúlat; st. Gedanke, gondolat; *sensus*, *animus*: sich etwas aus dem Sinne schlagen, valamit kiverni az eszéből, elakarni felejteni; *oblivioni dare*, *oblivisci*: Pb. Viel Köpfe, viel Sinne, a' hány fő annyi ész: *quot capita*, *tot sensus*. 4. st. Wille, Meynung, akarat, gondolat, vélekedés; sie sind alle eines Sinnes, mindnyájan egy akarattal, v. egy értelemben vannak; *omnes eadem sunt sententia*: bey Sinnen seyn, eszén lenni; *mentis compotem esse*: von Sinnen kommen, megbódúlni; *vecordem fieri*. 6. st. Bedeutung, jelentés, értelem, (a' szónak, v. beszédnek értelme); *sensus*, *significatio*.

Sinnbild, das, példázat; *imago*, *symbolum*.

Sinnen, *Imp.* ich sann, *Perf.* ich habe gesonnen, st. nachdenken, gondolkozni, eszmélkedni, járni az eszével valahol, v. valamin; *meditari*, *studere*: gut gesinnt, jó indúlatú, jó indúlattal lévő; *bene animatus*.

Sinngedicht, das, elmésvers; *epigramma*.

Sinnlich, érzéki; *sensibus obnoxius*. die fünf sinnlichen Werkzeuge, az öt érzéki mívszerek; *quinque organa sensus*. 2. testi; *corporeus*: sinnliche Begierden, testi kívánságok; *libidines corporis*.

Sinnlichkeit, die, érzékiség, érzőség; *sensualitas*.

Sinnlos, érzéketlen; *carens sensibus*. 2. ohne Verstand, ostoba, eszetlen; *vecors*, *amens*, *demens*. 3. értelemnélkűlvaló, (szó, beszéd); *sensu carens*.

Sinnreich, elmés; *ingeniosus*.

Sintemahl, st. weil, da, minthogy, mivelhogy; *quandoquidem*.

Sintern, tsepegni; szivárogni; *stillare*.

Sippschaft, die, rokonság, atyafiság; *cognatio*, *prosapia*.

Sirene, die, Széren; *Siren*.

Sitte, die, Gebrauch, szokás; *mos*, *consvetudo*. 2. erkölts; *mores*.

Sittengesetz, das, erköltsi törvény; *lex morum*, *v. moralis*.

Sittenlehre, die, erkőltstudomány; *doctrina morum*, *ethica*.

Sittenspruch, der, erköltsi mondás; *dictum morale*.

Sittig, der, papagály, publikán; *psittacus*.

Sittlich, erköltsi; *moralis*, *ethicus*.

Sittlichkeit, die, erköltsiség; *moralitas*.

Sittsam, szép erköltsű, módos; *modestus*.

Sittsamkeit, die, szép erköltsűség, módosság; *modestia*.

Situation, die, helyhezet, helyheztetés, fekvés; *situs*.

Sitz, der, das Sitzen, űlés; *sessio*. 2. űlőhely, űlés; *sedes*. 3. st. Wohnsitz, lakóhely, lakás; *sedes*.

Sitzen, *n. ir. Imp.* ich saß, *Perf.* ich habe és ich bin gesessen, űlni; *sedere*. bey Tische sitzen, asztalnál űlni, az az: ebédelni; *mensae accumbĕre*, *coenare*. 2. űlést tartani, (tanátskozás végett); *consilium v. sessionem habere*. 3. kleben, od. stecken, valahol megakadni; *haerere*. 4. sitzen lassen, oda hagyni, magára hagyni; *relinquĕre*.

Sitzen, das, űlés; *sessio*.

Sitzung, die, űlés; *sessio*.

Skelet, das, tsontváz; *sceletus*.

Skizze, die, rajzolat; *adumbratio*.

Sklav, der, rabszolga; *servus*.

Smaragd, der, smaragdkő; *smaragdus*.

So, *adv.* (felelőképpen) úgy; *ita*: Ja es ist so, igen is, úgy van; *uti-*

que, sic est: 2. úgy, így; *ita, sic, hoc modo.* 3. ſo? úgy? *b.* igaz az? úgy van? *siccine? itane? vero?* 4. ſo, ſo, meglehetősen, imígy amúgy; *ita, mediocriter.* 5. (a' mássalérthető, és határozó szók előtt), olly, ollyan; *ita, adeo, tam*: es iſt ſo ſchön, ollyan szép; *tam pulchrum est*: Seyn Sie ſo gut, und — legyen az Úr olly szívességgel, — v. tselekedje az Úr azt a' szívességet; *sis tam benignus.* — 6. (öszvetéve); ſo daß, annyira, hogy, úgy hogy; *adeo ut*: So bald, mihelyt; *quamprimum, simul ac*: ſo lang, míg; a' meddig; *donec, quamdiu*, ſo oft, valahányszor, valamennyiszer; *quotiescunque.* 7 *conj.* tehát, hát; *ergo.* 8. ſo — ſo, bár — mégis; *quamvis, tamen.* 9. in ſo fern, a' mennyiben, a' mennyire; *in quantum.* 10 *pron.* ſt. welcher, welche, welches, a' melly, a' ki; *qui, quae, quod.*

Sobald, ſo bald, olly hamar; *tam cito.* 2. ſo bald als, mihelyt; *simul ac.*

Socke, die, kaptza, botos; *soccus.*

Sod, der, Sodbrennen, gyomorhévség, gyomorégés; *aestus ventriculi.*

Soda, die, szóda; *soda.*

Sodann, ſo dann, akkor; *tum, tunc.*

Sodbrennen, das, *l.* Sod. 2.

So eben, éppen most, tsak most; *modo.*

So fern, a' mennyiben, a' mennyire; *quod, quatenus.* 2. ha, haugyan; *si.*

Soff, der, ſt. ſaufen, ivás; *potatio.* 2. ſt. Trunk, ital; *potus.*

Sogar, ſt. ja, sőt, sőt még; *quin, vel, imo.* 2. annyira, elannyira; *adeo.*

Sogleich, egyszeriben, egyben, tüstént; *statim, illico, confestim.*

Sohin, középszerűképpen, imígyamugy; *sic mediocriter.*

Sohle, die, ſt. Fußſohle, talp, lábtalp; *solea.* 2. talp, (labbelinek talpa); *solea*, 3. talpbőr, botskor; *corium ad soleas.*

Sohn, der, fiú; *filius*: mein Sohn, fiam; *mi fili.* 2. ſt. Knabe, férjfi gyermek, fiúgyermek; *puer.*

Söhnchen, das, fiútska, fiúgyermeketske; *filiolus.*

Söhnopfer, das, engesztelő áldozat; *piaculum.*

So lange, olly soká, ollyan sokáig; *quamdiu.* 2. ſo lang als, addig, a' meddig, míg; *tamdiu, quamdiu.*

Solch. *l.* Solcher.

Solcher, ſolche, ſolches, ollyan, illyen; *talis*: ſolcher Geſtalt, illyen formán; *hoc modo.*

Sold, der, zsold, fizetés, hópénz; *stipendium, merces.*

Soldat, der, katona; *miles.*

Söldner, der, zsoldos; *mercenarius.*

Solenn, pompás; *solennis.*

Solennität, die, pompa; *solennitas.*

Sollen, *n.* ich ſoll, nekem kell; *debeo*: Es ſoll, és das ſoll, (a' határozatlan mód előtt); azt mondják hogy; *dicitur, fertur.*

Solo, magános, magánosan; *sine socio*: Solo ſingen, magánosan énekelni; *sine socio canĕre.*

Sommer, der, nyár; *aestas.*

Sommerflecken, der, szeplő; *lenticula, lentigo.*

Sommerfleckig, szeplős; *lentiginosus.*

Sommerfrucht, die, nyári termés, nyárigyümölts; *fructus aestivus.* 2. tavaszivetés, (búza); *fruges aestivae.*

Sommerſaat, die, tavaszi vetés, tavaszi élet; *sementis aestiva.*

Sommerſproſſe, die, szeplő; *lentigo.*

Sonder, ſt. ohne, nélkűl; *sine absque*: Sonder Zweifel, kétség nélkűl; *sine dubio.*

Sonderbar, különös; *singularis, extraordinarius.*

Sonderlich, különös, rendkívűlvaló; *singularis. extraordinarius*: *adv.* különösen; *imprimis.*

Sonderling, der, különöző, magánozó; *homo sui sensus.*

Sondern, *conj.* hanem, de; *sed, verum.*

Sondern, *a.* elválasztani; *separare, segregare, sejungĕre.* 2. ſich, elválni; *secedĕre.*

Sonderung, die, elválasztás; *separatio, sejunctio.*

Sondiren, *a.* mérni, vizsgálni, megpróbálni; *explorare, experiri.*

Sondirung, die, mérés, vizsgálás; *exploratio.*

Sonnabend, Samſtag, der, szombat; *dies Saturni, v. Sabbati.*

Sonne, die, nap; *sol*: die Sonne geht auf, a' nap felkél, feljön; *sol oritur*: die Sonne geht unter, elnyugszik a' nap, v. le megy; *sol occidit*. 2. verőfény; *apricus*: in der Sonne sitzen, a' napon ülni; *apricari*.

Sonnen, *a.* a' napon megmelegítni; *insolare*. 2. sich, sütkölődzni, a' verőfényen lenni; *apricari*.

Sonnenaufgang, der, napkelet, napfeljőte; *ortus*.

Sonnenbahn, die, napút, napútja az égen; *ecliptica*.

Sonnenblume, die, napraforgó, tányérbélvirág; *helianthus*.

Sonnenfinsterniß, die, napbéli fogyatkozás; *ecclipsis solis*.

Sonnenhitze, die, naphévség; *aestus solis*.

Sonnenjahr, das, napi esztendő, melly 365 napból, 5 órából és 49 minutából áll; *annus solaris*.

Sonnenklar, világos, szembetűnő; *evidens*, *manifestus*, *clarior luce solis*.

Sonnenlicht, das, napfény; *lumen solis*.

Sonnenschein, der, napfény, napvilág; *lumen solis*: bey hellem Sonnenschein, fényes nappal; *claro sole*.

Sonnenstrahl, der, napsúgár; *radius solis*.

Sonnenuntergang, der, napnyugot, nap lemenet; *occidens*.

Sonnet, das, kurta versezett; *epigramma*.

Sonntag, der, vasárnap; *dies solis*, *v. dominicus*.

Sonntägig, vasárnapi; *dominicalis*.

Sonntagskind, das, vasárnapi gyermek, (tátos gyermek); *natus die solis*.

Sonntagskleid, das, vasárnapi köntös, innepi köntös, v. öltözet; *vestis festiva*.

Sonst, *adv.* másszor; *alias*, *alio tempore*. 2. külömben, egyébként; *aliter*, *alio modo*, *alioqnin*, *ceteroquin*. 3. sonst, od. noch sonst, más, még más; *alius*, *praeterea*.

Sonstig, más, másfelólvaló; *reliquus*, *alius*.

So oft, annyiszor; *toties*.

Sopha, die, törökkanapé; *sella Turcica*.

Sophie, die, Zsófia; *Sophia*.

Sorge, die, gond; *cura*: ohne Sorgen leben, gond nélkűl élni; *sine curis vivĕre*: machen Sie sich keine Sorgen, ne gondoskodjék, v. ne búsúljon az Úr; *non sis sollicitus*.

Sorgen, *n.* gondoskodni, gondolni valamivel; *curare*, *curam gerĕre rei*. 2. st. befürchten, tartani, v. félni valamitől; *timere*, *metuĕre*. 3. in Kummer seyn, aggódni; *sollicitari*.

Sorgenfrey, gondnélkűlvaló, gondtól üres; *vacuus curis*, *securus*.

Sorgfalt, die, gondosság; *diligentia*, *cura*.

Sorgfältig, gondos; *sollicitus*.

Sorglos, gondatlan, semmivel nem gondoló; *securis*, *sine curis*, *negligens*.

Sorgsam, gondos; *sollicitus*.

Sorgsamkeit, die, gondosság; *sollicitudo*.

Sorte, die, od. Art, nem, valaminek neme; *genus*: von den besten Sorten, legjobb féle; *ex optimis*.

Sortiren, elrendelni, öszve, v. külön válogatni az egynemű dolgot; *digerĕre*, *disponĕre*, *ordinare*.

Soße, die, (olv. zósz, v. szósz), mártás a' húshoz; *jusculum*, *embamma*.

So sehr, *adv.* annyira, olly igen; *tantopere*.

Souverän, (olv. szuverén), főhatalommal bíró, főhatalmú; *nulli subjectus*, *summus*. 2. országló, fejedelem; *princeps*.

Souveränität, die, főhatalmú bírás; *potestas summa*.

So weit, *adv.* addig, eddig; *eousque*, *hactenus*.

So wohl, so wohl—so wohl, valamint—úgy szinte; *quemadmodum—ita*: so wohl—als auch, mind—mind, v. nem csak—hanem; *non solum—sed etiam*.

Spaden, od. Spaten, der, ásó; *pala*.

Spagat, der, zsineg, spárga; *funiculus*.

Spähen, *a.* kémlelni; *explorare*.

Spallier, das, spallér, fa'béllés; *indumentum parietis*. 2. lugas; *xystus*.

Spalt, der, Spalte, die, hasadék, repedés; *fissura*, *rima*: einen Spalten, od. Spalten bekommen, megrepedezni, elhasadni; *findi*. 2. osz-

lopfél, (a' könyvnyomtatóknál); *columna.*
Spalten, *a.* elhasítni; *findĕre.* 2. sich, *n.* elhasadni; *findi.*
Spaltung, die, elhasítás; *fissio.* 2. hasadás; *fissura.* 3. st. Zwietracht, meghasonlás; *dissidium.*
Span, der, forgáts; *ramentum.* 2. szálka, faszálka; *assula, festuca.*
Spanbett, das, nyoszolya; *sponda.*
Spanferkel, das, malatz; *porcellus.*
Spange, die, tsat; *fibula.*
Spanien, Spanyolország; *Hispania.*
Spanisch, Spanyolországi; *Hispanicus*: Spanische Wand, olaszfal, rejtőfal; *paries Hispanicus*, *v. munimentum linteum*: Spanische Mücken, od. Fliegen, körös bogár; *lytta vesicatoria*, *v. cantharis.*
Spannader, die, rezgőin; *tendo.*
Spanne, die, arasz; *palmus, spithama.*
Spannen, *a.* st. dehnen, feszítni, kinyújtani, kihúzni, (a' kötelet, húrt); *tendĕre, intendĕre*: die Seiten zu hoch spannen, nagyon feltekerni a' húrokat, az az: kívánságaiban fenhéjjazni; *nimium postulare, modum excedĕre.* 2. erőltetni, megerőltetni, (erejét); *intendĕre.* 3. felhúzni, (a' puska sárkányját); *draconem intendĕre.* 4. szorítni, tsiptetni, (sróf közé); *comprimĕre, arctare.* 5. szorítni, (mint a' ruha a' testet); *premĕre.* 6. st. anspannen, fogni, béfogni, (a' lovakat); *jungĕre.* 7. Sie sind mit einander gespannt, haragban vannak egymással; *discordes sunt.*
Spannkraft, die, rúgóerő; *vis elastica.*
Spannung, die, feszítés; *tensio.*
Sparbüchse, die, persely; *pyxis peculii.*
Sparen, st. sparsam seyn, takarítni; takarékos lenni; *parcĕre, parcum esse.* 2. st. aufschieben, halasztani; *procrastinare.*
Spargel, der, spárga, nyúlárnyék; *asparagus.*
Sparren, der, *pl.* gerenda, fedélgerenda, v. fa; *cantherium.*
Sparsam, takarékos; *parcus.*
Sparsamkeit, die, takarékosság; *parsimonia.*
Spaß, der, tréfa; *jocus*: Spaß treiben, tréfálódni; *jocari.*
Spassen, *n.* tréfálni, tréfálódni; *jocari.*
Spaßvogel, der, tréfás ember; *jocosus.*
Spat, spát, késő; *serus*: *adv.* későn; *sero.*
Spatel, der, lapitzka; *spatha.*
Spaten, der, ásó; *pala.*
Spatz, der, veréb; *passer.*
Spazieren, *n.* sétálni; *spatiari, ambulare, deambulare.*
Spazierfahrt, die, kotsikázás; *vectatio animi causa.*
Spaziergang, der, sétálás, sétálóhely; *ambulatio, spatium.*
Spaziergänger, der, sétáló; *ambulator.*
Spazierreise, die, kisétálás, sétáló útazás; *excursio.*
Spazierweg, der, sétáló hely, v. út; *ambulacrum.*
Spezerey, die, fűszerszám; *aroma.*
Spezereyhändler, der, fűszerszámáros; *negotiator aromaticus.*
Specht, der, harkály; *picus.*
Special, különös; *specialis.*
Species, st. Art, faj; *species.* 2. Species Ducaten, vert aranypénz, od. Thaler, vert tallér; *aureus, v. thalerus solidus.*
Specification, die, előszámlálás, (nevenként); *index, enumeratio.*
Specificiren, egyenként, v. nevenként előszámlálni; *enumerare.*
Speck, der, szalonna; *lardum, laridum.*
Speckknödel, der, szalonnás gombótz; *globi farinacei lardati.*
Speckmaus, die, bőregér, szárnyasegér; *vespertilio.*
Speckschwarte, die, bőrke, szalonnabőrke; *callum, v. crusta lardi.*
Speckschwein, das, hizlalt disznó; *porcus saginatus.*
Speckstein, der, szalonnakő; *lardites.*
Spectacel, der, st. Anblick, látás; *spectaculum.* 2. st. Schauspiel, nézőjáték; *drama.* 3. tsuda dolog; *spectaculum.*
Speculation, die, vizsgálódás; *contemplatio.* 2. nyerekedésbéli szerentse, próbálás; *spes, periculum.*
Speculativ, vizsgálódó; *contemplativus.*
Speculiren, vizsgálódni; *contemplari.*
Spediren, absenden, küldeni, elküldeni, (portékát); *transmittĕre, expedire.*
Spediteur, der, elküldő, küldöző;

Speer, der, lándzsa; *lancea.*

Speiche, die, küllő, kerékküllő, könyöksugár; *radius.*

Speichel, der, nyál, köp; *sputum.*

Speicher, der, tsűr, életesház; *horreum, granarium.*

Speise, die, étel, eledel; *cibus, esca, edulium.*

Speisen, st. essen, enni; *edĕre, vesci*: zu Mittag speisen, ebédelni; *prandĕre*: auf die Nacht, od. des Abends, vatsorálni; *coenare.* 2. zu essen geben, eledelt adni tartani; *alĕre, cibum praebere.*

Speisesaal, der, ebédlő palota; *triclinium, coenaculum.*

Speisezimmer, das, ebédlő szoba; *coenatio, coenaculum.*

Spelt, Spelz, der, tönkölybúza; *triticum spelta.*

Spendiren, a. ajándékozni; *largiri, donare.*

Sperber, der, karvaly; *nisus.*

Sperberbaum, der, berkenyefa; *sorbus aucuparia.*

Sperling, der, veréb; *passer.*

Sperre, die, gátolás, akadály; *impeditio, retentio.*

Sperren, a. st. verschließen, bétsukni, bézárni; *claudĕre.* 2. st. öffnen, felnyitni; *aperire*: die Füße sperren, lábait széllyel, v. kétfelé vetni; *divaricare.* 3. hemmen, akadályozni; *impedire.*

Sperrkette, die, bézáró lántz; *catena retinens.* 2. kerék kötő lántz; *sufflamen.*

Speyen, a. ir. *Imp.* ich spie. *Perf.* ich habe gespien, köpni; *spuĕre.* 2. hányni, okádni; *vomĕre.*

Speyerling, der, berkenye; *sorbum.*

Spezerey, die, fűszerszám; *aroma.*

Sphäre, die, st. Kugel, golyóbis, (a' föld, v. más égi testek golyóbisa); *sphaera, globus.* 2. st. Kreis, kerület, határ, (hivatalnak határa); *sphaera.* 3. st. Kenntniß, esméret, tudomány; *scientia, ars.*

Sphärisch, gömbölyű, gömbölyeg; *sphericus.*

Spicken, a. spékelni, megspékelni, megtűzni, (a' petsenyét szalonnával); *lardo trajicĕre.* 2. megrakni, (az erszényt pénzel, a' bástyákat ágyúkkal); *ditare, instruĕre.*

Spicknadel, die, spékelő, spék; *acus lardaria.*

Spiegel, der, tükör; *speculum*: sich im Spiegel besehen, magát a' tükörbe megnézni; *speculum inspicĕre.* 2. mustra, (valaminek mustra példája); *exemplar.* 3. fénylő lapja, v. színe valaminek; *speculum*: der Spiegel des Wassers, a' víznek fénylő színe; *libella aquae.* 4. der Spiegel eines Schiffes, a' hajó fara; *puppis laevis.*

Spiegelfechten, das, tettetés; *simulatio.*

Spiegelfechterey, die, tettetés, színlett tselekedet; *merus lusus.*

Spiegelglas, das, tükörüveg, tükörnekvaló üveg; *vitrum speculare.*

Spiegelglatt, síma mint a' tükör; *laevis instar speculi.*

Spiegelhell, világos mint a' tükör; *specularis, clarus.*

Spiegelig, tűkörforma, tűkörözö; *specularis.*

Spiegeln, tükörmódra ragyogni, tűkörözni; *habere laevitatem speculi.* 2. sich, meglátszani, (mint egy tűkörben), magát nézni, v. nézegetni, (tűkörben); *conspici, contemplari.* 3. sich an Jemanden spiegeln, valakiről példát venni; *discĕre ex aliis.*

Spiegelrahmen, der, tűkörráma; *margo speculi.*

Spieker, der, faspék; *clavus.*

Spiel, das, játék; *lusus, ludus*: etwas aufs Spiel setzen, kotzkáztatni, v. a' veszedelemre kitenni valamit; *in discrimen committĕre. Loc. pr.* Mit im Spiele seyn, részes lenni valamiben; *participem esse rei*: sich ins Spiel mischen, magát a' dologba avatni, v. keverni, v. a' dologba avatkozni; *se rei immiscere.* 2. st. Schauspiel, néző játék; *ludus, scena.* 3. st. Scherz, tréfa; *jocus.*

Spielart, die, játék neme; *genus ludendi.* 2. st. Nebenart, külömbség, hasonfaj; *varietas.*

Spielen, a. játszani; *ludĕre*: auf der Violine spielen, hegedűn játszani, v. muzsikálni; *tibia canĕre.*: das Klavier, die Flöte, die Violine spielen, klavírozni, flótázni, hegedűlni; *clavichordio, tibia, fidibus canĕre.* 3. tréfálni, tréfálódni; *ludĕ-*

re, *jocari.* 4. im Schauspiele, játszani, valamelly személyt viselni; *agĕre partes in scena*: er hat seine Rolle gut gespielt, jól játszotta a' felvett személyt; *bene egit suas partes*: eine Sache ins Weite spielen, húzni, halasztani valamit; *differre*: Jemanden bösen Streich spielen, valakit megjátszattatni; *aliquem illudĕre.*

Spielend, játszó, játszadozó; *ludibundus*: *adv.* játszva, játszadozva; *per lusum.*

Spieler, der, játszó, (kártyázó); *lusor.* 2. st. Acteur, játszószemély, nézőjatékos; *actor.*

Spielerey, die, játék; *lusus, nugae.*

Spielgesell, der, játszótárs, v. pajtás; *collusor.* 2. pajtás, társ; *sodalis.*

Spielgesellschaft, die, játszótársaság; *sodalitas lusoria.*

Spielkarte, die, kártya; *scidae lusoriae.*

Spielsache, die, játék; *res lusoria.*

Spieltisch, der, játszó asztal; *mensa lusoria.*

Spielwerk, das, *l.* Spielzeug. 2. st. Kleinigkeit, tsekélység; *ineptiae.*

Spielzeug, das, játék; *crepundia.*

Spieß, der, nyárs; *veru.*

Spießen, általszúrni; *transfigĕre.* 2. nyársba, v. karóba húzni, (a' gonosztévőt); *veru figĕre.*

Spießgesell, der, tzimborás, pajtás; *commilito.*

Spießglas, das, piskoltz; *antimonium.*

Spießig, hegyes; *spicatus.*

Spießruthe, die, veszsző; *virga*: durch die Spießruthen laufen lassen, megveszszőztetni, (a' katonát); *virgis caedi jubere.*

Spinat, der, spinát, paréj; *spinacia.*

Spindel, die, orsó; *fusus.* 2. orsó, (fogas kerekek orsójok, v. tengejek); *tympanum.*

Spindelbaum, der, juharfa; *acer.* 2. ketskerágó; *evonymus europaeus.*

Spinne, die, pók; *aranea.*

Spinnefeind, der, halálos ellenség; *inimicissimus.*

Spinnen, *a. ir. Imp.* ich spann. *Perf.* ich habe gesponnen, fonni; *nere.*

Spinnengewebe, das, pókháló; *araneum, aranea.*

Spinner, der, fonó; *nens.*

Spinnrad, das, kerekes rokka; *rhombus.*

Spinnrocken, der, guzsaly, rokka; *colus.*

Spion, der, kém, spion; *speculator, emissarius.*

Spiritus, der, szesz, páraszesz; *spiritus.*

Spital, das, ispotály; *prytaneum.*

Spitz, der, *l.* Spitze.

Spitzbube, der, st. Dieb, zsivány, tolvaj; *fur.* 2. gazember; *nebulo.*

Spitzbüberey, die, gazság; *furtum, scelus.*

Spitzbübisch, gazemberi; *furax.*

Spitze, die, des Messers, der Nadel, des Berges, hegy; *cuspis, acumen, mucro.* 2. tetej, tető; *vertex, cacumen, summum, culmen, fastigium.* 3. eleje, első része, (a' hadiseregnek); *acies, frons*: sich an die Spitze stellen, legelől állani; *in fronte consistĕre*: magát a' veszedelemre kitenni; *periculo se exponĕre*: die Spitze biethen, ellent állani; *resistĕre.* 4. tsipke; *textum, v. reticulum spiculatum*: Niederländer-Spitzen, Belgyiomi tsipke; *reticulum Hollandicum.*

Spitzen, *a.* kihegyezni, hegyezni, (a' tőt); *cuspidare.* 2. meghegyezni, (a' pennát), v. hegyét tsinálni valaminek; *acuminare*: die Ohren spitzen, fülelni, résen tartani a' fülét; *aures arrigĕre.*

Spitzfündig, viszketeges eszű; *argutus, subtilis, acutus.*

Spitzfündigkeit, die, viszketegesség; *subtilitas, acumen.*

Spitzig, hegyes, (tő, kés); *cuspidatus, acuminatus, acutus.* 2. tsútsos, (száj); *cacuminatus.* 3. szúrós, sértős, fúlánkos, (szó, felelet); *mordax, aculeatus.*

Spitzmaus, die, tzitzkány; *sorex.*

Spitznahme, der, tsúf név, ragasztott név valakire; *nomen ridiculum.*

Spitznase, die, hegyes orr; *nasus acutus.*

Spitzwinkelig, tsútsos szegletű; *angulo acuto.*

Spitzzahn, der, szemfog; *dens caninus.*

Splint, der, forgáts; *ramentum.* 2. szijátshéj, a' fának kérge alattlévő fejér héjja; *alburnum.*

Splitter, der, szálka, faszálka; *festuca.*

Splitterig, szálkás; *fissilis.*

Splittern, *a.* elhasítni, hasogatni, (apróra); *minutatim findĕre.* 2. *n.* szálkákra hasadni, hasogatódzni; *findi.*

Splitternackel, anyaszűltmezítelen; *plane nudus.*

Sporapfel, der, berkenye; *sorbum.*

Sporn, der, sarkantyú; *calcar.* 2. ösztön, serkentés; *calcar, stimulus.*

Spornstreichs, *adv.* nyargalva, sietve; *cursu citato, propere.*

Spott, der, tsúfolás, tsúf; *ludibrium, ludificatio, irrisio.* 2. szégyen, gyalázat; *probrum, ignominia.* 3. tsekélység, alávalóság; *vile, leve.*

Spötteley, die, tsúfolódás; *cavillatio.*

Spötteln, *a.* tsúfolódni; *cavillari.*

Spotten, *a.* tsúfolni, tsúfolódni; *irridere, illudĕre.*

Spötter, der, tsúfoló; *irrisor.*

Spottgeld, das, tsekély pénz, alávalóság; *pretium vilissimum, v. leve.*

Spöttisch, *adj.* tsúfoló; *cavillans.*

Spottnahme, der, tsúfnév; *nomen ridiculum.*

Spottwohlfeil, igenóltsó; *vilissimus.*

Sprachähnlichkeit, die, szószármaztatási hasonlatosság, szóeredetegyezés; *analogia lingvae.*

Sprache, die, beszéd, szó; *sermo, oratio, vox, locutio*: es wird zur Sprache kommen, lesz szó róla; *dicetur de re*: nur heraus mit der Sprache, tsak ki kell mondani, v. megkell vallani; *loquere, prome quae scis!* 2. nyelv, (beszéd neme); *lingva*: die deutsche Sprache, a' német nyelv; *lingva germanica*: eine Sprache reden, od. schreiben, valamelly nyelven beszélni, v. írni; *loqui, v. scribĕre in aliqua lingva.*

Sprachfehler, der, nyelvhiba, nyelvellen ejtett hiba; *error lingvae.*

Sprachgebrauch, der, nyelv szokása, szokott beszéd; *usus loquendi.*

Sprachkenner, der, nyelvértő; *peritus lingvarum*

Sprachkenntniß, die, nyelvtudás; *peritia lingvae.*

Sprachkunde, die, nyelvtudás; *peritia lingvarum.* 2. nyelvtudomány, nyelvmesterség; *grammatica.*

Sprachkündig, nyelvértő, nyelvtúdó; *peritus lingvae.*

Sprachkunst, die, nyelvmesterség; *grammatica.*

Sprachlehre, die, nyelvtanító könyv; *grammatica.*

Sprachlos, néma, szótalan; *mutus.*

Sprachmeister, der, nyelvtanító, nyelvmester; *doctor lingvae.*

Sprachregel, die, nyelvregula, beszédregula; *praeceptum lingvae.*

Sprachrohr, das, beszéllőtső; *tubus acusticus, tuba stentorea.*

Sprechart, die, beszélés módja; *genus loquendi.*

Sprechen, *a.* ich spreche, du sprichst, er spricht *Imp.* ich sprach. *Perf.* ich habe gesprochen, beszélni; *fari, loqui*: langsam sprechen, halkal beszélni; *submissa voce loqui.* 2. szóllani; *loqui, colloqui*: etwas gut sprechen, jóvá hagyni valamit; *probare*: Jemanden frey sprechen, felszabadítni valakit; *absolvĕre.* 3. st. sagen, mondani; *dicĕre.*

Sprechen, das, beszéllés, szóllás; *oratio, sermo, locutio.*

Sprecher, der, beszéllő, szólló, szószólló; *orator.*

Spreizen, terjeszteni; *distendĕre.*

Sprengel, der, kerület, megye, menetel, járás; *dioecesis.*

Sprengen, *a.* fetskendeni, hinteni; *spargĕre.* 2. st. schnell reiten, nyargalni; *equo citato vehi.* 3. ugratni, pattantani, kiugratni; *vi expellĕre*: eine Festung sprengen, széllyel vettetni valamelly várat, (puskaporral); *rumpĕre, dirumpĕre.*

Spreu, die, polyva; *palea.*

Sprichwort, das, példabeszéd; *proverbium.*

Springbrunnen, der, ugrókút, szökőkút; *silanus, fons saliens.*

Springen, *n. ir. Imp.* ich sprang. *Perf.* ich bin gesprungen, pattanni, elpattanni, elrepedni; *dissilire, abrumpi.* 2. ugrani, szökni; *salire*: über den Graben springen, által ugrani az árkon; *transsilire foveam*: Jemanden über die Klinge springen lassen, levágni, leaprítni valakit; *caedère, occidĕre.* 3. *l.* Begatten.

Springer, der, ugró; *saltator.* 2. ugró, (a' sakjátékban); *eques.*

Sprițe, die, fetskendő, fetskendező; *sipho*, *syringa*.
Sprițen, fetskendeni, fetskendezni; *spargĕre*, *conspergĕre*.
Sprițkrapfen, die, *pl.* tolófánk; *scriblita*.
Spröde, merevény, töredékeny, kemény; *fragilis*, *rigidus*. 2. durva; *durus*.
Sprödigkeit, die, merevénység, keménység, durvaság; *asperitas*, *fragilitas*, *fastus*, *arrogantia*.
Sprößchen, das, bimbótska, *germen*.
Sprosse, die, újhajtás, újnövés, sarjadzás; *surculus*. 2. lajtorja fog; *gradus*.
Sprossen, *n.* kihajtani, sarjadzani; *germinare*, *pullulare*, *enasci*.
Sprößling, der, hajtás, sarjadzás; *germen*.
Spruch, der, mondás, rövid fontos mondás; *dictum sententia*. 2. szentírásbeli mondás, v. hely; *locus*. 3. ítélet, szententzia, (a' törvényszéknél); *sententia*, *judicium*: einen Spruch thun, kimondani a' szententziát, v. ítéletet hozni; *enunciare*.
Sprüchwort, *l.* Sprichwort.
Sprudeln, *n.* buzogni, forrani, bugyogni, (mint a' víz); *bullire*, *bullare*.
Sprung, der, pattanás, repedés, (az edényen, üvegen); *rima*. 2. ugrás; *saltus*: einen Sprung thun, ugrani; *salire*: Sprünge machen, ugrálni; *exsultare*: auf dem Sprunge stehen, éppen hozzá akarni fogni valamihez, készülőben lenni; *in eo esse*.
Spucken, köpni, (pökni); *spuĕre*.
Spuckkasten, der, köpőláda; *sputatorium*.
Spuk, der, *st.* Lärm, lárma, zaj; *turba*. 2. baj; *molestia*. 3. *st.* Gespenst, késértet; *spectrum*.
Spuken, es spukt hier, késértet jár, v. késértenek itt; *locus spectris infestus est*, *lemures adparent*: es spukt in seinem Kopfe, nintsenek otthon a' fejében, eszelős; *non est mentis compos*.
Spule, die, orsó, (a' kerekrokkán); *volva*. 2. tséve, takátstséve; *arundo*, *panus*. 3. tollszár, toll; *calamus*.
Spulen, feltsévézni a' fonalat, tsévét vetni; *calamo involvĕre*.
Spülen, *a.* megöblítni, kiöblitni, kimosni, (a' palatzkot); *eluĕre*. 2. mellette folyni, mosni a' vizével; *praeterfluĕre*.
Spülfaß, das, öblögető edény; *eluacrum*.
Spülig, das, moslék; *colluvies*.
Spülnapf, der, öblögető tál, v. medentze; *labrum*, *pelvis*.
Spulrad, das, tsévéllő; *rhombus*.
Spulwurm, der, geleszta; *ascaris*: földi geleszta; *lumbricus terrestris*.
Spund, der, hordószáj v. lyuk, aknalyuk; *os*, *orificium* 2. *st.* Pfropfen, od. Zapfen, dugó, akna, dugasz, hordó akna, hordódugó; *embolus*, *epistomium*.
Spunden, bédugni, béaknázni, (a' hordót); *claudĕre*, *obturare*. 2. egymásba ereszteni, (a' deszkát); *contabulare*, *conjungĕre*.
Spundloch, das, a' hordó szája, v. lyuka; *orificium*.
Spur, die, nyom, nyomdok; *vestigium*: auf die Spur kommen, nyomába akadni; *deprehendĕre vestigia*. 2. nyom, jel, jelenség, maradvány; *vestigium*.
Spüren, *a.* nyomozni; *investigare*. 2. kinyomozni, nyomozással rátalálni; *indagare*, *deprehendĕre*. 3. észre venni; *sentire*, *animadvertĕre*. 4. érezni, sejdítni; *suspicari*.
Spürhund, der, Spürer, vizsla; *canis sagax*, *v. investigator*.
Staar, der, hájog, (a' szemen); *cataracta*: der schwarze Staar, belső hájog, farkas hájog; *gutta serena*, *amaurosis*: der graue Staar, külső, v. vastag hájog; *cataracta*. 2. seregély; *sturnus*.
Staarblind, egészen vak, tsupa vak; *plane coecus*.
Staat, der, státus, közönséges társaság; *respublica*, *status*. 2. *st.* Land, Reich, ország; *regnum*, *imperium*. 3. *st.* Pracht, pompa, (kivált ruha, v. öltözetbéli pompa); *cultus splendidus*, *pompa*, *splendor*: einen großen Staat machen, nagyon pompázni; *splendide se gerĕre*. 4. *st.* Stand, rend, ország rendjei; *ordo*, *ordines*.
Staatengeschichte, die, köztársaságok, v. státusok históriája, Országok tör-

ténete; *historia statuum, v. rerum publicarum.*
Staatenkunde, *l.* Staatslehre.
Staatsangelegenheit, die, Státus dolga; *negotium publicum.*
Staatsbesuch, der, pompás látogatás; *salutatio honoraria.*
Staatsfehler, der, kormányozásbéli hiba; *error politicus.*
Staatsgeheimniß, das, kormányozásbéli titok; *mysterium politicum.*
Staatskleid, das, pompás öltözet; *vestis magnificentior.*
Staatsklugheit, die, kormányozásértés, politika; *politica.*
Staatsmann, der, kormányozásértő, Politikus; *politicus.*
Staatsrath, der, Státustanátsos; *consiliarius de summa re publica.*
Staatsrecht, das, Státusjuss; *jus publicum.*
Staatssache, die, Stásust illető dolog; *respublica.*
Staatsschulden, die, *pl.* Státus adóssága; *aes alienum publicum.*
Staatsverbrechen, Státusbántás, országmegbántás; *crimen laesae Majestatis, v. perduellionis.*
Staatswissenschaft, die, Státustudomány, politika; *politica.*
Stab, der, bot, páltza, veszsző; *baculus, scipio*: seinen Stab weiter fortsetzen, tovább vándorolni; *longius progredi.* 2. *st.* Stütze, istáp, gyámol, támasz; *adminiculum.* 3. (mérték), rúd; *pertica.* 4. főtiszti kar, Stáb, (a' Regementnél; *duces, proceres, primores.*
Stäbchen, das, páltzátska; *bacillus.*
Stabschirurgus, der, Stáb seborvosa; *proto-chirurgus.*
Stabsofficier, der, főbbrangú tiszt, stabális tiszt; *praefectus classicus.*
Stachel, der, tövis, tüske; *spiculum.* 2. der Bienen, fúlánk; *aculeus.* 3. *st.* Triebestachel, ösztön; *stimulus.*
Stachelbeere, die, pöszméte, tsipkeszőlő, egres; *ribes grossularia.*
Stachelig, tövises, tüskés, fúlánkos; *aculeatus.*
Stachelschwein, das, tövises disznó, süldisznó; *hystrix erinaceus.*
Stachlig, *l.* Stachelig.
Stacket, das, palánk, karó; *palus, vallus.* 2. korlát; *repagulum.*
Stadt, die, város; *urbs*: eine königliche freye Stadt, szabad Királyi-város; *libera regia civitas.*
Städtchen, das, városotska; *oppidulum.*
Städter, der, városi lakos; *oppidanus.*
Stadtgericht, das, városi törvény, v. ítélő szék; *judicium urbanum.*
Stadtgraben, der, város árka; *fossa urbem cingens.*
Stadthauptmann, der, város Kapitányja; *centurio civium.*
Stadthaus, das, város háza; *curia.*
Städtisch, városi; *urbanus, urbicus.*
Stadtleben, das, városi élet; *vita urbana.*
Stadtmauer, die, város kőfala; *murus.*
Stadtphysicus, der, város orvosa; *medicus publicus.*
Stadtprediger, der, városi prédikátor; *concionator urbicus.*
Stadtrichter, der, város bírája; *judex ordinarius, v. civitatis.*
Staffel, der, a' grádits léptsője, léptső; *gradus*: Der höchste Staffel der Ehre, a' betsületnek felső gráditsa; *summum honoris fastigium.*
Staffete, die, staféta, rendkivűlvaló posta; *nuntius extraordinarius.*
Staffiren, *a.* felékesítni, felkészítni szükséges dolgokkal; *instruere, ornare*: ein Kleid staffiren, a' ruhát megbéllelni, megborítni, egészen elkészítni; *munire.*
Stahl, der, atzél, tűzütő atzél; *chalybs.*
Stählen, megedzeni; *chalybe inducere.* 2. megkeményítni; *firmare, durare.*
Stählern, *adj.* atzélbólvaló, atzél; *e chalybe.*
Stahlgrün, *adj.* zomántzos atzélszín; *molochinus.*
Stahr, der, seregély; *sturnus.*
Stall, der, istálló; *stabulum.*
Stallgeld, das, istállópénz; *pecunia stabularia.*
Stallknecht, der, szolga, lovászinas; *servus stabularius.*
Stallmeister, der, lovászmester; *magister rei equariae.*
Stallung, die, istálló; istállók; *stabulatio.*
Stamm, der, törzsök, faderék; *truncus, stirps, stipes.* 2. szár, (plán-

ta szára); *caulis.* 3. ſt. Geſchlecht, nemzetség; *stirps*, *familia*: der männliche Stamm, a' férjfi ág; *sexus virilis*: der weibliche Stamm, a' leány ág; *sexus muliebris.* 3. tőkepénz; *caput*, *sors.*

Stammbaum, der, famíliaágazat; *stemma*, *ordo stirpis.*

Stammbuch, das, nemzetség laistroma; *liber continens stemma.* 3. emlékeztető könyv, (a' barátokra és jóltévőkre, álbum); *liber memoriae amicorum dicatus.*

Stammeln, rebegni; *balbutire.*

Stammelnd, rebegő; *balbus.*

Stammen, *n.* eredni, származni; *oriri*, *originem ducĕre.*

Stämmen, ſt. ſtützen, támasztani, tenni; *fulcire*, *imponĕre.* 2. ſich, támaszkodni; *niti.* 3. kivésni; *exsculpĕre.*

Stämmung, die, támasztás; *fultura.*

Stammvater, der, ős, família törzsőke; *auctor generis.*

Stammwort, das, törzsök szó; *vocabulum primitivum.*

Stämpel, der, mozsártörő, kölyű; *pistillum.* 2. pénzverő; *tudicula.* 3. das Gepräge, bélyeg, rávart v. nyomott jel; *signum.* 4. anyaszál, (a' virágban); *pistillum.*

Stämpelamt, das, béllyegező tisztség; *officium signans.*

Stämpelbogen, der, béllyeges papiros árkos; *plagula signata.*

Stämpeln, *a.* megbéllyegezni; *publice signare.*

Stämpelpapier, das, béllyeges papiros; *charta publice signata.*

Stämpelſchneider, der, béllyeg metsző; *sector signorum.*

Stampfe, die, zúzó kölyű; *tudicula.*

Stampfen, zúzni, törni, öszvezúzni, öszvetörni; *tundĕre*, *contundĕre.* 2. mit dem Fuße, dobogni, dörömbözni; *pedibus terram ferire.*

Stand, der, állás; *status*, *locus*, *statio*: Stand halten, megállani; *stare*, *manere*: keinen feſten Stand haben, jó állásának v. maradásának nem lenni; *non habere bonum statum.* 2. állapot; *conditio*, *status*: etwas im Stande erhalten, valamit a' maga állapotjában v. valóságában tartani; *tueri*: im Stande ſeyn etwas zu thun, valamit megtehetni; *posse*: Etwas zu Stande bringen, véghez vinni, végre hajtani valamit; *efficĕre*: zu Stande kommen, véghez menni; *effici*, *in effectum deduci.* 3. rend, sors, kar; *ordo*, *locus*: die Stände des Landes, az ország rendjei; *ordines regni.* 4. ülőszék, (a' templomban, a' piatzon); *sedes.*

Standarte, die, zászló, (a' lovasoknál); *vexillum equestre.*

Ständchen, das, rövid muzsika, (kivált ablakok alatt); *concentus ante ostium.*

Ständer, der, botska, kád; *vas.*

Standesperſon, die, főrangban lévő személy; *homo illustri loco.*

Standhaft, állandó; *firmus*, *stabilis*, *constans*: *adv.* állandóan; *firmiter*, *constanter.*

Standhaftigkeit, die, állandóság; *firmitas*, *stabilitas.*

Standpunct, der, állópont; *punctum stationis.*

Standrecht, das, katona ítélő szék; *judicium statarium.*

Stange, die, rúd, pózna, dorong; *pertica*, *fustis*: eine Stange Siegelwachs, egy rúd, v. szál Spanyolviasz; *bacillus cerae signatoriae.*

Stängel, der, szár, (a' virágszára); *caulis.* 2. von Holz, karó, (borsókaró); *palus*, *pertica.*

Stängelbohne, die, felfutó paszuly; *phaseolus vulgaris.*

Stängeln, *a.* karózni, megkarózni, (borsót, komlót); *statuminare*, *fulcire.* 2. szárba indúlni, (mint a' búza); *in caulem abire.*

Stangeneiſen, das, rúdvas; *massa*, *v. bacillus ferreus.*

Stangenpferd, das, rudasló; *equus jugalis.*

Stänker, der, Zänker, veszekedő; *litigiosus*, *rixosus.*

Stänkerey, die, veszekedés; *rixa.*

Stänkern, büdösítni, büdösséget tsinálni; *foetorem excitare.* 2. veszekedni, versengeni; *rixari.*

Stapel, der, tzövek, tzölöp; *statumen.* 2. ketskeláb, bakláb, baklábokból álló állás, (mellyeken hajókat tsinálnak); *navale.*

Stapelgerechtigkeit, die, hajó megállításravaló juss; *jus stapulae.*

Stapelplatz, der, vásáros hely; *emporium.*
Star, *l.* Staar.
Stark, erős; *validus*, *firmus*, *robustus*: stark machen, erőssé tenni, erősitni, megerősitni; *firmare*, *roborare*: ein starker Beweis, erős megmutatás, v. bizonyság; *demonstratio valida.* 2. nagy, erős; *vehemens*, *magnus*: *adv.* nagyon, erősen; *vehementer*, *valde.* 3. erős, szeszes, (az italokról mondatik); *fortis*, *spirituosus*, *acris*: ein starker Essig, erős etzet; *acetum acre.* 4. számos, nagy; *frequens*, *copiosus.* 5. nagy, jókora; *magnus*, *longus.*
Stärke, die, erősség, erő; *vis*, *robur*, *firmitas*, *fortitudo.* 2. st. Dicke, vastagság; *crassitudo.* 3. st. Größe, nagyság, erősség; *magnitudo*, *vehementia.* 4. st. Anzahl, sokaság, (a' hadisereg sokasága, v. száma); *numerus*, *multitudo.* 5. keményitő, (mellyel a' ruhákat keményitik); *amylum.*
Stärken, *a.* keményitni, kikeményitni, (a' ruhát); *amylo firmare.* 2. erősitni, erősebbé tenni; *firmare*, *corroborare*: stärkende Arzneyen, erősitő orvosságok; *medicamenta roborantia.* 3. megerősitni, (valakit a' jóban); *confirmare.*
Stärkmacher, der, keményitő tsináló; *confector amyli.*
Stärkmehl, das, lisztláng, *amylum.*
Stärkung, die, erősités; *firmatio.*
Stärkungsmittel, das, erősitő eszköz; *corroboramentum*, *roborans.*
Starr, steif, merevény, merevedett; *rigidus.* 2. st. Gefühllos, érzéketlen, megfásúlt; *torpidus*, *stupidus.*
Starrblind, merővak; *plane coecus.*
Starre, die, merevedettség; *rigor.*
Starren, megmerevedni; *rigere*, *torpere.* 2. auf etwas starren, szemeit mereszteni valamire; *oculos in quid defigĕre.*
Starrkopf, der, nyakas ember; *pertinax.*
Starrsinn, der, makatsság; *pertinacia.*
Stät, st. fest, erős, merő, merevény; *firmus.* 2. st. beständig, állhatatos, szüntelenvaló; *continuus*, *perpetuus.* 3. st. still, tsendes; *placidus.*

Station, die, postaállás, postaváltozás, két német mértföldnyi út; *statio.* 2. st. Amt, hivatal; *locus*, *munus*: eine Station bekommen, hivatalt nyerni; *munus adsequi.*
Statistik, Statisztika, státustudomány, státustudomány könyve; *statistica.*
Statistisch, státus tudományi, statisztikai; *politicus.*
Statt, die, st. Platz, hely; *locus*: Statt haben, helyet találni; *locum habere*: das hat hier keine Statt, annak itt nints helye; *huic non est hic locus*: Statt finden, helyet találni; *locum habere*: lehető lenni; *fieri posse.* 2. *praep. cum Gen.* helyette; *loco.* 3. von Statten gehen, előmenni, szerentsésen folyni; *procedĕre*, *succedĕre*: zu Statten kommen, használni, hasznos lenni; *prodesse.*
Stätte, die, hely, álló helye valaminek; *locus*, *statio.*
Statthaft, megállható, elfogadható, (bizonyság); *probus*, *firmus.* 2. st. Rechtmäßig, törvényes; *legitimus*, *justus.*
Statthalter, der, helytartó, képviselő; *vicarius.*
Statthalterey, die, helytartó tanáts; *consilium locumtenentiale*: die Königliche Statthalterey, a' Felséges Királyi Helytartó Tanáts; *Excelsum Consilium Regium Locumtenentiale.*
Statthalterschaft, die, képviselés, helytartóság; *munus praesidis.*
Stattlich, pompás; *splendidus*, *magnificus.* 2. st. vortrefflich, jeles, derék; *egregius*, *praestans.*
Statüe, die, faragott kép, álló faragott kép; *statua.*
Statuiren, *a.* st. festsetzen, felállitni, (valamelly rendelést); *statuĕre.* 2. ein Exempel statuiren, példát mutatni, v. adni; *exemplum edĕre.*
Statur, die, termet, állás; *statura.*
Staub, der, por; *pulvis*: sich aus dem Staube machen, elillantani, elszökni; *se proripĕre.* 2. st. Erde, föld; *terra.*
Staubbeutel, der, portok; *anthera.*
Stäubchen, das, porotska; *pulvisculus.*
Stauben, porozni; *pulverem movere.*

Staubfaden, der, hímszál, (a' virágokban); *stamen*. 2. szálingó; *filamentum*.

Staubig, poros; *pulverulentus*.

Staubregen, der, szitáló eső; *pluvia tenuis*.

Staubweg, der, anyaszál, (a' virágokban); *pistillum*.

Stauchen, *a*. hozzá nyomni, szorítni, (falhoz); *urgere*, *comprimĕre*. 2. den Hanf, od. Flachs, kendert, v. lent teregetni, hogy megszáradjon; *soli exponĕre*.

Staude, die, tsemete, fatsák; *frutex*.

Staunen, *n*. álmélkodni, bámúlni; *mirari*.

Stechapfel, der, tsudafa, maszlag; *datura*.

Stechen, *a. ir.* ich steche, du stichst, er sticht. *Imp.* ich stach. *Perf.* ich habe gestochen, *a*. szúrni, tsípni; *pungĕre*: die Biene sticht, a' méh tsíp, szúr, v. belé ereszti fúlánkját valamibe; *apis pungit aculeo*: die Sonne sticht, a' nap súgára éget; *radii solares urunt*. 2. metszeni, (rézre, tzínre, kőre); *incidĕre*, *caelare*, *sculpĕre*. 3. szúrni, szegezni, (mint a' fájdalom); *pungĕre*. 4. elütni, (a kártyát bírósabb kártyával); *vincĕre*, *regĕre*. 5. ein Schwein stechen, disznót ölni; *jugulare*. 6. *n*. f. in die See stechen, a' tengerre indúlni; *mare petĕre*, *solvĕre*: in die Augen stechen, szembetűnni; *arridere*, *placere*.

Steckbrief, der, nyomozó levél; *literae de comprehendendo malefico*.

Stecken, der, bot, páltzá; *baculus*.

Stecken, *a*. dugni, szúrni; *inserĕre*, *figĕre*: den Braten an den Spieß stecken, nyársra húzni a' petsenyét; *veru affigĕre*. 2. dugni, tenni; *imponĕre*: das Geld in den Beutel, od. in die Tasche stecken, a' pénzt az erszénybe, v. a' zsebbe tenni; *pecuniam marsupio imponĕre*: den Ring an den Finger stecken, a' gyűrűt az ujjába dugni; *annulum digito inserĕre*: sich in Schulden stecken, adósságba verni magát, v. keveredni; *onerare se aere alieno*: in Brand stecken, meggyújtani; *incendĕre*. 3. *n*. der Braten steckt am Spieße, a' petsenye a' nyárson van; *caro veru adfixa est*: in Gefahr stecken, szükségben, veszedelemben lenni, *haerere*, *versari in periculo*. 4. stecken bleiben, megakadni, belé szakadni, benne szakadni, (a' beszédbe, v. predikátzióba); *haerescĕre*, *haerere*.

Steckenpferd, das, für Kinder, páltza ló; *equus ligneus*.

Steckhusten, der, fojtó hurút, fúlasztó hurút; *tussis suffocativa*.

Stecknadel, die, gombostő; *acus capitata*.

Steckrübe, die, karórépa; *napus sativus*.

Steffel, der, *n. pr.* (Istók), István, *Stephanus*.

Steg, der, bürű, gyalog hid, palló; *pons*. 2. hegedű láb; *ponticulus*.

Stegereif, der, st. Steigbügel, kengyelvas; *stapia*: aus dem Stegereife, minden gondolkozás nélkül, v. álló helyéből, (beszédet tartani); *ex tempore*, *subito*.

Stehen, *n. Imp.* ich stand. *Perf.* ich habe és ich bin gestanden, állani; *stare*: stehen bleiben, megállapodni, megállani; *sistĕre*, *consistĕre*: etwas stehen lassen, valamit helyén hagyni, v. nem bántani; *sinĕre stare*: Schildwache stehen, strázsát állani; *excubias agĕre*: Gevatter stehen, komának, v. keresztatyának lenni; *esse sponsorem baptismi*: einen Mann stehen, mérészen szembe szállani valakivel, v. oltalmazni magát; *stare contra adversum*, *fortiter se gerĕre*. 2. st. seyn, sich befinden, lenni; *esse*, *existĕre*, *se habere*: für etwas stehen, valamiért kezes lenni; *spondere*: es steht dahin, bizonytalan, v. kitudja; *incertum est*: zu stehen kommen, kerűlni, belékerűlni, (pénzbe); *constare*: mit Jemanden auf einem guten Fuße stehen, jó egyetértésben lenni valakivel; *convenire*.

Stehen, das, állás; *status*.

Stehend, álló; *stans*: stehendes Wasser, álló víz, tó; *aqua stagnans*.

Stehlen, *a. ir. Imp.* ich stahl. *Perf.* ich habe gestohlen, lopni, ellopni; *furari*, *subducĕre*.

Stehlen, das, lopás; *furtum*.

Stehler, der, lopó, tolvaj; *fur*.

Steif, merő, merevény, merevedett; *rigidus*. 2. st. standhaft,

állhatatos, állandó; *firmus*, *stabilis*: *adv.* állhatatosan; *constanter*. 3. st. gezwungen, erőltetett, feszes; *adfectatus*.

Steife, die, merőség, merevénység, merevedettség; *rigor*, *firmitas*. 2. feszesség; *adfectatio*.

Steifen, *a.* keményítni, kikeményítni; *rigidum reddĕre*. 2. sich auf etwas steifen, bízni valamiben, támaszkodni valamire; *confidĕre*, *inniti*.

Steifleinwand, die, enyves vászon; *linteum rigidum*.

Steig, der, ösvény, gyalogút; *semita*, *callis*.

Steigbügel, der, kengyel, kengyelvas; *stapia*.

Steigen, *a. ir. Imp.* ich stieg. *Perf.* ich bin gestiegen, hágni, felhágni, felmenni; *scandĕre*, *conscendĕre*. 2. felemelkedni, felfelé menni; *surgĕre*, *adscendĕre*, *escendĕre*: das Wasser steigt, árad a' víz, v. nő; *aqua intumescit*. 3. nevekedni, felhágni, felmenni, (betsére, v. árára nézve); *crescĕre*, *augeri*.

Steigend, hágó; *scandens*. 2. emelkedő; *ascendens*. 3. felmenő, felhágó, nevekedő; *crescens*.

Steiger, der, hágó, felhágó; *scandens*.

Steigern, *a.* felverni az árát valaminek; *augere pretium*.

Steigerung, die, árfelverés, felverése valami árának; *auctus*.

Steigriemen, der, kengyelszijj; *lorum stapiae*.

Steil, meredek; *praeceps*, *praeruptus*.

Stein, der, kő; *lapis*: zu Stein werden, kővé válni; *lapidescĕre*. 2. drágakő; *gemma*. 3. fövenykő, föveny a' hójagban; *calculus*. 4. közlegény, kálkulus, (a' sakk és ostábla játékban); *calculus*. 5. kemény mag, (a' baratzk és szilva magva); *ossiculum*.

Steinadler, der, sárga sas, havasi sas; *falco crysetos*.

Steinalt, *a.* igen vén; *decrepitus*.

Stein am Anger, Szombathely; *Sabaria*.

Steinbock, der, vadketske; *ibex*. 2. bak, (égi jel); *capricornus*.

Steinbrecher, der, kővágó; *lapicida*.

Steinbruch, der, kővágás; *lapicidium*. 2. kőbánya; *lapicidina*.

Steinchen, das, követske; *calculus*.

Steineiche, die, tölgyfa; *quercus robur*.

Steinern, kő, kőbőlvaló; *lapideus*, *saxeus*.

Steineule, die, huhogó bagoly; *strix ulula*.

Steinfels, der, kőszikla; *saxum*.

Steinfrucht, die, keménymagú gyümölts, (tseresznye, baratzk); *pomum ossuosum*.

Steingut, das, fejér agyag tserépedény; *vasa silicea anglica*.

Steinhart, igen kemény, kőkeménységű; *lapidosus*, *saxeus*.

Steinhauer, der, kővágó; *lapicida*.

Steinhaufen, der, kőhalom, kőrakás; *acervus lapidum*.

Steinig, köves; *lapidosus*, *saxeus*. 2. kőforma; *saxo similis*.

Steinigen, *a.* megkövezni; *lapidibus obruĕre*, *lapidare*.

Steinigung, die, megkövezés; *lapidatio*.

Steinklee, der, illatozó lóhere, komótyű; *trifolium melilotus caerulea*.

Steinklippe, die, kőszikla; *scopulus*.

Steinkohle, die, kőszén; *carbo fossilis*.

Steinmetz, der, kőfaragó; *lapicida*.

Steinobst, *l.* Steinfrucht.

Steinöhl, das, kőolaj; *petroleum*.

Steinpflaster, das, kővel kirakott út; *via lapidibus strata*. 2. kiraknivaló kő; *lapides pro sternenda via*.

Steinreich, köves; *dives lapidibus*. 2. st. sehr reich, igen gazdag; *longe ditissimus*.

Steinreich, das, kövek országa; *regnum lapidum*.

Steinritz, der, kőrepedés; *rima saxi*.

Steinsalz, das, kősó; *sal fossilis*.

Steinschleifer, der, kőköszörűlő; *politor lapidum*.

Steiß, der, hátulj, far; *podex*, *anus*.

Stelle, die, Platz, Ort, hely; *locus*: seine Stelle behaupten, helyét megtartani, másnak nem engedni; *non cedĕre loco*: auf der Stelle, tüstént, azonnal, egyszeriben; *illico*, *confestim*. 2. hely, (valamelly könyvben); *locus*: eine Stelle anführen, valamelly helyet előhozni, v. említni, (valamelly könyvből); *proferre locum*. 3. st. Amt, hivatal; *locus*, *munus*: Jemandes Stelle

vertreten, valaki helyett tenni valamit, valaki személyét viselni; *loco*, *v. vice alicujus esse*, *v. fungi*. 4. környűlállás, helyheztetés, hely; *locus*: wenn ich an Ihrer Stelle wäre, ha én az Úrnak volnék; *si in tuo loco essem*.

Stellen, *a.* tenni, állítni, helyheztetni, (állítva tenni, v. helyheztetni valamit valahova); *sistĕre*, *statuĕre*, *ponĕrĕ*, *collocare*. 2. sich stellen, állani; *stare*: sich zur Wehre stellen, magát védelmezni; *se defendĕre*. 3. st. richten, intézni, néha: tenni, vetni, (tőrt); *dirigĕre*, *regĕre*, *ponĕre*. 4. sich, tettetni magát; *se simulare*. 5. Zeugen, tanúkat állítni; *testes sistĕre*: sich stellen, megjelenni, (a' parantsolatra); *apparere*. 6. Jemanden zur Rede stellen, valakit kérdőre vonni; *compellare aliquem*: auf die Probe stellen, próbára tenni; *experiri quem*.

Stellen, das, tevés, állitás, helyheztetés; *status*, *positura*, *locatio*.

Stellung, die, állás; *statio*. 2. fekvés; *situs*. 3. állítás, tevés, helyheztés; *positio*, *positura*.

Stellvertreter, der, képviselő, helytartó; *vicarius*.

Stelze, die, mankó, gamó; *grallae*.

Stelzfuß, der, faláb; *grallae*.

Stephan, der, István; *Stephanus*.

Steppe, die, puszta, pusztaság; *locus desertus*.

Sterbebette, das, halálos ágy; *lectus morientis*: auf dem Sterbebette liegen, haldoklani; *morti vicinum esse*, *spiritum extremum trahĕre*.

Sterbefall, der, halál; *mors*.

Sterben, *n. ir.* ich sterbe, du stirbst, er stirbt. *Imp.* ich starb. *Perf.* ich bin gestorben, halni, meghalni; *mori*, *decedĕre*, *exstingvi*, *obire*: den Tod fürs Vaterland sterben, hazájáért halni meg; *pro patria mori*. 2. megszűnni, elenyészni; *mori*, *exstingvi*.

Sterben, das, meghalás; *mors*.

Sterblich, halandó; *mortalis*. 2. tödtlich, halálos; *mortifer*: *adv.* halálosan; *misere*. 3. vergänglich, múlandó; *caducus*.

Sterblichkeit, die, halandóság; *mortalitas*.

Stern, der, tsillag; *stella*, *sidus*, *astrum*. 2. hóld, fejérfólt, v. tsillag, (a' lovak és más állatok homlokán); *macula*. 3. der Stern im Auge, szemfény; *pupilla*.

Sterndeuter, der, tsillagokból jövendölő; *astrologus*.

Sternkunde, die, tsillagvizsgálás, tsillagtudomány; *astronomia*.

Sternwarte, die, tsillagvizsgáló torony; *turris astronomica*.

Sterz, Sterze, der, st. Pflugsterze, ekeszarv; *stiva*. 2. stertz, (étel neme); *maza*.

Stets, *adv.* st. immer, szüntelen, mindég, mindenkor; *semper*, *perpetuo*.

Steuer, das, kormány, kormánylapát; *gubernaculum*.

Steuer, die, segítség; *auxilium*. 2. adó; *vectigal*, *tributum*.

Steuerbar, adózó, adó alatt lévő; *vectigalis*.

Steuereinnehmer, der, adó szedő; *quaestor*.

Steuerfrey, adótól ment; *immunis a vectigalibus*.

Steuermann, der, kormányos; *gubernator*.

Steuern, das Schiff, kormányozni, igazgatni a' hajót; *gubernare*. 2. hajókázni, valamelly felé tartani a' hajóval; *vehi*. 3. st. wehren, ellenállani; *obsistĕre*. 4. sich auf etwas, támaszkodni valamire; *fulcire*, *niti*. 5. adózni; *tributum pendĕre*.

Steuerruder, das, kormány lapát, kormány; *gubernaculum*.

Steuermark, Stájerország; *Stiria*.

Steuerisch, Stájerországi; *Stiriacus*.

Stich, der, szúrás, bökés, (tővel, késsel), tsípés, szúrás, (méhtsipés); *ictus*, *punctum*. *Loc. pr.* Stich halten, kiállani a' próbát; *perseverare*: im Stiche lassen, elhagyni, abban hagyni, magára hagyni; *derelinquĕre*. 3. vagdaló szó, vágás, fúlánkos szó; *scomma*. 5. metszés, rézre metszett kép; *l.* Kupferstich.

Stichelei, die, vagdalódzás; *scomma*.

Sticheln, *a.* vagdalódzni, szúrni, (szóval); *aliquem mordere*, *perstringĕre*.

Sticken, *a.* kivarni, (mesterségesen), hímezni; *pingĕre acu*.

Stiefbruder, der, mostoha testvér; *comprivignus*.

Stiefel, der, némettsizma, sarú, (stibli); *caliga*, *pero*.
Stiefelknecht, der, tsizmavető; *furca caligaria*.
Stiefmutter, die, mostoha anya; *noverca*.
Stiefsohn, der, mostoha fiú, vagy gyermek; *privignus*.
Stieftochter, die, mostoha leány; *privigna*.
Stiefvater, der, mostoha atya; *vitricus*.
Stiege, die, grádits; *scala*.
Stieglitz, der, tenglitz: *fringilla carduelis*.
Stiel, der, nyél, nyele valaminek, (késnek, fejszének); *manubrium*. 2. szár, kats, (virág szár); *petiolus*, *pedunculus*.
Stier, der, bika; *taurus*: ein junger Stier, tinó, v. ökörborjú; *juvencus*.
Stieft, der, petzek, szeg, szegje, v. petzke valami szerszámnak; *stylus*, *ligula*.
Stift, das, szerzés, intézet, (fundátzió); *fundatio*. 2. testamentom; *legatum*. 3. st. Bißthum, püspöki megye; *episcopatus*.
Stiften, intézni, intézetet tenni valami ránt, fundálni valamit, v. szerzeni; *constituĕre*.
Stifter, der, szerző, felállító fundáló; *fundator*.
Stiftung, die, szerzés, felállítás, fundálás; *constitutio*, *institutum*. 2. fundátzió, testamentom; *legatum*, *fundatio*.
Stilet, das, tőr, handszár; *sica*, *pugio*, *dolo*.
Still, hallgató, tsendes; *tacitus*, *quietus*. 2. tsendes, nem zörgő; *tranquillus*, *placidus*. 3. st. ruhig, tsendes, nyugodalmas; *tranquillus*. *adv*. tsendesen; *sine strepitu*.
Stille, die, tsendesség, hallgatás: *silentium*.
Stillen, tsillapítni, elhallgattatni; *compescĕre*. 2. st. beruhigen, letsendesítni, megnyugtatni; *tranqillare*. 2. megállítni, (a' vérfolyást); *sistĕre*, *inhibĕre*. 4. st. säugen, szoptatni, (gyermeket; *lactare*, *mammam praebere*.
Stillschweigen, *v. n. irr.* hallgatni; *tacere*, *silere*.
Stillschweigen, das, hallgatás; *silentium*.
Stillstand, der, megállapodás, megállás; *institio*, *cessatio*. 2. der Gerichte, törvény szünet; *justitium*, (*juristitium*): z.B. der Waffen, fegyvernyugvás; *induciae*.
Stimme, die, z. B. der Menschen, und der Thiere, szó. 2. hang, szó, (a' muzsikában, az éneklésre); *sonus*, *tonus*. 3. természeti ösztön, v. erő, unszolás; *instinctus*: die Stimme der Natur, a' természet ösztöne, vagy unszolása; *instinctus naturalis*. 4. voks, szó; *votum*, *suffragium*, *sententia*. 5. voksjuss, voksolasravaló juss; *jus suffragii*.
Stimmen, z. B. ein musikalisches Instrument, feligazítni; *temperare*, *accommodare*. 2. *n.* hangot adni; *sonare*, *concinĕre*. 3. zusammen stimmen, öszveegyezni, megegyezni, gondolatban, akaratban; *congruĕre*, *consentire*. 4. voksolni, voksot adni; *decernere*, *suffragium ferre*.
Stimmer, der, muzsika igazító; *temperator*.
Stimmung, die, z. B. des Klaviers, feligazítás, egyeztetés; *temperatio*. 2. alkalmaztatás valamihez; *accommodatio*. 3. st. Gesinnung, indúlat néha értelem; *sententia*.
Stinken, *Imp.* ich stank, *Perf.* ich habe gestunken, büdös lenni, *foetere*: stinkend werden, megbüdösödni; *putescĕre*.
Stinkend, büdös; *foetidus*, *putidus*.
Stipendium, das, ösztönfizetés; *stipendium*.
Stirn, Stirne, die, homlok; *frons*: die Stirne biethen, ellentállani, ellene szegezni magát; *resistĕre*.
Stöbern, *v. n.* havazni, szállingózni; *nives spargĕre*.
Stöberwetter, das, fergeteg, havazó idő; *tempestas nivosa*.
Stock, der, Stamm des Baumes, derék, törzsök; *truncus*, *caudex*. 2. bokor, plánta bokor, tő; *planta*. 2. Stab zum Gehen, schlagen, bot páltza; *baculus*, *scipio*, *virga*. 3. tuskó, törzsök, tőke, *caudex*. 4. emelet, kontignátzió, az épületekben; *contignatio*. 5. kaloda, deres; *caudex*, *nervus*, *carcer*.

Stockblind, *adj*, merő vak; *plane coecus.*
Stockdumm, buta, ostoba; *caudex, stipes.*
Stocken, megakadozni, akadozni, *haerere, haesitare.*
Stockfinster, *adj.* igen setét; *ater, prorsus obscurus.*
Stockfisch, der, tőkehal; *gadus morrhua.*
Stockfremd, *adj.* egészen idegen; *plane ignotus.*
Stockhaus, das, tömlötz, fogház; *carcer, vincula, custodia.*
Stockholm, Stokholm, (fő Város Svétziában; *Holmia.*
Stockung, die, megakadás, szorúlás; *stagnatio.*
Stockwerk, das, emelet, kontignátzió az épületben; *tabulatum, contignatio.*
Stockzahn, der, zápfog; *dens molaris.*
Stoff, der, st. Zeug, matéria; *pannus.* 2. matéria, (beszédre, v. írásra); *materia, argumentum.* 3. Ursach, Anlaß, ok, indító ok; *argumentum, causa.*
Stöhnen, *v. n.* sóhajtani, nyögni; *suspirare.*
Stolpern, *v. n.* s. botlani; *offendĕre.*
Stolz, *adj.* kevély, büszke, kényes; *superbus, elatus.* 2. Stolz auf etwas seyn, büszkélkedni valamivel *superbire*: *b.* ditsekedni valamivel, (jó értelemben); *gloriari.*
Stolz, der, kevélység; *superbia.* 2. ditsekedés; *gloriatio.*
Stolziren, *v. n.* kevélykedni, rátartani magát; *gloriari, superbire.*
Stöpfel, der, dugó, dugasz; *obturaculum, obturamentum, embolus.*
Stopfen, dugni, bédugni, belédugni, v. tömni; *obturare, obstruĕre.* 2. tömni, megtömni; *farcire:* Gänse stopfen, ludat tömni; *saginare anseres.* 3. diese Speise stopft, ez az étel szorúlást tsinál; *cibus hicce est stypticus, v. adstringens.*
Stoppel, die, tarló; *stipula.*
Stöpsel, der, *l.* Stöpfel.
Stör, der, tok, (hal); *acipenser sturio.*
Storch, der, gólya, esztrág, tzakó; *ardea ciconia.*
Storchschnabel, der, gólyaorr. 2. daru orrfű; *geranium.*
Stören, st. beunruhigen, háborítni, háborgatni, megháborítni, (valakit dolgában); *turbare*: od. st. verhindern, akadályoztatni; *impedire.* 2. hányni, vetni, elforgatni valamit; *commovere, turbare.*
Störer, der, háborító; *turbator.*
Störrig, *adj.* nyakas, makats; *contumax.*
Störung, die, megháborítás: *turbatio.*
Stoß, der, taszítás, döfés, megtaszítás; *pulsus, ictus, plaga, percussio.* 2. st. haufen, rakás, halom; *strues.*
Stößel, der, mozsártörő; *pistillum.*
Stoßen, ich stoß, du stößest, er stößt, *Imp.* ich stieß, *Perf.* ich habe gestoßen, szúrni, döfni, öklelni; *petĕre, punctim ferire.* 2. törni; *contundĕre, conterĕre.* 3. taszítni; *trudĕre, propellĕre:* Jemanden vor den Kopf stoßen, valakit megszomorítni, (megsértés által); *offendĕre aliquem* 4. sich an etwas, *a.* megütődni valamiben, megütni magát valamiben; *impingĕre, illidĕre, incurrĕre*: *b.* megütközni valamin; *offendi.* 5. zusammen stoßen, öszve, v. egymáshoz tenni, értetni; *conjungĕre.* 6. *v. n.* hozzá érni, hozzáütődni; *collidĕre.* 7. zu Jemanden stoßen, közelítni, v. menni valakihez, hozzákaptsolni magát; *se conjungĕre.* 8. hozzá érni, ismét: határos lenni vele, rádúlni; *adtingĕre, finitimum esse, v. adjacere.*
Stößig, *adj.* öklelős; *petulcus.*
Stotterer, der, akadozva beszéllő; *balbus.*
Stottern, *v. n.* akadozni, akadozva beszélni; *balbutire, haesitare.*
Strack, od. Stracks, egyenesen; *recta.* 2. tüstént, egyben; *statim.*
Strafbar, *adj.* büntetésre méltó; *poena dignus.*
Strafe, die, büntetés; *poena:* bey Strafe, büntetés alatt; *sub poena.* 2. birság, pénzrevaló büntetés; *mulcta, dica.*
Strafen, *a.* büntetni, megbüntetni; *punire.* 2. fenyítni, megfenyitni, (a' gyermeket); *objurgare.*
Sträffällig, *adj.* büntetésre méltó; *poena dignus.*

Sträflich, *adj.* bűnös, büntetést érdemlő; *poena dignus.* 2. st. böse, gonosz; *malus, improbus.*

Strafwürdig, *adj. l.* Straffällig.

Strahl, der, súgár; *radius.* 2. st. Bliß, villám, villámás; *fulgur.*

Strahlen, *n.* ragyogni, súgárzani; *fulgere, radiare.*

Strähne, die, motring, (tzérna, v. fonál); *manipulus.*

Strampfen, *n.* topogni; *pulsare terram.*

Strand, der, part, tengerpart; *littus.*

Stranden, a' partra kivettetni, v. a' hab által kiverettetni; *allidi.*

Strandläufer, libutz, bíbitz; *tringa.*

Strang, der, istráng, kötél; *funis, restis.*

Stranguliren, megfojtani, megzsinegezni; *strangulare.*

Strapaze, die, nyűg, nyughatatlanság, fáradság; *labor, fatigatio.*

Strapaziren, fárasztani; *fatigare.*

Straße, die, st. Weg, út, kotsiút; *via, iter.* 2 st. Gasse, útza; *platea.* 3. st. Meerenge, szorostenger, tengerszorúlat; *fretum.*

Straßenraub, der, úton álló tolvajság; *latrocinium.*

Straßenrauber, der, útonálló tolvaj, v. zsivány; *latro.*

Sträuben, felborzazni, (haját, tollait; *erigĕre, adtollĕre.* 2. sich, felborzadni, berzenkedni; *erigi, horrere.* 3. sich, ellent állani, ellene szegezni magát; *obniti, reluctari.*

Straubig, *adj.* borzas; *hirsutus.*

Strauch, der, bokor, tsalit; *frutex, virgultum.*

Straucheln, *n.* botlani, botorkázni; *lapsare, labi, errare.*

Strauß, der, strutz, (madár); *struthio* 2. st. Busch, búb, bóbita, a' madarak fején; *crista.* 3. st. Blumenstrauß, bokréta; *fasciculus florum, sertum.*

Sträußchen, das, bokrétátska; *fasciculus florum.*

Streben, törekedni, igyekezni, iparkodni; *niti.*

Strecke, die, st. Raum, köz, tér, hely, darabföld *spatium, plaga, tractus.*

Strecken, st. dehnen, kinyújtani, terjeszteni; *extendĕre, intendĕre.* 2. nyújtódzni; *tendi*: sich nach der Decke strecken, tsak addig nyújtózni, a' meddig a' takaró ér; *suo se modulo metiri.* 3. das Gewähr strecken, lerakni a' fegyvert, (a' főldrehoszszában); *arma deponĕre, se dedĕre.*

Streich, der, st. Hieb, Schlag, vágás, tsapás: *ictus, plaga.* 2. st. Rank, List, fortély, ravaszság, mesterség; *dolus, ars, fraus*: Jemanden einen Streich spielen, valakit rászedni, v. megejteni; *imponĕre alicui.* 3. st. Ding, dolog, néha; tselekedet; *res, factum, actio.*

Streicheln, *a.* tzirólgatni, tzirókálni, símogatni; *mulcere.*

Streichen, *Imp.* ich strich, *Perf.* ich habe és ich bin gestrichen, símítni, símogatni, (kézzel valamit); *permulcere*: törleni, leseperni; *delere, amovere.* 3. mázolni, kenni, (vajat kenyérre, *illinĕre*: — Ziegel streichen, téglát vetni; *lateres fingĕre*: die Segel streichen, lebotsátni a' vitorlákat, (tiszteletből valaki előtt); *vela dimittĕre*: Etwas heraus streichen, valakit módnélkűl, v. szerfelett dítsérni; *efferre, v. tollĕre laudibus.* 4. tsapni, menni, járni, (mint a' szél az ablakon v. a' szobán által; *ferri, vagari.* 5. kóborlani, ide 's tova járnikelni, kóvályogni, néha: lótni, futni; *vagari.* 6. sich, bakzani, (mint a' farkas, róka), koslatni, mint a' kutya; *coire.* 7. sich, ívni, (mint a' halak); *(idem.)* 8. megilletni, hozzáérni, sodorni, súrolni, (a' falat, mellette elmenvén); *stringĕre, adterĕre, adtingĕre.*

Streif, der, tsapás, fordúlás, hirtelen tett rövid út; *via, excursio.* 2. *l.* Streifen. 3. st. Strich, húzás; *linea.*

Streifen, der, nyiredék, hoszszas darab, sujtás, (papiros); *frustrum, lacinia.* 2. keskeny darab, (főld); *tractus.* 3. tsík, veszsző, (matérián); *virga, stria, striga.*

Streifen, tsíkolni, megtsíkolni; *striis distingvĕre.* 2. bőrét lehuzni; *stringĕre.* 3. lefosztani, megfosztani; *stringĕre.* 4. *n.* érdekleni, súrolni, sodorni; *perstingĕre.* 5. járni, t. i. ide 's tova, portyászni, mint a' katonák, v. szaguldozni; *excurrĕre.*

Streiferey, die, portyászás, szaguldozás; *excursio*.

Streifschuß, der, sodró lövés; *ictus stringens*.

Streifzug, der, portyászás, szaguldozás; *excursio*.

Streit, der, perlekedés, tzivódás, (szóval); *lis*, *rixa*. 2. villongás, tsata, néha: viadal; *dimicatio*, *pugna*: der Streit, wider die Leidenschaften, az indúlatoskodások ellenvaló tusakodás; *reluctatio*.

Streitbar, *adj*. hadakozó, vitéz; *bellicosus*, *pugnax*, *fortis*.

Streiten, *Imp*. ich stritt, *Perf*. ich habe gestritten, vívni, viaskodni, tusakodni, (ellenségképpen); *pugnare*, *certare*. 2. hadakozni; *dimicare*. 3. perelni, perlekedni; *litigare*. 4. tzivódni, vetekedni; *rixari*, *contendĕre*. 5. bajlódni, bajoskodni, küszködni, (betegséggel); *conflictari*. 6. ellenkezni; *dissentire*.

Streitfrage, die, víttató kérdés; *quaestio controversa*.

Streithandel, der, per, villongás; *controversia*, *lis*.

Streitig, kétséges, peralatt lévő; *controversus*, *dubius*.

Strenge, st. hart, kemény, (értz); *durus*, *rigidus*. 2. fanyar, mint az éretlen gyümölts; *austerus*, *asperus*. 3. kemény, kegyetlen, nagy; *crudelis*, *vehemens*. 4. genau, pünctlich, szoros; *severus*, *diligens*. 5. kemény; *severus*, *rigidus*: *adv*. keményen, *severe*.

Strenge, die, keménység; *severitas*.

Streu, die, für das Vieh. alom, marhák alá vetett szalma; *stratum stramineum*, *stramentum*. 2. ízék; *stramen*. 3. szalmából vetett ágy; *stratum stramineum*.

Streuen, *a*. hinteni, szórni; *spargĕre*, *dispergĕre*. 2. elszórni, elhinteni, elterjeszteni; *sternĕre*, *dispergĕre*.

Streusand, der, porzó; *arena scriptoria*.

Strich, der, húzás; *ductus*. 2. línea, húzás, vonás; *linea*, *tractus*. 3. st. streifen, tsík, sujtás; *virga*, *stria*. 4. darabföld, tartomány; *tractus*, *plaga*. 5. st. Gang, Weg, út, menés, járás; *iter*, *via*. 6. fót, sereg, (madár); *agmen*, *caterva*.

Strick, der, st. Seil, kötél, *funis*. 2. madzag, zsineg; *restis*. 3. Fallstrick, hurok, tőr; *laqueus*.

Strickbeutel, der, kötőerszény; *saccus operis reticularii*.

Stricken, tővel kötni, (harisnyát); *acu texĕre*.

Strickleiter, die, kötéllajtorja; *scala e funibus*.

Striegel, der, vakaró, lóvakaró; *strigilis*.

Striegeln, vakarni, megvakarni, (a' lovat); *strigili radĕre*. 2. zaklatni, ismét: megpírongatni valakit; *perstringĕre*, *vexare*.

Strobel, die, fenyőtoboz; *strobilus*.

Stroh, das, szalma; *stramen*, *stramentum*.

Strohdach, das, zsúppfedél *tectum stramineum*.

Strohern, *adj*. szalma, *stramineus*.

Strohfarbe, die, szalmaszín; *color stramineus*.

Strohgelb, *adj*. (ugyan az).

Strohalm, der, szalmaszár; *culmus*.

Strohhütte, die, szalma kunyhó; *casa straminea*.

Strohsack, der, szalmazsák; *culcita stramentaria*.

Strohwisch, der, szalmatsutak; *paniculus stramenti*.

Strohwittwe, die, ura elútazott asszony; *quasi vidua*.

Strom, der, folyás, járás, (a' víznek folyása), *flumen*, *cursus*. 2. st. fluß, folyóvíz; *fluvius*, *amnis*. 3. vízfolyamat, a' folyóvíznek folyó árja; *impetus*, *cursus*, *torrens*.

Strömen, folyni; *fluĕre*, *manare*.

Strophe, die, egy vers; *stropha*.

Strotzen, felduzzadni, duzzadni, feldagadni, felpuffadni; *turgere*, *tumere*.

Strudel, die, rétes, (tésztásétel); *placenta*. 2. der, örvény; *vortex*.

Strumpf, der, harizsnya, (strimfli); *tibiale*.

Strumpfband, das, harizsnya kötő; *fascia tibialis*.

Strunk, der, torzsa; *caulis*, *stipes*. 2. szár, (gomba szára); *stipes*.

Struppig, borzas, boglyas; *hispidus*, *hirsutus*, *hirtus*.

Stube, die, szoba; *cubiculum*, *conclave*.

Stubenmädchen, das, szobaleány; *puella v. famula cubicularis.*

Stubenthür, die, szobaajtó; *janua cubicularis.*

Stüber, der, fritska; *talitrum.*

Stück, das, st. ein Theil eines Ganzen, darab; *pars, fragmentum, segmentum, membrum, portio, frustrum.* 2. darab, (magában egy egész); *caput*: zehn Stück Vieh, tíz darab marha; *decem capita pecoris*: vég, darab; *contextum.* 4. kötet, tsomó, (könyv); *volumen, tomus.* 5. musikalisches Stück, muzsika darab, és más játék darab; *concentus, canticum.* 6. rész; *pars*: in diesem Stücke, muß ich ihn loben, ebben a' részben dítsérhetem; *ex hac parte laudandus est.* — Von freyen Stücken, önként, magától; *sponte.* st. Kanone, ágyú; *tormentum.*

Stückgießerey, die, ágyúöntés, v. ágyúöntő műhely; *officina tormentorum.*

Stückweise, *adv.* darabonként; *per partes, frustratim.*

Stückwerk, das, dirib darab, darabok; *res inperfecta.*

Student, der, deák, tanúló; *studiosus literarum.*

Studiren, igyekezni, iparkodni; *operam dare, studere.* 2. tanúlni; *discere*: st. nachsinnen, gondolkozni; *meditari.*

Studirender, ein, tanúló; *studiosus.*

Stufe, die, léptső, grádits, v. poltz; *gradus.* 2. darabértz; *massa minerae, minera.*

Stufenweise, *adv.* léptsőnként, gráditsonként; *gradatim, per gradus.*

Stuhl, der, szék; *sella, solium, sedes*: sich zwischen zwey Stühle setzen, két szék közé űlni, az az: két dolog közűl egyiket se nyerni el; *neutrum obtinere.* 2. szék, természet szüksége; *exoneratio alvi.*

Stuhlgang, der, szék, hasüresítés; *exoneratio alvi.*

Stuhlweißenburg, Székes Fejérvár; *Alba Regalis.*

Stülpe, die, boríték, fedél; *tectum.* 2. karima, (kalap karimája); *sinus, crepido, patagium, limbus.*

Stülpen, felkötni, (kalapot); *acclinare.*

Stumm, néma; *mutus.*

Stümper, der, himpellér, kontár, (mesterember); *imperitus, malus opifex.*

Stumpf, *adj.* tompa; *hebes, obtusus.*

Stunde, die, óra, egy órányi idő; *hora*: in einer Stunde, egy óra múlva, egy óra alatt; *intra horam.* 2. st. Zeit, idő, idő szakasz: *tempus.*

Stundenzeiger, der, óramutató; *index horarum.*

Stündlich, óráigvaló, óránkéntvaló; *singularum horarum*: *adv.* óránként, minden órán; *singulis horis, assidue.*

Sturm, der, st. Sturmwind, szélvész, forgószél; *turbo, procella, tempestas.* 2. lárma, zenebona, (főképpen): tűzi lárma; *tumultus*: Sturm läuten, félreverni a' harangot; *signum discriminis dare.* 3. ostrom, ostromlása a' várnak; *impetus, oppugnatio*: mit Sturm erobern, ostrommal venni meg a' várat, várost; *expugnare*: Sturm laufen, erőszakkal megmászni a' vár, v. város falait és így venni meg a' várat; *scalas admovere.*

Stürmen, ostromlani, (várat, várost); *oppugnare.* 2. erőszakot tenni, (felverni); *adoriri, spoliare.* 3. *n.* dühösködni, (mint a' szélvész); *furĕre, saevire.* 4. félreverni a' harangot; *signum discriminis dare.*

Stürmisch, szélveszes; *turbulentus, procellosus.* 2. lármás, (ember); *tumultuosus.*

Sturmleiter, die, ostromlajtorja; *scala oppugnatoria.*

Sturmwetter, das, fergeteg, szélvész-szeljáró fergeteg; *procella, tempestas procellosa.*

Sturmwind, der, szélvész, forgószél; *procella, turbo.*

Sturz, der, rohanás, omlás, leesés, lerohanás; *ruina, lapsus.* 2. st. Unglück, szerentsétlenség; *calamitas.* 3. megbukás, elesés, leesés, (rangbólvaló leesés); *praecipitatio, casus, lapsus.*

Stürze, die, fedő; *operculum.*

Stürzen, *a.* buktatni, lebuktatni, letaszítni, (magas helyről valamit); *praecipitare, ruĕre.* 2. megbukta-

ni, (rangjából); *evertĕre*, *potentia subvertĕre*. 3. leborítni, leborítva letenni valamit; *invertĕre*. 4. ugarolni, megugarolni a' földet; *proscindĕre terram*. 5. *n*. rohanni, lerohanni, rohanva leesni; *ruĕre*: vom Pferde stürzen, a' lóról leesni, v. lebukni; *effundi equo*. 6. sich, leugrani, (vízbe, földre); *se praecipitare*, v. *dejicĕre* 7. rohanni, bérohanni, rohanva menni, (a' házba valakihez); *irruĕre*.

Stute, die, kantza; *equa*.

Stuterey, die, ménes; *equaria*.

Stütze, die, gyámol, támasz; *fulcrum*, *statumen*. 2. gyámol, bizodalom, segítség; *columen*, *praesidium*, *fulcrum*.

Stutzen, *a*. elvágni, megkurtítni, elnyírni; *truncare*, *mutilare*. 2. elbámúlni, (megijedni), meghökkenni; *stupere*, *commoveri re*. 3. st. prangen, nyalkálkodni, pompázni; *superbire*, *jactare se*.

Stützen, *a*. megtámasztani, (a' házat, fát); *fulcire*, *v*. *statuminare*. 2. sich, támaszkodni; *niti*, *inniti*, *incumbĕre*: sich auf etwas stützen, támaszkodni valamire, bízni valamiben; *confidĕre*.

Stutzer, der, nyalkalegény, nyalkafi; *homo elegans*, *mundus*.

Stutzig, bámúló; *stupens*.

Styl, der, írásmód, néha: előadásmód, beszédmód; *stylus*, *scriptura*, *oratio*. 2. z. B. des Mahlers, Bildhauers, kép írás, v. faragás módja; *stylus*.

Stylisiren, írásmódba foglalni, írásban feltenni; *condĕre*, *concinnare*.

Subaltern, der, altiszt, alsóbb rangú tisztviselők; *subalternus*.

Subdivision, die, részelosztás; *subdivisio*.

Subject, das, tárgyszó, szubjektum; *subjectum*. 2. st. Person, személy; *persona*.

Subscribiren, nevét aláírni; *subscribĕre*.

Subsidien, die, *pl*. segedelem pénz; *pecuniae subsidiariae*.

Subsistenz, die, élelem; *victus*.

Substanz, die, valóság; *substantia*.

Substituiren, helyébe tenni; *substituĕre*.

Subtil, vékony; *subtilis*, *tenuis*. 2. éles elméjű; *ingeniosus*, *sagax*.

Subtraction, die, kivonás, számkivonás; *subtractio*.

Subtrahiren, kivonni, levonni, a' számból valamit; *subtrahĕre*.

Succeß, der, előmenetel; *successus*.

Succession, die, utánna következés; *successio*.

Successor, der, hívatalörökös, jószágörökös, utánna következő, (a' hívatalban, jószágban); *successor*.

Succurs, der, st. Hülfe, segítség; *auxilium*.

Suchen, *a*. keresni; *quaerĕre*, *investigare*. 2. (a' Határozatlan Mód és a' zu-val együtt ezt teszi): igyekezni, akarni; *studere*, *operam dare*.

Sucht, die, korság; *libido*, *cupido*: die fallende Sucht, nyavalyatörés, nehéz nyavalya; *epilepsia*.

Sud, der, forrás; *coctio*.

Süd, der, dél, déli tájjék; *meridies*.

Südlich, *adj*. déli, délfelévaló; *australis*, *meridionalis*: *adv*. délre; *ad meridiem*.

Südost, der, délnapkeletköz; *ad euronotum*.

Südostwind, délnapkeletközi szél; *ventus euronotus*.

Südpol, der, délisark; *polus antarcticus*, *v*. *australis*.

Südwärts, *adv*. délfelé; *ad meridiem*.

Südwest, der, délnapnyúgotköz; *ad africum*.

Südwestwind, der, délnapnyúgotközi szél; *ventus africanus*.

Südwind, der, déli szél; *auster*, *notus*.

Sühne, die, megengesztelődés; *pax*.

Sühnopfer, das, engesztelő áldozat; *piaculum*.

Suite, die, kísérők, hozzátartozók; *comitatus*, *comites*.

Sulze, die, kotsonya, aludtlév; *gelatina*, *gelatum*

Sumach, der, etzetfa; *rhus coriaria*.

Summarisch, *adj*. summás; *brevis*: *adv*. summáson; *summatim*.

Summe, die, summa; *summa*.

Summsen, *n*. dongani, bongani, (mint a' méhek); *fremĕre*, *susurrare*.

Sumpf, der, motsár, tótsa, posvány; *palus*, *lacus*, *uligo*.

Sumpfig, *adj*. motsáros, posványos; *uliginosus*, *paludosus*.

Sumsen, *l.* Summsen.
Sund, der, tengerszorúlás, tengerszoros; *fretum.*
Sünde, die, bün, vétek; *peccatum*, *lapsus*: himmelschreyende Sünde, égrekiáltó vétek; *nefas*, *peccatum atrox.*
Sünder, der, bűnös, vétkező, bűnös ember; *peccans*, *peccator.*
Sündfluth, die, özönvíz; *diluvium.*
Sündhaft, bűnös, vétkes; *peccans.*
Sündigen, *n.* vétkezni, bünnödni, bűnt tselekedni; *peccare, delinquĕre.*
Superintendent, der, Superintendens; *Superintendens.*
Supiren, *n.* vatsorálni; *coenare.*
Suppe, die, leves; *jus*, *jusculum.*
Suppig, *adj.* híg mint a' leves; *fluidus.*
Supplicant, der, kérő, könyörgő; *supplicans.*
Süß, *adj.* édes; *dulcis.* 2. kellemetes, jóízű, édes; *svavis*: Ein süßer Herr, tsapodár; *homo blandus.*
Süßholz, das, édesgyökér; *glycyrrhiza.*
Süßigkeit, die, édesség; *dulcedo.*
Süßlicht, *adj.* édeses, édeskés; *dulciculus*, *subdulcis.*
Sylbe, die, szótag, szilaba; *syllaba.*
Symmetrie, die, részerányság, részegyezés; *symmetria.*
Symmetrisch, *adj.* részerányos; *conveniens symmetriae*, *concinnus.*
Sympathie, die, érzésegyezés, egyenlőérzés; *sympathia.*
Symphonia, die, szimfónia, hangegyezés, (a' muzsikában); *symphonia*, *concentus plenior.*
Syntax, die, szóelrendelés, elrendelés, szórendelés; *syntaxis.*
Syrup, der, béfőzött mézesnedv; *syrupus.*
System, das, tudományrend, v. alkat, alkotmány, rendszer; *systema.*
Systematisch, *adj.* rendszeri, alkotmányos, rendszeres; *systematicus*: *adv.* alkotmányosan, rendszeresen; *systematice.*

T.

Taback, der, dohány, tobák; *nicotiana tabacum*, *herba nicotiana*: Rauchtaback, dohány; *nicotiana fumaria*: Schnupftaback, tobák, burnót; *pulvis*, *v. tabacum sternutatorium.*
Tabacksdose, die, pikszis, tobákos pikszis; *capsula tabacaria.*
Tabackskopf, der, pipa, pipafej; *pila fistularia.*
Tabackspfeife, die, (ugyan az).
Tabacksrohr, das, pipaszár; *fistula tabacaria.*
Tabelle, die, mutató tábla, tabella; *tabella*, *index.*
Tabellarisch, *adj.* mutató táblákba foglalt, tabellás; *per indices.*
Tact, der, időmérték, taktus, (a' muzsikában); *numerus*, *modus.*
Tactfest, *adj.* taktusra vígyázó, taktustartó; *certus*, *firmus.*
Tactik, die, hadmesterség, taktika; *tactica.*
Tadel, der, ótsárlás, betsmelés, gyalázás, kissebbítés, *vituperatio.* 2. *st.* Fehler, hiba; *vitium.*
Tadelhaft, *adj.* hibás; *vitiosus.*
Tadeln, ótsárolni, betsmelni, kissebbítni, gyalázni; *vituperare, culpare.*
Tadelnswerth, *l.* Tadelhaft.
Tafel, die, tábla, (író tábla, számvető tábla); *tabula, abacus.* 2. *st.* Tisch, asztal, úriasztal, ebédlő asztal; *mensa*: offene Tafel halten, közönséges helyen ebédelni; *palam v. publice coenare*: gute Tafel führen, jó asztalt tartani, jól enni; *laute coenare*, *v. vivĕre.* 3. asztal, tábla, (a' törvénytévőszékben); *tabula*: die königliche Tafel, a' királyi tábla; *tabula regia*: die Septemviral-Tafel, a' hétszemélyű, v. Septemviralis tábla; *Tabula Septemviralis.*
Tafeldecker, der, asztalterítő; *strator mensae.*
Tafelgelder, die, asztalpénz, asztalra v. élésrevaló pénz; *pecuniae ad victum destinatae.*

Tafelmu[illegible], asztalimuzsika; *sym-phon[illegible]ria.*

Täfel[illegible]eszkázni; *tabulare, cont[illegible]*

Tafeltu[illegible], abrosz; *mappa.*

Tafelwerk, das, deszkázat; *tabulatio, contabulatio.*

Taffet, Taffent, der, tafota; *pannus sericus tenuior.*

Tag, der, die Tage, *pl.* nap, egy nap, (huszonnégy órából álló idő); *dies.* 2. nap, a' nappali idő; *lux, dies*: gestrigen Tages, tegnapi napon; *hesterna die*: den Tag vorher, egy nappal az előtt, v. előttevaló nap; *pridie*: Tags darauf, od. den Tag darauf, utánnavaló nap, következő nap; *postridie*: heutiges Tags, mái napon, mái időben; *hodie.* 3. napvilág; *lux, dies*: vor Tage, virradta előtt; *ante lucem*: es wird Tag, virrad; *lucescit*: an den Tag kommen, napfényre jőni; *in lucem venire*: an den Tag legen, nyilvánságossá tenni, meg mutatni, megbizonyítni; *in lucem proferre.* 4. st. Tag, idő; *tempus, aetas.*

Tagebuch, das, mindennapi jegyző könyv; *diarium.*

Tagefalter, der, pillangó; *papilio.*

Tagelohn, der, napszám, napszámbér; *merces diurna.*

Tagelöhner, der, napszámos; *mercenarius.*

Tagen, *n.* virradni; *lucescĕre.*

Tagereise, die, egy napi út, v. útazás; *iter unius diei.*

Tagesatzung, naprendelés; *vadimonium.*

Tageslicht, das, napvilág; *lux.*

Tagevogel, der, pillangó; *papilio.*

Tagewerk, das, napszám, napimunka; *pensum, opus diurnum.*

Tagwerker, der, napszámos; *mercenarius.*

Täglich, *adj.* naponkéntvaló; *quotidianus, diurnus*: *adv.* naponként, mindennap; *quotidie.*

Taglöhner, der, napszámos; *mercenarius.*

Taille, die, termet, testállás, főképpen a' deréknak a' termete; *habitus corporis.*

Talent, das, tálentom, tehetség; lelki ajándék; adomány; *dos animi, virtus, facultas.*

Talg, der, fadgyú; *sebum, sevum.*

Talg, *adj,* fadgyú; *sebaceus.*

Talglicht, das, fadgyúgyertya; *candela sebacea.*

Talgig, *adj.* fagyas; *sebosus.*

Talk, Talkstein, der, talkkő; *talcum, magnesia.*

Tambour, der, dobos; *tympanotriba.*

Tand, der, gyermek ég; játék; *nugae.*

Tändeley, die, gyermekeskedés; *ineptiae.*

Tändeln, gyermekeskedni; *nugari.* 2. zaudern, késedelmezni; *cunctari.*

Tändler, der, st. Trödler, zsibvásáros; *scrutarius, veteramentarius.*

Tangel, die, árlevél, fenyőlevél; *folium acerosum, acutum.*

Tannapfel, der, fenyőtoboz; *strobilus.*

Tanne, die, fenyőfa; *abies, pinus.*

Tannen, *adj.* fenyőfábólvaló, fenyőfa; *abiegnus, pineus.*

Tannenholz, das, fenyőfa; *lignum abiegnum.*

Tannenwald, der, fenyves, fenyőerdő; *sylva abiegna.*

Tannzapfen, der, *l.* Tannapfel.

Tante, die, *pl.* Muhme, valaki szüléinek aszszony v. leány testvérjei; *amita, consobrina.*

Tanz, der, tántz; *saltatio, ludus.*

Tanzboden, der, tántzház; *orchestra.*

Tanzen, *a.* tántzolni; *saltare.*

Tänzer, der, tántzoló; *saltator.*

Tanzmeister, der, tántzmester; *magister saltandi.*

Tanzschule, die, tántzoskola; *ludus saltatorius.*

Tapet, das, szőnyeg; *tapes, stragula*: etwas auf den Tapet bringen, valamit előlhozni; *proferre, proponĕre.*

Tapeziren, szőnyegekkel bévonni; *tapetis vestire.* 2. bévonni, béborítni a' (székeket, kanapékat); *inducĕre, obtegĕre.*

Tapezirer, der, kanapéborító; *stragularius.*

Tapfer, *adj.* vitéz, bátor, *fortis, strenuus*: *adv.* bátran, vitézűl; *fortiter, animose, strenue.*

Tapferkeit, die, vitézség; *fortitudo, strenuitas.*

Tarif, der, mutatótábla, laistrom; *index,*

Tartar, der, Tatár; *Tatarus.*

Tasche, die, zseb, zsatskó; *pera*, *funda*, *crumena*, *marsupium.*

Taschenbuch, das, zsebbeli könyv; *codicillus.*

Taschenformat, das, zsebbeli formáta; *forma codicilli.*

Taschengeld, das, zsebbeli pénz; *nummi ad subita.*

Taschenmesser, das, zsebbeli kés; *cultellus.*

Taschenspieler, der, szemfényvesztő; *praestigiator.*

Taschenuhr, die, zsebbeli óra; zsebóra; *horologium portatile.*

Tasse, die, tsésze, findzsa; *scutella*, *patella.*

Tatar, Tartar, der, Tatár; *Tatarus.*

Tatze, die, szőrös és körmös talpa némelly állatoknak; *pes*, *ungula.* 2. tászli, (az ingen); *limbulus.*

Tau, der, kötél, alatság, (hajón); *rudens*, *funis.*

Taub, *adj.* siket; *surdus.* 2. Unempfindlich, érzéketlen, (ember); *torpidus.* 3. st. leer, üres; *inanis*, *vanus*; néha: férges, (dió); *cassus.* 4. siket, nem hangos, nem hangzó; *surdus.*

Täubchen, das, galambotska; *columbulus.*

Taube, die, galamb; *columba.*

Taubenschlag, der, galambdútz; *columbarium.*

Tauber, der, siket ember; *surdus.* 2. hímgalamb; *columbus.*

Taubheit, die, siketség; *surditas.*

Tauchen, ins Wasser, belémártani, bemártami, (a' vízbe, beléméritni); *immergĕre.* st. Tunken, mártani, (kenyeret a' lévbe); *intingĕre.*

Taucher, der, búvár, (ember); *urinator.* 2. búvár, (madár); *mergus.*

Taufe, die, keresztség; *baptismus*, *baptisma*: Zur Taufe halten, keresztvízre tartani; *sustinere baptizandum*: Aus der Taufe heben, keresztkoma, v. keresztanya lenni; *testis baptizmi fieri.*

Taufen, *a.* keresztelni, megkeresztelni; *baptizare*, *initiare.*

Täufer, der, keresztelő; *baptista.*

Taufname, der, keresztnév; *praenomen*, *nomen baptismale.*

Taufschein, der, keresztelő levél; *baptismi peracti testimonium.*

Taugen, st. brauchbar seyn, alkalmatos lenni, valamirevaló lenni; *aptum*, v. *idoneum esse*, *valere*: Nichts taugen, semmit sem érni; *nihil valere*: Nützlich seyn, hasznos lenni, használni; *utilem esse*, *prodesse.*

Taugenichts, der, semmirekellő, semmirevaló; *homo nequam.*

Tauglich, alkalmatos hasznos, jó; *utilis*, *idoneus.*

Taumel, der, tántorgás, (a' részegség miatt); *vertigo*, *titubatio.* 2. szédelgés, bódultság, (az indúlatoskodás miatt); *stupor*, *vertigo.* 3. lárma; *tumultus.*

Taumelig, *adj.* tántorgó, szédelgő; *titubans.*

Taumeln, tántorogni; *titubare.* 2. botorkádzni, szédelegni, (tselekedeteiben); *vacillare.*

Tausch, der, tsere; *permutatio*, *commutatio.*

Tauschen, *a.* tserélni, megtserélni; *permutare*, *commutare.*

Täuschen, megtsalni; *fallĕre*, *decipĕre*. 2. ámítni; *illudĕre.*

Tauschhandel, der, tserevásár; *negotiatio per mutationem.*

Täuschung, die, tsalás; *deceptio*; *fallatia.* 2. st. Irrthum, tévelygés, *error.* 3. ámítás, elámítás: *persvasio*, *illusio.*

Tausend, ezer, ezeren; *mille*, *millia*: Potz Tausend, od. der Tausend, mi a' kő! ejnye! *papae! vah!*

Tausend, das, ezer, ezere valaminek; *chilias.*

Tausendkünstler, der, ezermester; *mille dolorum artifex*, *in rebus versatus omnibus.*

Tausendste, der, die, das, ezeredik; *millesimus.*

Tausendmahl, *adv.* ezerszer; *millies*

Tauwerk, das, kötelek, alatságok, a' hajón); *funes*, *rudentes.*

Taxbaum, der, tiszafa; *taxus.*

Taxe, die, taksa, betsűár; *aestimatio*, *pretium constitutum.*

Taxiren, *a.* taksálni, megtaksálni; *aestimare*, *pretium statuĕre.*

Teich, der, tó: *lacus.*

Teig, der, tészta, gyúrt tészta; *massa.* 2. kovász; *fermentum.*

Teller, der, tányér: *discus*, *orbis.*

Tellertuch, das, asztalkeszkenő; *mantille*, *l.* Servierte.

Tempel, der, templom, (a' régieknél); *templum, aedes.*

Temperament, das, véralkat, testhajlandóság; *temperamentum, indoles.*

Temperirt, *adj.* mérsékelt; *temperatus, moderatus.*

Tenne, die, szérű, szűrű; *area.*

Tenor, der, középhang; *tenor.*

Teppich, der, szőnyeg; *aulacum, tapes, stragula.*

Termin, der, időhatár, rendelt idő, szabott idő; *terminus, dies.*

Terminologie, die, mesterszók; *terminologia.*

Terpentin, der, terpentín; *oleum terebinthinum.*

Terasse, die, felemelt ágy, v. föld, (a' kertben); *area horti editior.*

Terzerol, das, mordály; *pyrobolum minimi modi.*

Testament, das, testamentom; végrendelés; *testamentum.*

Teufel, der, ördög; *diabolus*

Teufelisch, *adj.* ördögi; *diabolicus. adv.* ördögi módon; *diabolice.*

Teuflisch, *adj.* ördögi; *diabolicus.*

Teutsch, *l.* Deutsch.

Text, der, teksztus, letzke, (a' prédikátziónak letzkéje); *textus, dictum.*

Thal, das, völgy; *vallis.*

Thaler, der, tallér; *thalerus.*

That, die, tett, tselekedet; *facinus, factum, actio, opus, res.* in der That, valósággal, valójában, valóban; *revera, sane.*

Thäter, der, tevő, tselekvő; *auctor.*

Thätig, *adj.* munkás; *strenuus, laboriosus.* 2. serény; *solers, impiger.* 3. st. wirksam, hathatós; *efficax.*

Thätigkeit, die, munkásság, serénység; *laboriositas, strenuitas.* 2. hathatósság; *efficacia.*

Thätlich, *adj* tselekedeti, tselekedettelvaló; *adv.* tselekedve; *re, facto, vi.* 2. hathatós; *efficax.*

Thatsache, die, tett dolog, történt, v. megesett dolog, tselekedet; *factum.*

Thau, der, harmat; *ros.*

Thauen, *v. n.* harmatozni; *rorare.* 2. st. schmelzen, olvadni, felengedni; *liquescĕre, solvi*: Es thaut, olvad; *glacies liquescit.*

Thauig, *adj.* harmatos; *roscidus, rorulentus.*

Thauwetter, das, lágy idő; *tempestas solvens glaciem.*

Theater, das, játékszín, teátrom; *theatrum, scena.*

Thee, der, théa, herbaté; *thea.* 2. Theebaum, théafa; *thea bohea,* et *viridis.*

Theer, der, földolaj, kátrány, dohot, kulimáz, szekérkenő; *bitumen, petroleum.*

Theil, der, rész; *pars, portio*: Zum Theil, részszerént; *ex parte*: Meisten Theils, nagyobb részént; *plerumque*: Theil nehmen, od. haben, részesülni, részt venni valamiben; *participem fieri, v. esse.*

Theilbar, *adj.* osztható, elosztható; *dividuus.*

Theilchen, das, részetske; *particula.*

Theilen, osztani, elosztani; *dividĕre. partiri.* 2. sich, *a.* elválni; *separari, dividi*: *b.* eloszolni; *divertĕre. in diversum abire*: *c.* meghasonlani; *dissidere, discrepare.*

Theiler, der, osztó, elosztó; *divisor.*

Theilhaft, *adj.* részes; *particeps, dividuus*: Theilhaft werden, részesülni; *participem fieri.*

Theilhaftig, *adj.* részes; *l.* Theilhaft.

Theilnehmer, der, résztvevő; *socius, particeps.*

Theils, *adv.* részszerént; *partim.*

Theilung, die, osztás, osztozás; *divisio, partitio.*

Theis, Theisse, die, Tisza; (folyóvíz); *Tibiscus.*

Theoretisch, *adj.* vizsgálódási; *theoreticus.*

Theorie, vizsgáló esméret; *theoria, cognitio theoretica.* 2. tudomány; *doctrina.*

Theriak, der, terjék; *theriacum.*

Thermometer, der, melegmérő; *thermometrum.*

Theuer, *adj.* drága; *carus, pretiosus*: *adv.* drágán; *caro pretio.* 2. betses, drága; *carus.* 3. Wie theuer? hogy? mennyin? *quanti?* Theuer zu stehen kommen, sokba, v. drágába kerülni; *stare magno.*

Theuerung, die, drágaság drága idő, szűkesztendők; *caritas, caritas annonae.*

Thier, das, állat; *animal, pecus, bellua.* Wildes Thier, vad állat; *fera, bestia.*

Thiergarten, der, vadas kert, állatos kert; *vivarium.*

Thierisch, *adj.* állati; *animalis*: állati módon; *more bestiarum.*

Thierkreis, der, égijegy kerület; *zodiacus.*

Thierreich, das, állatok országa; *regnum animale.*

Thon, der, agyag; *argilla.*

Thönern, *adj.* agyagbólvaló; *argillaceus*, *fictilis*, *figlinus.*

Thor, das, kapu; *porta.*

Thor, der, esztelen, balgatag; *stultus*, *stolidus.*

Thorheit, die, esztelenség, balgatagság; *stultitia*, *stoliditas.*

Thorhüther, der, kapunálló; *janitor.*

Thörig, *adj.* esztelen; *stultus*, *stolidus.*

Thran, der, halzsír; *adeps balenae.*

Thräne, die, könny, könyv; *lacryma.*

Thränen, sírni, könyvezni; *lacrymare*, *flere.*

Thron, der, országlószék, trónus; *thronus*, *solium.*

Thronfolge, die, országlásfelváltás; *successio regni.*

Thronfolger, der, országlás követő; *successor regni.*

Thun, *Imp.* ich that, *Perf.* ich habe gethan, tenni, tselekedni, tsinálni; *agĕre*, *facĕre*: zu thun haben, dolgának lenni; *habere ad agendum*: wehe thun, *a.* fájni; *dolere*: *b.* megbántani, megsérteni valakit; *laedère*: etwas zu wissen thun, tudtára adni valakinek valamit; *certiorem reddĕre*: schön thun, hízelkedni; *blandiri*: groß thun, kérkedni; *gloriari*: es ist mir darum zu thun: az az én szándékom, azon igyekszem én, hogy; *in id ego intendo*, *v. id specto.* 2. st. stellen, setzen, legen, tenni, helyheztetni; *ponĕre*, *locare*: bey Seite thun, félre tenni; *seponĕre*, *removere.*

Thunlich, st. möglich, lehetséges, megeshető; *possibilis*, *quod fieri potest.* 2. st. leicht, könnyű; *facilis.*

Thüre, die, ajtó; *janua*, *fores*, *ostium*: vor seiner Thür kehren, tsak magával gondolni, gondjának tsak magára lenni; *sua curare*, *semet noscĕre*: die Thür suchen, útat veszteni, elillantani; *se proripĕre*, *fugere.*

Thürangel, der, ajtósark; *cardo.*

Thüre, *l.* Thür.

Thürflügel, der, ajtószárny; *valvae.*

Thürhüther, der, ajtónálló; *janitor*, *ostiarius.*

Thurm, der, torony; *turris.*

Thürmen, *a.* feltornyozni; *exstruĕre.*

Thürpfoste, die, ajtófél; *postis.*

Thürschwelle, die, ajtóküszöb; *limen.*

Thymian, der, démutka, kakukfű; *thymus.*

Tief, *adj.* mély; *profundus*, *altus*: bis in die tiefe Nacht hinein, késő éjtszakáig; *in multam noctem*: *adv.* mélyen; *profunde*, *alte.*

Tiefe, die, mélység; *profunditas*, *altitudo.* 2. st. Abgrund, örvény; *vorago.*

Tiefsinn, der, mélygondolkodás; *meditatio alta.* 2. st. Melancholie, búskomojság, bánatság; *melancholia*: *moeror.*

Tiefsinnig, *adj.* mélyen gondolkodó; *meditabundus.* 2. búskomoj; *melancholicus*, *tristis*, *moestus.*

Tiegel, der, tégely; *catinus*, *sartago.*

Tieger, der, tigris; *tigris.*

Tilgen, elpusztítni, elveszteni, kiveszteni; *delere*, *exstingvĕre*, *tollĕre*, *abolere.* 2. lefizetni, (az adósságot); *solvĕre.*

Tilgung, die, elvesztés, kitörlés, eltörlés, elpusztítás; *exstinctio.*

Tille, *l.* Dille.

Tinctur, die, tinktúra; *tinctura.*

Tinte, die, ténta, tinta; *atramentum.*

Tintenfaß, das, kalamáris; *atramentarium.*

Tintenflasche, die, téntás üveg; *ampulla atramentaria.*

Tintenfleck, der, téntapetsét; *macula atramentaria.*

Tyrnau, Nagyszombat; *Tyrnavia.*

Tisane, die, árpakása; *ptisana.*

Tisch, der, asztal; *mensa*, *tabula*: néha: ebéd, vatsora; *coena*, *prandium*: bey Tische, asztal felett, ebéd felett, vatsora felett; *inter coenam*: den Tisch bey Jemanden haben, valakihez járni asztalra, (ebédre, v. vatsorára); *convictu alicujus uti*: freyer Tisch, szabad asztal; *gratuitus convictus.*

Tischblatt, das, asztaltábla, v. deszka; *tabula mensae.*
Tischgänger, der, ebédrejáró; *convictor, conviva.*
Tischgebeth, das, asztali imádság; *precatio ad coenam.*
Tischlade, die, asztalfia; *cista mensae.*
Tischler, der, asztalos; *scriniarius.*
Tischtuch, das, abrosz; *mappa.*
Tischwein, der, asztali bor; *vinum quotidianum.*
Tischzeug, das, asztali készület; *lintea coenatoria.*
Titel, Titul, der, tzím, titulus, felülírás; *titulus, inscriptio nomen*: Titel geben, tzímezni, titulálni; *titulare, adpellare.*
Titelblatt, das, tzímlevél, tituluslevél; *frons.*
Titular, *adj.* tzímes, titulus viselő; *titularis.*
Tituliren, tzímezni, titulálni; *titulare.*
Tobak, *l.* Tabak.
Toben, dühösködni, (mint a' szél); *saevire.*
Toben, das, dühösködés; *furor, saevities.*
Tochter, die, *pl.* die, Töchter, leány, valakinek leánya; *filia, nata.*
Töchterchen, das, leányka; *filiola.*
Tochterkind, das, z. B. mein, leányom gyermeke, unokám; *neptis, nepos.*
Tochterkirche, die, leányeklézsia, filialis eklézsia; *ecclesia filia.*
Tochtermann, der, vő; *gener.*
Tod, der, halál; *mors, letum, fatum, nex, obitus*: mit Tode abgehen, meghalálozni, meghalni; *mori, obire*: sich den Tod anthun, magát kívégezni, v. megölni; *mortem sibi consciscĕre*: ich bin des Todes, oda vagyok; *pereo, intereo*: den Tod fürs Vaterland sterben, hazájáért halni meg; *pro patria mori.*
Todesfall, der, halálos esett, halál, meghalás; *mors, casus mortis.*
Todesgefahr, die, halálos veszedelem; *periculum mortis, discrimen vitae.*
Todesstrafe, die, halálos büntetés; *supplicium.*
Todesurtheil, das, halálos szententzia, v. ítélet; *damnatio ad supplicium.*
Todfeind, der, halálos ellenség, *hostis internecinus.*
Todkrank, halálos beteg; *graviter aeger*
Todsünde, die, megbotsáthatatlan vétek; *peccatum irremissibile.* 2. halálos vétek; *peccatum mortiferum.*
Todt, *adj.* hólt; *mortuus, exanimis*: von den Tod auferstehen, a' halálból feltámadni; *resurgĕre.* 2. elszáradt, kiszáradott, kiszáradt, (fa); *mortuus, exsiccatus.* 3. st. leblos, lelketlen, hólt, (kép, nyelv); *mortuus.* 3. st. unwirksam, nem hathatós, foganatlan, sikeretlen; *inefficax, irritus.* 5. st. matt, z. B. Farbe, halavány, lankadt; *langvidus.* 6. st. still, nicht lebhaft, tsendes; *mutuus, elingvis, infrequens, desertus*: ein todter Ort, népetlen hely; *locus desertus.*
Tödten, *a.* megölni, ölni, elveszteni; *occidĕre, interficĕre, tollĕre.* 2. erejét elvenni, erőtlenné tenni; *compescĕre, reprimĕre*: ismét: elrontani; *tollĕre.* 3. die Zeit tödten, az időt elvesztegetni, v. hijjában tölteni; *tempus fallĕre.*
Todtenbahre, die, koporsóvivő, Sz. Mihály lova; *sandapila, feretrum.*
Todtenbleich, halálszínű, sáppadt; *pallidus.*
Todtengerüst, das, gyászalkotmány; *suggestum funebre.*
Todtengräber, der, sírásó; *vespillo.*
Todtengruft, die, kripta, temető; *sepulcrum, monimentum.*
Todtenkopf, der, hóltemberfej; *calva exstincti.* 2. gyász pillangó; *sphynx atropos.*
Todtenliste, die, megholtak laistroma; *index mortuorum.*
Todtenmahl, das, halotti vendégség; *epulum funebre.*
Todtenschein, der, halálróval való bizonyságlevél; *literae mortem testantes.*
Todtenfeind, der, *l.* Todfeind.
Todschlag, der, gyilkosság; *cedes, homicidium.*
Todschlagen, *a.* agyonütni; *occidĕre.*
Todschläger, der, gyilkos; *homicida.*
Tof, Tofstein, der, darázskő; *tophus.*
Toillette, die, öltözőasztal; *abacus ornatorius.*
Tokay, Tokaj; *Tocajinum.*

Tokayer, st. Tokayer Wein, Tokaji bor; *vinum Tacajinum.*
Tolerant, der, vallástűrő; *tolerans.*
Toleranz, der, vallástüredelem; *tolerantia.*
Toll, *adj.* st. rasend, dühös; *furiosus, saevus.* 2. st. unsinnig, esztelen, bolond; *insanus, vesanus.* 3. st. wüthend, dühös, veszett; *furiosus, rabidus.*
Tollapfel, der, bolondító zólna; *solanum insanum.*
Tollbeere, die, natragulya; *atropa belladonna.*
Tollhaus, das, bolondok háza; *custodia furiosorum.*
Tollheit, die, esztelenség, dühösség; *insania, amentia, furor.*
Tollkraut, das, bürök; *cicuta virosa* 2. bolondító belénd; *hyosciamus niger.*
Tollkühn, vakmerő; *temerarius.*
Tollkühnheit, die, vakmerőség; *temeritas.*
Tölpel, der, bohó, ostoba, buta; *stupidus.*
Tölpelhaft, bohókás; *stupidus.*
Ton, der, st. Klang, hang; *sonus, tonus, vox.* 2. hangbetű a' muzsikában; *cantus fundamentum.* 3. st. Art und Weise, mód; *modus, ratio.* 4. st. Betragen, magaviselet; *mores, vita.*
Tonart, die, hangnem; *modus, genus soni, melos.*
Tönen, hangzani; *sonare.*
Tonkunst, die, muzsikamesterség; *musica.*
Tonkünstler, der, muzsikus, muzsikamester; *musicus, melicus.*
Tonleiter, die, muzsikagrádits; *scala musica.*
Tonne, die, hordó, nagy hordó; *cadus, orca.* 2. húszmázsányi tereh; *onus centum centenariorum.* 3. eine Tonne Goldes, százezer forint, v. tallér; *centum millia florenorum, thalerorum.*
Topas, der, topázkő; *topasius.*
Topf, der, fazék; *olla, testa.* 2. veder; *urna.*
Töpfer, der, fazekas; *figulus.*
Topfstein, der, fazékkő; *talcum ollare.*
Torf, der, turfa, torfa, gyeptőzeg; *turfa, terra bituminosa, v. fossilis.*
Tornister, der, tarisznya; *pera.*
Torte, die, torta; *clibanites.*
Tortur, die, kínzás, kín; *tortura.*
Total, st. ganz, egész, *integer*: *adv.* egészen; *integre.*
Touschiren, (olv. tusíren), st. berühren, megilletni; *tangĕre.*
Tour, die, (olv. túr), Gang, út, fordúlás, kerűlés; *iter, diversio, ambulatio.* 2. vendég üstök; *capillamentum.*
Trab, der, der Pferde, ügetés; *gradus tolutilis*: im Trabe, ügetve; *tolutim.*
Trabant, der, drabant; *satelles.*
Traben, st. gehen, reiten, menni; *incedĕre.*
Tracht, die, ételfogás: eine Tracht Speisen, egy fogás étel; *ferculum, missus.* 2. viselet, ruhaviselet, öltözetmód, ruházatmód; *habitus, cultus.*
Trachten, *a.* igyekezni, iparkodni; *studere, operam dare*: nach etwas trachten, valamire törekedni; *adpetĕre rem aliquam*: Jemanden nach dem Leben trachten, valakinek élete után leselkedni; *insidiari vitae alicujus.*
Trächtig, z. B. Thier, hasas, potzos, (állat); *gravidus.*
Tractat, der, z. B. Schrift, értekezés, írás; *tractatus.* 2. Vergleich, kötés, szövetség; *pactum.* 3. st. Unterhandlung, egyezés, alkudozás; *pactio.*
Tractiren Jemanden, st. behandeln, bánni valakivel; *tractare, excipĕre aliquem.* 2. értekezni, elmélkedni, valamelly dologról; *tractare de re aliqua.* 3. vendégelni, megvendégelni valakit; *excipĕre convivio.* 4. alkudni, (szövetség eránt); *pacisci.*
Träg, *l.* Träge.
Tragbar, *adj.* hordozható, vihető; *portabilis, mobilis.* 2. st. fruchtbar, termékeny, termő; *fertilis, fecundus.*
Trage, die, emelő, (eszköz); *feretrum.*
Träge, Träg, *adj.* rest, lomha, tunya; *segnis, piger, deses.*
Tragen, ich trage, du trägest, er trägt, *Imp.* ich trug, *Perf.* ich habe getragen, z. B. aus einem Orte,

in einen andern, vinni; *portare, ferre.* 2. oft tragen, od. bey sich, mit sich tragen, hordani, hordozni; *portare.* 3. z. B. etwas schweres od. eine Last, emelni; *sublevare, ferre, portare.* 4. hordozni, viselni; *gestare, gerěre.* 5. teremni; *ferre, fructum ferre.* 6 valaminek a' terhét viselni, v. hordozni; *perferre, sustinere:* Liebe zu od. gegen Jemanden tragen, szeretettel viseltetni valaki eránt v. valakihez; *amore ferri:* die Nase hoch tragen, nagyra tartani az orrát, v. dölyfösködni; *superbire, elatum esse.* 7. v. n. st. einbringen, béhajtani, béhozni, jövedelmet adni; *ferre, redděre.* 8. hozdozni, v. vinni a' golyóbist; *ferre, proripěre glandem.*

Träger, der, vivő; (tráger) hordozó; *gestor.* 2. terehhordó, (ember); *bajulus.* 3. tartó, emelő; *telamon.*

Tragesessel, der, vivőszék; *sella gestatoria.*

Trägheit, die, restség, lomhaság; *segnitia, pigritia.*

Tragisch, *adj.* szomorú; *tragicus.*

Tragödie, die, szomorújáték; *tragoedia.*

Trampelthier, das, púpos teve; *camelus dromedarius.*

Trank, der, ital; *potus, potio.*

Tränke, die, itatás; *aquatio.* 2. itatóhely, *locus aquationis.*

Tränken, itatni, megitatni; *aquari.* 2. megöntözni, megnedvesítni; *irrigare.*

Tränkung, die, itatás, megitatás; *aquatio.*

Transport, das, általszállítás, más helyreszállítás; *transportatio.* 2. egyszeri szállítás; *commeatus.*

Trappe, der túzok; *otis tarda.*

Traube, die, szőlőfej, szőlőfürt, szőlőgerezd; *uva, racemus.*

Traubensaft, der, bor; *vinum.*

Traubenweise, *adv.* fürtönként; *racematim.*

Trauen, ehelich kopuliren, öszveesküdtetni, v. esketni, (az új házasokat); *sacro ritu sociare.* 2. st. Glauben beymessen, hinni; *creděre, fidem haběre:* Trau, schau, wem, kötve hidj, v. hidj, de meglásd kinek; *fide, sed cui, vide.* 3. támaszkodni, bízni; *fiděre, confiděre, niti.* 4. sich, bátorkodni, merni; *audere.*

Trauer, die, gyász, gyászolás; *luctus:* in der Trauer seyn, gyászolni; *lugere.* 2. gyászruha, gyász; *vestis lugubris.*

Trauerkleid, das gyászruha; *vestis lugubris.*

Trauermahl, das, tor, halotti tor; *epulum funebre.*

Trauern, *n.* gyászolni; *lugere.* 2. st. traurig seyn, szomorkodni, buslakodni; *moerere, affligi.*

Trauerrede, die, halotti beszéd, v. prédikátzio; *oratio funebris.*

Trauerspiel, das, szomorú játék; *tragoedia.*

Trauerweide, die, búsfűz, gyászfűz; *salix babylonica.*

Traufe, die, tsepegő hely, tsurgó, eszterha alja, ereszalj; *stillicidium:* Pb. Aus dem Regen in die Traufe kommen, tseberből vederbe hágni, az esőről tsurgó alá menni; *charybdim vitare et inciděre in scyllam.*

Traufen, tsepegni; *stillare.*

Traum, der, álom, álmodás; *somnium.*

Traumbuch, das, álmos könyv; *liber somniorum interpres.*

Traumdeuter, der, álommagyarázó; *interpretator somniorum.*

Träumen, álmodni; *somniare:* es hat mir geträumet, álmodtam; *somniavi.* 2. álmodozni, mindenfélét képzelni; *imaginari.*

Träumerey, die, álmodozás; *somnium.*

Traun, *adv.* bizonnyal, valóban; *profecto, scilicet.*

Traurig, *adj.* szomorú; *tristis, moestus.*

Traurigkeit, die, szomorúság; *tristitia.*

Trauring, der, jegygyűrű; *annulus conjugialis.*

Traut, *adj.* meghitt, kedves, (barát); *carus, fidus.*

Trauung, die, házassági öszveesketés, öszvekelés; *inauguratio nuptialis.*

Treber, die, törköly; *recrementum.*

Treberwein, der, sajtolt bor; *vinum prelo pressum ex recremento,* 2. tsiger, lőre; *lora.*

Treffen, ich treffe, du triffst, er trifft, *Imp.* ich traff, *Perf.* ich habe getroffen, megütni; *icĕre*, *ferire*, *percutĕre*. 2. mit Schießen, etwas treffen, z. B. das Ziel, od. eine Thier, érni, megérni, találni; *attingĕre*, *tangĕre*, *ferire*. 3. érni, érdekelni, *attingĕre*, *tangĕre*, *pertingĕre*: z. B. das trifft auch mich, az engemet is érdekel; *hoc me quoque tangit*. 4. treffen, találni, ra, -re; *conjicĕre*, *invenire*, *reperire*: Anstalt zu etwas treffen, módot találni valamiben, v. intézetet, rendelést tenni valami felől; *adparare rem*: *b.* ráakadni, rátalálni, (arra a' mit az ember keres); *reperire*, *offendĕre*. 5. st. errathen, kitalálni, eltalálni, (valaki akaratját v. gondolatját); *divinare*, *sentire*, *conjectura adsequi*. 6. eltalálni, (az ábrázatot v. más akármelly dolog képét, formáját, festés v. rajzolás által); *ad vivum exprimĕre*. 7. sich treffen, st. sich zutragen, történni, megtörténni, megesni; *incidĕre*, *cadĕre*, *fieri*.

Treffen, das, st. die Schlacht, ütközet, hartz, verekedés; *pugna*, *proelium*. 2. öszvetsapás; *concursus*.

Treffend, *adj.* st. passend, helyes, alkalmatos, illendő: *conveniens*, *aptus*, *commodus*: *adv.* helyesen, alkalmatosan; *apte*, *convenienter*, *congrue*.

Trefflich, vortrefflich, *adj.* derék, jeles; *egregius*, *praeclarus*.

Treibhaus, das, hollandiai melegágy; *hypocaustum plantarum*.

Treiben, ich treibe, du treibst, *Imp.* ich trieb, *Perf.* ich habe getrieben, hajtani; *agĕre*, *pellĕre*, *agitare*. 2. hajtani, (az az: kénszerítni valakit valamire); *adigĕre*, *perducĕre*, *cogĕre*: *c.* erővel bele verni; z. B. einen Nagel in die Wand treiben, belé verni valami szeget a' falba; *adigĕre clavim in parietem*. 2. hajtani, (a' fákról mondatik; z. B. Wurzel, Knospen, Blüthen, treiben, *gemmas*, *radices*, *flores agĕre*: *c.* (az orvosságról mondatik); diese Arzney treibt den Schweiß od. den Harn, ez az orvosság hajtja a' veréjtéket, v. a' vizelletet; *hoc medicamentum movet sudorem*, *v. urinam*. 3. st. thun, ausüben, *a.* folytatni, űzni; *agĕre*, *exercere*, *v. gerĕre*, *artem* Etwas zu weit treiben, a' renden túl menni valamelly dologban, (a' tréfálódásban, 's a' t.); *longe progredi in re*: Jemanden in die Enge treiben, valakit megszorítni; *in angustias redigĕre*.

Trennbar, elválasztható, elosztható; *separabilis*, *dissotiabilis*.

Trennen, elválasztani; *separare*, *dissotiare*. 2. sich, elválni, elszakadni egymástól; *separari*, *disjungi*.

Trepaniren, fejet fúrni, kaponyát fúrni; *trepanare*.

Treppe, die, grádits; *scala*: eine Treppe hoch wohnen, az első emeletben v. egy gráditson felűl lakni: *in prima contignatione habitare*.

Tresor, der, kintstár, kintses kamara; *aerarium*.

Tresse, die, st. Borte, paszamánt; *limbus*, *fimbria*.

Trester, die, törköly; *vinacea*.

Treten, ich trete, du trittst, er tritt, *Imp.* ich trat, *Perf.* ich habe és ich bin getreten, hágni; *calcare*. 2. auf etwas treten, rá hágni valamire; *calcare rem aliquam*. 3. megtapodni, vagy taposni valamit, (mint a' fazekasok a' sárt); *conculcare*. 4. *n.* h. lépni, ins Wasser treten, a' vízbe lépni; *in aquam ingredi*. 5. menni; *consistĕre*: hervor treten, előállani; *procedĕre*: Jemandes Ehre zu nahe treten, valakinek a' betsületében gázolni; *laedĕre*, *inviolare honorem*: der Wahrheit zu nahe treten, az igazságot elmellőzni; *veritatem negligĕre*. 6. menni, belémenni, béhatni; *intrare*, *ingredi*. 7. állani, lépni, (szolgálatba; *intrare*, *inire*.

Treu, *adj.* hív, hű; *fidus*, *fidelis*, *adv.* híven; *fideliter*, 2. st. wahr, valóságos, igazi, hiteles, *verus*, *genuinus*: treu, fleißig, hív, és szorgalmatos; *fideliter*, *industrius*.

Treue, die, hűség, hívség; *fides*, *fidelitas*: bey meiner Treue, emberségemre, v. betsületemre mondom; *ita vir probus habear*.

Treugesinnt, *adj.* hűséges, hívindú-

latú; *fidelis*, *fidus*: *adv.* hívségesen; *fideliter.*

Treulich, hűséges; *fidelis*: *adv.* hűségesen; *fideliter.*

Treulos, *adj.* hitetlen: *perfidus*, *infidelis*, *adv.* hitetlenűl; *perfide.*

Treulosigkeit, die, hitetlenség; *perfidia*, *infidelitas.*

Tribuliren, gyötörni; *vexare.*

Tribunal, das, itélőszék; *tribunal.*

Tribut, der, adó; *tributum.*

Trichter, der, töltsér, tőltike; *infundibulum.*

Trieb, der, hajlandóság, vonattatás; *inclinatio.* 2. ösztön, serkentés; *stimulus.* 3. hajtás, bimbó; *germen.*

Triebel, der, hajtó, verő; *tudicula.*

Triebfeder, die, rugó; *elater*, *momentum*, *causa.*

Triefäugig, tsepegő szemű; *lippus.*

Triefen, *n.* szivárogni, tsepegni; *stillare*, *manare*: triefende Augen, tsipás szemek; *oculi lippi.*

Triegen, od. trűgen, tsalni, megtsalni; *fallĕre*, *decipĕre.* 2. sich, magát megtsalni, megtsalódni; *falli*, *decipi.*

Trift, die, legelő; *pascuum.*

Trillern, rengeni, rezegni; *vibrare sonum.*

Trinkbar, *adj.* megiható; *potabilis.*

Trinken, *Imp.* ich trank, *Perf.* ich habe getrunken, inni; *bibĕre*, *potare*: sich voll trinken, magát meginni, megrészégedni; *se inebriare.*

Trinken, das, ivás; *potio*, *potus.*

Trinker, der, ivó; *bibens*, *potor.* 2. st. Säufer, borivó, részeges; *potator.*

Trinkgelag, das, ivó tzimborásság; *compotatio.*

Trinkgeld, das, borravaló, áldomásravaló; *congiarium.*

Trinkgeschirr, das, ivóedény; *vas potatorium.*

Trinkglas, das, ivópohár; *scyphus*, *cyathus vitreus.*

Trinklied, das, borozó dall; *canticum potorium.*

Trinkwasser, das, ivó víz, innivaló víz; *aqua potoria.*

Trio, das, dalldísz; *trio.*

Tripelallianz, die, hármas szövetség; *foedus triplex.*

Tripper, der, undokfolyás, (folyás); *gonorrhaea.*

Tritt, der, st. Schritt, lépés; *gressus.* 2. lépés, hágás, lábnyom; *vestigium.*

Triumph, der, diadalom, győzödelmi pompa; *triumphus.*

Triumphbogen, der, győzedelmi kapu; *arcus triumphalis.*

Triumphiren, győzedelmeskedni; *vincĕre.* 2. diadalmaskodni, diadalmi pompát tartani; *triumphare.*

Trocken, *adj.* száraz; *siccus*, *aridus*: trocken machen, szárítni, szárogatni; *siccare.* 2. aszott, száraztott; *exsiccatus.* 3. st. gering, száraz, tsekély; *tenuis.* 4. nyers; *austerus*: Jemanden sehr trocken begegnen, valakivel nyersen v. hidegen bánni; *austere tractare quem.*

Trockenheit, die, szárazság; *siccitas*, *ariditas.*

Trocknen, *a.* szárítni, száraztani, megszáraztani; *siccare*, *arefacĕre.* 2. trocken werden, száradni, megszáradni; *siccari*, *siccescĕre.*

Trödel, der, zsibvásár; *forum scrutorum.* 2. zsibvásárbéli portéka; *scruta*, *veteramenta.*

Trödeler, der, zsibvásáros; *scrutator.*

Trödelmarkt, der, zsibvásár; *scrutarium.*

Trödler, *l.* Trödeler.

Trog, der, teknő; *alveus.*

Trommel, die, dob; *tympanum.*

Trommeln, *a.* dobolni; *pulsare tympanum.*

Trommelschlag, der, dobolás, dobverés; *tympani pulsus*, *sonus.*

Trommelschläger, der, dobos; *tympanista.*

Trompete, die, trombita; *tuba*, *buccina.*

Trompeten, trombitálni; *tuba canĕre.*

Trompeter, der, trombitás; *tubicen.*

Tropf, der, st. Mensch, der arme Tropf, szegény nyomorúlt; *miser.*

Tröpfeln, *a.* tsepegetni; *stillare*, *instillare.* 2. *n.* tsepegni; *stillare.*

Tropfen, *a.* tseppenteni; *instillare.* 2. tseppenni, tsepegni; *stillare.*

Tropfen, der, tsepp; *gutta.*

Tropfenweise, tseppenként; *guttatim.*

Tropfstein, der, tsepegőkő; *stalactites.*

Tropisch, *adj.* ábrázolt szóllási; *tropicus*, *translatus*: *adv.* ábrázolva; *tropice.*

Troß, der, népallja v. seprelye; *faex populi.*
Trost, der, vigasztalás; *solatium.*
Trösten, *a.* vigasztalni; *erigĕre: consolari.*
Tröster, der, vigasztaló; *consolator.*
Tröstlich, *adj.* vigasztalható; *consolabilis.* 2. vigasztalással tellyes; *plenus solatii.*
Trostlos, *adj.* vigasztalhatatlan; *inconsolabilis.*
Trott, der, ügetés; *gressus tolutilis.* den Trott reiten, ügetni; *tolutim equitare.*
Trotten, *n.* ügetni; *tolutim incedĕre.*
Trotz, der, makatsság, nyakasság, megátalkodás: *contumacia, pertinacia.* 2. Widerstand, ellentállás; *renisus*: einem Trotz biethen, ellentállani valakinek; *contemnĕre, obsistĕre cui*: er läuft trotz einem Läufer, úgy fut, mint valamelly kengyelfutó; *instar cursoris currit.*
Trotzen, *a.* megvetni, fel se venni; *contemnĕre, negligĕre*: allen Gefahren trotzen, nem gondolni semmi veszedelemmel; *contemnĕre pericula.* 3. ellentállani; *obsistĕre.* 4. nyakaskodni, makatskodni; *contumacem esse, obstinato animo esse.*
Trotzig, *adj.* nyakas, makats; *pertinax, contumax*: *adv.* nyakasan; *contumaciter.*
Trübe, *adj.* zavaros; *turbidus.* 2. borongós, homályos, felleges, (mint az ég, idő); *nubilus.*
Trüben, *a.* felzavarni, (a' vizet); *turbare.* 2. meghomályosítni, béborítni, (az eget); *nubibus obducĕre.*
Trübsal, die, nyomorúság; *calamitas.*
Trübsinn, der, szomorúság; *tristitia.*
Truchseß, der, ételhordó; *dapifer.*
Trüffel, die, szarvasgomba; *tuber gulosorum.*
Trug, der, tsalás, tsalárdság; *dolus, fraus.*
Truhe, die, láda; *arca.*
Trümmer, die, *pl.* töredék, darab; *fragmenta, rudera*: in Trümmern gehen, széllyel törni, öszvezúzni; *frangi, dirui.*
Trumpf, der, tromf; *color victor.*
Trunk, der, ital, ivás; *potus, potio*: dem Trunke ergeben, részeges; *potator.*
Trunken, *adj.* boros, részeg, ittas; *ebrius, bene potus.*
Trunkenbold, der, boriszák; *ebriosus.*
Trunkenheit, die, részegség; *ebrietas.*
Trupp, der, sereg, sokaság; *copia, caterva.*
Truppen, die, *pl.* sereg, hadisereg, hadiseregek; *copiae, exercitus.*
Truthahn, der, pulyka, kakaspulyka, (póka); *gallus indicus.*
Truthenne, die, nöstény pulyka; *gallina indica.*
Tuberose, die, tubarózsa; *polyanthes tuberosa.*
Tuch, das, posztó; *pannus.* 2. matéria, szőtt matéria; *pannus linteus.* 3. *st.* schnupftuch, zsebkeszkenő; *muccinium.*
Tuchen, *adj.* posztóbólvaló; *e panno.*
Tuchfabrike, die, posztófábrika; *fabrica panni.*
Tuchhandel, der, posztóval kereskedés; *negotiatio pannorum.*
Tuchhändler, der, posztóáros; *negotiator pannorum.*
Tuchmacher, der, posztó tsináló; *textor panni.*
Tuchscheerer, der, posztónyírő, posztó simító; *tonsor panni.*
Tüchtig, *adj* stark, erős; *firmus, magnus.* 2. *st.* tauglich, jóra való, derék, jó, alkalmatos, ügyes; *bonus, aptus, idoneus, habilis*: *adv.* erősen, derekasan, jól; *valde, bene.*
Tuchweber, der, posztószövő; *textor panni.*
Tücke, die, tsalárdság, álnokság, gonoszság; *malitia.*
Tückisch, *adj.* álnok, tsalárd, gonosz, rosz szivű; *malitiosus.*
Tückmäuser, der, titkolódzó; *obscurus.*
Tugend, die, virtus; *virtus.* 2. erő; ereje valaminek; *vis, potentia, virtus.*
Tugendhaft, *adj.* virtusos; *probus.*
Tugendlehre, die, *st.* Sittenlehre, erköltstudomány; *doctrina morum, v. virtutis, ethica.*
Tugendsam, *l.* Tugendhaft.
Tulpe, die, tulipán; *tulipa.*
Tummeln, hajtogatni, fárasztani; *agitare, fatigare.* 2. sich, sietni; *properare.*

Tumult, der, lárma, zsibongás; *tumultus.*

Tünchen, megfejéríteni, bemeszelni; *dealbare.*

Tunke, die, mártás, mártanivaló lév; *embamma, jus.*

Tunken, *a.* mártani; *intingĕre.*

Tüpfel, das, pont; *punctum.*

Tüpfelig, *adj.* pettegetett, pontos; *punctis sparsus.*

Tüpfeln, *a.* pontozni, pettegetni; *punctis spargĕre.*

Tupfen, megilletni; *attingĕre.*

Turban, der, turbán; *tiara.*

Türk, der, Török; *Turca.*

Türkenkrieg, der, törökháború; *bellum Turcicum.*

Türkey, die, Törökország; *Turcia.*

Türkisch, *adj.* török; *turcicus:* türkischer Weitzen, törökbúza, kukoritza; *zea mays.*

Turnier, das, vitézi lovaglójáték, lovagvívás; *decursio equestris.*

Turteltaube, die, gerlitze; *turtur.*

Tusche, der, tusfesték, feketefesték; *atramentum Chinense.*

Tyran, der, tirannus, kegyetlen, v. erőszakos uralkodó; *tyrannus.*

Tyranney, die, kegyetlen uralkodás; *tyrannis.*

Tyrannisch, *adj.* tirannusi; *tyrannicus.*

Tyrol, Tyrolis; *Tyrolis.*

U.

Uebel, *adj.* st. schlecht, nicht gut, rosz; *malus, nequam*: *adv.* roszszúl; *male, nequiter*: Uebel aussehen, *a.* rosz színben lenni; *speciem aegroti habere*: *b.* nem szép formájú lenni; *turpi specie v. mala forma esse*: Etwas übel auslegen, valamit roszra magyarázni; *male interpretari*: Es geht ihm übel, roszszúl van dolga; *male agitur cum eo*: Etwas übel nehmen, od. aufnehmen, valamit rosz neven venni; *vitio vertĕre.*

Uebel, das, rosz, gonosz; *malum.*

Uebelgesinnt, *adj.* rosz indúlatú; *iniquus.*

Uebelkeit, die, gyomorémejgés; *nausea.*

Uebelthat, die, rosz tett; *maleficium.*

Ueben, *a.* gyakorolni, gyakorlani; *exercere*: geübt, gyakorlott; *exercitatus.* 2. űzni, folytatni, z. B. eine Kunst od. ein Handwerk üben, valami mesterséget v. kézimesterséget űzni; *(idem.)*

Ueber, *adv.* által; *per, trans.* gegen über, általellenben; *e regione.* 2. über und über, egészen, mindenestől; *penitus, plane, prorsus.* 3. *praep. cum Dat.* felett; *super, supra.* 3. közben, alatt, felett, (ideje felett v. alatt); *inter, super, in, sub*: über der Mahlzeit, ebéd, v. vatsora közben; *super coena, inter coenam.* 4. -n túl, -on túl, en túl; *trans, ultra*: über dem Flusse, a' vizen túl; *trans flumen.* 5. *praep. cum Acc.* felibe, -ra, -ra, -re; *insuper, super, ad*: über Hals und Kopf, nyakra főre; *praecipitanter*: über die Hälfte, több, v. többet felénél; *ultra medietatem*: über allen Maßen, rendkivűl; *ultra modum*: über dieß, über dieses, ezen felyűl, ezen kivűl; *insuper, praeterea*: heut über acht Tage, mához egy hétre; *post octo dies, octo diebus post*: heute übers Jahr, mához esztendőre, v. esztendő illyenkor; *hinc ad annum*: den Tag über, napestig, egész nap; *tota die, per totam diem.*

Ueberall, *adv.* mindenütt; *ubique*: überall hin, mindenüvé, minden helyre; *quocunque.*

Ueberarbeiten, *v. a.* újra kidolgozni; *denuo elaborare.*

Ueberaus, *adv.* felette, igen nagyon; *summe, maxime.*

Ueberbein, das, hóttetem; *ganglion.*

Ueberbiethen, többet ígérni, (valamiért mint más); *vincerĕ aliquem licendo, licere plus aliquo.*

Ueberbleiben, *n. ir.* s. megmaradni; *reliquum esse, superesse.*

Ueberbleibsel, das, maradék, fogyaték; *reliquum; reliqua, reliquiae, pl.*
Ueberbringen, *a. ir.* általvinni, elvinni, elhozni; *adferre, perferre.*
Ueberbringer, der, megvivő, kézhezadó; *perlator, adferens.*
Ueberdas, od. überdieß, *adv.* azon felyűl, annak felette, azon kivűl; *praeterea, insuper.*
Ueberdecke, die, takaró; *stragulum.*
Ueberdecken, *a.* rátakarni, bétakarni, béfedezni: *integĕre, tegĕre.*
Ueberdem, ennek felette; *praeterea, insuper.*
Ueberdieß, *adv.* ezen felyűl; *(idem).*
Ueberdruß, der, unalom; *taedium.*
Ueberdrüssig, *adj.* unalmas, unatkozott, megunatkozott; *captus taedio rei.*
Uebereilen, sich, igen sietni; *nimis festinare, praefestinare.*
Uebereilt, *adj.* sietvevaló, hebehurgya; *praeproperus, praeceps. adv.* hebehurgyán, igen sietve; *nimis festinanter.*
Uebereilung, die, hirtelenkedés; *nimia festinatio.* 2. hebehurgyaság; *praecipitantia.*
Ueberein, z. B. kommen od. stimmen, megegyezni; *convenire, congruĕre.*
Uebereinander, *adv.* egymásra; *alius super alium.*
Uebereinkommen, *n. ir.* s. megegyezni; *convenire, consentire.*
Uebereinkunft, die, megegyezés; *consensus, consensio, convenientia.*
Uebereinstimmen, *n.* megegyezni: *convenire, consentire, congruĕre.*
Uebereinstimmung, die, megegyezés, öszveegyezés; *consensus, consensio.*
Ueberfahrt, die, általmenetel; *trajectus.*
Ueberfall, der, rajtaütés, meglépés; *adventus repentinus.*
Ueberfallen, rajta ütni; *opprimĕre.*
Ueberfließen, *n. ir.* s. bővölködni, kiáradni belőle; *abundare, redundare.*
Ueberfluß, der, bőség, bővölködés; *abundantia, copia:* Ueberfluß haben, bővölködni; *abundare:* im Ueberfluße, zum Ueberfluße, bőven, bőséggel; *abundanter, abunde, copiose.*
Ueberflüßig, *adj.* sehr reichlich, bővölködő, bővséges; *abundans, redundans.* 2. szükségtelen; *supervacaneus, superfluus.*
Ueberfuhre, die, általmenetel; *trajectus.*
Ueberführen, *v. a.* zu Schiffe, zu Wägen, által vinni, (hajón, kotsin); *trajicĕre, transvehĕre.* 2. st. überzeugen, meggyőzni valami felől; *persvadere, convincĕre.*
Uebergabe, die, általadás; *traditio, deditio.*
Uebergeben, *a. ir.* általadni; *tradĕre.* 2. sich, hányni, okádni; *vomĕre.*
Ueberbringen, *n. ir.* s. általmenni, általszökni, (az ellenséghez); *transire.* 2. kitsordúlni, (a' teleség miatt, mint az edényből a' bor); *efflu̮ĕre;* kifutni, (mint a' forró étel); *suffundi:* die Augen gingen ihm über, könnybe lábbadtad szemei; *oculi lacrymis suffusi sunt.* 3. st. verwandelt werden, elváltozni, általváltozni; *permutari, transire.* 4. elmellőzni, elhallgatni; *praeterire:* etwas mit Stillschweigen übergehen, elhalgatni valamit, hallgatással elmellőzni; *silentio praeterire.*
Uebergewicht, das, nyomaték, fontarányhaladás; *superpondium.* 2. das Uebergewicht haben, felyűlhaladni, felyűlmúlni, (erővel, hatalommal); *superare.*
Uebergießen, *n. ir.* megöntözni, rátőlteni; *irrigare, superinfundĕre.*
Uebergroß, *adj.* felette nagy.
Ueberhand nehmen, *n.* elhatalmazni, erőt venni; *invalescĕre.*
Ueberhäufen, *a.* megtetézni, (valakit jótéteménnyel; *cumulare ex. gr. aliquem beneficio.* 2. sich, megterhelni magát; *se onerare.*
Ueberhäuft, *adj.* tetézett, halmozott; *cumulatus. adv.* tetézve, halmozva; *cumulate.*
Ueberhäufung, die, halmozás, megtetézés; *cumulatio, accumulatio.*
Ueberhaupt, *adv.* általjában, közönzégesen, od. st. gänzlich, egészen, mindenestől; *summatim, universe, in universum, omnino.*
Ueberheben, *a.* megmenteni, megkémélleni, (valakit a' munkától; *liberare aliquem labore.* 2. sich einer Sache, elmellőzni, elmúlatni

valamit; *negligĕre*, *praetermittĕre*. 3. Sich, magát magasztalni; *se efferre*.

Ueberheizen, *a.* felette béfűtni; *nimis calefacĕre*.

Ueberhobeln, *a.* meggyalúlni; *runcinare*.

Ueberhören, *a.* st. verhören, nem hallani meg; *non audire*. 2. st. Zuhören, meghallgatni valakit; *attendĕre alicui recitanti*.

Ueberkleid, das, felsőköntös; *amiculum*.

Ueberklug, *adj.* szerfelett okos; *sciolus*, *nasutus*.

Ueberladen, *a.* szerfelett, v. nagyon megterhelni, (a' szekeret, hajót); *nimis onerare*. 2. sich, nagyon megterhelni, (a' gyomrát, v. magát); *nimis onerare*: überladen, igen megterhelt; *nimis onustus*.

Ueberlassen, *a. ir.* általengedni; *permittĕre*. 2. rábízni, (valakire valamit); *committĕre*, *credĕre*. 3. elhagyni, odahagyni, (mint az ellenség valamelly tartományt); *cedĕre*; *deserĕre*: Jemanden sich selbst überlassen, magára hagyni valakit; *aliquem sibi relinquĕre*.

Ueberlästig, *adj.* felette terhes, igen bajos; *molestus*, *onerosus*, *gravis*: Jemanden überlästig seyn, valakinek terhére v. alkalmatlanságára lenni; *aliquem fatigare*, *molestiam creare*, *molestia afficĕre*.

Ueberlaufen, *n. ir.* f. kiáradni, (mint a' folyó); *effundi*, *redundare*. 2. kifutni, kitsordúlni, (a' teleség miatt, mint a' pohár); *effundi*. 3. kifutni, elfutni, (a' nagyon forrás miatt); *effluĕre*, *effundi*, *suffundi*. 4. általfutni, (az ellenséghez); *transire*. 5. *a.* szüntelen járni valakire; *aliquem crebro adventu fatigare*. 6. elhagyni a' futásban, megelőzni; *superare*, *cursu*.

Ueberläufer, der, szökevény; *perfuga*, *transfuga*.

Ueberlaut, *adj.* igen nagy, igen hangos; *clarus*; igen nagyon, hangosan; *clare*, *clara voce*.

Ueberleben, etwas, megérni valamit, addig élni hogy megláthassa az ember; *superstitem esse*, *supervivĕre*. 2. Jemanden überleben, tovább élni valakinél; *alicui superstitem esse*, *aliquem supervivĕre*.

Ueberlegen, *a.* tenni, rátenni; *imponĕre*, *superimponĕre*. 2. eine Sache überlegen, meggondolni, gondolóra venni valamit; *considerare*.

Ueberlegen, *adj.* erősebb, hatalmasabb; *potior*, *major*: Ueberlegen seyn, felyűl múlni, megelőzni; *superare*, *vincĕre*.

Ueberlegt, meggondolt, megfontolt, (szándék); *cautus*, *consideratus*. *adj.* meggondolva; *caute*.

Ueberlegenheit, die, nagyobb hatalom, erőssebbség; *praevalentia*.

Ueberlegung, die, meggondolás, megítélés; *meditatio*, *deliberatio*.

Ueberlesen, által olvasni; *perlegĕre*, *percurrĕre*.

Ueberliefern, *a.* általadni; *tradĕre*, *exhibere*.

Ueberlisten, megtsalni, rászedni; *dolo capĕre*, *circumvenire*.

Uebermachen, *a.* általküldeni, elkűldeni, (portékát); *mittĕre*, *transmittĕre*.

Uebermacht, die, feleslegerő, nagyobb hatalom; *vis major*, *praevalentia*.

Uebermannen, *a.* meggyőzni, felyűl múlni erővel; *vincĕre*, *superare*.

Uebermaß, das, feleslegség; *cumulus*. 2 bőség, nagy bőség; *abundantia*.

Uebermorgen, *adj.* holnapután; *perendie*.

Uebermuth, der, felfúvalkodás, dölyfösség, kevélység; *insolentia*, *arrogantia*, *superbia*, *fastus*. 2. bízakodás, elbizakodás; *elatio animi*.

Uebermüthig, *adj* felfúvalkodott, dölyfös, kevély; *fastuosus*, *insolens*, *superbus*.

Uebernachten, *n.* meghálni, (valahol); *pernoctare*.

Uebernahme, die, általvétel; *susceptio*.

Uebernatürlich, *adj.* természetfeletti, természetfelett való; *superans vires naturae*.

Uebernehmen, *a. ir.* általvenni; *accipĕre*, *recipĕre*. 2. st. Ueber sich nehmen, magára válalni, felvállal-

ni; *suscipĕre*. 3. st. überwältigen, meggyőzni; *superare*.
Ueberraschen, *a*. meglepni, hirtelen raütni, rajta ütni; *opprimĕre*, *repente advenire*.
Ueberraschung, die, meglepés, rajtaütés; *oppressio*. *repentinus adventus*.
Ueberreden, *a*. Jemanden zu etwas, rábeszélni valakit valamire; *persvadere*.
Ueberredung, die, rábeszéllés, elhitetés; *persvasio*.
Ueberreichen, *a*. általadni; *tradĕre*.
Ueberreif, *adj*. elérett; igen érett; *nimis maturus*.
Ueberreiter, der, kerülő, viszgálódó, lóhátos tsősz, vígyázó; *circuitor*.
Ueberreſt, der, maradék, fogyaték; *reliquiae*, *residuum*.
Ueberrock, der, felső ruha, felső köntös, téli kaput, 's a' t; *amiculum*.
Ueberrumpeln, *a*. hirtelen rajta ütni, rajta menni, meglepni; *opprimĕre*, *repente advenire*.
Ueberſchicken, *a*. küldeni, elküldeni; *transmittĕre*.
Ueberſchiffen, *a*. általhajókázni; *trajicĕre*. 2. hajón által küldeni, általvinni; *transvehĕre*.
Ueberſchlag, der, am Halſe, hajtóka, galler; *collare*. 2. st. Berechnung, öszveszámlálás, számbavevés; *computatio*.
Ueberſchlagen, *a*. *ir*. felhajtani, (a' ruhát, béhajtani, a' papirost); *replicare*, *rejicĕre*. 2. béborítani, borongatni, (a' sebet); *super ponĕre*. 3. st. ausrechnen, számbavenni; *computare*. 4. st. überblättern, elforgatni, (a' könyvben a' mit keres az ember); *praeterire*, *transire*. 5. *n*. ſ. megenyhűlni, (mint az igen hideg viz, a' meleg szobában); *tepescĕre*: ſich, hanyatt esni; *supinus cadĕre*.
Ueberſchreiben, *a*. felűlírást tenni valamire, raírni a' felűlírást; *inscribĕre*. 2. megírni, írásban hírűl adni valakinek valamit; *perscribĕre*, *nunciare per literas*.
Ueberſchreiten, *a*. általlépni, általhágni; *egredi*, *transire*, *excedĕre*.
Ueberſchrift, die, felűlírás; *inscriptio*, *titulus*.
Ueberſchuß, der, maradék, (az egész summából); *residuum*, *reliquum*.
Ueberſchütten, *a*. kitőlteni; *effundere*. 2. béönteni, leönteni valamivel; *perfundĕre*. 3. Jemanden mit Wohlthaten überſchütten, valakit jótéteménnyel, megtetézni; *aliquem beneficio cumulare*.
Ueberſchwemmen, *a*. elborítni, (mint az árvíz valamit); *inundare*.
Ueberſchwemmung, die, kiáradás; *inundatio*, *proluvies*.
Ueberſehen, *a*. megnézegetni, általnézni, (a' számadást); *oculis perlustrare*. 2. st. nicht bemerken, észre nem venni, elmellőzni; *praetermittĕre*, *non observare*. 3. st. nicht achten, fel se venni valamit; *negligĕre*, *praetermittĕre*. 4. tovább látni másnál, felyűl haladni mást, (tudományban); *superare*.
Ueberſenden, *a*. küldeni, elküldeni; *mittĕre*, *transmittĕre*.
Ueberſetzen, *a*. über einen Fluß, általtenni, (a' vízen valakit); *trajicĕre*. 2. rátenni; z. B. über das Feuer ſetzen, rátenni a' tűzre; *imponĕre*: 3. z. B. aus einer Sprache in die andere, fordítni, lefordítni, (egy nyelvből másikra); *transfĕrre*, *vertĕre*. 4. st. Betriegen, megsalni, (az eladásban); *circumvenire*, *defraudare*.
Ueberſetzer, der, fordító; *interpres*.
Ueberſetzung, die, fordítás; *interpretatio*. 2. általvivés, (a' vízen); *trajectio*.
Ueberſicht, die, általnézés, általvizsgálás, megvizsgálás, summás, előadás a' megvizsgálás szerént; *prospectus*, *conspectus*.
Ueberſpringen, *v*. *a* általugrani; *transsilire*. 2. elugrani, (egy két sort az olvasásban); *transsilire*, *praeterire*, *praetermittĕre*.
Ueberſteigen, *a*. z. B. den Berg, általmenni, (a' hegyen, meghágni a' hegyet); *transscendĕre*, *superare*, *transire*. 2. meggyőzni, (az akadályokat); *superare*.
Uebertreffen, *a*. felyűlhaladni, megelőzni, (valakit tudománnyal, gazdagsággal); *praestare*, *antecedĕre*, *antecellĕre*.
Uebertreiben, *a*. ráhajtani, (a' marhát a' vetésre); *agĕre pastum*. 2. das Vieh übertreiben, a' marhát

nagyon meghajtani, elfárasztani, (a' nagyon hajtás v. kergetés által); *supra vires agĕre*, *nimis impellĕre*. 3. nagyítni, tódítni, (valamelly dolgot); *nimis augere*: das ist übertrieben, már az soknál is több, v. már a' nagyítva v. tódítva van; *excedit modum*.

Uebertreten, *n. ir.* s. kihágni, v. beléhágni, (instrángba); *implicari*. 2. Die Schuhe übertreten, félrenyomni a' lábbelit; *deprimĕre calceum calceando*. 3. z. B. wie ein Fluß, kiáradni, kiönteni, (mint a' folyó víz); *exundare*. 4. általmenni valaki részére, valaki részére állani; *transire*. 5. általhágni, megszegni, (a' parantsolatot, v. törvényt); *transgredi*.

Uebertreter, der, törvényáltalhágó; *transgressor*.

Uebertretung, die, törvénymegszegés, v. általhágás; *transgressio legis*.

Ueberwältigen, *a.* erőtvenni rajta, felyülhaladni, meggyőzni; *superare*, *vincĕre*.

Ueberwältigung, die, felyűlhaladás, erőtvevés, meggyőzés; *superatio*.

Ueberwiegen, *a.* kelletinél többet nyomni; *praeponderare*. 2. lenyomni, (a' fontmérőben a' más nehézséget); (*idem*). 3. meggyőzni, felyűl haladni; *vincere*, *superare*.

Ueberwinden, *a.* meggyőzni (az ellenséget); *vincĕre*, *debellare*, *superare*. 2. sich, magán erőt venni; *animum inducĕre*: ein Hinderniß überwinden, elhárítni az akadályt; *submovere*.

Ueberwinder, der, győző, győzödelmes; *victor*, *victrix*.

Ueberwindung, die, meggyőzés, erőtvevés, (magán v. az ellenségen); *superatio*, *victoria*.

Ueberwintern, *n.* telelni, kitelelni; *hyemare*.

Ueberzählen, *a.* megszámlálni, felszámlálni, megolvasni; *numerare*, *numerum inire*, *recensere*.

Ueberzählig, *adj.* szükségtelen, rendes szám között; *supernumerarius*.

Ueberzeugen, *a.* meggyőzni valakit valami felől; *convincĕre*: ich bin völlig überzeugt, egészen meg vagyok győzettetve, (a' dolog felől); *persvasum est mihi*.

Ueberzeugung, die, meggyőzés, meggyőzettetés; *persvasio*.

Ueberziehen, *a. ir.* st. über etwas ziehen, ráhúzni, rávonni valamire; *obducĕre*. 2. etwas überziehen, valamit bévonni, (ágyat); *obducĕre*: sich, béborúlni; *obnubilari*. 3. mit Krieg überziehen, haddal megtámadni; *bellum inferre*.

Ueberzug, d r, des Bettes, héjj, tok, tziha, (a' vánkosnak tokja v. héjja); *superindumentum*.

Ueberzwerch, *adj.* keresztben, keresztűl; *per transversum*.

Uebler, roszszabb; *pejor*, *deterior*.

Ueblich, *adj.* szokásbanlévő; *usitatus*, *consvetus*.

Ueblichkeit, *l.* Uebelkeit.

Uebrig, megmaradt; *reliquus*: übrig seyn, meglenni; übrig bleiben, megmaradni, hátra lenni; *restare*, *reliquum esse*: übrig lassen, meghagyni; *relinquĕre*. 2. das übrige, á' többi, a' többit; die übrigen, a' többek, mások, egyebek; *reliquus*.

Ubrigens, *adj.* egyébaránt; *ceterum de reliquo*.

Uebung, die, gyakorlás; *exercitatio*, *usus*.

Ufer, das, part; *ripa*: das Ufer des Meeres, a' tenger partja; *littus*.

Uhr, die, óra, (az óra számja; *hora*: Wie viel Uhr ist es? hány óra? *quota est hora?* 2. óra, (tsinált óra, melly az órákat mutatja); *horologium*: die Uhr aufziehen, az órát felhúzni; *horologium intendĕre*.

Uhrgehäuse, das, óratok; *theca horologii*.

Uhrkette, die, óralántz; *catella horologii*.

Uhrmacher, der, órás, óratsináló; *opifex horologiorum*.

Uhrschlüssel, der, órakúlts; *clavicula horologii*.

Uhu, der, fejes bagoly; *strix bubo*.

Ukase, die, Orosz Tsászári parantsolat; *edictum*.

Ulm, Ulma, (város); *Ulma*.

Ulme, die, szilfa: *Ulmus*.

Ulrich, Ulrik; *Ulricus*.

Um, *praep. cum Acc.* körűl; *circa*, *circum*: um die Stadt gehen, a' város körűl járni, v. körűljárni a' várost; *urbem circumire*: Um — herum, körűl, v, körös körűl; *circa*,

circum. 2. tájban, — kor; *circa:* Z. B. Um zehn Uhr, tíz óra tájban, v. tíz órakor; *circa horam decimam.* 3. st. für, -on, -en, ért; *pro:* ich habe es um zehn Gulden gekauft, tíz forinton vettem; *decem florenis emi.* 4. -ért, miatt, felette; *propter, ob:* um etwas weinen, sírni valamiért; *ob aliquid flere.* 5. -al, -el, -val, -vel, (az idők és nagyságok mértéke előtt); um zwei Fuß höher, als, két lábbal magassabb, mint; *duobus pedibus altius, quam.* 6. *Loc. pr.* es ist eine schöne Blume um eine Rose, szép virág a' rózsa; *rosa est flos pulcher:* wie steht es um unsere Sache, miben van a' mi dolgunk? *quis est status nostrarum rerum?* Um etwas kommen, valamitől megfosztatni, elesni valamitől; *privari:* Es ist um ihn geschehen, oda van ő; *actum est de eo.*

Umackern, *a.* felszántani; *circumarare.*

Umändern, *a.* megváltoztatni; *immutare, novare.*

Umarbeiten, *v. a.* ismét, v. újra kidolgozni; *denuo elaborare.*

Umarmen, *v. a.* megölelni, általölelni; *amplecti, amplexari.*

Umarmung, die, megölelés; *amplexus.*

Umbinden, *a. ir.* mit etwas, od. etwas, bekötni, (valamivel, v. valamit); *circumligare, circumdare,* 2. felkötni, (a' nyakravalót, kötőt); *applicare, induĕre.* 3. újra kötni, a' mi már egyszer bé vólt kötve; *denuo ligare.*

Umbringen, *a. ir.* megölni, életétől megfosztani, (törvénytelen módon); *interficĕre, necare, occidĕre, vita privare.*

Umdrehen, megfordítni, másfelé fordítni; *vertĕre, invertĕre.* 2. sich, megfordúlni, másfelé fordúlni; *verti, converti.*

Umfallen, *n. ir.* s. elesni, eldűlni; *collabi, corruĕre.*

Umfällen, *a.* levágni, (az élőfát); *caedĕre.*

Umfang, der, kerület; *ambitus, circuitus.* 2. kiterjedés, környűlallás, kerengés; *extensio, res tota.*

Umfangen, *a. ir.* körűlfogni, körűlölelni; *complecti, amplecti, comprehendĕre.* 2. körűlvenni, körűlkeríteni; *complecti, amplecti, amplexari.*

Umfassen, béfoglalni, (aranyba); *complecti, circumdare.* 2. megfogni, megmarkolni, általölelni, megölelni, (kézzel); *comprehendĕre, manutenere, amplecti, amplexari.*

Umfliegen, *n. ir.* s. körűlrepülni; *circumvolare.*

Umfließen, *n.* s. körűlfolyni; *circumfluĕre, cingĕre.*

Umführen, *a.* körűlvezetni; *circumducĕre.*

Umgang, der, kerengés, körűljárás, forgás; *circuitus, ambitus.* 2. st. Prozession, protzeszszió; *pompa.* 3. társalkodás; *usus, consvetudo:* Umgang haben, társalkodni; *consvetudinem habere.*

Umgeben, *a. ir.* etwas, körűlvenni, békeríteni valamit, (a' várost kőfallal); *circumdare, cingĕre.* 2. raádni; *induĕre.*

Umgehen, *n. ir.* s. kerengeni, körűljárni; *circumire, ambire.* 2. Mit Jemanden umgehen, társalkodni valakivel; *conversari, consvetudinem habere cum aliquo.* 3. Mit etwas umgehen, bánni valamivel, v. foglalatoskodni; *tractare rem, versari, occupari re.* (ismét): igyekezni valamin, szándékozni valamire; *moliri, parare.* 4. Etwas, megkerűlni, (várost, erdőt); *obire, circumire.*

Umgekehrt, *adj.* megfordúlt, megfordított; *mutatus, inversus: adv.* megfordúlva, megfordítva; *inverse.*

Umgießen, *a.* újra önteni. másképpen önteni; *aliter v. denuo fundĕre.* 2. körűlönteni; *circumfundĕre.*

Umgraben, *a.* felásni, (a' kertet); *fodĕre.* 2. körűlásni; *circum fodĕre.*

Umgränzen, *a.* határozni, határral körűlvenni; *finire, definire.*

Umgürten, *a.* körűlövedzni, raövedzeni; *cingĕre, accingĕre.*

Umhaben, *n.* rajtalenni; *amictum esse, gestare:* Er hatte einen Mantel um, köpönyeg volt rajta; *penula fuit amictus.*

Umhacken, *a.* megkapálni, (a' földet); *pastinare, ex. gr. terram.* 2. *l.* umhauen.

Umhalsen, od. Umarmen, megölelni; *amplexari.*

Umhängen, um etwas, ráakasztani, ráaggatni; *affigĕre*, *circumdare*. 2. mit etwas, körűlaggatni; *circumdare*.

Umhauen, *a*. levágni, (fát); *sternĕre*.

Umher, *ſt*. herum, körűl, köröskörűl; *circum*, *circa*: z. B. umhergehen, körűljárni; *circumire*: umherfließen, körűlfolyni; *circumfluĕre*: umher ſtehen, körűlállani; *circumstare*.

Umhin, *ſt*. herum, körűl; *circum*, *circa*: Ich kann nicht umhin, nem múlathatom el, kéntelen vagyok; *non possum — quin*, — *necesse est*.

Umhüllen, *a*. be takarni; *velare*.

Umkehren, *a*. megfordítni; *vertĕre*, *convertĕre*, *invertĕre*: Er iſt ganz umgekehrt, egészen megváltozott, (gondolkozása módjában); *penitus mutatus est*, *sc*. *in ratione cogitandi*. 2. ſich, viszszafordúlni, megfordúlni; *reverti*.

Umklammern, *a*. általmarkolni; *amplecti*.

Umkleiden, *a*. újra felöltöztetni; *aliter vestire*. 2. ſich, másképpen öltözni; *mutare vestes*.

Umkommen, *ir*. *ſ*. elveszni, elveszteni életét; *perire*, *interire*.

Umkreis, der, kerűlet; *peripheria*, *circuitus*, *ambitus*.

Umladen, *a*. másképpen rakni, (a' szekeret); *aliter onerare*.

Umlauf, der, forgás, kerűlés, (a' földnek forgása); *circuitus*, *ambitus*. 2. kerengőírás, kurrens; *literae circumeuntes*.

Umlaufen, *n*. *ir*. *ſ*. forogni, kerűlni, kerengeni; *circumagi*, *circumire*.

Umliegen, *n*. *ir*. *ſ*. körűlötte feküdni; *circumiacere*.

Umnähen, *a*. körűl varni; *circumsuĕre*.

Umnehmen, *a*. *ir*. magára venni, (ruhát); *induĕre*.

Umpflanzen, *a*. körűlplántálni; *circumserĕre*.

Umpflügen, *a*. körűlszántani; *circumarare*.

Umprägen, *a*. másképpen verni, (a' pénzt); *aliter signare*.

Umreiſen, *a*. körűlútazni; *circumire*, *peragrare*.

Umreiten, *n*. *ir*. körűl lovagolni; *circumequitare*, *circumvehi equo*.

Umringen, *a*. körűl fogni, körűlkeríteni; *cingĕre*, *circumdare*.

Umriß, der, rajzolat, külső rajzolat, színrajzolat; *sciagraphia*, *Ichnographia*, *delineatio*.

Umrühren, megkeverni, felkeverni; *versare*.

Umſatteln, egy lóról a' másikra tenni a' nyerget; *transferre clitellas*.

Umſchaffen, megváltoztatni; *immutare*.

Umſchauen, ſich, körűl nézegetni magát; *se circumspicĕre*.

Umſchiffen, *a*. körűlhajókázni; *circumnavigare*. 2. egy hajóból a' másikba rakni a' portékát; *transferre merces e navi in navem*.

Umſchlag der, takarék, boríték; *involucrum*. 2. száraz kötés; *fomentum*.

Umſchlagen, *a*. *ir*. ein Blatt, fordítni; *vertĕre*, *invertĕre*. 2. ráteríteni, rátakarni, (papirost valamire); *circumvolvĕre*. 3. rát[illegible]i, ráborítni, (kötést a' sebre); *imponĕre*, *superimponĕre*. 4. *ſt*. umfallen, felfordúlni, eldűlni, (mint a' szekér); *everti*, *corruĕre*.

Umſchließen, *a*. *ir*. békeríteni, körűlvenni, kőrűlfogni; *cingĕre*, *circumdare*.

Umſchlingen, *v* *a*. *ir*. körűlfogni, általölelni; *amplecti*.

Umſchmeißen, *n* eldűlni, felfordúlni; *everti*, *corruĕre*.

Umſchmelzen, *a*. megolvasztani; *liquefacĕre*: másképpen önteni, (a' harangot); *fundendo mutare*.

Umſchränken, *a*. határba venni, meghatározni valamit, határt szabni valaminek; *finibus circumdare*, *circumscribĕre*, *finire*.

Umſchränkung, die, határba vevés, meghatározás; *circumscriptio*.

Umſchreiben, *a* *ir*. körűlírni, hoszszasan leírni, v. előadni valamit; *pluribus verbis efferre*. 2. másképpen írni, újra leírni; *mutare*.

Umſchrift, die, kőrűlírás; *circumscriptio*.

Umſchütteln, *a*. megrázni, felrázni, (az üvegben valamit); *quassare*, *agitare*.

Umſchütten, *v*. *a*. feldönteni, kidönteni; *evertĕre*, *effundĕre*.

Umſchweben, *v. a.* körűlötte lebegni, körűllebegni; *circumdare.*
Umſehen, **ſich**, körűlnézni magát, köröskörűl nézgélni; *circumspicĕre se*, *circumspectare se.* 2. viszszanézni, viszszatekinteni; *respicĕre.* 3. **ſich nach etwas**, módot keresni valamiben; *prospicĕre.*
Umſonſt, *adv.* **ſt. ohne Lohn**, ingyen; *gratis.* 2. **ſt. vergeblich**, hijjában; *frustra.* 3. **ohne Grund**, ok nélkűl; *sine causa*, *temere*, *frustra.*
Umſpannen, *a.* egyik kotsiból, v. szekérből másikba fogni a' lovakat; *equos a curru ad currum transferre.*
Umſtand, **der**, környűlállás; *conditio*, *status*, *res*, *adiuncta rerum.* 2. állapot; *conditio*, *status.* 3. **die Umſtände**, *a.* szószaporítás; *multiloquium*: *b.* kézreadás; *circuitus verborum*. *ambages verborum.*
Umſtändlich, *adj.* környűlállásos; *copiosus*, *latus*: *adj.* környűlállásosan; *copiose*, *late.*
Umſtehen, *n. ir.* körűlállani; *circumstare.*
Umſtimmen, *a.* más hangra venni, (a' klavírt); *mutare sonum.* 2. más értelemre venni valakit; *immutare mentem alicuius.*
Umſtoßen, feldönteni, feldűtni, eltaszítni; *evertĕre*, *subvertĕre.*
Umſturz, **der**, eldűlés. 2. veszedelem, romlás; *ruina*, *exitium.*
Umſtürzen, eldönteni, eldűtni, felfordítni; *evertĕre*, *subvertĕre.* 2. *v. n.* eldűlni, felfordúlni; *everti*, *subverti*, *collabi*, *corruĕre.*
Umtauſch, **der**, tsere; *permutatio.*
Umtauſchen, eltserélni; *permutare.*
Umwälzen, forgatni, hengergetni, görgetni; *circumvolvĕre.*
Umwechſeln, tserélni, eltserélni, megtserélni; *permutare.*
Umweg, **der**, kerűlés, kerűlő, kerűlő út; *circuitus*, *ambitus*, *ambages.*
Umwenden, *a. ir.* megfordítni; *vertĕre*, *convertĕre*, *circumagĕre*, *versare.* 2. **ſich**, megfordúlni, viszszatérni; *reverti.* 3. **Jemanden umwenden**, valakit más gondolatra térítni; v. venni; *mutare mentem alicuius.*
Umwendung, **die**, megfordúlás, megfordítás; *conversio.*
Umwerfen, *a. ir.* magára venni v. nyakába kanyarítni, (a' köpönyeget); *induĕre.* 2. felfordítni, (a' szekeret); *evertĕre.* 3. *n.* felfordúlni, eldűlni, (a' kotsival); *everti.*
Umwickeln, *a.* körűl tekergetni, takargatni; *circumvolvĕre.*
Umzählen, *a.* újra megszámlálni, v. megolvasni; *denuo numerare.*
Umzäunen, *a.* sövénnyel békerítni; *circumsepire.*
Umzingeln, *a.* körűlkerítni, békerítni; *cingĕre*, *circumdare.*
Unabänderlich, változhatatlan. *adv.* változhatatlanúl; *immutabilis*: *adv.* *sine ulla mutatione.*
Unabgenützt, ép, el nem koptatott; *non detritus*, *integer.*
Unabgeſondert, együttlévő, el nem választott; *non separatus*, *indivisus*: *adv.* együtt; *una*, *simul.*
Unabhängig, *adj.* független; *a nemine pendens*, *sui juris*, *liber.*
Unabhängigkeit, **die**, függetlenség; *libertas.*
Unabläſſig, *adj.* szüntelenvaló: *assiduus*: *adv.* szüntelen; *assidue*, *perpetuo.*
Unabſehbar, *adj.* elláthatatlan; *infinitus.*
Unächt, fattyú, (gyermek); *adulterinus*, *spurius.* 2. hamis, költött, nem jóféle, (drágakő); *adulterinus.*
Unachtſam, *adj.* vigyázatlan; *negligens*, *socors*, *incuriosus.*
Unachtſamkeit, **die**, vigyázatlanság; *incuria.*
Unadelich, *adj.* nem nemes, nemtelen; *haud nobilis.*
Unangenehm, *adj.* kedvetlen, kellemetlen; *injucundus*, *ingratus.*
Unangeſehen, *adj.* **ſt. ungeachtet**, nem nézvén, nem tekintvén; *non obstante eo.*
Unannehmlich, *adj.* **unangenehm**, kedvetlen, kellemetlen; *injucundus*, *ingratus.*
Unannehmlichkeit, **die**, kedvetlenség; *molestia.*
Unanſehnlich, *adj.* nem derék, tsekély; *humilis*, *tenuis.*
Unanſtändig, *adj.* illetlen: *adj.* illetlenűl; *indecorus*, *inhonestus*, *indignus*: *adj.* *indecore*, *inhoneste*, *indigne.*
Unanſtändigkeit, **die**, illetlenség; *indecentia.*

Unart, die, illetlenség; *indecentia*. 2. erköltstelenség; *pravitas*.

Unartig, *adj.* illetlen, helytelen, (magaviselet); *malus*, *pravus*. 2. illetlen v. helytelen magaviseletű; *moribus pravis*. 3. erköltstelen; *male moratus*.

Unaufhörlich, *adj.* szüntelenvaló; *perpetuus*, *continuus*, *assiduus*: *adv.* szüntelen; *perpetuo*, *continuo*, *sine fine*.

Unauflöslich, *adj.* felbonthatatlan; *indissolubilis*, *inexplicabilis*.

Unausbleiblich, *adj.* elmúlhatatlan; *inevitabilis*, *certus*: *adv.* elmúlhatatlanúl; *certo*.

Unausforschlich, *adj.* kinyomozhatatlan; *impenetrabilis*.

Unausgearbeitet, *adj.* ki nem dolgozott, készítetlen; *inelaboratus*.

Unausgeführt, *adj.* végre nem hajtatott, végezetlen; *imperfectus*.

Unausgesetzt, *adj.* folytábanvaló, szakadatlan; *perpetuus*, *continuus*, *adsiduus*: *adv.* folytában, szakadatlanúl, szüntelen; *perpetuo*, *continuo*, *sine fine*.

Unauslöschlich, *adj.* elólthatatlan, (tűz); *inexstinctus*. 2. eltörölhetetlen, (irás); *indelebilis*.

Unaussprechlich, *adj.* kimondhatatlan, kimagyarázhatatlan; *inenarrabilis*: *adv.* kimondhatatlanúl; *inenarrabiliter*.

Unausstehlich, *adj.* kiállhatatlan, szenvedhetetlen; *intolerabilis*: *adv.* kiállhatatlanúl; *intolerabiliter*.

Unbändig, *adj.* megszelídíthetetlen; zabolátlan; *effrenatus*.

Unbändigkeit, die, vadság, megszelídíthetetlenség; *feritas*.

Unbarmherzig, *adj.* irgalmatlan; *asper*, *ferus*, *durus*: *adv.* irgalmatlanúl; *crudeliter*.

Unbarmherzigkeit, die, irgalmatlanság; *immanitas*, *feritas*.

Unbärtig, *adj.* szakállatlan; *imberbis*.

Unbearbeitet, *adj.* munkálatlan; *rudis*, *incultus*.

Unbebaut, *adj.* miveletlen, (főld); *incultus*.

Unbedacht, der, vígyázatlanság; *inconsiderantia*.

Unbedachtsamkeit, die, figyelmetlenség; *socordia*, *temeritas*.

Unbedeckt, *adj.* fedetlen, béfedezetlen; *apertus*, *intectus*. 2. st. ohne Schutz, védelemnélkűlvaló; *carens praesidio*.

Unbedeutend, *adj.* tsekély; *vilis*.

Unbedingt, *adj.* független, feltételetlen, általános; *absolutus*, *indefinitus*.

Unbefangen, *adj.* szabados, előítélet nélkűlvaló; *integer*, *solutus*, *libero animo*.

Unbefleckt, *adj.* meg nem motskolt; *purus*, *integer*, *castus*. 2. st. keusch, züchtig, szeplőtelen, szűz, tiszta; *sine macula*, *castus*, *pudicus*.

Unbefragt, *adj.* kérdetlen; *non interrogatus*.

Unbefugt, *adj.* justalan; *carens jure*. 2. törvénytelen; *injustus*, *non legitimus*.

Unbegränzt, *adj.* határtalan, határnélkűlvaló; *infinitus*.

Unbegreiflich, *adj.* megfoghatatlan; *incomprehensibilis*: *adv.* megfoghatatlanúl; *mire*.

Unbeherzt, *adj.* bátortalan, bátorságtalan; *timidus*, *ignavus*.

Unbehülflich, *adj.* esetlen, ügyetlen, gyáva, ügyefogyott; *inhabilis*, *inofficiosus*.

Unbehutsam, *adj.* vígyázatlan; *incautus*, *imprudens*: *adv.* vígyázatlanúl: *incaute*, *imprudenter*.

Unbehutsamkeit, die, vígyázatlanság; *imprudentia*.

Unbekannt, *adj.* esmeretlen; *ignotus*, *obscurus*.

Unbekümmert, *adj.* nem búslakodó, búsúlatlan; *securus*

Unbelohnt, *adj.* jutalmatlan; jutalmatlanúl; *sine praemio*, *v. mercede*.

Unbemerklich, *adj.* észrevehetetlen; *inobservabilis*: *adv.* észrevehetetlenűl; *modo inobservabili*.

Unbemerkt, *adj.* észre nem vett; *non animadversus*: *adv.* észre nem véve; *clam*.

Unbeneidet, *adj.* meg nem irígylett; *liber ab invidia*, *non invisus*.

Unbenutzt, *adj.* hasznavétetlen; *sine fructu*; *non adhibitus*.

Unbequem, *adj.* alkalmatlan; *incommodus*, *importunus*: *adv.* alkalmatlanúl; *incommode importune*.

Unbequemlichkeit, die, alkalmatlanság; *molestia*, *incommodum*.

Unberitten, *adj.* járatlan, járatlan

hátú ló; *rudis, non condocefactus.* 2. paripátlan, (katona); *carens equo.*

Unberufen, *adj.* hívatlan, nem hívatalos; *invocatus.*

Unberührt, *adj.* illetlen, meg nem illetett; *intactus.*

Unbeschädigt, *adj.* meg sértetlen; *illaesus, incolumis, salvus.*

Unbescheiden, *adj.* szemérmetlen, ortzátlan; *inmodestus.*

Unbescholten, *adj.* fedhetetlen; *inculpatus.*

Unbeschreiblich, *adj.* leírhatatlan, megmondhatatlan; *inenarrabilis: adv.* leírhatatlanúl; *inenarrabiliter.*

Unbeseelt, *adj.* lelketlen; *inanimus.*

Unbesehen, *adj.* látatlan; *non inspectus.*

Unbesonnen, *adj.* gondolatlan, vakmerő; *inconsideratus, temerarius: adv.* gondolatlanúl; *inconsiderate, inconsulte, temere.*

Unbesonnenheit, die, gondolatlanság; *inconsideratio, temeritas.*

Unbesorgt, *adj.* elhagyatott; *neglectus, non curatus.* 2. gondnélkűlvaló; *sine cura.*

Unbeständig, *adj.* állhatatlan; állhatatlanúl; *inconstans, mobilis, mutabilis, inconstanter.*

Unbeständigkeit, die, állhatatlanság; *inconstantia.*

Unbestechlich, *adj.* megvesztegethetetlen; *non venalis, invictus a donis.*

Unbestimmt, *adj.* meghatározatlan; *infinitus, indefinitus: adv.* meghatározatlanúl, bizonytalanúl; *infinite, indefinite.*

Unbestraft, *adj.* büntetetlen; *impunitus, liber a poena: adv.* büntetetlenűl; *impune.*

Unbetastet, *adj.* megnem illetett; *intactus, non contrectatus.*

Unbetrüglich, *adj.* tsalhatatlan; *certus, haud dubius.*

Unbewacht, *adj.* őrizetlen; *incustoditus.*

Unbeweglich, *adj.* mozdíthatatlan; *immobilis, stabilis: adv.* mozdíthatatlanúl; *stabiliter, firmiter.* 2. mozdúlhatatlan; *immobilis, stabilis:* — Unbewegliche Güter, fekvő jószágok, ingatlan jószágok; *bona immobilia.*

Unbewohnbar, *adj.* lakhatatlan; *inhabitabilis.*

Unbewohnt, *adj.* puszta, kietlen; *non habitatus, desertus.*

Unbewußt, *adj.* esméretlen; *ignotus, incognitus.* 2. tudatlan; *inscius, non conscius.*

Unbezahlt, *adj.* megnem fizetődött, kifizetetlen; *non solutus.*

Unbezähmt, *adj.* megszelídítetlen; *indomitus.*

Unbiegsam, *adj.* hajlatlan, hajthatatlan; *inflexibilis, rigidus.*

Unbillig, *adj.* igasságtalan; *iniquus: adv.* igasságtalanúl; *inique.*

Unbilligkeit, die, igasságtalanság; *iniquitas.*

Unbrauchbar, *adj.* haszontalan, haszna vehetetlen; *inutilis: adv.* haszontalanúl; *inutiliter.*

Unbrauchbarkeit, die, hasznavehetetlenség; *inutilitas.*

Unchristlich, *adj.* kereszténységtelen; *impius.*

Und, *conj.* és; *et, ac, atque:* Und auch, is; *etiam,* Und nicht, nem pedig; *non vero, neque:* Und doch, holott pedig; *quum tamen:* Und zwar, még pedig; *et quidem.* 2. még; *et:* z. B. zwey und zwey macht vier, kettő meg kettő négy; *duo et duo, v. bis duo sunt quatuor.*

Undank, der, háládatlanság; *ingratitudo.*

Undankbar, *adj.* háládatlan; *ingratus animus: adv.* háládatlanúl; *ingrate.*

Undankbarkeit, die, *l.* Undank.

Undenkbar, *adj.* gondolhatatlan; *non cogitandus.*

Undenklich, *adj.* régi, ember emlékezetét felyűlhaladó; *superans omnem memoriam.*

Undeutlich, *adj.* homályos; *obscurus, haud perspicuus: adv.* homályosan; *obscure.*

Unding, das, semmiség, semmi; *nihil.*

Undurchdringlich, *adj.* általhathatatlan, általjárhatatlan; *impenetrabilis*

Undurchsichtig, *adj.* általláthatatlan, által nem látható, setét; *non perlucidus.*

Uneben, *adj.* egyenetlen; *non aequus, non planus.* 2. st. schlecht, rosz,

hitvány, alávalo; *levis, tenuis, vilis.*

Unecht, *l.* Unächt.

Unedel, *adj.* nemtelen, nem nemes; *ignobilis, haud generosus.* 2. alávaló, nemtelen; *illiberalis, humilis.*

Unehelig, z. B. Kind, házasságon kivűl lett, (gyermek); *spurius, nothus.*

Unehre, die, betstelenség, gyalázat; *infamia, inhonestas.*

Unehrlich, *adj.* betstelen; *inhonestus.*

Uneigennützig, *adj.* nem hasznavadaszó; *continens, integer, sui commodi studio non abreptus.*

Uneigentlich, *adj.* nem tulajdonképpenvaló; *improprius.*

Uneingedenk, *adv.* megnem emlékezvén; *immemor.*

Uneinig, *adj.* egyenetlen, meg nem egyező; *discors, dissidens*: Uneinig seyn, od leben, egyenetlenkedni; *discordem esse, dissidere.*

Uneinigkeit, die, egyenetlenség, háborúság; *discordia, dissidium.*

Uneins, megnem egyező, egyenetlen; *dissidens*: Uneins seyn, meg nem egyezni; *non concordare*: Uneins werden, meghasonlani, öszvehábornodni; *in partes discedĕre.*

Unempfänglich, *adj.* elnem fogadható, alkalmatlan, (valaminek elfogadására); *haud capax, haud aptus.*

Unempfindlich, *adj.* érzéketlen: *torpidus, stupidus.* 2. ostoba, tompaérzésű; *durus.*

Unendlich, *adj.* végetlen, véghetetlen; *infinitus, fine carens*: *adv.* végetlenűl, véghetetlenül; *infinite, sine fine.*

Unentbehrlich, *adj.* szükséges, a' mi nélkűl el nem lehet az ember; *necessarius.*

Unentgeldlich, *adj.* ingyenvaló; *gratuitus*: *adv.* ingyen; *gratis, frusta.*

Unentschieden, *adj.* bizonytalan, el nem végzett; *non decretus.*

Unentschlossen, *adj.* állhatatlan, maga meghatározatlan, kétségeskedő; *dubius, incertus.*

Unentschlossenheit, die, állhatatlanság; *dubitatio, haesitatio.*

Uneracht et, *l.* Ungeachtet.

Unerbittlich, *adj.* megengesztelhetetlen; *inplacabilis.*

Unerfahren, *adj.* tapasztalatlan; *imperitus, rudis*: *adv.* tapasztalatlanúl; *imperite.*

Unerforschlich, kinyomozhatatlan; *impenetrabilis, inexplicabilis.*

Unerhört, *adj.* hallatlan; *inauditus.* Das ist unerhört, az hallatlan dolog; *hoc est inauditum.* 2. meg nem hallgattatott; *non auditus, cui satisfactum non est.*

Unerkannt, *adj.* esméretlen, megnem esmért; *incognitus.*

Unerlaubt, *adj.* tilalmas, nem szabados, nem szabad; *illicitus, inconcessus.*

Unermeßlich, *adj.* megmérhetetlen; *immensus*: *adv.* megmérhetetlenűl; *immense.*

Unermüdet, *adj.* fáradhatatlan; *indefessus.*

Unersättlich, *adj.* telhetetlen; *insatiabilis, inexplebilis.*

Unerschöpflich, *adj.* kimeríthetetlen; *inexhaustus.*

Unerschrocken, *adj.* rettenthetetlen; *imperterritus, impavidus, intrepidus.*

Unerschrockenheit, die, rettenthetetlenség; *animus impavidus.*

Unerschütterlich, *adj.* megmozdíthatatlan, megtántoríthatatlan; *inconcussus, stabilis.*

Unersetzlich, *adj.* kipótolhatatlan, (kár); *irreparabilis.*

Unerträglich, *adj.* szenvedhetetlen; *intolerabilis*: *adv.* szenvedhetetlenűl; *intolerabiliter.*

Unerwartet, *adj.* váratlan; *inexspectatus*: *adv.* váratlanúl; *praeter exspectationem.*

Unerzogen, *adj.* neveletlen; *impubes, nondum adultus.*

Unfähig, *adj.* zu etwas, alkalmatlan, ügyetlen; *non aptus, non idoneus.* 2. tehetetlen, (elméjű); *indocilis.*

Unfähigkeit, die, ügyetlenség, tehetetlenség; *inhabilitas.*

Unfall, der, szerentsétlenség; *casus adversus, infortunium.*

Unfehlbar, *adj.* tsalhatatlan, bizonyos; *certus*: *adv.* bizonyosan; *certo.*

Unfern, *adv.* közel, nem meszsze; *non procul.*

Unflath, der, st. Schmutz, motsok,

undokság, ganéj; *sordes*, *squalor*. 2. st. Moraſt, sár, posvány; *coenum*, *stercus*.

Unfreundlich, *adj*. barátságtalan, komor; *immitis*, *tristis*, *asper*.

Unfriede, der, békételenség; *discordia*

Unfriedlich, *adj*. perlekedő; *litigiosus*, *rixosus*.

Unfruchtbar, *adj*. terméketlen; *sterilis*, *infecundus*: *adv*. terméketlenűl; *infecunde*.

Unfruchtbarkeit, die, terméketlenség; *sterilitas*.

Unfug, der, Unrecht, törvénytelenség, igasságtalanság; *injuria*. 2. Verdrießlichkeit, boszszúság, baj; *molestia*. 3. st. Muthwille, pajkosság; *petulantia*: Unfug treiben, pajkoskodni; *petulanter agĕre*, *turbare*.

Ungar, der, Magyar; *Hungarus*.

Ungarisch, Ungrisch, *adj*. Magyar; *Hungaricus*: Die Ungrische Sprache, a' Magyar nyelv; *lingva Hungarica*.

Ungarn, Magyarország; *Hungaria*.

Ungeachtet, *adj*. kelletlen, (portéka); *contemtus*, *non magni habitus*.

Ungeachtet, Ohnerachtet, *adv*. nem nézvén, jóllehet, noha; *licet*, *quamvis*: Deſſen ungeachtet, mindazáltal, mégis; *tamen*, *attamen*.

Ungeahndet, *adj*. büntetetlen, *impunitus*.

Ungebacken, *adj*. sületlen; *incoctus*: *adv*. sületlenűl; *incocte*.

Ungebahnt, *adj*. járatlan, töretlen (út), *non tritus*.

Ungebaut, *adj*. építetlen; *non aedificatus*. 2. miveletlen, (főld); *incultus*.

Ungeberdig, *adj*. helytelen testviseletű; *malis utens gestibus*. 2. tsudálatos, zörgölődő; *difficilis*. 3. haragos, durtzás; *stomachosus*.

Ungebethen, *adj*. kéretlen, hívatlan; *non rogatus*: *adv*. hívatlanúl; *haud invitatus*.

Ungebildet, formálatlan, formátlan; *non fictus*, *rudis*, *incultus*.

Ungebleicht, fejérítetlen; *non insolatus*.

Ungebührlich, illetlen; *inconveniens*.

Ungeduld, die, nyughatatlanság; *impatientia*: Voller Ungeduld seyn, nagy nyughatatlanságban lenni; *impatietem esse*.

Ungeduldig, nyughatatlan, békételen; *impatiens*.

Ungefähr, das, történet; *fors*, *fortuna*, *eventus*: Es war ein Ungefähr, tsak történetből esett; *casu factum est*: Durch ein Ungefähr, történetből; *forte*, *casu*.

Ungefähr, történeti, történet szerént-való, véletlen; *fortuitus*: *adv*. mintegy, körűlbelől; *fere*, *ferme*; Es ist ungefähr vierzehn Tage her, mintegy két hete; *circiter duabus hebdomadibus antea*.

Ungefragt, kérdetlen; *non interrogatus*.

Ungegründet, fundamentom nélkűl-való, fundamentomatlan; *nullo fundamento nitens*.

Ungehalten, nem támaszkodó, (kezeivel); *non sustentatus*. 2. st. zornig, neheztelő, haragos, haraguvó; *iratus*, *iracundus*: Ungehalten seyn, neheztelni; *irasci*, *succensere*.

Ungeheißen, parantsolatlan; *injussus*, *non jussus*.

Ungeheuchelt, képmutatásnélkűlvaló; *non simulatus*, *sincerus*, *verus*.

Ungeheuer, das, tsuda állat; *monstrum*, *portentum*.

Ungeheuer, tsuda nagyságú, rettenetes, irtóztató; *immanis*, *vastus*: Ungeheuer groß, irtóztató nagy; *(idem)*.

Ungehindert, akadályozatlan; *non impeditus*.

Ungehorsam, der, engedetlenség; *inobedientia*.

Ungehört, hallatlan, nem hallott; *inauditus*.

Ungekocht, főtelen, fővetlen; *incoctus*, *non coctus*, *crudus*.

Ungekünſtelt, mesterkéletlen, nem mesterkélt; *simplex*.

Ungelegen, alkalmatlan; *incommodus*, *importunus*: *adv*. alkalmatlanúl; *importune*, *intempestive*.

Ungelegenheit, die, alkalmatlanság; *incommoditas*, *importunitas*. 2. st. Verdruß, vesződség, baj; *incommodum*, *molestia*: Ungelegenheit machen, alkalmatlankodni; *incommodare*, *molestiam adferre*.

Ungelehrig, nehéz fejű, buta; *indocilis*.

Ungelehrt, tudatlan; *indoctus*, *ineruditus*: *adv*. tudatlanúl; *indocte*, *inerudite*.

Ungelesen, olvasatlan; *non lectus.*
Ungelöscht, oltatlan (mész); *calx viva.*
Ungemach, das, vesződség, baj, alkalmatlanság; *malum, molestia*: Ungemach haben, vesződni, bajoskodni; *molestiam habere.*
Ungemein, szokatlan, különös; *insvetus, singularis.* 2. derék; *eximius, excellens.* 3. felettébbvaló; *eximius*: *adv.* felette, igen igen; *singulariter, eximie.*
Ungemessen, méretlen; *non mensus.*
Ungenannt, nevezetlen, nem nevezett; *non nominatus, anonymus.*
Ungeprüft, vizsgálatlan; *inexploratus, non examinatus, non tentatus.*
Ungeputzt, ki nem tzifrázott, nem tisztogatott, tisztogatatlan; *inornatus, incomtus, incultus.*
Ungerächt, meg nem boszszúlt, boszszúlatlan; *inultus.*
Ungerade, *adj.* egyenetlen, nem egyenes, görbe; *inaequalis, non rectus.* 2. páratlan, (szám); *impar, inaequalis.* 3. st. schief, ferde, kajsza, rézsútos; *obliquus, non rectus.*
Ungerathen, elfajúlt, erköltstelen; *male moratus, malus, improbus.*
Ungerechnet, számba nem vett, nem számlált; *non computatus, non numeratus*: *adv.* számba nem véve; *nulla habita ratione.*
Ungerecht, igasságtalan; *injustus*: *adv.* igasságtalanúl; *injuste.*
Ungerechtigkeit, die, igasságtalanság; *injustitia.*
Ungereimt, illetlen, helytelen, képtelen; *ineptus, absurdus, insulsus.*
Ungereimheit, die, illetlenség, képtelenség, *insulsitas, res inepta, v. absurda.*
Ungern, *adv.* nem örömest, kedvetlenül; *invitus, non libenter.*
Ungerufen, hívatlan; *non vocatus.*
Ungesalzen, *adj.* sótalan, sajtalan; *insulsus, carens sale.* 2. st. abgeschmackt, balgatag, képtelen; *demens, insulsus.*
Ungesäumt, gyorsan; *sine mora.*
Ungeschicklichkeit, die, ügyetlenség, élhetetlenség, esetlenség; *imperitia, inscitia.*
Ungeschickt, ügyetlen, élhetetlen; *non aptus, non idoneus, inconveniens.* 2. st. unförmlich, esetlen, formátlan, rút; *informis, deformis.* 3. st. untauglich, alkalmatlan, nem alkalmatos; *inhabilis, tardus.*
Ungeschliffen, köszörületlen, (kés, drágakő), faragatlan, pallérozatlan, (ember, erkölts); *impolitus, rudis.*
Ungeschoren, Jemanden ungeschoren lassen, valakinek békét hagyni, nem ingerelni v. boszszontani; *mittĕre, missum facĕre.*
Ungeschwänzt, *adj.* farkatlan, kusza; *carens cauda, sine cauda.*
Ungesehen, látatlan; *invisitatus, non visus*: *adv.* látatlanúl; *invise.*
Ungesellig, társalkodás nélkűlvaló; magános; *insociabilis.* 2. társalkodás kerűlő; *non familiaris.*
Ungesittet, erkőltstelen; *malemoratus, malis moribus.*
Ungesotten, főtelen; *non elixus, crudus.*
Ungestalt, ungestaltet, formátlan; *deformis, informis.*
Ungestört, nem háborgatott, nem akadályoztatott; *imperturbatus*: *adv.* háborgatás nélkűl, akadály nélkűl, békével; *pacifice, inperturbate.*
Ungestossen, töretlen, (bors); *non tritus.*
Ungestraft, büntelen; *impunitus*: *adv.* büntetetlenűl; *impune.*
Ungestüm, heves, erőszakos, durva, (tenger, szél, ember); *importunus, turbulentus, violentus*: *adv.* erőszakosan, durván; *violenter.*
Ungestümm, das, erőszakosság, hevesség, durvaság; *violentia, vehementia.*
Ungesund, egésségtelen, beteges; *male valens, aegrotus.*
Ungetadelt, fedhetetlen; *non reprehensus, irreprehensus.*
Ungetheilet, osztatlan, *indivisus*: *adv.* osztatlanúl; *indivise.*
Ungetreu, hitetlen, hitetlenűl; *infidelis, infidus, perfidus.*
Ungeübt, gyakorlatlan; *inexercitatus*: *adv.* gyakorlatlanúl; *sine exercitio.*
Ungewaschen, mosatlan, mosdatlan; *inlotus.*
Ungewiß, bizonytalan; *incertus, dubius*: *adv.* bizonytalanúl; *incerto, dubie.*

Ungewißheit, die, bizonytalanság; *dubitatio*, *incertitudo*.

Ungewitter, das, fergeteg; *tempestas turbulenta*, *procella*.

Ungewogen, idegen, nem hajlandó; valamire; *alienus*, *non favens*. 2. méretlen, fontolatlan; *non libratus*, *non pensus*.

Ungewöhnlich, szokatlan; *insvetus*: *adv*. szokatlanúl; *more insveto*, *praeter consvetudinem*.

Ungewohnt, szokatlan; *insolitus*, *inusitatus*, *novus*.

Ungezählt, számlálatlan; *non numeratus*.

Ungezähmt, szelídítetlen, zabolátlan; *indomitus*, *effrenatus*.

Ungeziefer, st. **Insect**, bogár; *insectum*. 2. st. **Wurm**, féreg; *vermis*. 3. st. **Laus**, tetű; *pediculus*.

Ungeziemend, illetlen; *indecorus*, *indecens*: *adv*. illetlenűl; *indecenter*, *indecore*.

Ungezogen, st. **ungesittet**, erkőltstelen, vásott; *malemoratus*, *immodestus*, *rusticus*.

Ungezogenheit, die, erkőltstelenség, vásottság; *mores mali*, *rusticitas*.

Ungezwungen, kénszerítetlen, önkéntvaló, od. st. **Natürlich**, természeti; *incoactus*, *non coactus*, *naturalis*, *simplex*.

Unglaube, der, hitetlenség; *incredulitas*, *inopia fidei*.

Ungläubig, hitetlen; *incredulus*, *non credens*

Unglaublich, hihetetlen; *incredibilis*: *adv*. hihetetlenűl; *incredibile*.

Ungleich, egyenetlen; *inaequalis*. 2. st. **Verschieden**, külömböző; *inaequalis*, *impar*. 3. (a' közép grádits előtt ezt teszi): sokkal, **Ungleich besser, gelehrter**, sokkal jobb, tudósabb; *multo*, *longe melior*, *doctior*.

Ungleichheit, die, egyenlőtlenség; *inaequalitas*

Unglimpf, der, embertelenség, *asperitas*, *inclementia*, *inhumanitas*.

Unglück, das, szerentsétlenség, szerentsétlen eset; *infortunium*.

Unglücklich, szerentsétlen; *infelix*, *infortunatus*: *adv*. szerentsétlenűl; *infeliciter*, *misere*.

Unglückselig, boldogtalan; *infelix*, *miser*.

Ungnade, die, st. **Unglimpf**, keménység, irgalmatlanság; *asperitas*, *inclementia*. 2. st. **Zorn**, harag, *ira*: **In Ungnade kommen od. fallen**, kedvéből, v. kegyelméből kiesni, valakinek; *gratia alicujus excidere*.

Ungnädig, irgalmatlan, durva, haragos; *inclemens*, *asper*, *iratus*, *offensus*.

Ungrisch, magyar; *Hungaricus*: *adv*. magyarúl; *hungarice*.

Ungültig, meg nem állható, hijjábanvaló; *irritus*, *vanus*.

Ungunst, die, neheztelés, rosz akarat, (valaki eránt); *animus alienus*, *malevolentia*.

Ungünstig, neheztelő, rosz akaró; *malevolus*. 2. st. **unbequem**, alkalmatlan; *iniquus*, *incommodus*. 3. nem kedvező, rosz, (idő); *adversus*, *malus*.

Ungütig, barátságtalan, durva; *inclemens*, *asper*. 2. **Zornig**, haragos, komor; *iratus*, *morosus*: **Etwas ungütig nehmen**, valamiért megneheztelni, rosz néven venni valamit; *aegre ferre*.

Unheil, das, szerentsétlenség, veszedelem; *malum*, *incommodum*.

Unheilbar, gyógyíthatatlan; *insanabilis*.

Unhöflich, emberségtelen; *inhumanus*.

Unhöflichkeit, die, emberségtelenség; *inhumanitas*.

Unhold, der, varázsló; *magus*.

Universal, közönséges; *universalis*.

Universität, der, Universzitás, főanyaoskola; *universitas literarum*.

Unke, die, házi kigyó; *coluber domesticus*. 2. st. **Frosch**, béka; *rana*.

Unkenntlich, esmérhetetlen; *obscurus*, *non agnoscendus*.

Unkeusch, tisztátalan; *impudicus*, *non castus*. 2. szemtelen, szemérmetlen; *impudens*.

Unklug, oktalan; *insipiens*, *demens*: *adv*. oktalanúl; *desipienter*, *dementer*.

Unkosten, die, *pl*. költség; *impensa*. *et impensae*, *pl*. *sumptus*: **Die Unkosten tragen**, a' költséget kifizetni; *sumtum praebere*.

Unkraut, das, gaz, gyom, konkoly; *herba inutilis*, *lolium*.

Unkundig, nem tudó, tudatlan, *inscius*, *rudis*, *ignarus*.

Unlängst, *adv*. nem régen, a' minapában; *non pridem*, *nuper*, *nuper admodum*.

Unläugbar, tagadhatatlan; *non negandus*, *evidens*: *adv*. tagadhatatlanúl; *evidenter*.

Unleserlich, olvashatatlan; *quod non potest legi*.

Unleugbar, *l*. **Unläugbar**.

Unlust, die, kedvetlenség, unalom; *stomachus*, *taedium*, *fastidium*.

Unmaßgeblich, jónak vélt, tsekély; *modestus*: *adv*. ajánlólag, mérsékelve; *salvo judicio tuo v. vestro*.

Unmäßig, mértékletlen, szerfelettvaló; *intemperans*, *incontinens*, *immodicus*, *immoderatus*.

Unmäßigkeit, die, mértékletlenség; *intemperantia*, *incontinentia*, *immoderatio*.

Unmenschlich, embertelen; *inhumanus*.

Unmenschlichkeit, die, kegyetlenség; *inhumanitas*.

Unmerklich, észrevehetetlen; *inobservabilis*: észrevehetetlenűl; *inobservabiliter*, *occulte*.

Unmittelbar, közvetetlen; *ipsius*, *proprius*: *adv*. egyenesen, közvetetlenűl; *immediate*, *nullo interveniente*.

Unmöglich, lehetetlen; *impossibilis*, *quod fieri nequit*.

Unmöglichkeit, die, lehetetlenség; *impossibilitas*.

Unmoralisch, erkőltsiségtelen; *malemoratus*.

Unmündig, serdűletlen árva; *non plena aetate*, *non sui juris*, *pupillus*, *a*.

Unmuth, boszszankodás, neheztelés; *indignatio*, *stomachus*.

Unnachahmlich, követhetetlen; *inimitabilis*, *non imitabilis*, *quod nemo imitari potest*.

Unnachsichtlich, megbotsáthatatlan; *indignus venia*, *inexcusabilis*.

Unnatürlich, nem természeti; *haud naturalis*.

Unnöthig, szükségtelen; *haud necessarius*, *supervacaneus*: *adv*. szükségtelenűl; *praeter necessitatem*.

Unnütz, haszontalan; *inutilis*: *adv*. haszontalanúl; *inutiliter*, *praeter rem*.

Unnützlich, *adj*. nem hasznos, haszontalan; *inutilis*, *vilis*: *adv*. haszontalanúl; *inutiliter*.

Unordentlich, rendetlen, *inordinatus*, *incompositus*, *confusus*.

Unordnung, die, rendetlenség; *confusio*.

Unpartheyisch, részre nem hajló; *medius*, *neutrius partis*.

Unpartheylich, (ugyan az).

Unpartheylichkeit, die, részre nem hajlás; *studium neutrius partis*.

Unpäßlich, *adj*. unpaß, beteges; *aeger*, *aegrotus*, *minus validus*.

Unpäßlichkeit, die, betegesség; *valetudo minus commoda*, *aegrotatio*.

Unpolirt, pallérozatlan, *incultus*, *impolitus*.

Unpolitisch, udvariságtalan; *non politicus*.

Unrath, der, szemét; *quisquiliae pl*. *sordes*. 2. ganéj; *excrementum*, *stercus*.

Unrecht, igasságtalan; *injustus*, *iniquus*: *adv*. igasságtalanúl; *injuste*. 2. st. **Fehlerhaft**, hibás, hijjános; *vitiosus*.

Unrecht, das, igasságtalanság; *injustitia*, *iniquitas*.

Unrechtmäßig, törvénytelen; *non legitimus*.

Unredlich, hamis; *infidelis*.

Unregelmäßig, regulátlan, rendetlen; *enormis*, *irregularis*: *adv*. regulátlanúl, rendetlenűl; *perperam*, *non recte*, *irregulariter*.

Unregelmäßigkeit, die, regulátlanság; *irregularitas*.

Unreif, éretlen; *immaturus*.

Unrein, tisztátalan; *impurus*, *immundus*.

Unreinigkeit, die, tisztátalanság; *impuritas*, *immundities*. 2. szenny, motsok; *sordes*.

Unreinlich, tisztátalan, *l*. **Unrein**.

Unrichtig, helytelen, st. **nicht wahr**, hamis; *non rectus*, *pravus*, *vitiosus*, *falsus*; *adv*. helytelenűl, roszszúl; *prave*, *non recte*.

Unrichtigkeit, die, helytelenség; *pravitas*, *vitiositas* 2. hiba; *vitium*.

Unruhe, die, z. B. des Menschen, nyughatatlanság; *inquies*. 2. z. B. im Staate, zenebona, pártütés; *motus*, *turbae*, *pl*.

Unruhig, nyughatatlan; *inquietus*.

Unsäglich, kimondhatatlan; *ineffabilis.*

Unsanft, darabos, durva, kemény; *durus, asper.*

Unsauber, *l.* Unrein.

Unschädlich, ártatlan, nem ártalmas; *innocens, innoxius.*

Unschäzbar, megbetsűlhetetlen; *inaestimabilis, singularis, eximius: adv.* megbetsűlhetetlenűl; *excellenter, eximie.*

Unschicklich, illetlen; *ineptus, incommodus: adv.* illetlenűl; *inepte, incommode.*

Unschicklichkeit, die, illetlenség; *incommoditas, incommodum*

Unschlitt, das, fadgyú; *sebum, v. sevum.*

Unschlüssig, habozó, tétovázó; *dubius, incertus, haesitans.*

Unschmackhaft, izetlen; *insipidus.*

Unschuld, die, ártatlanság; *innocentia.* 2. In aller Unschuld, *a.* kinyílt szívvel; *ingenue, aperte: b.* ártatlanságában; *in summa innocentia.*

Unschuldig, ártatlan, bűntelen; *innocens, insons.* 2. st. Rechtschaffen, igaz lelkű; *integer.*

Unselig, bóldogtalan; *infelix: adv.* boldogtalanúl; *infeliciter.*

Unser, miénk; *noster, a, um.*

Unserthalben, miérettünk; *propter nos, nostra causa.* 2. mi miattunk; *(idem).*

Unsicher, nem bátorságos; *intutus.* 2. bizonytalan, nem bizonyos; *incertus.*

Unsichtbar, láthatatlan; *invisibilis: adv* láthatatlanúl; *invisibiliter.*

Unsinn, der, esztelenség; *furor, insania.* 2. z. B. des Werkes, értetlenség; *defectus sensus.* 3. Unsinniges Zeug, bolondság, híjjábanvalóság; *nugae, ineptiae, pl.*

Unsinnig, esztelen, oktalan; *insanus, vesanus, demens.*

Unstandhaft, állhatatlan; *inconstans.*

Unstät, nem állandó; *instabilis.* 2. st. unbeständig, állhatatlan, bizonytalan; *vagus, caducus.*

Unstatthaft, meg nem állható; *non habens locum, irritus.*

Unsterblich, halhatatlan; *immortalis.*

Unsterblichkeit, die, halhatatlanság; *immortalitas.*

Unstern, der, *l.* Unglück.

Unsträflich, feddhetetlen; *innocens.*

Unstreitig, kétségkivűlvaló; *indubitatus, haud dubius: adv.* kétségkivűl; *sine dubio.*

Untadelhaft, *adj.* feddhetetlen, jámbor, *probus, integer: adv.* feddhetetlenűl; *integre.*

Untauglich, nem alkalmatos, hasznavehetetlen; *inutilis, non aptus.*

Unten, *adv.* alatt, oda alatt; *infra, subter.*

Unter, der, die, das, untere, alsó alatt lévő; *inferior, inferius.* 2. *adv.* mit unter, közben közben, itt ott, néha néha; *non nunquam, interdum.*

Unter, *praep. cum Dat. et Acc. (cum Dat. a.)* alatt; *sub, infra:* unter dem Tische, az asztal alatt; *sub mensa:* Unter der Bedingung, ollyan feltétel, v. kötés alatt; *sub ea conditione: b.* között; *inter:* Einer unter ihnen, egy közöttök; *unus ex illis, v. eorum.* 2. *(cum Acc.)* alá; *sub:* Sich unter einen Baum setzen, egy fa alá űlni; *sub arbore considere.*

Unterabtheilung, die, részfelosztás; *divisio partium, subdivisio.*

Unterbleiben, *n.* elmaradni, abban maradni; *intermitti, omitti.*

Unterbrechen, *a. ir.* félbenszakasztani; *interrumpĕre.* 2. valakit szavában megfogni; *interpellare.* 3. megakadályoztatni valakit, (dolgában); *impedire.*

Unterbrechung, die, félbenszakasztás; *interruptio.*

Unterbringen, *a.* béfogadni szállásra, v. szállást adni; *hospitio excipĕre.* 2. z. B. das Pferd, istállóra kötni a' lovat; *curare equis stabulum.* 3. st. versorgen, gondját viselni; helyet szerezni, (tselédnek, 's a' t.) *prospicĕre, procurare, providere.*

Unterbrochen, félbenszakadt; *interruptus, intermissus.*

Unterdessen, *adv.* azonban, azonközben, még is; *interea, interim.* 2. addig, az alatt az idő alatt; *interea dum, dum.* 3. st. übrigens, egyéberánt; *veterum.*

Unterdrücken, *a.* elnyomni; *opprimĕre.*

Untere, der, die, das, alsó, alsóbb; *inferior, inferius.*

Untereinander, egymásközött; *invicem.* 2. öszveviszsza; *mixte*, *promiscue.*

Unterfangen, sich, bátorkodni, mérészleni; *audere*, *conari.*

Unterfutter, das, béliés, ruhabéllés; *munimentum interius.*

Untergang, der, z. B. der Sonne, elnyugvás, lemenetel, elenyészés; *occasus*, *obitus.* 2. z. B. eines Menschen, einer Stadt, végveszedelem, elpusztúlás, elveszés; *occasus*, *interitus*, *obitus.*

Untergeben, a. alájaadni; *subjicěre.*

Untergehen, wie die Sonne, lenyúgodni, lemenni, elenyészni; *occiděre*, *obire.* 2. elpusztúlni, elveszni; *pessum ire*, *perire*, *interire.*

Untergraben, a. alájaásni, (valaminek); *suffoděre.* 2. etwas, z. B. ein Gesetz, u. s. f. eltemetni, elrontani, megbuktatni; *evertěre*, *subvertěre*, *subruěre.*

Unterhalb, *(cum Gen).* -on alól, -en alól; *infra.*

Unterhalt, der, tartás, táplálás; *sustentatio*, *victus.* 2. táplálat élelem, eledel; *victus.*

Unterhalten, a. alája tartani; *subponěre*, *submittěre.* 2. ernähren, tartani, táplálni, (eledellel); *sustentare*, *alěre.* 3. z. B. Feuer, Liebe, u. s. f. fenntartani, táplálni, el nem hagyni aludni, (a' tüzet); *sustentare*, *conservare*, *exercere*, *detinere.* 4. st beschäftigen, foglalatoskodni; *occupare.* 5. st. ergötzen, múlattatni, gyönyörködtetni; *tenere*, *oblectare*: sich unterhalten, magát múlatni; *c. 'loqui.*

Unterhaltend, tápláló; *alens.* 2. múlattságos, gyönyörködtető; *gratus*, *svavis*, *facetus.*

Unterhaltung, die, tartás, táplálás, élelem; *sustentatio.* 2. fenntartás, folytatás; *conservatio*, *exercitium.* 3. múlatság, magamúlatás; *recreatio*, *colloquium*, *oblectatio.*

Unterhandeln, a. alkudozni; *tractare*, *pacisci.*

Unterhändler, der, alkudozó; *interpres*, *conciliator.* 2. közbenjáró; *mediator*, *conciliator.*

Unterhandlung, die, alkudozás; *pactio*, *opera.*

Unterhemd, das, alsó ing; *indusium.*

Unterhosen, die, *pl.* lábravaló, gatya; *braccae inferiores.*

Unterjochen, a. meghódoltatni, hatalma alá hajtani; *subigěre*, *subjugare.*

Unterjochung, die, meghódoltatás; *subactio.*

Unterirrdisch, főld alattvaló; *subterraneus.*

Unterkommen, n. szállást találni, helyet találni; *invenire hospitium.* 2. szolgálatot kapni, hivatalra jutni; *accipěre provinciam.*

Unterkommen, das, szállástalálás; *adeptio hospitii.* 2. hivatalralépés, szolgálat; *adeptio provinciae.*

Unterlaß, ohne, szünet nélkül; *assidue*, *continuo.*

Unterlassen, a. elmúlatni, abbanhagyni; *intermittěre*, *omittěre.*

Unterlassung, die, elmúlatás; *intermissio*, *omissio.*

Unterlefze, die, alsó ajak; *labium*, *v. labrum inferius.*

Unterlegen, a. alája tenni; *subponěre*, *subděre*, *subjicěre.* 2. Mit etwas, valamivel megbéllelni; *substerněre.* 3. Pferde, lovakat váltani; *mutare equos.*

Unterleib, das, has; *alvus*, *venter*, *abdomen.*

Unterliegen, n. alatta feküdni; *succumběre.* 2. meggyőzettetni, megadni magát; *(idem).*

Unterlieutenant, der, alhadnagy; *subcenturio posterior.*

Unterlippe, die, alsó ajak; *l.* Unterlefze.

Untermischen, elegyítni; *intermiscere.*

Unternähen, alája varni; *subsuěre.*

Unternehmen, a. valami fontos dologhoz fogni, kapni, kezdeni, magára vállalni; *aggredi*, *incipěre*, *suscipěre*, *moliri.*

Unternehmend, bátor, mérész; *audax*, *promtus.*

Unternehmung, die, hozzáfogás, elkezdés, próbatétel, igyekezet; *conatus.*

Unterofficier, der, altiszt; *praefectus inferioris ordinis*, *decurio.*

Unterpfand, das, zálog; *pignus*, *arrha.*

Unterreden, sich, beszéllgetni valakivel, beszélni egymással; *colloqui*, *confabulari.*

Unterredung, die, beszélgetés; *colloquium.*
Unterricht, der, oktatás, tanítás; *doctrina, institutio*: Unterricht geben, od. ertheilen, tanítni; *docere, isstituere.*
Unterrichten, *a.* als Lehrer, tanítni; *docere, instituere.* 2. st. Nachricht geben, tudósítni; *certiorem facere.*
Untersagen, *a.* megtiltáni; *interdicere, vetare, prohibere.*
Untersagt, megtiltott; *interdictus, vetitus, prohibitus.*
Unterschale, die, alsó tsésze, findzsa alja; *scutella inferior.*
Unterscheiden, *a.* elválasztani; *separare, segregare.* 2. megkülömböztetni, (a' jót a' rosztól); *discernere, distingvere.*
Unterscheidung, die, elválasztás; *separatio.* 2. megkülömböztetés; *distinctio.*
Unterscheidungszeichen, das, külömböztető jel; *signum distinctionis.*
Unterschieben, *a.* alája dugni, tólni, v. taszítni; *subdere, subjicere, supponere.* 2. eltserélni alattomban; *supponere.*
Unterschied, der, külömbség; *discrimen, differentia*: Es ist ein großer Unterschied, nagy külömbség van közte; *multum differt.*
Unterschieden, külömböző, sokféle; többféle; *diversus, varius*: több, sok; *plures, complures.*
Unterschiedliche, *pl.* külömböző, külömbkülömbféle; *varii, diversi.* 2. sok, több, többen; *plures, complures.*
Unterschlächtig, z. B. Mühle, alóltsapó malom; *mola inferne impulsa.*
Unterschlagen, *a.* elsikkasztani, (pénzt, írást); *intervertere, subprimere.* 2. Jemanden ein Bein, gántsot vetni valakinek, 's az által elejteni: ismét: valakit megbuktatni; *subplantare aliquem.*
Unterschreiben, *a.* alája írni, (nevét valaminek); *subscribere, subsignare.* 2. st. beypflichten, megegyezni valamiben, ráállani valamire; *subscribere, convenire.*
Unterschrift, die, alólírás; *subscriptio.*
Untersetzen, *a.* alája tenni; *subponere, subdere.*
Untersetzt, vaskos, köptzös; *corpulentus.*
Unterstehen, *n.* alatta állani, alá állani; *subterstare.* 2. Sich, bátorkodni, mérészelni; *audere.*
Unterstellen, *a.* alája tenni, alája támasztani; *subponere, subdere.*
Unterstreichen, *a.* elhúzni alatta; *linea subnotare.*
Unterstützen, *a.* alátámasztani; *fulcire, suffulcire.* 2. segítni, gyámolítni; *juvare, adjuvare.*
Unterstützung, die, megtámasztás; *fultura, sustentatio.* 2 gyámol, segítség, segedelem; *auxilium.*
Untersuchen, *a.* megvizsgálni, végire járni; *inquirere, cognoscere, investigare.*
Untersuchung, die, megvizsgálás; *investigatio, inquisitio.*
Untertauchen, *a.* belémártani; *demergere, submergere.* 2. sich, lebukni, (a' vízbe); *demergi, submergi.*
Unterthan, der, alattvaló, polgár; *subditus, subjectus alicui.* 2. st. Leibeigen, jobbágy; *subditus.*
Unterthänig, alatlévő; *subditus, subjectus.* 2. st. gehorsam, engedelmes; *obediens*: *adv.* engedelmesen; *obedienter.*
Unterthänigkeit, die, engedelmesség; *obedientia.*
Untertheil, das, alsó rész; *pars inferior.*
Unterwärts, *adv.* aláfelé, lefelé; *deorsum.*
Unterweges. *adv.* az útban, út közben; *in via, in itinere.*
Unterweisen, *a.* oktatni, tanítni; *docere, erudire, instituere.*
Unterweisung, die, oktatás, tanítás; *institutio, doctrina.*
Unterwelt, die, alsó világ; *orcus, inferi.*
Unterwerfen, *a.* alája vetni; *subjicere.* 2. hatalma alá vetni; *subjicere suae potestati.*
Unterwerfung, die, hatalma alávetés; *subjectio.*
Unterworfen, alája vettetett; *subjectus.* 2. meghódoltatott; *subactus.*
Unterwürfig, alája vettetett, alatta lévő; *subjectus, obnoxius.*
Unterzeichnen, *a.* alája írni; *subsignare, subnotare.* 2. sich, magát.

vagy nevét valaminek aláírni; *subscribĕre.*

Unterziehen, *a.* alája húzni; *submittĕre.* 2. bévonni, béhúzni, (az ágyat); *subducĕre, subtendĕre.* 3. ein Gebände mit Mauer, falat rakni az épület alá; *substruĕre.* 4. sich, z. B. einer Arbeit, magára vállalni valamelly munkát, hozzá fogni a' munkához; *suscipĕre, subire, sustinere.*

Unterziehkleid, das, alsó ruha, alsó köntös; *subucula, vestis inferior.*

Unthat, die, gonoszság, gonosz tett; *facinus, delictum, scelus.*

Unthätig, munkátlan, henye, heverő, henyélő; *ignavus, piger, negligens.*

Unthätigkeit, die, munkátlanság heverés; *ignavia, pigritia, negligentia.*

Unthier, das, vadállat, veszett állat; *monstrum, bellua.* 2. gonosz ember; *homo perversus.*

Unthunlich, véghez vihetetlen, lehetetlen; *quod effici nequit.*

Untiefe, die, gázlóhely; *vadum.*

Untreu, hitetlen; *infidus.*

Untreue, die, hitetlenség; *infidelitas.*

Untrieglich, tsalhatatlan; *certus, haud dubius, infallibilis*: *adv.* tsalhatatlanúl; *certo, haud dubie.*

Untröstlich, vígasztalhatatlan; *inconsolabilis.*

Untugend, st. Fehler, Laster, hiba, vétek; *vitium, pravitas.*

Unüberlegt, gondolatlan, meg nem gondolt; *inconsideratus.*

Unübersehbar, elláthatatlan, véghetetlen; *immensus, infinitus.*

Unüberwindlich, győzhetetlen; *invictus, invincibilis.*

Unumgänglich, elmúlhatatlan; *necessarius, inevitabilis*; *adv.* elmúlhatatlanúl; *necessario.*

Unumschränkt, határ nélkűlvaló, határtalan; *infinitus.*

Unumstößlich, eltántoríthatatlan; *invictus, insuperabilis.*

Ununterbrochen, szakadatlan, félbe nem szakasztott; *continuus, perpetuus, non interruptus*: *adv.* szakadatlanúl; *continuo, perpetuo.*

Unveränderlich, megváltozhatatlan; *immutabilis, firmus.*

Unverändert, nem változott; *immutatus.*

Unverantwortlich, menthetetlen; *inexcusabilis.*

Unverbesserlich, jobbíthatatlan, tökélletes; *perfectus* 2. megjobbíthatatlan, megjobbíthatatlanúl rosz; *inemendabilis.*

Unverbrennlich, elégethetetlen; *igni non obnoxius.*

Unverdaulich, megemészthetetlen; *insuperabilis stomacho.*

Unverdaut, meg nem emésztett, emésztetlen; *non concoctus, crudus.*

Unverdient, meg nem érdemlett; *immeritus.*

Unverdrossen, nem békételen; *strenuus, promtus.*

Unverehligt, nőtelen, nem házas; *caelebs.*

Unvereinbar, öszve nem egyeztethető; *insociabilis, incongruus.*

Unverfälscht, meg nem hamisított, el nem romlott; *incorruptus, integer.*

Unvergänglich, elmúlhatatlan; *perpetuus, perennis.*

Unvergeßlich, elfelejthetetlen; *non obliviscendus, aeterna memoria dignus.*

Unvergleichlich, hozzá hasonlíthatatlan, igen jeles; *incomparabilis*

Unverhehlt, el nem titkolt; *non occultus, apertus.*

Unverheurathet, nőtelen, nem házas, férjhez nem ment, hajadon; *caelebs, innuptus, a.*

Unverhofft, reménytelen, nem reménylett; *insperatus, non speratus*: *adv.* reménytelenűl; *praeter spem.*

Unverletzlich, sérthetetlen; *inviolabilis, sanctus.*

Unvermählt, férjhez nem ment, hajadon; *caelebs, innupta.*

Unvermeidlich, elkerűlhetetlen, elmúlhatatlan; *inevitabilis, necessarius*: *adv.* elmúlhatatlanúl, elkerűlhetetlenűl; *necessario, modo inevitabili.*

Unvermögen, das, erőtlenség, tehetetlenség; *imbecillitas, infirmitas.* 2. szegénység; *inopia, miseria.*

Unvermögend, *adj.* erőtlen, tehetetlen; *infirmus, imbecillus.* 2. szegény; *miser, inops.*

Unvermuthet, véletlen, *inopinatus*;

inprovisus, *repentinus*: *adv.* véletlenűl; *inopinate*, *improviso*, *repente*.

Unvernehmlich, érthetetlen; *obscurus*.

Unverschämt, szemtelen; *impudens*: *adv.* szemtelenűl; *impudenter*.

Unverschämtheit, die, szemtelenség; *impudentia*.

Unverschont, *adv.* kéméllelenűl; *non intacte*.

Unversehen, véletlen; *improvisus*, *inopinatus*: *adv.* véletlenűl; *inopinate*, *non proviso*.

Unversehrt, megsértetlen, ép; *inviolatus*, *incolumis*, *salvus*, *integer*: *adv.* épen, sérelem nélkűl; *integre*, *inviolate*.

Unversiegelt, petsételetlen; *non signatus*: *adv.* petsételetlenűl; *sine signo*.

Unversöhnlich, engesztelhetetlen; *implacabilis*, *inexpiabilis*.

Unversorgt, gondviseletlen, gondviselés nélkűl való; *inops*.

Unverständig, értetlen; *imperitus*, *insciens*: *adv.* értetlenűl; *imperite*, *imprudenter*. 2. esztelen; *amens*, *vesanus*.

Unverständlich, érthetetlen; *imperspicuus*, *obscurus*: *adv.* érthetetlenűl; *obscure*, *non perspicue*.

Unverwelklich, elhervadhatatlan, hervadhatatlan; *perpetuus*, *semper florens*.

Unverzagt, meg nem tsüggedt; *impavidus*, *intrepidus*.

Unverzehrt, emésztetlen; *non concoctus*, *non consumtus*.

Unverzeihlich, megbotsáthatatlan; *inexcusabilis*, *indignus venia*.

Unverzüglich, késedelem nélkűlvaló; *celer*, *promtus*: *adv.* késedelem nélkűl, tüstént; *statim*, *sine mora*, *promte*.

Unvollendet, végezetlen, el nem végezett, tökélletlen, hijjános; *imperfectus*, *non absolutus*, *non finitus*.

Unvollkommen, nem tökélletes, tökélletlen; *imperfectus*, *non perfectus*.

Unvollständig, tsonka, hijjános, fogyatkozásos; *imperfectus*. *mancus*.

Unvollzählig, *adj.* nem telyes számú, hijjános, (számára nézve); *non plenus*, *non integer*.

Unvorsichtig, vigyázatlan; *improvidus*, *imprudens*, *inconsideratus*, *incautus*: *adv.* vigyázatlanúl; *imprudenter*, *temere*.

Unvorsichtigkeit, die, vigyázatlanság; *imprudentia*, *temeritas*, *inconsiderantia*.

Unwahr, nem igaz; *falsus*, *non verus*.

Unwahrheit, die, hamisság, *falsitas*, *vanitas*. 2. st. Lüge, hazugság, hamisság; *falsum*, *mendacium*.

Unwahrscheinlich, hihetetlen; *carens veri similitudine*, *improbabilis*.

Unwandelbar, változhatatlan; *immutabilis*, *constans*.

Unwegsam, *adj.* járatlan, (út); *invius*.

Unweit, nem meszsze; *haud procul*: unweit der Stadt, a' várostól nem meszsze; *prope ad urbem*.

Unwerth, *adj.* nem méltó, méltatlan; *indignus*.

Unwichtig, *adj.* tsekély, (dolog); *levis*, *tenuis*. 2. hijjános; *imperfectus*.

Unwiderstehlich, *adj.* elleneállhatatlan; *insuperabilis*.

Unwiederbringlich, *adj.* viszszaszerezhetetlen; *irreparabilis*.

Unwiderruflich, *adj.* megmásolhatatlan; *irrevocabilis*.

Unwille, der, neheztelés, boszszúság; *indignatio*.

Unwillig, *adj.* neheztelő, békételen, haragos; *stomachosus*, *iratus*: *adv.* nem örömest; *invitus*.

Unwirksam, *adj.* munkátlan, nem munkás, erőtlen; *segnis*, *iners*. 2. foganatlan, sikeretlen, nem hathatós, (intés, orvosság); *irritus*, *inefficax*.

Unwissend, *adj.* tudatlan; *imperitus*, *ignarus*: *adv.* tudatlanúl; *imperite*. 2. nem tudván; *ignorans*.

Unwissenheit, die, tudatlanság; *imperitia*, *ignorantia*.

Unwürdig, *adj.* méltatlan; *indignus*: *adv.* méltatlanúl; *indigne*.

Unzählbar, *adj.* megszámlálhatatlan; *innumerabilis*.

Unzählig, *adj.* számtalan; *innumerabiles*. *pl.*: *adv.* számtalanúl; unzählige Mahl, számtalanszor; *sexcenties*.

Unze, die, két lat, (a' patikai fontnak egy tizenkettőd része)); *uncia*.

Unzeit, die, alkalmatlan idő; *tempus incommodum*: zur Unzeit, roszkor; *intempestive*.

Unzeitig, *adj.* roszkori, (alkalmatlan időben eső); *intempestivus.* 2. éretlen; *immaturus.*
Unzerstörbar, elronthatatlan: *firmus, indissolubilis.*
Unzertheilbar, *adj.* eloszthatatlan; *individuus.*
Unzertrennlich, *adj.* elválhatatlan; *indissolubilis.*
Unzucht, die, tisztátalanság, paráznaság; *impudicitia.*
Unzufrieden, *adj.* megelégedetlen, meg nem elégedő; *non contentus.* 2. st. Mißvergnügt, kedvetlen; od. nicht ruhig, nyughatatlan; *tristis, inquietus.*
Unzufriedenheit, die, meg nem elégedés; *querulitas, stomachus.* 2. kedvetlenség; *tristitia.*
Unzulänglich, *adj.* nem elégséges, elégtelen, nem elegendő; *haud sufficiens.*
Ueppig, *adj.* bujálkodó, buja; *luxuriosus.*
Ueppigkeit, die, bujálkodás; *luxuria, luxus.*
Uralt, *adj.* igen vén, igen régi; *maxime annosus, vetustissimus.*
Urbar, *adj.* mivelhető, mivelt, (szántóföld); *cultus:* Urbar machen, megmivelni, megmunkálni; *colĕre.*
Urbild, das, eredeti kép; *exemplar, archetypum.*
Urenkel, der, unokafi; *pronepos.*
Urgroßältern, die, *pl.* ösök; *abavi.*
Urgroßmutter, die, ősanya: *abavia.*
Urgroßvater, mein, ösatyám; *abavus.*
Urheber, der, szerző, indító; *auctor.*
Urin, der, vizellet; *urina, lotium:* Urin lassen, vizelleni; *urinam redděre, mittěre.*
Urkunde, die, Zeugniß, bizonyság; *testimonium.* 2. Beweisschrift, hiteles bizonyságírás; *literarum documenta.*
Urkunden, *a.* bizonyságot tenni: *testari.*
Urlaub, der, st. Erlaubniß, szabadság, (elmenni); *abeundi venia.* 2. obsit, (a' katonáknál); *commeatus.*
Urne, die, veder, hamveder, (a regieknél); *urna.*
Ursache, die, ok; *causa, ratio:* ohne Ursache, ok nélkül; *sine causa, temere:* Das hat seine Ursache, van annak oka; *aliquid causae subest.*
Ursprung, der, eredet, kezdet; *origo, ortus:* den Ursprung nehmen, eredni, kezdődni; *originem ducěre, v. trahěre, oriri.*
Ursprünglich, *adj.* eredeti; *principalis, primitivus: adv.* eredet szerént; *principio.*
Urstoff, der, eredeti matéria; *elementa, semina.*
Urtheil, das, ítélet; *judicium, sententia:* Ein Urtheil fällen, ítéletet hozni; *judicium v. sententiam ferre, decerněre, judicare.*
Urtheilen, ítélni, ítéletet hozni; *judicare, judicium ferre.*
Urtheilskraft, die, ítélő erő, ítélő tehetség; *judicium, vis judicandi.*
Urwort, das, eredeti szó; *vocabulum primitivum.*

V.

Vacant, *adj.* üres, (hivatal); *vacans, vacuus.*
Vampir, der, lidértz denevér; *vespertilio vampyrus.*
Vanille, die, vanília; *vanilla.*
Vase, die, régi edény; *vas.*
Vater, der, atya, (apa); *pater, parens, genitor.* 2. st. Stifter, Urheber, szerző, indító; *parens, genitor.*
Vatergüte, die, atyai jóság; *benignitas paterna.*
Vaterherz, das, atyai szív; *animus paternus.*
Vaterland, das, haza; *patria.*
Vaterländisch, hazai; *patrius.*
Vaterlandsliebe, die, hazaszeretet; *amor patriae.*
Väterlich, atyai; *paternus: adv.* atyaiképpen; *paterne.*
Vaterliebe, die, atyai szeretet; *amor patrius.*
Vaterlos, *adj.* attya hólt, attya hólt árva; *carens v. orbus patre.*

Vatersbruder, z. B. mein, atyám férjfi testvérje; *patruus*.
Vatersöhnchen, das, atya kedvese, attyának legkedvesebb fia; *patri unice carus*.
Vaterstadt, die, meine, születésem helye; *patria*, *urbs patria*.
Vaterstelle, die, atya helye; *vices patris*: die Vaterstelle vertreten, atya helyett atya lenni; *patris vicibus v. vice fungi*.
Vaterunser, das, Mi Atyánk, Úri imádság; *praecatio v. oratio dominica*.
Veilchen, das, viola, ibolya; *viola*.
Venedig, Velentze; *Venetiae*.
Venerisch, *adj*. Vénusi, szerelembéli; *venereus*.
Venetianer, ein, Velentzei ember; *Venetus*.
Venuskrankheit, die, frantzú, buja betegség; *lues venerea*.
Verabfolgen, *a*. kiadni, általadni; *tradĕre*.
Verabfolgung, die, kiadás, általadás; *exhibitio*.
Verabreden, *a*. szóval végezni; *constituĕre*.
Verabsäumen, *a*. elmúlatni; *negligĕre*.
Verabsäumung, die, elmúlatás; *neglectio*.
Verabscheuen, *a*. megvetni, útálni; *aversari*, *abhorrere*.
Verabscheuung, die, megútálás, megvetés; *aversatio*.
Verabschieden, *a*. szabadsággal elbotsátni, obsitot adni; *dimittĕre*.
Verachten, *a*. megvetni; *contemnĕre*.
Verächter, der, megvető; *contemtor*.
Verachtet, megvettetett; *contemtus*.
Verächtlich, *adj*. alávaló, útálatos; *contemnendus*; *adv*. megvetőleg; *contemtim*.
Verachtung, die, megvetés. 2. megvettetés; *contemtus*, *aspernatio*.
Veralten, *n*. megvénhedni, megöregedni, (mint az ember); *senescĕre*. 2. megavúlni, (mint a' ruha, szokás, szó); *obsolescĕre*.
Veraltet, alt, vén, régi; *senex*. 2. st. abgenutzt, megavúlt; *obsoletus*.
Veränderlich, *adj*. változó, változandó, állhatatlan; *mutabilis*, *inconstans*.
Veränderlichkeit, die, változóság, álhatatlanság; *mutabilitas*.
Verändern, *a*. változtatni, megváltoztatni; *mutare*, *immutare*, *variare*.
Veränderung, die, változás, elváltozás, változtatás; *mutatio*, *commutatio*.
Veranlassen, *a*. alkalmatosságot v. okot adni, indítani valamire; *excitare*, *movere*, *impellĕre*, *causam v. occasionem dare*.
Veranlassung, die, indító eszköz, indítás; *causa*, *materia*, *origo*.
Veranstalten, *a*. intézni, intézetet tenni; *parare*, *apparare*.
Verantworten, *a*. számot adni valamiről, magára válalni a' védelmezést valamiért; *defendĕre*, *excusare*.
Verantwortlich, *adj*. védelmezhető; *excusabilis*.
Verantwortung, die, védelmezés; *defensio*. 2. mentegetés, mentés; *excusatio*. 3. st. Gefahr, veszedelem, vesződség, baj; *periculum*, *molestia*.
Verarbeiten, *a*. feldolgozni; *elaborare*, *laborando consumĕre*.
Verarbeitung, die, elfogyasztás, feldolgozás; *elaboratio*, *consumtio*.
Verargen, *a*. vétkűl tulajdonítni, rosz neven venni; *vitio vertĕre*.
Verarmen, *n*. elszegényedni; *ad inopiam redigi*.
Veräußern, *a*. eladni, más kezére botsátni; *abalienare*.
Veräußerung, die, eladás, más kezére botsátás; *abalienatio*.
Verband, der, kötés, békötés; *vinctura*, *ligatura*.
Verbannen, *a*. számkivetni, számkivetésbe küldeni; *proscribĕre*, *pellĕre*.
Verbannung, die, számkivetés; *exilium*.
Verbauen, *a*. béépítni, építéssel bézárni; *obstruĕre*.
Verbergen, *a. ir*. eltitkolni, elrejteni; *abscondĕre*, *occultare*, *celare*.
Verbesserer, der, megjobbító; *emendator*, *corrector*.
Verbessern, *a*. megjobbítni, megigazítni; *emendare*, *corrigĕre*.
Verbesserung, die, megjobbítás, megigazítás; *emendatio*, *correctio*.
Verbeugen, sich, magát meghajtani; *inclinare corpus*.
Verbeugung, die, meghajtás; *incli-*

natio. 2. ſt. Kompliment, maga meghajtás; *salutatio.*

Verbiethen, *a.* megtiltani; *prohibere*, *vetare.*

Verbinden, *a. ir.* békötni, (sebet); *alligare*, *obligare.* 2. öszve kötni; *colligare*, *conjungĕre.* 3. ſich, magát lekötelezni, egyesítni valakivel; *jungi*, *conjungi*, *sociari*: ich bin Ihnen dafür ſehr verbunden, ez által igen lekötelezett az Úr; *sum tibi obligatus, gratias tibi ago.*

Verbindlich, *adj.* kötelező (törvény); *obstringens.* 2. köteles; *obligatus.* 3. nyájas, elkötelező; *officiosus*, *humanus.*

Verbindlichkeit, die, kötelező erő; *vis obligans.* 2. ſt. Pflicht, kötelesség; *officium.* 3, lekötelezteтés; *obligatio.* 4. nyájasság; *humanitas.*

Verbindung, die, békötés, (sebnek békötése); *alligatio.* 2. öszve köttetés; *conjunctio.*

Verbitten, *a.* megkövetve elhárítni, v. el nem fogadni; *deprecari.*

Verbleiben, *n. ir.* ſ. megmaradni; *permanere.*

Verbleichen, *a.* elhalaványodni; *expallescĕre.* 2. meghalni; *exstingvi*, *mori.*

Verblenden, *a.* megvakítni; *obcaecare.*

Verblendung, die, megvakítás; *obcaecatio.* 2. szemfényvesztés; *praestigiae.*

Verblühen, *n.* elvirágozni; *deflorescĕre.*

Verblüht, elvirágzott; *flaccidus.*

Verbluthen, ſich, vérzeni; *sangvinem amittĕre.*

Verborgen, *adj.* elrejtett, eltitkolt; *occultus*, *absconditus.*

Verborgen ſeyn, lappangani; *latere.*

Verboth, das, tilalom; *interdictum*, *vetitum.*

Verbothen, *adj.* tiltott; *vetitus.*

Verbrannt, *adj.* elégett, elégetett; *combustus*, *crematus.*

Verbrauchen, *adj.* hasznát venni, haszonra fordítni; *consumĕre.*

Verbrechen, *adj.* gonoszt tenni; *delinquĕre.*

Verbrechen, das, gonosz tselekedet, gonosz tett; *delictum*, *culpa*, *facinus.*

Verbrecher, der, gonosztévő; *nefarius*, *maleficus.*

Verbrecheriſch, *adj.* gonosztévői; *improbus*, *nefarius*, *maleficus.*

Verbreiten, *a.* elterjeszteni; *extendĕre*, *vulgare*, *propagare.*

Verbrennen, *v. a.* elégetni, (fát); *comburĕre*, *cremare.* 2. elégni; *cremari*, *conflagrare.*

Verbuhlt, *adj.* bujálkodó; *lascivus.*

Verbunden, *adj.* beköttött, (seb); *alligatus.* 2. lekötelezteтett, köteles; *obstrictus*, *devinctus.*

Verbürgen, ſich, *a.* kezességet válalni valamiért; *spondere*, *praestare.*

Verdacht, der, gyanú; *suspicio*: in Verdacht haben, gyanakodni; *suspicari.*

Verdächtig, *adj.* gyanús; *suspectus.*

Verdammen, *v. a.* kárhoztatni, büntetni; *damnare*, *condemnare.*

Verdammniß, die, kárhozat; *poenae aeternae.*

Verdammt, *adj.* átkozott; *sceleratus*, *nequam*, *malus.*

Verdanken, ſt. Dank ſagen, megköszönni, köszönni; *gratias agĕre*: das habe ich ihm zu verdanken, ezt neki köszönhetem; *hoc illi acceptum refero.*

Verdauen, *v. a.* megemészteni; *concoquĕre.*

Verdauung, die, megemésztés; *concoctio.*

Verdaulich, *adj.* megemészthető; *digestibilis.*

Verdeck, das, hajófedél, hajótető; *stega*, *constratum.*

Verdecken, *a.* béfedni; *tegĕre*, *contegĕre*, *obtegĕre.* 2. eltitkolni; *celare*, *occultare.*

Verdeckt, *adj.* béfedett; *opertus*, *tectus.* 2. eltitkolt; *occultus.*

Verdenken, *a.* einem etwas, roszra magyarázni, rosz neven venni; *vitio vertĕre.*

Verderben, *a.* elrontani; *destruĕre*, *corrumpĕre.* 2. *n.* ſ. elromlani; *corrumpi*, *perire.*

Verderben, das, veszély, romlás; *pernities*, *exitium.*

Verderblich, *adj.* veszedelmes, megrontó; *perniciosus.*

Verderbniß, das, veszedelem, veszély; *pernities.*

Verdeutſchen, *a.* németre fordítni, németűl kitenni; *in lingvam germanicam transferre.*

Verdienen, *a.* megérdemelni; *mereri.* 2. szolgálattal keresni, szolgálni; *merere*, *parare.*

Verdienst, der, (és) das, 1. der, kereset; *quaestus*, *lucrum.* 2. érdem; *meritum* 3. das, érdem, jótétemény; *promeritum.*

Verdienstvoll, *adj.* igen érdemes; *optime meritus.*

Verdient, *adj.* érdemlett; *meritus*, *dignus*: sich verdient machen, magát érdemessé tenni; *bene merere*, *promereri de*, *etc.*

Verdoppeln, *a.* kettőztetni; *dupplicare.* 2. st. Vergrößern, öregbíteni; *augere.*

Verdorben, *adj.* elromlott, megromlott; *corruptus*, *perditus.*

Verdorren, *n.* s. elszáradni, elaszni; *arescĕre.*

Verdorrt, *adj.* elszáradt; *arefactus.*

Verdrängen, *a.* elnyomni, kiszorítni; *summovere*, *depellĕre.*

Verdrehen, *a.* elfordítni, (a' kúltsot); *detorquere.* 2. félre tsavarni, félre magyarázni; *distorquere*, *pervertĕre.*

Verdrießen, *n. ir. Imp.* es verdroß, *Perf.* es hat verdrossen, unalmat, v. kedvetlenséget okozni; *pigere*: es verdrießt mich, boszszankodom; *indignor.*

Verdrießlich, *adj.* bajos, kellemetlen, kedvetlen; *molestus*, *ingratus.* 2. boszszús, haragos; *iratus*, *stomachosus.*

Verdrießlichkeit, die, vesződség, baj; *molestia*, *incommodum.* 2. kedvetlenség; *difficultas.*

Verdrossen, *adj.* boszszankodó; *indignabundus.* 2. kedvetlen, megunatkozott; *morosus.*

Verdruß, der, kedvetlenség, baj; *molestia*; *incommodum.* 2. boszszúság; *stomachus*, *indignatio.* 3. vesződség; *res molesta.*

Verdrüßlich, *l.* Verdrießlich.

Verdunkeln, *a.* meghomályosítni; *obscurare.*

Verdünnen, *a.* vékonyítni, higítni; *extenuare*, *diluĕre.*

Verdünsten, *n.* elgőzölni; *evaporare*, *exhalare.*

Verdursten, *n.* elepedni, elveszni, (a' szomjúság miat); *siti perire.*

Veredeln, *a.* megnemesítni, nemesebbé tenni, javítni; *excolĕre.*

Veredelung, die, megnemesítés, javítás; *cultura.*

Verehlichen, *a.* férjhez adni a' leányt; *maritare*, *matrimonio jungĕre.* 2. sich, megházasodni; *matrimonio jungi*, *conjugium inire.*

Verehlicht, házas; *nuptus*: eine Verehlichte, férjnél lévő; *nupta.*

Verehlichung, die, házasodás, férjhezmenés; *nuptus*, *conjugium*, *matrimonium.*

Verehren, tisztelni; *colĕre*, *venerari*, *revereri.* 2. ajándékozni; *donare.*

Verehrer, der, tisztelő; *cultor.*

Verehrung, die, tisztelet; *reverentia*, *veneratio*, *cultus.* 2. ajándékozás; *donatio.*

Verehrungswürdig, *adj.* tiszteletre méltó; *colendus*, *venerandus.*

Verein, der, egyezés, egyesség; *foedus*, *unio.*

Vereinen, *l.* Vereinigen.

Vereinigen, *a.* egyesítni, egyeztetni, öszveegyeztetni, öszve kaptsolni; *jungĕre*, *conjungĕre*, *sociare.* 2. sich, megegyezni; *jungi.*

Vereinigung, die, egyesítés, öszve egyesítés; *conjunctio.* 2. szövetség, társaság; *foedus*, *societas.*

Vereinzeln, *a.* egymástól elszaggatni, egyenként eladni; *dissociare*, *singulatim vendĕre.*

Vereiteln, *a.* semmivé tenni, (valaki szándékát); *pervertĕre*, *vanum reddĕre.*

Verewigen, *a.* örökösítni; *immortalem reddĕre.*

Verewigung, die, örökösítés; *consecratio ad immortalem memoriam.*

Verfahren, *n. ir.* s. tselekedni, bánni valamivel; *agĕre*, *tractare.*

Verfahren, das, tselekedet, bánás valamivel; *actio*, *tractatio.*

Verfall, der, romlás, veszedelem; *ruina*, *lapsus*: in Verfall kommen, od. gerathen, romlásra jutni, vesztére sietni; *collabi*, *interire.*

Verfallen, *n. ir.* s. belé esni, (bűnbe); *labi*, *collabi.* 2. vetemedni valamire; *delabi*, *incidĕre.* 3. ledűlni, bédűlni, (mint az épűlet); *ruĕre*, *diruĕre*, *corruĕre.* 4. Die Zeit ist verfallen, eltelt az ideje; *tempus elapsum est.*

Verfalltag, der, fizetés napja; *dies constitutus.*

Verfälschen, meghamisítni; *adulterare, vitiare.*

Verfälscher, der, meghamisító, elrontó; *adulterator, corruptor.*

Verfälschung, die, meghamisítás, elrontás; *adulteratio, corruptio.*

Verfänglich, kötelózködő; *captiosus.*

Verfassen, *a.* készítni, tsinálni, szerzeni, (levelet, könyvet); *concipĕre, componĕre.*

Verfasser, der, szerző, író; *auctor.*

Verfassung, die, szerzés, készítés; *conceptio, compositio.* 2. st. Zustand, od. Einrichtung, állapot; *conditio, status.* 3. Landes-Verfassung, kormányrend, alkat; *constitutio.*

Verfaulen, *n.* s. elrothadni; *putrescĕre, putrefieri.*

Verfault, elrothadt; *putrefactus, putridus.*

Verfehlen, *a.* elhíbázni; *aberrare.*

Verfeinden, sich, öszveveszni; *suscipĕre inimicitias.*

Verfeinern, *a.* finomítni, pallérozni; *polire, expolire.*

Verfertigen, *a.* elkészítni, készítni; *facĕre, conficĕre, parare.*

Verfertiger, der, készítő, tsináló; *opifex, confector.*

Verfertigung, die, készítés, elkészítés; *confectio.*

Verfinstern, *a.* bésötétítni; *obscurare.*

Verfließen, *n. ir.* s. elfolyni, (mint a' víz); *defluĕre, decurrĕre.* 2. elmúlni, elfolyni, (mint a' idő); *transire, elabi, praeterire, defluĕre.*

Verflossen, *adj.* elfolyt, elmúlt; *praeteritus, elapsus, transactus.*

Verfluchen, *a.* megátkozni; *execrari, detestari, devovere.*

Verflucht, *adj.* átkozott; *detestatus, improbus, sceleratus.*

Verfolgen, *a.* űzni, kergetni, (vadat); *persequi, consectari* 2. üldözni; *persequi.* 3. folytatni valamit; *continuare.*

Verfolger, der, űző, kergető; *insectator.* 2. üldöző; *persecutor.*

Verfolgung, die, kergetés; *agitatio.* 2. üldözés; *persecutio.* 3. folytatás; *continuatio.*

Verfügen, *a.* rendelni; *constituĕre.* 2. sich wohin, valahová menni; *se conferre.*

Verfügung, die, rendelés; *constitutio.*

Verführen, *a.* elszállítni, (portékát valahova); *exportare.* 2. st. verleiten, elbódítni, (valakit a' roszra); *inducĕre, sollicitare, seducĕre.*

Verführer, der, tsábító; *seductor.*

Verführerisch, *adj.* tsábító; *perniciosus.*

Verführung, die, eltsábítás; *seductio, corruptio.*

Vergaffen, sich, elbámúlni; *stupere, capi specie.*

Vergangen, *adj.* elmúlt; *praeteritus, elapsus.*

Vergänglich, *adj.* múlandó, elmúló; *caducus, fugax, fragilis.*

Vergeben, *a.* roszszúl adni, eltéveszteni az adást; *perperam dare.* 2. megétetni valakit; *veneno necare.* 3. másnak adni, másnak ígérni, oda adni; *alicui tribuĕre*: seine Tochter vergeben, valakinek adni a' leányát, (házastársúl); *collocare suam filiam.* 4. megengedni, megbotsátni, (valakinek a' hibát); *ignoscĕre, condonare*: Vergeben Sie, megengedjen az Úr, v. engedelmet kérek; *ignosce mihi.*

Vergebens, *adj.* hijjában, haszontalanúl; *frustra.*

Vergeblich, st. verzeihlich, megengedhető, megbotsátható; *ignoscendus.* 2. hijjábanvaló, haszontalan; *inutilis, vanus, inanis.*

Vergebung, die, oda adas; *datio.* 2. megbotsátás, engedelem; *venia, condonatio*: ich bitte um Vergebung, engedelmet kérek; *veniam peto.*

Vergehen, *n. ir.* megszűnni, elmúlni; *evanescĕre, abire, praeterire*: vergangene Woche, a' múlt héten; *hebdomade praeterita.* 2. sich, vétkezni, hibázni; *peccare, labi, delinquĕre.*

Vergehen, das, hiba, hibázás; *delictum, peccatum, lapsus.* 2. elmúlás, eltelés; *praeteritio, decursus.*

Vergelten, *a.* viszsza fizetni, viszsza adni; *referre, reddĕre.*

Vergeltung, die, viszszafizetés, megjutalmaztatás, *compensatio, remuneratio.*

Vergessen, *a.* elfelejteni, elfelejtkez-

ni valamiről; *oblivisci*, *oblivioni dare*: ſich vergeſſen, *a.* elfelejtkezni magáról: *sui immemorem esse*: *b.* elfelejteni magát, és a' miatt elhibázni valamit; *sui obliviscendo errare.*

Vergeſſenheit, die, feledékenység; *oblivio.*

Vergeßlich, *adj.* feledékeny; *obliviosus.*

Vergeßlichkeit, die, feledékenység; *oblivio.*

Vergeuden, *l.* Verſchwenden.

Vergewiſſern, bizonyossá tenni; *certiorem reddĕre.*

Vergießen, ontani, kiontani, (vért); *effundĕre*, *profundĕre*: Thränen vergießen, sírni, könnyeket hullatni; *lacrymas profundĕre*, *flere.*

Vergiften, *a.* méreggel megétetni; *veneno interimĕre.* 2. megmérgesítni, méreggel öszve keverni, (az ételt); *venenare*, *inficĕre veneno.*

Vergiftet, méreggel kevert; *venenatus.* 2. méreggel megétetett; *venenatus.*

Vergiß mein nicht, das, nefelejts, nefelejtsvirág; *myosotis.*

Vergleich, der, öszve hasonlítás; *collatio*, *comparatio.* 2. egyezés, megegyezés, öszve beszéllés valami eránt; *pactum*, *conventus*, *conditio.*

Vergleichen, *a.* öszvehasonlítni; *comparare*, *conferre.* 2. öszvebékéltetni; *conciliare.* 3. ſich, öszveegyezni, megegyezni; *convenire*, *concordem esse.* 4. ſich, megbékélni; *conciliari.*

Vergleichung, die, öszvehasonlítás; *comparatio*, *collatio.* 2. öszvebékéltetés; *conciliatio.*

Vergnügen, *a.* gyönyörködtetni; *delectare*, *oblectare.* 2. ſich, gyönyörködni; *oblectari*, *delectari.*

Vergnügen, das, gyönyörködés, öröm; *voluptas*, *oblectatio.*

Vergnügt, *adj.* vidám, jókedvű; *laetus*, *hilaris.* 2. megelégedő; *contentus*: *adv.* megelégedve; *contente.* 3. örvendetes; *laetus.*

Vergnügung, die, gyönyörködtetés; *oblectatio*, *delectatio.*

Vergolden, *a.* megaranyozni, arannyal béfuttatni; *inaurare.*

Vergönnen, *a.* nem irígyleni; *concedĕre*, *permittĕre.* 2. megengedni, hagyni valakinek valamit; *pati*, *sinĕre.* 3. felhányni, felpanaszolni; *exprobrare.*

Vergöttern, *a.* istenenként imádni, igen tsudálni; *admirari.*

Vergreifen, *a.* elkapkodni; *vendi*: die Exemplare ſind vergriffen, a' nyomtatványok elfogytak; *exempla vendita sunt*, 2. ſich, roszszúl kapni, elhibázni a' kapást; *manu errare.* 3. ſich, elfogyni; *deficĕre.*

Vergrößern, *a.* nagyobbítni; *augere*, *amplificare.*

Vergrößerung, die, nagyobbítás; *amplificatio.*

Vergrößerungsglas, das, nagyító üveg; *microscopium.*

Vergüten, *a.* kipótolni; *compensare*, *restituĕre.*

Vergütung, die, kipótlás; *compensatio*, *restitutio.*

Verhaft, der, fogság; *custodia.*

Verhaften, *a.* megfogni, (mint rabot); *in custodiam dare*, *comprehendĕre.*

Verhalten, viszszatartóztatni: od. ſt. verhindern, akadályoztatni; *retinere*, *impedire.* 2. ſt. verhehlen, eltitkolni; *celare*, *occultare.* 3. ſich, magát viselni; *se gerĕre.* 4. ſich, lenni; *esse*, *se habere*: die Sache verhält ſich ſo, a' dolog ebben van; *res ita se habet.*

Verhalten, das, maga viselet; *mores.*

Verhältniß, das, erányosság, tekintet; *proportio.* 2. öszveköttetés; *relatio.*

Verhältnißmäßig, *adj.* hozzá képest való, erányos; *conveniens proportioni*: *adv.* ahozképest, hozzáképest; *relative*, *in respectu.*

Verhängniß, das, sors; *sors*, *fatum.*

Verharren, *a.* megmaradni valami mellett; *manere*, *permanere*, *perseverare.*

Verharrlich, *adj.* állhatatos; *constans.*

Verhärten, *a.* megkeményítni; *durare*, *indurare.*

Verhärtung, die, megkeményítés; *obduratio.*

Verhaßt, *adj.* gyülölséges; *invisus*, *odiosus.*

Verhau, erdővágás; *concaedes.*

Verhauen, *a.* levágni; *amputare*,

truncare, resecare. 2. roszszúl vágni; *secando corrumpĕre.*

Verheeren, *a.* elpusztítni; *depopulari. devastare.*

Verheerung, die, elpusztítás, *depopulatio, vastatio.*

Verhehlen, *a.* eltitkolni; *celare, occultare.*

Verhehler, der, eltitkoló; *celator, occultator, dissimulator.*

Verhehlung, die, eltitkolás; *occultatio, dissimulatio.*

Verheimlichen, eltitkolni; *occultare, abscondĕre.*

Verheimlichung, die, eltitkolás; *occultatio.*

Verheißen, *a.* megígérni; *promittĕre, polliceri.*

Verheißung, die, ígérés, ígéret; *promissum, pollicitatio.*

Verherrlichen, *a.* ditsőítni; *illustrare, condecorare.*

Verheurathen, *a.* férjhez adni, (a' leányát), megházasítni, (a' fiát); *maritare, matrimonio jungĕre.*

Verheurathet, *adj.* házas, megházasodott, (férjfi, v. férjhez ment, leány); *nuptus, nupta.*

Verhindern, *a.* megakadályoztatni; *impedire.*

Verhinderung, die, megakadályoztatás; *impeditio, impedimentum.*

Verhör, das, z. B. der Zeuge, meghalgatás, vallátás; *examinatio.*

Verhören, *a.* kikérdezni, vallatni, (a' tanút); *interrogare, examinare.* 2. st. nicht hören, nem hallani; *non audire.*

Verhüllen, béfedezni, elrejteni; *velare, tegĕre.*

Verhungern, *n.* éhel meghalni; *fame, inedia perire.*

Verhunzen, *a.* eltsúfítni; *corrumpĕre, depravare, perdĕre.*

Verhüten, *a.* megójni, megőrízni; *cavere, praecavere, avertĕre.*

Verjagen, *a.* elkergetni; *fugare, depellĕre.*

Verjährt, *adj.* megavúlt; *obsoletus.* 2. megörökösödött; *inveteratus.*

Verirren, sich, eltévedni; *aberrare.*

Verirrt, *adj.* eltévedt; *oberrans.*

Verirrung, die, eltévedés; *aberratio, error.*

Verjüngen, *a.* megifjítni; *juventute denuo donare.* 2. megifjodni; *juvenescĕre.* 3. kissebbre venni, kissebbé tenni; *minuĕre.*

Verjüngt, kissebbre vett, (mérték); *minutus.*

Verkälten, *a.* meghűtni; *refrigerare.* 2. sich, meghűlni, megfázni; *frigefieri.*

Verkältung, die, meghűlés, megfázás; *refrigeratio.*

Verkauf, der, eladás; *venditio.*

Verkaufen, *a.* eladni, elárúlni; *vendĕre, venundare*: das ist zu verkaufen, ez eladó; *venalis, e.*

Verkäufer, der, eladó, (a' ki elád valamit); *venditor.*

Verkäuflich, *adj.* eladó, eladnivaló; *venalis.* 2. könnyen eladható; *vendibilis.*

Verkehr, der, adás, vevés; *negotium, negotiatio*: hier ist großer Verkehr, itt nagy kereskedés van, v. az adásnak vevésnek nagy divatja van; *hic magna sunt negotia*: ich habe mit Ihm keinen Verkehr, semmi közöm sints vele; *nihil mihi cum illo.*

Verkehrt, *adj.* elfordított, viszszájára való, viszszáról való, viszszás; *versus, mutatus.* 2. elforgatott, eltsavart; *inversus, distortus.*

Verkennen, *a.* meg nem esmerni, elesmerni, hibásan vélekedni valami felől; *ignorare, non agnoscĕre.*

Verkennung, die, elesmerés; *ignoratio.*

Verkitten, *a.* öszvefoglalni, öszve forrasztani; *catenare, concatenare.*

Verklagen, *a.* bévádolni, elvádolni; *in jus vocare, accusare.*

Verkläger, der, vádoló; *accusator.*

Verklagter, ein, bévádoltatott; *accusatus, reus.*

Verklären, *a.* megditsőítni; *illustrare.*

Verkleiden, sich, öltözetét változtatni; *vestitum mutare.*

Verkleidet, ruháját elváltoztatott; *mutata veste*: *adv.* ruháját elváltoztatva; (*idem*).

Verkleidung, die, öltözet elváltoztatás; *mutatio vestis.*

Verkleinern, *a.* kissebbítni, kissebbé tenni; *imminuĕre, extenuare.* 2. kissebbítni, gyalázni valakit; *detrahĕre alicui.*

Verkleinerung, die, kissebbítés; *extenuatio, obtrectatio.*

Verknüpfen, *a.* öszvekaptsolni, öszvekötni; *copulare*, *conjungĕre*, *connectĕre*. 2. ráfójtani, (a' kötést); *implicare*.

Verkochen, *a.* elfőzni; *decoquĕre*.

Verkriechen, sich, elbújni, elmászni; *se abscondĕre*.

Verkühlen, *n.* meghűlni; *refrigerari*.

Verkündigen, jelenteni, hirdetni; *nunciare*, *denunciare*, *significare*.

Verkuppeln, *a.* öszvekeríteni, öszveszerzeni; *conciliare*, *copulare*.

Verkürzen, *a.* megrövidítni; *abbreviare*.

Verkürzung, die, megrővidítés; *abbreviatio*.

Verlag, der, könyvárosbólt; *officina libraria*.

Verlangen, *a.* kívánni; *poscĕre*, *postulare*, *petĕre*: was verlangen Sie von mir, mit kíván az Úr tőlem; *quid petis a me?* 2. nach etwas verlangen, óhajtani valamit; *desiderare*.

Verlangen, das, kívánság; *desiderium*, *voluntas*: mit Verlangen, óhajtva, várni; *cum desiderio*, *cupide*.

Verlängern, *a.* meghoszszabbítni; *prolongare*.

Verlängerung, die, meghoszszabbítás; *productio*, *prolongatio*.

Verlarvt, *adj.* állortzás; *personatus*.

Verlaß, der, hagyomány, maga után hagyott jószág; *bona*, *haereditas*.

Verlassen, *a.* elhagyni, hátra hagyni; *relinquĕre*, *deserĕre*: sich auf etwas, támaszkodni, bízni valamibe; *confidĕre*, *niti*.

Verlassen, *adj.* elhagyatott; *relictus*. 2. abban hagyatott; *intermissus*. 3. rendelt; *constitutus*. 4. st. hülflos, ügyefogyott, magára hagyatott; *solus*, *inops*, *nudus*.

Verlassenschaft, die, hagyomány; örökség; *bona*, *relicta*, *haereditas*.

Verlauf, der, elfolyás, elmúlás, eltelés; *decursus*: nach Verlauf, múlva, (idő múlva); *post*.

Verlaufen, *n.* elmúlni, elfolyni, (mint az idő); *decurrĕre*, *defluĕre*, 2. sich, eltévedni; *aberrare*.

Verlaufener, ein, szökevény; *profugus*.

Verläugnen, *n.* tagadni, eltagadni; *infitiari*, *negare*. 2. lemondani valamiről; *renunciare*.

Verlaut, der, hír; *fama*, *rumor*.

Verlauten, *n.* z. B. es verlautet, ollyan hír van, v' az a' híre; *ferri*, *dici*; *dicitur*, *fertur*.

Verleben, *n.* elélni, (idejét); *peragĕre*.

Verlebt, *adj.* megélemedett, igen öreg; *decrepitus*. 2. eltöltött, elélt; *peractus*.

Verlegen, *a.* máshova tenni; *transferre*. 2. félre tenni, el tenni, rosz helyre tenni; *seponĕre*. 3. a' maga költségén nyomtattatni, (könyvet); *vulgare librum sumtu suo*.

Verlegen, *adj.* igen régi, állott, az állásban elromlott; *vetustus*, *situ corruptus*. 2. st. zweifelhaft, bizonytalan; *dubius*, *incertus*. 3. st. bestürzt, zűrzavarbanlévő, kétséges; (*idem*.

Verlegenheit, die, bizonytalanság; *incertitudo*, *dubium*. 2. st. Bestürzung, felháborodás; *perturbatio*. 3. ügyefogyottság; *inopia*.

Verleger, der, z. B. des Buches, maga költségén nyomtattató; *vulgans librum suo sumtu*.

Verleihen, *a.* költsön adni, költsönőzni; *mutuare*, *commodare*, *suppeditare*. 2. adni, (segítséget); *praebere*.

Verleihung, die, költsönözés, költsönadás, adás; *commodatio*, *datio*.

Verleiten, *a.* félre vezetni, elvezetni, (valakit rosz útra); *inducĕre*, *sollicitare*. 2. eltsábítni; *persvadere*.

Verleitung, die, elvezetés, félrevezetés, eltsábítás; *persvasio*, *seductio*.

Verlernen, *a.* elfelejteni valamit; *dediscĕre*, *oblivisci*. 2. elszokni valamiről; *desvescĕre*.

Verlesen, *a.* elolvasni valamit; *perlegĕre*.

Verletzen, *a.* megsérteni; *laedĕre*, *violare*.

Verletzung, die, megsértés; *violatio*.

Verleumden, rágalmazni; *calumniari*.

Verleumder, der, rágalmazó; *calumniator*.

Verleumderisch, *adj.* (ugyan az).

Verleumdung, die, rágalmazás; *obtrectatio. criminatio falsa.*

Verlieben, sich, belészeretni, (valakibe), szerelembe esni; *capi amore.*

Verliebt, *adj.* szerelmes, szerelembe esett; *amore captus.*

Verlieren, *a. ir. Imp.* ich verlor. *Perf.* ich habe verloren, elveszteni; *amittĕre, perdĕre:* Verloren geben, elveszni; *amitti, perdi.* 2. elvesztegetni; *disperdĕre, dilapidare.* 3. 3. B. im Spiele, veszteni, (a' játékban); *perdĕre.* 4. sich, elveszni, eltűnni (a' szem elöl); *abire, se subducĕre.*

Verloben, *a.* eljegyezni, (leányt feleségül); *despondere.*

Verlöbniß, das, *l.* Verlobung.

Verlobte, die, jegyes, mátka; *sponsa.*

Verlobte, der, vőlegény; *sponsus.*

Verlobung, die, eljegyzés; *desponsio.* 2. kézfogó; *sponsalia, —orum.*

Verlohnen, *a.* megjutalmazni; *remunerare:* es verlohnt sich der Mühe, érdemes a' munkára; *est operae pretium.*

Verlöschen, *n.* elaludni; *exstingvi.* 2. *a.* elóltani; *exstingvĕre.*

Verlust, der, veszteség; *jactura, damnum, detrimentum:* mit Verlust seines Lebens, élete veszedelmével; *cum periculo vitae.*

Verlustig machen, megfosztani; *privare, spoliare.*

Vermachen, *a.* bétsinálni, bézárni; *claudĕre, includĕre.* 2. 3. B. im Testamente, testálni, testamentomban hagyni; *legare, testamento relinquĕre.*

Vermächtniß, das, testamentom; *testamentum, legatum.*

Vermachung, die, bétsinálás, bézárás, elrekesztés; *sepimentum, septio.* 2. testálás; *testamentum.*

Vermählen, *a.* öszveadni, kiházasítni; *maritare, matrimonio jungĕre.* 2. sich, megházasodni; *desponsare, uxorem ducĕre;* férjhez menni; *nubĕre.*

Vermählung, die, házasítás, öszveadás; *desponsatio, conjugium.* 2. lakodalom; *nuptiae.*

Vermahnen, *a.* inteni; *hortari, monere.*

Vermaledeyen, megátkozni; *execrari.*

Vermaledeyt, átkozott; *execrandus.*

Vermänteln, *a.* elpalástolni; *tegĕre, velare, praetexĕre.*

Vermäntelung, die, palástolás; *praetextus.*

Vermauern, *a.* fallal bérakni; *claudĕre opere lateritio, munire, muro cingĕre.*

Vermauthen, *a.* megvámolni; *vectigal dependĕre.*

Vermehren, *a.* szaporítni, öregbítni, nevelni; *augere, amplificare.* 2. sich, szaporodni, sokasodni; *augeri, amplificari.*

Vermehrung, die, szaporítás, sokasítás; *incrementum, amplificatio.* 2. szaporodás, sokasodás; *auctus, multiplicatio.*

Vermeiden, *a.* kerűlni, távoztatni; *vitare, devitare.*

Vermeinen, *a.* vélni, gondolni; *putare, credĕre.*

Vermelden, *a.* jelenteni; *nunciare, referre.*

Vermengen, *a.* öszveelegyítni; *immiscere, commiscere, confundĕre.*

Vermengt, *adj.* elegyített; *mistus.*

Vermessen, *a.* megmérni, felmérni; *emetiri, dimetiri.* 2. sich, hibásan mérni; *perperam metiri, metiendo errare.* 3. sich, kérkedni, ditsekedni, *gloriari. se jactare.* 5. sich, bátorkodni, mérészelni; *audere, conari.*

Vermessen, *adj.* magameghitt; *confidens, temerarius.* 2. st. verwegen, vakmerő; *audax, temerarius.*

Vermessenheit, die, vakmerőség; *confidentia, temeritas.*

Vermiethen, *a.* bérben kiadni; *locare, elocare.*

Vermiethung, die, bérbeadás; *locatio, elocatio.*

Vermindern, *a.* kevesítni; *minuĕre, deminuĕre.*

Vermischen, *a.* öszveelegyítni, öszvekeverni; *commiscere, permiscere.* 2. sich, öszveelegyedni, v. keveredni; *commisceri.*

Vermischt, *adj.* elegyes; *promiscuus, permixtus.*

Vermischung, die, öszvekeverés; *permixtio, mixtura.*

Vermissen, *a.* hijjával lenni, nem találni, hibázni; *requirĕre.*

Vermitteln, *a.* kieszközleni; *componĕre, intercedĕre.*

Vermittelst, *adv. cum Gen.* által, segítsége által, -nál fogva, -nél fogva; *per*, *ope*, *medio*.
Vermittelung, die, kieszközlés, közbenjárás; *intercessio*.
Vermittler, der, közbenjáró; *intercessor*.
Vermodern, *a.* elrothadni; *putrescĕre*.
Vermöge, *adv. c. Gen*, által, ereje által, szerént; *pro*, *ex*, *secundum*.
Vermögen, *n.* tehetni, megtehetni valamit; *pollere*, *posse*, *valere*. 2. -hatni, -hetni; *posse*.
Vermögen, das, tehetség, erő; *facultas*, *vis*, *potestas*: es steht in deinem Vermögen, kitelhetik tőled, v. hatalmadban áll; *potes*, *vales*. 2. jószág, birtok, vagyon; *facultas*, *bona*, *fortunae*.
Vermögend, *adj.* hatalmas; *potens*, *pollens*, *valens*. 2. tehető, a' ki sokat tehet; *habens facultatem*. 3. tehetős, gazdag; *dives*, *bonis praeditus*.
Vermögensteuer, die, vagyonra vetett adó; *tributum e censu*.
Vermummen, bétakargatni; *velare*, *tegĕre*, *personam induĕre*.
Vermuthen, *a.* vélni, gyanítni; *opinari*, *conjicĕre*, *suspicari*. 2. várni, reményleni; *exspectare*, *sperare*.
Vermuthlich, hihető, gyanítható; *opinabilis*: *adv.* hihetőképpen; *ut opinor*.
Vermuthung, die, vélekedés; *opinio*.
Vernachlässigen, elmúlatni; elmellőzni; *negligĕre*.
Vernachlässigung, die, elmellőzés; *neglectio*.
Vernageln, *a.* bészegezni; *claudĕre clavis*. 2. roszssúl, v. hibásan patkolni meg a' lovat; *clavo debilitare*.
Vernehmen, *a.* hallani, megérteni, érteni; *audire*, *auribus percipĕre*: dem Vernehmen nach, a' mint beszéllik, v. a' mint hire van; *ut fertur*. 2. sich vernehmen lassen, valamit mondani; *dicĕre*, *significare*. 3. Jemanden vernehmen, törvényesen kikérdezni; *examinare*, *quaerĕre*, *interrogare*.
Vernehmlich, hallható; *clarus*. 2. érthető, értelmes; *perspicuus*.
Verneigen, sich, magát meghajtani; *se inclinare*.
Verneinen, *a.* tagadni; *negare*, *infitiari*.
Verneinung, die, tagadás; *infitiatio*, *negatio*.
Verneuern, *a.* megújítni; *integrare*, *renovare*.
Vernichten, *a.* semmivé tenni; *ad nihilum redigĕre*.
Vernichtung, die, semmivétevés; *extinctio*, *deletio*, *eversio*. 2. elrontás, elbontás; *eversio*, *deletio*.
Vernunft, die, értelem, okosság; *intelligentia*, *ratio*, *mens*: die gesunde Vernunft, a' józan okosság; *ratio sana*, *mens sana*.
Vernünftig, *adj.* értelmes, okos; *intelligens*, *rationalis*, *prudens*: *adv.* értelmesen, okosan; *prudenter*, *cum ratione*. 2. az értelemmel, v. okossággal megegyező; *conveniens rationi*.
Veröden, *a.* pusztává tenni, elpusztítni; *desolare*, *vastare*. 2. elpusztúlni; *desolari*, *vastari*.
Verordnen, *a.* rendelni, parantsolni; *constituĕre*. 2. st. fest setzen, megállítni, megerősítni, (törvényt); *instituĕre*, *sancire*.
Verordnung, die, rendelés, parantsolat; *edictum*, *praescriptum*.
Verpachten, *a.* árendába adni; *locare*, *elocare*.
Verpachtung, die, árendába adás; *locatio*, *elocatio*.
Verpfänden, *a.* elzálogosítni; *oppignorare*.
Verpflanzen, *a.* elplántálni, elültetni; *transponĕre*, *transplantare*.
Verpflegen, *a.* gondját viselni, ápolgatni; *curare*. 2. st. ernähren, táplálni; *alĕre*, *nutrire*.
Verpflegung, die, gondviselés, ápolgatás, táplálás; *curatio*, *sustentatio*, *nutritus*.
Verpflichten, *a.* lekötelezni; *obligare*, *obstringĕre*.
Verpflichtet, *adj.* köteles, lekötelezett; *obligatus*.
Verpflichtung, die, köteleztetés: *obligatio*.
Verpfuschen, *a.* elkontárkodni, eltsufítni; *imperite corrumpĕre*.
Verplempern, sich, vigyázatlanúl ki-

szalasztani valamit a' száján; *aliquid imprudenter eloqui.*
Verprassen, *a.* elpazérolni; *heluari, dilapidare.*
Verproviantiren, *a.* eleséggel megrakni; *instruĕre cibariis.*
Verrammeln, elzárni, bérakni, (az ajtót); *obstruĕre, intersepire.*
Verrathen, *a. ir.* elárúlni, kijelenteni, (valaki titkát); *prodĕre.* 2. elárúlni, hitetlenűl eladni valakit; *prodĕre.*
Verräther, der, elárúló, árúló; *proditor.*
Verrätherey, die, árúlás, elárúlás, hitetlenség; *proditio.*
Verrätherisch, *adj.* árúló, hitetlen; *perfidus.*
Verrauchen, *n.* elgőzölni, elgőzölögni; *defervescĕre, fumo absumi.* 2. az erejének, szeszének elmenni; *evaporare.*
Verrechnen, *a.* számba venni, a' számadásba belé számlálni; *rationibus inferre, imputare.* 2. sich, hibázni a' számadásban; *perperam computare, errare in calculo.*
Verrechnung, die, számbavevés; *computatio, inlatio in rationes.*
Verrecken, *n.* megdühödni, megdöglení; *concidĕre, perire.*
Verreisen, *n.* st. Wegreisen, elútazni; *proficisci, iter suscipĕre.* 2. az útazásra elkőlteni; *absumĕre proficiscendo.*
Verrenken, kifitzamítni; *luxare.*
Verrichten, *a.* tenni, véghez vinni; *agĕre, facĕre, conficĕre.*
Verrichtung, die, dolog, munka, foglalatosság; *effectio, confectio.*
Verriegeln, *a.* bezárni, (tolozárral); *claudĕre pessulo.*
Verringern, *a.* megkitsinyítni; *imminuĕre.*
Verrosten, *n.* megrozsdásodni; *rubigine obduci.*
Verrostet, rozsdás, megrozsdásodott; *rubiginosus, obductus rubigine.*
Verrucht, *adj.* gonosz, elfajúlt; *perditus, sceleratus.*
Verrückt, eszement, esztelen, bódúlt, meghaborodott; *mente perturbatus, insanus, delirus.*
Vers, der, vers; *versus.*
Versagen, megtagadni valakitől valamit; *negare, denegare, recusare.* 2. másnak ígérni; *promittĕre.* 3. el nem súlni (mint a' puska); *fallĕre.*
Versalbuchstabe, der, öregbetű, nagy betű; *litera major.*
Versalzen, *a.* igen megsózni; *nimis salire.*
Versalzt, *adj.* igen sós; *praesulsus.*
Versammeln, *a.* öszve gyüjteni; *colligĕre, congregare.*
Versammlung, die, öszvegyűjtés; *congregatio.* 2. gyülekezet; *coetus, concio.* 3. öszvegyülés, gyűlés; *comitia, -orum, corona.*
Versatz, der, elzálogosítás; *oppignoratio.*
Versatzamt, das, záloghely; *locus oppignorationis.*
Versaufen, *a.* meginni, béinni; *potando amittĕre.*
Versäumen, *a.* elmúlatni; *praetermittĕre, negligĕre.*
Verschachern, *a.* elárúlgatni; *vendĕre.*
Verschaffen, *a.* szerezni, (pénzt); *conciliare, comparare, acquirĕre.*
Verschanzen, *a.* bésántzolni; *circumvallare.*
Verschanzung, die, bésántzolás; *munitio.* 2. sántz; *munimentum, munitio.*
Verscharren, *a.* elásni; *defodĕre.*
Verscheiden, st. sterben, meghalni; *mori, obire, decedĕre.*
Verschenken, *a.* elajándékozni; *dilargiri, donare.*
Verschenkung, die, elajándékozás; *donatio.*
Verscherzen, *a.* ellegyeskedni, tréfálás által elvesztegetni, eltréfálni, (az időt, szerentséjét); *jocando perdĕre, amittĕre.*
Verscheuchen, *a.* elijeszteni, elrezzenteni; *deterrere, abigĕre, fugare.*
Verschicken, *a.* elküldeni; *mittĕre.*
Verschickung, die, elküldés; *missio.*
Verschieben, *a.* den Tisch, eltolni, odább tólni; *movere loco.* 2. st. aufschieben, halasztani, elhalasztani; *differre, proferre.*
Verschieden, *adj.* különböző; *diversus.* 2. Verschieden, külömbkülömbféle, külömbféle; *varius.* 3. st. gestorben, kimúlt; *mortuus.*
Verschiedenheit, die, különbözőség;

diversitas. 2. st. Unterschied, külümbség; *discrimen.*
Verschiedentlich, *adv.* különbkülömbféleképpen, sokféleképpen; *varie.*
Verschimmeln, *n.* megpenészedni; *mucescĕre.*
Verschlafen, *a.* elaludni, alvással elmúlatni; *dormiendo negligĕre.*
Verschlafen, *adj.* álmos, aluszékony; *somniculosus, somno deditus.*
Verschlag, der, deszkaláda; *arca, cista.*
Verschlagen, *a.* elrekeszteni, (kamarát, szobát, deszkával); *tabulis separare.* 2. elütni; *rejicĕre, pellĕre.* 3. elidegeníteni, (a' vásárlóit); *abalienare.* 4. félre hajtani, elverni, (mint a' szél a' hajót útjáról); *removere, repellĕre.* 5. *n.* enyhúlni; *tepescĕre.* 6. használni mint az orvosság, sikerének, foganatjának lenni; *prodesse.* 7. Es verschlägt nichts, nem sokat, v. semmit se tesz a' dologra; *nihil interest.*
Verschlagen, *adj.* st. listig, ravasz, fortélyos; *callidus, astutus.*
Verschlämmen, béiszapozni; *oblimare, obducĕre limo.* 2. elpazérolni; *dilapidare.*
Verschleichen, sich, elillantani; *se subducĕre.*
Verschleifen, halogatni; *differre.*
Verschleimen, *a.* bényálozni, bényálkázni; *pituita obducĕre.*
Verschleimt, nyálos, nyálkás; *pituitosus.*
Verschleiß, der, eladás; *venditio.* 2. eladó hely, v. bólt; *promtuarium.*
Verschleißen, véghez vinni; *peragĕre.* 2. st. verkaufen, eladni; *vendĕre.*
Verschlemmen, *l.* Verschlämmen.
Verschleudern, *a.* elhányni, elvesztegetni; *abjicĕre, dilapidare.*
Verschleppen, *a.* idestova hurtzolni, elhurtzolni; *huc et illuc ferre,*
Verschließen, *a.* bézárni, bétsukni, (az ajtót); *occludĕre, praecludĕre.* 2. elzárni, valamit, (ládába); *includĕre.*
Verschlimmern, *a.* elrontani, *corrumpĕre, depravare.* 2. sich, elromlani; *corrumpi, depravari.*
Verschlingen, *a.* elnyelni, lenyelni, valamit; *vorare, devorare.* 2. 3. B. Sylbe, ein Wort, elharapni, (a' szót); *mussitare.* 3. öszvekuszálni; öszvezilálni; (tzérnát); *implicare.*
Verschlossen, *adj.* bézárt, elzárt; *inclusus, occlusus, praeclusus: adv.* bézárva, elzárva; *(idem)*
Verschlüpfen, *n.* eltsúszni; *delabi.*
Verschmachten, *n.* elepedni, (szomjúság miatt); *confici, absumi.*
Verschmähen, *a.* megvetni, (ajándékot); *spernĕre, aspernari, repudiare, contemnĕre.*
Verschmerzen, *a.* elszenvedni, eltűrni; *perferre.* 2. elfelejteni, (a' fájdalmat kárt); *oblivisci, dolorem deponĕre.*
Verschmieren, *a.* békenni, bémázolni; *oblinĕre.* 2. mind felkenni; *absumĕre linendo.*
Verschmitzt, fortélyos, ravasz; *astutus, callidus, versutus.*
Verschnappen, sich, magát elárúlni, gondolatlanúl szóllani; *se prodĕre.*
Verschneiden, *a.* mind felvagdalni; *totum concidĕre.* 2. elmetélni, elvagdalni, (körmeit); *resecare, scindĕre.* 3. megherélni, kimetszeni; *castrare.* 4. roszszúl metszeni el valamit; *rumpĕre secando.*
Verschnitzeln, *a.* elfaragtsálni; *minutatim concidĕre.*
Verschonen, Jemandes, kémélleni valakit; *parcĕre, temperare.* 2. etwas, nem bántani, békét hagyni; *remittĕre.*
Verschönern, *a.* szépítni; *decorare.*
Verschönerung, die, szépítés; *decoratio, ornatus.*
Verschreiben, *a.* felírni, írással elfogyasztani; *scribendo, absumĕre.* 3. st. Verordnen, rendelni, írni, (orvosságot a' betegnek); *praescribĕre.* 4. írás által rendelni, v. hozatni, (könyveket magának); *arcessĕre, procurare.*
Verschreyen, *a.* roszhírbe keverni, rákiáltani valakire; *infamare, diffamare.*
Verschrumpft, öszvezsugorodott; *corrugatus, rugosus.*
Verschub, der, *l.* Aufschub, haladék; *dilatio.*
Verschulden, *a.* vétkezni, hibázni, véteni; *peccare, errare.* 2. megérdemelni, (a' büntetést); *promereri.*
Verschütten, *a.* elönteni, kiönteni, (a' vizet); *profundĕre, effundĕre.* 2. st. versperren, elzárni, (az útat); *praecludĕre.*

Verschwärzen, *a.* rosz hírbe keverni; *denigrare*, *infamare*.
Verschweigen, *a.* elhallgatni; *reticere*.
Verschwenden, *a.* eltékozolni, elvesztegetni, elpazérolni; *profundĕre*, *dilapidare*.
Verschwender, **der**, tékozló, vesztegető; *dilapidator*, *prodigus*.
Verschwenderisch, *adj.* tékozló, pazérló; *prodigus*: *adv.* vesztegetve, pazérolva; *profuse*, *effuse*.
Verschwendung, **die**, tékozlás, vesztegetés; *dilapidatio*.
Verschwiegen, *adj.* elhallgatott; *tacitus*, 2. hallgató; hallgatni tudó; *taciturnus*.
Verschwiegenheit, **die**, hallgatás; *taciturnitas*.
Verschwinden, *n.* eltűnni; *evanescĕre*.
Verschwören, *a.* **sich**, öszveesküdni, (valaki ellen); *conjurare*.
Verschwörung, **die**, öszveesküvés; *conjuratio*.
Versehen, *a.* eljárni benne, folytatni valamit; *administrare*, *curare*. 2. rendelni, meghatározni valamire; *destinare*. 3. felkészítni, felruházni valamivel; *instruĕre*, *providere*. 4. **sich**, gondolni, reményleni; *exspectare*, *sperare*. 5. **st. fehlen**, hibázni, vétení; *peccare*, *errare*. 6. **Sich mit etwas versehen**, magát elkészítni, felkészűlni; *se instruĕre*, *providere*.
Versehen, **das**, hiba, vétek; *peccatum*, *delictum*, *lapsus*.
Versehen, *adj.* felruházott, felkészített, felkészűlve; *insructus*, *apparatus*.
Versenden, elküldeni, (portékát); *mittĕre*.
Versengen, *a.* elperzselni; *adurĕre*.
Versenken, *a.* elsüllyeszteni; *mergĕre*, *immergĕre*.
Versetzen, rosszúl tenni; *perperam collocare*, *ponĕre*. 2. egy helyből más helyre tenni; *transferre*. 3. **st. vertauschen**, eltserélni; *permutare*. 4. elzálogolni, zálogba adni; *oppignorare*. 5. **st. vermischen**, elegyítni, öszveelegyítni; *permiscere*, *temperare*. 6. ráütni, (adni, ütni; *percutĕre*. 7. **st. antworten**, felelni, válaszolni; *respondere*. 8. **st. verpflanzen**, elűltetni, más helyre űltetni; *transplantare*.
Versetzung, **die**, máshova tevés; *transpositio*, *translatio*. 2. más rendelrakás; *permutatio*. 3. elzálogolás; *oppignoratio*. 4. öszveelegyítés; *permissio*. 5. máshová elűltetés; *transplantatio*.
Versichern, *a.* erősítni, (valamit szoval); *confirmare*, *adfirmare*. 2. bizonyossá tenni valami felől; *certiorem reddĕre*. 3. bátorságban tenni, v. helyheztetni; *tutum reddĕre*.
Versichert seyn, bizonyos lenni valamiben; *persvasum esse*.
Versicherung, **die**, erősítés, bizonyítás; *affirmatio*.
Versiegeln, bépetsételni; *obsignare*.
Versilbern, *a.* megezüstözni, ezüstel megfuttatni; *argento inducĕre*. 2. **st. verkaufen**, eladni, pénzé tenni; *vendĕre*.
Versilbert, *adj.* megezüstözött, ezüstös; *argentatus*.
Versinken, *n.* elsüllyedni, elmerűlni; *immergi*, *submergi*.
Versinnlichen, *a.* érzékítni; *sensibus subjicĕre*.
Versoffen, *adj.* részeges; *ebriosus*.
Versöhnen, megengesztelni valakit; *reconciliare*.
Versorgen, *v. a.* **Jemanden**, gondját viselni; *prospicĕre*, *consulĕre*. 2. táplálni valakit; *alĕre*, *nutrire*.
Verspäten, **sich**, elkésni; *morari*.
Versperren, *a.* bérekeszteni, elzárni, bétsukni; *includĕre*, *praecludĕre*. 2. **hindern**, akadályoztatni; *occludĕre*.
Verspielen, *a.* veszteni, (a' játékban), *vinci*, *v. amittĕre lusu*.
Verspotten, kitsúfolni; *illudĕre*.
Versprechen, *a.* megígérni, ígérni; *promittĕre*, *polliceri*. 2. **sich**, kezet adni, (a' kérőnek; *despondere*.
Versprecher, **der**, igérő; *promissor*.
Versprechung, **die**, ígérés, megígérés; *promissio*, *pollicitatio*.
Verspritzen, *a.* elfetskendeni; *dispergĕre*. 2. kiontani, (vérét); *profundĕre*.
Verspüren, érezni, észrevenni; *sentire*.
Verstand, **der**, értelem, ész, értelembéli tehetség; *mens*: **Von Verstande kommen**, értelmétől megfosztatni, megkábúlni; *mente capi*, *insanus fieri*. 2. **st. Urtheilungskraft**, ítélőtehetség, okosság; *intelligentia*,

judicium, ingenium. 4. st. der Sinn, z. B. des Wortes, értelem, jelentés; *significatio, sensus.*

Verständig, értelmes, okos, eszes; *prudens, sanus, judiciosus: adv.* okosan, értelmesen; *prudenter.* 2. Einsicht haben, hozzáértő; *intelligens rei.*

Verständigen, megmagyarázni, értésére adni; *edocere.*

Verständlich, érthető, világos; *perspicuus, planus: adv.* érthetőleg, világoson; *perspicue.*

Verstärken, erősítni; *firmare, confirmare.* 2. nevelni, szaporítni; *augere.* 3. st. dicker machen, vastagítni; *crassiorem reddĕre.*

Verstärkung, die, erősítés, megerősítés; *confirmatio.* 2. nevelés, öregbítés; *auctus, incrementum.*

Verstatten, engedni, megengedni; *concedĕre, permittĕre.*

Verstattung, die, megengedés; *concessio.*

Verstecken, elrejteni, eldugni; *abscondĕre, celare.*

Versteckt, elrejtett; *occultus.*

Versteckung, die, elrejtés; *occultatio.*

Verstehen, megérteni, érteni; *intelligĕre, perspicĕre, adsequi:* Das versteht sich von selbst, kétség kívül; *sine dubio, hoc manifestum est.* 2. sich zu etwas verstehen, *a.*) kész lenni valamire; *accipĕre rem.* *b.* megegyezni valamiben, reállani valamire; *adnuĕre, probare.* 3. sich mit Jemanden verstehen, alattomban egyetérteni valakivel; *convenire, consentire inter se.* 4. érteni, tudni, (nyelvet); *callere, scire, nosse:* Verstehen Sie Deutsch? ért az Úr németül? *calles v. intelligis lingvam germanicam.*

Versteigern, *a.* elkótyavetyélni; *auctione vendĕre.*

Versteigerung, die, kótyavetye; *auctio.*

Versteinert, *adj* kővévált; *lapideus.*

Versteinerung, die, kővéváltozás; *mutatio in lapidem.* 2. kővévált-test; *res versa in lapidem.*

Verstellen, elrútítni, eltsúfítni; *deformare.* 2. tettetni; *dissimulare.*

Verstellt, *adj.* eltsúfított, elrútított; *deformatus.* 2. tettetett, eltitkolt; *dissimulatus.*

Verstellung, die, tettetés, eltitkolás; *dissimulatio.*

Verstimmen, *a.* sich, elromlani, (a' hangoknak); leereszkedni; *dissonum fieri.*

Verstimmt, *adj.* romlott hangú, leereszkedett; *dissonus.*

Verstockt, *adj.* nyakas, megátalkodott; *obstinatus.*

Verstohlen, *adj.* loppalvaló, alattombanvaló; *clandestinus: adv.* loppal, alattomban; *clam, furtim.*

Verstopfen, *a.* bédugni; *obturare, obstruĕre:* Verstopfter Leib, szorúlt has; *alvus obstructa.*

Verstopfung, die, bédugás, bédugulás; *obstructio.* 2. szorúlás, has szorúlás; *obstructio alvi.*

Verstorben, *adj* megbólt; *mortuus.*

Verstoß, der, öszveütközés, öszveakasztás valakivel; *offensio.* 2. hiba, vétek; *peccatum, lapsus.*

Verstoßen, *a.* eltaszítni; *depellĕre.* 2. kiadni rajta, eladni; *abalienare.*

Verstreichen, *a.* békenni, bemázolni, (a' repedést); *oblinĕre.* 2. eltelni, elmúlni, (mint az idő); *decurrĕre, elabi, praeterire.*

Verstrichen, *adj.* elmúlt, eltelt; *elapsus, praeteritus.*

Verstümmeln, megtsonkítni; *mutilare.*

Verstummen, *n.* megnémúlni; *obmutescĕre.*

Versuch, der, próbatétel, próba; *experimentum, tentamen.*

Versuchen, *a.* próbálni, megpróbálni; *experiri, tentare, periculum facĕre.* 2. késérteni; *sollicitare.*

Versuchung, die, próbálás, megpróbálás; *tentatio.* 2. késértés; *sollicitatio.*

Versündigen, sich, vétkezni; *peccare.*

Versüßen, *a.* megédesítni; *dulcem reddĕre.*

Vertauschen, *a.* eltserélni; *permutare, commutare.*

Vertauschung, die, eltserélés; *permutatio.*

Vertheidigen, óltalmazni; védelmezni, menteni; *defendĕre, tueri.*

Vertheidiger, der, védelmező; *defensor.*

Vertheidigung, die, mentés, óltalmazás, védelmezés, mentség; *defensio.*

Vertheilen, *a.* elosztani, elosztogatni; *distribuĕre, dividĕre, partir*

Vertheilung, die, elosztás; *distributio*, *divisio*.

Vertheuern, *a.* megdrágítni; *augere pretium rei.*

Verthun, elfogyasztani, megemészteni; *consumĕre.* 2. elkölteni; *consumĕre*, *absumĕre.* 3. elvesztegetni; *profundĕre.*

Vertieft, *adj.* völgyes; *depressus.* 2. elmerült: *adv.* elmerűlve, (a' gondolatokba); *mersus cogitationibus.*

Vertilgen, *a.* eltörölni, kiirtani; *delere*, *exstirpare.*

Vertilgung, die, eltörlés, kiirtas; *exstirpatio.*

Vertrag, der, egyezés; *pactio*, *conventum.* 2. szövetség, kötés; *pactum.* 3. st. Verzug, halasztás; *mora.*

Vertragen, *a.* máshová vinni; *alio transferre.* 2. igen elviselni, elnyűni, (ruhát); *usu deterĕre.* 3. eltűrni, elszenvedni, kiállani; *ferre*, *perferre*, *tolerare.* 4. sich, megegyezni, egyet érteni; *concordem esse*, *convenire.*

Verträglich, *adj.* békesség szerető; *pacatus.*

Vertrauen, *a.* rábízni; *committĕre.*

Vertrauen, das, bizodalom; *fiducia.* Im Vertrauen, magunk között, titkon; *secreto*, *inter nos.*

Vertraulich, *adj.* barátságos, meghitt; *familiaris.*

Vertraut, *adj.* meghitt; *familiaris*, *intimus.*

Vertreiben, *a.* elhajtani, elkergetni; *abigĕre*, *pellĕre.* 2. eloszlatni, elűzni; (a' nyavalyát); *dispellĕre.*

Vertreten, *a.* Jemandes Stelle, valaki helyét, v. képét viselni, valaki helyett lenni, (hívatal folytató); *vice alicujus fungi.*

Vertrocknen, *n.* elszáradni, kiszáradni, (mint a' fa, víz); *exarescĕre*, *exsiccari.*

Vertuschen, *a.* eltitkolni, elsimítni; *celare*, *dissimulare*

Verüben, *a.* tselekedni, véghez vinni; *admittĕre*, *patrare*, *facĕre.*

Verunglücken, *n.* szerentsétlenűl járni, kárt vallani; *fortuna adversa uti.* 2. st. zu Grunde gehen, elveszni, végveszedelemre jutni; *perire.*

Verunreinigen, *a.* bémotskolni, elmotskolni; *inquinare*, *foedare.*

Verunstalten, *a.* eltsúfítni; *deformare.*

Veruntreuen, *a.* elsikkasztani, eltökítni; *intervertĕre.*

Verursachen, *a.* okozni, tsinálni, mívelni; *efficĕre*, *adferre*, *conciliare.*

Verurtheilen, *a.* kárhoztatni, ítélni, büntetni; *damnare*, *condemnare.*

Vervielfältigen, *v. a.* sokszorozni, sokasítni; *multiplicare.*

Vervollkommnen, *a.* tökéletesítni; *perficĕre.*

Vervollkommnung, die, tökélletesítés; *perfectio.*

Verwachsen, *n.* bénőni, béforradni; *exolescĕre.* 2. öszvenőni, öszveforradni; *implicari.*

Verwahren, *a.* megerősítni, *munire.* 2. megőrizni; *custodire*, *tueri.* 3. eltenni; *asservare.*

Verwahrlosen, *a.* nem gondolni vele, vesztére hagyni; *neglìgĕre.*

Verwahrung, die, megőrizés, védelmezés; *custodia.* 2. őrizet, árestom; *(idem).*

Verwaisen, *n.* árvaságra jutni; *orbus fieri.*

Verwalten, véghezvinni, eljárni valamiben, folytatni valamit; *fungi v. gr. officio*, *munere*: Ein Amt, hívatalt folytatni, v. viselni; *administrare*, *gerĕre*, (*munus*).

Verwalter, der, tisztartó, gondviselő; *administrator.*

Verwaltung, die, véghezvivés, eljárás valamiben, hívatalviselés, v. folytatás; *administratio.*

Verwandeln, *a.* elváltoztatni; *mutare*, *vertĕre.* 2. elváltozni; *mutari.*

Verwandt, *adj. l.* Anverwandt, rokon, atyafi; *propinquus.* 2. atyafiságos, hozzá hasonló; *affinis*, *cognatus.*

Verwandtschaft, die, atyafiság, rokonság; *affinitas*, *propinquitas.*

Verwechseln, *a.* eltserélni, feltserélni; *mutare*, *commutare.* 2. felváltani, elváltani, (pénzt); *permutare.* 3. vermengen. öszvezavarni; *commutare*, *permiscere.*

Verwegen, *adj.* vakmerő; *audax*, *temerarius*: *adv.* vakmerően, *temerarie.*

Verwegenheit, die, vakmerőség; *audacia*, *temeritas.*

Verwehen, *a.* elfújni, mészszefújni;

flando auferre. 2. tele, v. béfújni, (hóval); *replere.*

Verwehren, *a.* gátolni, megtiltani, ellenzeni; *vetare*, *prohibere*, *impedire.*

Verweigern, *a.* Jemanden etwas, megvonni, v. megtagadni valakitől valamit; *recusare*, *denegare.*

Verweilen, *n.* od. sich, múlatni, késni; *morari.*

Verweis, der, szemrehányás, dorgálás, pirongatás, pironszó; *reprehensio*, *objurgatio*: Verweis geben, megpírongatni, megdorgálni, megfeddeni; *objurgare.*

Verweisen, *a.* elűzni, számkivetni, számkivetésbe küldeni; *relegare*, *exterminare*, *expellĕre.* 2. szemére hányni, pírongatni, (valamiért); *exprobrare*, *reprehendĕre.*

Verwelken, *n.* elhervadni; *flaccescĕre*, *marcescĕre.*

Verwelkung, die, elhervadás; *marcor.*

Verwenden, *a.* elfordítni; *avertĕre*, *deflectĕre.* 2. st. umdrehen, megfordítni; *invertĕre.* 3. st. anwenden, z. B. Geld, Zeit, Mühe, fordítni, ráfordítni, költeni, (pénzt, időt, valamire); *impendĕre*, *adhibere.* 4. sich, für jemanden, od. für etwas, közbe vetni magát valakiért, valamiért, fáradni érte: ismét; kérni, esedezni, (valaki személyjéért); *intercedĕre*, *se interponĕre.*

Verwendung, die, elfordítás; *aversio.* 2. megfordítás; *inversio.* 3. ráköltés, idejének és fáradságának valamirevaló fordítása; *adhibitio*, *impensa.* 4. közbevetés, kérés, (más helyett); *intercessio.*

Verwerfen, *a.* elvetni, elhánynivetni, rosz helyre vetni; *abjicĕre*, *projicĕre.* 2. (a' tanátsot); *rejicĕre*, *spernĕre.* 3 *n.* elvetélkedni, megvetni, (idétlent); *abortire.*

Verwesen, *n.* elrothadni, elmállani; *solvi*, *putrescĕre.*

Verweser, der, hívatalhelytartó, személyviselő; *procurator*, *vicarius.*

Verwichen, *adj.* elmúlt; *elapsus*, *praeteritus.*

Verwickeln, *a.* öszvekeverni, öszvezavarni; *implicare.* 2. belékeverni, beléelegyítni; *intricare.*

Verwickelt, *adj.* öszvekevert, öszvezavart, belékevert, beléelegyedett; *implicatus*, *intricatus.*

Verwildern, *n.* elvadúlni; vaddá lenni; *sylvescĕre*, *efferari.*

Verwildert, *adj.* elvadúlt; *efferatus.*

Verwirren, *a.* öszvekótzolni, (a' haját); *implicare.* 2. megháborítni, megzavarni; *perturbare.*

Verwirrt, *adj.* kótzos, öszvekuszált; *implicatus.* 2. megzavart, megháborított; *perturbatus.*

Verwirrung, die, zűrzavar, rendetlenség; *perturbatio*, *confusio.*

Verwischen, *a.* eltörölni, kitörölni; *delere.*

Verwittern, *a.* elmállani; *solvi.*

Verwöhnen, *a.* roszszúl szoktatni; *prava consvetudine imbuĕre.*

Verworfen, *adj.* elhánytvetett; *abjectus.*

Verworren, *adj.* zavarodott, rendetlen; *implicatus*, *perturbatus.*

Verwunden, *a.* megsebesítni, sebbe ejteni; *vulnerare*, *sauciare.*

Verwundern, sich, tsudálkozni valamit tsudálni; *mirari*, *admirari.*

Verwunderung, die, tsudálkozás; *admiratio.*

Verwundet, *adj.* megsebesedett, sebes; *vulneratus*, *saucius.*

Verwünschen, *a.* átkozni, megátkozni; *execrari*, *detestari.*

Verwünscht, *adj.* átkozott; *execrabilis*, *detestabilis*, *improbus.*

Verwüsten, *a.* elpusztítni; *vastare*, *devastare*, *depopulari.*

Verwüstet, *adj.* elpusztított, puszta; *depopulatus*, *dirutus.*

Verwüstung, die, pusztítás, rontás, pusztaság; *depopulatio.*

Verzagen, *n.* eltsüggedni, elhagyni magát, kétségbe esni; *animum despondere*, *spem abjicĕre.*

Verzagt, *adj.* eltsüggedt; *pavidus.* 2. kétségbe esett; *desperans.*

Verzählen, *a.* hibásan számlálni, eltéveszteni; *errare in numerando.*

Verzärteln, *a.* elkényeztetni: *nimis indulgere.*

Verzärtelt, *adj.* elkényeztetett; *nimia indulgentia corruptus.*

Verzehren, *a.* megemészteni; *consumĕre.* 2. sich, megemésztődni; *confici.*

Verzehrung, die, megemésztés; *consumtio.*

Verzeichniß, das, feljegyzés, laistrom; *index*, *consignatio*.

Verzeihen, *n.* megbotsátni, megengedni; *ignoscĕre*, *veniam dare*.

Verzeihlich, megbotsátható; *ignoscendus*.

Verzeihung, die, megbotsátás, engedelem, botsánat; *venia*: Ich bitte um Verzeihung, engedelmet kérek; *veniam peto*.

Verzerren, *a.* elvonni egymástól, félrehúzni; *distrahĕre*, *distorquere*.

Verzetteln, *a.* elhullatni; *dispergĕre*.

Verzicht, die, jussáról lemondás; *renunciatio*.

Verziehen, *a.* elhúzni, félre húzni; *distrahĕre*. 2 roszszúl nevelni, (gyermeket); *male educare*. 3. st. verweilen, késni, várakozni; *exspectare*, *manere*. 4 sich, eltakarodni; *dilabi*.

Verzieren, *a.* feltzifrázni, ékesítni; *exornare*.

Verzierung, die, feltzifrázás, ékesítés; *exornatio*. 2. ékesség, tzifraság; *ornamentum*.

Verzinnen, *a.* megtzínezni, tzínnel béfuttatni; *stanno obducĕre*.

Verzinsen, *a*, uzsorát, v. interest adni; *pendĕre usuras*, *v. fenus*.

Verzogen, *adj.* elvont, félrevont, félrevongált; *distortus*. 2. roszszúl nevelt; *male educatus*.

Verzógern, *a.* késleltetni, múlattatni, tartóztatni; *proferre*, *producĕre*, *morari*.

Verzógerung, die, késleltetés, tartóztatás; *prolatio*, *mora*.

Verzug, der, késés, késedelem: *mora*.

Verzweifelt, an etwas, kétségbe esni, (valami felől); *desperare*

Verzweifeln, *adj.* kétségbeesett; *desperatus*. 2. st. bóse, gonosz, istentelen, átkozott; *improbus*, *scelestus*. 3. st. heftig, felettevaló, irtóztató; *vehemens*.

Verzweiflung, die, kétségbeesés; *desperatio*.

Vesper, die, délest, délestiidő; *tempus pomeridianum*. 2. vetsernye, délesti Isteni tisztelet; *sacra pomeridiana*.

Vesperbrod, das, osonna; *merenda*.

Vettel, die, vén aszszony, banya; *vetula*.

Vetter, der, rokon, atyafi; *cognatus*. 2. Atyám, v. anyámtestvére, bátyja, v. öttse; *patruus*, *avunculus*.

Vicar, der, helytartó; *vicarius*.

Vice, más szók előtt: Al- v Vitze, v. második; *pro- v. vicarius*.

Victualien, die, *pl.* eleség; *cibaria*.

Vieh, das, *pl.* die Viehe, barom, állat, marha; *pecus*, *bestia*.

Vieharzneykunst, die, baromorvoslás; *ars veterinaria*.

Vieharzt, der, baromorvos, barmok orvosa; *medicus veterinarius*.

Viehheerde, die, nyáj, tsorda; *grex pecudum*.

Viehhirt, der, barompásztor; *pastor pecudum*.

Viehisch, *adj.* baromi; *pecuinus*, *bestialis*.

Viehmarkt, der, barom vásár; *forum pecuarium*.

Viehseuche, die, marhadög; *lues pecudum*.

Viehstall, der, barom istálló; *stabulum pecuarium*.

Viehzucht, die, baromtartás; *res pecuaria*.

Viel, sok; *multus*. *pl.* Viele, sok, sokan, *multi*, *ae*, *a*. Viel, sokkal, Viel schöner, sokkal szebb; *multo pulchrior*, *v. -ius*: Es gilt mir gleich viel, nekem mind egy; *perinde mihi est*.

Vieleckig, sok szegletű; *multangulus*, *polygonus*.

Vielerley, sokféle; *varius*

Vielfach, *adj.* sokrétű, sokszoros; *multiplex*.

Vielfältig, *adj.* sokféle; (*idem*).

Vielfraß, der, nagyehető, nagy evő, nagy bétű; *vorax*, *insatiabilis*. 2. rozomák, torkozborz; *gulo*.

Vielgeliebt, *adj.* igen kedves, szerelmes; *carissimus*, *percarus*.

Vielleicht, *adv.* talám, (talán); *forsan*, *forte*.

Vielmahl, *adv.* sokszor; *saepe*.

Vielmahlig, *adj*, sokszori; *creber*, *frequens*.

Vielmehr, sőt inkább; *potius*, *quin imo*.

Vielvermógend, *adj.* tehetős, sokat tehető; *multum valens*, *praevalidus*.

Vielweniger, *adv.* annál kevésbbé; *multo minus*.

Vier, négy; *quatuor*: *adv.* négyen; *quaterni*: Er kam auf allen Vieren gekrochen, négy kézláb mászott; *quadrupes incessit.*

Viereck, das, négyszeglet; *quadratum, tetragonum.*

Viereckig, *adj* négyszegletű; *quadratus, quadrangulus.*

Viererley, *adj.* négyféle; *quadrifarius.*

Vierfach, *adj.* négyszeres, négyrétű; *quadruplex, quadruplus.*

Vierfältig, *adj.* négyszeres; (*idem*).

Vierfüßig, *adj.* négylábú; *quadrupes.*

Vierhundert négyszáz; *quadringenti.*

Vierjährig, *adj.* négyesztendős; *quadrimus, quadriennis.*

Viermahl, *adv.* négyszer; *quater.*

Vierspännig, *adj.* négylovas, vagy ökrös, (szekér); *quadrijugus.*

Vierte, der, die, das, negyedik; *quartus.*

Viertel, das, negyed, negyedrész fertály; *quadrans, pars quarta.*

Vierteljahr, das, fertály esztendő; *trimester.*

Viertens, *adv.* negyedszer; *quarto.*

Viertheil, der, negyedrész; *quadrans.*

Vierzehen, tizennégy; *quatuordecem.*

Vierzig, negyven; *quadraginta.*

Vierzigjährig, *adj.* negyvenesztendős; *quadragenarius.*

Vierzigste, der, die, das, negyvenedik; *quadragesimus.*

Vigilien, die, *pl.* vigiliák; *vigiliae.*

Vignette, die, (olv. vinyette), kép; *imago.*

Viole, od. Veilchen, viola, ibolya; *viola.*

Violet, *adj.* violaszín, violaszínű; *violaceus.*

Violine, die, hegedű; *fides, -ium pl.*

Visiren, st. zielen, tzélozni, akolni, megakolni; *metiri capacitatem dolii.*

Visite, die, st. Besuch, látogatás; *salutatio domestica.*

Visitiren, st. untersuchen, megvizsgálni, kikeresni; *explorare.*

Vitriol, der, gálitzkő, gálitz; *vitriolum.*

Vlies, das, gyapjas bőr; *vellus*: Der Orden des goldenen Vlieses, az aranygyapjasok Vitézi Rendje; *Ordo aurei velleris.*

Vocal, der, magábanhangzó; *litera vocalis.*

Vogel, der, madár; *avis, ales, volucris*: ein listiger Vogel, ravasz ember; *astutus homo, versutus*: Ein lustiger Vogel, tréfás ember, furtsa ember; *festivus homo.*

Vogelbauer, der, kalitka, kalitzka; *cavea.*

Vogelfang, der, madárfogás, madarászás; *aucupium.*

Vogelfrey, földönfutó; *proscriptus.*

Vogelhaus, das, madártartó; *aviarium.*

Vogelnest, das, madárfészek; *nidus avis.*

Vogelstellen, das, madarászás; *aucupium.*

Vogt, der, szószólló, ügyfolytató; *advocatus.* 2. tisztartó; *praefectus operarum.*

Vogtey, die, szószóllóság; *munus advocati.* 2. tisztartóság; *praefectura.*

Volk, das, nép; *populus*: od. st. Nation, nemzet; *gens, natio.*

Völkerrecht, das, népek, v. nemzetek jussa, nemzetjuss; *jus gentium.*

Völkerschaft, die, népség, népek; *gens, natio, populus.*

Völkerwanderung, die, népvándorlás; *migratio gentium.*

Volkreich, *adj.* népes; *frequens, celeber.*

Voll, *adj.* telyes, tele; *plenus, repletus*: Ein volles Glas, tele pohár; *poculum plenum, impletum.* 2. st. dick, telyes, vastag, (ábrázat); *plenus.* 3. st. ganz, egész; *integer, totus*: Der volle Mond, a' tele hóld; *plena luna, plenilunium.*

Vollauf, *adv.* bővségesen, eléggé; *abunde, satis superque.*

Vollblütig, *adj.* bővérű; véres; *abundans sangvine, plethoricus.*

Vollbracht, *adj.* véghez vitt; *confectus, peractus.*

Vollbringen, *a.* véghezvinni, elvégezni; *conficĕre, peragĕre.*

Vollenden, *a.* elvégezni, végrehajtani, tökélletességre vinni; *perficĕre, absolvĕre, ad finem perducĕre.*

Vollendet, *adj.* elvégzett; *perfectus, absolutus.*

Vollends, st. völlig, tökéletesen, egé-

szen; *imo plane.* 2. so gar, sőt, éppen; *imo, plane.*

Vollendung, die, végrehajtás, elvégzés; *perfectio, confectio, consummatio.*

Völlerey, die, tobzódás, részegeskedés; *temulentia, ebrietas.*

Vollgültig, *adj.* egész erejű; *plene valens.*

Volljährig, *adj.* gazdakoros; *suae potestatis, suae tutelae.*

Völlig, *adj.* tökélletes, telyes, egész; *plenus, integer*: *adv.* egészen, tökélletesen; *plane, plene, prorsus.* 2. st. dick, testes, vastag, vaskos; *plenus, corpulentus.*

Vollkommen, *adj.* telyes, egész, (szám); *plenus, perfectus, integer.* 2 tökéletes, (ember, dolog); *perfectus, absolutus* 3. st. stark, dick, vastag, telyes, vaskos; *plenus, corpulentus.*

Vollkommenheit, die, épség, egészség, telyesség; *plenitudo, integritas.* 2. tökéletesség; *perfectio.*

Vollmachen, *a.* teletőlteni; *implere, explere.*

Vollmacht, die, telyes hatalom; *potestas plena, summa potestas.*

Vollmond, der, holdtőlte, *plenilunium.*

Vollständig, *adj* egész; *plenus.* 2. tökélletes; *perfectus, integer.*

Vollstopfen, *a.* teletömni; *implere.*

Vollwichtig, *adj.* telyes mértékű; *pleni ponderis.*

Vollzählig, *adj.* telyes számú; *plenus, integer.*

Vollziehen, *a.* végbez vinni, bétőlteni; *perficĕre, peragĕre, absolvĕre.*

Vollziehung, die, véghezvitel, bétőltes; *peractio, perfectio.*

Volontár, der, szabadseregbéli katona; *miles voluntarius.*

Voltigiren, (olv. voltizsíren), mesterségesen ugrálni; *saltu se subjicĕre.*

Vom, st. von dem, *l.* Von.

Vomitiv, das, hánytató; *medicamentum vomitorium.*

Von, *praep. c. Dat.* ról, ről; *de.* 2. tól, től; *a, ab.* 3. Von, an, od. auf, -tól fogva, -től fogva; *a, ab, inde a*: Von der Zeit an, attól az időtől fogva; *ab eo tempore.* 4. -ból, -ből; *cum Ablativo*: Ich komme von Wien, Bétsből jövök; *Vienna venio.* 5. st. auf, -ból, ből: *e, ex*: Das ist von Holz, ez fából van; *hoc ex ligno est.*

Vonnöthen, szükséges; *necessarius.*

Vor, *praep. c. Dat.* előtt; *ante*: Vor dem Thore, a' kapu előtt; *ante portam.* 2. -tól, -től; *a, ab, prae.* Vor einer Sache erschrecken, valamitől megíjedni; *aliquid horrere, timere.* 3. miatt; *prae*: Vor Hunger sterben, az éhség miatt meghalni, v. elveszni; *fame perire.* 4. *cum Acc.* eleibe; *ad, ante*: Vor den Spiegel treten, a' tűkör eleibe állani; *ante speculum stare.*

Vorabend, der, innep szombatja; *dies praecedens festum.*

Voráltern, die, *pl.* od. unsere, az atyáink, a' régi eleink; *majores nostri.*

Voran, elől, előre; *ante, prae*: z. B. voran gehen, elől menni; *antecedĕre*: előre menni; *praecedĕre, praeire*: voran schicken, előre küldeni; *praemittĕre.*

Vorarbeiten, *a.* előre dolgozni; *praeparare.*

Voraus, előre, elől; *ante*: z. B. voraus gehen, előre menni, előre elmenni; *anteire*: voraus setzen, előre feltenni, (valamelly esetet); *ponere casum*: Zum voraus, előre, eleve; *in antecessum.*

Vorausbezahlung, die, előrefizetés, előre megfizetés; *repraesentatio.*

Voraussetzung, die, előre feltétel; *postulatio, hypothesis.*

Vorbauen, *v. a.* eleibe építni; *praestruĕre.* 2. eleit venni valaminek; *praecavere, occurrĕre rei.*

Vorbedacht, der, előre meggondolás; *consultum.*

Vorbedeutung, die, előrejelentés, jelenség; *omen.*

Vorbehalt, der, fenntartás.

Vorbehalten, *a.* fentartani, v. kikötni, (valamit magának az alkuban); *reservare, excipĕre.*

Vorbenannt, a' most nevezett, a' megnevezett; *ante v. supradictus.*

Vorbereiten, *a.* elkészítni, előre elkészítni; *praeparare.* 2. sich, előre, elkészűlni; *se praeparare.*

Vorbericht, der, előbeszéd, előljáróbeszéd; *praefatio.*

Vorbethen, *a.* elől imádkozni; *praeire precando.*
Vorbeugen, *a.* elejét venni valaminek; *praecavere.*
Vorbey, *adv.* mellette el; *praeter, trans*: vor dem Hause vorbey, a' ház előtt el; *praeter domum, ad*: vorbey gehen, elmenni, elötte, v. mellette; *praeterire, transire.* 2. eltőlt, elmúlt; *elapsus, transactus*: es ist vorbey, vége van, megvan, oda van; *res transacta v. finita est.*
Vorbild, das, példa, mustra, (a' követésre); *exemplar.* 2. ábrázolat; *typus, umbra, imago.*
Vorbothe, der, posta, hírmondó; *praenuncius.*
Vorbringen, *n.* termeni, világra hozni, (mint a' főld plántákat); *proferre, ferre.* 2. előhozni, említni, *commemorare, dicĕre.*
Vordach, das, eresz, eszterhély; *protectum.*
Vorderachse, die, első tengely; *axis prior.*
Vorderarm, der, karszár; *brachium.*
Vordere, der, die, das, elsőbb, első; *prior, anterior.*
Vorderfuß, der, elsőláb; *pes prior.*
Vordergrund, der, első rész; *pars antica.*
Vorderhand, die, kézfej; *carpus.*
Vordersatz, der, elsőbb mondás; *enunciatio prior.* 2. feltétel, első tétel, (a' Logikában); *major, praemissae.*
Vorderste, der, die, das, legelső, legelőllévő: *primus.*
Vordertheil, der, elöllévő rész, eleje valaminek; *pars prior v. antica.*
Vordrängen, sich, *a.* előre nyomúlni; *prorumpĕre.*
Vordringen, előre nyomúlni; *(idem).*
Voreilig, *adj.* hirtelenkedő; *praeproperus.*
Vorenthalten, *a.* megtartóztatni, megtagadni, megfogni valakitől valamit; *retinere, detinere.*
Vorerinnerung, die, elöre intés; *praemonitum.*
Vorerst, *adv.* elébb; *prius.*
Vorerwähnt, *adj.* a' fellyebb említett; *ante v. supra dictus, v. memoratus.*
Vorfahr, der, valaki előtt hívatalt viselt; *antecessor.* 2. die Vorfahren, *pl.* az eleink, régi atyáink; *majores nostri.*
Vorfahren, eleibe menni, elkerűlni, kotsival más kotsit); *provehĕre currum, superare vehendo.*
Vorfall, der, Zufall, eset, történet; *casus, eventus.*
Vorfallen, *n.* esni, történni; *accidĕre, evenire.*
Vorfallenheit, die, eset, történet; *casus, eventus.*
Vorfinden, *a.* találni; *invenire.*
Vorfordern, *a.* előidézni; *evocare.*
Vorforderung, die, előidézés; *evocatio.*
Vorführen, *a.* elővinni, előhozni; *producĕre.*
Vorgänger, der, hívatalban valakit megelőző; *antecessor.*
Vorgeben, *a.* előreadni, engedni; *remittĕre.* 2. eleibe adni, kiszabni, meghagyni, (letzkét); *praescribĕre.* 3. mondani, költeni, (hazudni); *dictitare.*
Vorgebirge, das, fok, a' hegynek tengerbe kinyúló foka; *promontorium.*
Vorgeblich, *adj.* mondott, tettetett, kőltött; *sic dictus.*
Vorgefaßt, előre bévett, bészívott (vélekedés); *ante conceptus.*
Vorgehen, *a.* történni; *accidĕre, fieri, evenire*: ist nichts neues vorgegangen? nem történt valami újság? *nihil novi accidit?* 2. megelőzni, felyűl haladni; *eminere, superare.*
Vorgemeldet, *adj.* a' fellyebb emlitett; *ante dictus v. memoratus.*
Vorgenannt, *adj.* a' fentnevezett; *supra nominatus, v. memoratus.*
Vorgesetzt, ein Vorgesetzter, elöljáró; *praefectus, praeses*; die Vorgesetzten, az elöljárók; *magistratus, qui prae sunt.*
Vorgestern, *adv.* tegnapelőtt; *nudius tertius.*
Vorgreifen, *a.* eleibenyúlni; *protendĕre manum.*
Vorhaben, *n.* előtte lenni; *praecinctus esse.* 2. st. Willens seyn, szándékozni, valamelly szándékkal lenni; *parare, moliri, cogitare, incipĕre.*
Vorhaben, das, szándék, feltétel; *propositum, coeptum, consilium.*

Vorhalten, *a.* eleibe tartani; *protendĕre*, *projicĕre*. 2. st. vorrücken, szemére vetni; *objicĕre*, *exprobrare*.
Vorhand, die, elsőség; *partes primae*, *locus prior*.
Vorhanden seyn, *n.* jelenlenni; *praesto esse*, *praesens esse*. 2. st. seyn, od. existiren, lenni; *esse*, *reperiri*, *inveniri*.
Vorhang, der, kárpit, fedező, fírhang, ablakelőző; *velum*, *plaga*.
Vorhängen, *a.* eleibe függeszteni; *praetendĕre*.
Vorhaus, das, pitvar, tornátz; *atrium*.
Vorher, *adv.* elébb; *ante*, *prae*, *supra*, *prius*. 2. előtte, előre; *ante*, *prae*: z. B. Vorhersehen, előre látni; *praevidere*. 3. az előtt; *antea*.
Vorherig, *adj.* előttevaló; *prior*, *superior*.
Vorhin, *adv.* elébb; *antea*, *prius*.
Vorhof, der, pitvar, tornátz; *vestibulum*.
Vorjährig, *adj.* tavalyi, múlt esztendei; *anni superioris*.
Vorig, *adj.* az elébbeni; *prior*.
Vorkaufen, *a.* mások előtt venni; *emĕre ante alios*.
Vorkäufer, der, mások előtt vevő; *emens ante alios*.
Vorkommen, *n.* s. eleibe menni; *antevertĕre*. 2. eleit venni, (gonosznak); *occurrĕre*. 3. megelőzni valamiben; *praevertĕre*. 4. előfordúlni; *inveniri*, *occurrĕre*: das Wort kommt nicht oft vor, ez a' szó ritkán fordúl elő; *haec vox raro adhibetur*, *v. occurrit*. 5. st. scheinen, tetszeni, látszani; *videri*.
Vorlängst, *adv.* régen, igen régen; *pridem*, *dudum*.
Vorlassen, *a.* előre botsátni, eleibe botsátni; *praemittĕre*, *admittĕre*.
Vorläufig, *adj.* előrevaló, előljáróbanvaló; *praevius*: *adv.* előre; *praevie*.
Vorlegen, *a* eleibe tenni; *obponĕre*, *praeponĕre*. 2. rátenni, (lakatot valamire); *obdĕre*, *objicĕre*. 3. eleibe terjeszteni, eleibe tenni, (kérdést valakinek); *proponĕre*.
Vorlegelöffel, der, levesosztókalán; *cochlear majus*.
Vorlegeschloß, das, lakat; *sera*.
Vorlesen, *v. a.* z. B. eine Schrift, felolvasni, elolvasni (valaki előtt, valami írást); *praelegĕre*.
Vorlesung, die, felolvasás, elolvasás valaki előtt; *praelectio*. 2. tanítás; *praelectio*, *schola*.
Vorletzte, *adj.* utólsót megelőző; *penultimus*.
Vorlieb, *l.* Fürlieb.
Vorliebe, die, különös szeretet; *amor nimius*.
Vorliegend, *adj.* előttünkfekvő, v. lévő; *objacens*.
Vormahlig, *adj.* elébbeni, hajdani; *priscus*, *pristinus*.
Vormahls, *adv.* ez előtt, hajdan, régen, régenten; *olim*, *antea*, *quondam*.
Vormittag, der, délelőtt, délelőtti idő; *adv.* délelőtt; *tempus antemeridianum*.
Vormittägig, *adj.* délelőtti; *ante meredianus*.
Vormittags, *adv.* délelőtt; *ante meridiem*.
Vormund, der, tútor, árvák gondviselője; *tutor*.
Vormundschaft, die, tútorság; *tutela*.
Vorn, *adv*, elől, legelől; *ante*, *ab ante*.
Vornahme, der, vezeték név; *praenomen*.
Vornehm, *adj.* jeles, nevezetes, előkelő, (ember); *illustris*, *praecipuus*.
Vornehmen, *a.* elővenni; *promĕre*, *proferre*. 2. sich etwas, feltenni magában valamit; *proponĕre*.
Vornehmlich, *adv.* különösen, nevezetesen, kiváltképpen; *praesertim*, *praecipue*.
Vornehmste, der, die, das, legjelesebb, legnevezetesebb; *praecipuus*, *illustrior*.
Vorposten, der, szélső, v. első vigyázó, első vígyázók; *excubiae exteriores*.
Vorrang, der, elsőség; *principatus*, *prior locus*.
Vorrath, der, bőség valamiből; *copia*. 2. gyűjtemény, élés, takarmány, eleségbéli gyűjtemény; *penus*.
Vorräthig, *adj.* készen lévő, meglévő, hátralévő; *paratus*, *promtus*.
Vorrechnen, *a.* eleibe számlalni; *enumerare*, *recensere*.

Vorrecht, das, elsőbb juss, fellyebbvaló juss; *jus praecipuum.*
Vorrede, die, előljáró beszéd, előbeszéd; *praefatio, prologus.*
Vorreiten, *n.* előtte lovagolni, előllovagolni; *equo praecedĕre.*
Vorreiter, der, előllovagló, follajtár; *antecessor in equo, agaso.*
Vorrücken, *a.* előre taszítni, v. mozdítni; *promovere.* 2. előremenni, elébb menni, elébb nyomúlni; *procedĕre.* 3. *st.* Vorwerfen, szemére vetni; *objicĕre, exprobrare.*
Vorrufen, *a.* előhívni; *provocare.*
Vorsatz, der, szándék, feltétel; *propositum:* einen Vorsatz fassen, valamit feltenni magában; *proponĕre, statuĕre.*
Vorschein, der, megjelenés, megtetszés; *adparitio:* zum Vorscheine kommen, megjelenni, előjönni; *comparere.*
Vorschieben, *a.* előtólni; *obdĕre.* 2. megfejelni, (tsizmát); *calceos subducĕre.*
Vorschießen, *n.* kihajtani, kibújni, (mint a' gyenge plánták); *propullulare, progerminare.* 2. előre adni, v. fizetni valamire; *ante suppeditare.* 3. költsön adni; *mutuo dare.* 4. *st.* hervorragen, kiállani; *prominere.*
Vorschlag, der, javaslás, tanáts; *consilium:* in Vorschlag bringen, javaslani, tanátsolni; *svadere.*
Vorschlagen, *a.* javasolni; *svadere.*
Vorschmack, der, előrevaló kóstolás; *praesensio.* 2. szamat, főíz; *sapor praevalens.*
Vorschreiben, *a.* eleibe írni; *imitanda praescribĕre* 2. rendelni, szabni valaki eleibe, (törvényt); *praescribĕre, dicĕre v. ponĕre leges.*
Vorschreiten, *a.* előlépni, eleibe lépni; *praecedĕre, antecedĕre.*
Vorschrift, die, írásmustra; *praescriptum.*
Vorschritt, der, előmenetel; *progressus.*
Vorschub, der, *st.* Hülfe, segítség; *auxilium.* 2. fejelés, tsizmafejelés; *subductio.*
Vorschuhen, *a.* megfejelni, (tsizmát); *calceos subducĕre.*
Vorschuß, der, előre adott pénz; *pecunia suppeditata.* 2. pénznek előre adása; *suppeditatio pecuniae in antecessum.*
Vorsehen, előrelátni; *praevidere.* 2. sich, magáról gondoskodni, magára vígyázni; *providere sibi.*
Vorsehung, die, előrelátás gondviselés; *providentia:* die Vorsehung Gottes, az Isteni gondviselés; *providentia divina.*
Vorsetzen, *a.* eleibe tenni; *praeponĕre, anteponĕre.* 2. fellyebb betsűlni, eleibe tenni; *praeferre, anteferre.* 3 sich, magában feltenni; *proponĕre, statuĕre, consilium capĕre.*
Vorsetzlich, *adj.* szántszándékkalvaló; *voluntarius.*
Vorseyn, *n.* ellene lenni, akadályoztatni; *impedire:* da sey Gott vor! Az Isten ne adja! v. ne engedje! *Deus avertat.*
Vorsicht, die, vígyázás, előre vígyázás; *cautio, prudentia.* 2. előre látás, gondoskodás; *providentia, provisio:* die göttliche Vorsicht, Isteni gondviselés; *providentia divina.*
Vorsichtig, *adj.* vígyázó, előrevígyázó; *providus, cautus.*
Vorsingen, *a.* előre v. előtte énekelni; *praecinĕre, praeire canendo.*
Vorsitz, der, első űlés, előlűlés; *prior sedes, princeps locus.*
Vorsorge, die, előrevaló gondoskodás; *cura, providentia, provisio.*
Vorspann, die, béfognivaló lovak; forspont; *equi vehiculares:* mit Vorspann fahren, forsponttal járni; *vehi equis vehicularibus publice datis.*
Vorspannen, eleibe fogni (lovakat); *equos jungĕre currui.*
Vorspiel, das, játék eleje; *praelusio.*
Vorspielen, *a.* előtte játszani, elől játszani; *praeludĕre.*
Vorspringen, *a.* elő ugrani, eleibe ugrani; *prosilire, praesilire.*
Vorsprung, der, előugrás; *procursus:* einen Vorsprung haben, *superare, praecellĕre.*
Vorstadt, die, külsőváros; *suburbium.*
Vorstechen, *n.* kitetszeni; *eminere.*

Vorstechend, *adj.* kitetsző; *insignis*, *conspicuus*.

Vorstehen, *n.* kiállani; *prominere*. 2. előtte állani; *ante—stare*. 3. elöljáró lenni; *praeesse*. 4. st. bevorstehen, közel lenni, következni; *imminere*, *instare*. 5. felyűlhaladni; *antecedĕre*.

Vorsteher, der, elöljáró; *praesul*, *praeses*, *curator*.

Vorstellen, *a.* eleibe tenni, v. helyheztetni; *anteponĕre*, *praeponĕre*. 2. eleibe terjeszteni valakinek valamit; *proponĕre*. 3. bémutatni, (valakit valakinél); *adducĕre quem ad quem*. 4. ábrázolni, játszani, (valakinek a' személyjét a' játékszinen); *agĕre*, *ferre*, *esse*. 5. st. Abbilden, ábrázolni, lefesteni; *exprimĕre*, *effingĕre*: was soll das Gemälde vorstellen? mit ábrázol ez a' kép? *quid repraesentat haec figura?* 6. sich, képzelni, gondolni, elgondolni; *cogitare*, *concipĕre*: man kann sich leicht vorstellen, könnyű elgondolni, v. képzelni; *facile est conceptu*.

Vorstellung, die, ábrázolás; *repraesentatio*, *designatio*. 2. eleibe terjesztés; *propositio*. 3. előadás; *actio*, *repraesentatio*. 4. gondolat, képzet; *cogitatio*, *imaginatio*.

Vorstrecken, *a.* kinyújtani; *protendĕre*, *projicĕre*. 2. előreadni, (pénzt); *suppeditare in antecessum e. g. pecuniam*. 3. költsön adni; *dare mutuo*, *commodare*.

Vortheil, der, st. Nutzen, haszon, előmenetel; *commodum*, *fructus*, *utilitas*, *emolumentum*. 2. st. Gewinn, nyereség; *lucrum*, *quaestus*. 3. st. Kunstgriff, fortély; *ars*, *artificium*. 4. st. Bequemlichkeit, nyereség, könnyűség; *commoditas*, *opportunitas*.

Vortheilhaft, *adj.* hasznos, előmeneteles; *utilis*, *proficuus*. 2. nyereséges; *quaestuosus*. 3. alkalmatos; *aptus*, *commodus*.

Vorthun, elővenni; *proferre*, *producĕre*. 2. sich, magát kimutatni; *excellĕre*, *eminere*.

Vortrab, der, a' sereg első része, előjáró tsapat; *primum agmen*.

Vortrag, der, előadás, (könyvben v. szóval); *traditio*, *relatio*, *eloquium*. 2. tanítás, tanításmód; *modus proponendi*, *tradendi*. 3. feltétel; *propositum*, *thema*.

Vortragen, *a.* elővinni; *praeferre*. 2. előadni, előterjeszteni; *proferre*, *pronunciare*, *referre*. 3. tanítni, tanítás formában előadni; *tradĕre*, *proponĕre*, *disserĕre*.

Vortrefflich, *adj.* jeles, derék, igen jeles; *egregius*, *eximius*, *excellens*, *praestans*: *adv.* jelesen, igen jelesen; igen jól; *egregie excellenter*.

Vortrefflichkeit, die, jelesség, derékség; *praestantia*, *excellentia*. 2. hasznosvólta valaminek; *virtus*, *utilitas*.

Vortreten, *n.* eleibe lépni, állani, v. menni; *praecedĕre*. 2. előlmenni; *procedĕre*.

Vortritt, der, előllépés; *processio*, *progressus*. 2. elsőség; *locus prior*, *principatus*.

Vortuch, das, előkötő, kötő, kötény; *praeligamen*.

Vorüber, *l.* Vorbey.

Vorübung, die, előre gyakorlás; *praegymnasma*.

Vorurtheil, das, balítélet, balvélekedés, előítélet; *praejudicium*. 2. st. Meinung, vélekedés; *opinio*.

Vorwalten, *n.* fennforogni, fennlenni; *subversari*: es waltet kein Zweifel vor, semmi kétség sints a' dologban; *nihil dubii in re subversatur*.

Vorwand, der, szín, színes ok, palást; *praetextus*, *species*: unter dem Vorwande der Religion, a' Vallás színe alatt; *sub praetextu religionis*.

Vorwärts, *adj.* előre, előfelé; *protinus*, *prorsum*.

Vorwelt, die, régi világ; *antiquitas*, *majores*, *orbis antiquus*.

Vorwerfen, *a.* eleibe vetni; *objicĕre*, *projicĕre*. 2. st. vorrücken, szeméré vetni; *exprobrare*.

Vorwerk, das, major, szállás, puszta; *villa*, *praedium rusticum*.

Vorweser, der, hivatalban valakit megelőző; *antecessor*.

Vorwissen, das, előre tudás, tudat; *conscientia*: mit meinem Vorwissen, az én tudtommal; *me conscio*.

Vorwitz, der, újságon kapás; *curiositas*. 2. st. Muthwille, pajkosság, tsintalanság; *petulantia*.
Vorwitzig, *adj.* újságon kapó; *curiosus*. 2. tsintalan; *petulans*.
Vorwort, das, előlutóljáró; *praepositio*. 2. st. Fürsprache, szószóllás; *intercessio*.
Vorwurf, der, szemre hányás; *exprobratio*.
Vorzählen, *a*. eleibe számlálni; *enumerare*.
Vorzeichnen, *a*. eleibe rajzolni; *praesignare*, *praescribĕre*.
Vorzeigen, *a*. megmutatni, előmutatni; *monstrare*, *exhibere*, *ostendĕre*.
Vorzeiger, der, mutató, elö mutató; *monstrator*, *exhibitor*.
Vorziehen, *a*. kihúzni, előhúzni; *protrahĕre*, *producĕre*, *obtendĕre*. 2. st. höher schätzen, fellyebb betsülni; *praeferre*, *anteponĕre*.
Vorzimmer, das, külső szoba, béjáró szoba, béjáró; *procoeton*, *atrium*.
Vorzug, der, elsőség, első rang; *praerogativa*, *praestantia*. 2. jeles tulajdonság, jóság, jelesség; *virtus*.
Vorzüglich, *adj*. jeles, derék, különös, kiváltképpenvaló; *praestans*, *egregius*, *singularis*, *praecipuus*: *adv*. különösen, kiváltképpen; *imprimis*, *praecipue*.
Vorzüglichkeit, die, jelesség; *praestantia*.
Vorzugsweise, *adv*. megkülömböztetve; *per excellentiam*.
Votiren, *n*. voksolni; *suffragari*, *sententiam dicĕre*.
Votum, das, voks, (választásban); *sententia*, *suffragium*
Vulcan, der, st. Feuerberg, tűzokádó hegy; *Vulcanus*, *mons ignivomus*. 2. Vulkánus, (a' régiek kováts-és tűz-Istenek; *Vulcanus*.

W.

Waag, die, Vág, (folyóvíz); *Vagus*.
Waare, die, portéka; *merx*: Grüne Waare, zöldség, (eladnivaló); *viridalia venalia*.
Waarenlager, das, portékák, (egy rakáson); *horreum v. copia mercium*.
Waben, der, lépes méz; *favus*.
Wach, *adj*. ébrenvaló; *vigil*: Wach seyn, ébren lenni; *vigilare*: Wach werden, felébredni; *expergisci*.
Wache, die, őrízés, strázsaállás; *vigilia*, *excubiae*, *custodia*. 2. őrízet, strázsa; *vigiliae*, *excubiae*, *excubitores*: Wache halten, strázsálni; *excubias agĕre*. 3. őrálló, strázsa; *excubiae*, *custodia militaris*. 4. őrízethely, strázsahely, strázsaház; *statio*, *stationarium*.
Wachen, *a*. ébren lenni, éjtszakázni, fellenni; *vigilare*. 2. strázsálni, őrízeten lenni; *excubare*. 3. vigyázni, gondoskodni valami felől; *invigilare*.
Wachfeuer, das, őrzők tüze; *ignis excubitorius*.
Wachhabend, *adj*. strázsáló, őrző; *excubias agens*.
Wachhaus, das, strázsaház; *vigilarium*.
Wachholder, der, gyalogfenyő, boróka; *Juniperus Communis*.
Wachholderbeere, die, gyalogfenyőbogyó, borókabogyó; *bacca Juniperi*.
Wachparade, die, strázsa pompa a' katonáknál; *pompa militaris excubitoria*.
Wachs, das, viasz; *cera*.
Wachsam, *adj*. ébrékeny, vígyázó; *vigil*, *cautus*, *circumspectus*: ein wachsames Auge auf etwas haben, szemmel tartani valamit, vígyázni valamire; *rei alicui invigilare*, *aliquid prae oculis habere*.
Wachsamkeit, die, vígyázóság; *vigilantia*.
Wachsen, *n*. s. ich wachse, du wächsest, er wächst, *Imp*. ich wuchs. *Perf*. ich bin gewachsen, nőni; *crescĕre*: einem gewachsen seyn, valakivel felérni, (tehetségre, bátorságrai nézve); *parem esse ali*-

cui, adaequare aliquem: einer Sache gewachsen seyn, bírni valami dologgal, megfelelni valaminek; *alicui rei sufficĕre*. 2. st. erzeuget werden, teremni; *provenire, nasci, crescĕre*: bei uns wächst guter Wein, nalunk jó bor terem; *apud nos generosum vinum crescit*. 3. nevekedni, öregbedni, nőni; *augescĕre, incrementa sumĕre*: der Mond wächst, a' hóld telik; *luna defectum reparat*.

Wachsflecken, der, viaszpetsét, v. motsok; *macula cerea*.

Wachsgelb, *adj*. viaszsárgaságú; *cereus, cerinus, gilvus*.

Wachskerze, die, viaszgyertya; *cereus, candela cerea*.

Wachsleinwand, die, viaszas vászon; *linteum ceratum*.

Wachslicht, das, viaszgyertya; *candela cerea*.

Wachsscheibe, die, tányérviasz; *favus*.

Wachsstock, der, viaszgyertya, viasztekerts; *glomus cereum, glomus filorum ceratorum*.

Wachsthum, der, nővés, nevekedés; *incrementum, auctus*. 2. nevekedés, öregbedés, gyarapodás, (a' jóban, a' tökélletességben); *profectus, progressus*.

Wachstube, die, strázsaszoba; *cubiculum excubitorium*.

Wacht, *l*. Wache,

Wachtel, die, fürj; *Tetrao Coturnix*.

Wachtelhund, der, vizsla; *canis avicularis*.

Wachtelkönig, der, harizs; *Rallus Crex*.

Wächter, der, vígyázó, őrző, strázsa, (bakter); *vigil, custos, excubitor*.

Wachmeister, Wachtmeister, der, *magister vigilium v. excubiarum*.

Wackeln, *n*. ingadozni, ingani; *vacillare, nutare*.

Wacker, st. lebhaft, munter, eleven, világravaló, talpra esett; *alacer, vigilans*. 2. st. brav, derék, jeles; *strenuus praestans*.

Wade, die, lábikra, vastag hús; *sura*.

Wafen, der, pázsit, gyep; *gramen*.

Waffe, die, *pl*. die Waffen, fegyver; *arma*: zu den Waffen greifen, fegyvert fogni, (az. az): hadat kezdeni; *arma capĕre*.

Waffenplatz, der, hartz mezeje; *praesidium, acies*,

Waffenstillstand, der, fegyvernyugvás. fegyverszünés; *induciae*.

Waffenträger, der, fegyver hordozó; *armiger*.

Wage, die, zum Wägen, font, mázsa, mérő serpenyő; *libra, statera trutina*: etwas auf die Wage legen, megfontolni valamit; *ponderare aliquid*. 2. felhértz, (a' szekéren, a' melly a' hámfát tartja); *jugum*.

Wagehals, der, vakmerő, mérész; *homo audax*.

Wagen, der, szekér, (parasztszekér); *currus, plaustrum*. 2. st. Kutsche, kotsi, hintó; *carpentum, pilentum*: das fünfte Rad am Wagen, ötödik kerék a' szekérben, (az az: szükségtelen dolog); *res superflua*.

Wagen, *a*. bátorkodni; *audere*: sich wagen, magát a' veszedelemre kitenni; *discrimen adire*. 2. kotzkáztatni; *facĕre periculum*. 3. st. probiren, próbálni; *tentare, experiri*. Pb. Frisch gewagt ist halb gewonnen, frissen merni, félig nyerni: *audaces fortuna juvat*.

Wägen, *a*. *Imp*. ich wog, *Perf*. ich habe gewogen, fontolni, mérni, megfontolni, megmérni, mázsálni, megmázsálni, (valamit a' fonton, v. mázsálón); *librare, pendĕre, ponderare*. 2. *l*. Wiegen.

Wagenachse, die, szekértengely; *axis*.

Wagengeleise, das, kerékvágás, szekértsapás; *orbita*.

Wagenkorb, d r, szekérkas; *sirpea*.

Wagenleiter, die, szekéróldal; *scala vehicularis*.

Wagenpferd, das, kotsibavaló ló; *equus vehicularis*.

Wagenremise, die, kotsiszín; *tectum vehicularium*.

Wagenschmiere, die, szekérkenő, deget, dohot, kulimáz; *axungia*, (*curulis)*.

Wagenschoppen, *l*. Wagenremise.

Wagensperre, die, kerekkötő; *catena retinens, sufflamen*.

Wäger, der, fontoló, mázsáló; *librator*.

Wagerecht, *adj.* fonterányos; *aequilibris.*

Waghals, *l.* **Wagehals.**

Wagner, **der**, kerékgyártó, bognár, kerekes, kotsis; *opifex carpentarius, plaustrarius.*

Wagschale, **die**, fontserpenyő; *lanx.*

Wagstück, **das**, mérészség, mérész tselekedet, mérész próba; *facinus audax.*

Wägung, **die**, fontolás, megmérés fonton, mázsálás, megmázsálás; *libratio, pensura, pensio.*

Wahl, **die**, választás; *delectus, electio*: **eine Wahl treffen**, választani, kiválasztani; *legĕre, deligĕre.* 2. szabad választás, tetszése szeréntvaló választás; *optio.*

Wählen, választani; *legĕre, deligĕre, creare.*

Wählen, **das**, választás; *lectio.*

Wahlfähig, *adj.* választható; *aptus electioni, cujus ratio haberi potest.*

Wahlfürst, Választó Fejedelem, v. Hertzeg; *Princeps elector.*

Wahlplatz, **der**, választóhely; *locus serviens electioni.* 2. tsatapiatz; *locus proelii.*

Wahlspruch, **der**, választott mondás, rövid jeles mondás; *symbolum.*

Wählung, **die**, od. **das Wählen**, választás; *lectio, delectus.*

Wahn, **der**, tévelygés, tévelygő vélekedés; *opinio.*

Wähnen, *a.* vélni, vélekedni; (hibásan); *opinari.*

Wahnsinn, **der**, őrültség; *vesania.*

Wahnsinnig, *adj.* őrült, eszement; *insanus, amens, delirus.*

Wahr, *adj.* igaz, való; *verus*: *adv.* igazán; *vere*: **es ist wahr**, az igaz; *certe ita est*: **nicht wahr?** nem igaz? nem való? nem úgy van é? *nonne?* 2. igaz, valóságos, igazi; *genuinus.*

Währen, *n.* tartani; *durare.*

Während, *adj.* tartó; *durans*: **Ewig während**, örökké tartó; *perennis, perpetuus*: **während daß**, míg, az alatt hogy; *interea, dum.* 2. *adv.* *c. Gen.* alatt, (ideje alatt); *tempore*: **während des Krieges**, a' háború alatt; *tempore belli*: **während der Zeit**, az alatt az idő alatt, addig, az alatt; *usque, interea temporis.*

Wahrhaft, *adj.* valóságos, valódi igaz; *genuinus, verus.*

Wahrhaftig, *adj.* valóságos, valódi; *genuinus, verus*: *adv.* valósággal, valóságosan; *revera, profecto.* 2. igazmondó; *verax.*

Wahrhaftigkeit, **die**, igazságosság, igazmondóság; *veracitas.*

Wahrheit, **die**, igazság, igaz; *veritas*: **der Wahrheit zu nahe treten**, az igasságon erőszakot tenni; *vim inferre veritati.* 2. valóság; *veritas.*

Wahrheitsliebe, **die**, igazságszeretet; *amor veritatis.*

Wahrlich, *adv.* valóban, valósággal, igazán; *profecto, vere, sane.*

Währmann, **der**, **Gewährmann**, felelő, kezes, helytálló; *auctor, fidejussor.*

Wahrnehmen, *a.* észrevenni, megsejdítni; *animadvertĕre, observare.*

Wahrnehmung, **die**, észrevétel, *animadversio, observatio.*

Wahrsagen, jövendőt mondani; *divinare.* 2. **st. wahr sagen**, igazat mondani; *verum loqui.*

Wahrsager, **der**, jövendölő, jövendő mondó, *vates, fatidicus, augur.*

Wahrscheinlich, *adj.* hihető; *verisimilis, probabilis*: *adv.* hihetőképpen; *probabiliter, verisimiliter.*

Wahrscheinlichkeit, **die**, hihetőség, hihető dolog; *verisimilitudo, probabilitas.*

Währung, **die**, tartás tartóság; *duratio, tenacitas.* 2. érték, (meghatározott betse, a' pénznek); *pretium, valor*: **Zehn Gulden Wienerwährung**, tíz forint a' Bétsi pénzbets szerént, v. Bétsi forint szerént; *decem floreni valutae Viennensis.*

Waid, **der**, izats, kék festőfű; *Isatis tinctoria.*

Waise, **der**, **die**, árva; *orbus, pupillus.*

Waisenhaus, **das**, árvaház, árvák háza; *orphanotrophaeum.*

Waisenkind, **das**, árvagyermek; *pupillus.*

Waisenstand, **der**, árvaság; *orbitas.*

Waisenvater, **der**, árvák atyja; *tutor, curator orborum.*

Waizen, Vátz, (Város); *Vacium.*

Walache, **der**, Oláh; *Valachus.*

Walachay, die, Oláhország; *Valachia.*
Walachisch, *adj.* oláh; *valachicus*: *adv.* oláhúl; *valachice.*
Wald, der, *pl.* die Wälder, erdő; *sylva.*
Waldbiene, die, erdei méh; *apis sylvestris.*
Wäldchen, das, erdőtske; *sylvula.*
Waldhorn, das, trombitakürt; *cornu venaticum.*
Waldhuhn, das, fajd; *Tetrao.*
Waldig, *adj.* erdős; *sylvosus*, *sylvester.*
Waldnutzung, die, erdőhasználás, az erdőnek hasznavétele; *fructus sylvae.*
Waldung, die, erdőség; *saltus*, *sylva.*
Walken, *v. a.* kallózni, (a' posztót); *subigĕre.*
Walkmühle, die, kalló; *fullonia.*
Wall, der, sántz, tőltés, főldbástya; *agger*, *vallum.*
Wallach, der, heréltló; *cantherius.*
Wallen, *n.* forrani, buzogva forrani, buzogni, (mint a' tűznéllévő víz); *fervere.* 2. hánykódni, (mint a' tenger); *aestuare*, *undare.* 3. pezsegni, felpezsdülni, (mint a' vér); *effervescĕre.*
Wallen, das, forrás, buzgás; *fervor.* 2. hánykódás, (a' tengeren); *aestus.*
Wallfahrt, die, st. Wanderschaft, vándorlás; *peregrinatio.* 2. bútsújárás; *peregrinatio sacra.*
Wallfahrten, *a.* bútsút járni, bútsúra menni; *religionis causa peregrinari.*
Wallfahrter, der, bútsús; *peregrinator sacer.*
Wallfisch, der, tzethal, tzet; *Balaena.*
Wallfischfang, der, tzethalfogás; *captura balaenarum.*
Wallnuß, die, dió; *nux juglans.*
Wallrath, der, tzetvelő; *sperma ceti.*
Wallung, die, forrás, buzgás; *fervor.* 2. hánykódás, (a' tenger hánykódása); *aestus.* 3. pezsgés, (vérpezsgés); *motus citatus*, *e. g. sanguinis.*
Wallwurz, die, fekete nadálytű; *Symphytum officinale.*
Wälsch, *adj.* Olasz, Olaszországi; *Italicus.* 2. Wälscher Hahn, pulyka; *numida meleagris*: Wälsche Nuß, dió; *juglans regia.*
Wälschland, Olaszország, Taljánország; *Italia.*
Walten, *n.* igazgatni, uralkodni; *regĕre*, *gubernare.*
Walze, die, hengergő, henger; *cylindrus.*
Walzen, *a.* kerekítni, kikerekitni, (formára készítni); *in formam cylindricam redigĕre.* 2. kidagasztani a' tésztát; *subigĕre.* 3. forogni, német tántzot járni; *volutari saltando.*
Wälzen, *v. a.* hengergetni, hempelygetni; *volvĕre*, *moliri.* 2. sich, hengeregni, hempelyegni; *circumvolvi.*
Walzenförmig, *adj.* hengerforma; *cylindricus.*
Wälzung, die, hengergetés, hempelygetés; *volutatio.*
Wamme, die, a' marhának lefüggő tarja, lepenyeg; *palear.* 2. Fuchswamme, rókatorok, rókamál; *pellis ventrulis vulpina.*
Wammes, das, derékravaló, lajbli; *thorax*, *tunica pectoralis.*
Wampe, die, toka; *palear.* 2. has, pohos has; *abdomen.*
Wand, die, *pl.* die Wände, fal; *paries*: eine Wand führen, falat rakni; *parietem struĕre*: eine spanische Wand, olaszfal, rejtekfal; *paries vicarius*, *occultus.* 2. hegynek, hajónak óldala; *latus*, *paries.*
Wandel, der, életmód, élet; *vita.*
Wandelbar, *adj.* változó, változandó; *mutabilis*, *inconstans.*
Wandeln, *n.* st. gehen, menni, járni; *ambulare*, *incedĕre.* 2. élni; *vivĕre.*
Wanderer, der, vándor; *viator.*
Wandern, *n.* elmenni; *abire*, *discedĕre.* 2. vándorlani; *peregrinari.*
Wandersmann, der, vándorló, vándor; *viator*, *peregrinator.*
Wanderung, die, vándorlás; *peregrinatio.* 2. menés, költözés; *abitus*, *discessus*, *migratio.*
Wandleuchter, der, falonfüggő gyertyatartó; *candelabrum parietale.*
Wanduhr, die, falóra; *horologium parietale.*
Wange, die, ortza; *genae*, *pl. mala*

Wankelmuth, der, állhatatlanság, *inconstantia.*

Wankelmüthig, *adj.* tétovázó, állhatatlan; *inconstans*, *instabilis.*

Wanken, *n.* ingani; *vacillare.*

Wann, mikor, ha; *quando*, *si*, *quodsi.* 2. Dann und wann, néha néha; *interdum*, *nonnunquam.*

Wanne, die, szórólapát; *vannus.* 2. ferdőkád, kád; *labrum.*

Wannen, *a* st schwingen, szórni, szelelni; *ventilare*, *vannare.*

Wannen, z. B. von wannen, honnet; *unde.*

Wanst, der, has, pohos has; *abdomen*, *venter.*

Wanze, die, büdös féreg, poloska, palatzka; *Cimex.*

Wappen, das, tzimer; *insigne.*

Warm, *adj.* meleg; *calidus*: *adv.* melegen; *calide*: Warm werden, megmelegedni; *calescĕre*, *calefieri*: Warm machen, megmelegítni; *calefacĕre.*

Wärme, die, melegség; *calor*: mit vieler Wärme, hevesen, buzgó indúlattal; *ferventer*, *cum ardore.*

Wärmen, *a.* melegítni; *calefacĕre.* 2. sich, melegedni; *calescĕre*, *calefieri.*

Wärmung, die, melegítés; *calefactio.*

Warnen, *a.* inteni, meginteni, ójni, (kártól); *monere*, *praemonere.*

Warnung, die, intés, előrevaló megintés; *admonitio*, *praemonitio*, *monitum.*

Warschau, Varsó, (város); *Varsovia.*

Warte, die, vizsgálótorony; *specula.*

Warten, *a.* gondot viselni valamire, ápolgatni, dajkálni valakit; *curare*, *fovere.* 2. gondoskodni valami felől; *curare*, *administrare.* 3. *n.* várakozni; *exspectare.*

Wärter, der, gondviselő, ápolgató; *curator.*

Wärterinn, die, ápolgató, gondviselő aszony; *curatrix.*

Wartung, die, várakozás; *exspectatio.* 2. gondviselés, dajkálkodás, ápolgatás; *cura*, *curatio.*

Warum? miért? *cur? quare?* 2. a' miert; *quia*, *quoniam.*

Warze, die, szömölts, szümőlts; *verruca.* 2. tsetsbimbó, v. tsetsbúb, tsetsszem; *papilla.*

Warzig, *adj.* szömöltsös; *verrucosus.*

Was? *pron.* a' mi? *qui*, *quae*, *quod?* 2. was? mi? mit? *quid? quod?* 3. st. etwas, valami; *aliquid.*

Waschbecken, das, mosdó edény, mosdó medentze; *pelvis.*

Wäsche, die, fejérruha; *lintea*, *linteamenta*, *pl.* weiße Wäsche anlegen, tisztát venni magára; *lintea-menta induĕre.*

Waschen, *a.* ich wasche, du waschest, er, od. sie wäschet, *Imp.* ich wusch, *Perf.* ich habe gewaschen, mosni, megmosni, (ruhát, edényt, v. kezét); *lavare*, *abluĕre*: Einem den Kopf waschen, megmosni valakinek a' fejét, v. megpirongatni valakit; *corripĕre aliquem.* 2. sich, mosdani, megmosdani; *lavari*, *se lavare.* 3. elmosni, (a' festésben a' festéket); *abluĕre*, *eluĕre.*

Waschen, das, mosás; *lotio*, *lavatio.*

Wäscherinn, die, mosóaszszony, mosoné; *lotrix.*

Waschgold, das, mosott arany; *aurum fluviatile.*

Waschherd, der, katlan; *catinus.*

Waschkessel, der, mosó üst; *ahenum.*

Waschtrog, der, mosó teknő; *alveus serviens lavando.*

Wasen, der, gyep, pázsit; *cespes.*

Wasser, das, víz; *aqua*, *unda*: zu Wasser werden, vízzé válni; *in aquam solvi.* 2. st. Fluß, od. Meer, víz, folyóvíz, tenger; *fluvius*, *aqua profluens*, *lacus*, *stagnum*, *mare.* 3. st. Urin, vizellet; *urina*: das Wasser abschlagen, vizelleni; *urinam mittĕre.* 4. hab, (a' selyemmatérián); *unda.*

Wasserbau, der, vízbenvaló építés; *architectura hydraulica.*

Wasserbaukunst, die, vízi építésmesterség; *hydrotechnica.*

Wasserblase, die, vízbuborék; *bulla.*

Wasserbrunnen, der, kút; *fons*, *puteus.*

Wasserdicht, *adj.* vízmegálló, a' mi a' vizet megállja, és által nem ereszti; *impenetrabilis aquae.*

Wassereimer, der, vízmérő veder; *urna.*

Wasserfahrt, die, vízenvaló útazás, *navigatio*.

Wasserfall, der, vízrohanás, vízzuhanás, vízesés; *catarrhacta*.

Wasserfarbe, die, vízfesték, vizesfesték; *pigmenta aquatica*. 2. vízszín; *color caeruleus*.

Wasserfaß, das, vizes hordó; *vas aquarium*.

Wasserfläche, die, vízszíne, vízszín; *superficies aquae*.

Wassergefäß, das, vizedény, vizes edény; *vas aquarium*.

Wasserhuhn, das, fú, hóda, (*Fulica*) v. szártsa; *Fulica atra*.

Wasserhund, der, vízbe tanitott pudli; *canis aquarius*.

Wässerig, *adj*. vizes, vizenyős, híg; *aquosus*, *aquaticus*. 2. vízizű, ízetlen; *nullius saporis*. 3. erőtlen, híg, (írás, beszéd); *jejunus*.

Wasserkanne, die, vízeskanna; *cantharus*.

Wasserkolbe, die, buzgány; *typha*.

Wasserkopf, der, fejvízkórság; *hydrocephalus*.

Wasserleitung, die, víztsatorna; *aquae ductus*.

Wassermelone, die, görög dinnye; *Cucurbita Citrullus*.

Wassermolch, der, tói gyék, v. gőte; *lacerta lacustris*.

Wassermühle, die, vízimalom; *mola aquaria*.

Wassermünze, die, vízi ménta; *menta aquaria*.

Wässern, *a*. mit Wasser befeuchten, megvizezni, megnedvesítni; *rigare*, *irrigare*: der Mund wässert ihm darnach, foly a' nyála érte; az az: igen nagyon kívánja; *salivam ci movit*.

Wassernix, die, vízi késértet; *spectrum aquaticum*.

Wassernuß, die, sulyom; *trapa*.

Wasserpumpe, die, szívattyú, vízszívó szivárvány; *antlia aquaria*.

Wasserquelle, die, vízforrás; *scaturigo*.

Wasserscheu, víztől irtózó; *hydrophobus*.

Wasserschlange, die, vízi kígyó; *Coluber*.

Wasserschöpfen, das, vízmerítés; *haustus aquae*.

Wasserseite, die, vízfelőlvaló óldala valaminek; *pars versa ad aquam*.

Wassersgefahr, die, vízi veszedelem; *inundatio*, *diluvies*.

Wasserspritze, die, fetskendező; *siringa*, *sipho*.

Wasserstrudel, die, örvény; *vortex*.

Wassersucht, die, vízkorság, vízi betegség; *hydrops*.

Wassertiefe, die, víz mélysége; *altitudo aquae*.

Wassertrinken, das, vízivás; *potus*, *potatio aquae*.

Wassertrinker, der, vízivó, bornemisza; *potator aquae*.

Wassertrog, der, vizes teknő; *alveus aquarius*.

Wassertropfen, der, víztsepp; *gutta aquae*.

Wasservogel, der, vízi madár; *avis aquatica*.

Waten, *n*. gázolni, által gázolni; *vadare*.

Watte, die, bélléspamut; *subsericum*.

Weben, *a*. szőni; *texĕre*. 2. mozgani; *moveri*, *vivĕre in diem*.

Weben, das, szövés; *textus*.

Weber, der, takáts, szövő; *textor*.

Weberbaum, der, zugolyfa; *jugum textorium*.

Weberey, die, szövés; *textura*. 2. szövés-mesterség; *ars textoria*.

Weberkamm, der, takátsborda; *pecten*, *radius textorius*.

Wechsel, der, változás, megváltozás; *mutatio*, *permutatio*. 2. st. Tausch, tserélés; *commutatio*: einen Wechsel treffen, tserélni; *commutare*. 3. váltólevél; *syngrapha*: einen Wechsel ausstellen, váltólevelet adni; *syngrapham exhibere*.

Wechselbank, die, pénzváltó asztal; *mensa feneratoria*.

Wechselbrief, der, váltolevél; *syngrapha*.

Wechselcours, der, váltófolyamat; *cursus v. vices rei numariae*.

Wechselfieber, das, változó hideglelés; *febris intermittens*.

Wechseln, *a*. tserélni, eltserélni; *mutare*, *permutare*. 2. die Kleider, változtatni, (öltözetét); *mutare vestes*: z. B. Geld, váltani, felváltani, (pénzt); *permutare*, *commutare pecuniam*. 4. Briefe mit Je-

mandem wechseln, levelezni valakivel; *literas dare et accipĕre.* 5. *n.* változni; *mutari.*

Wechselnd, *adj.* változó; *mutabilis.*

Wechselrecht, das, váltójuss; *jus cambiale.*

Wechselseitig, *adj.* költsönös; *mutuus.*

Wechselsweise, *adv.* költsönösen; *in vices*, *alternis vicibus.*

Wechsler, der, od. Banquier, váltó, pénzváltó; *negotiator argentarius*, *fenerator.*

Wecken, der, hoszszú zsemlye; *simila oblonga.*

Wecken, *a.* felkölteni; (az álomból); *excitare.*

Wecken, das, felköltés; *excitatio.*

Wecker, der, felkőltő, felköltő mív, (az órákban); *excitator*, *suscitator.*

Wedel, der, legyező; *flabellum.*

Wedeln, *a.* legyezni; *ventulum facĕre* 2. tsóválni a' farkát; *agitare caudam.*

Weder, *conj.* sem; *nec*, *neque*: Weder, — noch, sem, — sem; *nec — nec*, *neque*, — *neque.*

Weg, der, út; *via*: ein gerader Weg, egyenes út; *recta via*, *plana via*: unter Weges, az úton, az útazás közben, az útban; *in via*, *in itinere.* 2. járás, menés, út, mellyet, az útazó tesz; *iter*: Einem etwas in den Weg legen, akadályt tenni, akadályára lenni valakinek; *impedire*, *impedimentum ponĕre*, *obstare*: *b.* megsérteni, v. megbántani valakit; *laedĕre*, *offendĕre.* 3. st. Art und Weise, út, mód valamire; *occasio*, *modus.*

Weg, *adv.* el, oda; *ab*, *con*: *illuc*, *eo*: weg damit, félre vele; *apage*: schlecht weg, egyenesen, egy általjában; *recte*, *directe*, *plane.*

Wegbleiben, *n.* f. elmaradni, kimaradni; *emanere*, *remanere.*

Wegen, *praep. c. Gen.* ért, miatt; *propter*, *ob*, *causa*, *gratia*; dieser Ursache wegen, ezen okból; *ob hanc rem*, *propterea.*

Wegerich, der, útifű; *plantago.*

Wegetritt, der, götsfű, götsinda; *polygonum.*

Wegewarte, die, katang; *cichorium.*

Wegfallen, leesni, elesni; *cadĕre*, *decidĕre.*

Weggeben, *a.* oda adni, eladni; *tradĕre*, *vendĕre*, *amittĕre.*

Wegkommen, *n.* f. eljönni; *abire*, *discedĕre.* 2, elveszni; *amitti*, *disparere.*

Weglassen, *a.* elbotsátni, feleresztení; *dimittĕre.* 2. elhagyni, kihagyni valamit; *omittĕre.*

Wegnehmen, *a.* elvenni; *auferre*, *demĕre*, *tollĕre.*

Wegräumen, *a.* eltisztítni, eltisztogatni; *amovere*, *removere*, *amoliri.*

Wegreisen, *a.* élútazni; *abire*, *proficisci.*

Wegrufen, *a.* elhívni; *avocare.*

Wegschaffen, *a.* elküldeni, parantsolni; *mittĕre*, *dimittĕre.*

Wegschicken, *a.* elküldeni; (*idem.*)

Wegsetzen, *a.* eltenni, egy helyról másikra; *seponĕre.* 2. sich über andere wegsetzen, másokat fel se venni; *spernĕre*, *contemnĕre*, *negligĕre.*

Wegweiser, der, útmutató, kalaúz; *dux viae*, *dux itineris.*

Wegziehen, *n.* elköltözni; *migrare*, *demigrare*, *abire.*

Weh! jaj; Au weh! oh jaj! *vae!*

Wehe! *adv.* jaj; *vae*: Wehe thun, *a.* fájni; *dolere*: *b.* megbántani, megsérteni; *offendĕre*, *laedĕre.*

Weheklagen, *n.* jajgatni; *lamentari.*

Wehen, *n.* fújni, fúni; *flare*, *spirare*: der Wind wehet, a' szél fúj; *ventus flat.*

Wehklagen, jajgatni; *ejulare.*

Wehmuth, die, bánat, búslakodás; *dolor*, *moeror*, *tristitia.*

Wehmüthig, *adj.* szomorú, bánatos, fájdalmas; *dolens*, *moestus*, *tristis*: *adj.* fájdalmasan; *dolenter*, *cum dolore.*

Wehr, die, védelem; *defensio*: sich zur Wehre stellen, magát védelmezni; *se defendĕre.* 2. fegyver; *ensis*, *gladium*, *arma*, *pl.*

Wehren, *a.* megakadályoztatni, ellent állani; *impedire*, *resistĕre.* 2. sich, magát védelmezni, ellent állani; *se defendĕre*, *resistĕre.*

Wehrlos, *adj.* fegyvertelen; *inermis.*

Wehrstand, der, st. Soldatenstand, katonaság; *status militaris.*

Weib, das, aszszony, aszszonyszemély, aszszonyember; *femina*,

mulier. 2. Ehefrau, Gattinn, feleség, házastárs; *uxor, conjux.*
Weibchen, das, ifjú aszszony, menyetske; *mulier.*
Weiberhaft, aszszonyos; *muliebris.*
Weibisch, *adj.* aszszonyi, puha; *muliebris, mollis, effeminatus.*
Weiblich, *adj.* aszszonyi, aszszonynemre tartozó; *muliebris, femininus.*
Weibsbild, das, aszszony, aszszonyszemély, aszszonyember; *femina, mulier.*
Weibsperson, die, aszszonyszemély, aszszony; (*idem.*)
Weibsrock, der, szoknya; *toga muliebris.*
Weich, *adj.* lágy puha; *mollis, tener: adv.* lágyan, puhán; *molliter.*
Weiche, die, lágyja, puhája valaminek; *mollitudo.* 2. az emberi test vékonya; *hypochondria.*
Weichen, *n. ir. Imp.* ich wich, *Perf.* ich bin gewichen, engedni, (elmenni, odább menni); *cedĕre, abscedĕre*: aus dem Wege weichen, kitérni az útból; *declinare.* 2. elsőséget, v. elébbvaló rangot engedni; *cedĕre.* 4. *a. reg.* lágyítni, meglágyítni, megpuhítni; *mollire, macerare.*
Weichherzig, *adj.* lágyszívű, gyengeszívű; *mollis, misericors.*
Weichlich, *adj.* lágyatska; *molliculus.*
Weichling, der, puha ember; *mollis, effeminatus.*
Weichsel, die, medgy; *cerasum acidum.* 2. Visztula folyó vize; *Vistula.*
Weide, die, legelő, legelőhely; *pascuum.* 2. st. Futter, ennivaló, (fű, széna, táplalat); *pabulum.* 3. gyönyörködtetés; *voluptas, delectatio.* 4. fűzfa, fűz; *salix.*
Weiden, a. legeltetni, (a' barmot, marhát); *pascĕre.* 2. *n.* legelni; *pasci.* 3. legeltetni, gyönyörködtetni, (szemeit); *pascĕre, (oculos).*
Weife, die, motóla; *glabrum, rhombus.*
Weigern, *a.* megtagadni, nem adni meg; *recusare, detrectare, negare.* 2. sich, magát vonogatni, szabadkozni; *recusare.*
Weigerung, die, magavonogatás; *recusatio, tergiversatio.*
Weihbischof, der, felszentelt Püspök, tituláris Püspök; *Episcopus suffraganeus.*
Weihe, die, felszentelés; *inauguratio, consecratio.* 2. kánya; *falco milvus.*
Weihen, *a.* felszentelni, (templomot, harangot); *inaugurare, consecrare.* 2. szentelni, ajánlani; *dicare, dedicare.*
Weihnachten, die, *pl.* Karátson; *festum Christi nati v. natale Christi.*
Weihnachtsfest, das, (*idem*).
Weihrauch, der, tömjén; *thus.*
Weihung, die, felszentelés; *consecratio, inauguratio.* 2. szentelés, ajánlás: *dedicatio.*
Weihwasser, das, szentelt víz; *aqua lustralis, aqua piacularis.*
Weil, *adv.* miólta; *donec, quamdiu.* 2. az alatt hogy, az alatt míg; *dum.* 3. *conj* mivel, mivelhogy, minthogy mert; *quia, quoniam.*
Weiland, *adv.* hajdan, néha napján; *olim, quondam.* 2. (a' megholtak tzímje), néhai; *dum in vivis fuit, dum vivebat.*
Weilchen, das, kis idő; *paululum temporis*: ein Weilchen, egy kis ideig; *paulisper.*
Weile, die, időkor, kor, idő; *tempus, spatium, aetas.* Pb. Eile mit Weile, lassan siess; *festina lente.* 2. késedelem, halasztás; *mora, dilatio*: Lange Weile, unalom, magamegúnás; *taedium.*
Weilen, késni valamivel; *morari.*
Wein, der, bor; *vinum, merum*: junger Wein, új bor, ídei bor; *vinum novum, v. hornum*: alter Wein, ó bor; *vinum vetus, veteranum.* 2. szőlő; *uva, racemus*: der Wein ist erfroren, elvette a' hideg a' szőlőt; *frigus nocuit vitibus.*
Weinbau, der, bortermesztés; szőlő mivelés; *cultura vitium, v. vinearum.*
Weinbauer, der, szőlőmivelö; *viticola.*
Weinbeerchen, das, ribizli; *ribes.*
Weinbeere, die, szőlő, szőlőfürt; *racemus, uva.* 2. szőlőszem; *acinus.*
Weinberg, der, szőlőhegy; *vinea. vinetum.*

Weinblatt, das, szőlőlevél; *pampinus.*
Weinen, *n.* sírni; *flere*, *plorare.*
Weinen, das, sírás; *fletus.*
Weinerlich, *adj.* sírankozó; *flebilis.*
Weinessig, der, boretzet; *acetum e vino.*
Weinfaß, das, hordó, boros hordó; *dolium vinarium.*
Weinflasche, die, borospalatzk; *lagena v. ampulla vinaria.*
Weingarten, der, szőlőskert; szőlő; *vinetum*, *vinea.*
Weingegend, die, bortermő tájjék; *regio vinealis*, *vitifera.*
Weingeist, der, égett bor; *spiritus vini.*
Weingeschmack, der, boríz, *sapor vini*, *sapor vinosus.*
Weinglas, das, boros pohár; *scyphus vinarius.*
Weinhandel, der, borral kereskedés; *negotiatio vinaria.*
Weinhändler, der, boráros, borralkereskedő; *negotiator vinarius.*
Weinhaus, das, borház, kortsma; *taberna vinaria*, *oenopolium.*
Weinheber, der, borszívó, lopó; *sipho.*
Weinhefen, der, borseprő; *faex vini.*
Weinjahr, das, bortermő esztendő; *annus ferax vini.*
Weinig, *adj.* borízű; *vinosus.*
Weinkaufer, der, borvásárló; *emtor vini.*
Weinkeller, der, pintze; *cella vinaria.*
Weinkrug, der, boros korsó; *urceus vinarius.*
Weinlager, das, bortartóhely; *horreum vinarium.* 2. borseprő; *faex vini.*
Weinland, das, bortermő föld; *regio vitifera.*
Weinlese, die, szüret; *vindemia*: Weinlese halten, szüretelni; *vindemiare.*
Weinrebe, die, szőlőveszsző; *palmes*, *vitis.*
Weinschank, der, bormérés; *oenopolium.*
Weinschenk, der, kotsmáros; *caupo vinarius*, *oenopola*
Weinstein, der, borkő; *tartarus.*
Weinstock, der, szőlőtő, vagy tőke; *vitis.*
Weinsuppe, die, borleves; *jusculum e vino.*
Weintraube, die, szőlőfürt, szőlőfej, szőlőgerezd; *uva*, *racemus.*
Weintrinken, das, borivás; *potus vini*, *potatio vini.*
Weintrinker, der, borivó; *potor*, *v. potator vini.*
Weinzehent, das, bordézma; *decima vini.*
Weis, *adv.* z. B. Einem etwas Weis machen, elhitetni valakit v. elámítni; *inducĕre*, *persvadere aliquem.*
Weise, die, mód; *modus*, *ratio*: Auf keine Weise, semmiképpen nem; *nullo modo*, *nulla ratione.*
Weise, *adj.* bölts; *sapiens*, *prudens*: *adv.* böltsen; *sapienter*, *prudenter.*
Weisen, *a. ir. Imp.* ich wies, *Perf.* ich habe gewiesen, mutatni, megmutatni; *monstrare*, *ostendĕre*: Jemanden zurecht weisen, valakit útba igazítni; *alicui viam monstrare*, *in viam deducĕre aliquem.* 2. útasítni, igazítni; *docere*, *edocere*, *monere.*
Weisheit, die, böltsesség; *sapientia*, *prudentia.*
Weislich, *adv.* böltsen; *sapienter.*
Weisung, die, mutatás; *monstratio.* 2. parantsolat; *mandatum*, *praeceptum*, *praescriptum.*
Weiß, *adj.* fejér; *albus*, *candidus*: Weiß machen, fejérré tenni, megfejérítni; *albare*, *dealbare*: Weiß werden, megfejéredni, fejérré lenni; *albescĕre*: *adv.* fejéren; *albe.* 2. tiszta fejér; *purus albus*: Weiße Wäsche, fejér ruha, tiszta; *lintea*-*menta. pl.*
Weissagen, *a.* jövendőlni, előre megmondani valamit; *vaticinari*, *divinare*, *praedicĕre.*
Weissager, der, jövendő mondó; *vates*, *interpres futurorum.*
Weissagung, die, jövendölés; *vaticinium*, *vaticinatio*, *divinatio*, *praesagium.*
Weißdorn, der, galagonya; *crategus oxiacantha.*
Weißen, *a.* fejérítni, meszelni; *dealbare.*
Weißgärber, der, lágyvarga, tsávás varga; *alutarius.*
Weißgrau, *adj.* fejér, ősz; *canus*, *candidus.*

Weißlich, fejéres; *albidus*, *subalbus.*

Weißschimmel, der, fejérló; *equus candidus.*

Weisung, die, útmutatás; *edoctio.*

Weit, *adv.* meszsze, távól; *procul*, *longe*, *remote*: So weit, addig, annyira, eddig, ennyire; *eousque*, *tam procul*, *hucusque.* 2. *adj.* meszszetartó, hoszszú, hoszszas; *longinquus*, *remotus*: Die Sache steht noch im weitem Felde, a' dolog még igen bizonytalan; *res est adhuc dubia*, *incerta*, *anceps*: *adv.* hoszszan, hoszasan, meszszire; *longe*, *longinque*, *procul.* 3. bő, tágas, (ruha); *laxus*, *amplus*, *spatiosus.* 4. So weit, annyira; *tam procul*: Weiter, tovább, további; *ultra*, *ulterius*, *ulterior*: *adv.* továbbá; *porro.* 5. *adv.* sokkal, nagyon; *multo.* 6. Bey weitem, sokkal; *multo plus*: Bey weitem nicht, koránt sem; *minime.* 7. Weit und Breit, körűl-belől, mindenfelől; *longe lateque.* 8. Es weit bringen, sokra vinni valamit, sokra menni valamiben; *multum proficĕre.*

Weite, die, tágasság, szélesség, bőség; *amplitudo*, *latitudo*, *laxitas.* 2. távolyság, meszszeség; *distantia*, *longinquitas.* 3. hoszszaság; *longitudo.*

Weitläufig, *adj.* távolrólvaló; *remotus*, *distans*: *adv.* távolról; *remote*, *procul*, *longe.* 2. környűlállásos, bő; *copiosus*, *amplus*, *prolixus*: *adv* környűlállásosan, bőven; *copiose*, *prolixe.* 3. z. B. im Reden, Schreiben, bőbeszédű, szószaporító, hoszszas; *prolixus*, *copiosus*, *longus.* 4. *adv.* ritkán, egymástól távól; *rare*, *procul ab invicem.*

Weitläufigkeit, die, hoszszaság; ismét: szószaporítás, bőbeszédűség; *prolixitas.*

Weitschichtig, *adj.* ritka egymástól távólálló; *rarus*, *laxus*, *distans*: *adv.* ritkán; *rare.* 2. *l.* Weitläufig.

Weitschweifig, szószaporító; *copiosus*, *verbosus*, *prolixus.*

Weitzen, der, búza; *triticum*: Türkische Weitzen, kukoritza, tengeri málé, törökbúza; *zea mays.*

Weitzenbrod, das, búzakenyér; *panis triticeus.*

Weitzenkleye, die, búza korpa; *furfur triticeus*

Weitzenmehl, das, búzaliszt; *farina triticea.*

Weizen, *l.* Weitzen.

Welch, z. B. welch ein! melly! *quis*! *quantus*!

Welcher, welche, welches, kérdő névmássa: melyik? ki? *quis*, *quinam.* 2. viszszahozó névmássa; a' ki, a' melly, a' mi; *qui*, *quae*, *quod.* 3. akárki, akármi, akármelyik; *quicunque.* 4. einige, egynehány; *aliquot*, *nonnulli*

Welk, *adj.* hervadt; *flaccidus*, *langvidus*: *adv.* hervadtan; *flaccide*, *langvide.* 2. st. herabhängend, lekonyúlt; *dependens*, *langvidus.*

Welken, *a.* hervasztani, elhervasztani; *flaccescĕre*, *langvescĕre.* 2. aszalni, szárítni, (gyümőltsöt); *arefacĕre*, *siccare.* 3. *n.* hervadni, elhervadni; *flaccescĕre*, *marcescĕre.*

Welle, die, z. B das Wassers, hullám, hab; *unda*, *fluctus* 2. Walze, henger, küllő; *cylindrus.*

Wällenförmig, *adj.* habos, habforma, kígyó menéses; *undatus*, *undulatus.*

Wels, der, hartsa; *silurus.*

Welsch, *adj.* Olasz, Olaszúl; *Italicus*, *Italice.*

Welschkohl, der, olasz káposzta; *brassica alba.*

Welschland, das, Olaszország; *Italia.*

Welt, die, világ; *mundus.* 2. világ, (a' főld kereksége); *mundus*, *orbis terrarum*: Auf die Welt kommen, a' világra lenni, v. születni; *nasci*, *in lucem prodire.* 3 világ, az emberek; *mundus*, *universum*, *universi homines*: Sich in die Welt schicken, magát a' világhoz alkalmaztatni, (az emberekhez); *accommodare se hominibus*: Alle Welt, mindenek, minden ember, az egész világ; *mundus universus*: Er hat Welt, jártas a' nagy világban, tudja magát a' nagy világhoz alkalmaztatni; *noscit v. novit mundum v. homines*: Der Welt absterben, a' világiakkal felhagyni, v. lemondani rólok; *mori.*

Weltall, das, az egész világ, a' teremtett világ; *universum.*

Weltbegebenheit, die, világi történetek; *res gestae in mundo.*

Weltbeherrscher, der, világ ura, Isten; *Dominus mundi.*

Weltbekannt, *adj.* országszerte, v. az egész világ előtt esméretes; *omnibus notus.*

Weltberühmt, *adj.* országszerte híres; *celebris, clarus.*

Weltbeschreibung, die, világleírás; *descriptio mundi, cosmographia.* 2. földleírás; *geographia.*

Weltbezwinger, der, világhódító, világbíró; *victor gentium.*

Weltbrauch, der, világ szokása; *mos hominum.*

Weltgebäude, das, világ alkotmányja, v. világ, földkereksége; *mundus, universum.*

Weltgegend, die, égtállyék; *regio v. plaga mundi, v. terrae.*

Weltgeistlicher, ein, világi pap; *clericus nulli ordini adscriptus.*

Weltgericht, das, utolsó ítélet; *judicium supremum.*

Weltgeschichte, die, világ története; históriája; *historia mundi.*

Weltklug, *adj.* világban jártas, v. tapasztalt, okos; *peritus, prudens.*

Weltkugel, die, földgolyóbis, földgolyóbisa; *globus mundi, globus terrae.*

Weltlauf, der, világszokása; *mos hominum.*

Weltlich, *adj.* világi, földi; *mundanus, terrestris.* 2. nicht geistlich, világi, nem egyházi; *civilis, non ecclesiasticus.*

Weltmeer, das, nagy tenger; *oceanus.*

Weltpriester, der, világi pap; *clericus.*

Weltsystem, das, világalkotmány; *systema mundi.*

Welttheil, der, világrész; világ része; *pars orbis terrarum.*

Weltweiser, ein, világi bölts, bőltsességértő, Filozofus; *philosophus.*

Weltweisheit, die, bőltsesség tudomány; Filozófia; *philosophia.*

Wendehals, der, nyaktekerts; *Jynx.*

Wendekreis, der, naptérítő kerűlet; *circulus tropicus.*

Wendeltreppe, die, kerengő grádits; *scala cochleata.*

Wenden, *Imp.* ich wandte és wendete, *Perf.* ich habe mich gewandt és gewendet, *a.* fordítni, megfordítni; *vertĕre, convertĕre.* 2. megfordítni, (ruhát); *obvertĕre vestis interiora.* 3. sich, fordúlni, megfordúlni; *vertĕre se*: Das Blatt wendet sich, megfordúl a' dolog; *fortuna mutatur.* 4. fordítni, reá adni; *impendĕre*: Fleiß auf etwas wenden, szorgalmatosan dolgozni valamin; *dare operam.* 5. *n.* fordúlni, megfordúlni; *se vertĕre.* 6. Gewandt, *a.* st. geschickt, ügyes, alkalmatos; *aptus, idoneus*: *b.* st. geübt, gyakorlott, gyors, serény; *exercitatus, celer, alacer.*

Wenden, die, *pl.* Vándalusok; *Venedi.*

Wendezirkel, der, naptérítő kerűlet; *circulus tropicus.*

Wendung, die, fordúlás, fordítás, megfordítás; *versio, conversio.*

Wenig, der, die, das wenige, kevés, keveset; *paucus, exiguus*: *adv.* Wenig, od. wenige, kevesen; *pauci.* 2. *conj.* So wenig — als, szintúgy nem — mint; *non magis — quam*: Nicht desto weniger, mindazáltal; *attamen.*

Wenigkeit, die, kevés, tsekélység; *exiguitas.*

Wenigstens, *adv.* legalább; *saltem.*

Wenn, ha; *si, quod si*: Wenn gleich, ha szinte; *etsi, quamquam, licet.* Wenn nur, bár tsak; *utinam, dummodo*: Wenn auch, ha mindjárt — is, ha szinte — is; *etiamsi.* 2. *adv.* mikor; *quando, cum*: Seit wenn? miolta? *a quo tempore*: Wenn er doch käme, bártsak eljönne; *utinam veniret.*

Wenzel, der, Ventzel; *Venceslaus.*

Wer, wer? ki? kitsoda? *quis, quae? quisnam, quaenam.* 2. st. Jemand, valaki; *aliquis, quidam.*

Werben, *a. irr. Imp.* ich warb, *Perf.* ich habe geworben, szedni, fogni, fogdosni, (verbuálni katonákat); *comparare, parare, cogĕre ad militiam.* 2. z. B. um ein Amt od. um einen Dienst werben, hivatalt, v. szolgálatot keresni; *ambire*: Um eine Person werben, valamelly személlyt megkéretni, v. megkérni, (házastársúl); *petĕre.*

Werber, der, katonaszedő, verbunkos; *conquisitor.*
Werden, *n. irr. Imp.* ich ward od. wurde, *Perf.* ich bin geworden, od. worden, lenni; *esse*, *fieri.*
Werfen, *a. irr. Imp.* ich warf, *Perf.* ich habe geworfen, vetni, hajítni; *jacĕre*, *jactare*, *mittĕre*, *conjicĕre*: Sich zu Jemandes Füßen werfen, valakinek lábaihoz esni; *projicĕre*, *v. sternĕre se ad pedes alicujus*: Die Schuld auf Jemanden werfen, valakit okozni; *culpam conferre in aliquem*: Einen Blick auf Jemanden werfen, rátekinteni valakire; *oculos conjicĕre*, *v. vertĕre in aliquem.* 2. zu Boden werfen, a' földhöz vágni, v. tsapni; *sternĕre ad terram.* 3. sich werfen, megvetemedni, meggörbűlni (mint a' deszka a' melegen); *obliquari.* 4. st. jungen, kölykezni, megfiadzani, (mint a' kutya); *catulos parĕre.*
Werft, das, hajóépítőhely; *navale.*
Werg, Werk, das, tsepű; *stupa.*
Werk, das, *pl.* die Werke, munka; *opus*, *labor*: Im Werke seyn, munkában lenni; *agi*, *tractari.* 2. munka, készitett munka; *opus*, *factum.* 3. könyv, írott munka; *opus.*
Werkbiene, die, mézhordó méh; *apis mellifica.*
Werkchen, das, munkátska; *opusculum.*
Werkeltag, Werktag, der, hétköznap; *dies profestus.*
Werkstatt, die, műhely; *officina.*
Werkstätte, die, (ugyan az).
Werkstube, die, műhely, dolgozó szoba; *officina.*
Werktag, der, hétköznap; *dies profestus.*
Werkzeug, das, eszköz; *instrumentum.* 2. műszer, mivszer; *machina.*
Wermuth, der, üröm; *absinthium.*
Wermuthwein, der, ürmös bor; *absinthites.*
Werste, die, orosz mértföld; *milliarium Russicum.*
Werth, der, bets, ár; *pretium*: Einer Sache, einen großen Werth beylegen, valamelly dolgot nagy betsben tartani; *magni aestimare.*
Werth, *adj.* betses, drága, kedves; *carus*, *pretiosus*: z. B. Werther od. Werthester Freund! Kedves Barátom! *Amice carissime*: Werth halten, od. Werth schätzen, betsűlni, szeretni, betsben tartani; *diligĕre aestimare.* 2. st. würdig, méltó; *dignus*: Es ist der Mühe nicht werth, nem érdemli meg a' fáradtságot, v. nem méltó a' munkára; *non est operae pretium.* 3. Werth seyn, érni, megérni, (pénzt); *pretium habere*, *esse in pretio.*
Werthgeschätzt, *adj.* kedves, drága kedves, betses; *carus*, *carissimus.*
Werth schätzen, *a.* betsűlni, betsben tartani; *diligĕre*, *aestimare.*
Werthschätzung, die, betsűlés; *aestimatio.*
Wesen, das, létel, mivólt, miség, vólt; *ens*, *esse*, *vis.* 2. valóság; *natura*, *essentia.* 3. magaviselet, erkőlts; *modestia*: Viel Wesens von etwas machen, nagyra látni valamivel, feneket keríteni valaminek; *multa loqui de re aliqua.*
Wesentlich, *adj.* valóságos, valódi, igaz; *essentialis*, *substantialis*, *verus.* 2. summás; *praecipuus.* 3. st. nothwendig, szükséges; *necessarius.*
Wespe, die, darázs; *vespa.*
Wespennest, das, darázsfészek; *nidus vesparum.* 2. kaláts neme; *libum.*
Weßhalb, od. weßwegen, a' miért, a' mellyért, miért; *quare*, *quam ob rem.*
West, der, st. Abend, napnyúgot, napnyúgoti tájék; *occidens*, *occasus.*
Weste, die, mejjrevaló, lájbli; *tunica.*
Westen, napnyúgot; *occidens*, *occasus*: Gegen Westen, napnyúgotfelé; *versus occidentem*, *ad occasum.*
Westindien, Napnyúgoti India; *India occidentalis.*
Westlich, *adj.* napnyúgoti; *occidentalis.*
Westphalen, Vesztfália; *Vestphalia.*
Westwind, der, nap nyúgoti szél; *Zephirus favonius*, *ventus occidentalis.*
Weßwegen, *l.* Weßhalb.
Wette, die, fogadás; *sponsio mutua*, *sacramentum*, *pignus*: Es gilt eine Wette, fogadjunk fel; *faciamus sponsionem.*

Wetteifer, der, vetélkedés; *aemulatio*, *certamen*.

Wetteifern, *n.* vetélkedni; *aemulari*.

Wetten, *a.* fogadni, felfogadni; *facĕre sponsionem*, *contendĕre sponsione*: Was wetten wir, wenn es geschieht, mibefogadjunk hogy meglesz; *quo pignore certamus si fit*.

Wetten, das, fogadás; *sponsio mutua*, *sacramentum*, *pignus*.

Wetter, das, időjárás, idöváltozás, idő; *tempestas*: Das Wetter verändert sich, az idő megváltozik; *tempestas mutatur*. 2. st. Gewitter, égi háború támad; *tempestas ruit*, *fulgurat*, *tonat*.

Wetterableiter, der, ménkőfogó; *deductor fulminis*.

Wetterdach, das, eszterha; *subgrundium*.

Wetterfahne, die, vitorla, (a' házfedélen); *vexillum meteorologicum*.

Wetterleuchten, das, villámlás; *fulgur*, *fulguratio*.

Wetterschaden, der, égiháború miatt esett kár; *calamitas*, *aëris noxa*.

Wetterstrahl, der, villám; *fulmen*.

Wettlauf, der, versetfutás, v. versentfutás; *cursus certamen*, *stadia*.

Wettstreit, der, vetélkedés; *certamen*, *certatio*, *contentio*, *aemulatio*.

Wetzen, *a.* köszörűlni, megköszörűlni, megfenni, (kést); *acuĕre*, *exacuĕre*.

Wetzstein, der, köszörűkő, fenkő; *cos*.

Wichsen, *a.* megviaszolni, (a' tzérnát); *cerare*, *incerare*: Die Stiefel wichsen, némettsizmát kifényesítni, (feketítő viaszszal); *ungĕre v. inducĕre cerino*. 2. st. prügeln, megverni; *verberare*.

Wicht, der, nyomorúlt hitvány ember; *miser*.

Wichtig, *adj.* nehéz; *gravis*, *ponderosus*. 2. a' mértéket megütő mértékes; *sui ponderis*, *habens suum justum pondus*: Der Ducaten ist wichtig, ez az arany megüti a' mértéket; *aurum justi ponderis*. 3. fontos, nyomos, nevezetes (dolog); *magnus*, *gravis*. 4. szembetűnő, nagy, nevezetes, (dolog); *magni momenti*.

Wicke, die, bükkön; *Vicia*.

Wickel, der, tsomó, gombolyag; *glomus*.

Wickeln, *a.* tekergetni, tekerni, gombolyítni; *glomerare*, *volvĕre in glomos*. 2. belétakarni, belétakargatni; *involvĕre*.

Widder, der, kos; *aries*.

Wider, *praep. cum Acc.* ellen; *contra*, *adversus*: Wider meine Gewohnheit, szokásom ellen; *praeter v. contra consvetudinem*. 2. (az igék előtt): ellen, ellene; *contra*, *-re*, *-ob*.

Widerfahren, *l.* Wiederfahren.

Widerhacken, der, horog, kampó; *uncus*, *hamus*.

Widerlegen, megtzáfolni; *refutare*.

Widerlegung, die, megtzáfolás; *refutatio*.

Widernatürlich, *adj.* természetellenvaló; *repugnans naturae*.

Widerrathen, *a.* nem javasolni, leverni valamiről; *disvadere*.

Widerrechtlich, *adj.* törvény ellenvaló, törvénytelen; *injustus*, *injuriosus*.

Widerrede, die, ellenmondás; *contradictio*: Ohne Widerrede, ellenmondás nélkül, készséggel, kétség nélkül; *sine contradictione*, *prompte*, *animo lubenti*, *sine dubio*.

Widersacher, der, dolog ellenző, valaminek ellenzője; *adversarius*.

Widersetzen, sich, magát ellene szegezni; *adversari*, *resistĕre*.

Widersetzlich, *adj.* ellentálló, nyakas; *repugnans*, *pertinax*.

Widerspenstig, *adj.* nyakas; makats; *contumax*.

Widerspenstigkeit, die, nyakasság, makatsság; *contumacia*.

Widersprechen, *n.* ellene szóllani, v. mondani; *contradicĕre*. 2. sich, ellenkezni magával; *sibi repugnare*.

Widersprechend, *adj.* ellenkező, meg nem egyező; *repugnans*.

Widerspruch, der, ellenmondás; *contradictio*. 2. ellenkezés; *repugnantia*.

Widerstand, der, ellentállás; *renisus*.

Widerstehen, *n.* ellentállani, ellene állani; *resistĕre*, *obsistĕre*, *reniti*.

Widerwärtig, *adj.* ellenkező, visszontagságos; *adversus*, *contrarius*. 2. nyakas, makats; *contumax*.

Widerwärtigkeit, die, viszontagság, baj; *malum*, *res adversa.*
Widerwille, der, neheztelés, harag; *indignatio*, *ira.* 2. kedvetlenség, kéntelenség; *taedium*, *animus alienus.*
Widmen, szentelni, ajánlani, (valamit Istennek); *sacrare*, *consecrare*, *dicare.* 2. sich, ajánlani, elszánni, v. adni magát, (a' tanúlásra); *destinare*, *dicare*, *se dare.*
Widrig, *adj.* ellenkező; *adversus*, *contrarius.* 2. st unangenehm, kedvetlen; *ingratus*, *molestus.*
Widrigenfalls, *adv.* külömben, egyeberánt; *sin minus*, *alioquin.*
Wie, miképpen? hogy? mint? *quomodo*: Wie so? hogy hogy? *quid ita*: Wie oft? hányszor, mennyiszer? *quoties*: Wie viel? hány? *quot? quotus? quota*: Wie weit? mennyire? meddig? *quousque.* 2. millyen? *quantus*: Wie groß? millyen nagy, v. mekkora? *quantus.* 3 miképpen, mint; *quomodo*, *quali ratione.* 4. *conj.* a' mint; *ut*, *sicut*: Wie ich höre,, a' mint hallom; *ut audio.* 5. st. als, mint; *quam*: Wie sehr, mennyire; *quantopere*: Ach wie schön! ejnye be szép; *eheu! quam pulchrum est.* 9. wie auch, úgy szinte; *sicut.*
Wiedehopf, der, banka, babuka; *upupa.*
Wieder, *adv.* ismét, újra, újolag; *iterum*, *rursus*, *denuo.* 2. viszsza, (az ígék előtt; *re*: Etwas wiederbringen, valamit viszsza hozni; *reducĕre*, *reddĕre*
Wiederfahren, *n.* történni; *accidĕre*, *contingĕre*, *evenire*: Gerechtigkeit wiederfahren lassen, megadni v. megvallani az igazat; *tribuĕre.*
Wiedergabe, die, viszszaadás; *restitutio.*
Wiedergenesung, die, ismét meggyógyúlás; *recuperatio sanitatis.*
Wiederhall, der, térthang, ekhó, viszszahangzás; *echo*, *resonantia.*
Wiederhallen, víszszahangzani; *resonare.*
Wiederhohlen, megujjítni, viszszonozni; *repetĕre*: (ismétítni). 2. ismét elmondani, újra előhozni.
Wiederhohlung, die, megújjitás, viszszonozás, (ismétítés), újra elmondás; *repetitio.*
Wiederkäuen, kérődzni, (mint a' marha); *ruminare.*
Wiederkehr, die, viszszafordúlás; *reditus*, *reversio.*
Wiederkehren, *n.* viszszafordúlni; *reverti*, *redire.*
Wiederkommen, *n.* s. viszszajönni; *redire*, *reverti.*
Wiederkunft, die, viszszajövetel; *reditus*, *reversio.*
Wiederrufen, *a.* megmásolni; *revocare*, *retrahĕre*, *immutare.*
Wiederrufung, die, megmásolás; *revocatio.*
Wiederschall, der, viszszahangzás; *resonantia.* 2. térthang, ekhó; *echo.*
Wiederschallen, *n.* viszszahangzani; *resonare*, *vocem reddĕre*
Wiedersehen, das, ismét látás; *revisio.*
Wiedertäufer, der, újrakeresztelő; *anabaptista*, *mennonita.*
Wiederum, ismét, újjolag; *rursus*, *denuo*, *iterum.*
Wiedervergeltung, die, viszszafizetés, viszszaadás; *ultio.*
Wiege, die, böltső; *cunae*, *cunabula.*
Wiegen, *a.* rengetni, ringatni, (a' gyermeket); *agitare cunas*, *infantem oscillare.* 2. sich, magát hintálni; *se agitare.* 3 *l.* wagen, mérni, fontolni; *ponderare*, *librare.*
Wiehern, *n.* nyerítni; *hinnire.*
Wie hoch? millyen magas? *quam altus*: mekkora; *quantus.* 2. millyen drága? millyen drágán; *quanti? quo pretio*: Wie hoch kommt das Buch? mennyibe kerűl ez a' könyv? *quid constat hic liber.*
Wie lange? meddig; *quamdiu*, *quam longe.*
Wien, Béts; *Vienna*, *Vindobona.*
Wiener, Bétsi; *Viennensis*, *Vindobonensis.*
Wienerisch, (*idem*) *adv.* Bétsi módon; *more Viennensi.*
Wie oft? hányszor? *quoties.*
Wiesbaum, der, nyomórúd, (a' szénás szekéren; *fustis foenarius.*
Wiese, die, rét, kaszálló; *pratum.*
Wiesel, das, menyét, menétke; *mustela.*

Wie so? hogy hogy? *quomodo*, *quid ita.*
Wie theuer? hogy? mi az ára; *quanti*, *quo pretio.*
Wie viel? hány? hányan? *l.* Wie, és Viel.
Wiewohl, st. obschon, jóllehet, noha; *etsi*, *quamquam*, *quamvis.*
Wild, *adj.* vad; *ferus*, *immitis*: Wilde Thiere, vad állatok; *ferae bestiae.* 2. st. Muthwillig, szilaj, (ló); *petulans*, *ferox*, *indomitus.*
Wild, das, vad, vadállat; *fera bestia.*
Wildbraten, der, vadhús, vadsült; *caro ferina assa*, *assum ferinum.*
Wildbret, das, vadhús, ennivaló vadállatok húsa; *caro ferina esculenta.*
Wildenzen, vadhús ízű lenni; *referre feras*, *habere saporem ferinum.*
Wildfang, der, vadállat; *bestia fera.* 2. st. Fremdling, jövevény, idegen; *alienigena*, *advena.*
Wildheit, die, vadság; *feritas*, *ferocitas*, *immanitas.* 2. szilajság, pajkosság; *petulantia*, *ferocitas.*
Wildniß, die, sivatagság, kietlenség, pusztaság; *loca vasta*, *loca deserta*, *regio horrida.*
Wildpret, das, vad, ennivaló vad állat; *caro ferina.* 2. vadhús, vadállat húsa; *bestia fera esculenta*: Schwarzes Wildpret, vad disznóhús; *caro aprugna*: rothes Wild *caro cervina.*
Wildschur, die, farkasbunda; *rheno lupinus.*
Wildschwein, das, vaddiszno; *aper.*
Wilhelm, der, Vilhelm; *Vilhelmus.*
Wille, der, (des Willens), akarat; *voluntas*: Willens seyn, akarni; *habere in animo.*
Willen, um, -ért; *gratia*: Um Himmels Willen, az Istenért; *per amorem Dei.*
Willensäußerung, die, akarat nyilatkoztatása; *declaratio voluntatis.*
Willensmeinung, die, ítélet, gondolat; *consilium.* 2. akarat jelentése; *sententia.*
Willfahren, einem, kedvét telyesítni valakinek; *obsequi*, *morem gerĕre.*
Willfährig, *adj.* kedve szeréntvaló; *obsequiosus*, *facilis.*
Willig, *adj.* hajlandó, kész; *promtus*, *libens.*
Willigen, etwas, od. in etwas, helybe hagyni, megnyúgodni valamiben, jóvá hagyni valamit; *annuĕre*, *consentire.*
Willigung, die, helybenhagyás, jóváhagyás, megegyezés; *consensus*, *approbatio.*
Willkommen, kedves, kellemetes; *acceptus*, *gratus*: Willkommen! od. seŋ willkommen, od. seŋ mir willkommen, Isten hozott! hozott Isten! ismét: idvez légy; *salve*: Jemanden willkommen heißen, valakit szerentséltetni, v. nyájasan köszönteni, barátságosan fogadni; *jubere aliquem salvere.*
Willkühr, die, tetszés, szabad akarat; *arbitrium*: Nach Willkühr, tetszése szerént; *ut lubet*, *pro arbitrio.*
Willkürlich, *adj.* tetszés szeréntvaló; *arbitrarius*: *adv.* tetszése szerént; *pro lubitu*: Willkührlich verfahren, tetszése szerént bánni valamivel; *pro libidine tractare aliquid.* 2. önkéntvaló; *spontaneus*
Wimmeln, *n.* pezsegni, zsibongani; *scatere*, *plenum esse.*
Wimmer, die, görts, (a' fában); *nodus.*
Wimmern, *n.* nyöszörögni; *gemĕre*, *vagire.*
Wimper, die, szempilla, szemszőr; *cilium.*
Wimpern, pislogni; *cilia movere.*
Wind, der, szél; *ventus*: Es geht ein Wind, szél fúj; *ventus flat*: Der Wind erhebt sich, szél támad, v. keletkezik; *ventus oritur*: Der Wind hat sich gelegt, letsillapodott v. megállott a' szél; *ventus flare desiit*: Wind machen, *a.* szellőt tsinálni; *ventulum facĕre*: *b.* kérkedni, ditsekedni; *jactare se*: Etwas in den Wind schlagen, fel sem venni, v. megvetni valamit; *flocci pendĕre aliquid.* 2. szél, (a' belekben); *flatus*, *crepitus ventris*: Das Gemüse macht Winde, a' főzelék szelet tsinál; *legumina faciunt flatum.* 3. hír, szellet, nesz; *nuncius*, *rumor.*
Windbeutel, der, szeleburdi, hebe-

hargya; *vanus.* 2. kerkedékeny, hazug; *vaniloquus.*

Windbeuteley, die, szeleburdiság; *vanitas.* 2. kérkedékenység; *vaniloquentia.*

Windbüchse, die, szélpuska; *aërobolus.*

Winde, die, tsiga, terhet felfelé tekerő tsiga; *trochlea.* 2. gombolyító; *rhombus.* 3. fulák, szulák; *convolvulus.*

Windel, die, póla, fásli; *fascia.*

Windeln, *a.* bépólálni; *involvĕre fasciis.*

Windeln, *a.* tekerni, tsigázni, (a' terhet felfelé); *volvĕre.*

Windey, das, fiatlan tojás, (mellyet a' tyúk kakas nélkül tojik, és ki nem kél); *ovum zephyrinum.*

Windfackel, die, szurokfáklya; *fax vento resistens.*

Windfahne, die, jelzászló; *vexillum indicans tempestatem.*

Windfang, der, szélfogó; *receptaculum venti.*

Windhund, der, agár; *vertagus.*

Windig, *adj.* szeles; *ventosus.* 2. kérkedékeny, szeles; *vanus, vaniloquus.*

Windlicht, das, fáklya; *fax.*

Windmacher, der, szeles, kérkedékeny; *vaniloquus.*

Windmonath, der, szent András hava; *November.*

Windmühle, die, szélmalom; *mola pneumatica.*

Windschief, *adj.* megvetemedett, finta, (deszka); *obliquus.*

Windseite, die, szélfelölvaló óldal, szélre fordúlt óldal; *pars adversa vento.*

Windspiel, das, agár; *vertagus*: mit Windspiel jagen, agarászni; *vertagis venari.*

Windstille, die, szélszünet; *malacia.*

Windstoß, der, szélrohanás; *impetus venti.*

Windung, die, feltekerés, (tsigán); *elevatio ope fuculae.* 2. gombolyítás; *glomeratio.*

Windwebe, die, fuvat, hófúvás, fuvatag; *nives turbine coacervatae.*

Windwirbel, der, forgószél; *turbo.*

Wink, der, intés; *nutus*: auf den Wink, egy intésre, v. egy jeladásra; *ad nutum.*

Winkel, der, szeglet, szegelet; *angulus*: ein rechter Winkel, fertály szeglet, negyed szeglet, egyenes szeglet; *angulus rectus, rectangulum.*

Winkelchen, das, szegletetske; *angulus.*

Winkelhaken, der, szegletmérő; *norma.*

Winkelig, *adj.* szegletes; *angulosus.*

Winkelmaß, das, szegletmérő, szegletmérték; *norma.*

Winkelrecht, *adj.* fertály szegletű, a' szegletmérővel megegygyező; *rectus, normalis.*

Winkelschule, die, alattombavaló oskola; *schola clandestina.*

Winken, *a.* inteni, jeltadni; *innuĕre.*

Winseln, *v.* nyívákolni, nyöszörögni; *ejulare, gemĕre.*

Winter, der, tél; *hyems*: im Winter, télen; *hyeme*: den Winter zubringen, telelni, a' telet eltölteni; *hyemare, hibernare.*

Winterabend, der, téli estve; *vesper hibernus.*

Winterbirn, die, telelő körtvély; *pirum hibernum.*

Winterfenster, das, téliablak; *fenestra hiberna.*

Winterfrucht, die, téli gyümölts; *fructus hibernus.* 2. őszivetés, őszitermés; *seges autumnalis.*

Wintergrün, das, börvely, meteng; *vinca minor. et major.*

Winterkleid, das, téliruha; *vestis hyemalis.*

Winterkresse, die, rézsuka; *lepidium.*

Winterlich, *adj.* téli; *hibernus, hyemalis.*

Wintern, *a.* kiteleltetni; *hyemare, per hyemem conservare.*

Winternacht, die, téli éjtszaka; *nox hiberna.*

Winterquartier, das, télikvártély; *hibernacula, pl.*

Wintersaat, die, őszivetés; *seges autumnalis.*

Winterschlaf, der, téliálom; *somnus hibernus.*

Winterszeit, die, téli idő; *tempus hibernum.*

Wintertag, der, téli nap; *dies hyemalis.*

Winterzeit, die, téli idő, tél; *hyems.*

Winzer, der, vintzellér; *vinitor.*

Winzig, *adj.* kitsiny, morzsa; *minutus.* 2. st. **wenig**, kevés, igen kevés; *exiguus.*

Wipfel, **der**, tető, teteje valaminek; *cacumen*, *vertex.*

Wipfeln, *a.* a' tetejét le szaggatni, v. leszedni; *decapitare.*

Wirbel, **der**, főtető; *vertex.* 2. **Wasserwirbel**, örvény; *vortex.* 3. **das Herumdrehen**, forgás, kerengés; *turbo*, *vertigo.*

Wirbelbein, **das**, forgótsont; *astragalus.*

Wirbeln, **sich**, *n.* forogni; *rotari.*

Wirbelwind, **der**, forgószél; *turbo.*

Wirken, *n.* szőni; *texĕre*: **Strümpfe**, **Tapeten wirken**, harizsnyát, szőnyeget szőni; *tibialia*, *aulaea texĕre.* 2. munkálni, munkálódni, tenni; *agĕre.* 3. st. **kneten**, dagasztani, gyúrni; *subigĕre.* 4. *n.* foganatjának v. erejének lenni; *valere*, *efficacem esse.*

Wirker, **der**, szövő; *textor.*

Wirklich, *adj.* valóságos; *verus*: *adv.* valósággal, valóságosan; *vere.*

Wirklichkeit, **die**, valóság; *realitas.*

Wirksam, *adj.* hatható, foganatos; *efficax.* 2. st. **thätig**, gyors, munkás; *strenuus.*

Wirksamkeit, **die**, erő, hathatósság, foganat; *vis*, *efficacia.* 2. munkásság, gyorsaság; *activitas.*

Wirkstuhl, **der**, szövőmiv, v. szék; *jugum textorium.*

Wirkung, **die**, erő, hathatósság, foganat; *vis*, *potestas*, *effectus.*

Wirkungskreis, **der**, munkásság határa, igyekezet határa; *ambitus efficientiae*, *potestas.*

Wirrwarr, **der**, zűrzavar; *tricae.*

Wirth, **der**, **im Gasthofe**, vendégfogadós, kortsmáros; *hospes*, *caupo.* 2. **im Hause**, házi gazda, gazda; *herus*, *paterfamilias.*

Wirthinn, **die**, gazdaszszony; *mater familias.* 2. vendégfogadósné, kortsmárosné; *copa.*

Wirthschaft, **die**, gazdaság; *res familiaris.* 2. st. **Haushaltung**, gazdáskodás; *administratio rei familiaris.* 3. st. **Sparsamkeit**, takarékosság, gazdálkodás; *frugalitas.*

Wirthschaften, *n.* gazdaságot folytatni, gazdáskodni; *administrare rem familiarem.* 2. takarékos lenni, gazdáskodni; *parcum esse.*

Wirthschafter, **der**, gazda, majoros; *oeconomus*, *villicus.*

Wirthschaftlich, *adj.* gazdáskodó, takarékos; *frugalis*, *parcus*: *adv.* takarékosan, gazdáskodva; *frugaliter*, *parce.* 2. gazdasagos; *oeconomicus.*

Wirthshaus, **das**, vendégfogadó; *diversorium.* 2. st. **Schenkhaus**, tsapszék, kortsma; *caupona*, *popina.*

Wischen, *a.* törölni, letörölni; *abstergĕre*, *detergĕre.* 2. suhanni, elsuhanni; *evadĕre.*

Wischer, **der**, törlö; *detergens persona*, *v. res.*

Wispel, **der**, mérő, egy mérő, (mérték); *medimnum.*

Wißbegierde, **die**, tudni kívánás; *cupiditas cognoscendi.*

Wißbegierig, *adj.* tudnikívánó; *cupidus sciendi.*

Wissen, *a. ir.* **ich weiß**, **du weißt**, **er weiß**, **wir wissen**, *Imp.* **ich wußte**, *Perf.* **ich habe gewußt**, tudni; *scire*: **das wußte ich nicht**, azt én nem tudtam; *hoc me fugit*, *praeteriit.* 2. -hatni, -hetni, v. tudni; *posse*: **Er wußte ihn nicht zu nennen**, nem tudta megnevezni, v. nem nevezhette meg; *nominare ipsum nequivit.*

Wissen, **das**, tudás, tudat; *scientia*, *notitia*: **ohne mein Wissen**, tudtom nélkűl; *me inscio*: **meines Willens**, tudtomra, a mennyire tudom; *quod sciam*, *quantum scio.*

Wissenschaft, **die**, tudás; *scientia*, *cognitio*: **ich habe keine Wissenschaft von der Sache**, semmit se tudok a' dologba; *nullam rei notitiam habeo.* 2. tudomány; *disciplina*, *ars*, *doctrina*: **ein Freund der Wissenschaften**, tudományok barátja; *fautor literatum.*

Wissenschaftlich, *adj.* tudománybéli, tudományos, *scientificus.*

Wissentlich, *adj.* szántszándékkalvaló, tudvavaló; *voluntarius.*

Wißmuth, **der**, vízmutértz; *vismuthum.*

Wittenberg, Vittenberga; *Vittenberga.*

Wittern, észre venni, megsejdítni; *praesentire*. 3. megszagolni, megérzeni, (mint a' kutya valamit); *sagire*.

Witterung, die, idő, időjárás; *tempestas*.

Wittfrau, die, özvegy aszszony; *vidua*.

Witub, *l.* Wittfrau.

Wittmann, der, özvegy ember; *viduus*.

Wittwe, die, özvegy aszszony; *vidua*.

Wittwenstand, der, özvegyi állapot; *viduitas*.

Witwer, der, özvegy ember; *viduus*.

Witz, der, találós ész v. elme; *ingenium*. 2. elmésség; *lepor*, *facetiae*, *sales*.

Witzeln, *n.* elméskedni; *argutari*.

Witzig, *adj.* elmés, játszi elméjű; *ingeniosus*: *adv.* elmésen; *acute*, *facete*.

Witzigen, *a.* okossá tenni; *acuĕre*, *cautiorem reddĕre*: Gewitziget werden, megokosodni; *prudentior reddi*.

Wo, *adv.* valahol; *alicubi*: ich habe es wo gelesen, olvastam valahol; *uspiam legi*. 2. hol? *ubi?* wo ist er? hol van? *ibi est?* 3. a' hol; *ubi*: wo Geld ist, da ist alles, a' hol pénz van, van ott minden; *ubi pecunia adest*, *ibi nihil deest*. 4. st. wenn, ha; *si*: wo mir recht ist, ha nem hibázom; *nisi fallor*.

Wobey, (bey welchem, bey welcher), a' hol; *in qua re*, *quocirca*. 2. Wobey? mi mellet? minél? miről? *ubi? de qua re?*

Woche, die, hét; *hebdomas*: auf die Woche, jövő héten; *sequenti septimana*. 2. betegágy: *puerperium*: in die Wochen kommen, meggyermekezni, lebetegedni; *parĕre*. 3. st. Werkeltag, hétköznap; *dies profestus*.

Wochenarbeit, die, hétimunka; *opus hebdomadale*.

Wochenbett, das, gyermekágy; *lectus puerperae*.

Wochenfieber, das, gyermek ágyas hideglelés; *febris puerperarum*.

Wochenmarkt, der, hétivásár; *nundinae hebdomadales*.

Wochentag, der, hétköznap; *dies hebdomadis*, *profestus*.

Wöchentlich, *adj.* hetenkéntvaló; *hebdomadalis*: *adv.* hetenként; *singulis hebdomadibus*.

Wöchner, der, hetes; *cujus sunt vices*.

Wöchnerinn, die, gyermekágyas aszszony; *puerpera*.

Wodurch, (durch was, durch welches), wodurch? mi által? mivel? hogy? *quomodo?* 2. a' melly által, a' mi által; *quare*.

Wofern, *conj.* ha, hatsak; *siquidem*. st. dafern, a' mennyiben; *in quantum*.

Wofür, st. für was? für welches? miért? *pro qua re?* 2. a' miért, a' mellyért; *pro qua re*.

Woge, die, hab, hullám; *fluctus*, *unda*.

Wogegen, st. gegen welches, mi eránt; *pro quo*, *cujus loco*.

Wogig, *adj.* habos, hullámos; *fluctuosus*, *undosus*.

Woher, honnét? honnan? *unde?* 2. a' honnét, a' honnan; *unde*, *ex quo*.

Wohin, hova? *quo*, *quorsum?* wo gehest du hin? hova mégy? *quo vadis?* 2. a' hova; *quorsum*. 3. st. irgend wohin, valahova; *aliquorsum*.

Wohl, *adv.* jól, helyesen; *bene*, *recte*: ich befinde mich wohl, *a.* jól vagyok, jól érzem magamat; *bene valeo*: *b.* jól van dolgom; *bene mecum agitur*, *felix sum*: Leben Sie wohl, éljen szerentsésen az Úr, Istennek ajánlom az Urat; *vale*. 2. st. Zwar, ugyan; *quidem*. 3. st. Vielleicht, talám; *forte*. 4. st. Gewiß, bizonyosan, minden bizonnyal; *pro certo*: Ja wohl, úgy vagyon; valóban! de hogy nem; *omnino*. 5. nicht wohl, nem könnyen; *neutiquam*, *haud facile*. 6. st. sogar, sőt: *imo*.

Wohl, das, *s. pl.* boldogság, java valakinek; *felicitas*, *bonum*: das Wohl des Staats, az ország, v. a' státus java; *salus publica*.

Wohlan! *adv.* nosza! rajta! *age*, *agedum*. 2. jól van! nem bánom; *mea pace*.

Wohlanständig, *adj.* illendő, illő; *decens*, *decorus.*
Wohlauf seyn, egésséges lenni; *bene valere*
Wohlbedacht, *adj.* jól meggondolt; *bene perpensus.*
Wohlbefinden, das, jóállapot; *incolumitas.* 2. egésség; *bona valetudo.*
Wohlbekannt, *adj.* jól esmeretes; *probe notus.*
Wohl bekommen, *n.* f. hasznára válni, egésségére válni; *conducěre.*
Wohlbeleibt, *adj.* testes, vaskos; *corpulentus.*
Wohledel, od. Wohledler, (tzím). Nemes, Nemzetes; *perillustris.*
Wohledelgeboren, (tzím), Tekintetes; *spectabilis.*
Wohlehrwürdig, Tiszteletes; *reverendus.*
Wohlerfahren, *adj.* nagy tapasztalású; *probe peritus.*
Wohlergehen, das, szerentsés állapot, (jó egésség); *salus*, *prosperitas.*
Wohlerzogen, *adj.* jól nevelt; *bene educatus.*
Wohlfahrt, die, boldogúlás, előmenetel; *profectus*, *emolumentum.*
Wohlfeil, *adj.* oltsó; *vilis pretii*: *adv.* oltsón; *vili pretio.*
Wohlfeilheit, die, oltsóság; *vilitas pretii.*
Wohlgebauet, *adj* jólépűltt, jólépített; *bene structus.* 2. st. Wohlgebildet, szép, v. derék termetű; *formosae staturae.*
Wohlgebildet, *adj.* szép termetű, szép; *proceri corporis*, *pulcher.*
Wohlgebohren, (tzím), z. B. Wohlgebohrner Herr, Nagyságos, v. Méltóságos Úr; *illustrissimus.*
Wohlgefallen, *n.* tetszeni; *placere.*
Wohlgefallen, das, tetszés, gyönyörködés valamiben; *voluptas.* 2. st. Belieben, tetszés, kény; *libido.*
Wohlgemeint, *adj.* jóra tzélozó; *in bonum finem conceptus.*
Wohlgeneigt, *adj.* jóakaró; *benevolus.*
Wohlgeordnet, *adj.* jólelrendelt, jólmérsékelt; *bene ordinatus*, *bene temperatus.*
Wohl gerathen, szerentsésen folyni, jól menni; *ex sententia proceděre*, *succeděre.* 2. diszleni, mint a' gabona; *abunde crescěre.*
Wohlgerathen, *adj.* jó reménységű, (gyermek); *bonae spei.* 2. díszlett; *prosperatus*, *lautus.*
Wohlgeruch, der, jóillat; *svavis odor.*
Wohlgesinnt, *adj.* jóindúlatú; *bene sentiens*, *benevolus.*
Wohlgesittet, *adj.* jóerkőltsű; *bene moratus.*
Wohlgestaltet, *adj.* széptermetű, deréktermetű; *formosus.*
Wohlgewachsen, *adj.* szépen nőtt, szép termetű; *pulchrae staturae.*
Wohlhabend, *adj.* tehetős, birtokos; *locuples*, *opulentus.*
Wohlklang, der, helyes hang; *euphonia.* 2. jó hangzás, kellemetes hangzás; *concentus gratus.*
Wohlklingend, *adj.* szépenhangzó, jólhangzó; *svaviter sonans.*
Wohlleben, das, jólélés, víganélés, vígélet; *vita jucunda.*
Wohlmeinend, *adj.* gondolatival jóra tzélozó, jóindúlatú, jólgondolkozó; *probi consilii.*
Wohlredenheit, die, ékesen szóllás, ékesszóllás; *facundia*, *eloquentia.*
Wohlriechend, *adj.* jóillatú; *svaviter olens.*
Wohlschmeckend, *adj.* jóízű; *boni saporis*, *sapidus.*
Wohlseyn, das, egésség; *sanitas.* 2. jó, v. szerentsés állapot; *prosperitas.*
Wohlstand, der, illendőség, (a' maga viseletben); *decor.* 2. kívánt, v. szerentsés állapot; *felicitas.*
Wohlthat, die, jótétemény, jótét, jótett; *beneficium.*
Wohlthäter, der, jóltévő; *benefactor.*
Wohlthätig, *adj.* jóltévő; *beneficus*: *adv.* jóltévő módon; *liberaliter*, *benigne.*
Wohlthätigkeit, die, jóltévőség; *beneficentia*, *liberalitas.*
Wohlthun, st. Wohlthaten erweisen, jót tenni valakivel; jóltenni; *benefacěre.* 2. st. recht thun, jól tselekedni; *recte agěre.* 3. Nützen, használni; *prodesse.*
Wohlthun, das, jóltetel, jótétél; *beneficentia.*
Wohlverdient, *adj.* igen érdemes; *bene meritus.*

Wohlverhalten, das, jó erkölts, jó maga viselet; *probitas*, *modestia*.
Wohlverstanden, *adv.* úgy értvén, hogy — azt akarom mondani, hogy — tudniillik; *ita quidem ut —*, *nimirum*, *scilicet*: (néha) jól meg kell érteni a' dolgot; *quod bene notandum*.
Wohlweise, *adj.* igen bölts; *persapiens*.
Wohlwissend, *adv.* jóltudván; *non ignorans*.
Wohlwollen, das, jóakarat; *benevolentia*.
Wohlzufrieden, *adj.* igen megelégedett; *bene contentus*.
Wohnen, *a.* lakni; *habitare*. 2. lenni, találtatni, nőni, teremni, (bőven); *dari*, *abunde crescĕre*.
Wohnhaft, lakos; *incola*: wohnhaft seyn, lakni; *incolĕre*.
Wohnhaus, das, lakóház; *domicilium*.
Wohnplatz, der, lakóhely, lakhely; *sedes*.
Wohnsitz, der, (ugyan az.)
Wohnung, die, lakás; *habitatio*: Wohnung haben, lakni; *habitare*. 2. lakhely, lakóhely; *sedes*, *domicilium*.
Wohnzimmer, das, lakószoba; *cubiculum*.
Wölben, *a.* bóltozni, bólthajtásra venni; *camerare*, *arcuare*.
Wölbung, die, bóltozat, bólthajtás; *fornix*, *arcus*.
Wolf, der, farkas; *lupus*, *canis lupus*. 2. kidörgölt test v. seb, feltörés; *intertrigo*, *attritus*.
Wölfinn, die, nőstény farkas; *lupa*.
Wolfsgrube, die, farkasverem; *fossa lupis capiendis*.
Wolfsmilch, die, ebtéj, kutya téj, farkastéjfű; *euphorbia*.
Wolfspelz, der, farkasbőr; *pellis lupina*.
Wölkchen, das, felhőtske; *nubecula*.
Wolke, die, felhő, felleg; *nubes*. 2. homály, hab, (a' drágakövön); *nubes*.
Wölken, *a.* felhővel béborítni, bévonni, (az eget); *obnubilare*, *nubibus obducĕre*. 2. sich, felhőzni, fellegzeni, béborúlni; *nubilari*, *fieri nubilum*.

Wolkenbruch, der, felhőszakadás; *catafracta*, *nubes rupta*.
Wolkig, *adj* felhős, felleges, béborúlt; *nubilus*.
Wolle, die, z. B. der Schafe, gyapjú; *lana*. 2. lágyszőr, pelyh, (a' plántákon); *lanugo*.
Wollen, *adj.* gyapjúbólvaló, gyapjú; *laneus*.
Wollen, *a.* ich will, du willst, er will, wir wollen, u. s. f. *Imp.* ich wollte, *Perf.* ich habe gewollt, ich habe wollen, akarni; *velle*. 2. kívánni, akarni; *cupĕre*, *velle*.
Wollenartig, *adj.* gyapjú nemű; *laneus*.
Wollhandel, der, gyapjúvalvaló kereskedés; *negotiatio lanaria*.
Wollsack, der, gyapjas zsák; *saccus lanarius*.
Wollschur, die, júhnyírés; *tonsura ovium*.
Wollust, die, st. Vergnügen, gyönyörűség, gyönyörködés; *voluptas*. 2. bujaság; *lascivia*, *libido*: der Wollust pflegen, od. nachhängen, bujálkodni; *lasciviae deditum esse*.
Wollüstig, *adj.* gyönyörűségeket vadászó; *voluptuosus*. 2. bujálkodó, buja; *luxuriosus*.
Wollüstling, der, buja; *lascivus*.
Womit, st. mit was, mit welchem, u. s. f. mivel? miáltal? *qua re?* 2. a' mivel, a' miáltal; *quo*, *per quod*.
Wonach, *l.* Wornach.
Wonne, die, örvendezés, örömbemerűlés, elragadtatás, (az öröm miatt); *gaudium*, *effusa laetitia*.
Wonnevoll, *adj.* örvendetes, örömmel gyönyörűséggel telyes; *lautus*, *laetitiae plenus*.
Wonnig, *adj.* örvendetes; *laetus*.
Woran, miről? minn? *e v. de qua re?* 2. hogy, mint; *unde*.
Worauf, mire? *ad quid?* 2. a' mire, a' mellyre; *ad quod*.
Woraus, miből? *unde? ex qua re?* 2. a' miből, a' mellyből; *ex quo*.
Worein, mibe? *in quid?* 2. a' mibe, a' mellybe; *in qua re*.
Worfeln, *a.* szórni, megszórni; *ventilare*.
Worin, miben? *in quanam re?* 2. miben, a' miben; *in quo*.
Wornach, miszerént? *secundum quid?*

2. mire? *ad quid?* 3. a' mi szerént; a' mire; *quatenus*, *ad quod*.

Wort, das, die Wörter, szó; *verbum*: von Wort zu Wort, szóról szóra; *de verbo ad verbum*. 2. *pl.* die Worte, beszéd, szó; *vox*, *verba*: Einem in das Wort fallen, valakit szavaban megfogni; *interpellare aliquem loquentem*: Worte wechseln, öszvekapni szóval; *altercari*. 3. *st.* Versprechen, igéret, szó; *fides*, *promissum*: ich habe ihm das Wort gegeben, szavamat adtam, v. megígértem; *promisi*: sein Wort halten, szavát megtartani, v. szavának állani; *fidem servare*: ein Mann von Wort, szavahihető ember, szava megálló; *certus homo*, *fide dignus*.

Wortarm, *adj.* szűkszavú, (nyelv); *inops verborum*.

Wörtchen, das, szótska; *vocula*.

Wörterbuch, das, szókönyv, szótár, lexicon, lekszikon, szós könyv; *lexicon*.

Worterklärung, die, szómagyarázat, szómagyarázás; *verborum interpretatio*, *explicatio*.

Wortforscher, der, szónyomozó; *etymologus*.

Wortforschung, die, szónyomozás; *etymologia*.

Wortkram, der, szószaporítás; *battologia*.

Wörtlich, *adj.* szószeréntvaló; *ad verbum factus*, *pressior*: *adv.* szószerént, szórólszóra; *ad vim vocis*.

Wortreich, *adj.* bőszavú; *verbosus*.

Wortstreit, der, szóvittatás; *logomachia*.

Wortwechsel, der, öszveszóllalkozás, öszvekapás, (szóval); *altercatio*.

Worüber, mi felett? min? v. minn? *qua de re*? 2. a' minn, a' mi felett, a' mellyen; *super qua re*.

Worunter, mi alatt? *sub qua re*. 2. a' melly alatt, a' mi alatt; *sub qua re*.

Worzu, *l.* Wozu.

Woselbst, a' hol, a' mellyen; *ubi*.

Wovon, miből? *unde?* wovon lebt er? miből él? *qua ratione se sustentat*? 2. miről? *de qua re?* 3. a' mellyből, a' miből, a' miről; *ex*, — *de quo*.

Wovor, mi előtt? *coram qua re?* 2. a' mi előtt; *coram quo*.

Wozu, mire? *ad quid*, *quo*? 2. a' mire, a' mellyre; *ad quod*.

Wrak des Schiffes, hajódarab, hajótöredék; *tabulae*, *fragmenta naufragae navis*.

Wucher, der, uzsora; *fenus*, *usura*: Wucher treiben, uzsoráskodni; *fenerari*.

Wucherer, der, uzsorás, uzsoráskodó; *fenerator iniquus*.

Wuchern, *n.* uzsoráskodni, (törvénytelen hasznot v. interest kivánni); *fenerari*.

Wuchs, der, nővés; *incrementum*. 2. termet; *statura*.

Wühlen, *a.* vájni, ásni; *ruĕre*, *fodĕre*.

Wund, *adj.* sebes; *saucius*: sich wund gehen, kisebesítni lábát, v. feltörni a' menésben; *adterĕre pedes eundo*.

Wundarzneykunst, die, seborvostudomány; *chirurgia*.

Wundarzt, der, seborvos, (feltser); *chirurgus*.

Wunde, die, seb; *vulnus*.

Wunder, das, tsuda; *miraculum*. 2. tsudálkozás; *admiratio*, *stupor*.

Wunderbar, *adj.* tsudálatos; *mirus*, *mirabilis*: *adv.* tsudálatosan; *admirandum in modum*.

Wunderding, das, tsudadolog; *miraculum*.

Wundergroß, *adj.* szörnyű nagy; *ingens*.

Wundern, sich, tsudálni valamit, tsudálkozni valamin; *admirari*.

Wunderschön, *adj.* tsuda szépségű; *mirifice pulcher*.

Wunderselten, *adv.* igen ritkán; *perraro*.

Wunderthat, die, tsudatétel, tsuda; *miraculum*.

Wundervoll, *adj.* igen tsudálatos; *mirificus*.

Wunsch, der, kívánság; *votum*.

Wünschen, *a.* kívánni; *optare*, *in votis habere*: ich wünsche gute Nacht, jó éjszakát kívánok; *felicem noctem precor*.

Würde die, érdem, érdeme valakinek; *meritum*. 2. méltóság; *di-*

gnitas: die königliche Würde, a' Királyi méltóság; *Regia dignitas*: mit einer Würde bekleidet werden, méltóságra emeltetni; *honore aliquo ornari*. 3. illendőség, méltóság valamiben; *decus*, *dignitas*.

Würdig, *adj.* méltó, érdemes, (valamire); *dignus*: ich bin dieses Lobes nicht würdig, nem vagyok méltó erre a' ditséretre, v. nem érdemlem ezt a' ditséretet; *hac laude indignum me sentio*.

Würdigen, *a.* méltóztatni (valakit valamire); *dignari*. 2. méltónak tartani, v. betsülni; *dignum habere*, *vel aestimare*.

Würdigung, die, betsülés, megbetsülés; *aestimatio*. 2. érdem megadás; *cohonestatio*.

Wurf, der, vetés, (kotzkavetés); *jactus*.

Würfel, der, kotzka, játszókotzka; *tessera*, *talus*. 2. kotzkatest, köb; *cubus*.

Würfelförmig, *adj.* kotzkaforma; *cubicus*.

Würfelig, *adj.* kotzkás; *tessellatus*: *adv.* kotzkásan; *tessellatim*.

Würfeln, *a.* kotzkázni, kotzkával játszani; *tesseris ludĕre*. 2. kotzkásra tsinálni; *tessellare*.

Würfelspiel, das, kotzkajáték; *ludus tesserarius*.

Wurfschaufel, die, szorólapát; *ventilabrum*.

Wurfspieß, der, hajító dárda; *hasta*, *jaculum*, *pilum*.

Würgen, *a.* fojtani, megfojtani; *strangulare*, *suffocare*. 2. fojtogatni; *angĕre*.

Wurm, der, *pl.* die Würmer, féreg; *vermis*. 2. giliszta, geleszta; *ascaris lumbricoides*.

Würmchen, das, férgetske; *vermiculus*.

Wurmig, *adj.* férges; *vermiculosus*.

Wurmstich, der, z. B. im Holze, szúrágás; *caries*. 2. férgesség, (a' gyümöltsökben); *vermiculatio*.

Wurmstichig, *adj.* szúette, (fa); *cariosus*. 2. férges, (gyümölts); *vermiculosus*, *verminosus*.

Wurst, die, hurka; *farcimen*, *botulus*. 2. st. Bratwurst, kolbász; *lucanica*.

Wurstwagen, der, nyerges kotsi; vadász kotsi; *currus venatorius*.

Würzbüchse, die, fűszerszámtartó; *pixis aromataria*.

Würze, die, st. Gewürz, fűszerszám; *aroma*, *condimentum*.

Wurzel, die, gyökér; *radix*. 2. törzsök, (a' számvetésben); *(idem)*.

Wurzeln, *n.* gyökerezni, meggyökerezni, gyökeret verni: *radices agĕre*, *radicari*.

Wurzelwort, das, törzsökszó; *vocabulum primitivum*.

Würzen, *a.* fűszerszámozni, megfűszerszámozni; *condire*.

Würzhaft, *adj.* fűszerszámos; *aromaticus*, *conditus*.

Würznelke, die, szegfűvirág; *caryophyllum*.

Wust, der, szenny, szemét; *sordes*, *illuvies*. 2. hányt vetett rakás; *turba*.

Wüst, *adj.* kietlen, puszta; *vastus*, *desertus*, *incultus*: *adv.* pusztán; *dissolute*, *deserte*. 2. vad, durva; *ferox*, *asper*, *durus*.

Wüste, die, pusztaság, kietlenség; *locus vastus*, *desertus*.

Wüstenen, die, kietlenség; *(idem)*.

Wuth, die, dühösködés; *rabies*, *insania*. 2. dühösség; *furor*.

Wüthen, *n.* dühösködni mint az állat, pestis; *saevire*, *grassari*.

Wüthend, *adj.* dühösködő, dühös; *rabidus*, *furiosus*, *insanus*: ein wüthender Hund, veszett, dühös kutya; *canis rabidus*.

Wütherich, der, dühös, v. veszett állat; *ferus*, *immanis*.

Wüthig, dühös, veszett; *furiosus*, *rabidus*: ein wüthiger Hund, veszett kutya; *canis rabidus*.

Wüthrich, *l.* Wütherich.

Z.

Zacke, die, *l.* der Zacken.
Zacken, der, fog, ág, (valaminek foga), v. ága, (villa ága); *dens*, *ramus*.
Zackig, ágas, ágasbogas; *dentatus*.
Zagen, *n*. félni; *trepidare*.
Zaghaft, félénk; *trepidus*, *timidus*.
Zähe, Zäh, nyúlós, szívos; *tenax*. 2. lassú, késedelmes; *lentus*. 3. Ein zähes Leben, tartós élet; *vita lenta*.
Zähheit, die, szívosság; *tenacitas*.
Zahl, die, szám; *numerus*. 2. számbetű, számtzifra: *nota numeri*, *numerus*: Römische Zahlen, Római számok; *numeri Romani*: Arabische Zahlen, Arábiai számok; *numeri Arabici*. 3. szám, sokaság; *multitudo*.
Zahlbar, *adj*. fizetnivaló; *solvendus*: der Wechsel ist zahlbar, a' váltólevél fizetésének ideje eljött, v. eltelt; *pecunia e syngrapha est solvenda*.
Zählbar, *adj*. megszámlálható; *numerabilis*.
Zahlen, *a*. fizetni; megfizetni; *solvere*, *pendĕre*.
Zählen, *a*. számlálni, olvasni; *numerare*, *computare*. 2. számlálni, közé számlálni; *referre*, *numerare in*. — 3. st. haben lenni; *habere*: er zählt viel Freunde, sok baráti vannak; *multos habet*, *v. numerat amicos*.
Zahler, der, fizető; *solvens*, *solutor*.
Zahllos, *adj*. számtalan, számanélkülvaló; *innumerabilis*, *innumerus*.
Zahlmeister, der, fizető tiszt; *quaestor*.
Zahlperle, die, öreg szem gyöngy; *margarita nomen gerens a numero*.
Zahlreich, *adj*. számos, sok; *numerosus*, *frequens*: *adv*. számosan, sokan; *numerose*, *frequenter*, *magno numero*.
Zahlung, die, fizetés, megfizetés; *solutio*.
Zählung, die, számlálás, megszámlálás; *numeratio*.
Zahlwort, das, számszó, szám; *vocabulum numerale*.
Zahm, *adj*. szelíd; *mitis*, *cicur*, *mansvetus*: zahm werden, megszelidülni; *mansvescĕre*, *mansvefieri*.
Zähmen, *a*. megszeliditni, (az állatot); *domare*, *mansvefacĕre*, *cicurem reddĕre*. 2. zabolázni, megzabolázni, (a' roszsz kívánságokat); *reprimĕre*, *coercere*.
Zahn, der, fog; *dens*.
Zahnarzt, der, fogorvos; *medicus dentarius*, *dentium curator*.
Zahnbürste, die, fogtisztító kefe; *peniculus dentarius*.
Zähneln, *n*. fogának nőni; *dentire*.
Zahnen, *n*. fogának nőni; (*idem*.)
Zahnfleisch, das, íny, foghús; *gingiva*.
Zähnknirschen, das, fogtsikorgatás; *stridor dentium*.
Zahnlücke, die, fogtsorha, tsorbaság, foghíjj; *lacuna dentis*.
Zahnlückig, *adj*. tsorba; *dentibus passim carens*.
Zahnschmerz, der, fogfájás; *dolor dentium*.
Zahnstocher, der, fogvájó; *dentiscalpium*.
Zahnweh, das, fogfájás; *dolor dentium*.
Zähre, die, od. Thräne, könny, könnytsepp, könnyhullatás; *lacryma*.
Zange, die, fogó, tsípővas, tsíptető; *forceps*. 2. harapófogó; (*idem*.)
Zank, der, tzivódás, veszekedés; *lis*, *rixa*, *contentio*, *jurgium*.
Zanken, *n*. tzivakodni tzivódni; *litigare*, *rixari*, *contendĕre*.
Zänkerey, die, tzivakodás; *jurgium*, *rixa*, *contentio*.
Zänkisch, *adj*. tzivódó, tzivakodó; *litigiosus*, *rixosus*.
Zapfen, der, tsap, (a' hordóban); *embolus*, *epistomium*. 2. nyelvtsap, nyeldeklőtsap; *uva*.
Zapfen, tsapolni; *promĕre e dolio*.

Zapfenstreich, der, hazatakarodó, (dobverés), (tzapistrák); *signum tympani vespertinum.*

Zappeln, *n.* vitzkándozni; *palpitare, trepidare.*

Zart, *adj.* vékony, fínom; *tener, mollis.* 2. gyenge; *tenuis, subtilis.* 3. érzékeny, szíves; *tener, mollis:* eine zarte Liebe, szíves szeretet; *amor mollis v. tener.*

Zärtlich, *adj.* lágy, gyenge; *tener, mollis: adv.* lágyan, gyengén; *tenere, molliter.* 2. szíves, szívből származó; *pius, ex animo profectus.* 3. érzékeny; *tener, delicatus.*

Zärtlichkeit, die, szívesség, szíves szeretet; *teneritudo, pietas.*

Zaserig, *adj.* rostos; *fibratus.*

Zauber, der, megígézés, szemfényvesztés; *incantatio, ars magica.* 2. ígéző szépsép; *gratia, illecebrae.*

Zauberer, der, szemfényvesztő, bájoló; *magus, incantator.*

Zauberey, die, szemfényvesztés, bájolás, megígézés, bűbájosság; *incantatio, praestigiae.*

Zauberisch, *adj.* szemfényvesztői, bájoló, ígéző; *magicus, sirenicus.*

Zaubern, *a.* igézni, megígézni, megbájolni; *incantare.*

Zaudern, *n.* késedelmezni; *cunctari.*

Zaum, der, kantár, zabola; *frenum, habenae.*

Zäumen, z. B. ein Pferd, felkantározni a' lovat; *frenum injicĕre.* 2. határba tartani, zaboláznì; *refrenare, coërcere.*

Zaun, der, sövény; *sepes, septum.*

Zaunkönig, der, tsalántsattogató; *motacilla troglodytes.*

Zausen, *a.* tépni, megtépni; *vellĕre, convellĕre.*

Zeche, die, ívás, borívás, dobzódás; *compotatio:* die Zeche bezahlen, megfizetni a' bor árát; *vini pretium solvĕre:* *h.* lakolni másokért; *luĕre, plecti pro aliis.*

Zechen, *n.* dobzódni, inni, (mértékletlenül); *potare.*

Zecher, der, ivó, dobzódó; *compotator.*

Zechine, die, Velentzei aranypénz, 3 fl. 45 kr. ezüstben; *aureus italicus.*

Zeder, der, tzédrusfa; *pinus cedrus.*

Zehe, die, lábujj; *pedis digitus.*

Zehen, od. **Zehn**, tíz, tízen; *decem, deni.*

Zehend, der, tized; *decima. decas.*

Zehener, od. **Zehner**, der, tízkrajtzáros, tízes; *decimarius, denarius.* 2. tizes, (szám); *decimus.*

Zehenmahl, *adv.* zehnmahl, tízszer; *decies.*

Zehent, der, tized, dézma; *decima, decuma.*

Zehnte, der, die, das, tizedik; *decimus.*

Zehentens, *adv.* tizedszer; *decimo.*

Zehn, *l.* Zehen.

Zehner, der, tízes, tízkrajtzáros; *decimarius.* 2. tízes szám; *decas.*

Zehnmahl, *adv. l.* Zehenmahl.

Zehren, *a.* emészteni, fogyasztani, enni; *consumĕre, victitare.*

Zehrer, der, emésztő, (evő); *consumtor.*

Zehrgeld, das, útravaló; *viaticum.*

Zehrpfennig, Zehrgeld, útravaló; *viaticum.*

Zeichen, das, jel; *signum:* ein Zeichen geben, jelt adni, inteni; *signum dare.* 2. jel, jelenség, (az egen); *signum, omen.*

Zeichenbuch, das, rajzoló könyv, rajzkönyv; *codex ichnographicus.*

Zeichenmeister, der, rajzmester, rajzoló mester; *magister delineandi.*

Zeichnen, *a.* jelelni, megjelelni; *signare, notare.* 2. rajzolni; *delineare.*

Zeichnen, das, rajzolás; *delineatio.*

Zeichner, der, rajzoló; *delineator.*

Zeichnung, die, jelelés, megjelelés; *signatio.* 2. rajzolás, rajzolat; *delineatio.*

Zeigefinger, der, mutatóujj; *digitus index.*

Zeigen, *a.* mutatni, megmutatni; *monstrare, indicare.* 2. beweisen, megmutatni, megbizonyítni; *demonstrare, contestari.* 3. sich, kitetszeni; *apparere.*

Zeiger, der, mutató; *monstrator.* 2. mutató, (óramutató); *index, gnomen.*

Zeile, die, sor, rend; *linea, versus.*

Zeiselbär, der, tántzoló medve; *ursus mansvetus.*

Zeisig, der, tsíz, tsíz-pinty; *fringilla spinus.*

Zeit, die, idő; *tempus:* mit der

Zeit, idővel, annak idejében; *suo tempore*: zu rechter Zeit, jókor, anak idejében: *tempestive*: es ist die höchste Zeit, mindjárt kifogyunk v. kimaradunk az időből; *tempus nos deficiet*: alles hat seine Zeit, mindennek van ideje; *omnia tempus habent*. 2. idő, a' napnak ideje, v. órája; *pars*, *aut hora diei*. 3. idő, környűlállás; *tempora*: sich in die Zeit schicken, magát az időhöz, v. a' környűlállásokhoz alkalmaztatni; *se temporibus accommodare*. 4. zur Zeit, most, eddig; *pro tempore*, *modo*: zu Zeiten, néha; *nonnunquam*, *quandoque*: bei Zeiten, jókor, idején; *mature*: Zeit meines Lebens, miólta élek; *per omne vitae meae tempus*: vor Zeiten, ez előtt, hajdan; *quondam*, *olim*: eine Zeit lang, egy darab ideig, egy ideig; *per spatium temporis*.

Zeitalter, das, időkor, idő; *aetas*, *aevum*.

Zeitdauer, die, időtartás, időköz; *spatium temporis*.

Zeitfolge, die, időrend; *ordo temporis*.

Zeitgenoß, der, kortárs, azon időbéli, egy időbeli, egy időben élt; *coëvus*, *aequalis*.

Zeither, *adv*. eddig; *hucdum*. 2. attólfogva, azólta; *ex illo tempore*.

Zeitherig, *adj*. eddigvaló; *hucusque decurrens*.

Zeitig, reif, *adj*. érett, ért; *maturus*. 2. *adv*. jókor, idején, korán; *mature*: zeitig werden, megérni; *maturescĕre*.

Zeitigen, *a*. megérlelni; *maturare*. 2. *n*. megérni; *maturescĕre*.

Zeitkunde, die, időtudomány; *chronologia*.

Zeitlauf, der, időfolyás; *defluxus temporis*.

Zeitlebens, életemben, telyes életemben; *per omnem vitam*.

Zeitlich, *adj*. mostani, mostan lévő; *modo vigens*, *modernus*. 2. jókor; *mature*. *l*. zeitig, 3. ideigvaló, földi; *terrenus*, *temporarius*.

Zeitlose, die, őszike; *colchicum*.

Zeitmesser, der, időmérő; *chronometrum*.

Zeitordnung, die, időrend; *ordo temporum*, *chronologia*.

Zeitpunkt, der, időpont; *momentum temporis*.

Zeitraum, der, időköz; *spatium temporis*, *periodus*.

Zeitrechnung, die, időszámlálás; *chronologia*.

Zeitung, die, újság, újságlevél; *novellae*, *ephemerides*: Zeitungen lesen, újságokat olvasni; *acta publica legĕre*, 2. *st*. Nachricht, tudósítás; *nuntius*.

Zeitungsblatt, das, újságlevél; *paginae publicae*.

Zeitungsschreiber, der, újságíró; *novellista*.

Zeitverderb, der, idővesztegetés; *dispendium temporis*.

Zeitverkürzung, die, időtöltés; *distractio*.

Zeitverlust, der, idővesztés; *jactura temporis*.

Zeitvertreib, der, időtöltés; *oblectatio*.

Zeitwort, das, íge; *verbum*.

Zelle, die, kamara, lakókamara; *cella*. 2. léplyuk; *cella*.

Zellerie, die, zeller; *apium graveolens*.

Zelt, das, sátor; *tentorium*.

Zeltel, das, szelet, darab; *rotula*.

Zenith, der, tetőpont; *punctum verticale*.

Zentner, der, mázsa, (száz font); *centenarius*.

Zentnerschwer, *adj*. mázsányi nehéz, egy mázsa; *centenarii gravitatem habens*.

Zentnerweise, *adv*. mázsánként, mázsaszámra; *secundum pondera centenaria*.

Zephir, der, napnyúgoti szellő, estveli szellő v. szél, zefír; *zephirus*.

Zepter, der, királyi páltza, hatalompáltza; *sceptrum*.

Zer, (az igék előtt), széllyel, el; meg, öszve, s. a' t. *dis*.

Zerbeißen, *a*. elharapni, széllyelrágni; *lacerare*, *dividĕre mordicus*.

Zerbersten, *n*. *s*. széllyelrepedni; *rumpi*.

Zerbrechen, *a*. *ir*. eltörni, széllyeltörni; *rumpĕre*, *diffringĕre*: sich den Kopf über etwas zerbrechen, valamin törni a' fejét; *rumpĕre ca-*

put. 2. *n.* eltörni, (mintegy magában); *frangi.*

Zerbrechlich, *adj.* töredékeny; *fragilis.*

Zerbröckeln, *a.* széllyelmorzsálni; *friare, comminuĕre.*

Zerfallen, széllyelhullani, széllyelesni; *solvi, discedĕre.* 2. feloszlani, oszlani, (részekre); *resolvi.* 3. meghasonlani; *in diversas abire sententias.*

Zerfetzt, *adj.* széllyeltépett, széllyelszaggatott; *dilaceratus.* 2. öszvemartzangolt, (hús); *dilaniatus.*

Zerfleischen, *a.* széllyeldarabolni; *dilaniare.*

Zerfließen, *n.* széllyelfolyni; *diffluĕre, dilabi.* 2. In Thränen zerfließen, megszűnés nélkül sírni; *solvi in lachrymas.*

Zergehen, *n.* széllyelmenni; *discedĕre, dilabi.* 2. elolvadni; *solvi, dissolvi.*

Zergliedern, *a.* feldarabolni, felvagdalni valamit; *dissecare, dividĕre.* 2. tagonként felosztani, és egygyenként megmagyarázni; *singillatim explicare.*

Zergliederung, die, feldarabolás; *sectio.* 2. bontzolás; *anatomia.* 3. részekreosztás és megmagyarázás; *partitio, et explicatio.*

Zergliederungskunst, die, bontzoló-mesterség; *anatomia.*

Zerhacken, *a.* széllyelvagdalni; *dissecare.*

Zerhauen, *a.* széllyelvágni, széllyelvagdalni; *concidĕre, dividĕre.*

Zerknirschen, *a.* fogával széllyeltörni; *frendĕre, comminuĕre dentibus.* 2. Ein zerknirschtes Herz, törődött szív, (bánatjában); *animus fractus dolore.*

Zerkochen, *a.* széllyelfőzni, igen elfőzni; *solvĕre coquendo.*

Zerlegen, *a.* széllyelszedni, elszedni egymástól, (az órát, és más mívet); *solvĕre, dividĕre, analysare.*

Zerlumpt, *adj.* rongyos; *pannosus.*

Zermahlen, *a.* széllyelőrleni, apróra őrleni; *commolĕre, frangĕre molendo.*

Zermalmen, *a.* öszvezúzni, öszvetörni, széllyeltörni; *conterĕre, comminuĕre.*

Zernagen, *a.* elrágni; *rodĕre.* 2. széllyelrágni; *corrodĕre.*

Zerplatzen, *n.* széllyelrepedni, megpukkadni; *rumpi, dissilire.*

Zerquetschen, *a.* széllyelzúzni; *conterĕre.*

Zerreiben, *a.* elreszelni, széllyelreszelni, megreszelni, (a' tormareszelőn); *friare, comminuĕre.*

Zerreißen, *a.* elszaggatni, széllyelszaggatni, (ruhát); *dilacerare, discerpĕre.* 2. elszakasztani, széllyelszakasztani, (egy szakasztással); *rumpĕre, solvĕre.*

Zerren, *a.* vongálni, ide 's tova rántzigálni; *tendĕre, trahĕre, distendĕre, distorquere.*

Zerrinnen, *n.* széllyelfolyni; *diffluĕre.*

Zerrissen, *adj.* elszakadt, széllyelszakadt; *ruptus, solutus.*

Zerrüttelt, *adj.* megrongált, megrongálódott; *concussus, conquassatus.*

Zerschlagen, *a.* széllyelverni, öszvezúzni; *contundĕre.* 2. eltörni, széllyeltörni valamit; *frangĕre.* 3. sich, elromlani, semmivé lenni; *rumpi, dissolvi.*

Zerschmelzen, *a.* elolvasztani; *liquefacĕre.* 2. *n.* elolvadni, (mint a' hó); *solvi.*

Zerschmettern, *a.* széllyelzúzni, úgy földhöz tsapni hogy széllyelszakadjon; *contundĕre, concutĕre.*

Zerschneiden, *a.* elvagdalni, darabokra vagdalni; *concidĕre, secare.* 2. elnyirbálni, elrontani, (vagdalás által); *dissecare.*

Zerspalten, *a.* elhasítni; *findĕre, diffindĕre.* 2. *n.* elhasadni, elrepedni; *findi, diffindi.*

Zersplittern, *n.* széllyelszakadni, (darabokra); *diffindi.*

Zerspringen, *n.* széllyelugrálni; *dissilire.*

Zerstampfen, *a.* széllyelverni, v. zúzni; *contundĕre, conterĕre.*

Zerstören, *a.* elrontani, elpusztítni, feldúlni; *delere, destruĕre.*

Zerstörung, die, elrontás, elpusztítás; *extinctio, eversio.*

Zerstoßen, *a.* megtörni; *contundĕre.*

Zerstreuen, *a.* elszéleszteni, (az ellenséget); *dispellĕre, dissipare.* 2. elszórni, széllyelszórni; *dispergĕre,*

disjicere. 3. sich, elszéledni; *dispergi, dissipari.*

Zerstreuung, die, elszélesztés; *dissipatio.* 2. elszórás; *dispersio, disjectio.* 3. elszélledés; *dissipatio.* 4. múlattság; *relaxatio animi.*

Zerstückeln, *a.* eldarabolni, széllyeldarabolni; *dividere, concidere.*

Zertheilen, *a.* elosztani, részekre osztani; *dividere, partiri.* 2. eloszlogatni, széllyelosztogatni; *dividere.* 3. eloszlatni, elszéleszteni; *dispellere.* 4. sich, eloszlani, elszéledni; *dispergi, dividi.*

Zertheilung, die, elosztás, széllyelosztás; *divisio, partitio.* 2. eloszlás, elszélledés; *dissipatio, divisio.*

Zertrennen, *a.* elfejteni, elbontani, (a' ruhát); *dissuere.* 2. elválasztani egymástól; *dissociare.*

Zertreten, széllyeltapodni; *obterere.*

Zertrümmern, darabokra tördelni; *comminuere.*

Zerzausen, *a.* öszveborzazni, öszvekuszálni; *lacerare.*

Zeter! jaj! *malum!* Zeter schreien, jajgatni; *vehementer clamare.*

Zettel, der, tzédula; *scheda, scida.*

Zeug, der, (és) das, der, matéria, hozzávaló, (valamihez); *materia, materies:* Seidener Zeug, selyem matéria; *pannus sericus, vestis serica.* 2. das Zeug, szerszám, mív; *instrumentum:* (többnyire öszvetéve); das Reißzeug, rajzoló eszköz; *graphis, instrumentum serviens delineando.* 3. st. Geräth, házieszköz, bútor, és edény; *supellex, utensilia, instrumenta.* 4. st. Ding, Sache, dolog; *res.*

Zeuge, der, tanú, bizonyság, tanúbizonyság; *testis.*

Zeugen, *a.* tanúbizonyságot tenni, tanú lenni; *testari, dicere testimonium.* 2. nemzeni; *procreare, generare.* 3. st. hervorbringen, teremni; *procreare, adferre.*

Zeugenverhör, das, tanúvallatás; *interrogatio testium.*

Zeughaus, das, fegyvertár, fegyvesház; *armamentarium.*

Zeugniß, das, tanúbizonyság, bizonyságtétel; *testimonium:* ein Zeugniß ablegen, tanúbizonyságot tenni; *testimonium praebere.* 2. bizonyság, bizonyságlevél; *testimonium, documentum.*

Zibebe, die, malozsa; *bacca major uvae passae.*

Zibeth, der, tzibétpetymeg; *viverra zibetha.*

Zicke, die, od. Ziege, ketske, gödölye; *capra.*

Zickzack, *adj.* kígyó menéses, girbegurba; *flexuosus.*

Zieche, die, héjj, tok, (tziha); *indumentum.*

Ziege, die, ketske; *capra, capella.*

Ziegel, Ziegelstein, der, tégla; *later, laterculus:* Ziegel streichen, téglát vetni; *lateres ducere, fingere.*

Ziegelbrenner, der, téglaégető, téglavető; *coctor laterum, laterarius.*

Ziegelfarben, *adj.* téglaszínű; *habens colorem laterum.*

Ziegelofen, der, téglaégető kementze; *fornax lateraria.*

Ziegelroth, *adj.* téglaszínű; *habens colorem laterum.*

Ziegelstreicher, der, téglavető, (ember); *fictor laterum.*

Ziegenbock, der, ketskebak; *caper hircus.*

Ziegenfell, das, ketskebőr; *pellis caprina.*

Ziegenhaar, das, ketskeszőr; *pilus caprinus.*

Ziegenmilch, die, ketsketéj; *lac caprinum.*

Ziehbrunnen, der, kút, húzó kút; *puteus.*

Ziehen, *a. ir.* ich zog, *Perf.* ich habe gezogen, (és) ich bin gezogen, *a.* húzni; *trahere, ducere:* die Pferde ziehen den Wagen, a' lovak húzzák a' szekeret; *equi trahunt currum:* die Achsel ziehen, vállat vonítni; *ancipitem animum habere, cunctari, dubitare:* den Hut ziehen, kalapját lekapni; *petasum demere, detrahere.* 2. húzni valamit, húzással készítni, v. vinni véghez; *ducendo conficere, parare:* Draht ziehen, drótot húzni; *filum metallicum ducere:* Licht ziehen, gyertyát mártani; *candelas ducere.* 3. húzni, (következést húzni valamiből); *elicere, carpere, ducere, derivare.* 4. *Loc. pr.* Etwas in Betrachtung ziehen, vala-

mit gondolóra venni; *spectare aliquid*: Jemanden zu Rathe ziehen, valakitől tanátsot kérdeni; *consulĕre aliquem*. 5. nevelni, felnevelni; (gyermeket, és állatot); *educare*, *nutrire*, *alĕre*. 6. termeszteni, (plántát, virágot); *procreare*. 7. sich, vonúlni, takarodni; *ire*, *moveri*. 8. sich, nyúlni; *tendi*, *se tendĕre*. 9. sich, kiterjedni, messzire nyúlni; *extendi*, *se extendĕre*. 10. *n*. s. takarodni, költözködni, (mint a' bujdosó madarak télére); *migrare*, *abire*. 11. költözni, költözősködni, lakását változtatni; *emigrare*.

Ziehkind, das, nevelésre fogadott fiú, v. leány; *alumnus*, *a*.

Ziehung, die, vonás, húzás, (a' lotteriàn); *sortilegium*.

Ziel, das, tzél; *meta*, *scopus*. 2. határ; *terminus*, *fines*, *pl*.

Zielen, *a*. Nach etwas, tzélozni, (valamire); *petĕre rem*, *dirigĕre ad rem*. 2. auf etwas, tzélozni, (szavával valamire); *petĕre aliquem*. 3. Dahin zielen, arra mutatni, oda vágni; *huc petĕre*.

Ziemen, *n*. illeni, illendő lenni; *decere*.

Ziemer, der, tzímer, fertály, (a' felnégyelt állatoknak négy darabjai); *pars quarta*, *quadrans*. 2. tsök, tsék; *nervus*. 3. fenyőrigó; *turdus*.

Ziemlich, *adj*. meglehetős; *modicus*. *adv*. meglehetősen; *modice*, *aliquantum*. 2. középszerű; *mediocris*: *adv*. középszerűn; *mediocriter*.

Zier, die, od. Zierde, ékesség; *decus*, *ornamentum*.

Zierath, der, tzifraság; (*idem*).

Zierde, die, ékesség, dísz; (*idem*).

Zieren, *a* ekesítni, felékesítni; *ornare*, *exornare*. 2. sich, feltzifrázni magát, tzifrálkodni; *ornare se*. 3. *n* ékesítni, ékességére szolgálni; *decorare*, *condecorare*.

Ziererey, die, tzifraság; *inaeptiae*, *adfectata exornatio*.

Ziergarten, der, virágos kert; *hortus serviens soli voluptati*.

Zierlich, *adj*. felékesített, ékes, díszes; *ornatus*, *venustus*, *pulcher*. 2. pompás; *excellens*, *elegans*.

Zierung, die, ékesítés; *ornatio*, *exornatio*.

Zieser, der, od. Ziesererbse, tzítzerborsó; *cicer*.

Ziffer, die, számbetű, szám; *nota numeri*, *numerus*. 2. titkos betű, *nota*, *signa occulta v. arcana*.

Zifferblatt, das, számtábla, mutatótábla az órán; *lamina circumscripta numeris*.

Ziegeuner, der, tzigány; *zingarus*.

Zimmer, das, szoba, ház; *cubiculum*, *conclave*.

Zimmeraxt, die, átsbárd; *ascia*.

Zimmerholz, das, épitnivalófa, épűletrevalófa; *materia*, *ligna*.

Zimmerkunst, die, átsmesterség; *ars tignaria*.

Zimmermann, der, áts; *faber tignarius*.

Zimmermeister, der, átsmester; *faber tignarius magister*.

Zimmern, *v*. faragni, megfaragni; *exasciare*, *dedolare*.

Zimmet, das, fahéj, (füszerszám); *cinnamum*, *cinnamomum*.

Zink, der, tzinkértz; *zincum*.

Zinn, das, tzín; *stannum*.

Zinne, die, ormó, pártázat; *pinna*.

Zinnern, *adj*. tzín, tzínbőlvaló; *stanneus*, *e stanno*.

Zinngießer, der, tzínes, tzínöntő; *opifex vasorum stanneorum*.

Zinnkraut, das, surlófű; *equisetum*.

Zinnober, der, tzinóbriom; *cinnabaris*.

Zins, der, adó; *vectigal*. 2. st. Hauszins, házbér; *habitandi merces*. 3. st. Interesse, interes, (a' tökepénztől); *usura*, *foenus*.

Zinsbar, *adj*. bérthajtó, béres, (főld); *vectigalis*, *tributarius*.

Zinsen, bért fizetni, (ismét), interest fizetni; *pendĕre vectigal*, *solvĕre usuram v. foenus*.

Zipfel, der, szárny, tsúts; *lacinia*.

Zipperlein, das, köszvény; *arthritis*, *chiragra*.

Zips, od. die Zipsen, a' Szepesség, Szepes Vármegye; *scepusium*, *comitatus scepusiensis*.

Zipser, ein, Szepes Vármegyei, Szepességi; *e scepusio*, *e comitatu scepusiensi*.

Zirbelbaum, der, tzirbolyafenyő; *Pinus Cembra*.

Zirkel, der, karika, karikalínea, karikarajz; *circulus orbis.* 2. esmerősökből álló társaság; *consortium.* 3. tzirkalom; *circinus.*
Zirkelförmig, *adj.* karika forma, karika formájú; *orbiculatus.*
Zirkelrund, *adj.* karika kerekségű, karikakerek; *orbiculatus, plane rotundus.*
Zischeln, *n.* susogni; *susurrare.*
Zischen, *n.* sziszegni (mint a' kigyó); *sibilare, stridere.* 2. súgni, susogni; *susurrare.*
Zither, die, tzitera; *cithara.*
Zittern, *n.* reszketni, remegni, rezegni; *tremĕre, trepidare, contremiscĕre.*
Zitternadel, die, rezgőtő; *acus tremula.*
Zitwer, der, tzitvor; *zedoaria, et kaempferia rotunda.*
Zitz, der, tzitz, tzitzkarton; *pannus nomen gerens ziz.*
Zitze, die, tsetsbimbó; *mamma, papilla.*
Zobel, der, tzokoly; *mustela zibellina.*
Zober, der, tseber; *labrum, solium.*
Zofe, die, szobaleány; *famula.*
Zögern, *n.* késni, húzni halasztani; *cunctari.*
Zögerung, die, késedelmezés, halogatás; *cunctatio, mora.*
Zögling, der, nevendék, tanítvány; *alumnus.*
Zoll, der, (mértékneme), íz, hüvelyk; *digitus, pollex.* 2. vám; *portorium, vectigal.*
Zollamt, das, vám, vámtisztség; *locus portorii, telonium.*
Zollen, *a.* vámot fizetni, vámot megadni, adózni; *pendĕre, solvĕre.*
Zollfrey, *adj.* vámtól ment; *immunis a portorio.*
Zöllner, der, vámos; *portitor.*
Zone, die, égallj; *zona, plaga mundi.*
Zoologie, die, állatokrólvaló tudomány; *zoologia.*
Zopf, der, tzaf; *coma collecta.*
Zorn, der, harag; *ira, iracundia.*
Zornig, haragos; *iratus, iracundus.*
Zotte, die, fürt; *villus.* 2. buja szó, trágárbeszéd; *obscene dictum, obscenum verbum.*
Zotig, *adj.* bozontos, bojhos, bannyas, (kutya); *villosus, hirtus, hirsutus.*
Zu, *praep. cúm Dat.* hoz, hez; *ad.* 2. -ra, -re; *in, ad:* zu Papier bringen, papirosra tenni, v. felírni; *adnotare, adscribĕre:* Von Tag, zu Tag, napról napra; *de die in diem.* 3. -nak, nek; *cum Dativo, v. Accus. v. ad, in. pro:* Zu Gott bethen, az Istennek könyörögni; *ad Deum precari.* 4. -on, en: Zu Hause, otthon; *domi.* 5. (a' Városok nevei előtt): -ban, ben; zu Berlin, Berlinben; *Berolini:* Bischof zu Neutra, a' Nyitrai Püspök; *Episcopus Nitriensis:* Zu Mittag, délben; *meridie ect.* Láss a' zu-ról a' Grammatikában.
Zubereiten, *a.* készítni, elkészítni; *parare, adparare, praeparare.* 2. sich, elkészűlni; *se praeparare.*
Zubereitung, die, elkészítés; *adparatio, adparatus, praeparatio.*
Zubinden, *v. a.* bekötni, (a' zsákot); *adligare, obligare.*
Zubringen, hozzá vinni; *adferre, adportare.* 2. eltőlteni, (időt); *transigĕre, traducĕre, consumĕre.*
Zucht, die, tartás, tenyésztetés, (baromtartás); *educatio.* 2. fajzat, fajta, (az állatokról); *fetura.* 3. apró állatok, állatok fiai; néha: porond; *fetus, fetura.* 4. fenyíték; *disciplina.* 5. erkőltsiség, jó erkőlts; *mores disciplina.*
Zuchthaus, das, fenyítékház; *ergastulum.*
Züchtigen, *a.* fenyítni, megfenyítni; *castigare.*
Züchtigung, die, megfenyítés; *castigatio.*
Zuchtvieh, das, szaporító v. magnak való marha; *pecus serviens feturae.*
Zucken, *a.* vonitni; *movere:* Die Achsel zucken, vállat vonitni; *alas tollĕre, v. movere, dubitare.*
Zucker, der, nádméz, tzúkor; *saccharum.*
Zuckerbäcker, der, tzúkorsüteményes; *pistor cupedinarius, dulciarius.*
Zuckerbäckerey, die, tzúkorsütemény; *ars v. opus cupedinarium.*
Zuckerkand, der, sárgatzúkor, színnádméz; *saccharum crystallinum, saccharum candum.*

Zuckererbse, die, tzúkorborsó; *pisum gerens nomen a saccharo.*

Zuckerhut, der, süveg nádméz; *meta sacchari.*

Zuckermelone, die, sárgadinnye; *cucumis melo.*

Zuckern, *a.* megtzukrozni; *candire saccharo.*

Zuckerrohr, das, tzúkornád, nádméz plánta; *arundo saccharifera.*

Zuckersüß, *adj.* ollyan édes mint a' tzúkor; *dulcior saccharo, melleus.*

Zudecken, *a.* béfedni; *tegĕre, contegĕre.* 2. béfedni, eltakarni, (képét); *operire, tegĕre.* 3. sich, bétakaródzni, (az ágyban); *tegĕre, contegĕre se.*

Zudem, *adv.* azonfelyül; *praeterea.*

Zudrängen, sich, oda tolakodni; *irruĕre.*

Zudrehen, *a.* bétsavarni; *claudĕre torquendo.*

Zudringlich, magát unszoló; *violentus.*

Zudringlichkeit, die, magaunszolás; *violentia.*

Zueignen, *a.* ajánlani; *addicare, dedicare.* 2 st. zuschreiben, beylegen, tulajdonítni; *tribuĕre, adsignare.*

Zueignung, die, tulajdonítás; *adsignatio.* 2. ajánlás; *dedicatio, consecratio.*

Zueilen, *n.* oda sietni; *adproperare, accelĕrare.*

Zuerkennen, *a.* ítélni, ítélet által tulajdonitni valakinek valamit; *adjudicare, addicare, decernĕre.*

Zuerst, *adv.* először; *primum.*

Zufahren, *n.* megindúlni; *pergĕre, vehi*: Fahre zu, indúlj; *perge vehi.* 2. sebesen hajtani, (a' lovakat); *festinare, properare.*

Zufall, der, történet, eset; *casus, eventus.* 2. szerentse, bizonytalanság; *casus, fors.*

Zufallen, *n.* béesni, bétsapódni mint a' fedele valaminek; *claudi.* 2. neki jutni, v. reá maradni; *obvenire, sorte dari.*

Zufällig, *adj.* történetbéli, történetből eső; *fortuitus, adventitius*: *adv.* történetből; *fortuito.*

Zuflucht, die, menedék, menedékhely; *perfugium.*

Zufluß, der, oda folyás; *affluxus.* 2. st. Menge, bőség; *copia.*

Zufolge, zu Folge, szerént; *secundum.*

Zufrieden, *adj.* tsendességben lévő; *tranquillus*: *adv.* tsendességben, békével; *animo aequo.* 2. megelégedett; *contentus*: *hat.* megelégedve; *animo contento.* 3. megnyúgodott valamin; *tranquillus.*

Zufriedenheit, die, megelégedés; *tranquillitas.*

Zufrieren, *n.* béfagyni; *glacie obduci, congelascĕre.*

Zufügen, *a.* tenni, okozni; *inferre.*

Zufuhre, die, szállítás; *subvectio, commeatus.*

Zuführen, *a.* szállítni; (eleséget); *subvehĕre.* 2. oda vinni; *adportare.*

Zug, der, vonás, húzás, (linea húzása pennával(; *ductus.* 2. vonás 3. B. die Züge des Gesichts, az ábrázat vonásai; *lineamentum.* 3. folyás; *meatus, via*: Im Zuge sitzen, a' levegő folyásában ülni; *sedere adversus flatum aurae, v. in fluvio aëris.* 4. költözés, menés; *migratio.* 5. húzom; *haustus, ductus*: auf einen Zug austrinken, egy húzomban kiinni; *uno haustu ebibere.* 6. Ein Zug Pferde, egy kotsibéli ló; Ein Zug Ochsen, egy járombéli ökör; *jugum*: In den letzten Zügen liegen, halálán lenni, haldoklani; *ultimum ducĕre spiritum.*

Zugabe, die, ráadás; *additamentum.*

Zugang, der, hozzámenés; *aditus.*

Zugänglich, *adj.* hozzá járúlható; *facilis accessu, patens.*

Zugbrücke, die, felvonó híd; *pons ductarius.*

Zugeben, *a.* hozzáadni, ráadni, (az eladásban); *adjicĕre, addĕre.* 2. megvallani, megengedni; *concedĕre*: Ich gebe es zu, megengedem; *concedo.* 3. megengedni valamit, engedelmet adni reá; *permittĕre, pati.*

Zugegen, jelen; *praesens, praesto.*

Zugehen, f. sietni a' menésben; *festinare, properare*: Gehe zu, eredj! indúlj; frissén menj; *perge.* 3. bétevődni, bézáródni; *posse operiri.* 3. st. geschehen, esni, történni, menni; *accidĕre, agi.*

Zugehör, das, hozzátartozó, hozzátartozandó; *appertinentia.*

Zugehören, Einem, *n.* hozzátartozni, valakié lenni; *esse alicujus.*

Zugehörig, einem, *adj.* valakié, valakihez tartozó; *ad aliquem pertinens.*

Zügel, der, kantárszár; *habena.* 2. zabola, fenyíték; *frenum.*

Zügellos, zabolátlan, *effrenatus.*

Zügellosigkeit, die, zabolátlanság; *effrenatio.*

Zugemüse, das, főzelék, (borsó, lentse, káposzta); *obsonium, pulmentum, olera.*

Zugesellen, Sich, hozzáállani társúl; *socium se addĕre, sociari.*

Zugethan, *adj.* z. B. einer Religion, valamelly vallásnak sorsosa; *addictus.* 2. valakihez szító, valaki pártján lévő; *studiosus partium.*

Zugießen, *a.* hozzátőlteni; *affundĕre.*

Zugleich, *adv.* egyszersmind; *simul.* 2. egygyütt, egyszerre; *una.*

Zugluft, die, szellőfolyás, szellőszivárgás; *perflatus aëris.*

Zugpferd, das, igásló; *equus jugalis.*

Zugpflaster, das, szívóflastrom, hójaghúzó flastrom; *vesicatorium, emplastrum vesicans.*

Zugreifen, *a.* hozzányúlni, neki álloni kézzel; *apprehendĕre, manum injicĕre.*

Zugvieh, das, igás barom, húzó marha; *jumentum.*

Zugvogel, der, bujdosó madár; (fetske, golya); *avis migrans.*

Zugweise, *adv.* seregenként, fótjával; *catervatim, ductim.*

Zuheilen, *a.* begyógyítni; *sanare.* 2. *n.* bégyógyúlni; *sanari.*

Zuhören, *a.* halgatni, figyelmezni; *auscultare, attendĕre.*

Zuhörer, der, halgató; *auditor.*

Zukommen, *n* hozzá menni, hozzá jönni, eljönni; *accedĕre, convenire, adire.* 2. érkezni; *advenire.* 3. illetni valakit; *competĕre, obtingĕre.*

Zukunft, die, jövendő, jövendőség; *tempus futurum*: In Zukunft, jövendőben, ezután; *inposterum, posthac.*

Zukünftig, *adj.* jövendő; *venturus, futurus.*

Zulage, die, pótlás, pótolás; *additamentum.*

Zulangen, *a.* elérni, kiterjedni, (bizonyos távolságig); *protendi.* 3. elegendő lenni; *sufficĕre.*

Zulänglich, *adj.* elég, elegendő; *sufficiens.*

Zulassen, *a.* oda botsátni, v. ereszteni; *admittĕre.*

Zulauf, der, tódúlás, öszvesereglés; *concursus.*

Zulaufen, *a.* oda tódúlni; *accurrĕre, confluĕre.* 2. futni valamelly tzélfelé; *contendĕre versus.* —

Zulegen, *a.* hozzá tenni, hozzá adni; *adjicĕre, addĕre.*

Zuletzt, *adv.* utóljára, végtére; *demum denique.*

Zumachen, *a.* bétenni, (az ajtót); *claudĕre, operire.*

Zumal, kiváltképpen; *praesertim.*

Zumessen, tulajdonítni; *tribuĕre.*

Zumuthen, *n.* feltenni felőle; *praetendĕre, ab* —

Zunächst, *adv.* legközelebb; *proxime.*

Zunähen, bévarni; *obsuĕre.*

Zunahme, die, nevekedés előmenetel; *incrementum, emolumentum.*

Zunahme, der, vezetéknév; *cognomen.*

Zünden, *a.* gyújtani, meggyújtani; *accendĕre.* 2. *n.* gyúladni, meggyúladni; *ignem concipĕre.*

Zunder, der, tapló; *fomes.*

Zündloch, das, gyújtólyuk; *foramen incendiarium.*

Zunehmen, *n.* nevekedni, nőni, öregbedni, néha: sokasodni, szaporodni: *crescĕre, ingravescĕre, amplificari, augeri.* 2 *a.* venni hozzá, szaporítni; *amplificare.*

Zuneigung, die, hajlandóság; *inclinatio, propensio.*

Zunft, die, tzéh (mesteremberek tzéhe); *corpus, collegium.* 2. társaság; *societas.*

Zunftig, *adj.* egy tzéhbéli; *collegio adscriptus.*

Zunge, die, nyelv, (szájban); *lingva*: Es schwebt mir auf der Zunge, a' nyelvem hegyén forog; *haeret in lingva.*

Zunicken, *v. n.* ráhagyni fejével; *adnuĕre.*

Zupfen, *a.* tépni, rángatni, rántzigálni; *vellĕre, vellicare.*

Zur, st. zu der, a' hoz, *l.* zu.

Zurecht, zu recht, helyesen, jól; *re-*

cte: Sich zu recht machen, elkészülni, a' felöltözésre nézve; *se colligĕre*, *componĕre*: Mit etwas zu recht kommen, tzélját elérni valamiben; *voto potiri.* —

Zureden, *a.* rábeszélni, rávenni valamire; *persvadere.*

Zureichen, *a.* oda nyújtani; *porrigĕre.* 2. elég lenni, elegendő lenni; *sufficĕre.*

Zureichend, elegendő; *sufficiens*,

Zurichten, *a.* elkészítni, (valamely végre); *praeparare*, *concinnare.* 2. st. verursachen, okozni, (kárt); *concitare*, *movere.* 3. módba hagyni; *instruĕre.* 4. elrontani, haszna vehetetlenné tenni; *corrumpĕre.*

Zuriegeln, *a.* bézárni toló zárral; *pessulum obdĕre.*

Zürnen, *n.* haragudni, *irasci.*

Zurück, *adv.* viszsza, hátra; *retro.*

Zurück behalten, viszszatartóztatni, megtartani magánál; *detinere*, *retinere.*

Zurück bleiben, *n.* hátra maradni, elmaradni; *remanere*, *restare.*

Zurück fordern, *a.* viszszakívánni; *repetĕre*, *reposcĕre.*

Zurückgabe, die, viszsaadás; *restitutio*, *redditio.*

Zurück geben, *a.* viszszaadni; *reddĕre*, *restituĕre.*

Zurückhalten, *a.* magánál megtartani, ki nem adni valamit; *detinere*, *retinere.* 2. viszszatartóztatni valakit; *retardare.* 3. elhalgatni, magában tartani; *reticere.*

Zurückhaltend, *adj.* titkolódzó; *occultus.*

Zurückhaltung, die, titkolódzás, magábantartás; *taciturnitas*, *dissimulatio.*

Zurückkehr, die, viszszatérés; *reversio.*

Zurück kehren, viszszatérni; *reverti.*

Zurück kommen, viszsza jönni; *redire.*

Zurückkunft, die, viszszajövetel; *reditus.*

Zurücklassen, hátrahagyni; *relinquĕre.*

Zurücklegen, viszszatenni; *reponĕre.* 2. félretenni, eltenni; *seponĕre.* 3. st. endigen, végezni elvégezni; *absolvĕre*, *emetiri.*

Zurücknehmen, viszszavenni; *recipĕre*, *resumĕre.* 2. viszszahúzni, megmásolni; *revocare.*

Zurückreisen, viszszaútazni; *redire.*

Zurückschicken, viszszaküldeni; *remittĕre.*

Zurückschlagen, *a.* viszszaverni, (az ellenséget); *repellĕre.* 2. viszszaütni; *repercutĕre.*

Zurücksetzen, *a.* viszszatenni; *reponĕre.* 2. megalázni, a' rangjánál alább tenni; *postponĕre*, *contemnĕre.*

Zurückstehen, alábbvaló lenni, (más dolognál); *postponi*, *posthaberi.*

Zurücktreiben, viszsza űzni; *repellĕre.*

Zurückweisen, viszszaigazítni; *rejicĕre.*

Zurück zahlen, *a.* viszszafizetni; *reddĕre*, *rependĕre.*

Zurück ziehen, viszszahúzni, viszszavonni; *retrahĕre*, *reducĕre.* 2. sich, viszszavonúlni, hátrálni; *reverti.*

Zuruf, der, kiáltás; *compellatio*, *acclamatio.*

Zurufen, *n.* kiáltani; *acclamare alicui*, *compellare.*

Zusage, die, ígéret, ígérettétel; *fides*, *promissum.*

Zusagen, *a.* megígérni: *promittĕre*, *polliceri.*

Zusammen, *adv.* egygyütt, mind öszve, öszveséggel; *simul*, *una.* 2. (az Igék előtt), öszve, együtt; *co*, *con*,

Zusammenfügen, öszvetenni, öszveragasztani; *conjugĕre*, *copulare.*

Zusammenhang, der, öszveköttetés; *nexus*, *cohaerentia.*

Zusammenhängen, *n.* öszveragadni, öszveköttetve lenni; *cohaerere.*

Zusammen kommen, *n.* öszvegyűlni, ni; *congregari.* 2. öszve találkozni, egygyüvé jönni; *convenire*: st. übereinkommen, megegygyezni; *consentire.*

Zusammenkunft, die, öszvejövetel, öszvetalálkozás, egybejövés; *conventus.* 2. öszvegyűlés; *congregatio.*

Zusammenlauf, der, öszvetódúlás; *concursus.*

Zusammenlegen, *a.* öszvetenni, öszvehajtogatni, (az asztalkeszkenőt); *componĕre*, *complicare.* 2. bétenni, (bitsakot); *claudĕre.* 3. z. B. Geld, öszveadni, öszvetenni, (pénzt); *conferre.*

Zusammen rechnen, *a.* öszveszámlálni, felszámlálni, öszveadni; *computare.*

Zusammenreimen, *n.* öszveegyeztetni; *conciliare.*

Zusammenrotten, sich, öszveverődni, öszveállani, (társaságba); *coire, conglobari.*

Zusammenschicken, sich, öszveilleni; *congruĕre.*

Zusammen schießen, *a.* z. B. Geld, öszveadni, öszvetenni, (pénzt); *conferre.*

Zusammenschreiben, *a.* öszveírni; *conscribĕre.*

Zusammen setzen, *a.* öszvetenni; *componĕre.* 2. sich, öszveűlni; *considere.*

Zusammen stoßen, *a.* öszveütni, (két poharat); *collidĕre.* 2. öszveütődni; *collidi.* 3. egymáshoz érni; *contingĕre.*

Zusammen suchen, *v. a.* öszvekeresni, öszveválogatni; *conquirère.*

Zusammentragen, *a.* öszve hasonlítni, öszveegyeztetni; *conferre.*

Zusammen treffen, *n.* öszvetalálkozni, öszveakadni; *convenire, obviam venire.*

Zusammen treten, *n.* társaságba állani; *societatem inire.* 2. z. B. etwas, öszvetapodni valamit; *conculcare.*

Zusammenwachsen, *n.* öszvenőni; *concrescĕre, coalescĕre.*

Zusammen zählen, *a.* öszveszámlálni; *computare.*

Zusammen ziehen, *a.* öszvehúzni, gyűjteni, (a' sereget); *contrahĕre.*

Zusammenziehend, *adj.* öszvevonó, zsugorító; *contrahens, constringens.*

Zusatz, der, hozzáadás, pótlás, tóldalék, hozzátétel; *additamentum.*

Zuschauen, *n.* nézni, megnézni valamit; *spectare, conspicère.* 2. hozzálátni valamihez; *incumbĕre rei alicui*, *l.* Zusehen.

Zuschauer, der, néző; *spectator.*

Zuschicken, oda küldeni; *submittĕre.*

Zuschieben, odataszítni; *admovere.*

Zuschießen, *a.* hozzátenni, (a' summához, pótolni); *adjicĕre.*

Zuschlagen, *a.* bétsapni, (az ajtót); *cum impetu claudĕre.*

Zuschließen, *a.* bézárni, bétsukni; *obserare, occludĕre.*

Zuschneiden, szabni, kiszabni, megszabni; *secare ad formulam.*

Zuschnitt, der, a' szabása; *forma.*

Zuschnüren, *a.* befűzni; *constringĕre.*

Zuschreiben, *a.* írásban hagyni valakinek, (házát): *adsignare alicui.* — 2. beylegen, beymessen, tulajdonítni; *tribuĕre, adscribĕre.*

Zuschrift, die, levél; *epistola.*

Zuschuß, der, pótlás, tóldalék; *supplementum.*

Zusehen, nézni, (játékot, tántzot); *spectare.* 2. elnézni valamit, (hibát); *ferre, pati.* 3. hozzá látni valamihez, gondoskodni valami felől; *curare, providere.*

Zusehends, *adv.* szemlátomást; *evidenter.*

Zusehr, *adv.* felette, igen; *nimis.*

Zusetzen, *a.* hozzá tenni, oda tenni; *admovere.* 2. hozzátenni v. hozzá adni valamihez; *addĕre.* 3. pótolni; *supplere.*

Zusichern, *a.* valakinek ígérni; *alicui promittĕre.*

Zuspeise, die, főzelék, főzelékétel, zöldség; *obsonium, olus.*

Zusperren, *a.* bézárni, bétsukni; *claudĕre.*

Zuspitzen, *a.* meghegyezni, kihegyezni; *acuminare, acuĕre.*

Zusprache, die, vígasztalás, vígasztaló szó; *consolatio.* 2. st. Besuch, látogatás; *visitatio.*

Zusprechen, *a.* rábeszélni, v. rávenni valamire, bíztatni valakit; *persvadere, animum addĕre alicui.* 2. Einem etwas zusprechen, valakinek ítélni, (törvény szerént); *addicĕre quid alicui.* 3. Bey einem zusprechen, valakihez bészóllani, rövid időre meglátogatni; *invisĕre.*

Zuspruch, der, bíztatás, megszóllítás; *allocutio.* 2. rövid látogatás; *salutatio.*

Zustand, der, állapot, mibenléte valaminek; *status, conditio.*

Zustehen, *n.* illetni valakit, illeni valakihez; *convenire, competĕre.*

Zustellen, általadni, kézhezadni; *dare, tradĕre.*

Zustopfen, bédugni, *obturare.*

Zustoßen, st. widerfahren, történni; *accidĕre, evenire.*

Zutheilen, *a.* einem etwas, közleni valakivel valamit; *impertiri.*

Zuthun, *a.* betenni; *claudĕre*, *operire*: die Augen zuthun szemeit béhúnyni; *oculos claudĕre.* 2. Zugethan seyn, valaki részén, v. pártyán lenni; *partem alicujus sequi.*

Zuthun, das, segítség; *auxilium.*

Zutragen, *a.* hozzá hordani; *adportare*, *adferre.* 2. sich, történni; *accidĕre*, *evenire*, *contingĕre.*

Zuträglich, hasznos; *utilis*, *saluber.*

Zutrauen, *n.* hinni, elhinni; *credĕre*: ich traue es ihm zu, elhiszem felőle; *credo eum etc.*

Zutrauen, das, bízakodás, bízodalom; *fiducia.*

Zutraulich, *adj.* bízakodó, bízó; *fidens*, *confidens*

Zutreffen, *n.* bételyesedni; *evenire.*

Zutrinken, einem, valakire köszönni, (a' poharat); *propinare.*

Zutritt, der, szabad bémenetel valakihez, béjárás; *aditus.*

Zuverlässig, *adj.* bizonyos, reá támaszkodható; *certus*: *adv.* bizonyosan; *certo*, *haud dubie.*

Zuversicht, die, ragaszkodás, bízakodás, hiedelem; *fiducia.*

Zu viel, igen sok; *nimis*, *nimium.*

Zuvor, *adv.* az előtt, annak előtte; *prius*, *ante*, *antea.* 2. előre; *prae*, *ante*: zuvor bestimmen, előre meghatározni; *praefinire*, *praedestinare.*

Zuvörderst, *adv.* mindenekelőtt, legelsőben; *inprimis*, *praecipue.*

Zuwachs, das, termés, termésbéli jövedelem; *proventus.* 2. nevekedés, előmenetel; *incrementum*, *auctus.*

Zuwege bringen, végrehajtani; *conficĕre*, *efficĕre.*

Zuweilen, *adv.* néha, néha néha; *interdum*, *nonnunquam.*

Zuwider, *adv. c. Dat.* ellen, ellene; *contra*, *adversus.*

Zuziehen, sich etwas, *a.* okozni, magára vonni valamit; *efficĕre*, *concitare.*

Zwang, der, kénszerítés, erőltetés; *coactus*, *vis.*

Zwangmittel, das, kénszerítő eszköz; *vis.*

Zwanzig, húsz, húszan; *viginti*, *viceni.*

Zwanziger, der, húszas, húszkrajtzáros, (pénz); *didrachmum*, *vicenarius*, (*i. e. nummus*).

Zwar, *adv.* ugyan; jóllehet, ámbár, igaz ugyan hogy; *quidem*, *equidem.* 2. und zwar, még pedig; *et quidem.*

Zweck, der, tzél, (a' tselekedet tzélja), feltett szándék; *consilium*, *propositum*, *finis.*

Zweckmäßig, *adj.* tzélrányos, tzélravaló; *conveniens rei*: *adv.* tzélerányosan; *convenienter rei.*

Zween, *l.* Zwo, Zwey.

Zweifel, der, kétség; *dubitatio*, *dubium*: etwas in Zweifel ziehen, valamit kétségbe hozni; *aliquid in dubium vocare*: ohne Zweifel, kétség kivűl, kétség nélkül; *sine dubio.*

Zweifelhaft, *adj.* kétséges, kétes, bizonytalan; *dubius*, *incertus.* 2. kételkedő; *dubitans*, *dubitator.*

Zweifeln, *n.* kételkedni; *dubitare.*

Zweifler, der, kételkedő; *dubitator.*

Zweig, der, ág; *ramus*, *surculus.*

Zwerch, *adv.* st. Quer, keresztűl, keresztben; *transverse*, *oblique.*

Zwerchfell, das, od. Herzblatt, kereszthártya; *diaphragma.*

Zwerg, der, törpe, (ember, fa); *pumilio*, *nanus.*

Zwetschke, die, st. Pflaume, szilva; *prunum.*

Zwey, kettő, két, ketten; *duo*, *duae.*

Zweydeutig, *adj.* kétértelmű, kétséges; *ambiguus*, *anceps*: *adv.* kétértelmű módon; *ambigue.*

Zweydeutigkeit, die, kétértelműség; *ambiguitas.*

Zweyer, der, félkrajtzár; *sextans grossi.*

Zweyerley, *adj.* kétféle; *duorum generum.*

Zweyfach, *adj.* kettős, kétszeres; *duplex*, *duplus*: *adv.* kétszeresen; *dupliciter.*

Zweyfädig, *adj.* kétszálas; *bilix.*

Zweyfältig, *adj.* kettős, kétszeres; *duplex*, *duplicatus.*

Zweykampf, der, párosvívás, bajnokviadal; *certamen singulare.*

Zweymahl, *adv.* kétszer; *bis.*

Zweyseitig, *adj.* kétoldalú; *bilateralis.*
Zweyspännig, *adj.* kétlovas, kétökrös, (szekér, kotsi); *bijugus.* 2. kétarasznyi; *bipalmis.*
Zweyte, der, die, das, második; *secundus, alter.*
Zweytens, *adv.* másodszor; *secundo, deinde.*
Zweyzüngig, *adj.* két nyelvű, kétszínű, tsapodár; *bilingvis.*
Zwickel, der, bokatzifra, (a' harizsnyában; *cuneus.* 2. pálha, ereszték, (az ingben); *cuneus.*
Zwicken, *n.* tsípni, megtsípni; *stringĕre.* 2. tsikarni; *vellicare, vexare.*
Zwickzange, die, tsípőfogó; *vulsella.*
Zwiback, der, kétszersült; *panis bis coctus.*
Zwiebel, die, veres hagyma; *allium cepa.* 2. hagymagyökér; *bulbus.*
Zwietracht, die, egynetlenség, meghasonlás; *discordia, dissidium.*
Zwillich, der, sáhos vászon, (abrosz); *pannus linteus bilix.*
Zwilling, der, kettős gyermek; *gemini, pl.*
Zwingen, *n. ir. Imp.* ich zwang, *Perf.* ich habe gezwungen, kénszeríteni, erőltetni; *cogĕre.* 2. Gezwungen, erőltetett, nem természeti, erószakos; *coactus, adfectatus.*
Zwirn, der, tzérna; *filum duplicatum.*
Zwirnen, tzérnábólvaló; *e filis tortis.*
Zwischen, *Praep. c. Dat. et Acc.* között, közé; *inter.*
Zwischenraum, der, köz = hézag: *intervallum, spatium.*
Zwischenwort, das, közbevető szó; *interjectio.*
Zwischenzeit, die, időköz; *tempus interjectum, intervallum.*
Zwist, der, tzivódás; *rixa.*
Zwistigkeit, die, (ugyan az).
Zwitschern, *n.* tsiripolni; *fritinnire.*
Zwitter, der, köznemű, kétnemű; (hím és nőstény); *hermaphroditus, androgynus.*
Zwo, *l.* Zwey.
Zwölf, tizenkettő; *duodecim.*
Zwölfmahl, tizenkétszer; *duodecies.*
Zwölfpfündig, *adj.* tizenkét fontos; *duodecim librarum.*
Zwölfte, der, die, das, tizenkettődik; *duodecimus.*
Zwölftens, *adj.* tizenkettődször; *duodecimo.*
Zwote, Zweyte, második; *secundu*

A' Rendetlen Igék Laistroma.

Series Verborum Irregularium.

Határozatlan Mód. *Infinitiv. Modus*	Jel. 2. sz. *Praesens.*	J. Aligm. *Imperf. I*	F. Aligm. *Imp. Con.*	Par. M. *Imper.*	Multrészes. *Part. Perf.*
Backen, sütni,	du bäckst,	ich buck	ich bücke	backe	gebacken.
Befehlen parantsolni	d. befiehlst	ich befahl	ich befähle	befiehl	befohlen.
Befleißen, sich, igyekezni,		ich befließ	ich beflisse	befleiße	beflissen.
Beginnen, elkezdeni		ich begann	begänne	beginne	begonnen.
Beißen, harapni,		ich biß	ich bisse	beiß	gebissen.
Bergen, titkolni,	du birgst,	ich barg	ich bärge	birg	geborgen.
Biegen, hajtani,		ich bog	ich böge	biege	gebogen.
Biethen, ajánlani,		ich both	ich böthe	biethe	gebothen.
Binden, kötni,		ich band	ich bände	binde	gebunden.
Bitten, kérni,		ich bat	ich bäte	bitte	gebeten.
Blasen, fújni,	du bläsest	ich blies	ich bliese	blase	geblasen.
Bleiben, maradni,		ich blieb	ich bliebe	bleibe	geblieben.
Braten, sütni (húst),		ich bratete	ich bratete	brate	gebraten.
Brechen, okádni,	du brichst,	ich brach	ich bräche	brich	gebrochen.
Brennen, égni,		brannte	brennete	brenne	gebrannt.
Bringen, hozni,		brachte	brächte	bringe	gebracht.
Denken, gondolni,		ich dachte	ich dächte	denke	gedacht.
Dringen, hatni,		ich drang	ich dränge	dringe	gedrungen.
Dreschen, tsépelni,	drischest,	ich drosch	ich drösche	drisch	gedroschen.
Empfehlen, ajánlani	empfiehlst	empfahl	empfähle	empfiehl	empfohlen.
Erschallen, hangzani		ich erschol	erschölle	erschalle	erschollen.
Erschrecken megíjedni	erschrickst	erschrack	erschräke	erschrick	erschrocken.
Essen, enni,	du issest,	ich aß	ich äße	iß	gegessen.
Fahren kotsin menni	du fährst,	ich fuhr	ich führe	fahre	gefahren.
Fallen, esni,	du fällst,	ich fiel	ich fiele	falle	gefallen.
Fangen, fogni,	du fängst,	ich fing	ich finge	fange	gefangen.
Fechten, hartzolni,	du fichst,	ich focht	ich föchte	fechte	gefochten.
Finden, találni,		ich fand	ich fände	finde	gefunden.
Flechten, fonni,	du flichst,	ich flocht	ich flöchte	flicht	geflochten.
Fliegen, repülni,		ich flog	ich flöge	fliege	geflogen.
Fliehen, szaladni,		ich floh	ich flöhe	fliehe	geflohen.
Fließen, folyni,		ich floß	ich flöße	fließe	geflossen.
Frieren, fázni,		ich fror	ich fröre	friere	gefroren.
Fressen, enni, falni,	du frissest,	ich fraß	ich fräße	friß	gefressen.
Gähren, pezsegni,		ich gohr	ich göhre	gähre	gegohren.
Gebären, szülni,		ich gebar	ich gebäre	gebäre	geboren.
Geben, adni,	du gibst,	ich gab	ich gäbe	gib	gegeben.
Gedeihen, tenyészni		ich gedieh	gediehe	gedeihe	gediehen.
Gehen, menni,		ich ging	ich ginge	geh	gegangen.
Gelingen, elsűlni,		ich gelang	gelänge	gelinge	gelungen.
Gelten, érni,	du gilst,	ich galt	ich gölte	gilt	gegolten.
Genesen, gyógyúlni,		ich genas	ich genäse	genese	genesen.
Genießen, élni vele		ich genoß	genösse	genieße	genossen.
Geschehen, történni,	geschieht,	es geschah	es geschähe	geschehe	geschehen.
Gewinnen, nyerni,		gewann	gewönne	gewinne	gewonnen.
Gießen, tölteni,		ich goß	ich gösse	gieß	gegossen.

Határozatlan Mód. *Infinitiv. Modus.*	Jel 2. sz. *Praesens.*	J. Alig. *Imperf. I*	F. Aligm. *Imp. Conj*	Par. M. *Imper.*	Multrészes. *Part. Perf.*
Gleichen, hasonlítni,		ich glich	ich gliche	gleiche	geglichen.
Graben, ásni,	du gräbst	ich grub	ich grübe	grabe	gegraben.
Greifen, fogni,		ich griff	ich griffe	greif	gegriffen.
Halten, tartani,	du hältst	ich hielt	ich hielte	halt	gehalten.
Hangen, függeni,	du hängst	ich hing	ich hinge	hange	gehangen.
Hauen, vágni,		ich hieb	ich hiebe	haue	gehauen.
Heben, emelni,		ich hob	ich höbe	hebe	gehoben.
Heißen, nevezni,		ich hieß	ich hieße	heiß	geheißen.
Helfen, segítni,	du hilfst	ich half	ich hälfe	hilf	geholfen.
Kennen, esmerni,		ich kannte	kennete	kenne	gekannt.
Klingen, hangzani,		ich klang	ich klänge	klinge	geklungen.
Kommen, jőni,	du kommst	ich kam	ich käme	komme	gekommen.
Kriechen, mászni,		ich kroch	ich kröche	kriech	gekrochen.
Laden, terhelni,		ich lud	ich lüde	lade	geladen.
Laufen, futni,	du läufst	ich lief	ich liefe	lauf	gelaufen.
Leiden, szenvedni,		ich litt	ich litte	leide	gelitten.
Leihen, költsönözni,		ich lieh	ich liehe	leihe	geliehen.
Lesen, olvasni,	du liesest	ich las	ich läse	lies	gelesen.
Liegen, feküdni,		ich lag	ich läge	liege	gelegen.
Lügen, hazudni,		ich log	ich löge	lüge	gelogen.
Mahlen, őrleni,		mahlte	mahlete	mahl	gemahlen.
Meiden, kerülni,		ich mied	ich miede	meide	gemieden.
Melken, fejni,	du melkest	ich molk	ich mölke	melke	gemolken.
Messen, mérni,	du missest	ich maß	ich mäße	miß	gemessen.
Nehmen, venni,	du nimmst	ich nahm	ich nähme	nimm	genommen.
Nennen, nevezni,		nannte	nennete	nenne	genannt.
Pfeifen, fütyölni,		ich pfiff	ich pfiffe	pfeif	gepfiffen.
Pflegen, ápolgatni,		ich pflog	ich pflöge	pflege	gepflogen.
Preisen, magasztalni		ich pries	ich priese	preise	gepriesen.
Quellen, kiforrani,	du quillst	ich quoll	ich quölle	quill	gequollen.
Rathen, tanátsolni,	du räthst	ich rieth	ich riethe	rathe	gerathen.
Reiben, dörgölni,		ich rieb	ich riebe	reib	gerieben.
Reißen, szaggatni,		ich riß	ich risse	reiß	gerissen.
Reiten, lovagolni,		ich ritt	ich ritte	reite	geritten.
Rennen, nyargalni,		ich rannte	rennete	renne	gerannt, net.
Riechen, szagolni,		ich roch	ich röche	rieche	gerochen.
Ringen, küszködni,		ich rang	ich ränge	ringe	gerungen.
Rinnen, folyni,		ich rann	ich rönne	rinne	geronnen.
Rufen, hívni,		ich rief	ich riefe	rufe	gerufen.
Saufen, inni,	du säufst	ich soff	ich söffe	sauf	gesoffen.
Saugen, szopni,		ich sog	ich söge	sauge	gesogen.
Schaffen parantsolni		ich schuf	ich schüfe	schaff	geschaffen.
Scheiden, elválni,		ich schied	ich schiede	scheide	geschieden.
Scheinen, sütni (nap)		ich schien	ich schiene	scheine	geschienen.
Scheißen, tsunyítni,		ich schiß	ich schisse	schieß	geschissen.
Schelten szitkozódni	du schiltst	ich schalt	ich schölte	schilt	gescholten.
Scheren, nyírni,	du schierst	ich schor	ich schöre	schier	geschoren.
Schieben, taszítni,	schiebest	ich schob	ich schöbe	schiebe	geschoben.
Schießen, lőni,		ich schoß	ich schösse	schieße	geschossen.
Schinden, nyúzni,		ich schund	schünde	schinde	geschunden.
Schlafen, aludni,	du schläfst	ich schlief	ich schliefe	schlaf	geschlafen.
Schlagen, ütni,	du schlägst	ich schlug	ich schlüge	schlage	geschlagen.
Schleichen, tsúszni,		ich schlich	schliche	schleiche	geschlichen.
Schleifen köszörülni		ich schliff	ich schliffe	schlief	geschliffen.
Schließen, zárni,		ich schloß	ich schlösse	schließ	geschlossen.

Határozatlan Mód. *Infinitiv. Modus.*	Jel 2. sz. *Praesens.*	J. Alig. *Imperf. I*	F. Aligm. *Imp. Conj*	Par. M. *Imper.*	Multrészes. *Part. Perf.*
Schlingen, nyelni,		schlang	schlänge	schlinge	geschlungen.
Schmeißen, hajítni,		ich schmiß	schmiße	schmeiß	geschmissen.
Schmelzen, olvadni,	schmilzest	schmolz	schmölze	schmilz	geschmolzen.
Schneiden, metszeni		ich schnitt	schnitte	schneide	geschnitten.
Schreiben, írni,		ich schrieb	schriebe	schreibe	geschrieben.
Schreiten, lépni,		ich schritt	schritte	schreite	geschritten.
Schreyen, kiáltani,		ich schrie	ich schrie	schrey	geschrien.
Schweigen hallgatni		schwieg	schwiege	schweig	geschwiegen.
Schwellen, dagadni,	schwillst	schwoll	schwölle	schwelle	geschwollen.
Schwimmen, úszni,		schwamm	schwäme	schwimm	geschwomen.
Schwing. lebegtetni		schwang	schwänge	schwinge	geschwungen
Schwören, esküdni,		schwor	schwüre	schwöre	geschworen.
Sehen, látni,	du siehst	ich sah	ich sähe	siehe, sieh	gesehen.
Sieden, főni,		ich sott	ich sötte	siede	gesotten.
Singen, énekelni,		ich sang	ich sänge	singe	gesungen.
Sinken, süllyedni,		ich sank	ich sänke	sinke	gesunken.
Sinnen, eszmélni,		ich sann	ich sänne	sinne	gesonnen.
Sitzen, ülni,		ich saß	ich säße	sitze	gesessen.
Speyen, okádni,		ich spie	ich spie	spey	gespien.
Spinnen, fonni(lent)		ich spann	ich spänne	spinne	gesponnen.
Sprechen, szóllani,	sprichst	ich sprach	spräche	sprich	gesprochen.
Springen, ugrani,		ich sprang	spränge	springe	gesprungen.
Stechen, szúrni,	du stichst	ich stach	ich stäche	stich	gestochen.
Stehen, állani,		ich stand	ich stände	steh	gestanden.
Stehlen, lopni,	du stiehlst	ich stahl	ich stähle	stiehl	gestohlen.
Steigen, felhágni,		ich stieg	ich stiege	steig, e,	gestiegen.
Sterben, meghalni,	du stirbst	ich starb	ich stärbe	stirb	gestorben.
Stinken, büdös lenni		ich stank	ich stänke	stinke	gestunken.
Stoßen, taszítni,	du stößest	ich stieß	ich stieße	stoß, e,	gestoßen.
Thun, tenni,	du thust	ich that	ich thäte	thue,	gethan.
Tragen, emelni,	du trägst	ich trug	ich trüge	trage	getragen.
Treffen, érni,	du triffst	ich traf	ich träfe	triff	getroffen.
Treiben, hajtani,		ich trieb	ich triebe	treibe	getrieben.
Treten, lépni,	du tritst	ich trat	ich träte	tritt	getreten.
Triegen, tsalni,		ich trog	ich tröge	triege	getrogen.
Trinken, inni,		ich trank	ich tränke	trinke	getrunken.
Verderben elrontani,	verdirbst	verdarb	verdärbe	verdirb	verdorben.
Verdrießen, únni,		es verdroß	verdröße	verdrieß	verdroßen.
Vergessen, elfelejteni	vergissest	ich vergaß	vergäße	vergiß	vergessen.
Verlieren, elveszteni		ich verlor	verlöre	verliere	verloren.
Verlöschen, eltörleni		verlosch	verlösche	verlösche	verloschen.
Wachsen, nőni,	du wächst	ich wuchs	ich wüchse	wachse	gewachsen.
Waschen, mosni,	wäschest	ich wusch	wüsche	wasche	gewaschen.
Wägen, megmérni,		ich wog	ich wöge	wäge	gewogen.
Weichen, engedni,		ich wich	ich wiche	weiche	gewichen.
Wenden, fordítni,		wandte	wendete	wende	gewandt, det.
Weisen, mutatni,		ich wies	ich wiese	weise	gewiesen.
Werben, fogdosni,	du wirbst	ich warb	wärbe	wirb	geworben.
Werfen, hajítni, vetni	du wirfst	ich warf	ich wärfe	wirf	geworfen.
Winden, tsavarni,		ich wand	ich wände	winde	gewunden.
Wissen, tudni,	du weißt	ich wußte	ich wüßte	wisse	gewußt.
Ziehen, húzni,		ich zog	ich zöge	ziehe	gezogen.
Zwingen kénszerítni		ich zwang	zwänge	zwinge	gezwungen.

Ezen Igék bővebb és világosabb jelentéseit a' Lexiconból kell kikeresni.

Bayerische StaatsBibliothek

Münchener DigitalisierungsZentrum Digitale Bibliothek

Három nyelvből kész□lt oskolai lexicon, vagyis szókönyv, mellyet a' Magyar Ifjúság számára most harmadszor Deák Nyelvel megbó□víte

Bd.: 1

1816

Bamberg, Staatsbibliothek -- Phil.o.773(1
urn:nbn:de:bvb:12-bsb11763107-4